

LEGENDA

ČILI

ČÍTANIE O SVÄTÝCH

A VYVOLENÝCH BOŽÍCH.

Sväzok I.

Dľa prastarých a najnovších, cirkevnými vrchnosťami odobrených prameňov
spracovali:

Andrej Truchlý, Vincent Havlíček a Martin Kollár.

Nákladom Spolku s v. Adalberta (Vojtecha).

Druhé, opravené, ilustrované vydanie.

S povolením cirkevnej vrchnosti.

Na sklade u hlavného jednatel'stva Spolku sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave.

V Trnave (Nagyszombat) 1907.

«Ovšem život Svätých nenie nič iného, jako Evanjelium predstavené v skutkoch.

Sv. František Salezský.

Predmluva.

Zdlhavá je cesta predpisov, krátka a istá cesta príkladov. Mocnejšie a s väčším úspechom než všetky predpisy a pravidlá životné poučuje nás pohľad na živé vzory Svätých.

Sv. František Salezský napomína nás preto: «Čítaj usilovne deje a životy oslávených, ony sú zrkadlo a obraz života kresťanského.» Sv. Terezia, v útlej mladosti s bratom svojím životy Svätých čítavajúc, o dôjme, jakým tieto na jej nevinné srdce účinkovali, nasledovne hovorí: «Patrím-li na muky, ktoré mnohí z nich z lásky k Bohu trpeli, to sa mi zdá, že títo omnoho ľahšej než ja došli šťastia, Spasiteľa večne požívať, prečo hneď zmocnila sa ma pevná túžba, žiť a umrieť jako oni.» Sv. Ignác z Lojoly, čítajúc životy Svätých, vyriekol: «Mužovia títo mali takú prirodzenosť jako ja; prečo by som teda ja to nemohol, čo oni mohli?» To bol počiatok jeho sv. života.

Avšak veď máme dokonalý príklad v živote Spasiteľa, načo nám životy Svätých ?

Ovšem, život Spasiteľa, Ježiša Krista, je najkrásnejší a najdokonalejší príklad všetkých cností; práve ale jako tento vznešený príklad vo všetkých okolnosťach nášho života nasledovať máme, to nám ukazujú vzory Svätých, prečo aj sv. Pavel ku Korinským píše: «Buďte nasledovníkmi mojimi, jako ja som nasledovník Krista.» Život Svätých nenie nič iného, jako život, účinkovanie Ježiša Krista, v najrozličnejšom postavení a pomeroch pozemského života, dľa rozličnosti ľudí, v rozličných obrazoch a predstaveniach vyvinutý; život Svätých nenie nič iného, jako výklad a preklad života Ježiša Krista vo všetky reči a nárečia národov, aby mu všetci rozumieť mohli. «Nie každému je dané vedieť tajnosti kráľovstva nebeského,» poznať úplne život Pána, poňať hĺbokosť a vysokosť jeho učenia; v

obrazoch však a skutočnom predstavení je ono jasné každému. Príklad Spasiteľa je ovšem najväčší, všetko v sebe objímajúci, pretože on všetkým stal sa všetko! Sú však okolnosti a cesty v našom živote, po ktorých ho hľadať nesmieme, na ktorých nájsť ho nemôžeme; v stave zdedilej slabosti ducha a prevrátenosti vôle, v horúcich zápasoch so žiadosťou tela, v šerých tmách pochybnosti, na krivých cestách bludu, v temných hĺbinách pokuty za hriech, na drsnatých cestách pokánia, tam Jeho, božského a svätého, shliadnuť nemôžeme. Vo všetkých týchto a podobných pádoch, ktoré deň čo deň celým našim životom tiahnu, predstavujú sa nám Svätí — jakožto sluhovia a poslovia jeho, — aby nás priviedli na pravú cestu, potešili a povzbudili.

V jak bohatej rozmanitosti vidia ich oči naše! Tu vidíme ľudí zo všetkých časov, národov, stavov, vekov a pokolení, zo všetkých kruhov, vrstiev a stupňov života: cisárov a kráľov, pápežov a biskupov, nadaných učiteľov a prostých mníchov, vysokopostavených mužov a jednoduchých roľníkov, zmužilých vojínov a tiché mníšky, mužov a ženy, starcov a deti. Tu ich vidíme . vo všemožných stavoch a polozeniach, vo všetkých podobách a obratoch, také v živote ľudskom možné sú: vidíme ich odiatych purpúrom a ozdobených korunou, obtočených úctou a vznešených hodnosťami, vidíme ich žiť v bohatstvách a hojnosti statkov pozemských — a zas v chudobe a biede znášať všetky neresti, telo svoje zakrývať rúchom biednym, slzami polievať vzdajší chlieb svoj; tu ich vidíme skvetť sa bleskom oslavy a zas bez významnosti v tichosti kráčať cestami života svojho; tu ich vidíme v čulom obchode s ľuďmi a zas odlúčených od sveta v úplnej samote žiť jedine Bohu; tu ich vidíme v pokoji usilovne plniť povinnosti povolania svojho — a zas v zápasoch, v búrkach prenasledovania zmužile v ústrety ísť smrti. V povýšení a v ponížení, v hojnosti a biede, v hodnosťach a potupení, v pokoji a búrkach; po všetkých rovných a strmých, príjemných a drsnatých cestách a chodníkoch života vidíme Svätých, vidíme ich na nich trvať a chodiť, vystupovať a klesať, slabnúť a zotavovať sa, upádať a dvíhať sa, konečne s milosťou božskou k vykázanému cieľu spasenia dochádzať.

Stvoriteľ je len jeden, stvorenia však sú rozmanité, rozličnej ústrojnosti a podoby, všetky krásne v ich spôsobe, rozličné ale dl'a cieľa, sústavy, smyslov a vonkajších objavov; posvätiť Duch svätý je tiež len jeden, ale rozmanité sú jeho dary a milosti, ktoré predovšetkým na Svätých a Vyvolených Božích rozlične sa javia, už osviečujúc, už očisťujúc a zdokonalujúc. Po tisícich trnistých a drsnatých cestách došli Svätí k jednému mestu Pána, k tomu istému cieľu spasenia. Jedni rozlúčili sa so svetom, opustili všetko a utkali v samotu hôr a divých púští; druhí ostali vo svete, žili a účinkovali medzi ľuďmi. Jedni milovali utiahlosť v svoju vnútornosť, tichý život rozjímania v izbičke kláštora; druhí hľadali spoločnosť, žili život všestranne činný. Jedni podrobili sa dobrovoľne poslušnosti, druhí podržali svoju slobodu, dl'a svojho zdania činili všetko, čo držali za dobré a pravé. Jedni sa držali slova Pánovho, ktoré chudobných duchom za blahoslavených vyhlasuje, celý majetok svoj rozdali núdnym, obrátili na kostoly a nemocnice; druhí ho podržali a šafáři s ním dobrovoľne. Jedni držali panenstvo za najväčší poklad, donášaly mu všetko za obeť; druhí vstupovali do stavu manželského, požívali radosti domáce. Jedni strvávali v čas prenasledovania na vykázanom si mieste, šli smrti v ústrety zmužile, nebáli sa tých, čo

zavraždia telo, dušu však zničiť nemôžu; druhí utekali pred mečom tyranov, spomínajúc si na slová Spasiteľa: «Prenasledujú-li vás v jednom meste, utekajte do druhého.» Jedni vyhýbali hodnosťam a vyznačeniu z poníženia; druhí svolili z poslušnosti k svojmu povýšeniu. Jedni viedli život prísny a plný sebazaprenia, postili sa ostro, chodili bosí a s holou hlavou, spávali na holej zemi; druhí v odeve, v pokrme, nápojoch a v bydle držali sa obyčají zeme a stavu, ktorému prislúchali. Jedni sa báli smrti, so strachom mysleli vždy na slová: «Odídite odo mňa;» druhí ničoho nepriali si túžebnejšie, než zomrieť a s Kristom byť, v dôvere na božské smilovanie slyšali neustále povolanie lásky: «Pristúpte ku mne požehnaní do kráľovstva, ktoré prichystané vám je od počiatku.» Čo tu ešte povedať viacej ? Táto rozmanitosť v životoch Svätých len k pomoci je našej slabosti, keď nám ukazuje rozličné cesty, ktoré vedú k nebesám. Nie všetci môžu všetko; pri našich krehkostiach nemôžeme jednako vykonávať všetky cnosti, nemôžeme zároveň všetci tými istými cestami k dokonalosti sa dostať.

Máme preto snáď úzkostné sa tázať a skúmať, čo je lepšieho, Bohu milšieho: či zrieť sa celkom sveta, alebo statky pozemské skrovne požívať, či ponoriť sa v sväté rozjímanie a modlitbu, alebo telesné a duchovné skutky milosrdenstva usilovne vykonávať, či mŕtviť telo a smysly alebo v radostnej povďačnosti požívať dary Pána ? Všetko je dobré, čo sa stalo s dobrým úmyslom a z čistej lásky k Bohu; každá cnosť je sväzok, ktorý nás viaže k Bohu, rebrík, ktorý nás vede k nebesám. Kam ťa božská milosť volá a ruka Pána kam ti ukazuje, ta id'; ktorú cestu označuje ti tvoj stav, tvoje povolanie, tvoja náklonnosť, tou stúpaj pevne a pokojne, nehľad' v Ľavo ani v pravo, nestaraj sa o nič, čo krom tejto leží. Si-li slobodný, neodvislý, sám na seba odkázaný, jestli žiadna povinnosť lásky a spravodlnosti k bližnému ťa neviaže, to môžeš sa ich zrieť, utiahnuť sa v samotu a v neskalenom pokoji účinkovať na svojom spasení; jestli však činnosť života tvojho ťa púta, a svedomie tvoje ti káže, že tvojim potrebný a osožný si, to ostaň vo svete, vykonávaj služby a práce svoje každodenné, srdco však svoje nevkládaj do nich, žij vo svete, ale nie za svet. Jestli myseľ svoju skloniť a zlomiť, vôle svojej sa vzdať a obetovať ju môžeš, id' a podrob sa prísnej poslušnosti duchovného predstaveného ; jestli ti však takéto sebazaprenie ťažko padne, to ostaň neodvislý, len na to pozoruj, aby skutky tvoje srovnávaly sa s vôľou Božou. Si-li citom o ničomnosti pozemských statkov preniklý, to konaj dľa rady Pána: id', rozďaj, čo máš, chudobným, a nasleduj ho; jestli ale poznáš, že aj pozemské statky sú dar, ktorý pochádza od Pána, podrž a požívaj ich s povďačnosťou a obracaj ich k dobrému tvojho bližného, ich pánom môžeš byť, nie ale ich otrokom. Jestli láska k Bohu celkom naplní tvoje srdce, a očistí ho z každej špiny telesných žiadostí, takže dľa tela a dľa duše úplné panenstvo zachovávať môžeš, to si prešľastlivý, bo ono najčistejšia zo všetkých cností; jestli však srdce tvoje jako jasná vatra horí žiadosťami, to vstúp radšej do stavu manželského, avšak «len v Pánu, bo stav manželský veľká sviatosť je pred Cirkvou a Kristom.» Jestli máš dosť sily zrieť sa všetkých pohodlností života, uspokojiť sa so skrovnou chovou, tvrdým lôžkom, drsným rúchom a biednym bydlom, to sa mŕtvi; čo z lásky k Bohu trpíš a znášaš, bohato ti bude odplatené; jestli však takúto prísnosť bez škody na tele zniesť nemôžeš, to dávaj telu svojmu, čo mu patrí, avšak tak, aby zlým žiadosťam neslúžilo za skrýšu.

Kráľovstvo nebeské rovná sa kupcovi, ktorý hľadá spravodlivé perly, a najdúť ich, kúpi ich za každú cenu. Kupec tento si ty, perly sú Svätí. Hľadaj medzi nimi, vyvoľ si z ich radov takého, ktorý v podobných okolnostiach, v podobnom stave žil ako ty, ktorý najviacej hovorí ti do duše, najviacej ťa potešuje a posilňuje; tohoto si vyvoľ za vzor a obraz života svojho, za priateľa a vodcu po svojich cestách, nasleduj jeho život a buď mu podobný. Túto perlu si kúp, čo by jakokoľvek veľká, čistá a drahá bola, nech je len pravá, bo nám vskutku nezáleží na tom, ako prideme do neba, lež aby sme ta prišli — už či na ohnivom voze Eliáša, či vzletom vznešeného ducha, alebo len tak ako chudobný Lazar v Evanjeliume.

Tieto perly, trebárs len v slabých ťahoch, predstavené sú v prítomnom diele. Boh daj, aby ono slúžilo k napraveniu hriešnych, obráteniu poblúdilých, k utvrdeniu spravodlivých, k posilneniu sužovaných, k potešeniu zartmútených, k večnému spaseniu všetkých čitateľov.

Mesiac január.

1. januára.

Sv. Fulgent, biskup Ruspenský, učiteľ cirkevný.

Sv. Fulgent narodil sa r. 468 po Kr. v Tellepte, meste Afrikánskom. Jeho predkovia, Karthaginskí občania, jako v Karthagine tak v Bizácii vládli veľkým majetkom, lež jeho starý otec Gordian, Karthaginský radný, pod Genzerikom do vyhnanstva poslaný, svoj Karthaginský majetok kacirským vandalom (Arianom) postúpiť bol prinútený. Potomci Gordianovi obdržali potom rodinný Bizácijský majetok nazpät, kde jeden z nich menom Klaudius, horlivý katolík, zplodil so svojou pobožného života manželkou Marianou Fulgenta. Klaudiusovi však nebolo popriato tešiť sa dlho v synovi svojom, bo sotva že chlapec uzrel svetlo sveta, už ho otec odumrel. Po smrti otca vdova Mariana, súc osoba pobožná, vychovávala dieťa svoje najprv sama, potom ale odovzdala ho výtečným učiteľom. Fulgent bol jako chlapec usilovný a na slovo poslušný, vždy na radosť svojej matke. Kde mohol, pomáhal okolo domu. Jako prospieval v múdrosti tak aj v pobožnosti a cnosti; v očiach jeho javila sa zreteľne nevinnosť srdca, a preto bol v milosti u Boha a u všetkých ľudí, čo ho poznali. Ponevác všade o ňom len dobré vyprávali, a všade ho chválili: jaký je rozumný a svedomitý, dostal sa za vrchného výberčího do Bizácijsku. Sotva ale tento úrad nastúpil, už sa mu svet znechutil. Po ničom inom netúžil, jako zrieť sa sveta a venovať sa zcela Bohu.

On sa veľmi rád zaobieral čítaním pobožných kníh. I čítajúc raz jednu knihu, prišiel na reč sv. Augustína o márnosti sveta a o krátkosti života. Keď túto reč prečítal, tak bol dojatý jej obsahom, že si hneď pred seba vzal, úrad svoj zložiť a ísť za mnícha. Odobral sa preto k biskupovi Faustovi, ktorý v Bizazene kláštor založil, a prosil ho, aby ho vzal do počtu svojich reholníkov. Biskup mu však zprvu prosbu odoprel, dajúc mu jednoducho na vedomie, žeby on tak ostrého života, jaký jeho mnísi viesť musia, nezniesol; Fulgent mu však na to odpovedal: «Ten, ktorý mi dal vôľu, abych mu slúžil, dá mi zaiste aj dostatočnej sily, abych krehkosť svoju premôcť vstave byť mohol.» Biskupovi sa táto odpoveď tak zaľúbila, že mladíka do kláštora prijal. Keď sa však o tom dozvedela matka, tu hneď s veľkým plačom pribehla k

biskupovi a prosila ho, horké slzy vylievajúc, aby jej syna navrátil. Slzy matkine dotkly sa srdca mladíka, tak že váhal za okamženie; ale tu mu prišli na um slová Pána: «Kto miluje otca a matku viacej než mňa, nenie mňa hoden,» a ostal pri svojom predsavzatí; statky svoje daroval mladšiemu bratovi, a skúšku čo nováčik (novicius) v kláštore výborne prestál.

Keď Ariani poznové začali prenasledovať katolíkov, s druhými veriacimi musel aj Faustus pred nimi utekať; Fulgent ale našiel útočisko v blízkom kláštore, ktorý stál pod správou nábožného opáta Felixa. Felix sa potešil príchodu Fulgentovmu, bo už od dávna slyšal o jeho príkladnej svätosti, a chcel mu hneďky správu kláštora odstúpiť. Fulgentius nechcel na to privoliť a len na opätne namlúvanie Felixa privolil, aby riadenie rehole na šesť rokov medzi sebou rozdelili. Dľa toho sa potom Fulgent staral o potreby duchovné a Felix o telesné bratov reholných. Netrvalo to však dlho, čo spolu v pokoji žili, bo pleniaci Numídi napadli ich kláštor a Fulgent a Felix utiekli do nútra Afriky, do mesta, ktoré sa nazývalo Sikka Veneria. Lež ani tu nemali pokoja; bo sotva že sa tu usadili, dozvedel sa o tom jeden kňaz arianský, ktorý týchto dvoch obhajcov božstva Kristovho lapiť a paliciami ukrutne ubiť dal. Nad touto ukrutnosťou sa aj sami Ariani pohoršili a udali neľudského kňaza svojemu biskupovi, ktorý ho prísne potrestať prisľúbil, jestli toho Fulgent žiadať bude. Keď sa však Fulgenta pýtali, čo chce, aby sa s kňazom tým stalo? on odpovedal: «Kresťanovi je zapovedané pomstiť sa, ja ale nechcem sa pozbaviť ani ovocia trpezlivosti ani tej česti, že za Krista trpeť hodným som sa stal.» Fulgent potom, z čiastky aby nepriateľom vyhnul, lež ešte viacej, aby v dokonalosti pokročil, vybral sa k pustovníkom Egyptským. K tomuto cieľu vstúpil na loď a dostal sa do Sicílie; tu staval sa u nábožného biskupa Eulalia a sdelil mu svoj úmysel. Keď ale nábožný biskup očul, čo Fulgentius urobiť chce, odhovárал ho, upozorniac ho na to, že väčšia časť mníchov Egyptských odtrhla sa od obcovania s Rímom a odpadla do bludu. Fulgentovi bola jednota cirkevná a čistota viery nad všetky poklady svetské; preto sa nemálo poľakal nad slovami nábožného biskupa a ostal na čas v Sicílii. Žil on tu z darov biskupa, ktoré, hoc aj malé boly, predsa ešte aj z tých udeľoval chudobným, tak že aj sám biskup príklad si bral z jeho lásky. V Sicílii žijúc zahorel túžbou Rím, a predovšetkým hroby sv. apoštolov Petra a Pavla videí Vybral sa teda ta, a jako do mesta vstúpil, držal práve Theodorik, kráľ italský, slavný svoj úvod. Videl kráľa, jako na verejnom námestí sedel na krásne ozdobenom tróne, obstúpený naskvelejším komonstvom. Pri tomto vznešenom pohľade zvolal Svätý náš: «Ach, keď je už zemský Rím tak krásny, jak krásny musí byť teprv Jeruzalem nebeský! Jestli v tomto dočasnom živote Boh milovníkov márnosti takou skvelosťou ozdobuje; jakú česť, jakú slávu, jakú blaženosť pripravil teprv v nebesách svätým svojim!»

Po krátkom čase Fulgent navrátil sa zpiatky do Afriky, kde ho s najväčšou slávnosťou prijali, a založil kláštor v meste Bizazene; keď ho však reholníci za opáta zvoliť chceli, utiahol sa potajomne do malej samoty na brehu morského. Tuto trval za čas v práci a modlitbe, kým na rozkaz biskupa Fausta nemusel sa do kláštora svojho navrátiť a správu jeho prevziať, na čo za kňaza vysvätený bol. Ponevác tenkrát pre prenasledovanie arianské mnoho biskupských stolíc v Afrike bolo uprázdnených, veriaci ľud doliehal na to, aby miesta tieto obsadené boly, a medzi inými chceli aj Fulgenta vyvoliť za biskupa. Fulgent ale aby tomu

vyhol, ukryl sa, a až vtedy sa ukázal, keď sa domnieval, že už naň zabudli. Sotva sa však ľudu ukázal, hneď za biskupa do mesta Ruspy vyvolený a vysvätený bol. Aj ako biskup viedol život veľmi prísny, mäsa nikdy nejedol a na tvrdej zemi spával. S touto telesnou prísnosťou spájali všetky cnosti biskupa a kresťana. I ako biskup túžil po samote, a chcel preto vedľa chrámu biskupského vystaviť kláštor; úmysel svoj ale previesť nemohol, pretože kráľ vandalský Thrasimund (496—523) kresťanov poznové ukrutne prenasledovať začal a medzi iným katolíckych biskupov vysviacať zakázal. Keď sa však navzdor tomu počet biskupov neumenšoval, 120 biskupov poslal do vyhnanstva na ostrov Sardinia. Medzi týmito bol aj Svätý náš, ktorý stal sa utešiteľom súdruhových utrpenia svojho a lásku ich zcela si získal. V tejto dobe písal niekoľko listov, ktorými tešil súdruhových a opustených ovečky svoje.

Dozvediac sa Thrasimund, kráľ arianský, že je Fulgent najučenejší obhajca viery katolíckej, dal ho k sebe priviesť do mesta Karthaga. Tu mu predstrelili spis s námietkami, ktoré činili Ariani proti katolíckej pravde, s povolením, aby v krátkosti a zreteľne odpovedal na ne. Sv. Fulgent to učinil a pravdu katolícku jasne a učene obhajil. Na toto obhájenie pravdy počal sa zmáhať počet katolíkov, pretože Ariani obžalovali Svätého u kráľa, ktorý ho opäť do vyhnanstva poslal na ostrov Sicíliu. O tri roky umrel Thrasimund, po ňom nasledoval jeho syn Hilderik, ktorý Cirkev žiaducim pokojom obdaril a aj Fulgenta späť do vlasti povolal. Návrat Fulgenta do mesta Karthaga podobal sa pravému prívodu víťazoslavnému. Rovnako prijali ho aj veriaci jeho v Ruspe. I začal poznové zastávať horlivo svoj úrad biskupský, najzreteľnejších hriešnikov získal a pohlúplých na pravú cestu priviedol. Avšak sväté horlenie ztránilo telesné sily svätého pastiera. Cítil, že sa blíži koniec života jeho; preto chcúc sa pripraviť, ako náleží k smrti, utiahol sa na ostrov nablízku ležiaci. Avšak náreky opusteného stáda povolali ho späť do Ruspy. V čas poslednej jeho nemoci, ktorá trvala za 60 dní, ustavične opakoval tie krásne slová: «Pane, popraj mi teraz trpezlivosti a potom smilovania!» Umierajúc, dal k sebe zavolať všetkých kňazov a mníchov, a keď okolo neho všetci nahlas plakali, odpýtoval ich, až by komu bol ublížil, a napomínajúc ich usnul sladko v Pánu r. 593 v 65. roku veku svojho a pre svätosť života, ač to ešte vtedy nebolo v obyčaji, v sídelnom chráme pochovaný bol. Jeho pozostatky odpočívajú teraz v meste Bourges (Burž) vo Francúzsku.

Poučenie.

Z výš opísaného života vidíme, že sv. Fulgent zvláštne obľúbenie mal v samote. On chcel dľa slov sv. Pavla pochovaný byť s Kristom. Kedykoľvek to teda urobiť mohol, utiahol sa do samotnosti, aby tam zcela neznámy jedine Spasiteľovi žiť a dušu svoju zachrániť mohol. Avšak zkadiaľ-že pochodila táto túžba po samote? Asnád' veru chcel vyhýbať práci alebo krížu? Veď celý jeho život dokazuje, že bol vždy verný, neunavený pracovník vo vinici Pána, vytrvalý bojovník Ježiša Krista. Príčina, pre ktorú sv. Fulgent tak rád mal skrytosť, bola tá, že poznával márnosť sveta a za pravou poníženosťou túžil. On vedel, že práve to, čo svet obyčajne za niečo veľkého pokladá, v očiach Božích nič nenie; on dobre vedel, že ľudská chvála a obľúbenosť je márna a klamná, lichá a netrvá dlho. Preto vyhýbal svetu a hľadal samotu, aby zachoval dušu svoju. — Preto, čitateľu drahý, nedrž sa sveta. Svet, totiž ľudia, ktorí len pre tento svet a jeho radosti žijú, nikdy úprimne s tebou nesmýšľajú, dnes ti všetko

sľubujú, zajtra ťa neznajú a keď si zomrel, na veky ťa zabudnú. Čo však nad toto je horšie, je to, že ťa svet od Boha odtrhne, do hriechu zaplete, o poklad srdca, o vnútorný pokoj a večné spasenie ťa privede. Preto vyhýbaj svetu! Zamiluj si aj ty utiahlosť a samotu, chráň sa častého obcovania s ľuďmi, bo jedine v samote a v utiahlosti nájdeš pokoj a s ním Spasiteľa Ježiša Krista.

Modlitba.

O Bože, ktorý si skrze svätého Apoštola svojho rozkázal nám povedať: «Nemilujte svet, ani čo vo svete je,» popraj mi tej milosti, abych srdce svoje od sveta vždy viacej a viacej odťahoval a k Tebe obracal, ktorý si najvyššie a jediné dobro, ktorý si najvyššej lásky najhodnejší a služobníkov svojich večnou blaženosťou v nebesách odplácaš. Amen.

2 januára.

Sv. Makárius z Alexandrie, pustovník.

Tento Svätý menuje sa z Alexandrie, lebo sa v tomto meste narodil. Rodičia jeho boli síce veľmi chudobní, lež bohabojní ľudia, ktorí syna svojho od mladosti pridŕžiavali ku práci. V 30. roku veku svojho utiahol sa do malej púšte Egyptskej, ktorá sa menuje Thebais, kde mnoho nábožných pustovníkov žilo. Tu pod vedením sv. Antónia, jehož miláčkom sa stal, najväčšie pokroky činil vo všetkých cnosťach. Takmer 28 rokov viedol tu život nad mieru prísny, keď si umienil do dolného Egypta sa odobrať a tam v tak rečenej púšti cellovej ešte prísnejší život viesť. Púšť táto menovala sa tak od mnohých cellí alebo domkov, v ktorých pustovníci v najväčšej odlúčenosti žili. Len v sobotu a v nedeľu vídávali sa pri službách Božích a pri sv. prijímaní. Neprišiel-li kto k službám Božím, tu sa hádalo, že je nemocný a hneď sa všetci k nemu ponáhľali, aby ho opatrili a potešili. Modlitba a práce ručné boli ich výlučným zamestnaním. Plietli zväčša koše, ktoré predávali a utrženými peniazmi podporovali chudobných. Mŕtvili sa prísne, jedli iba zeleniny a pili len vodu. Najprísnejší však mŕtvil sa Makárius. Celý jeho život bol nepretržený pôst a ustavičné bdenie. Ponevác sa mu zdalo, že je od pravej dokonalosti ešte ďaleko a slyšiace o výtečnosti kláštora Tabenny, pobral sa ta, za remeselníka preoblečený, aby pod vedením opáta Pachomia vedomosti spasenia tým lepšie sa podučil. I prijatý bol čo neznámy a prevýšil prísny životom, zvlášte pôstom a usilovnosťou v ručných prácach, všetkých, tak že sv. Pachomius, keď ho pozdejšie z vnuknutia Božieho poznal, ďakoval mu, že dal tak dobrý príklad jeho bratom, a odňal im tú mienku, jako by sa im v prísnosti života nikto nemohol vyrovnáť, alebo ich prevýšiť.

Z tadiaľto šiel Svätý náš medzi vrchy, Nitria zvané, aby sa ešte viacej pred svetom ukryl. Ponevác ale patriarcha Alexandrinský o pobožnosti a cnostlivosti jeho tie najzávažnejšie dôkazy mal, povolal sluhu Božieho k sebe, a aby s väčším prospechom vyučovať mohol, vysvätil ho za kňaza. Jak ušľachtilé ovocie vydávalo vyučovanie jeho, o tom svedčí nasledujúci príklad. Nieкто poslal sv. Makárovi krásny veľký stravec hroziem darom. Makár chcel týmto strapcom jednému nemocnému bratovi radosť urobiť a poslal ho tomuto. Tento však, nedotknúc sa ho, poslal ho susedovi a ten zas ďalej a tak posielali stravec

ten od jedného k druhému, až sa napokon neokúsený dostal do rúk Makária, ktorého táto braterská láska a zdržanlivosť až k slzám pohla, tak že položil stravec na oltár a riekol: «Braterská láska a zaprenie seba samého je tá najkrajšia obeta, ktorú Pánu obetovať môžeme.»

Takto prospeieval Svätý náš v dokonalosti, nie síce bez zápasov a bojov; pretože ako zlato ohňom, tak človek pokušeniami očistený byť musí. No on zvíťazil vo všetkých skúškach, odovzdávajúc sa ticho do vôle Božej. Takto zvíťazil nad diablom, ktorý naň dorážal, aby samotú opustil, a išiel do Ríma a posluhoval tam nemocným, bo nahliadol, že je to smečka samolúbosti a pýchy. Takto zvíťazil nad žiadosťami tela, i nad zasmušilosťou a tesknosťou, odovzdávajúc sa vždy do vôle Božej. Avšak ešte i s inými nepriateľmi musel bojovať.

Učenie arianské pôvod svoj vzalo a najtuhšie korene pustilo v Egypte, lež aj nezlomných a vytrvalých odporcov našlo v pustovníkoch a mníchoch tu sídliacich. Títo mužovia bez všetkej vedeckej vysokej vzdelanosti nepretriasali a nevykladali dľa svojho zdania slovo Písma svätého, oni sa výlučne držali svedectva svojich sv. otcov a vodičov, ktorí svätosť svoju dokázali skutkami. Viera v Krista, večného Syna Boha živého, bola im skvejúcim diamantom v korune viery; za túto odhodlaní boli všetko trpeť a obetovať. Cisár Valens (+ 378) a arianský biskup Lucius z Alexandrie prenasledovali okolo roku 376 ukrutne katolíkov po celom Egypte; mečom a ohňom vnikli i do tichých cellí a kláštorov na púšti. Makáriu však snažil sa pri každej príležitosti bludiacich Arianov poučovať a k pravej viere o božstve Ježiša Krista zpiatky priviesť. Jeho neobyčajná svätosť dodávala slovám neobyčajného dôrazu, tak že sa mnohí vrátili do lona Cirkve katolíckej. Ostatní však tým ešte viac rozhorčení súc, obžalovali ho u cisára, ktorý Makária i s dvoma súdruhmi lapiť a v nočnú chvíľu odvieť dal na ostrov medzi močidlami ležiaci. Na tomto ostrove bývali samí divosi. Avšak nepriatelia týmto mimovoľne prispeli k rozšíreniu katolíckej viery. Makáriu stal sa pravým apoštolom tohoto ostrova; jeho skutky a svätosť jeho života pôsobila tak zázračne na srdcia divochov, že prijali vieru katolícku. Nad čím zdesili sa Ariani a pretože slyšali, ako ho aj medzi nimi mnohí pravým apoštolom Pána menujú, vypovedali ho z tohoto ostrova a poslali ho zpiatky do jeho samoty na púšť, kde aj po bohatej siatbe pre kráľovstvo nebeské svätý život svcj dokonal v 99. roku veku svojho, roku 397.

Poučenie.

Sv. Makáriu opustil svet i so všetkými márnosťami jeho. Prečo to ? Aby slúžil Bohu a tak večného spasenia došiel. Bohu slúžiť a spaseným byť, je cieľ každého človeka. Život vo svete je vždy spojený s mnohým nebezpečím pre dušu, preto musí človek mnohokrát vyhýbať sa hluku sveta a hľadať samotú. Samota však sama v sebe nepodáva človeku dostatočnej bezpečnosti. Sv. Makáriu vyhýbal sa svetu, hľadal a miloval samotú, predsa však nebol docela bezpečný. Rozličné pokušenia dorážali na neho a musel zápasiť s nimi neustále, aby im nepodľahol. Aj my kamkoľvek sa pohneme, všade nosíme nepriateľa so sebou, zlú vôľu totiž, náruživosti, samolásku. Predsa však mnohí nechcú tomu veriť, žeby nás takto diabol pokúšal. Veď človek by sa musel diviť, keby tomu nebolo tak. Telo naše žije vo svete viditeľnom, sily viditeľné vonkajšie často nebezpečne účinkujú naň: tak k. pr. kto

nenahliadne, že človeku škodiť môže zima, horko, zkažené povetie, blesk, a nesčíselné iné prípadnosti ? Duch náš je niečo neviditeľného, nie je ale len sám niečo neviditeľného, ako naše telo nie je len samo niečo viditeľného; krom nášho ducha sú aj iní duchovia dobrí aj zlí. A títo zlí duchovia hľadajú tak duši našej škodiť, ako v prírode mnohé veci nášmu telu škodia. Preto pravdu povedal Job: «Život človeka na zemi je ustavičný boj.» A len takýmto ustavičným bojom proti sebe, neustálym mŕtvením a modlitbou dosiahol sv. Makáriu víťazstva. Tak bojuj aj ty, kresťane drahý! Od teba síce nikto nežiada, aby si opustil svet a ukryl si sa dakde v samote, ako to urobil sv. Makáriu, ale zápasíť so svetom, Bohu slúžiť a spaseným byť môže každý v stave svojom. Odplata, ktorú ti za toto prisľúbil Boh, je veľká. Lež keby ti aj ničoho nebol prisľúbil, predsa hodno, aby si mu zapierajúc seba samého slúžil, pretože, ako hovorí sv. Hieronym: «najväčšia česť je Bohu slúžiť!»

Modlitba.

Božský Vykupiteľu, Ježišu Kriste, ktorý si povedal: víťaziacemu dám korunu, pomôž mi, aby som neustále proti sebe, proti svetu a diablu bojoval a tak víťaznej koruny dosiahol. Amen.

3. januára.

Sv. Genovefa, panna.

Medzi Svätými, ktorými Francúzsko vyniká, prvá je sv. Genovefa, patrónka mesta Paríža, Paríž je jedno z najväčších miest na svete. Tam stojí krásny, starý kostol sv. Genovefy. Predovšetkým ale musím podotknúť, že to nie je tá Genovefa, o ktorej kramári po jarmokoch a trhoch všelijaké kroniky predávajú a o ktorej sa hovorí, ako ju manžel jej, gróf Siegfried, preto že po dlhej neplodnosti porodila, vyhnan a sluhom rozkázal, aby ju utopili a jazyk jej vyrezali; ako ju títo na živu nechali, do hôr pustili; ako si ona tam jaskyňu našla a ako tu k nej laň chodila a mliekom svojím krmila matku a dieťa.

Sv. Genovefa, panna, narodila sa okolo roku 421 v dedine Nanterre, asi dve hodiny od Paríža. Jej nábožní rodičia Severus a Gerontia boli jednoduchí, lež nábožní roľníci a vychovávali dieťa svoje v báni Božej. Roku 429, teda keď bolo Genovefe osem rokov, prišiel do Nanterre sv. Germanus z Auxerre (Oxer), a musel tam aj so súdruhmi svojimi prenocovať. Keď sa o tom dozvedel ľud, sbehnul sa okolo domu, kde bývali biskupi; každý ich chcel vidieť a prosiť ich o požehnanie.

Tu utkvelo oko sv. biskupa medzi množstvom na osmiročnom dievčati, krásy a vnady plnom, z jehož obličaja odlesk duše, lásky a nevinnosti plnej, žiaril. Bola to Genovefa. On sa pýtal na jej rodičov, zavolať ich k sebe a v duchu prorockom takto prehovoril k nim: «Blahoslavení ste, že také dieťa máte, vychovávajú ho bedlive pre Boha, lebo je ono jemu venované; Pán ju vyvolil k svätosti a k posväteniu pre mnohých, ona je zorou raňajšou, ktorá mnohým bude slnkom životonosným.» Na to ju na druhý deň k sebe povolal, vzal ju so sebou do kostola, vložil jej ruky na hlavu a pýtal sa jej, či sľúbi Bohu, že vždy ostane pannou ? A keď to prisľúbila, dal jej na pamiatku medený obrázok Ukrižovaného; zavesil jej ho okolo krku a napomenul ju, aby ho vždy na krku nosila a z lásky k Ukrižovanému zriekla sa

všetkých šperkov zo zlata, striebra a drahokamov. Genovefa sa už od tohoto času držala za nevestu Pána a zdvojnásobila horlivosť v modlitbe a pobožnosťach; všetky myšlienky a city svoje obracala len na veci sväte a strážila srdce svoje, aby nič hriešneho a nečistého nevkľzlo sa doň. Pozdejšie, zaiste v 15. roku veku svojho, prijala závoj z rúk biskupa parížskeho a složila slávnostne sľub večného panenstva. Po smrti rodičov svojich odsťahovala sa do Paríža ku svojej krstnej matke, kde hrozné skúšky čakaly na ňu. Najprv dostala lámku, v ktorej mnohokrát pre veľké boľasti cez dlhý čas ležala jako bez seba. Navzdor tomu viedla veľmi prísny život. Obyčajne len dva razy do týždňa jedla a to iba chlieb a k tomu pila vodu. Zo soboty na nedeľu bola každú noc hore. Od sv. Troch Kráľov až do Zeleného štvrtku neopustila svoju ižbičku, lež utiahnutá obcovala s Bohom. Ona bola cnosť vtelená.

Avšak skrytý život spôsobil jej mnoho závistníkov u milovníkov sveta; títo ju podozrievali a rozkričali o nej, že sa pretvaruje, že ľudí klame a že je. čarodejnicou. Na čo jŕl ľud vskutku počal zľahčovať, ba tak ďaleko to už prišlo, že jej o život išli. No Genovefu tešilo najviac to, že Boh vtedy miluje človeka, keď ho karhá a horkosť kalicha svojeho okúsiť mu dáva. V tento čas prišiel sv. Germanus, biskup, do Paríža a pýtal sa na Genovefu; jak veľmi sa však zadivil, keď o nej to najhoršie počul. On ale neveril márnym rečiam nepriateľov, lež na dôkaz, jak vysoko si ju váži, poslal jej posväteného chleba; tu umkli pomluvači a ľud ju poznove obdaril svojou náklonnosťou. Genovefa mala zas pokoj, avšak nie na dlho. Roku 451 kráľ Hunov, Attila, ktorý sa nazýval «bičom Božím», vrazil do Francúzska. Prestrašení mešťania, zúfajúc, chceli utiecť z mesta, aby si aspoň život oratovať mohli. Genovefa však radila im, aby to nerobili, lež aby obrátili sa k Bohu, že on mesto zaiste od všetkej zkázy zachráni. Ženské sa daly upokojiť a spojily sa s ňou k všeobecnej modlitbe, ale chlapi nie. Títo povstali proti nej, menovali ju falošnou prorokyňou, ktorá ich len preto utišuje, aby ich istejšie obetovala krvolačným barbarom; rozhorčení radili sa o tom, jako a kedy jej život vziať majú. I tu opäť sv. Germanus, biskup, búrku utíšil. Už na smrteľnej posteli odovzdal svojmu arcijáhnovi rozličné dary a naložil mu, aby ich, keď zomre, Genovefe doručil. Arcijáhen prišiel s týmito darmi do Paríža, práve keď mysle proti Genovefe najviacej zbúrené boly, zaujal sa vrele za sv. pannu, ukázal dary verejne ľudu a utíšil zbúrenie myslí. Napokon keď prišiel Attila a mesta sa nedotknul, jako to Genovefa predpovedala, ľud jej poznovu vzdával najväčšiu lásku a úctu, jakožto opravdivej služobnici Božej. Kdekoľvek išlo o vykonávanie skutkov milosrdenstva, uľavovanie trápenia ubiedených, Genovefa bola vždy na porúdzi. Tak keď jednúc Frankovia obľahli Paríž, zúrili tam veľký hlad, obyvatelia padali po uliciach jako muchy, Genovefa prosila Boha o pomoc, ba idúc sama po brehu rieky Seiny od mesta k mestu, od dediny do dediny, ukrutnú biedu prednášala tak živými slovami, že ju každý, kto ju slyšal, bohato obdaroval a ona sedem plných lodí potravín dopravila do mesta, následkom čoho hlad prestal. Pre tieto a podobné cnosti vysoko vážil si ju ľud, ctili ju dobrí a šľachetní široko-daleko.

Ešte aj sám pohanský kráľ Childerik na jej prímluvu mnohé skutky lásky preukazoval. Kedykoľvek totižto niekoho na popravište viedli, Genovefa orodovala zaň a kráľ na jej prímluvu daroval život odsúdenému. Nie menej ctil ju syn jeho Chlodvig, ktorý na jej prosbu väzňov na slobodu prepúšťal. Biskupi a kňazi, mnísi a pustovníci posielali jej dary, odporúčali

sa do jej modlitieb. Veľký svätý, Šimon stĺpostojca, poslal jej kroz gallických kupcov sväté pozdravenie; mestá a dediny, koľkoráz blížila sa k ním, šly jej úctivé v ústrety. A ona aj použila vážnosti, v jakej stála, aby s celou silou účinkovala proti zkazonosným mravom, proti nespravodlivosti a utlačovaniu chudobných ; a prosby jej boli aj zriedka marné, rady a napomínania zriedka daromné, bo slová jej, jako strely ohnivé, vrážaly sa do každého srdca.

Konečne mala verná služobnica Božia obdržať odmenu svojich cností. Roku 512, 3. januára usnula v Pánu v 89. roku veku svojho, bohatá na zásluhy. Hneď po jej smrti vystavili nad jej hrobom drevenú kaplnku, pozdejšie pozostatky jej preniesli do nového kostola sv. apoštolov Petra a Pavla, ktorý kráľ Ludvik na jej žiadosť a dľa jej návrhu v Paríži vystaviť dal. Chrám tento v deviatom stolytí zručali Normani, pozostatky však Svätej, v truhle zlatom a drahokamy bohato ozdobenej skryté, ostaly neporušené; roku 1793 včas veľkej revolúcie francúzskej bezbožní buriči pobrali drahé veci, čo zdobily jej hrob, pozostatky sväté ale spálili verejne na popravišti. Kostol patrónky Paríža, premenený v chrám «všetkých bohov» dľa obyčaje pohanskej, za cisárstva Napoleona druhého zasvätený bol k službám pravého Boha.

Poučenie.

Nenazdávaj sa, ct. čitateľu, že od teba žiadam, aby si tak pobožné a sväté žil, jako sv. Genovefa. No žiadam od teba niečo iného a o mnoho ľahšieho. Temer na každom mieste, v každej obci nachodí.

Roku 63. prišiel sv. Pavel apoštol na svojej ceste na Východ, po dvojročnom sa niekoľko osôb, ktorým dostalo sa daru a povolania, takmer výlučne cvičiť sa v skutkoch pobožnosti. Osoby tieto ostávajú obyčajne slobodné, rady chodia do kostola, rady sa modlievajú, postia, chatrne sa nosia, dávajú potajomne almužnu, obsluhujú nemocných, atď. Toto ale keď vidia ľudia svetským duchom nabraní, nadávajú tým dobrým dušiam do pokrytcov, pobožnosťkárov, lenochov atď. No však, ct. čitateľu! ty si sa zaiste presvedčil, že je to pravda, čo sv. Pavel spomína, keď hovorí: «že je pobožnosť ku všetkým veciam užitočná Sv. Genovefa svojou pobožnosťou, modlitbou, svojimi spásonosnými radami zaiste viacej osožila svetu, než keby sa bola vydala, a jako dobrá gazdina bola šila, prala, varila a celý život svoj a všetky sily svoje vynaložila iba na veci časné a marné. Nechcem ja ubližovať matkám a gazdinám, ony sú všetkej úcty hodné, sú-li poriadné a jestli sa Boha nezpúšťajú; ja si ale pri tom tak myslím: keď v nejakej záhrade väčšia časť zeme vysadí sa kapustou, zelenými vedami, a rozličnými stromy, kto bude proti tomu a jako rozumný človek nebude chcieť dopustiť, aby tam aj ruža alebo lalia stála? Ač aj takéto kvety v kuchyni nepotrebujeme, predsa radi k ním privoniavame, radi sa na ne dívame, bo ony práve tak oslavujú Boha, jako ovocný strom, zemiak alebo druhá bylina. — A práve tak je to aj s rozličnými stavmi v živote; keď jedni od roka do roka pracovať musia na poli, v remesle, alebo v kuchyni, prečo by opäť druhí všetky svoje sily, celý svoj život nemohli obetovať Bohu ? Preto nesmieme takýchto ľudí za ničorných lenochov vyhlasovať a držať, ktorí vraj svetu nič neosožia. Tomu nenie tak. V mnohom kvietku krom toho, že je na oko krásny, väzí aj liečivá sila, ktorá chorým ľuďom k zdraviu dopomáha; podobne nábožné osoby mnohým ľuďom tiež všelijakým spôsobom pomohli, jako sme o tom o sv. Genovefe čítali. Preto sa nehorši nad pobožnými

osobami, neotieraj a nebrús o ne vtipný jazyk svoj, lež pomysli si, že Boh pomáha na ich prímluvu iným menej pobožným. Ved' i sám Spasiteľ riekol, že Maria, ktorá len slová jeho bedlive počúvala, lepšiu čiastku si vyvolila než Marta, čo sa potila v kuchyni. Cti preto, čo i sám Pán Boh ctí, a keď aj pohanský kráľ vážil si sv. Genovefu: všetkým právom žiadať sa môže od kresťana, aby sa pobožným osobám neposmieval a ich nezľahčoval.

Modlitba.

O Bože, ktorý si sv. Genovefa tak veľkou láskou k modlitbe a tak dokonalou oddanosťou do vôle Tvojej obdaril: dajže aj nám na jej prímluvu dar pobožnosti a tak svätej oddanosti, aby sme pobožnosť, pri druhých vysoko si vážiac, sami ju konali a takto Tebe sa zaľúbili. Amen.

4. januára.

Sv. Títus, biskup.

Medzi tisícami pohanov, ktorých sv. Pavel, apoštol národov, kázaním o Kristu ukrižovanom na pravú vieru obrátil, nachodí sa aj Títus. Dľa svedoctva sv. Jána Zlatoustého a iných narodil sa v Korinte z rodičov pohanských. Od svojej mladosti viedol život cnostný, utiahly a panenský; usilovnosťou svojou vzdelal sa aj v umeniach a rečiach. Keď sv. Pavel poprvé do Korintu prišiel a tam kázal, slovo jeho vniklo aj do srdca Títovho; on uveril a dal sa vo viere kresťanskej dokonale vyučiť. Sv. Pavel tešil sa nad jeho mravmi a schopnosťami a pokrstil ho. Títus však s týmto nebol spokojný, lež javil hneď veľkú horlivosť nie len v učení sa, lež aj vo vyučovaní druhých. Jak veľké pokroky musel robiť Títus v spasení a vykonávaní bohumilých cností hneď po svojom obrátení sa na kresťanstvo, to odtiaľ vysvitá, že sv. Pavel uzavrel s ním sväzok najužšieho priateľstva, vzal ho so sebou na cestu, v listoch svojich menuje ho bratom a spolupracovníkom svojim a bol mu vrelou láskou oddaný.

V Antiochii vznikla medzi tými, čo z pohanov a Židov stali sa kresťanmi, okolo roku 50. veľká roztržka. Niektorí totiž z bývalých Židov horlili za udržanie židovských obradov pri krste a hovorili: «Jestli sa nedáte obrezať dľa zákona Mojžišovho, nemôžete spasení byť.» Týmto, pravda, obrady židovské stavali nad krst a vystavili mladú Cirkev veľkému nebezpečeniu, že sa na dve stránky roztrhne. Aby teda bol sporu koniec, obec Antiechenská poslala na čele vyslanstva sv. Pavla a Barnabáša do Jeruzalema; na tejto ceste sprevádzal apoštola aj Títus. V Jeruzaleme však tí, čo zo židovstva pokrstení boli, naliehali na to, aby bol Títus obrezaný. Avšak ako Pavel tak aj Títus tomu odporovali; následkom čoho na sneme cirkevnom, ktorý za tou príčinou apoštolovia a najstarší celej Cirkve držali, vysloveno a ustanovené bolo: «že Boh z pomedzi Židov a pohanov vyvoliť si chce ľud k velebeniu mena svojeho, že teda medzi týmito všetek rozdiel prestal a že otroctvo zákona povznieslo sa k duchu kresťanskej slobody.»

Roku 56. poslal sv. apoštol Pavel, ktorý sa za čas v Efesu zdržoval, milého učedníka svojho do Korintu, mesta réckeho, kde už veľká obec kresťanská kvitla, aby tam medzi veriacimi pohoršenia a roztržky vyrovnal. V meste tomto totiž mnohí z pohanov pokrstení viedli život slobodný, odvolávajúc sa pri tom na apoštola Pavla, druhí zas zo Židov úzkostlivé

opovrhovali všetkým, čo sa rovnalo pohanským obyčajom, odvolávajú sa na sv. Petra. Títo sa nazývali Petríni, tamtí Pavlíni, kým tretí pridŕžali sa Alexandrinského učiteľa Apolla. Keď Títus s listom do Korintu prišiel, prijatý bol so všetkých strán s najväčšou úctivosťou; a pretože naplnený bol najvreľjšou láskou a slobodu evanjelickú tak bol zamiloval, že ani to od veriacich prijať nechcel, čo sa k životu jeho zdalo byť potrebným, vľúdny svojim chovaním sa v krátkom čase tak ďaleko to doviedol, že všetko pohoršenie odstránené a vinici opäť na cestu pravdy privedení boli. Skončiv sv. dielo smierenia vrátil, sa späť k sv. Pavlovi, aby mu zpravu podal o svojom blahonosnom účinkovaní v Korinte. Po nejakom čase však znovu navštívil toto mesto, aby tam z naloženia sv. Pavla almužnu pre chudobných v Jeruzaleme a Judei sbieral. Žalári v Ríme, na ostrov Krétu, a kázal tu sv. Evanjelium. Títus ho tiež sem nasledoval. Ponevác ale sv. Pavla povolanie a starosť o mnohé cirkve, ktoré založil, do iných zemí volaly, nechal na Kréte učedníka svojho, aby on dielo započaté dokončil, sv. Evanjelium ďalej kázal, z obce do obce putoval, nové cirkve zakladal a na čelo ich hodných biskupov a pastierov ustanovoval. Roku na to 66. písal sv. Pavel Títovi týmto cieľom list, v ktorom mu k vedeniu biskupského dozorstva zvláštneho poučenia udelil a jeho vo všetkých cirkvách po celom ostrove za svojho námestníka ustanovil; spolu mu ale naložil, aby sa k nemu do Nikopolu vrátil. A takého učiteľa hodný učenník s veľou láskou plnil ťažké povinnosti úradu svojho, nie ale bez ťažkosti: pretože Kréťčania už vtedy známi boli po svete jako lúpežníci, bitkári, lhári, jako ľudia falošní, výstupní a leniví; Títus teda mal ťažkú prácu, kým tento zkažený ľud viere kresťanskej získal a v nej upevnil. Horiac túžbou, ohlasovaním sv. Evanjelia všetky národy bez rozdielu na cestu pravdy doviesť, šiel medzi Slovanov do Dalmacie, položil aj tu základ nového života, otvoril veriacim celú láskavosť apoštolského srdca svojho, prečo Slovania Dalmacie ctia ho jako svojho apoštola a otca pravej viery svojej.

38 rokov plnil sv. muž tento úrad svoj biskupský s najväčšou horlivosťou. Sv. Ján Zlatoustý svedčí o ňom, že v panenskej čistote až do smrti sotrvával a k tejto anjelskej cnosti aj svojich poslucháčov pri každej príležitosti napomínal. Preto jakoby za odmenu, keď v 94. roku veku svojho ducha svojho Otcovi nebeskému navrátil, okolo mŕtvol stojaci videli tvár jeho skvelými paprškami ožiarenú.

Poučenie.

Sv. Títus žil neustále v panenskej čistote a usiloval sa aj druhých pred nečistotou vystríhať. Záleží-li aj tebe, ct. čitateľu, niečo na tvojom spasení, miluj stavu svojmu zodpovednú čistotu a vystríhaj sa i toho najmenšieho, čo by sa jej protivíť mohlo: pretože Boh nič natoľko nenenávidí, ani človekovi nič na toľko neškodí, nežli prehrešenie sa proti čistote. Kto sa raz nečistote odovzdá, ťažko vráti sa pravým pokáním na cestu spasenia, iba keby Boh vykonal na ňom zázrak svojej milosti. I či smieš očakávať, že Boh aj na tebe vykoná takýto zázrak, ktorý nielen že sa nevystrihaš, lež proti božskému milosrdenstvu opovážlivé hrešíš? Sv. Títus použil jazyka svojho k vyučovaniu, rozširovaniu viery; ale nikdy k hrešeniu, zlorečeniu, ku kliatbe, k nečistým rečiam a piesňam, tým menej k zapieraníu Boha. K čomu si ty doposiaľ jazyk svoj potreboval? O jak zriedka snáď k velebeniu Boha, k osohu bližného. Oproti, jak často k urážaniu Boha a ku škode bližného; pomysli len na svoje lhanie, zlorečenie, pomlúvanie, osočovanie a iné hriechy jazyka, či si neobrazil nimi Boha?

Spomni si na svoje reči a piesne, o iných hriechoch ani nehovoriac, či si tými nenahrešil sa dost' proti Bohu, neškodil na duši bližnému ? Beda tebe, keby si včul' pred Bohom predstaviť sa a čo i len z týchto hriechov počet vydať musel, jako že by to vyzeralo s tebou ? Preto zavčasu daj na seba pozor a predovšetkým na svoj jazyk. Ponevác ale človek sám bez milosti božskej nič nemôže, pros Boha o túto milosť a spoluúčinkuj s ňou.

Modlitba.

O Bože, ktorý si sv. Títa apoštolskými cnosťami, predovšetkým panenskou čistotou ozdobil: pre zásluhy a na prímluvu jeho popraj nám, aby sme tu v tomto údolí trápenia spravodlivé, pobožné a čisté žijúc do vlasti našej nebeskej dostať sa mohli. Amen.

5. januára.

Sv. Simeon Stylíta.

(Stĺpostojca.)

Simeon Stylíta je ten najpodivnejší zjav, jaký kedy oduševnenosť za vieru utvoriť mohla. Jednoduchý a prostý muž, ktorý z pomedzi ľudí do horskej samoty utiekol, stal sa nesmrteľným v dejepise Cirkve katolíckej; chudobný pustovník stal sa v krátkom čase známym pred všetkými národmi východu a západu; ďalekí Indiáni, zasmušilí Aetiopci, obyvatelia šumiacich hôr severu a úrodných nív juhu, spomínali meno jeho s bážňou a s podivením. Človek obmedzeného ducha, nad najnižší obor každodenného života pozdvihnúť sa nespôsobilý, všetko vo svete dľa svojej ničomnosti merajúci, všetko premáhajúcu silu vôle ľudskej neznajúci, ten skutky Simeonove držať bude za nemožné a nepodvratnú skutočnosť dejepisu vloží do dŕžavy nábožných povestí. Svetár, činnosť muža len po sháňaní sa za zemskými statkami ceniaci, Simeonov život pomenuje podivným zaháľaním, ba ľutuje ho snád', že toľko sily, toľko sebazaprenia obetoval tak ničomnému podujatiu. Slobodomyselník ale, jehož srdca zázračný zvuk nebies nikdy sa nedotkol, ktorý povzbudzujúci vánok božského ducha nikdy nepocítil, Simeonovo počínanie pováži sa streštenosť a bláznovstvo, stĺp jeho označí za najvyšší stupeň fanatismu. A predsa žiaden Svätý nespôsobil toľkého obdivu medzi veriacimi národy, jako sv. Simeon, tak že sa na ňom vyplnilo slovo písma: «Podivný je Boh vo Svätých svojich!»

Sv. Simeon narodil sa okolo roku 388 na malom hrade Sisan, na hranici Cilicie. Jeho otec bol pastierom, a on tiež prvé roky svojej mladosti prežil pri stáde. Na pustých a rozsiahlych pasienkoch vznikol v jeho srdci boľastný cit prázdnoty a ničomnosti, z čoho vyvinula sa vrúcna túžba po veľkom, čo aj dosiať neurčitom cieli života jeho. Tu jedného dňa ráno, keď čerstvý sňah bol práve celé okolie do bieleho rúcha obliekol, šiel so svojimi rodičmi do kostola blízkej osady ku službám Božím a slyšal Evanjelium o osmorých blahoslavenstvách. Slová: «blahoslavení sú, ktorí plačú a kvília», tak dojaly srdce jeho, že sa hneď istého, pri ňom stojaceho starca opýtal: čo má človek robiť, chce-li tohoto blahoslavenstva účastným byť ? Pokým mu starec slová tieto vykladal, zmocnila sa ho náramná túžba, opustiť zcela svet, ukryť sa dakde v samote, aby tam hriechy svoje oplakať a snadnejšie k spaseniu dostať sa mohol.

Ač si ešte žiadnych hriechov povedomý nebol, predsa, nasledujúc vnútorné vnuknutie, šiel na púšť a ztrávil tam sedem celých dní bez všetkého pokrmu, modliac sa a oplakávajúc hriechy svoje. Potom sa vybral do blízkeho kláštora, kde, keď ho prijali, učil sa žalmy, obsluhoval bratov jako chlapec, a sotva že mu bolo 14 rokov, už prevyšoval všetkých prísny životom. Ponevác sa mu ale táto reholá nezdála byť dost' prísnu a ostru, vstúpil do prísnejšieho kláštora, kde pod vedením opáta Heliodora bojoval proti telu svojemu, aby ho podriadil duchu. V tomto kláštore žil Simeon za desať rokov; cvičil sa neustále v sebazaprení a zápasení s telom a krvou, učil sa trpezlivosti v trápeniach dobrovoľne si uložených, cítil radosť v boľastách vlastnoručne si zapríčinených. Opát ale toho kláštora obával sa, že by sa ostatní mnísi nad neslýchanou prísnosťou Simeona pohoršiť mohli, a preto hľadel ho k tomu priviesť, aby upustil od ukrutnej horlivosti; ponevác Simeon na to nič nedal, opát prepustil ho z kláštora. Simeon sa potom na čas ukryl v jednej studni, kde vo dne, v noci žalmy na hlas prespevoval. Opát onedlho však obanoval, že viac z obozretnosti než z lásky prísneho tohoto reholníka z rehole odstránil a preto ho dal po všetkých stranách hľadať a prijal ho znovu do kláštora. Simeon zotrval na to tri roky v kláštore; ponevác mu však kláštorský život, kde každodenne raz k obedu chleba a zelenín dostával, pribujným byť sa pozdával, odobral sa do blízkych hôr, a ubytoval sa tu v malom zrúcanom domku. Tu si umienil, že cez celý pôst jedla ani sa nedotkne a tak Spasiteľa svojho, Ježiša Krista, nasledovať bude. Jeho spovedelník Bassus mu tam síce nechal 10 chlebov a konvicu vody; keď ho však po Veľkej noci navštívil, videl, že sa ničoho nedotknul, jeho ale našiel jako bez seba ležať na zemi. Keď mu ústa vodou ovlažil, prišiel k sebe, načo mu potom velebnú Sviatosť oltárnu podal.

Po troch alebo štyroch rokoch opustil toto bydlisko, šiel na samý vrchol hory a vystavil si tam z kamenia chyžu — ale bez strechy, tak aby bol aj dážďu aj slnku vystavený; nedôverujúc však sám sebe, a obávajúc sa, žeby toto nové bydlisko opäť opustiť mohol, dal sa dlhou reťazou ku skale prikuvať, aby tak v pravom smysle slova k tomuto opustenému miestu pripútaný bol. Tu však navštívil ho raz biskup Antiochenský, a vidiac ho, povedal mu, že sa cnosť s nútením nijako nesrovnáva a že Bohu len slobodne a dobrovoľne vykonané skutky sú milé; načo Simeon reťaz so seba sňal. Avšak tento život hrozného sebazaprenia, táto neslýchaná horlivosť jedným vzletom zanesly meno a obraz Simeonov do palácov boháčov a do chatrč chudobných nielen v celej dŕžave rímskej, lež aj medzi národmi nomadskými, ktoré stáleho bydliska nemajú. Z najďalších krajov sveta hrnuly sa davy ľudu k opustenej chyži pustovníkovej, posilniť sa jeho príkladom, slyšať z úst jeho potešenie a poučenie, obsiahnuť na jeho prímluvu vyslyšanie v núdzi a útrapách, pohľadom na neho nadobudnúť sily v nesnázach a nerestách života. Jemu písali rímski cisári, kniežatá a biskupi prosili ho o radu; každé oko pátralo za jeho pohľadom, každé ucho obracalo sa k jeho ústam, každá ruka hľadela dotknúť sa okrajka jeho rúcha, každé koleno zohýbalo sa, aby účastné bolo jeho požehnania.

Napokon aby sa vždy vzrastajúcemu návalu ľudu obránil, prišiel na nápad poslať neslýchaný, nad ktorým ustrnul v nábožnom podivení tehdajší svet, — terajší snád' bude sa smiať. Roku 423 dal si vystaviť stĺp 6 lakt'ov vysoký, na vrchu 4 stopy široký a zábradlím opatrený, na ktorom všelikému počasiu vystavený býval. Neskôr si dal 12, potom 22, 36 a

napokon 40 laktový stĺp vystaviť, na ktorom stojac, alebo kľačiac, Boha chváliac a zvelebujúc vo dne, v noci, každému počasiu vystavený zotrvalý vyše 40 rokov. On spával veľmi málo, aj to len kľačiac; v noci pred veľkými sviatkami stál obyčajne od západu až do východu slnka s rozpiatyma ramenami; rúcho jeho bolo z drsnej kože, hlavu mal pokrytú čiapkou. Bol on postavy vysokej, muž dokonale vyvinutý, priateľských ťahov, s dlhou až po pás siahajúcou bradou. Dvakrát denne hovoril k zástupom; silný hlas jeho ozýval sa ďaleko povetím do širokého sveta, a každý, kto ho slyšal, zachvel sa v srdci a ľutoval hriechy svoje.

Avšak podivný, posiaľ neznámy život Svätého neušiel tiež ľudskému pokáraníu; nadovšetko pustovníci Egyptskí hovorili o ňom, že je pyšný podivín, ktorý len preto tak mimoriadny život vedie, aby od ľudí obdivovaný bol. Slyšiac o tom biskupi a opáti, začali skúšať jeho pokoru a poslušnosť. I poslali k nemu niekoľko pustovníkov s rozkazom, aby ihneď sošiel dolu so stĺpa a s nimi poriadny život viedol. Sotva že tento rozkaz uslyšal, hneď bol hotový, sostúpiť so stĺpa. Skrze toto jeho pokora a poslušnosť bola potvrdená a jemu dovolené bolo i ďalej na stĺpe zotrvať. Pokora ho povýšila, pokora ho udržala na výške, kým neprišiel anjel Pána, aby ho ešte viacej povýšil. Roku 460, počiatkom januára, videli ctihodného starca mlčiaceho kľačať cez dva dni; nebolo to nič neobyčajného; ale keď sa ani na tretí deň, v nedeľu, nehýbal, Antonius, jeden z jeho učeníkov, išiel k nemu, aby ho zobudil, nemohol však zobudiť spiaceho, pretože spal spánok spravodlivých. Usnul teda v Pánu r. 460. v 69. roku veku svojho. Traja biskupi spustili mŕtvolu zosnulého so stĺpa na oltár, ktorý pod ním stál, nesčíselné množstvo ľudu sbehlo sa z ďaleka široká a sprevádzali mŕtvolu do mesta Antiochie, kde ju patriarcha mesta v sprievode 6 biskupov v hlavnom chráme pochoval.

Poučenie.

Čo o sv. Simeonovi čítame, zdá sa byť na prvý pohľad pravde nepodobné, avšak tisíce očitých svedkov, králi a kniežatá videli ho. K čomu ale takéto podivíntstvo? Boh to nežiada a k tomu je to aj proti zdravému rozumu. Očití svedkovia, spisovatelia, ktorí s týmto Svätým v jednom čase žili, hovoria, že oni život sv. Simeona k nášmu zahanbeniu opísali. Ovšem, k nášmu zahanbeniu. Kráľovstvo nebeské násilie trpí, a len kto si násilie činí, dosiahne ho; nuž a my, jaké násilie si činíme, jaké obety prinášame my? Či nás príklad sv. Simeona len zahanbovať má, či nás nemá povzbudzovať k nasledovaniu? I ovšem! Vystavme si preto aj my stĺp k nebesám, stí p vždy vyšší a vyšší, vystavme ho na viere jakožto základe, obviňme ho kvetím a ovocím lásky, a napokon zavŕšme ho vencom nádeje!

Modlitba.

O božský Spasiteľu, Ježišu Kriste, ktorý si sv. Simeonovi tak veľkú horlivosť v kajúcnosti poprial, popraj i mne milostivé, aby som, nakoľko to môj stav dovoľuje, kríž v duchu kajúcnosti za Tebou niesol a tak večnej slávy hodným sa stal. Amen.

6. januára.

Svätí Traja Králi.

Sviatok svätých Troch Kráľov menuje sa i Zjavenie Pána, preto že Pán Boh zjavil im a v nich i jednorodeného Syna Svojeho skrze hviezd.

Národ židovský bol už v tých dňoch, keď Kristus Pán sa narodil, upadnutý, ako aj včul', prestal byť národom vyvoleným; nemôže sa preto hovoriť, že Pán Ježiš zjavil sa len ich otcom, že len im zvestoval svoj zákon a spasenie.

V tých dňoch, keď sa Kristus Pán narodil, úcta pravého Boha temer celkom vyhynula a národy klaňali sa modlám. Pri tom všetkom udržala sa aj medzi pohanmi povest', že v istom čase zjaví sa na zemi veľký osvoboditeľ, ktorý na svete všetko obnoví a oblaží. Očakávanie toto udržalo sa z prisľúbenia, ktoré Boh prvým rodičom v raji učinil. Zvláštne vo východnej Arábii prechovávala sa táto nádej jako drahý poklad; viacej než ostatní, tešili sa jej traja mužovia, ktorí pre ich hviezdárske umenie nazývali sa mudrci a pre ich dôstojnosť kráľovia; tešili sa viacej než iní, pretože viacej než iní nahliadali, jak veľmi potrebný je svetu vykupiteľ.

Mužovia títo v tichých nociach, keď hriešny život na zemi v spánok sa ponoril, často zpytovali oblohu nebeskú. Tu jednej noci ožiarilo sa pred nimi nebe a oni spatrili neobyčajnú hviezdu; stála ona na oblohe, všetky ostatné hviezdy zacloňujúc a nadprirodzeným svetlom oblohu ožiarujúc. Iskra túžby a čakania rozplápolala sa v srdci mudrcov v plameň, a sväté tušenie povedalo im, že je to hviezda Messiáša, ktorý narodiť sa má. Ihneď sedlali ťavy svoje a chystali dary, aby za behom podivnej hviezdy hľadali Zasľúbeného Božieho a vzdali mu príslušnú úctu. Nevšíмали si oni veľkej d'alekosti, nie nerestí a nebezpečia cesty, nebáli sa búriek na púšti, nie jedovatých hadov, levov, tigrov, ktorí po koristi dychtiac, obchádzali leženie ich; lež kráčajúc ustavične za svitom hviezdy, octli sa konečne v Jeruzaleme, hlavnom meste krajiny židovskej. Tam domnievali sa, že najdu Nádej všetkých vekov, Očakávanie všetkých národov a preto zastaviac beh tiav svojich, pýtali sa: «Kde je ten, ktorý sa narodil, kráľ židovský ? lebo videli sme hviezdu jeho na Východe a prišli sme klaňať sa jemu.» Jako blesk hromový uderila táto otázka do množstva ľudu, povest' táto rozšírila sa chytro jako vetor po uliciach mesta,, kňazi utekali poľakaní z chrámu; Herodes kráľ ustrnul strachom a celý Jeruzalem s ním; lež ani on, ani jeho rada nemohli dozvedieť sa nič určitejšieho, než že dľa proroctva Micheáša narodiť sa má v meste Betleheme. Tedy Herodes tajne povolal k sebe mudrcov; a títo prišli a povedali mu všetko: Videli sme na Východe hviezdu jeho a prišli sme klaňať sa jemu. Lícomerný Herodes potlačil v sebe svoje bezbožné myšlienky, lichotiac mudrcom prepustil ich a hovoril k nim: «Id'te, vyzvedajte sa pilne na to Dieťa, a keď ho náleznete, zvestujte mi, abych i ja príduc poklonil sa jemu.»

Či snád' na toto viera ich počala klesať a ochabovať? Či sa snád' rozmrzeli nad cestou tak d'alekou a sklamaní v očakávaní svojom, prestali dôverovať v zasľúbení Božom ? Nie! Viera ich bola pevná jako skala a jaknáhle vyšli z mesta, hviezda, ktorú boli videli od Východu slnca, predchádzala ich, a oni s radosťou ubierali sa za ňou. Konečne prišli k mestu judskému, Betlehem Efrata zvanému. Pred mestom týmto na lúkách stála maštal, do ktorej pastieri za dňov daždivých a studených stáda svoje ukrývali. A nad týmto opovrženým miestom, nad týmto obecným chlievom zastavila sa hviezda, dotknúc sa žiarnym ohonom strechy, jakoby riekla: Tu je Ten, ktorého hľadáte! Čože! toto miesto malo byť túžebným cieľom tak d'alekej cesty ? Mali snád' v maštali medzi nerozumnými tvorami arabskí kráľovia hľadať Vykupiteľa sveta? To sa zaiste protivilo ich rozumu. Oni však nedali sa týmto do

zmätku priviesť, ale sostúpiac s tiav svojich, s úctou vošli do maštale. A čo našli ? Našli Dieťaťko tak milé, jaké nemôže byť žiadne dieťa ľudské; našli Máriu najčistejšiu, s perlou lásky na čele, s korunou nevinnosti na hlave, jako s blaženým vytržením hľadá na Dieťa svoje; našli Jozefa, muža vážneho a vlúdneho, jako zamyslený, plný podivenia rozjímajúc po boku stojí; i padnúc pred Pacholiatkom klaňali sa mu, a otvoriac poklady svoje, obetovali mu zlato, kadidlo a myrhu, vylievali slzy radosti, s úctou mu nohy a ruky ľúbali a Boha velebili. Druhého dňa, od Pána napomenutí súc vo snách, aby sa nenavrátili k Herodesovi, inou cestou vrátili sa do krajiny svojej, nesúc v srdciach svojich hviezdú čulej viery, a rozprávali v krajine svojej všetko, čo zkusili a videli zázračného, o Dieťati a o matke.

Traja Králi viac než tridsať rokov, sdeľuje stará povesť, žili život pobožný a svätý v kruhu svojich, schádzali sa často, tešili sa peknou rozpomienkou, a mysleli všelijako, čo asi z Dieťaťa toho stať sa mohlo. Tu im raz prostý cudzinec skutočnú a vernú zvesť podal o betlehemscom Pacholiatku: jako zrástlo v múdrosti a milosti pred Bohom a ľuďmi; jako Ježiš chodil a učil; jako plný lásky a vlúdnosti všade tešil a pomáhal, zázraky a znamenia konal, kráľovstvo cnosti a pravdy založil, jako trpel a umrel, tretieho dňa z mrtvých vstal, vstúpil na nebesia, a jako znovu príde s mocou a slávou súdiť živých a mrtvých v posledný deň súdny. Toto zvestoval im Tomáš apoštol, očitý svedok, ktorý vlastnou rukou dotknul sa rán svojho Majstra. A srdcia staručkých mužov žasly dojatím a túžbou; a apoštol pokrstil ich v mene Ježiša, na čo pocítili v duši zázračnú blaženosť. Len kratučký čas žili oni ešte na tejto zemi a presťahovali sa do blaženosti, ktorá z hviezdy nad krížom vyviera.

Jejich sv. ostatky prenesené boli najprv do Carihradu a odtiaľ v XII. st. skrze Friderika I. do Kolína na Rýne, kde sa podnes v nábožnej úcte chovajú.

Poučenie.

Rozpomeň sa, kresťane! zdáľiž bys aj ty niekde svojho Boha a Pána vyhľadať mohol, zdáľiž On nenie prítomný niekde v Betleheme, t. j. v dome Pána, a tebe príležitosť dáva, Jemu sa klaňať? — Hľa, to môžeš učiniť pri každej mši svätej, kde Ježiš Kristus na oltári prítomný je, jako isté je slovo jeho, ktoré riekol pri ustanovení večere svojej: «Toto je telo moje.» A keď pri svätom pozdvihovaní kľakneš a kňaz ukazuje sv. hostiu, to máš pred sebou, čo sv. mudrci videli, keď im Panna Maria ukazovala Dieťa. Pováž, čo podnikli sv. mudrcovia, jako pohania, aby malému Ježiškovi klaňať sa mohli; teda nie, aby od Neho niečo dostali, lež aby Jemu priniesli úctu a dary. Pováž, čo si podnikol ty! Mnohý nejde do kostola, alebo na mšu svätú, preto že je zima, alebo že prší, že nemá času pre pilné práce; mnohý ta nechce ísť v robotný deň, aby to ľuďom nápadné nebolo; — mnohí ta zas idú trebárs každý deň, nie ale, aby sa Pánu Ježišu klaňali, lež aby od Neho niečo prosili. I prosiť je dovolené; bolo by to ale predsa veľmi pekné, keby sme kedy-tedy len preto šli do kostola, aby sme sa Pánu Ježišu klaňali, bár by sme aj pri tom nejakú škodu utrpeť, alebo nejakej ujme vystavení byť museli.

Musíme tiež aj my otvoriť poklady svoje a obetovať Pánu Ježišovi dary tak milé, jako zlato, kadidlo a myrha. Čo takého na príklad ? Sľúbiť mu, že budeš častejšie do kostola chodiť, sv. sviatosti prijímať, že nebudeš navštevovať rozpustilé zábavy a besedy, že budeš privetivý k rodičom a predstaveným, že nebudeš utrhať na cti bližnému svojemu.

Na deň sv. Troch Kráľov nikto by nemal zapomenúť obetovať niečo malému Ježiškovi, pretože to k pravému zasväteniu dňa tohoto patrí. A nevieš-li, čo bys' obetovať mal, daj almužnu chudobnému, a jestli sa ti poďakovať chce, povedz mu, aby sa poďakoval Ježiškovi, ktorý sa stal bratom chudobných.

Modlitba.

O Pane a Otče nebeský! ktorý si mi pri krste svätom skrze Ducha sv. vliat nebeský dar viery a prijal ma za dieťa svoje, popraj mi milosti, aby som podľa svetla tejto viery vždy obcoval a svetla večného dojsť mohol. Amen.

7. januára.

Sv. Lucian, mučeník.

V Asii na brehoch rieky Oronty, v plodnej doline, stojí chatrná osada Antakia, plná starobyľých rozvalín, ale oku a srdcu kresťanského pútnika veľmi milá. Rozpadlé miesto toto je starodávna Antiochia, sídelné miesto týrskych kráľov a neskôr námestníkov rimanských, krom Ríma a Alexandrie najslávnejšie vtedy mesto na celom svete. Sv. apoštol i a Peter a Pavel mnoho ľudí obrátili v Antiochii na vieru kresťanskú; ona je kolískou mena kresťanského; tu sa veriaci najprv nazývali kristiani, kresťania. Na biskupskej stolici v Antiochii prvý sedel sám hlava apoštolov, sv. Peter, prečo biskupstvo toto vo veľkej vážnosti stálo u celej cirkve kresťanskej; odtiaľ pošli početní kňazi, biskupi, patriarchovia a mučeníci, všetko mužovia učení a svätí, medzi ktorými nie posledné miesto zaujíma sv. Lucian, mučeník.

Sv. Lucian narodil sa v meste Samosate, v Síríi, z kresťanských a bohabojných rodičov. Už v dvanástom roku veku svojho stal sa sirotou bez otca a matky. Rozdeliv celý svoj majetok medzi chudobných, odišiel do mesta Edessy, aby tam u slavného učiteľa Makária, pomocou vtedajších vied, filosofie a rečníctva, pripravil sa k náležitému spytovaniu sv. písma a k vedeniu nábožného a svätého života kresťanského. Aby si potrebného vyživenia zaopatril, prepisoval sv. knihy pre zámožných veriacich. Takto žil o samote výlučne Bohu medzi svojimi knihami; písal nielen rukou, ale i pobožnou myslou, spytujúcim duchom, a nadobudnul si veľkej učenosti.

Z Edessy odišiel do Antiochie. Prísny kresťanský život sv. Luciana obrátil na seba pozornosť tamjšieho biskupa; ten vysvätil ho za kňaza. Lucian sotva stal sa kňazom, hneď s najväčšou horlivosťou začal kázať slovo Božie. Biskup antiochenský skúsiac i veľkú učenosť Lucianovu, naložil mu, aby písma sväté opravil. Do písem totiž starého i nového Zákona vklzly sa, buď nepozornosťou odpisovateľov, buď zlomyseľnosťou kacírov, početné chyby na úkor čistej viery a nekalenej cnosti. Lucian prevzal obrovské dielo toto, porovnal písma sv. s najstaršími a najlepšimi rukopismi, a vydal opravenú osnovu písma svätého, ktorú všetky východné cirkve jednodhlasne prijaly. Z Antiochie prišlo Lucianovo sv. písmo aj do Carihradu, zkadiaľ preložené do staroslovančiny prešlo až na naše kraje slovenské.

Roku 303 zdržoval sa Lucian v meste Nikomédii, keď cisár Dioklecian, rozpálený hnevom proti kresťanom, vydal ukrutný prvý rozkaz k prenasledovaniu ich. S mnohými inými

vrhli aj Luciana do väzenia. Medzitým sv. Lucian vyslobodený bol zo žalára a odišiel do Antiochie.

Konečne však prišla hodina, v ktorej mala byť vyplnená jeho vreľá túžba: vyliat' krv svoju za Krista. Koncom roku 311, keď cisár Maximian na krátky čas zastavené prenasledovanie kresťanov obnovil, bol sv. Lucian, na udanie jedného kacirského kňaza, po druhýkrát lapený a do mesta Nikomedie, kde na ten čas cisár sa zdržoval, odvedený. Na ceste do Nikomedie prišiel Lucian do jednej osady, kde len nedávno 40 kresťanských vojakov od strachu pred hroznými mukami pravú vieru svoju bolo zaprelo. Lucian týchto odpadlíkov tak dojímavo napomínal, že odpadnutie od viery oľutovali, Krista opäť vyznali a život svoj smrťou mučeníckou dokonali. V Nikomedii sv. Lucian ešte viac pohanov získal kresťanstvu a mučeníctvu. I rozniesla sa povesť, že na koho Lucian pohliadne, každý zrieka sa pohanstva. Z tej príčiny sudca netrúfal si pozreť mu do očí a rozprával sa s ním zpoza opony, ktorá v súdnici medzi ním a Lucianom prevesená bola. Pri prvom výsluchu oddal Lucian sudcovi spis na obranu kresťanov; na otázky: kto je a odkiaľ by bol, z jakých rodičov pochádza, jaké remeslo prevádza, čím sa živí? odpovedal pokaždé slovami: «Ja som kresťan.» Tyran mu hrozil pecou horúcou, do nejžto má hodený byť; hrobom, do ktorého má byť zahrabaný za živa; kolom, nožami obsadeným, na ktorom rozsekaný má byť na kusy: avšak Svätý stál zmužile a ku všetkému tomuto sa usmieval. Touto stálosťou zahanbený ukrutník dal Svätého roztrhnúť na škipci a telo jeho obsypať ranami, a keď i v tomto stave vo svojej viere stály zotrval, vzali a položili ho na ostré črepy, na ktorých cez štrnásť dní nepohnute ležal. Tu mu nedali žiadneho pokrmu; len niekedy ponúkali mu najchutnejšie pripravené jedlá z mäsa, modlám obetovaného. Ale sv. vyznavač premohol v sebe mocný pud prirodzenosti mocnejšou ešte láskou k Spasiteľovi. Milosťou Božou posilnený volil radšej umrieť, nežli niečo z nečistých obetí okúsiť.

Pätnásteho dňa poslal tyran jedného zo sluhov svojich do žalára, dozvedieť sa, či Lucian ešte žije? Tomu Svätý riekol: «Idz; povedz pánu svojemu: Ja som kresťan!»

Zázračná vytrvalosť Svätého ešte viac rozpálila hnev nepriateľov. Konečne dňa 7. januára 312 ukrutník dal sv. Luciana sťat' a mrtvé telo jeho hodiť do mora. Po niekoľkých dňoch voda vyniesla sv. telo na breh neďaleko mesta Drepane v Bithynii, kde ho tamejší kresťania pochovali.

Vyobrazuje sa, ako leží na črepopch, kalich mu stojí na prsiach, preto že telo jeho bolo oltárom, na ktoromžto sám konal obetu nekrvavú. Stalo sa to takto. Večer pred smrťou, v deň Zjavenia Pána, prišli mnohí učenici a ctitelia k nemu a žiadali si naposledy z jeho ruky prijať sviatosť oltárnu; ale svätý kňaz bol na rukách i nohách spútaný a ku stĺpu prikovaný; v žalári nebolo stola ani stoličky a stráž pred dvermi hrozila prekaziť každý cirkevný obrad. Sv. Lucian riekol: «Za stôl, na ktorom by sme sv. obeť konali, poslúži vám moje telo. Vy, bratia moji, predstavujete chrám Boží.» I položili shromaždení chlieb a víno na prsia zmučeného sv. Luciana, ktorý sv. obeť požehnal a slová sviatosťné nad ňou vyriekol. Potom všetci prítomní jeden za druhým prijímali s prsú sv. mučeníka najsvätejšie telo Pána.

Poučenie.

Sv. Ján Zlatoustý hovorí v jednej chváloreči na sv. Luciana takto: Kto slová: «Ja som kresťan!» s pozornosťou rozvažuje, nalezne v nich najväčšiu múdrosť. Bo kto hovorí: «Ja som kresťan!» ten oznámil svoju vlasť, svoj pôvod, svoj stav a všetko. Jakým to spôsobom? To ti, čitateľu drahý, hneď vyložím. Kresťan nemá žiadneho stáleho miesta na tejto zemi, jeho vlasť a mesto rodné je nebeský Jeruzalem. Kresťan nepriznáva sa k žiadnemu zamestnaniu pozemskému, jeho život a stav náleží obcovaniu nadzemskému: «lebo obcovanie naše» — píše apoštol (Filip. 3.) — «je v nebesiach.» Kresťan má za príbuzných a susedov všetkých Svätých, lebo «my všetci sme spoluobčania Svätých a obyvatelia Boží» — jako tenže apoštol (Efes. 2.) píše. Takto učil sv. mučeník spôsobom najvhodnejším, kto a odkiaľ by bol, z jakých rodičov pochodí, jaký život vedie, a týmto slovom uzavrel beh života svojho a odišiel ku Kristu, Jemuž sverený poklad viery neporušený navrátil, zanechajúc stúpencom svojim spásenosné napomenutie, aby o spasenie svoje starali sa s horlivosťou a ničoho tak sa nebáli, jako hrešiť a zapierať Krista.

Modlitba.

Pane a Bože všemohúci! ktorý si svätého mučeníka svojeho Luciana pravým poznaním dôstojnosti kresťana naplniť ráčil, daj milostivé i mne poznať, jak vznešenej dôstojnosti stal som sa účastným pri krste svätom, skrze Syna Tvojeho, Pána mojeho Ježiša. Amen.

8. januára.

Sv. Severin, apoštol Rakúšanov.

Po smrti krvelačného kráľa hunského Attily, r. 452, vrazily do rimanských zemí na Dunaji divé hordy Alemanov, Rúgiov, Herulov, lúpežiac všetko, páliac a kynožiac; dlhé potoky krve na zemi, vysoké stĺpy dymu a celé pásma žiare plamennej na oblohe značily ich cestu. Tu znenadála okolo r. 455 zjavil sa v Asture (Stockerau alebo dl'a iných: Klosterneuburg) muž, o ktorom nikto nevedel, kto je alebo odkiaľ pochodí, ktoréhožto ctihodná postava, prívetivá tvár a sväté obcovanie hlbokou úctivosťou k nemu naplňovali každého človeka, tak že všeobecne ctený bol jako «poslaný od Boha.» Tento muž bol sv. Severin. Z jeho vysokej učenosti dalo sa uzavierať, že vyšiel zo slavných toho času škôl rimanského Východu, mluva však jeho prezradzovala, že pochodí z krajov južných. Ký div, že jako Riman obrátil sa Severin najprv k svojim rodákom. Na pravom brehu Dunaja bývalo vtedy ešte mnoho rodín rimanských, viere katolíckej oddaných; Rimani tu ešte mali viacej posádok v opevnených mestách, jaké boly Solnohrad (jjuvavia), Pasov (Batavia), Viedeň (Fabiana). Katolíckych kresťanov v týchto mestách ťažko prenasledovali pohanovia a Ariani, ktorí sa po týchto krajoch vždycky túlili. Tu jako anjel strážca ocítnul sa medzi kresťanmi sv. Severin, zkriesil braterského ducha starých obcí kresťanských, vysokou múdrosťou svojou porovnal a usporiadal ich náboženské a občianske pomery a záležitosti, a na všetky strany rozširoval pokoj a požehnanie. Začiatok blahodarného účinkovania svojho urobil v osade Astura rečenej. Všetci nielen odtiaľ, so všetkých strán pospiechal k nemu ľud, a on

usporadoval ich duševné záležitosti, učil, napomínal a tešil ich. Kde nebolo chleba a pokrmu, tam prenikavým slovom svojím obmäkčil srdcia ľudí bohatých, tak že otvorili stodoly svoje chudobným.

Tak sa raz stalo, že obyvatelia terajšieho mesta Viedne (Fabiana) navštívení boli veľkým hladom. Dozvediac sa o divotvornej moci Svätého, poslali k nemu a prosili ho, aby im v tejto veľkej núdzi pomohol. Keď Svätý prišiel do mesta, bolo mu povedané, že istá bohatá vdova, menom Prokula, veľké zásoby zbožia má skryté, vzal ju preto verejne a ostro na slovo: «Ty si zo šľachtickej krve a uponižuješ sa za otrokyňu lakomstva; — zatvor len srdce svoje, veď ti to nič nebude osožiť; Boh postará sa láskavé o svojich služobníkov, ale ty svoje zkažené obilie do Dunaja vysypeš, službu preukážeš rybám, ktorú si odoprela svojim bližným; preto idz a pomôž chudobným, kým je ešte čas.» Slová tieto tak sa dotkli zatvrdlého srdca vdovy, že išla a rozdala chudobným všetko, čo mala. O nedlho žatým pustil sa na Dunaji a na Enži ľad, následkom čoho viacej obilím naplnených lodí do Viedne prišlo a tak mesto toto prímluvou a obozretnosťou Svätého od hladu oslobodené bolo.

Svätý náš prebýval najradšej vo svojej chatrnej celie (v stánku, v komôrke) neďaleko Viedne (Fabiana). Tu sa on cvičil v najprísnejšom mŕtvení, tu sa neustále modlil za blaho a spasenie národov. Lôžkom jeho bola tvrdá zem, na ktorej rozprestrel rúcho svoje; málo jedol, i to len raz cez deň, na večer. Cez celú zimu chodil bosý. Najväčší jeho miláčkovia boli chudobní; týmto hľadel pomôcť, kde a ako mohol. Predovšetkým miloval pokoru. Márnosť a pýchu najviac nenávidel. Aby sa marným byť nezdal, neprijal biskupskú dôstojnosť, ktorú mu viackrát ponúkali. Jeho svätý život mnoho kajúcich mužov k sebe prilákal, pre ktorých vystavil kláštor, ktorý sa teraz volá Heiligenstadt, v ňomžto ich viedol k dokonalosti. Vplyvne účinkoval aj na rozličné kniežatá pohanské: často chodil k nim, orodujúc za utlačených a hnev ich utišujúc. Neraz stalo sa, že na jeho prosbu uväznení na slobodu prepustení, alebo viní levnejšie potrestaní boli. Ale aj kniežatá navštevovali jeho, prosiac ho o radu a požehnanie. Tak prišiel k nemu jednúc vysoký a mladý muž; Severin ho vlúdne prijal a predpovedal mu v prorockom duchu: «Idz do Itálie; včul si ešte chudobný a v kožu odený, stane sa však z teba mocný panovník.» Bol to Odoaker, ktorý v krátkom čase vyšvihol sa za kráľa Itálie. To keď sa stalo, písal

Takto účinkoval sv. Severin vždy pre česť a slávu Božiu, za duchovné a telesné blaho svojich bližných, ďaleko-široko svietil bleskom svojich cností a rozširoval požehnanie Božie všade, kade len noha jeho kráčala. Takto pracoval vo vinici Pána bez vysokej cirkevnej dôstojnosti, rovný prorokom starého Zákona, iba svojím mravným vplyvom a svojou osobnosťou. V posledných rokoch mnoho hovorieval o svojom blízkom skonaní a predpovedal svojim, že v krátkom čase rimanskí obyvatelia týchto krajov do Talianska šťastlivé sa navrátia, pri ktorej príležitosti aby aj jeho pozostatky so sebou vzali. V prvých dňoch r. 482 napadlo ho veľké pichanie v boku; shromaždil kolo seba svojich učeníkov, odobral sa od nich, pobožkal ich a napokon prijímúc s najväčšou pobožnosťou sviatosť oltárnu, dokonal beh života svojho v noci so 7. na 8. januára.

Šesť rokov po smrti. Severina rimanskí Odoaker úctivý list Svätému, v ktorom mu sľuboval, že mu učiní všetko, za čokoľvek ho bude prosiť. Severin pre seba ničoho nežiadal,

ale prosil kráľa, aby niekoľko zajatých prepustil a niekoľko vypovedaných do vlasti pripustil, čo sa aj hneď stalo. O vyslobodenie zajatých sa sv. Severin vôbec veľmi staral, tak že na jeho prímluvu mnoho zajatých na slobodu prepustené bolo.

obyvatelia navrátili sa do Itálie pod ochranou kráľa Odoakera, a vzali so sebou i neporušené mŕtvé telo sv. Severina a pochovali ho v osade Monte Feltre; zkadiaľ konečne v deviatom stolytí dostalo sa do Neapolu k stálemu odpočinku.

Poučenie.

Pokora, tichosť a láskavosť sú oné cnosti, ktorými skvel sa sv. Severin, nimižto vynikal za príkladom nášeho Spasiteľa. Či aj ty, drahý čitateľu, v tomto ohľade nasleduješ príklad Spasiteľa a sv. Severina? Ty sa snáď vynášaš nad druhých a žiadaš, aby ťa každý chválil a vyvyšoval. Či taká má byť tvoja pokora? Naproti bližným svojim máš len pyšné a surová slová. Či to má byť tvoja tichosť a láskavosť? Odpovedaj sám na tieto otázky a vezmi si pevne pred seba, že napozatým nebudeš pyšne vyvyšovať sa nad iných, že nikoho nebudeš obrázať surovými a pyšnými slovami a v svojich núdzach a trápeniach že nebudeš reptáť proti Pánu Bohu.

Sv. Severin horel aj láskou k chudobným a nešťastlivým, on plakal s plačúcimi a kde len mohol, hľadel ubiedeným k pomoci prispieť. Táto jeho útrpnosť s núdzou pochádzala nielen z jeho mäkkého, cituplného srdca, lež aj z lásky k Bohu. Láska k Bohu to bola, ktorá ho nútila, aby sa za bližných svojich obetoval. Sv. Severin videl Spasiteľa svojho, jako, pniac na dreve kríža, obetoval sa za všetkých ľudí, áno aj za nepriateľov; a tento pohľad dodával mu zmužilosti, aby aj on cvičil sa v najväčších obetách lásky. Preto zapomenul sám na seba, nežil sebe, ale druhým, neznal oddychu a stánia, nešťítal sa nehôd a obťažností, ale keď slyšal o pomoc volať, hneď každému k pomoci prispel. Aj ty, drahý čitateľu, čiň za príkladom sv. Severina; očisť srdce svoje od všetkej samolásky a od všetkého sebeckva. «Čo si sám praješ, čiň aj bližnému; čoho si sám nepraješ, nečiň ani jemu.»

Modlitba.

Milosrdný Bože, ktorý si z lásky k nám hriešnikom Syna svojho jednorodeného na kríži za nás obetoval, popraj nám milosti, aby sme všetko sobectvo zo srdca vypudili a z lásky k Tebe chudobným a núdnym vždy dľa možnosti k pomoci prispievali. Amen.

9. januára.

Sv. Julian a sv. Basilissa.

Za starých časov, v prvých stolytiach kresťanstva, nebolo žiadnych verejných ústavov, žiadnych hospôd alebo hostincov pre cestovateľov a chudobných. Bola to trpká vec, zvlášte pre kresťanov; strach pred zradou a ich čistá viera vytváraly ich z príbytkov pohanských, ozdobených falošnými bohami; i museli sa túlať po cudzích miestach samotní a opustení, bez pomoci a rady. Jak veľkú radosť pocítiť musel každý, ktorého brat v Kristu s kresťanskou pohostinnosťou do domu svojho prijal, zvlášť za časov prenasledovania! A kresťanskému pohostinstvu, tejto v spisoch apoštolských tak veľmi odporúčanej cnosti, obetovali Julian a

Basilissa statky svoje, pohodlie života, pokoj domu svojho, konečne i bezpečnosť vlastného života.

Sv. Julian narodil sa v Antiochii z nábožných a bohatých rodičov. Jako schopný chlapček vychovaný bol výborne. Jako mladík mnoho obchodil so znamenitými mužmi, ktorí s telom i s dušou zastávali pravdu Evanjelia, jehož živottvornú moc pocítili na sebe samých. Keď mu bolo 18 rokov, rodičia jeho, aby pokolenie ich nevyhynulo, zasnúbili ho s istou pannou zo šľachtického rodu, ktorá sa menovala Basilissa. Avšak on skoro ju priviedol k tomu, aby jeho len jako brata milovala a jako on panenstvo svoje Pánu zachovala. Zanedlho zomreli im rodičia, zanechajúc im veľké bohatstvá, ktoré však oni rozдали hneď chudobným; z domu ale svojho učinili hostinec, v ktorom prijímali a opatrovali kresťanov: Julian mužských, Basilissa ženských, prečo ho známi nazývali radhosťom alebo hostimilom.

V tej dobe vypuklo nové prenasledovanie kresťanov; Julian a Basilissa prosili Boha, aby im udelil vytrvalosti až do konca. Avšak účinkovanie Basilissy netrvalo dlho; v mladistvom veku povolal ju Pán do kráľovstva, v ňomž láska, od všetkých sväzkov slobodná, hojnými prúdmi sa rozlieva. Prozreteľnosti božskej sa ľúbilo, zachovať len Juliana, aby pred mocnosťami sveta svedectvo vydal o Kristu. Marcian, ukrutný miestodržiteľ rimanský v Antiochii, počul, jako sa Julian za kresťanov zaujíma; i poslal sluhu svojeho k nemu, naložiac mu, aby on a všetci podriadení jeho pohanským bohom sa klaňali. Julian však, majúc u seba sbor kňazov, osvedčil sa pred týmito nasledovne: «Ja chcem cisárovi dať, čo je cisárovo, v tom však, čo mi tu rozkazuje, nesmiem ho poslúchať, pretože mi to zakazuje pravý Boh.» Marcian dal na to dom jeho podpáliť, tak že všetci, čo v ňom boli, za živa zhoreli, vyjmúc Juliana. Tohoto dal ukrutník k sebe priviesť, aby ho po dobrotky od Krista odvrátil. Čo keď sa mu nepošťastilo, pokúsil sa o to ukrutnými hrozbami, napokon ale dal ho mučiť. Pero nenie v stave opísať muky, čo Julian trpel. Pri jeho mučení stala sa nasledujúca udalosť. Svätého nášeho bičovali a trýznili verejne na ulici, práve keď išly deti domov zo školy. Medzi deťmi bol i jediný synáček miestodržiteľov, menom Celsus; chlapček tento, keď mučeníka uzrel, tak bol dojatý, že knižky a šaty odhodiac, k Svätému bežal, jeho nohy objímal a prosil ho, aby mu dovolil, s ním trpeť a umrel. Vojaci chceli násilím odtrhnúť chlapčeka od Juliana, avšak nadarmo; on pevne držal sa Svätého. Čo keď sa dozvedel miestodržiteľ, prišiel sám k svojmu synkovi, láskal, prosil ho, lež všetko darmo; Celsus verejne vyznal Krista jakožto Boha pravého. Nad čím rozpálený miestodržiteľ rozkázal chlapca i s Julianom do väzenia hodiť. Do žalára prišiel nočnou hodinou kňaz Antonius, ktorý pokrstil Celsusa a s ním dvadsať vojakov. Sotva sa o tom miestodržiteľ dozvedel, hneď to cisárovi oznámil, ktorý rozkázal, aby ich všetkých najprv mučili a potom usmrtili.

K tomu cieľu dal Marcian postaviť na verejnom mieste stolicu súdnu, dal priviesť pred seba vyznavačov a oznámil im rozkaz cisárov. Kati už chystali sa vyplniť rozkaz cisárov na vyznavačoch Pána, keď priam tým miestom, kde sa hrozné mučenie diať malo, tiahol sprievod pohrabný, mŕtvého do hrobu vypravádzajúci. I rozkázal miestodržiteľ nosičom, aby postáli a obrátiac sa k Julianovi, riekol k nemu: «Vy kresťania tvrdíte, že váš Majster mŕtvých kriesil. Nuž skús (oprobuj) to na tomto.» Svätý na to, plný nádeje v Boha pravého, modlil sa a obrátiac sa k mŕtvému, oslovil ho týmito slovy: «V mene Pána nášeho Ježiša Krista vstaň!» A

hľa, v tom okamžení pozdvihol sa mŕtvý a zvolal pevným hlasom: «Boh kresťanov je jedine pravý Boh, a všetci, čo neveria v Neho, zatratení budú na veky.» Kto by tu ešte pochyboval, že na zázrak tento otvorily sa konečne oči miestodržiteľovi ? Neverte. On zaslepený zlým duchom privlastňoval zázrak čarám a rozkázal vzkrieseného odviesť do väzenia, Juliana ale, Celsa a ostatných spáliť vo vriacej smole. Dvaadvadsať kotlov so smolou a sirkou stálo pohotové, pre každého jeden. Vyznavači vstúpili bez strachu do nich, chválospevy spievajúc. Kati zapálili podložené drevo, plameň šľahal do výšky, sirka a smola topila sa, prašťala a vrela; Marcian, nemohúc na muky syna svojho hľadeť, odišiel domov, vyznavači však, necítiač žiadnej boľasti, chválili a zvelebovali Boha pevným hlasom, jako niekdy traja mládenci v ohnivej peci.

Všetci prítomní ustrnuli nad tak neslýchaným divom, Marcian sám sa zdesil, a že sa bál všeobecnej zbury, dal kresťanských hrdinov odviesť do žalára. Teraz Marcionelle, manželke Marcianovej, pukalo srdce nad dieťaťom svojim Celsusom; šla do väzenia, aby ho k odpadnutiu nahovorila. — Tri dni k nemu hovorila, — avšak miesto toho, žeby bola syna svojho naklonila k odpadnutiu, sama stala sa kresťankou. Kňaz Antonius ju pokrstil. Miestodržiteľ, keď sa dozvedel o tom, takmer o rozum prišiel. Aby však nebolo povedané o ňom, že kresťania predsa zvíťazili nad ním, rozkázal sťat' Juliana, manželku svoju, jediného syna svojho, i dvadsať vojakov. Toto stalo sa roku Pána 311.

Ukrutný miestodržiteľ upadol hneď na to do strašnej nemoci a zomrel jako Herodes, červami za živa sožraný.

Poučenie.

Život spravodlivých je v ruke Božej a nedotkne sa ich muka smrti. Oni umierajú dľa tela a nie zriedka podľahne ich slabé telo, jako sv. Basilissy, pod ťarchou povinností, ktoré na seba vzali; ale v hodinu smrti posilňuje ich nádej v nesmrteľnosť. Mnoho starostí a trápenia vzal na seba sv. Julian, keď prenasledovaným bratom svojim v Kristu vo dne, v noci ochotné služby preukazoval, ich v dome svojom uchýľoval, chránil a opatroval. Ale cnosť jeho utvrdila sa mnohými dobrými skutkami, ktoré vykonával. Dobrovoľne sľúbil Bohu panenstvo a ponevác v krotení a úzdení žiadostí telesných velikej, áno podivnej dokonalosti dosiahol, preto zkúsený bol jako zlato v peci a obeta jeho bola príjemná Bohu jako obeta zápalná. Preto aj skvejú sa sv. Julian a sv. Basilissa, ktorýchžto pamiatku dnes slávime, medzi spravodlivými a berú účasť vo sláve Otca vo večnosti.

Drahý čitateľu, jaké sú tie skutky, ktoré ty opusteným, prenasledovaným, nešťastím a zlosťou stíhaným bližným svojim a domácim viery svojej konáš? Jaké sú tvoje skutky, taký bude život tvoj po smrti! A žiadosti svoje jakože premáhaš? Kráľovstvo nebeské násilie trpí, to jest, že sebe, žiadostiam svojim musíš činiť násilie, celou silou vôle pevnej musíš ich krotiť, úzdiť a mŕtviť, jestli chceš dosiahnuť kráľovstva nebeského.

Modlitba.

O Bože, ktorý si dal mučeníkom svojim dostatočnej sily, všetky muky pre vieru tvoju trepzlive znášať: popraj aj mne sily milosti, abych svoje zlé žiadosti krotil, a trápenie, ktoré za hriechy svoje znášať musím, zmužile vytrpeť mohol. Amen.

10. januára.

Sv. Pavel, pustovník.

Že človek aj na divokej púšti môže žiť, jako v raji, šťastný, svätý a spravodlivý, to dokázal pred pätnásť stolietami jeden egyptský mladík, ktorému bolo meno Pavel.

Pavel narodil sa z rodičov bohatých, ktorí v dolnom Thebansku (v Egypte) svoje statky mali a nadaného syna svojho dľa vtedajších obyčajov vznešených rimanských a gréckych rodín čo najpečlivejšie vychovávali. Pri znamenitom vedeckom vzdelaní svojom preukazoval Pavel už od útlej mladosti svojej veľikú náklonnosť k náboženským cvičeniam. Sotva mu bolo 15 rokov, keď rodičov svojich ztratil, ktorí zanechali mu veľký majetok; tento však neposkytoval Pavlovi žiadneho potešenia; túžby a žiadosti jeho obrátené boli k nebesiam. Ukrutné prenasledovanie, ktoré cisár Decius r. 250 proti kresťanom pozdvihol, nútilo ho opustiť domovinu, a utiekať sa k svojej vydatej sestre na vonkove. Ale keď k svojmu najväčšiemu žiaľu zbadal, že vlastný švagor, vedený lakomstvom, aby totiž statky jeho shabať mohol, zamýšľal ho zradiť, utiekol na púšť medzi vrchmi thebanskými ležiacu. Po dlhom sem tam chodení, prišiel k skalnatému vrchu, kde vo veľkej skale spozoroval zatvorenú jaskyňu. I otvoril ju, aby vedel, jako to v nej vyzerá, a k svojmu najväčšiemu prekvapeniu našiel tu priestrannú komoru, ktorá bola s vrchu otvorená, a stínnym haluzím a listím veľkej palmy preklenutá; pramienok čistej čerstvej vody rinul sa klokotom z nej, a neďaleko jako potôčik do zeme sa spúšťal.

Tu v tejto priestrannej jaskyni vyvolil si sv. Pavel príbytok svoj. Tu strávil úplných 97 rokov vzdialený a zabudnutý od ľudí, ale v úzkom spojení s Bohom a s prírodou. Pokrm svoj bral z počiatku z ovocia palmového, nápoj mu poskytoval blízky prameň a z listia palmového zhotovil si odev svoj.

Tridsať zím uplynulo; prišlo nové jaro — lež palma viac nehnala nového listia — odumrela; a na vyschlý jej peň opretý, pohrúžil sa pobožný pustovník v hlboké rozjímanie o pomínutelnosti všetkého na svete. Tu Všemohúci postaral sa o sluhu svojho iným, zázračným spôsobom. Ten, čo «vtáctvo v povetrí živí a pokrm dáva havranom na púšti,» skrz havrana posielal každý večer pol pecňa chleba Svätému a takto ho živil, jako pred časmi proroka Eliáša. Takto trávil sv. Pavel vek svoj modlitbou a chválou Božou, rozjímaním nebeských vecí a plnením vôle Božej.

V roku 113. veku jeho navštívil ho sv. Antonín, ktorý na inej strane púšti žil.

Tomuto prezreteľnosťou božskou bolo naložené, sobrať sa a hľadať ešte staršieho pustovníka, než je on sám. Po dvoch dňoch a nociach prišiel k jaskyni, v ktorej zbadal svetlo. Toto bolo bydlisko sv. Pavla. Tento keď pred svojím bydlom zazrel človeka, naľakal sa a zatvoril dvere jaskyne. Anton však plačúc prosil o pripustenie, praviac: «Ja som síce nie hodný, uzreť obličej tak veľkého muža, je tomu však už druhý deň, čo po púšti chodím za tebou, a včuľ, keď som ťa našiel, zatváraš dvere predo mnou, ktoré zverom púšti otvorené nechávaš. Lež musíš vedieť, že sa ja z tohoto miesta nepohnem, kým ťa neuvidím, a čo by mi prišlo na prahu bydlia tvojho dokonat' dni života môjho.»

Sv. Pavel na to otvoril jaskyňu svoju, pozdravil sv. Antonína menom jeho, objal ho a sadnúť si k nemu, pravil: «Drahý bratre, vidíš pred sebou človeka, za ktorým si ty tak veľmi túžil, ktorého si hľadal s toľkými nerestami; hľa, postava moja je shrbená, vek vysoký vložil na mňa rameno svoje, ťarcha rokov sklonila hlavu moju, vlasy moje zvädly, brada moja zošedivela, telo moje dozrelo ku žatve; však ale rozprávaj mi, jako to tam včul' v tom svete ide, či sú tu ešte ľudia vždy jednako zlí? a hriech ešte vždy tropí jednak mnoho nerestí? Prestalo už modlárstvo? Panuje ešte vždy nádhera a rozpustilosť?» Takto shovárali sa dvaja sv. pustovníci o jednom-druhom. Medzitým, čo besedovali, priletel havran, ktorý položil Svätému k nohám celý peceň chleba a zase odletel.

Usmievajúc sa, riekol Svätý zadivenému priateľovi: «Hľa, jak dobrotivý je Boh náš! 60 rokov tomu, čo mi každodenne pol pecňa chleba posielal týmto spôsobom; dnes, pretože si ty ku mne prišiel, posielal mi celý!» Na to hneď vďaka vzdávajúc Bohu za dar, ktorý im poslať ráčil, sadli si k prameňu, jedli z chleba a pili z vody, a tak občerstviac sa, vrátili sa do jaskyne, kde takmer cez celú noc chválili Boha spevom a modlitbou.

Na druhý deň ráno povedal Pavel svojemu host'ovi: «Drahý bratre, veľmi by ma tešilo, kebych ďalej s tebou zotrvať mohol, avšak hodina moja sa blíži. Pán mi prisľúbil, že prv než umr'em, uvidím teba Pán poslal ťa ku mne, abys pochoval telo moje do zeme, z ktorej je vzaté. Id' teda jestli chceš, dones mi plášť, ktorý ti dal biskup Athanás, abys ním zakryl mŕtve telo moje.» S ťažkým srdcom rozlúčil sa sv. Antonín s Pavlom a vydal sa na cestu k svojemu klášt'oru. Keď však na tretí deň opäť do jaskyne sv. Pavla vkročil, našiel ho ztrnulého, kľachiaceho s pozdvihnutou hlavou a s rozpiatyma k nebesiam rukama. Ticho a plný úctivosti priblížil sa k nemu v domnení, že sa modlí. Ale keď videl, že vskutku je mŕtvý, zvolal: «O zbožná duša, ktorá i v smrti neustáva činiť, čo činila za živa!»

Antonín teda zavinul mŕtvé telo sv. Pavla do plášťa, a modliac sa a žalmy spievajúc vyniesol ho z jaskyne. Bez všetkého nástroja jako však vykopať hrob. V takýchto rozpakoch uzrel pustovník. dvoch levov, ktorí jako složil mŕtvolu, hneď si ku nej ľahli a revali zármutkom, potom však, odskočiac, driapami do piesku vyhrabali hrob a zmizli v púšti. Do tohoto hrobu položil Antonín telo sv. Pavla s modlitbou a slzami, rúcho však, ktoré si bo zosnulý z listia palmového zhotovil, vzal so sebou, a jako vzácny poklad nosil ho v čas slavný veľkonočný. Učedelníkom svojim ale rozprával všetko, čo sa bolo prihodilo.

Sv. Pavel zomrel na konci roku Pána 340, v 113. roku veku svojho.

Sv. telo jeho dal okolo roku 1169 Manuel Comnenus, cisár carihradský, neporušené preniesť do Carihradu (Konstantinopolu) a v chráme Rodičky Božej složiť, zkadiaľ roku 1240 istý Jakub Lantzlo, mešťan benátsky, preniesol sv. pozostatky do Benátok a uložil ich v chráme sv. Juliana. Konečne keď úcta k sv. Pavlovi medzi kresťanmi vždy viac sa šírila a nesčíselní pustovníci, po jeho mene Pavlíni nazvaní, vzývali Pána už i v lesoch Uhorska, Ludvik, kráľ uhorský, ktorý sa bol zaviazal, že jestli skrze zásluhy a na prímluvu sv. Pavla, prvého pustovníka, podarí sa mu pokoriť pyšných Benátčanov, pozostatky jeho s veľkým plesom preniesť dá do Uhorska, dal sv. telo 4. októbra r. 1381 z chrámu sv. Juliana v Benátkach preniesť do Budína, kde ľuďom a kňazstvom s radosťou uvítané, s najväčšou pobožnosťou složené bolo v kapii kráľovskej. Odtiaľ ešte tohože roku v mesiaci decembri

kardinál Demetrius, arcibiskup ostrihomský, v sprievode hodnostárov cirkevných i svetských, v prítomnosti zemanstva i ľudu preniesol pozostatky sv. Pavla do kostola sv. Vavrince, mučedníka, v budinských vrchoch neďaleko Budína ležiaceho, kde veľká spoločnosť mníchov sv. Pavla (Paulini) v ustavičnej službe Božej žila, a kde premnohí veriaci na prímluvu sv. Pavla nesčíselné dary prijímali od Pána nášeho Ježiša Krista.

Poučenie.

Na sv. Pavlovi sa ukázalo, že Boh neopúšťa sluhov svojich, ktorí verne plnia vôľu jeho a že i o ich časné potreby stará sa otcovsky. Pavel stať sa mal vodcom onoho veľkého počtu svätých kajúcnikov, ktorí na púšti, od sveta vzdialení, za spasenie ľudí sa modlia, samých seba prácou a modlitbou posväcujú, a svetú, do nerestí a neprávostí ponorenému, za skvelé obrazy nasledovania Krista na ceste krížovej slúžiť majú. Toto bola vôľa Božia a sv. Pavel ju vyplnil.

Preto aj Boh postaral sa spôsobom najlákavejším o neho, a každodenne dal mu donášať chlieb skrze havrana. Preto zmuž sa, dušo kresťanská, a vlož všetku starosť svoju na Pána. My síce nesmieme, ba nemáme zázraky od Boha očakávať, to však smieme a máme očakávať od neho, že nám pomôže, jestli sa ho zpušťať nebudeme. Boh totiž môže vždy pomôcť aj bez patrných zázrakov, lebo skrz iných ľudí, alebo príhodným vedením zákonov prírody, ktoré len to konajú, čo on chce; keď však obyčajný poriadok prírody nepostačuje, ani vtedy nie sú sviazané ruky Všemohúceho, ktorý môže, keď chce, činiť i zázraky. Dobrý kresťan nebude teda trápiť sa starosťami o budúcnosť, ako sa mu povede ďalej, ako zaopatrí svoje deti, čo bude z neho, keď nastane vojna, neúroda atď.; a ešte menej bude zo samej úzkosti, aby snád neumrel hladom, lhať, šudiť, klamať, krast', druhých prenasledovať, rúhať sa, atď. Ináč by odstrkoval od seba láskavú pravicu Pána. Ľudia v úzkostlivých starosťach o veci časné nielen na duši hynú, lež často zle sa im vodí aj na svete, aby poznali, že Boh je Pán, človek ale len sluha, ktorý z milosti Jeho žije. Kto však dôveruje v Boha, ten si nerobí zbytočných starostí, ani si ich robiť nepotrebuje. Boh sám vezme na seba záležitosti jeho a pomôže mu v čas príhodný a pravý. «Hľadajte najprv kráľovstvo Božie a spravodlivosť jeho a ostatné bude vám pridané.» (Mat. 6, 33.) Ešte nikto hladom neumrel, kto Bohu verne slúžil a dôveroval v Neho.

Modlitba.

O Bože a Otče nebeský, ktorý si sv. sluhovi svojmu Pavlovi tak veľkú dôveru v dobrotu Tvoju a takú stálu horlivosť v plnení vôle Tvojej dať ráčil, popraj aj nám milosti, aby sme vždy len Tvoju sv. vôľu na zreteli mali a potom sa zcela Tvojej prozreteľnosti odovzdali. Amen.

11. januára.

Sv. Theodosius, vyznavač.

Po všetky časy nachodili sa ľudia, ktorých svet s jeho nepokojným a ničomným sháňaním sa za márnymi rozkošmi neuspokojoval; ľudia, ktorí zbudovať chceli si svet lepší, čistejší. Takýto bol sv. Theodosius.

Sv. Theodosius narodil sa v Magariassu, malej dedine v Kappadocii (v Malej Asii), z rodičov pobožných. V bázni Božej vychovaný súc, už od mladosti s úľubou učil sa písma sväté. V tých časoch a na tom mieste, kde sv. Theodosius prebýval, čítavalo sa ľudu pri službách Božích dačo z písma svätého. Theodosius už jako mladík bol tak zbehlý, že ľudu v chráme predčítaval. Slovo Božie však, ktoré ľudu čítaval, jeho samého prenikalo, tak že si prial jedine Spasiteľa nasledovať. Aby to tým snadnejšie učiť mohol, opustil otca, opustil matku, opustil svoju domovinu a putoval do Jeruzalema a na miesta, ktoré Spasiteľ prítomnosťou svojou posvätil. U hrobu Vykupiteľa odumrel svetu a povstal k životu novému, dokonalému. Ocítnuv sa u pustovníka Longina, ktorý na zrúcaninách starého mesta prebýval vo veži Dávidovej, učil sa u neho samote. Na prosbu však istej panej prijal duchovnú správu u kostola, ktorý táto na ceste do Betlehema vystavať dala. Celé zástupy ľudu prichádzali k Svätému, aby z úst jeho počúvali učenie Kristovo a z príkladu jeho učili sa životu zbožnému. Theodosius, obávajúc sa, žeby tento úrad na prekážku byť mohol jeho nábožnostným cvičeniam, utiahol sa na pustý vrch blízko Betlehema.

V jaskyni na vrchu prebýval tridsať rokov, nemohúc sa dosť nasýtiť modlitbou a rozjímaním, tak že niekdy cez celé noci ani oka nezažmúril.

Keď niekde v horách vysokých kvitne medonosný kriak, hoc aj ďaleko od včelína, ten hneď najdu včeličky; Pán Boh ich sám k nemu privedie: a tak našli aj nábožní ľudia Theodosia a nasledovali ho, jako včely kráľovnú svoju. Sv. Theodosius túžil slúžiť Bohu o samote, ale myslel si tiež, že človek nenie na svete len sám pre seba, ale i pre blaho bližných svojich. Odovzdal teda celú tú záležitosť Bohu, prosiac Ho v modlitbách, aby mu ukázal, čo má činiť? Na pokynutie Božie sostúpil sv. Theodosius s učenníkami svojimi s pustého vrchu a na rovine betlehemskej vystavil kláštor. Na čelo pravidiel života, ktoré sv. Theodosius učeníkom svojim predpísal, položil ustavičné myslenie na smrť. K tomu cieľu dal vykopáť spoločný hrob, ktorý každý deň vzbudzovať mal v nich myšlienku, že umreť musia. Jako tak jedného dňa všetci u toho hrobu stoja, zbožne rozjímajúc o význame jeho, preriekne sv. Theodosius: «Kto asi bude z nás prvý v tom hrobe ležať?» Tu vystúpi jeden kňaz, menom Basilius, kľakne pred sv. Theodosiom a praví: «Požehnaj mi, ja budem ten prvý.» A v skutku po 40 dňoch, bez všetkej nemoci, sladko usnul v Pánu v blahý život večný.

Veľký kláštor o krátky čas nestačil prijať všetkých tých ľudí, ktorí u sv. Theodosia pokoj života alebo útechu a úlevu v rozličných nesnádzach hľadali. Sv. opát musel stavať nové bývanie. Okolo starého kláštora povstalo časom celé mestečko. V troch chrámoch vo dne, v noci v rozličných rečiach zavznievaly chválospevy Všemohúcemu; ku každému kostolu náležal jeden dom pre nemocných a chudobných, blbcov, mrzákov a rozličných nešťastníkov, zvlášť ale pre príchodzích, ktorí ta zo všetkých národov putovali. Všetci našli tam pohostinné prístrešie a kresťanskú opateru. Sv. Theodosovi prišlo často starať sa o sto i viac stolov a postelí, predsa však nikdy nedopustil, žeby hostia jeho čo len na jednom jedle újmu trpeli. Takto ustavične dobročinniac, biedu umenšujúc, bolesti utišujúc, slzy zotierajúc, zármutok v radosť premeňujúc, mnohokrát sa pýtal seba samého: či by snád nemohol ešte viac dobre činiť? S touto láskavou činnosťou spájaj tichosť a pokornosť, jako by bol v najväčšej samote; učeníkov svojich viedol múdre a láskavo jako dobrý otec, ktorému aj

pokarhané dieťa ruku bozkáva. Týmito vznešenými, z najsvätejšej lásky plynúcimi cnosťami získal si snáď viac než zázrakmi, ktoré Boh na prosbu jeho činil, široko-d'aleko najväčšej úcty, tak že ho patriarcha jeruzalemský učinil predstaveným všetkých mníchov vo S v. zemi.

Récky cisár Anastasius, jako mnohí z jeho predchodcov a nápadníkov, viac sa staral o otázky náboženské, i podporoval blud eutichianský, že totiž v osobe Ježiša Krista prirodzenosť božská i ľudská smiešané sú, tak že v Kristu Ježišu bola by dľa Eutichiánov len jedna a to síce božská prirodzenosť; kdežto Cirkev katolícka učí, že v Kristu Ježišovi dve prirodzenosti, božská i ľudská, v jednej osobe nerozlučne sjednotené sú bez toho, žeby sa v jednej prirodzenosti sjednotily; — lebo v Kristu Ježišovi sú dve prirodzenosti, totižto božská, preto že je Boh, a ľudská, preto že je človek. Cisárovi mnoho záležalo na tom, aby aj Theodosia na svoju stranu dostal. I poslal mu mnoho peňazí — na oko, aby ich rozdal chudobným, vskutku však, aby si ho naklonil. Theodosius prijal peniaze, rozdal ich medzi chudobných, cisárovi ale odpísal, že volí radšej umreť, než vieru svoju zapreť; za svoju vlasť že je hotový kedykoľvek život svoj položiť, nie to za svoju svätú vieru; nech preto cisár radšej popáli chrámy, než by sa malo zvestovať v nich učenie bludné.

Potom 94-ročný stavec išiel do Jeruzalema, vystúpil na kazateľnu a volal mocným hlasom: «Kto starú vieru štyroch všeobecných snemov cirkevných nectí priam tak jako štyri Evanjelia, buď vyobcovaný z Cirkve!» Na to chodil po celej krajine, aby aj na iných miestach vystríhal ľud pred bludom vo viere. Cisár, rozvzteklý zlosťou proti takému chovaniu sa sv. Theodosia, poslal pobožného starca do vyhnanstva. Po smrti cisárovej navrátil sa Theodosius do svojho kláštora, kde ešte jedenásť rokov žil v starej prísnosti proti sebe a v starej láske k bližným. Roku 529 v 105. roku veku svojho odobral sa do pravej vlasti, po ktorej v živote svojom ustavične túžil.

Poučenie.

Povážiac život sv. Theodosia, dve veci spatrujeme v ňom: najprv jeho lásku ku samote a potom z tejto lásky vyvierajúci krásny život. Keď žitné zrnko počína v zemi pučiť, klíčky svoje nevyháňa najprv do výšky, aby rástly v steblo, ale ich púšť a v koreň dolu do tichej pôdy. A len keď sa tam upevnilo, potom až vyháňa klíčky z pôdy von na svetlo a vymetá lístky, utvára steblo a klas a prináša nám chlieb náš vezdajší.

Tak je to aj so životom duševným. Keď človek v samote trvá, vtedy duša jeho púšť a korene, aby pevne a silne stála, jej pôda však nie je táto zem, lež Boh sám. Mojžiš bol najprv 40 rokov pastierom na púšti a potom až vyvolil ho Boh za slávneho vodcu ľudu židovského. Sv. Ján Krstiteľ zdržoval sa na púšti v najhlbšej samote, potom teprv vyšiel a nastúpil úrad svoj jakožto predchodca Pána. I sám Spasiteľ žil najprv v tichosti 30 rokov v meste Nazarete, potom na 40 dní odišiel na púšť; a aj počas svojho verejného učenia, často opustiac učeníkov svojich, vstupoval na horu, aby tam sám obcovoval s Bohom. Tak aj sv. Theodosius a s ním každý pravý kresťan od jakživa miloval samotu, preto že sa v nej obzvlášťne dobre s Bohom obcuje a duša zo samoty jako z kúpeľa očistená a zotavená do sveta vychádza.

Milý kresťane! Viem ja dobre, že tebe nemožno opustiť dom tvoj, aby si sa na celé dni v samotu utiahol: sú však predsa hodiny, v ktorých ti bude ľahko odtiahnuť sa od domácich svojich, aby si sám a len sám s Bohom obcovať mohol. Tak môžeš, keď už všetci z kostola

von vyšli, sám tam ešte na chvíľku ostať, môžeš sa utiahnuť do svojej komôrky, alebo v nedeľu, vo sviatok, v príhodnom počasí môžeš bez súdruhov a spoločnosti vyjsť von na pole alebo do lesa. Tu ti napadne nejedna pekná myšlienka, duša sa ti obmäkčí a zatúži po nebeskej vlasti. To ti je o mnoho osožnejšie, než marné reči, ktorými jazyk tvoj toľko hreší, než svetské myšlienky, ktorými duša tvoja znečistená býva, než potupné, utrhačné slová, ktorými sa o všetky milosti privádzaš, ktorých si pri mši svätej a kázni účastným sa stal.

Človek bez toho viacej musí v hluku tohoto sveta zotrvať, než mu je milo. Kto však nerád sa utáhuje z neho v samotu, ten neudrží sa v cnosti, lebo odkiaľ že nadobudne sily, aby vždy po kresťansky myslieť, mlúviť a činiť mohol ?

Modlitba.

O Bože! ktorý si sv. Theodosiovi tak veľkú lásku k samote do srdca vštípil a v nej ho neobyčajnou svätosťou vyznačil: popraj aj mne tej milosti, aby som sa rád s Tebou v samote zaoberal a v Tebe najväčšie obľúbenie nachádzal. Skrze Ježiša Krista, Pána nášeho. Amen.

12.januára

Sv. Arkadius, mučeník.

V posledných rokoch tretieho storočia nastalo v jednej časti dŕžavy U rímskej hrozné prenasledovanie kresťanov, ktorých čím diaľ viacej pribývalo. Od kňazov pohanských navedení Rimania v Mauretánii, v terajšom Algiri, odbavovali skvelé slávnosti k úcte národných bohov s premnohými a slávnostnými obetami, ktorých musel účasť brať každý občan. Koho nebolo pri slávnosti, na toho povedali, že je nepriateľ bohov, a hneď bol násilne privedený, aby obetoval modlám. Kto zdráhal sa obetovať, stal sa obetou streštenosti modlárskeho kňaza a vztekľej ukrutnosti zaslepeného ľudu. Mnohí kresťania prišli týmto spôsobom o život.

Arkadius, šľachtic a horlivý kresťan z Cesaree, o ktoréhožto živote ideme rozprávať, nechcel brať účasť na slávnostiach pohanských, a aby vyhnul zúrivosti modloslužobníkov, utiahol sa z mesta na vonok, kde modlitbou, pôstom a bdením pripravoval sa k smrti mučeníckej. Keď sa miestodržiteľ cisársky dozvedel, že Arkadia pri obetách nieto, poslal k nemu vojakov, aby ho násilne priviedli k obetám. Ale títo keď nenašli Arkadia, popadli jedného z jeho príbuzných, ktorý ta náhodou bol prišiel, a dovliekli ho pred súdnu stolicu miestodržiteľa. Miestodržiteľ bol človek veľmi ukrutný, ten dal príbuzného Arkadiovho vhodiť do väzenia, pokiaľ by nezradil, kde sa zdržuje Arkadius. Sotva sa o tom Arkadius dozvedel, už vedel, čo musí urobiť; ved' nevinného nechať trpieť miesto seba, bol by veľký hriech. Neváhal dostaviť sa pred sudcu pohanského a rieknuť: «Jestli-že môjho príbuzného miesto mňa držíš v okovách, prosím ťa, prepusti ho na slobodu; on je nevinný. — Sám prišiel som, abych ti zrovna a bez obalu povedal, čo ti tento udat' nemohol.»

Miestodržiteľ sľuboval, že mu ešte aj teraz všetko odpustí, jestli že bude obetovať modlám. Arkadius mu ale odpovedal: «U teba je moc, odsúdiť ma na muky i na smrť. Ale

život môj je Kristus, a umreť je môj zisk, rob so mnou, čo sa ti ľúbi; ja vyzývam ťa do boja proti mne!»

Na tieto slová zmužilého vyznavača ukrutný pohan rozpálil sa zlosťou diabolskou a preto vymyslel pre Arkadia muky zcela nové a neslýchané. «Vezmite bezbožníka tohoto», — riekol ku katom — «nech pocíti trápenia až do nasýtenia, poodrezujte z tela jeho úd za údom; najprv mu odrežte prsty, potom ruky, potom odlúčte lakty od ramien, potom mu odrežte prsty na nohách, a nohy samé; ponáhľať sa nemusíte pri tejto práci, aby poznal biedu svoju, a aby videl, čo to je, obetám národných bohov vyhýbať sa a cudziemu bohu sa klaňať.»

Kati vzali sv. vyznavača a odviekli ho na popravište. Svätý sa nazdával, že mu hlavu zotnú a preto si kľakol a modlil sa. Katovia však mu rozkázali, aby im podal ruky. Svätý im podal ruky a keď mu kati počali prsty odrezávať, zvolal: «Ruky Tvoje, Pane! učinily a stvorily mňa, daj mi vytrvania.» Na to pokračovali kati v diele započatom, zdĺhavo a pomaly, ako im bolo naložené, odrezujúc úd za údom z tela Svätého. I sami pohania nemohli sa zdržať plaču pri pohľade na toľké muky; on ale zotrval plný trpezlivosti a oddanosti; ba hrdinská myseľ jeho tak vedela sa zachovať, že s veselou tvárou díval sa na to, ako ho kati mäsiarili a oslovil poodhadzované údy svoje nasledovne: «O vy blahoslavené údy, ktoré hodnými účinením ste slúžiť Bohu svojemu! Nikdy som vás tak nemiloval, keď ste boli ešte na mojom tele, ako plesám radosťou nad vami včul, keď vidím vás odlúčené od neho. Včul ste sa stály údami Krista, a ja cítim, že prislúcham Kristu.» Na to sa obrátil k shromaždenému ľudu a hovoril: «O mužovia, ktorí pri tomto neobyčajnom divadle stojíte! málo je toho, čo ja trpím. Kto myslí na nesmrteľnosť svoju tomu je to snadno trpel Opustite marné modly, ktoré vám v ničom pomôcť nemôžu. Uznajte Boha môjho, Boha pravého, ktorý ma posilňuje, pre ktorého umreť je žiť, za ktoréhožto trpeť je radosť sa, jehož lásky nikdy neubýva, jehož úcty vždy pribýva, k nemuž teraz odchádzam, abych za tak malé muky večne žil a od Neho nikdy viac sa neodlúčil.»

Týmito slovami odovzdal ducha svojho do rúk Ježišových dňa 12. januára. A keď vydal ducha svojho, pobožní kresťania po-sbierali jeho rozsekané údy a pochovali ich, chváliac Pána nášho Ježiša Krista, ktorý služobníkom svojim toľkej zmužilosti poskytuje, Jemuž buď. česť a chvála včul i vždycky, až na veky vekov. Amen.

Poučenie.

Boh žiada dnes a po všetky časy od každého človeka, aby jako Arkadius obetoval mu údy tela svojho. A chvála buď Bohu, sú a budú vždy takí kresťania, ktorí to činia a činiť neprestanú. Aby si, drahý čitateľu, slovám mojim snadnejšie porozumel, pripomínam ti slová Spasiteľa nášho, ktoré po celom svete a po všetky časy platiť budú, lebo vieš, že slová Božie nepominú. Dľa sv. Matúša (18, 8. 9.) riekol Pán Ježiš učeníkom svojim: «Pohoršuje-li ťa ruka tvoja alebo noha tvoja, utni ju a odvrhni od seba; lepšie ti je vojsť do života chromému, alebo kulhavému, než dve ruky a dve nohy majúcemu uvrhnutým byť do pekelného ohňa. A jestliže ťa pohoršuje oko tvoje, vylúp ho a odvrhni od seba; lepšie ti je jednookému vojsť do života, nežli obe oči majúcemu uvrženým byť do pekelného ohňa.» Človek hreší údami svojimi, okom, nohami, rukami atď. Hriech však je nevýslovné zlo a kresťan nech radšej čokoľvek utratí, než by mal Boha obraziť, hriech spáchať, preto musí byť tiež hotový, radšej údy svoje

ztratiť, nežli nimi Boha obzrieť. Lež ešte aj ináč môžeš rozumieť tomuto dobrovoľnému utrateniu, obetovaniu údov. Tuším že máš niečo tak rád, jako ruky alebo nohy svoje, a bolo by ti tak ťažko od toho sa odlúčiť, jako keby ti chceli odrezat' nohu alebo ruku: a predsa musíš i to opustiť, nechceš-li zbaviť sa Boha a zrieť sa viery. Ku pr. mohol bys' si obchodom alebo dedictvom nadobýť veľkého majetku, o ktorom vieš, že je nespravodlivý; mohol by si bližného o značnú summu peňazí ošudiť bez toho, žeby to kto pred súdom bol v stave dokázať; — to nerob, a jestli si už urobil, vráť majetok nespravodlivý aj vtedy, keď by ti bol potrebný, a trebárs by ti to tak ťažko padlo, jako ruku alebo nohu si odrezat'. Alebo snád' máš známosť s nejakou osobou, máte sa radi, pri tom ale hrešíte, alebo ste zhrešili proti čistote: odriekni sa osoby tej, bár bys si myslel, že bez nej žiť nemôžeš, a trebárs by ti odlúčiť sa od nej bolestnejšie prišlo, než žeravým uhlom pravé oko v hlave svojej vypáliť. Alebo tuším rád do krčmy chodíš, v karty hráš, túlaš sa po zábavách a tancoch: upusti od týchto zlých zvykov. Beda tvojim nohám a rukám i ostatným údom, ktoré za nástroje obrazenia Božieho užívaš! Radšej obetuj ich Bohu v obeť nekrvavú síce, ačkoľvek bolestnú. Pováž, že nemáš medzi iným voliť, než medzi Spasiteľom, večným spasením, a medzi hriechom, večnou záhubou. Napokon pováž, že bolesti, ktoré sv. Arkadius pretrpel, premenily sa vo večné radosti, rozkoše ale, s ktorými sa rozlúčiť nechceš, pominú a premenia sa vo večné muky!

Modlitba.

O Bože! ktorý si sluhu Svojeho sv. Arkadia k podstúpeniu tak hroznej smrti za vieru milosťou Svojou posilňoval, udeľ i mne sily dostatočnej, abych príklad jeho nasledoval a všetkého radšej sa odriekol, než Teba hriechom obrazil. Skrze Krista Pána nášeho. Amen.

13. januára.

Sv. Veronika z Milána, panna.

Boh nehľadí na osobu, ale prijíma služobníkov svojich zo všetkých stavov, a často vyvoluje, jako vraví apoštol, slabých, aby zahanbil silných, a jako spievala Bohorodička, pyšných zvrhuje s trónov a povyšuje ponížených. Toto nám dokazujú príklady Svätých a zvlášte príklad Svätej, ktorejžto pamiatku Cirkev katolícka dnes slávi.

Ned'aleko mesta Milána, tam, kde niekdy slavný biskup, sv. Ambróz žil a účinkoval, - leží dedinka Binakso menovaná. Tu sa narodila sv. Veronika. Rodičia jej boli chudobní remeselníci, ktorí však skveli sa bohumilými cnosťami. Zvlášte jej otec bol nad mieru statočný; klamstvo mu bolo hriechom najvyšš nenávideným. Keď niečo predával, vždy kupcovi, — bez toho, žeby sa ho bol pýtal, — úprimne vyznal, jaké chyby má jeho tovar. Často sa stávalo, že nemali čo jest v celom dome; Veronika sa vtedy nikdy neponosovala. Najviac jak povedala: «Dnes nám Pán opäť na celý deň ustanovil prísny pôst.» Samo sebou rozumie sa, že tak chudobní rodičia v tom čase dieťa do školy posielat' nemohli. I Veronika nemohla sa naučiť ani čítať ani písať, ale pri tom vedela ona slúžiť Bohu s celým srdcom svojím. Tomu sa naučila z najkrajšieho príkladu nábožných rodičov svojich, tak že modliť sa bolo jej najmilšou zábavou.

S modlitbou a pobožnosťou spájala i najväčšou pracovitosť; varovala sa zahálky, poslúchala rodičov a predstavených i vo veciach najmenších. So svojimi družkami (kamarátkami) žila vždy svorne; kde len mohla, preukazovala im dobré a seba vždy považovala za najmenšiu a najposlednejšiu medzi nimi. Obcovanie jej bolo v nebesiach, myšlienky jej boli stále k Bohu obrátené; aj prostred práce a medzi ľuďmi nezapomínala nikdy na Boha. Najmilšie jej bolo, keď sa od rodičov alebo od známych utiahnuť mohla; prišla-li ale medzi ľudí, bola vždy veselej mysli a dobrého rozmaru, ač sa mnohokrát stávalo, že sa jej oči slzami zalievajú; boli to slzy vrúcnej modlitby. Láska k samote bola príčinou, že si Veronika vzala pred seba, vstúpiť do kláštora.

Už v jedenástom roku veku svojho chcela sa s týmto svetom rozlúčiť a stať sa reholníčkou. Nevedela však ani čítať, ani písať a preto chvalitebnú vôľu svoju nemohla previesť. Pri tom ale nezúfala. Pevná vôľa, myslela si, všetko zdolá, jestli ju podporuje milosť Božia, a odhodlala sa aj bez pomoci učiteľa naučiť sa písať a čítať. Ponevác ale vo dne musela pracovať, vynaložila časť noci k učeniu sa. Z počiatku jej to išlo veľmi ťažko a len nepatrné pokroky robila, avšak Panna Maria, ktorú detinskou láskou vzývala a ctíla, tešila ju a dodávala jej vnútorným vnuknutím a napomínaním chuti. Raz zjavila sa jej a riekla k nej: «Uspokoj sa a nerob si toľko starosti; dost, keď sa len tri písmy naučíš. Prvá písmena je čistota srdca, ktorá v tom záleží, aby sme Boha nado všetko a stvorenia len v ňom a pre neho milovali; druhá písmena je trpezlivosť, tak aby sme nikdy nereptali a vidiac chyby bližného, osobou jeho preto neopovrhovali, lež s ním útrpnosť mali, krehkosti jeho znášali a zaň sa modlili; tretia písmena toľko znamená, aby sme každý deň o umučení Kristovom rozjímali.»

Konečne po trojročnej príprave sv. Veronika prijatá bola do kláštora Augustiniánok u sv. Marty v Miláne. Tu strávila život skrytý a svätý; odomrúc zcela svetu, žila jedine Ježišu Kristu, ktorému sa zcela venovala. Odrieknuc sa vlastnej vôle, poslušná jako dobré dieťa, so všetkým spokojná, čo Boh na ňu dopustil, dala sa bez váhania viesť svojimi predstavenými. Za celý svet by nebola vzala iného pokrmu, než chleba a iného nápoja, než čistej vody. Najväčšou jej radosťou bolo, slúžiť druhým mníškam.

Pán však, aby zkušil služobnicu svoju, dopustil na ňu ťažkú nemoc. Celé tri roky trpela neustále bolesťami, a ačkoľvek ju jej družice prosily, aby brala ohľad na porúchané zdravie, predsa na vlas zachovávala pravidlá reholné, riekavajúc: «Musím pracovať, pokiaľ mám čas.» Srdce jej bolo stále spojené s Bohom v modlitbe, reči jej vždy pravé a preto povzbudenia plné, tak že nimi aj najzaťatejších hriešnikov pohla k pokánij. Konečne dosiahla, po čom ustavične túžila: spojila sa na večnosť so Spasiteľom. Svätá jej duša opustila r. 1497., v hodinu od nej predpovedanú, schránku panenskú v 52. roku veku svojho. Boh oslávil služobnicu svoju mnohými zázrakmi a pápež Benedikt XVI. dal vpísať jej meno do radu Svätíc Božích.

Poučenie.

Sv. Veronika v prácach, namáhaniach a túžbach svojich hľadávala útočisko v modlitbe. A ovšem v pobožnej modlitbe väzí sila zázračná. Dobré hovorí preto sv. Bonaventura: «Nesmierna je moc modlitby; ona nám zaopatriť môže všetko osožné a odstrániť od nás všetko škodné. Lebo chceš-li trpezlivo znášať neresti svojho života, odovzdaj sa modlitbe!

Chceš-li pokušenia a všetko, čo ti v dobrom zavadzia, premôčť, odovzdaj sa modlitbe. Chceš-li prekonať svoje zlé náklonnosti, odovzdaj sa modlitbe. Chceš-li úkladom satanáša vyhnúť, odovzdaj sa modlitbe. Chceš-li radostne v službách Božích žiť a spokojne cestami cnosti stúpať, oddaj sa modlitbe. Chceš-li sosiľneť v duševnom živote a pozbaviť sa žiadostí telesných, oddaj sa modlitbe. Chceš-li napokon dušu svoju naplniť dobrými, svätými myšlienkami a túžbami, oddaj sa modlitbe.»

Podivnú horlivosť v službe Božej prejavovala sv. Veronika počas svojej tri roky trvajúcej nemoce! Keď ju jej družice napomínaly, aby šetrila svojho zdravia, odpovedala im: «Musím pracovať, dokúď mám čas; dovoľte len, abych čas svoj venovala Bohu.» Tak aj ty, drahý čitateľu, použi času, ktorý ti Pán ešte prežiť dopustí, a nedaj mu bez úžitku pre teba uplynúť. Dni naše jako strela chytro spiechajú. Počet hodín k žitiu našemu určených nikto nemôže prekročiť a zmrhanú minútu nikto nemôže povolať k novému úžitku. Môže-li teda byť pre nás vážnejšej veci, nežli použiť k večnosti okamženia pomínuteľné? Všetko, čokoľvek hodiny života — ztratené sú na večnosť, ztratíme, dá sa vynahradiť, len utratené. Uprkom plynúce dni života sú dni sejby pre večnosť, a čo sejeme v tých dňoch, z toho budeme žať vo večnosti

Modlitba.

Pane a Bože môj! popraj mi milosti, abych v stave svojom vždy verne plnil najsvätejšiu vôľu Tvoju, žebych tiež jako verný sluha Tvoj prijal od Teba odplatu prislúbenú skrze Krista Pána nášeho. Amen.

14. januára.

Sv. Felix z Noly, kňaz a vyznavač.

Nole, v krásnom meste utešenej Kampaňie, asi dve míle od Neapolu, žil na začiatku tretieho storočia starý, v službách vojenských zošedi-velý muž, menom Hermias, ktorý napred dlhé roky v Sýrii slúžil a potom, odhodiac krvavý meč, na svojom dosť rozsiahlom statku hospodáril. Mal on dvoch synov; jeden z nich, hnaný duchom vojenským, nasledoval orly cisárske, druhý, ktorému meno bolo Felix, citom zbožnosti preniknutý, venoval sa práporom Krista, kráľa kráľov. Keď mu smrť odňala otca, rozdelil Felix všetky statky medzi chudobných a vstúpil do služby Cirkve. Už jako mladík zastával službu lektorskú (čitateľskú), ku ktorej patrilo: veriacim pri službách Božích sväté písma apoštolov čítať a sväté knihy opatrovať. Staručký biskup Maximus vysvätil ho neskôr za kňaza a miloval ho pre jeho nevinnosť a zbožnosť jako syna svojho, áno ustanovil ho za nástupcu svojho v úrade biskupskom.

R. 250, za cisára Decia vypuklo ukrutné prenasledovanie kresťanov. Felix prosil s plačom staručkého biskupa, aby vyhnul búrke, zachoval svoju, pre celú obec vzácnu hlavu a skryl sa v blízkych horách. Nerád odhodlal sa ctihodný starec, zadost' učiniť všestranným prosbám. Felix ale ostal na mieste a prevzal v týchto trapných časoch správu cirkve nolánskej. V ztekľí služobníci bohov falošných dozvediac sa o úseku biskupovom, oddali

súdu jeho nástupcu .Rozličnými mukami nútili Felixa bohom obetovať a bydlu biskupa Maxima zradit' :než neučinil toho ,ale ostal neohrozeným a verným svätej viere svojej a biskupovi svojemu.

Ztrýzneného vhodili do žalára. Spánok, najväčšia blaženosť človeka na zemi, sostúpil na skrvácaného Felixa, rozviazal stiahnuté údy jeho, uľavil bolesti jeho a občerstvil ho blaženými sny. Tu v žalári v noci ukázal sa mu anjel a kynul mu, aby ho nasledoval. I hneď odpadly putá z rúk a nôh jeho, dvere sa otvorily a sv. Felix vyšiel bez všetkej prekážky von zo žalára a prišiel po neznámych cestách práve na to miesto, kde svätý starec Maximus blízko smrti ležal. Felix ho hneď poznal a obsypal ho bozkami, avšak uhliadol, že už studený je a bez reči, a i dech jeho bol už krátky. I nemal nič kvapnejšieho na práci, nežli chorému niečo na posilnenie podať, ale kde tu vziať trochu vína, alebo aspoň vody? Hľadá, modlí sa — a konečne s nevýslovnou boľasťou pozdvihuje oči svoje k nebesiam, spatrí nad hlavou svojou hrozen visel Ten hneď utrhol a vpustil šľavu do úst umierajúceho starca, ktorý poznenáhle zas k sebe prišiel, tak že ho Felix na svojich pleciach do Noly odniesť a istež ctihodnej žene do opatery odovzdať mohol. Onedlho utíšila sa búrka prenasledovania a Felix shromaždil opäť obec kolo seba, vyučoval a prislúhoval prostriedky spasenia. Ticho to bolo však len zdánlivé; len skoro zdvihol sa zas víchor, ktorý prúdom svojím všetok život kresťanský v Nole zkynožiť hrozil. Roty pohanské sbehly sa pred bydlom kňaza, vrazily s divým jásotom do vnútra: Felixa však tam nebolo; hľadali ho sem tam na všetky strany, čo on na verejnom námestí medzi veriacimi stál. Snáď bol zakalený zrak pohanov, alebo postava jeho tak sa premenila, dosť na tom, nepoznali ho. Ba jeden pohan pýtal sa jeho samého, zdáľž nevidel dakde kňaza Felixa ? Felix odpovedal: « Vidieť som ho nevidel» a ztratil sa v dave ľudu, hľadajúc miesta, kde by sa skryť mohol; už slyšal za sebou krik prenasledovníkov, už cítil, že nie sú ďaleko za ním, tu ukryl sa chytro do diery starého múru. «Či som tu v bezpečnosti pred zúfľavým okom protivníkov ?» myslel si a dodal: «Nech sa stane svätá vôľa Božia!» Tu vyšli zo škáry zosutého kamenia dva veľkí pavúci a v okamžení zaplietli diery, v nejžto stál Felix, od vrchu do spodku hustou pavučinou. Za chvíľu prišli pohanskí stíhači, prehliadli všetky kúty, ale Felixa nenašli. «Za touto starou pavučinou» — domnievali sa zaslepenci — «len nebude».

Viac mesiacov na to zdržoval sa v starej studni bez toho, žeby kto bol vedel, kde sa podel; len jedna stará ženička nosila mu každej noci kúsok chleba, nevediac však, že by to bol Felix. Konečne zasvietilo nad nolanskými kresťanmi slnce želaného pokoja a v svetle jeho zjavil sa aj Felix k nevysloviteľnej radosti kresťanov. Staručký Maximus bol už zomrel a Felix mal ho na biskupskej stolici nasledovať; lež on zdráhal sa stále naplniť jednohlasnú žiadosť veriacich nolanských a obrátil ich pozornosť na druhého staršieho kňaza, sám však slúžil jako jednoduchý kňaz verne až do smrti Pánu Bohu svojmu. Za času prenasledovania prišli mnohí kresťania o svoj majetok a požadovali ho v čas pokoja právnou cestou nazpät. Niet ak Felix; dľa rady Spasiteľa svojho nechcel pravotiť sa o časné statky. Z celého majetku ostal mu len domček s malou zahrádkou, k tomuto vzal do prenájmu niekoľko honov zeme a obrábal v pokoji záhradu a pole vlastnými rukami, z pote tvári svojej jediac chlieb vezdajší, kým nezaľúbilo sa Pánu, povolať ho do Svojej záhrady, v ktorejžto kvitne strom života

večného a zraje ovocie spasenia. Zosnul v Pánu r. 256, zanechajúc po sebe požehnanie široko v okolí nolan-skom. Veriaci nolanskí pochovali ctihodnú mŕtvolu na širom poli, postavili mu pomník z červeného mramoru a napísali naň: «Tu spočíva muž Boží.» Bodaj by tieto slová skvelý sa niekdy v pravde aj na našom hrobe!

Poučenie.

Sv. Felix vo všetkých nebezpečiach skladal dôveru svoju v Boha a nikdy sa nesklamal. Na jeho tichú modlitbu ukázal mu Pán na tŕňovom kriaku hrozen. Lež či možno z tŕnia oberať hrozný ? Ovšem; kde je bieda najväčšia, tam je pomoc Božia najbližšia. Drahý čitateľu! Pohliadni každý skúmovým okom na svoj život a na prežité časy, či sme často neboli sužovaní tu i tam, takto alebo inak, mnohokrát v takej miere, že sa nám každá pomoc zdala byť nemožnou, a predsa nám ju Pán Boh poslal v čase svrchovanom a vhodnom ? Slabá pavučina ochránila sv. Felixu pred rukami nepriateľov. Podivné sú ovšem prostriedky a cesty, ktorými Pán chráni sluhov svojich pred nebezpečím: koho On ochraňuje, tomu je aj pavučina pevným múrom; koho nechráni, tomu aj pevný múr slabou pavočinou. Skladaj preto, drahý kresťane! nádej svoju v Bohu vždy a v každej veci, ktorá ťa potká, je-li ona dobrá alebo zlá, a abys konal dobré a znášal trpezlivo zlé, zvolaj vždy úprimne zo srdca: Pane, pospieš mi k pomoci: Lebo požehnaný muž ten, ktorý sa spolieha na Pána a jeho nádejou Pán je!

Modlitba.

Popraj, o Pane! aby k lepšiemu životu viedli nás príklady Svätých Tvojich, žeby sme, ktorí pamiatku ich svätíme, tiež skutky jejich nasledovali, skrze Pána nášeho Ježiša Krista. Amen.

15.januára

Sv. Maurus, opát.

V najdivokejších horách talianskych žil roku 500 po narodení Pána nábožný muž, aby spasil dušu svoju a i telo budúcu vzkrieseniu od všelikého porušenia zachoval. Život viedol prísny, ustavične trvajúc na modlitbách, pôstoch a rozjímaní o nebeských veciach. O nedlho vypátralo ho tu oko pastierov, ktorí s dobytkom svojím tade sa prehánali. Povest' o jeho svätosti a láskavosti, jakou s nimi obcoval, rozniesla sa široko-d'aleko.

Prichádzali k nemu ľudia chudobní i bohatí, ktorí útočisko u neho hľadali a seba i majetok obetovať chceli Bohu. Iní zas, nemohúc rozlúčiť sa so svetom, doviedli k nemu synkov svojich, aby ich vychoval v duchu nábožnom. Muž tento bol svätý Benedikt, zakladateľ rádu Benediktínov. Roku 522 doviedol k nemu rímsky šľachtic Eutichius svojho 12 ročného synáčka Maura, aby ho vyučil a vychoval. V duchovnom živote zbehlý učiteľ hľadel najsamprv z útleho srdca mladučkého učeníka vykoreniť prameň všetkej zkazy, sebeckú totiž hlavatosť a nestálosť; čo sa mu natoľko pošťastilo, že medzi všetkými chovancami najviac si zamiloval Maura; lebo ten nasledoval príklad majstra svojho vo všetkom: v pôste, v bdení, v znášaní obťažností, vo vytrvaní na modlitbách, v mlčaní, tak že ho sv.Benedikt viac od toho zdržovať, než k tomu napomínať musel. Týmto spôsobom stal sa po niekoľkých rokoch živým obrazom svojho majstra, ktorý ho už nie viac ako chovanca, ale

ako mladšieho brata miloval, a kedykoľvek k nováčkom, do kláštora vstupujúcim, reč držal, Maura im vo všetkom za príklad a vzor horlivosti predstavoval.

Raz za pekného letného rána, šiel Placidus, chovanec sv. Benedikta, na nízky breh blízkeho jazera pre vodu; v chlapčenskej nerozvažitosti stúpil niekoľko krokov do nespokojnej vody; vlny vzaly ho so sebou od brehu. Benedikt videl nebezpečie a volal na Maura, aby pribehol chytro na pomoc; Maurus neváhal; nemyslel na to, že nevie plávať, nemeral diaľku od brehu, ani hĺbku jazera — on mal len jednu myšlienku: pomôcť mu a zachrániť ho stoj čo stoj. Vrútil sa do prúdu a spiecha! vlnami jakoby po pevnej zemi, vytiahol ponoreného z vody a vyniesol ho pevným ramenom na breh. Len potom videl, čo urobil; studený mráz ho prejal, keď pomyslel na nebezpečie, v ktorom sa nachodil. I padol na kolená a vrúcne ďakoval Pánu, ktorý ho zázračným spôsobom zachránil.

Povešť o veľkej zbožnosti sv. Benedikta a reholníkov jeho niesla sa celým kresťanstvom; kňazi, kniežatá a biskupi ponáhľali sa rád tento uviesť do svojich krajín a biskupství. Tak aj biskup mesta Mansu vo Francúzsku požiadal Benedikta, aby mu niekoľko najschopnejších učeníkov svojich poslal, ktorí by aj Francúzsko učinili účastným veľkého požehnania, jaké rád sv. Benedikt už vtedy talianskou zemou rozsieval. Benedikt určil k tejto úlohe miláčka svojho Maura, nad ktorým tak zrejme zjavila sa milosť božská a ktorý priam preto jedine hodil sa k ťažkému úradu v cudzej krajine, v ktorej mal zakladať štepnice kresťanskej viery, semeníštia úcty božej a školy činnejšej lásky k bližnému : stavať kláštory ,otvárať priateľské útočiská oduševnosti za vieru Ježiša Krista

Požehnaním svojho majstra, blahoželaním spolubratov sprevádzaný, Evangelium v ruke a sľub reholný v srdci, dal sa Maurus so štyrmi bratmi na ďalekú a obťažnú cestu. Keď roku 543 v mesiaci januári do Francúzska prišli, pobožný biskup, ktorý ich povolal, nebol už viac medzi živými, a jeho nástupca prijal ich velice chladno, temer odporne. Tu stáli úbohí bratia v cudzej krajine celkom opustení. Boh však pomohol im z tejto nesnázde.

Žil vtedy u dvora kráľovského znamenitý a bohatý pán, menom Florus, ktorého si kráľ Theodobert tak velice zamiloval, že mu všetko po vôli učinil.

Toho získal sv. Maurus svätému dielu svojemu. Florus bol muž velice pobožný, s celou horlivosťou podporoval reholníkov a daroval im rozsiahle pozemky v biskupstve Angerskom. Tu na brehu rieky Loary vystavil sv. Maurus vehlasný kláštor Glanfeuil a otvoril prvú školu reholnú. Účinkovanie Benediktínov dosiahlo tu všeobecného uznania, tak že i Florus so synom svojím Bertulfom vstúpil do ich rádu. Otec i syn v prítomnosti samého kráľa a mnohých veľmožov zeme francúzskej skladali sľuby reholné do rúk sv. opáta Maura.

Mocnár daroval kláštoru rozsiahle statky s mnohými poddanými, a mnoho vznešených mužov zrieklo sa márností svetských, aby v kláštore s piatimi italskými bratmi venovali sa nábožným skutkom kresťanským. Iní zas privádzali ta dievky svoje, aby tu príkladom boli vedené k životu nábožnému. O niekoľko rokov bývalo v kláštore Glan-feuilskom viac než 100 bratov a sv. Maurus dal sa zakladať kláštory i na iných miestach biskupstva a celého Francúzska po všetkých provinciách; z ďaleka pospiechali ľudia do Glanfeuilu, dielom aby osobne preukázali úctu sv. mužovi, ktorý za krátky čas veľké veci k sláve Cirkve a k spaseniu veriacich učinil, dielom aby u neho v útrapách a biedach rozličných radu a pomoc hľadali

alebo o divotvornú jeho prímluvu u Boha ho prosili. A on nemocných uzdravoval, utrápených potešoval, nevedomých poučoval, zúfajúcich k pokoju a hriešnych k spaseniu privádzal.

Sv. Maurus osematridsať rokov spravoval kláštor, ktorý bol svojou príčinnosťou založil. Vo veku vysokom odovzdal správu jeho učeníkovi svojemu Bertulfovi a zamiloval sebe samotu, zaoberajúc sa len veľikým krokom z časnosti do večnosti. Dva roky neskôr napadla ho zimnica, a keď tušil blízky koniec svoj, dal sa do kostola zaniest', aby tu svätými sviatosťami zaopatrený bol. Potom sa položil na žinené rúcho kajúce a odovzdal dušu svoju Bohu 15. januára roku 583.

Poučenie.

Zo života sv. Maura učíme sa pravde, lež tým odhodlanejšie kráčali po nej, ktorá sa každého človeka týka. Maurus totiž stal sa svätým skrze príklad sv. Benedikta .Miláčik kráľa francúzskeho ,Florus ,stal sa poníženým reholníkom skrze príklad sv. Maura a zase syn Florov stal sa svätým, že ho zvolil Maurus za svojho nástupcu. A všetci tí ostatní reholníci, ktorí do tohoto rádu vstúpili, viedli tu život svätý. Skrze čo boli k tomuto pohnutí? Len skrze príklad druhých, ktorí ich predišli.

Príklady tiahnú; človek mnohokrát krátkym dobrým príkladom viacej dovede, než dlhou rečou. Príklad totiž je kázeň, ktorú aj sluha môže držať pánovi svojmu bez toho, žeby ho obrazil lebo mrzutosťou naplnil; je kázeň, ktorou i prostý, neučený kresťan komukoľvek môže do duše hovoriť; je kázeň, ktorou dietky na rodičov, poddaní na svojich predstavených môžu pôsobiť.

Chceš-li vedieť, čo je príklad dobrý ? Hľa! keď vedieš dobrý, cnostný život, osožíš nielen sám sebe, ale i všetkým, ktorí s tebou žijú. Prečo však osočujú zlí ľudia najradšej toho, kto je v skutku nábožný, prečo ho pomlúvajú, jemu sa posmievajú ? Práve preto, že svedomie jejich dobrým príkladom znepokojované býva, a žeby príklad ten radi mali s očú. Dobrí však ľudia posilnení bývajú dobrým príkladom, by sa nedali sviest' s dobrej cesty, lež tým odhodlanejšie kráčali po nej.

Zvlášte mnoho záleží na dobrom pristal sa svätým skrze príklad sv. Benedikta, klade, máš-li okolo seba deti, alebo mladých ľudí. Pre týchto je dobrý príklad to, čo poníženým reholníkom skrze príklad sv. slniečko a tichý dážďik pre kvetúci strom a zelenú jarinu: potichúčky prináša on zdar a požehnanie dušiam mladistvým. Avšak daj pozor! bo to nenie dobrý príklad, keď sa dakto stavia, jako by bol pobožným a cnostným; to je pretváranie a pokrytstvo, na ktorom niet žiadneho požehnania; dobrý príklad musí byť úprimný. Musíš kresťanský jednať a mluviť, preto že tak skutočne myslíš a nie preto, že ten alebo onen na teba pozor dáva. Takéhoto dobrého príkladu, bohužiaľ! málo na svete. Mnoho sa mládeži káže slovom, ale málo príkladom. Aj ty sám obcuj len s cnostnými, abys dobrým príkladom jako na úslni zotavil a zohrial sa. Často mnohý na duši zdravý príkladom svojím vzkriesil mnohého na duši mrtvého a nemocnému dopomohol k zdraviu!

Modlitba.

O Bože! ktorý si nás ľudí v spoločnosť spojil, aby sme jeden druhému dobrým príkladom predchádzali: popraj nám milosti, aby sme len s cnostnými obcovali a iným vždy svetlom dobrého príkladu svietili, skrze Pána nášeho Ježiša Krista. Amen.

16. januára.

Sv. Honoratus, biskup arelatský.

Sv. Honoratus pochádzal zo šľachtickej rodiny v terajšom Francúzsku. Jeho otec, pohan bohatý a vážený, dal ho bedlive vyučiť, aby niekdy vysoký úrad zastávať mohol. Avšak Boh naložil s ním ináč. Honoratus poznal v obcovaní s nábožnými kresťanmi ničomnosť modloslužby a výbornosť učenia Ježišovho, i uzavrel v sebe, že sa službám pravého Boha oddá a i brata svojho naklonil k takému úmyslu. Presvedčení súc o pravde slov písma sv.: «Kto miluje svet, v tom nenie lásky k Bohu», odhodlali sa oba odobrať sa na osamelý statok na vonkove a tam v ústraní oddať sa modlitbe a rozjímaniu.

Otec Honoratov, zatvrdilý pohan, protivil sa úmyslu synov svojich a snažil sa poľovkami, hrami a inými zábavami a rozkošami donútiť ich k životu svetskému. Bratia však nedali sa od svojho bohabyjného života odstrašiť a priviedli to konečne svojou pokorou a trepezlivosťou tak ďaleko, že i sami rodičia pohanskí začali si ich vážiť. Povešť ich cností vydobyla im všeobecnej chvály; touto chválou oni však pohrdali a nemohúc jej doma ujsť, umienili si opustiť vlasť svoju i dom otcovský. S jedným nábožným pustovníkom, ktorého si zvolili za svojho duchovného vodcu, vstúpili v Marsilii (Marseille) na loď, chcúc sa preplaviť do Grécka, aby tam na nejakej púšti svetu neznámi Bohu žili.

Na zdĺhavej však ceste onemocnel Venantius, brat Honoratov, a umrel smrťou spravodlivého a aj Honoratus sám nemocou zachvátený, prinútený bol vrátiť sa späť do vlasti svojej. Prijdúc domov, šiel k sv. Leontinovi, biskupovi v meste Frejus, a radil sa s ním, jaký spôsob života by si vyvoliť mal? Od sv. Leontina odobral sa na ostrov Leriú a tam sa usadil. Tento ostrov bol doposiaľ zcela opustený; nebolo tam človečka a ani iného stvorenia krom jedovatých hadov. Avšak Svätý, plný dôvery v Boha, dal sa pôdu vzdelávať, čím jedovatí hadi poznenáhla zmyzli a skalnatá a neúrodná pôda vydávala obilie jakožto zrejmy znak božského požehnania.

Tu pustilo sa za ním mnoho mužov za spasenie horlivých, ktorí sa sverili jeho vedeniu. S pomocou týchto mužov položil Honorat na tomto ostrove základ k onomu kláštoru, ktorý v neskorších dobách svetochýrnej znamenitosti došiel, z nehož behom času mnoho učených a svätých biskupov pošlo. Sv. Honorat predchádzal všetkým bratom svojim najkrásnejším príkladom, zvlášte hlbokou pokorou a preto len nerád a so zdráhaním dal sa za kňaza vysvätiť, ponevác za nehodného držal sa tejto hodnosti. Vľúdnosťou a láskavosťou svojou, predo všetkým ale otcovskou pečlivosťou o hmotné potreby bratov získal si srdcia všetkých. Čo usilovnosťou svojou vykonať nemohol, toho hľadel dojsť modlitbou vytrvalou. Na jeho vrúcnu modlitbu pustil sa jednúc pramienok sladkej vody zo skaly; a keď raz pre množstvo bratov chybelo im potravu a Svätý nevedel, jako si pomôcť, okoloidúcemu žobrákovi dal

predsa posledný groš s týmito slovy: «Viem, že je už niekto na ceste, aby nám doniesol nové prostriedky dobročinnosti.» A vskutku, deň na to prišla veľká zásoba živnosti.

Tak svätý život nemohol ostať skrytý, a keď roku 426 biskup arelatský Patroklos umrel, ľud sv. Honorata za biskupa sebe vyvolil. Marné bolo všetko jeho zdráhanie a namietame, musel prevziať tento svätý, ale obťažný úrad. Úrad biskupský nijako však nezmenil jeho živobytie, áno ešte viacej rozmnožil jeho kajúce skutky, lebo láska sv. Honorata k Bohu a bližnému stala sa ešte vrúcnejšou, tak že učeník jeho sv. Hilarius v chváloreči svojej o ňom praví: «Kebych musel lásku viditeľne predstaviť, namaľoval bych tvár sv. Honorata.» Láska ztrávila jeho sily natoľko, že do ťažkej a smrteľnej nemoce upadol. Kto by bol v stave opísať všetko, čo trpel ? V najväčších boľast'ach udržal však vždy spokojnosť ducha, trpezlivosť bola mu balsamom na rany; podobnými city premožený hovorieval on k sv. Hilariovi: «Čo je to, čo ja sluha ničomný trpeť musím, v porovnaní s tým, čo trpeli mnohí Svätí pred svojou smrťou ?» A keď raz v ťažkej nemoci navštívili ho predstavení mesta a zámožní mešťania, útrpnosť svoju javiac s jeho chorobou, napomenul ich nasledovne: «Na mne vidíte, jak chatrná to skrýša, v nejžto bývame. S každého stupňa hodnosti, na ktorý vyšvihli sme sa v živote, zvrhne nás smrť. Osud tento nevládku ani hodnosti, ani bohatstvá odvrátiť od nás, lebo on dotkne sa spravodlivého tak jako nespravodlivého, mocného tak jako slabého. K veľkej povďačnosti zaviazaní sme však Ježišu Kristu, že nádejou nášeho zmŕtvýchvstania, ktorú vlastným svojím zmŕtvýchvstaním stvrdil, obľahčuje nám smrť. Skrze to, že nám dal život večný, odstránil od nás hrôzu večného zatratenia. Zite teda tak, aby ste sa konca života svojeho báť nemuseli.»

Celé tri roky trpel sv. Honorat, po troch rokoch ale odobral sa sladko a pokojne do života večného r. 429.

Poučenie.

«Čo je to, čo ja trpím, v porovnaní s tým, čo trpeli mnohí Svätí pred svojou smrťou!» Týmito slovy kojil sa Honorat v nemoci. Vezmi si to aj ty, drahý kresťane! k srdcu, keď Pán navštíví ťa nemocou, a pováž, čo mnohí Svätí trpeli z lásky k Bohu. «Jedni,» hovorí sv. Pavel, «boli mučení a prepustenie na slobodu nechceli prijať, aby došli lepšieho zmŕtvýchvstania; druhí znášali potupu a prúty, k tomu okovy a žaláre; boli kamenovaní, na kusy rozsekaní, pokúšaní, mečom usmrtení. Blúdili po púšťach a vrchoch, po jaskyňách a dierach v zemi.» H Ta, toto trpeli Svätí z lásky k Bohu, či bys ty tiež nechcel niečo znášať pre Neho ?

Sv. Honorat hľadel pokojne smrti v ústrety. Neboj sa ani ty, drahý kresťane, smrti, keď by sa k tebe priblížiť mala. Naše sväté náboženstvo pozbavilo smrť všetkej jej hrôzy; zomreť, praví ono, je toľko, jako vrátiť sa k Otcovi nebeskému. Otec Pána Ježiša je aj naším Otcom, k tomuto vraciame sa po našej smrti aj my; v čas smrti duša naša len všedné rúcho zoblieka, aby z ruky Otca ozdobená bola niekedy skvostnejším. Pomysli si, že smrť je vlúdne dieťa, ktoré ti Otec tvoj posiela, aby ti vyrídilo, že si už dosť trápil sa, pracoval a staral sa, a teraz že je už na čase vrátiť sa do stánkov nebeských, aby si prijal odplatu večnú. Či sa budeš ešte báť tohoto dieťaťa? Nie! veď vieš, že si stvorený pre večnosť.

Modlitba.

O Bože! ktorý nás krome spasiteľného učenia svätej viery i príkladom Svätých v cnosti vyučuješ, aby sme za nimi jako za vodcami svojimi po drsnej a úzkej ceste k nebu kráčali, popraj mi milosti Svojej, aby som odhodlane a zmužile za nimi chodil a širokej ceste, ktorá vede k záhube, vždycky sa vyhýbal, skrze Ježiša Krista Pána nášeho. Amen.

17. januára.

Sv. Antonín Veľký,

opát a arcitec pustovníkov.

Sv. Antonín uzrel svetlo Božie r. 251 v meste Komanu u Heraklee, v hornom Egypte. Jeho kresťanskí rodičia, viac znamenití bohabojnosťou než bohatstvom, dali mu najlepšie vychovanie; preto už jako mladík nemal žiadnej radosti na marných zábavách svojich súdruhov, tým väčšiu však chuť a vôľu javil k modlitbe. Keď mu bolo devätnásť rokov, zomreli mu rodičia a krom malej sestričky nemal žiadnej druhej rodiny na svete; tu slyšal raz na kázni slová, ktoré Pán Ježiš povedal bohatému mládencovi: «Chceš-li dokonalým byť, id', predaj, čo máš a rozďaj chudobným, a budeš mať poklad v nebi.» Slová tieto tak mocne na dvadsaťročného mládenca pôsobily, že ihneď otcovský podiel svoj na dva stejné diely, sestre svojej a chudobným, rozdal a odišiel na púšť. Na púšti sú levi a iné dravé zvieratá zázračnej sily, ktoré rvúc sem a tam chodia a rýchlym skokom vrhajú sa na svoju korisť. Títo levi však nič zlého mu neurobili, ale na tom mieste prenasledoval ho iný lev vo dne, v noci, lev, ktorý ručiac okolo chodí, hľadájúc, koho by pohltol — lhár totiž od počiatku. Satan, pokušiteľ, plný Isti a vzteklosti uvádzal mladíkovi v pamäť dom otcovský, ktorý opustil a dedičstvo, ktoré darom dal chudobným; predstavoval mu, jakých radostí zakúsiť môže v spoložití s milovanou sestričkou; predniesol mu, jak veľké nároky na pôžitky tohoto života dal mu sám Boh bohatstvom a rodom; líčil mu hrôzu púšte a umŕtvujúci život v samote — že vraj ešte mladý je a slabý, než by zniesť mohol prísnosť takeho života; lákal ho čiernym tušením, jakej slasti poskytuje láska milovanej manželky a jak «blažený muž s dietkami, jako olivové ratolesti, okolo stola;» dráždil ho myšlienkou, koľko dobrého vykonávať by mohol, jakej slávy by dojsť mohol vo svete. Rozpálená obrazotvornosť obrátila tieto duševné zápasy u pevného a zdravého mladíka v ostré trýznenia, tak že mnohokrát jakoby zrúbaný a zlámaný na všetkých údoch jako bez seba ležal, volajúc: «Kde si bol, Pane a Majstre môj, že si tu nebol od počiatku boja mojeho?» Na čo mu vždy odpovedal Pán: «Bol som pri tebe a svedkom som bol tvojho boja.» Po tak strašnej hodine vystúpil raz pred svoju pustovňu a v rozhorčenosti ruky k nebesiam spínajúc, zvolal: «Pane, rád, — rád by som sa dokonalým stal, avšak myšlienky moje hatia a ničia ma.» Na čo uslyšal hlas: «Chceš-li sa ľúbiť Pánu, modli sa a keď sa modliť nemôžeš, pracuj: srdcu a ruke nikdy nedaj zaháľat'!»

Týmto nadobudol Antonín zmužilosti a súc 33 rokov starý umienil si utiahnuť sa hlbšie do divokej púšte. V jednom starom hrade žil 20 rokov tak od sveta odlúčený, že nikto o ňom nevedel, iba ten, čo mu chlieb prinášal. Navzdor tomu však rozšírila sa o ňom široko-daleko slávna povesť, tak že početní učenici, ktorí pod jeho správou cestou dokonalosti kráčať sebe umienili, okolo neho sa shromaždili. Na ich prosbu založil okolo zrúcanín starého

hradu (okolo r. 305) prvý kláštor mníšsky, t. j. spoločnosť nábožných, Bohu oddaných mužov, ktorí sa tam v dlhom rade drevených chatrčí ubytovali, aby ručnou prácou chlieb svoj vyhľadávali a v istých hodinách modlili sa, Boha chválili a učenie Božie z úst sv. Antonína slyšali, ktorí im ustanovil jednoduché a zcela kresťanské pravidlá života. Sám svietil učeníkom svojim príkladom cnosti a žil veľmi prísne, majúc na tele rúcho žinené a za vrchné šaty rúcho ovčie; pri tom bol vždy spokojný, zdravý a veselej mysli, lebo: «keď sa teší duša, kvitne obličaj.»

Sv. Antonín bral podiel i na všetkých osudoch Cirkve svätej. Za cisára Maximina r. 311 boli kresťania ukrutne prenasledovaní. Vtedy sv. Antonín šiel do Alexandrie, kde prenasledovanie najhroznejšie zúrilo, a utvrdzoval kresťanov vo viere. Rozvzteklení pohanovia ho ani nedotkli, ačkoľvek všetko verejne činil pred celým ľudom, pred sudcami a prenasledovateľmi. Svätosť jeho odzbrojovala i katov.

Keď prestalo prenasledovanie, odobral sa zpiatky do svojho kláštora a konal ďalej pastiersky úrad na púšti, kde medzitým usadili sa celé zástupy bohabojných mužov, tak že sa zdalo, jakoby kresťanstvo z miest utekalo a na púšti nové kráľovstvo Božie založiť chcelo.

Len dvakrát ešte opustil sv. Antonín milých bratov svojich. Raz pozval ho biskup alexandrinský, aby v hlavnom meste zeme kresťanov v istom učení viery potvrdil a mnohých pohanov Kristu získal, a druhýraz odišiel z vnuknutia Božieho vyhľadať sv. Pavla pustovníka. (Hľadaj 10. januára.)

Potom utiahol sa ešte hlbšie do púšte, kde prebýval tri dni cesty od svojich učeníkov vzdialený a živil sa z ovocia palmového a z úrody malej zahrádky, ktorú si sám obrábal. Ale ctitelia jeho svätosti založili neďaleko jeho pustovny nový kláštor (Pispir) a prosili sv. Antonína, aby aspoň za týždeň, alebo za dva jedenkrát prišiel do nového kláštora a kázal tam slovo Božie. A Svätý učinil im to po vôli.

Kupci a obchodníci, ktorých cesta cez púšť viedla, neopomenuli ho navštíviť. Pri takej príležitosti riekaval k nim: «V obchode sa vymieňa rovné rovným, a predavač dostáva toľko peňazí, koľko je jeho zbožie hodné. Ináč je to však so životom večným. Čo Boh od nás žiada, je nekonečne menej, než čo nám za to sľubuje, a keby sme sto rokov pracovali a trpeli pre nebe, čo by to bolo proti šťastnej večnosti? Keby niekto dal groš a mohol by zaň získať sto dukátov, ten by sa dlho nerozmýšľal: kto však dá svet celý, aby získal nebe, zdáliž zisk jeho nebude nekonečne väčší?»

Ariani, ktorí božskú bytnosť a prirodzenosť Spasiteľa zapierali, odvolávali sa na sv. Antonína, žeby aj on bol jejich viery a mienky. Na prosbu sv. Athanasia a iných biskupov prišiel roku 355 do Alexandrie, aby vydal svedectvo pravdy, potvrdil veriacich v pravej viere a zavrátil kacírov. Jak mile sa tam ocítnul, tu hneď ho obkľúčilo bezpočetné množstvo ľudstva, i samí pohanovia žiadali Svätého vidieť a obdivovali ho. Potom keď tam po niekoľko dní o božstve Ježiša Krista kázal a bludy arianske v srdciach poslucháčov svojich, áno celého mesta zhladil, vrátil sa zas do svojej samoty. Biskup ho zdržoval, ale Svätý pravil: «Mních je ako ryba; táto prestane žiť, keď ju vezmeš z vody, a mních, ktorý opustil samotu, zahyne.» Sv. Athanas ho na to vypevnil až ku bráne mesta.

Z Alexandrie šiel sv. Antonín na púšť ku svojim bratom a odobral sa od nich, lebo cítil, že blíži sa koniec života jeho. Len dvoch učeníkov vzal so sebou; a obávajúc sa, aby ho po smrti nezabalzamovali (dľa obyčaje egyptskej), rozkázal im, aby ho hneď, jako umre, pochovali, hrob však jeho aby nikomu nezjavili. Pred smrťou svojou obnovil tento rozkaz a dodal: «Až prijde vzkriesenie, obdržím toto telo od Pána Ježiša neporušené; rúcho moje si rozdeľte; biskupovi Athanasiovi dajte moju ovčiu kožu i s plášťom, na ktorom som spával; biskupovi Serapionovi dajte druhú kožu ovčiu; žinené rúcho si podržte. Ostatne, dietky! majte sa dobre; Antonín odchádza od vás a nebude ho medzi vami viacej. — Pane prepust' služobníka svojho v pokoji!» Po týchto slovách usnul ticho v Pánu v 105. roku veku svojho a r. 356 po narodení Krista Pána.

Poučenie.

Sv. Antonín velice miloval samotu, tak že v nej 90 rokov ztrávil a predsa nikdy netúžil po svete a po obcovaní s ľuďmi; vždy ďalej a ďalej sa poberal do púšte, čím viacej prenikala do sveta chvála na o ňom povest'. Dľa tohoto by sa nám mohlo zdať, že sa štítil ľudí, alebo že v tejto vzdialenosti od všetkej ľudskej spoločnosti utratil veselost' ducha. Tomu však nebolo tak. Sv. Antonín neštítil sa tvári ľudských; on nebol človekom mrzutým, zasmušilým, neznášanlivým; ba naopak, na tvári jeho spočíval vždy jemný úsmev, nebeská veselost', blahý mier, prívetivá vľúdnost', kedykoľvek s niekým mluvil, alebo niečo vyjednávať mal.

Pobožnosť nečiní človeka nepriateľom ľudí, tak aby sa ich vzd'aľoval, im vyhýbal, ich sa štítil; pravá cnosť obveseľuje srdce, objasňuje myseľ a odníma zasmušilosť a zármutok. V srdci opravdu nábožnom prebýva Duch sv.; tento ale je duch tichosti, vľúdnosti a pokoja. Mnohí ľudia predstavujú si obyčajne reholné osoby jako zasmušilých, neznášanlivých, nespokojných ľudí, ktorí sa jednostajne medzi sebou hádajú; avšak priam v kláštoroch, v ktorých panuje opravdivá snaha po dokonalosti, prebýva pravá veselost' ducha, pravý mier, ponevác tam vo všetkých srdciach panuje pravá láska Božia.

Duša kresťanská! nedaj sa odstrániť krikom sveta, chceš-li dojsť kresťanskej dokonalosti, ktorej nenalezeš v hluku tohoto sveta, v márnom s ľuďmi obcovaní, ale len v živote ustránenom, skrytom, v obcovaní s Bohom, v modlitbe a rozjímaní a vo vernom plnení povinností svojich. Jestli niekdy zoškliví sa ti svet a okúsiš radosti obcovania s Bohom, až vtedy dôjdeš pravého pokoja a pravej veselosti.

Modlitba.

O najdobrotivejší Ježišu I ktorý si sám tak veľmi miloval samotu, nauč ma, od hlučného sveta sa vzd'aľovať a v živote ustránenom, v obcovaní s Bohom, pravú radosť a istý pokoj nachádzať, ktorý žiješ a kraluješ na veky vekov. Amen.

18. januára.

Deň stolice sv. Petra v Ríme.

Keď sa sv. apoštolovia na cestu vydali, aby dľa rozkazu Pána a majstra svojho Ježiša Krista ohlašovali sv. evangelium po celom svete, pripadla sv. Petrovi úloha: v hlavnom meste

sveta, v Ríme, rozžať svetlo kresťanskej viery, založiť tam sídlo svoje, jakožto najvyššieho biskupa v cirkvi a ztadiaľ ohlašovať učenie Spasiteľa po celom svete.

Avšak sv. Peter nepoberal sa hneď na toto miesto svojho pravého povolania, lež založil najprv stolicu svoju v meste Antiochii, hlavnom to meste Sýrie; tu zriadil kvetúcu obec kresťanskú, ktorú cez sedem rokov jako biskup riadil a spravoval. Po celý tento čas však neostával vždy v Antiochii, lež z času na čas kázal po celej malej Asii roztrúseným židom v Pontu, Galicii, Bythynii a Kappadocii. Tisíce obrátili sa na jeho slovo k viere kresťanskej.

Roku 42 po narodení Krista Pána, za času cisára Klaudia odobral sa knieža apoštolov sv. Peter do Ríma, do veľikého mesta svetového, hlavného to sídla najohavnejšej modloslužby a všetkých nepravostí, aby tam vztýčil prápor sv. kríža a zarazil svoju stolicu jako najvyšší pastier Cirkve Kristovej. Ponevác Spasiteľ sv. Petrovi oddal dôstojnosť pápežskú, prenesúc naň moc a právo, pásť ovečky a baránky, teda celé stádo, riadiť celú Cirkev jeho, on a jeho nástupcovia mali byť strediskom jednoty vo viere. Preto to aj božská prozreteľnosť tak usporiadala, že Peter práve v Ríme, stredisku to všetkých ríš sveta, sídlo svoje musel zaraziť

Päťadvadsať rokov sedel sv. Peter na svojej pápežskej stolici, to jest päťadvadsať rokov riadil a spravoval všetky obce Cirkve kresťanskej jako najvyšší biskup; a keď roku 67 po Kristu umrel v Ríme smrťou mučeníckou, zaujali nástupci jeho, biskupi to rímskí, túto stolicu a spravovali jakožto pápeži celú Cirkev.

Z tejto príčiny považovalo sa to vždy za známku pravovernosti, v spojení byť, vo viere a láske obcovať s touto stolicou, t. j. s pápežom, nástupcom sv. Petra, a vždy sa uznávalo že rímska Cirkev má prednosť pred všetkými stolicami biskupskými celého sveta.

Pamiatka toho dňa, v ktorý sv. Peter založil svoju pápežskú stolicu v Ríme, slávievala sa od jakživa pod menom: «Stolica sv. Petra v Ríme» a síce na poďakovanie Bohu za zvláštne milosti a smilovania, jaké bol vždy Cirkvi svätej preukázal, divotvorne stráziac a zachovávajúc ju, — na poďakovanie Bohu za tú milosť, že v obcovaní s touto Cirkvou, ktorá je strediskom jednoty, trváme; ponevác obcovanie toto je neklamným dôkazom toho, že sme pravdoverní učeníci Ježiša Krista, a že jestli len učenie Cirkve zachováame, istotne dôjdeme spasenia večného.

Poučenie.

S ustanovením viditeľnej hlavy má sa to podobne jako so založením základného kameňa pri sklepení. Keby nebolo záverečného kameňa, nedržala by celá stavba a musela by sa zrútiť. Keby sa Spasiteľ náš nebol o to postaral, aby v Jeho Cirkvi jestvovala najvyššia hlava, ktorá by mala dozorstvo nad celou Cirkvou, to by len skoro povstať musely v nej zmätok, rozbroj a roztržky.

Jestli niečo, zaiste to je podivu hodné, jak pevná bola stolica Petrova, t. j. vláda pápežská od časov apoštolských až do dnešného dňa. Najväčšie a najmocnejšie domy panovnícke pominuly, kráľovstva a cisárstva zanikly, temer zem zmenila rod vladárov svojich, a včul už nieto ríše, ktorá by trvala od časov apoštolských; len viditeľná hlava katolíckej Cirkve ostala od tých časov až do dnešného dňa. To pochádza odtiaľ, že sv. Petrovi prisľúbil Pán Ježiš, že na ňom, totiž na skale vystaví Cirkev svoju, ktorú ani brány pekelné nepremôžu! A Spasiteľ dostal slovu svojmu podnes a dostojí až do konca sveta.

Preto neľakaj sa toho, čo teraz slyšíš, alebo v novinách čítaš, jako nakladá svet so sv. Otcom Piom X., lež poslyš, čo ti hovorím ja: Najväčšia spása, ktorej môže dojsť človek na tomto svete, záleží v tom, aby ostal v obcovaní s Pánom Ježišom Kristom. Avšak Pán Ježiš všetku pravdu a milosť složil jako poklad do lona Cirkve svojej, ktorá z veľikého pokladu toho veriacim udeľuje.

Cirkev katolícka by však nemala žiadneho života a zdravia, keby nebola spravovaná jednou, viditeľnou, najvyššiu hlavou; jako by aj v tele ľudskom všetka krv v žilách stáť ostala, keby z tela srdce vyrvané bolo. Ty, drahý čitateľu, si tak šťastný, že môžeš údom byť pravej Cirkve, podiel brať na pravde a sviatost'ach; lež za to, že sa ti tohoto prevelikého šťastia dostáva, patrí povďačnosť tvoja len tej okolnosti, že Cirkev svätá na zemi má jednu viditeľnú, spoločnú a najvyššiu hlavu — rímskeho pápeža.

Dnešný deň slávi sa v Ríme pamiatka stolice sv. Petra, prvého pápeža; pre každého katolíckeho kresťana je to slávnosť vďakovčinenia; máme totižto vďaky vzdávať Pánu Bohu, že nás tým opatriť ráčil, čo nám je k spaseniu duše nevyhnutne potrebné. Modli sa preto, drahý kresťane, často za hlavu Cirkve, obzvlášťne ale dnes. K tomuto cieľu uvádzam modlitbu, ktorá sa za pápeža pri omši svätej konáva:

Modlitba.

O Bože! pastieru a predstavený všetkých veriacich, shliadni milostivé na služobníka Tvojho N. (pápeža), ktorého si za pastiera cirkve Svojej ustanovil. Udeľ mu, prosíme Ťa, aby sverenému sebe stádu skrze učenie a príklady bol užitočným, a spolu s ním dosiahol život večný; skrze Pána nášeho. Amen.

19. januára.

Sv. Kanut, kráľ dánsky,

mučeník.

Sv. Kanut, kráľ dánsky, bol ôsmy syn Svena II., ktorý ho skrze výtečných učiteľov vychovať dal. Kanut v učení znamenite prospieval; zvlášte však vynikal dobrými mravy, nevinnosťou, čistotou srdca a neobyčajnou stydlivosťou. Následkom nábožnosti a nevinnosti bol aj vo válke udatný a neznal žiadneho strachu.

Veľké víťazstvá nesviedly sv. Kanuta k pýche, on tým viac zamiloval sebe čo najkrajšiu ozdobu — pokoru. Všade a vždy koril sa Bohu všemohúcemu. Raz sa prechádzal po brehu morskem. Služobníci jeho lichotili mu, moc jeho velebiac, preto že nad zemami a mórami vlada jeho sa rozširovala. Kráľ chcel podlizačov zahanbiť, preto posadil sa na brehu morskem docela na kraj a pravil: «More, prikazujem ti, aby si neprichádzalo ku mne tak blízko a nemočilo telo moje!» A keď vlny morské porád stejne na neho dorážaly a ho zcela umočily, obrátil sa ku služobníkom svojim, rieknuť: «Vy pochlebníci, vidzte tu svojho mocného kráľa, ktorému nad zemami a mórami vládnuť prináleží, a ktorý rozkazom svojim ani kvapku vody od seba odvrátiť nemôže. Nikto nenie mocný, krome Boha, a nikomu

neprináleží česť mocným nazvaný byť, leda tomu, ktorý všetky veci stvoril a zachováva.» Tak smýšľal Kanut. Božia česť mu bola nado všetko.

Preto aj nemal inej túžby, než aby pravá viera všade rozšírená bola a vždy hlbšie korene púšťala do srdca ľudských. Múdrymi zákony naliehal na to, aby v ríši jeho kresťanské mravy sa utužovali, v čom sám najlepším príkladom predchádzal. Palác jeho bol príkladom zbožnosti a mravopočestnosti. On sám žil ako svätý. Prísny pôstom krotil telo svoje, na úzde držiak ho krom toho aj rúchom žineným. Neustálou vrúcnu modlitbou neprestával seba i ľudu svojmu vymáhať milosť Božiu. Zvláštnu úctu choval ku kňazom, sluhom Pána. Ponevác poddaní jeho kňazov a biskupov za cudzincov bez všetkého práva považovali, učinil týchto rovnými kniežatám a šľachticom zeme, dal im slobody a mnohé výsady; aby pred národom stali sa ctihodnejšími. Vedel on dobre, že kňazi len vtedy môžu zdarné účinkovať vo svojom povolaní, keď požívajú všeobecnej vážnosti a držaní sú za námestníkov Najvyššieho; aby teda celkom neodvislí boli, vykázal im k výžive desiatky, žeby takto stavu svojmu primerano žiť a chudobných podporovať mohli. Miesto starých drevených kostolov dal stavať nové a ozdobil ich leskom kráľovským. Kostolu hlavného mesta svojho Røskildu daroval drahocennú korunu, ktorú sám nosieval.

Medzitým však čo o náboženstvo a kňazstvo sa staral a kostoly staval, nezanedbával spravovanie ríše. Prísne vysluhoval právo a spravodnosť, vdovy a siroty zastával, a nestranne trestal aj bohatierov ríše svojej, jestli utlačovali nižších. Jedného zo svojich miestodržiteľov, ktorý, aby svojej mrhavosti hovel, lode na mori drancoval, dal Kanut pred súd povolať, odsúdiť a obesiť. Táto nestranná prísnosť popudila veľmožov proti nemu, medzi ktorými bol i vlastný brat jeho, ktorý už dávno po korune číhal, a len na vhodnú príležitosť čakal, kedy by úmysel svoj uskutočniť mohol. Táto príležitosť sa mu naskytla, keď kráľa Kanuta normanským Vilhelmom utlačení Angličania k pomoci volali. Kanut ozbrojil svoje námorníctvo, Angličanom chcúc ísť na pomoc. Vilhelm, kráľ normanský, však vodcov jeho na radu vlastného brata Kanutovho zakúpil peniazmi. Dánski vojaci opustili kráľa. Za túto nevernosť Kanut nariadil, aby všetci buď kňazom platili desiatky, alebo složili veľké dane, ktoré za pokutu vypísal. Dánovia radšej platili veľkú daň, než desiatky kňazom. Na búrenie brata kráľovho zmocnila sa nespokojnosť aj samých roľníkov. Kráľ, jakmile sa o tomto dozvedel, hotovil sa k odporu.

Nepriatelia jeho, neopovážiac sa napadnúť ho na otvorenom poli, sklamali ho falošnou prisahou. Jeden zo zradcov odobral sa ku kráľovi a falošnými prisahami ubezpečoval ho, že sa ľud opäť k povinnosťam svojim navrátil. Kráľ uveril zradcovi. Za tým ale povstalci získali času a napadli kráľa, ktorý v meste Odensee so svojimi vernými meškal.

Dňa 10. júla roku 1086 odobral sa Kanut do blízkeho kostola sv. Albana k večernej modlitbe; tu vypuklo povstanie; povstalci obkľúčili kostol, sluhovia a verní kráľovi utekali k jeho obrane, drevené však steny kostola len skoro padaly pod mocnými úderami sekier divých odbojníkov. Kanut chytro vyspovedal sa kňazovi a pospiechajúc k oltáru modlil sa: «O Pane! rád obetujem Tebe život svoj; lebo som len česť Tvoju a Cirkve Tvojej hájil. Prijmi milostivé túto obeť a popraj, aby moji nepriatelia jednúc nepravosť svoju poznali a za ňu ľutovali, by od Teba odpustenia dosiahli, jako aj ja zo srdca im odpúšťam.»

Kým sa takto modlil, kopija, celou silou oknom hodená, prebodla srdce jeho. Sv. Kanut klesnul a ducha svojho odovzdal Pánu.

Poučenie.

Sv. Pavel apoštol píše: Celé ľudské pokolenie podobá sa telu ľudskému, ktoré pozostáva z mnohých údov. K celosti tela potrebné sú všetky údy, ačkoľvek podľa práce, ktorú konajú, podľa služby, ktorú zastávajú, jedny pred druhými prednosť a väčšiu dôležitosť zasluhujú. Každému z nás je podobne čestno a dôstojno byť údom tela Kristovho a náležať k Cirkvi katolíckej; ačpráve aj tu rozličné údy, dľa rozličných služieb, jedných nad druhými vyznačujeme. Hlava, ktorá myslí, ústa, ktoré mluvia, sú predné údy pri každom tele; preto aj pri tele Ježiša Krista, ktoré je Cirkev Božia; hlava a ústa sú údy najprednejšie. Kto je však touto hlavou, týmito ústami v Cirkvi ? Kto iný, než tí, ku ktorým povedal Pán: «Jako mňa poslal Otec, tak aj ja posielam vás, idte a učte všetky národy!» Kto iný, než apoštolia a učeníci ? Kto iný, než ich nástupcovia, to jest duchovenstvo.

Veriaci stoja tedy ku svojim kňazom v tom pomere, jako údy tela k hlave a ústam. Z toho nasleduje, že kto duchovenstvo zľahčuje, sám seba poličkuje. Ľud, ktorý nectí kňaza, nemá úcty ani pred oltárom, ani pred trónom, a preto, jako to bohužiaľ, teraz zkusujeme, nepriatelia poriadku a práva tak radi zľahčujú a v posmech uvádzajú duchovenstvo a hľadajú ho o česť, vážnosť a dôveru ľudu priviesť, dobre vediac, že jaknáhle sa im podarí duchovenstvo zľahčiť, zľahčeno bude s týmto aj náboženstvo a po zbúranom oltári zboriť trón kráľovský, ľahkou bude prácou. Ľud bez náboženstva je jako divoké zviera.

Preto, drahý kresťane! neopováž sa tupiť kňaza, trebárs by si spozoroval, že je chybný a hriešny; váž si vysoko jeho dôstojnosť, — lebo slnko vždy slnkom ostane, ač sa aj na chvíľku zatmie. Pod slncom nieto človeka bez chyby; snadno že aj kňaz má svoje chyby, ale ty zakrývaj ich plášťom lásky a neodkrývaj nahotu otca duchovného, aby si neuvalil na seba kliatbu, jako Chám. Boh bude súdiť kňaza, ty nie si sudcom jeho.

Modlitba.

O Bože môj! popraj mi, abych vidy úctu ku kňazom Tvojim choval, podľa ich slov a napomínaní sa spravoval a tým spôsobom vyplniac vôľu Tvoju svätú, spravodlivým a spaseným sa stal. Amen.

20. januára.

Sv. Fabián a Sebastián, mučeníci.

Sv. Fabián, rodom Riman, stal sa pápežom nasledujúcim podivným spôsobom. Keď duchovenstvo s cisára Maximina, nepriateľa kresťanov) volilo pápeža, nemohlo sa srovnáť v tom, kto by mal byť pápežom, lebo hlasy rovnako sa rozpadly na Fabiána a na jeho súperníka. Tu sletel biely holub, jako sňah na hlavu sv. Fabiána. Prítomní mali to za pokynutie Božie a

zvolili Fabiána za pápeža. On riadil cirkev za 13 rokov; vymenoval prvých 7 podjáhňov, ktorým prináležalo zapisovať deje kresťanských mučeníkov v siedmich okresoch rímskych a poslal prvých učiteľov viery do Francúzska. Za cisára Decia umrel smrťou mučeníckou r. 250.

Sv. Sebastián pochádzal zo vznešeného rodu v Galii (pravdepodobne z mesta Narbonne) a vychovaný bol v Miláne. Dost' skoro oddal sa službe vojanskej a prišiel okolo r. 283 do Ríma. Od mladosti kresťanstvu oddaný preukazoval sv. Sebastián prenasledovaným kresťanským spoluveriacim všemožnú lásku a k vytrvalosti ich povzbudzoval.

Marek a Marcellín, dvaja ešte mladí kresťania a bratia, boli pre vyznanie viery svojej odsúdení na smrť. Plačom a prosbami svojich ešte pohanských rodičov a príbuzných boli by sa skoro dali odvrátiť od viery. Tu prišiel k nim Sebastián a svojimi nadšenými slovy dodal im zmužilosti, aby vo viere pevne zotrvali, tak že všetci prítomní jeho rečou pohnutí boli. Sotva že dohovoril, tu Zoe, žena Nikostratová, v jehož dome sa toto stalo, vrhla sa k nohám svätému a znakmi pýtala ho o požehnanie. Bola totiž už na šiesty rok nemá a dúfala, že na prímluvu svätého obdrží reč svoju. Sebastián prežehnal ju znamením sv. kríža a hľa, hneď začala zreteľne mluiť a Ježiša Krista jakožto Pána svojho chváliť a velebiť. Na tento zázrak prijal aj jej muž s mnohými pohanmi vieru kresťanskú. Chromantius, miestodržiteľ rímsky, dozvediac sa o tom, že Nikostratus prijal kresťanstvo a následkom toho zázračne oslobodený bol od lámk, na ktorú mnoho trpieval, i sám stíhaný súc touto trápnu nemocou, umienil si stať sa kresťanom. Sotva sa Sebastián o tom dozvedel, hneď do jeho domu pospiechal a vyučiac ho i syna jeho, pokrstil ich. I keď bol pokrstený, lámk ho opustila. Miestodržiteľ, pohnutý týmto zázrakom, dal rozkaz, aby väzňovia a všetci otroci jeho na slobodu prepustení boli, a složil úrad svoj. Všetko toto stalo sa koncom roku 284 pod cisárom Karinom.

Nasledujúceho roku nastúpil Dioklecian na trón cisársky a vzal si Maximiana zapomocníka ku vláde. Ačpráve nových rozkazov k prenasledovaniu kresťanov nevydal, úrady predsa neprestávali ich prenasledovať. Keď nový cisár do Ríma prišiel a o zmužilosti a cnosťach Sebastiana slyšal, tak si ho zamiloval, že ho učinil veliteľom nad časťou osobnej stráže svojej. V podobnej vážnosti stál on aj u Maximiana. V tento čas prosil Chromantius, bývalý miestodržiteľ, cisára za dovoľenie, aby mohol opustiť Rím a presťahovať sa na svoj statok na vonkove. Keď mu to cisár dovolil, odobral sa ta s mnohými kresťanmi, ktorí len nedávno pokrstení boli. Ponevác však vo viere neboli ešte dokonale vyučení, potrebovali učiteľa, a k tomu mal poslúžiť buď Sebastián alebo kňaz Polikarp. Avšak títo oba nechceli z Ríma odísť, ponevác každý túžil po smrti mučeníckej. Prišla preto táto záležitosť k samému pápežovi Kajovi, ktorý mal nad tým rozhodnúť. Sv. Otec ustanovil, aby Sebastian v Ríme ostal, ponevác, vysoký úrad u vojska zastávajúc, snadnejšie mohol chrániť prenasledovaných kresťanov.

Roku 286 vypuklo ukrutné prenasledovanie kresťanov. Pápež a mnohí veriaci ukryli sa v samom paláci cisárovom, v príbytku istého dôstojníka, ktorý sám horlivým kresťanom bol. Mnohí kresťania však osvedčovali sa a dobrovoľne vydávali sa na smrť, chcúc sa spojiť s Kristom. Medzi týmito najprv chytili Zoe, práve jako sa modlila na hrobe sv. Petra. Zavesiac ju za nohy nad plameňom, zadusili ju dymom. Muž jej, povzbudený takouto zmužilosťou svojej manželky, pospiechal tiež k hrobu sv. Petra, kde i jeho lapili a ukameňovali. Nikostrata

a súdruhov jeho mučili na škripci a pohádzali do mora. Tiburtia sťali. Kastula za živa pochovali.

Konečne mučili Marka a Marcellina. Pribili ich nohama na kôl a dali sa im takto trápiť celých 24 hodín; napokon prebodli ich kopijou. Medzitým túžil sv. Sebastián, vidiac toľko svätých do neba sa ubierať, po okamžení, v ktorom by s nimi spojený byť mohol. Netrvalo to dlho a splnila sa túžba jeho. Obžalovali ho u cisára, že kresťanov ochraňuje a vo viere posilňuje, Cisár ho dal predvolať a trpkou mu vytýkal neveru a nevďačnosť. Sebastián sa osvedčil, že milosť, jakú od cisára požíva, hlboko zakorenená je v srdci jeho, že sa vždy modlí za neho, a hotový je obetovať život a poslúchať ho vo všetkom, čo sa neprotiví príkazom Božím; kde však rozkazuje Boh, tam prestávajú všetky ohľady ľudské. — Cisár takouto rečou popudený dal svätého vyznavača k stĺpu priviazať a šípami (streľkami) usmrtiť. Šípami prehodený klesol svätý na zem a vojaci, majúc ho za mŕtvého, odišli od popravy. Nábožná vdova, Irene, ktorá v noci prišla ho pochovať, ale ešte život v ňom spozorovala, odniesla ho potajomky do domu svojho, kde zanedlho zas úplne k sebe prišiel.

Ačkoľvek ho včul bratia prosili, aby z úkrytu svojho nevychádzal, predsa svätý nemohol odolať túžebnosti: umreť pre Krista. Jedného dňa šiel do paláca cisárovho a postavil sa na schody, po ktorých musel cisár, idúc k obetám, zostupovať. Predstúpiať pred cisára, neohrozene mu vytýkal prenasledovanie kresťanov, ktorí sú mu verní a vrúcne modlia sa za jeho blaho. Zjavenie sa Sebastiána učinilo v tom okamžení zázračný dojem na cisára, ktorý neveril očiam svojim, vidiac pred sebou toho, o ktoromžto myslel, že je už mŕtvý, a preto sa pýtal: «Si -li ty ten istý Sebastián, ktorého som šípami ustrieľať dal ?» Sebastián zrnužile odvetil: «Ano, ja som. Spasiteľ Ježiš mi zachoval život, abych vydal ľudu svedectvo, jak pravdivé je slovo Jeho, a jak ukrutne prenasleduješ sluhov Jeho. Neprelievaj viacej krve nevinnej, chceš-li, aby vláda tvoja trvala ďalej.» — Sebastián dokončil týmto svoje zemské dielo; cisár ho dal jať, do rejdišťa odviesť a tu tak dlho biť, až dušu vypustil. Jeho sväté telo hodené bolo do záchodu. Avšak jedna nábožná pani, Lucina, slušne ho pochovala na hrobitove Kallixtovom k nohám sv. Petra a Pavla. To sa stalo r. 288.

Poučenie.

Šípy! koho sa tie v živote nedotknú! Dotýkajú sa nás šípy potupy, hanby, nenávisť, hnevu; či ich znášame trpezlivo, jako Sebastián, či nachádza sa v nás ešte život lásky a odpustenia ? Dotýkajú sa nás šípy prenasledovania a nespravedlivosti; či ich tak znášame, že pri tom pozorovať ešte život kresťanský v nás? Pán náš sám má svoj luk, z nehožto často hrozné šípy zosiela na nás: šípy a strely neúrody, drahoty, ohňa, povodne, vojny, hladu, morovej rany; či ich tak prijímame, že duch oživujúcej lásky v nás nezaniká?

Roku 860 zúrila v Ríme choroba, ktorá v krátkom čase veľkú časť velikánskeho mesta tohoto zmenila v krušný hrobitov. Tu vystavili ku cti sv. Sebastiána oltár, vzývali ho o prímluvu u Boha, na ktorú choroba vskutku prestala. Na pamiatku tejto zázračnej udalosti modlí sa dnes celé kresťanstvo, aby Všemohúci Boh odstránil od nás na prímluvu sv. Sebastiána najhroznejšiu na svete chorobu — morovú ranu.

Modlitba.

O Pane Ježišu Kriste, ktorý si sv. Sebastiana tak podivuhodnou láskou k bližným svojim ozdobil, rozžni aj moje srdce ohňom tejto lásky, abych aj ja skutky milosrdenstva ochotne konal a s ním účastným stal sa slávy nebeskej. Amen.

21. januára.

Sv. Anežka (Agneša),

panna a mučenica.

Sv. Anežka pochádzala zo vznešenej rodiny kresťanskej v Ríme. Už v 14. roku veku svojho za hodnú uznaná bola, vrúcnu lásku svoju k Bohu smrťou mučeníckou osvedčiť. Bolo jej teprv 13 rokov, keď už krásou a ešte viacej cnosťami svojimi obrátila na seba všeobecnú pozornosť. Idúc raz zo školy, uzrel ju syn miestodržiteľa a celou výrečnosťou vyjadril jej lásku, ktorou k nej v srdci svojom zahorel. Anežka však nevšímala si citov jeho. Stedrotou zamilovaného sľuboval jej poklady a drahokamy, všetky radosti života, celý raj pôžitkov, jestli sa odhodlá za neho sa vydať. Anežka však odvetila prívetive, lež spolu s celou prísnosťou: «Odstúp odo mňa a neznepokojuj ma; druhému som už zasnúbená a preto aj slovu svojmu a láske svojej verná ostanem.»

S podivením tázal sa mladík: «Druhému si zasnúbená? Kto môže byť tento šťastlivý vyvolenec? Ktorý mladík v meste je bohatší, alebo rodom vznešenejší, než ja?» Načo Anežka s oduševnením dala sa chváliť ženicha svojho: «Ten je môj snúbenec a toho milujem, ktoréhožto urodenosť onú kráľov a kniežat ďaleko prevyšuje; Toho milujem, ktoréhožto matkou bola panna, jehož otec nikdy ženy nepoznal; Toho, ktorémužto chóry archanjelov slúžia a jehož krásu slnko a mesiac obdivujú; Toho, ktorý púhym dýchnutím mrtvých k životu kriesi a nemocných dotknutím uzdravuje; Toho, jehož láska je čistá, jehož objatie je cudné a jehož spojenie je samé panenstvo. On dá neveste svojej na prst prsteň viery; odeje ju rúchom lesknúcim sa farbami rozličných cností; na čelo jej vtláči krvavé znamenie svojho umučenia; pripúta ju k sebe putami svätej lásky, a obdaruje ju pokladmi a slávou nehynúcou. Ten mi položil na prst prsteň tajomného spojenia; na hlavu zavesil mi predrahý skvost vzácnych drahokamov; odel ma rúchom zlatotkaným a za ozdobu daroval mi prevzácne diamanty. Na čele poznačil ma, aby každý poznal, že som jeho a inému nemôžem už náležať; Jeho krv zbarvila tvár moju; panická je prívetivosť jeho, a nekonečných mi zasľúbil pokladov, ostanem-li mu vždy vernou.»

Hlboký zármutok zmocnil sa na tieto slová srdca mladíka, ktorý videl, že Anežka nabídnutie jeho tak rozhodne odmršťuje, ono počalo sa sužovať, mladík onemocnel. Keď sa o tom jeho otec dozvedel, pospiechal do príbytku svätej Anežky a prosil ju, aby vyslyšala syna jeho; alebo aspoň balsamom nádeje zhojila ranené srdce jeho. Anežky hlboko dotkly sa prosby zúfaleho otca, ale že lásky k synovi jeho žiadnej necítila, klamnú nádej jej ústa vysloviť nemohly, a preto opakovala: «Nemôžem a nesmiem, lebo som už zasnúbená.» Tu trápila miestodržiteľa zvedavosť; pýtal a dozvedal sa, pátral a zkúmal po tajnom ženíchovi,

chcejúc ho zničiť. Našiel sa mrzký lichotník, ktorý z nenávisti proti Anežke miestodržiteľovi zradil, že je ona kresťankou.

Miestodržiteľ dal sv. Anežku, preto že bola kresťanka, pred svoju súdnu stolicu predviesť a kázal, aby obetovala bohom a upustila od svojej panenskej tvrdošijnosti. Vidiac, že na jeho rozkaz panna nič nedáva, dal tie najhroznejšie mučidlá doniesť; železné totiž kliešte a škipce; dal pred jej očima hranicu dreva zapáliť, hroziac jej, že ju na tejto za živa dá spáliť, jestli sa kresťanstva nezriekne. Ona nezbládlá a nezľakla sa pri pohľade na tieto nástroje, oko jej skvelo sa leskom nadšenosti a s oduševnením vyjadrila úmysel svoj, že chce nebeskému Ženíchovi v panenskej čistote vernou zostať. Prekvapený týmto neočakávaným odporom zvolal miestodržiteľ: «Sľúbila si večné panenstvo? Ale panny sú aj vestálky, id' a obetuj pred oltárom tejto bohyně a posväť jej život svoj; alebo bude po tvojej panenskej čistote: vydám ťa verejnej rozpustilosti.» Dôstojne odvetila na toto sv. Anežka: «Pán Ježiš je príliš žiarlivý na čistotu neviest svojich, on nedá ich priviesť o cnosť čistoty panenskej; on je ochranca môj. Ty môžeš krv moju vycediť, to sa ti však nikdy nepodarí, aby si moje telo, ktoré zasvätené je Ježišu Kristu, znečistil.» Takto osvedčila sa, pevne dúfajúc v pomoc božskú.

Súd však bol vyriešený nad ňou. Miestodržiteľ, zúriac zlosťou, rozkázal, aby sa vyplnilo, čím jej vyhrážal. Odviedli ju na miesto verejnej rozpustilosti; ale tam, ó, zázrak, jako jej biely závoj s hlavy sňali, kaderavé vlasy v zázračnej hojnosti splynuly s jej hlavy okolo celého tela až po členky a zakryly ju jako hodvábnym plášťom. Dom hriechu stal sa ňou svätyňou; skutkami noci začernené steny zaskvely sa zázračným svetlom. Zjavil sa tu anjel Pána, ktorý príbytok hriechu naplnil žiarou svojou a panne podal vrchné rúcho biele, jako sňah.

Prišiel na to syn miestodržiteľov a s ním tlupa rozpustilých, nestydatých mužov; avšak tí, zľaknúc sa, utiekli odtiaľ; a nesmyselný mladík, keď sa k nej približoval, bleskom náhlým postihnutý, polomrtvý klesol na zem. Keď to miestodržiteľ uslyšal, dal hneď pannu ku sebe priviesť a pýtal sa jej o nešťastí, jaké potkalo syna jeho. «Ženích, ktoréhožto nevestu on zprzniť chcel, zastihnul ho a potrestal», odpovedala sv. Anežka. «Jestliže ho uzdravíš», riekol k nej prokonsul, «budem veriť, že si ho ty ne-učinila nešťastným čarami svojimi». Panna na to pozdvihla oči k nebesám, modlila sa, a mladík prišiel k životu a vzýval Ježiša Krista. Miestodržiteľ ju chcel následkom toho na slobodu prepustiť, ale ponevác ľud, kňazmi modláorskými zbúrený, kričal: «Na smrť s čarodejnicou!» vydal ju zo strachu sudcovi Aspasiovi. Aspasius dal ju hodiť na horiacu vatru, avšak plameň sa jej panenských údov ani nedotknul. Vtedy rozkázal sudca vojakovi, aby jej hrdlo mečom svojím preklal. Krvácajúc z hlbokkej rany klesla na zem, a duša jej čistá zasnúbila sa večne so svojím ženíchom, Ježišom Kristom.

V ôsmy deň po jej smrti mesiačik rozostielal vľúdne svetlo svoje nad malou zahrádkou neďaleko Ríma, v ktorej príbuzní sväté telo mučenice pochovali; zkormútený otec a matka pospiechali k hrobu milovanej dcéry. Tu v žiari mesiačka zjavila sa im sv. Anežka s malým bielym baránkom na ruke, obklopená zástupom panien. Na pamiatku tohoto videnia žehnajú sa každý rok v kostole sv. Anežky dve malé jahniatka, z ktorýchžto vlny zhotovuje sa pallium

pre arcibiskupov, ktoré im pápež posielal a ktoré je pás, tri prsty široký, červenými a čiernymi krížmi pretkávaný, jaký arcibiskupi nosia cez ramená na prsiach prevesený, na znamenie plnosti úradu arcibiskupského.

Poučenie.

Od prastarých časov stála sv. Anežka vo veľkej úcte v Taliansku, v Španielsku a po celom Francúzsku; učitelia: sv. Ambróz, Hieronym, Augustín písali o nej, predstavujú ju akožto vzor nevinnosti. A vskutku niet nič krásnejšieho nad slabé dievča, ktoré vo víru pohanstva vo vernosti k Ježišu Kristu stále ostáva, utratiac radšej život než nevinnosť. Aj ty preto, drahý čitateľu, hlboko cti túto čistú laliu, túto krásnu hviezdu na oblohe svätých; patri často v tvojom duchu na ňu a pováž, jak pekné a bohumilé je srdce čisté. «Blahoslavení sú čistého srdca, lebo oni Boha vidieť budú.»

Jako sa to má s tebou, drahý čitateľu ? Ty vieš, že si na obraz Boží stvorený. Či obraz tento nezneuct'uješ oplzlými rečami, myšlienkami, skutkami ? Ty vieš, že si vykúpený krvou Ježiša Krista. Či telesnými rozkošami nezabíjaš dušu svoju, dielo vykúpenia na zmar neuvádzaš ? No vedz aj to: «že nič nečistého nevojde do kráľovstva nebeského!»

Modlitba,

ktorú sa sv. Anežka pred svojou smrťou modlila. Všemohúci, všetkej úcty a poklony hodný Bože! Otče Pána nášeho Ježiša Krista! velebím Teba, že som skrze tvojho jednorodeného Syna ušla hrozbám ľudí bezbožných. Hľa, čomu som verila, to včul' uzieram, čo som dúfala, to už mám a po čom som túžila, to objímam. Hľa, už prichádzam k Tebe, k Bohu jedine pravému, ktorý so Synom svojím, Pánom Ježišom Kristom a Duchom svätým žiješ a kraluješ na veky vekov. Amen.

22. januára.

Sv. Vincenc, jáheň a mučeník.

Vincenc, jeden z najslávnejších mučeníkov Ježiša Krista, narodil sa v meste Saragosse vo Španielsku. Jeho zámožní rodičia dali ho dokonale vyučiť; zvlášte pod vedením biskupa Valéria znamenité pokroky robil vo vede spasenia i v umeniach svetských. Šľachetný mladík však, nadaný všetkými dobrými vlastnosťami ducha a tela, odtiahol sa od sveta. Radosti a pôžitky života, hry a zábavy zkažených súdruhov nemalý naň žiadneho vplyvu. Ešte mladistvý, lež bohatý na cnosti, zvlášť pre hlbokú známosť Píšem svätých, posvätený bol Vincenc za jáhna (diakona) biskupského chrámu, a tak prislúhoval kalich spasenia, kým nesmel piť z kalicha umučenia. O krátky čas splnomocnil ho biskup, aj slovo Božie miesto neho kázať. Vincenc zastával tento úrad s najväčšou horlivosťou; mnoho blúdiacich cestou nevery, mnoho neveriacich priviedol on mocným slovom svojím na cestu poznania pravdy a pravej cnosti.

Istý otec cirkevný menuje mesto Sara-gossu domovinou svätých a mučeníkov;poneváč tu veriaci za každého prenasledovania veľmi mnoho museli trpeť. Prenasledovanie kresťanov, ktoré roku 303 za cisára Diokle-ciana nastalo, podalo mnohým kresťanom aj v Saragosse príležitosť, krv svoju za Spasiteľa vyliat'. V dejepise španielskych mučeníkov známy

miestodržiteľ Dacian dal polapať všetkých biskupov a kňazov, a nútil ich obetovať falošným bohom. Medzi týmito bol aj Valerius a Vincenc. Dacian ich najprv dal moriť hladom a potom priviesť pred svoju súdnu stolicu a prehovoril k nim: «Odprisahajte sa, vy Nazarenci, obyčajov Ukrižovaného a obetujte bohom, ktorým sa klaňajú sami cisárovia.» Ponevác biskup Valerius pre vysoký vek zreteľne nemohol mlúviť, odpovedal miesto neho Vincenc: «Ty, súc kňazom smrti, klaniaš sa modlám z dreva a z kameňa, my však klaniame sa len Bohu života a svetla, Bohu jedine pravému a Synu Jeho Ježišu Kristu. Vaši bohovia sú nepohnutelní, nemí, hluchí a slepí, vykresaní z kameňa, alebo uliatí z kovu; vaši bohovia sú nečistí duchovia, ochrancovia zločinov a neprávostí, len nesmyselný klania sa im.»

Na toto smelé vyznanie viery odsúdil miestodržiteľ biskupa Valéria do vyhnanstva, Vincenca však k najhroznejším mukám. Položili ho na škripec a nohy i ruky roztiahli mu takou silou, že údy jeho vymkly sa z klbov svojich, pri čom mu boky trhali železnými háky. Keď sa ho pri tomto mučení kati posmešne pýtali, ako sa mu ľúbi roztiahnutie údov, odpovedal im s úsmevom: «Dobre, lebo sa mi stalo, čoho som si žiadal.» Vincenc trpel zmužile a neustal, kati však ustali a ruky jejich skleslý umdlenosťou. Miestodržiteľ ich preto dal bičovať a tým k novej zúrivosti popudíť. Jako vyhladovaná zver padli oni teraz na svätého a trhali z neho mäso po kusoch. Mučeník však plný útechy nebeskej zvolal: «Mýliš sa, jestli sa domnievaš, že ma tým moríš, keď mučíš údy moje, ktoré jednúc zhniť musia; telo, ktoré ty mučíš, je jako nádoba hlinená, ktorá sa skôr-neskôr rozbije: vo mne však žije iný človek neviditeľný, ktorého netýkajú sa bolesti tela a ktorý sa ti posmieva, že ho dosiahnuť nemôžeš.

Keď miestodržiteľ videl, že takýmito mukami sv. Vincenca k zapreniu viery naviesť nemôže, chcel ho nútiť k tomu, aby vydal Písmo sväté k spáleniu. Nadšený však svätou horlivosťou odpovedal mu mučeník: «Oheň, ktorým sv. knihy spáliť chceš, Boh pre teba samého rozžal. O, bodajby zemský plameň upamätaval ťa na onen oheň, ktorým mestá Sodoma a Gomorrha zničené boly.»

Nad zázračnou vytrvalosťou mučeníka zbladol Dacian zlosťou a vztekcom, dal ho na žeravý rošt položiť a rozpustenou masťou natreť, aby sa ho plameň tým viacej chytal, a do rán jeho dal nasypať soli, aby sa rozprúdily boľasti jeho. Ale všetko nič neprospeľo; svätý Vincenc zostal verným Spasiteľovi svojemu. Tu ukrutník rozkázal, aby svätého vyznavača do tmavého žalára uvrhli a potrhane telo jeho na bodľavé črepy položili. Tu hladom a boľasťou mal svätec zahynúť. Ale, div Boží! verný mučeník Pána usnul sladko na svojom boľastnom lôžku, tak, j akoby na mäkkých perinách odpočinul; a anjelia sostúpili k nemu, oslobodili jeho nohy, na lôžko nastlali voňavého kviet'a, a keď precítnul, posilnili ho nebeským pokrmom a spievali s ním chválu a slávu Večnému. S úžasom videli strážci zlatú žiaru, slyšali spev zavznievať väzením muče-níkovým; tejto žiary, tohoto spevu nezabudli nikdy.

Znenadála rozniesla sa zpráva o zázraku tomto a ľud odovšád sa hrnul, aby videl veľikého mučeníka a ho obdivoval. Boh však, ktorý verného služobníka už tu na zemi zázračným spôsobom vyznamenal, málo na to povolal ho k sebe do neba, aby mu korunu slávy položil na hlavu. To stalo sa 21. januára r. 304 alebo 305.

Daciánovi to ešte nebolo dosť; ukrutník ten dal mŕtvolu svätého na pole vyhodíť, aby tam dravým zverom a ptákom slúžila za pokrm. Zver však ostýchala sa dotknúť sa tela

svätého, áno jeden krkavec ho pred ľutým vlkom hájil. Hodili preto mŕtvolu do mora v koši, kamením obťaženom: avšak koš priplavil sa s kamením i s telom ku brehu. Nábožní kresťania vzali telo sväté a tajne ho pochovali. Neskôr vystavili na tom mieste kresťanskú kaplnku, potom veľkolepý kostol.

Poučenie.

Jak hrozné boľasti musel sv. Vincenc trpeť! On ich však trpezlivo znášal, oči svoje obracajúc k nebesiam. Boľasti, nemoce môžu tiež taký stupeň dosiahnuť, že v nich z ňadier utrápeného mimovoľne vydierajú sa hlasné ponosy. Nespravodlivo by bolo, takéto ponosy bez výnimky za netrepezlivosť považovať; ba bolo by to proti prirodzenosti a náboženstvu, bolo by to, jako bezcitnosť za cnosť vyvyšovať. Nemocní smia sa ponosovať vo svojich boľastach, nesmia ale byť netrepezliví a výkrikami svojimi reptáť proti Pánu Bohu.

Drahý kresťane! keď na teba dopustí Boh nemoc, s nesmiernymi boľastami spojenú, keď ti trápenia choroby ťažko je znášať, rozpomätaj sa: 1) na sv. mučeníkov. Títo nikdy, ani pri pohľade na nástroje mučeníckepovedali: toľké bolesti nie sme vstave zniesť. Oni sa nikdy nežalovali, lež podávali telo svoje úd za údom katom. Uprostred najväčších múk chválili a velebili Boha. A kto im dodával toľko zmužilosti? Spasiteľ Ježiš Kristus, ktorý bol pri nich a s nimi trpel. Ten istý Spasiteľ Ježiš Kristus, ktorý aj včul' všetkým ťažko nemocným podáva pomoc svoju; 2) na to, že Boh človekovi nikdy toľko neukladá, koľko človek ukladá sám sebe. Človek mnoho môže, keď chce a keď sa o to jedná, aby zadosť učinil svojim rozličným náklonnosťain a náruživosťam. Alebo sú snád' práce, starosti a prebdené noci skupáňa a chlipníka, vysoko-myselníka a pomstlivca menej obťažné a trápne, než boľasti zimničné? Keď teda náklonnosť a náruživosť toľkej sily dodávajú človekovi, že i najväčšie neresti ľahko znáša, malo by náboženstvo, viera v pravého Boha a Jeho dobrotivú prozreteľnosť, menej účinkovať na srdce človeka?

Modlitba.

O Bože! ktorý si dal sv. Vincencovi dar sv. trepezlivosti, popraj i mne v nemoci a v trápeniach, v boľasíných ztratách a zkuškach svätej trepezlivosti, abych buď posilnený, buď polepšený zo zkušky trápnej vyšiel a prisľúbenej odplaty dosiahol. Amen.

23. januára.

Zasnúbenie blahosl. Panny Márie.

Bolo to v rade Božej od počiatku sveta ustanovené a skrze prorokov predpovedané, že Vykupiteľ sveta narodiť sa mal z panny. Lebo, jako sv. Bernard hovorí: «mal -li sa Boh človekom stať a narodiť, mohol len z panny narodený byť, a mala-li panna porodiť, mohla len Boha, človekom učeného porodiť.» — Jednorodný Syn Boží mal totiž na zemi z matky bez otca narodený byť, ktorý na nebesiach od Otca bez matky od večnosti zplodený je; aby takto niemenaj jeho časným narodením, jako večným zplodením sa vyplnilo, čo pravil Izaiáš prorok: «Rod jeho kto vypovie?»

Keby však Rodička Božia bola mimo manželstva porodila., nadarmo by tvrdila, že divom Božím počala z Ducha svätého; ponevác, jako súdi o tom sv. Atnbroz, zdalo by sa, že klame, a že vinu svojí lžou zakrýva; ani by jej Židia neveril., bár by o sebe tvrdila, že je pannou. Oni by, hovorí sv. Hieronym, odsúdili ju jako cudzoložnicu: alebo by aspoň ztratila dobré meno svoje, čo by ovšem neslušalo sa na Matku Božiu; ponevác Pán tak veľkú starosti mal o česť Matky Syna svojho, že, jako hovorí sv. Ambróz, radšej dopustil, aby sa pochybovalo o rade jeho, než o počestnosti Matky jeho.

Blahoslavená Panna Maria, zasnúbená s mužom, nemala zapotreby vymýšľať div, aby počatie svoje zakryla; ponevác matkou byť pokladalo sa zasnúbeným ku cti, mohlo sa jej teda veriť, keď tvrdila, že má syna v manželstve. K tomu tiež aj to sa druží, že dietky, mimo manželstva zplodené, zákonom k potupe odsúdené bývaly. Nebolo teda nič príhodnejšieho, než aby panenská Matka Vykupiteľova bola zasnúbená, aby takto, hovorí sv. Ambróz, nezdálo sa, že Ježiš Kristus život svoj v potupe počal, čo by ovšem jeho samého bolo zľahčovalo a úrad jeho v podozrenie uvrhlo.

Napokon bolo treba aj mužského ramena, ktoré Rodičku Božiu ochraňovať, opatrovať a vo vychovávaní Syna Božieho podporovať malo. Aby teda počestnosť Márie bez podozrenia, rod Pána bez škvrny bol, aby Matka jeho jako súložnica trestaná nebola a Syn jej jako nemanželský pohrdaný a tupený nebol, a aby Márii potrebnej ochrany a podpory sa dostávalo: bolo treba, aby, jako hovorí sv. Hieronym, Kristus Pán zo zasnúbenej matky panenskej narodený bol.

Musela teda Matka Vykupiteľova mať ženícha, ale takého, ktorý privolil síce s Máriou vstúpiť v sväté a platné manželstvo, s tým pevným však predsavzatím, že vždy ostane panickým. Kde ale nájsť takéhoto ženícha ? Ačkoľvek sa nepraví, že ho nebolo možno nájsť v celom tehďajšom pohanskom svete a u Židov, ktorí pravého Boha ctili, predsa ťažko bolo dúfať, že by kto pod takouto podmienkou manželom stať sa chcel, ponevác toho času bezdetstvo za najväčšiu hanbu sa pokladalo. No súdy Božie zmarené byť nemôžu. — Dnešný deň nám v pamäť uvádza, jako Maria stojí pred oltárom a podávajúc ruku ženíchovi svojemu, sv. Jozefovi, od kňaza židovského požehnanie sňatku svojho prijíma.

Poučenie.

Sv. Pavel praví o manželstve kresťanov, že ono je veľké tajemstvo, t. j. niečo, čo má v sebe význam veľký, skrytý, ohľadom na Krista a jeho sv. Cirkev. Manželstvo totiž je obrazom spojenia Krista Pána s jeho Cirkvou. Jako Kristus Cirkev svoju miluje, chráni a zachováva k životu večnému, tak i manžel manželku svoju. Jako Cirkev je Kristovi, jakožto hlave svojej, poddaná, jeho ctí a miluje, tak má sa i manželka chovať k manželovi svojemu. A jako Kristus večne verný ostane svojej Cirkvi a ona Pánu: tak majú aj manželia vernosť, ktorú si obapolne prisľúbili, až do smrti zachovávať.

Pred príchodom Ježiša Krista stav manželský nebol tak usporiadaný. Stav manželský ustanovil síce Pán Boh vtedy, keď prvých ľudí do raja uviedol. Keď však potomci prvých ľudí odvrátili sa od pravého Boha, stav tento zvliekli s jeho pôvodnej čistoty. Medzi mužom a ženou nebolo vrúcej lásky, obapolnej vážnosti: žena bola otrokyňa muža svojho. Nežili v nerozlučnom doživotnom spojení, ba muž, kedykoľvek mu napadlo, prepustil manželku

svoju. Nežili spolu preto, aby sa oba poľne posväcovali k životu večnému, lež aby si uľahčili a príjemným učinili život vezdajší; a keď dostali dietky, nakladali s nimi, jako sa im ľúbilo; nepovažovali ich za nesmrteľné, k vychovaniu sverené, duše. Pohanovia, jako aj dnes Turci, majú viacej žien; a aj Židia smeli pre každú maličkosť ženu prepustiť a inú si vziať. Preto pred Kristom nebol stav manželský to, čo je dnes, obrazom totiž večného spojenia Krista s Cirkvou.

Manželstvo toto však, jaké bolo pred príchodom Ježiša Krista, nebolo po vôli Božej, ani dľa ustanovenia Božieho. Spasiteľ, prijdúc na svet, dôstojnosť manželstva obnovil, áno na sviatosť nového Zákona ho povýšil, pripojil mu milosť, aby mohlo byť obrazom spojenia jeho s Cirkvou a síce tak, a) že mládencov a panny posväcuje a ku vkročeniu do tohoto stavu pripravuje, b) že manželom pomocnej milosti udeľuje, skrze ktorú stávajú sa schopnými, žeby spojenie Krista s jeho cirkvou vyobrazovali.

Tejto ale milosti účastní stávajú sa manželovia, keď jako zasnúbení stoja pred oltárom, a tam pred svojím vlastným farárom, alebo iným, skrze neho splnomocneným kňazom a pred svedkami vyznávajú, že sa jeden druhému vospolok oddávajú a večne vernosť jeden druhému zachovávať sľubujú, a kňaz sňatku jejich uzavrenému žehná.

Modlitba.

O Bože! ktorý si stav manželský hneď v raji ustanovil a skrze Syna Svojho, Pána nášeho, Ježiša Krista na sviatosť nového zákona povýšil, popraj tej milosti všetkým manželom, aby poznajúc ctihodnosť stavu svojho, v ňom sväte a poctivé žili, dietky svoje v bázni Božej vychovávali a tak hodnými stali sa koruny slávy nebeskej, skrze Pána nášeho, Ježiša Krista. Amen.

24. januára.

Sv. Timotheus, biskup a mučeník.

Tak verným sluhom Ježiša Krista a svätým mužom musel byť Timotheus, to dosvedčuje sv. Pavel. On ho nazýva synom svojím, svojím verným a milým synom, svojím súdruhom v práci, s ktorýmžto spojený a sjednotený je čo najvrúcnejšie.

Timotheus narodil sa v meste Listre alebo Silistrii v Likaonii. Otec jeho bol pohan, matka menom Eunike bola židovka. Eunike vychovávala syna svojho v bázni Božej, dala mu do ruky písma sväte Starého Zákona a učila ho žiť dľa horlivosti Dávida a múdrosti kráľa Šalamúna. Keď Pavel apoštol na svojej prvej ceste aj so sv. Barnabášom do Listry prišiel a na verejnom mieste človeka od narodenia krivého na rovné nohy postavil a meno Ježiša zvestoval, ktorému daná je všetka moc na nebi i na zemi, tu sa divili pohanovia a mysleli, že nesmrteľní bohovia zostúpili na zem, i strojili sa im obetovať býka, vencami ozdobeného. Zo Židov však mnohí popudili pohanov proti apoštolom, mnohí ale dali sa pokrstiť. Medzi tými, ktorí tu prijali krst svätý, bola zaiste aj Eunike so synom svojím Timotheom.

Timotheus jako kresťan znamenite prosperoval v poznaní Pána Ježiša a v nábožnom živote tak, že si vydobyl vysokej vážnosti u všetkých veriacich, ktorí ho znali. Na najlepšie vysvedčenie jejich o jeho viere a mravnopoctnosti, zvolil ho sv. Pavel na druhej ceste svojej

do Listry roku 51. alebo 52. za pomocníka svojho. Vo všetkej pokore a plný poslušnosti opustil Timotheus otca a matku a nasledoval sv. Pavla. Sv. Pavel ho vysvätil za kňaza a vzal ho so sebou na cesty apoštolské, posielal ho tiež na rozličné miesta, dielom, aby obrátených kresťanov vo viere potvrdzoval, dielom aby almužny pre chudobných sbieral. Timotheus sa podrobil všetkým týmto prácam s najochotnejšou horlivosťou. Na zvláštne vnuknutie Ducha svätého vysvätil ho sv. apoštol za biskupa a odovzdal mu k riadeniu obec Efezskú. Aby ho potešil a posilnil, napísal mu sv. Pavel dva veľmi krásne listy, ktoré posavád' máme. Z jedného týchto listov vysvitá, že sv. Timotheus viedol život veľmi prísny, bo pri všetkých svojich namáhavých prácach nepil iného, než vody. Ponevác tým trpelo jeho zdravie, radil mu sv. apoštol, aby si doprial trochu vína.

Po niekoľkokrát spatrujeme ešte Timothea u sv. Pavla, tak v mestách Troas a Korinte a napokon v Ríme. Sv. Pavel uväznený súc v Ríme, zatúžil videt' milovaného učeníka svojho; tu Timotheus vydal sa na cestu k nemu a mučeníckou smrťou svojho milovaného otca k horlivosti ešte viacej povzbudený, vrátil sa opäť do Efezu, aby tam obnovenou chuťou na vinici Pána pracoval a konečne, jako majster jeho, pre Krista umrel.

Roku 97 držali pohania Efezskí slávnosť bohyně Diany s najstrešenejšou vztek-lost'ou a ohavnosťou. Sv. Timotheus povstal proti tomu a odvážil sa ľudu pred oči postaviť nesmyselnú poveru, za čo ho vztekli pohania kameňovali a kyjmi na smrti ubili. Kresťania ale pochovali telo jeho na pahrbku, ktorý za mestom Efezom sa nachádza.

Poučenie.

Sv. Pavel píše v 1. liste svojom k sv. Timotheovi nasledovne: «Nepi viac samej vody, lež pij trochu vína pre žalúdok a tvoju častejšiu chorobu.» Sv. Timotheus teda, znajúc dobre učenie Spasiteľovo, telo svoje tak prísne na úzde držal, že si ani vína nedoprial a len čistú vodu píjal. Čo však povedať o tých, čo sa oddávajú nemiernemu pitiu vína a iných nápojov opojných? Sv. Pavel nehovorí: «pij vína koľko chceš, lež: pij len trochu vína», na dôkaz toho, že opilcom nenie len ten, kto býva napitý jako snop, lež aj ten, čo peniaze márne, a častým pitím zdravie, chuť a súcosť ku práci si kazí. Avšak bohužiaľ, jak mnoho opilstov je za našich vzdelaných časov! Keď príjde hodina, v ktorú sa do krčmy chodieva, jako keby bolo pár volov zapriahnutých do srdca opilstovho a ťahalo ho do krčmy. Miera je hned' primalá a preto sa musí dolievať, až mu celá krv páleným jedom presiakne, nos napuchne, tvár sa zduje a ruky trasú sa, a chlap je nespôsobný ku každej práci, kým hned' za rána žalúdok páleným nenaplní. Jaký však z toho úžitok?

1. Zdravie sa podrýva, hlavybôľ, vodnatel'ka, záduch, suchoty sú odplatou opilca a číhajú naň z každého kúta, jako na svoju korisť.

2. Majetok ide na mizinu, dlhy rastú, výrobok prestáva, opilec padne na obťažnosť obci, a dietky? rozostrekajú sa medzi cudzích ľudí.

3. Pokoj vyst'ahuje sa z domu opilca; žena narieka, bedáka alebo klaje a považuje teba, opilče! za svojho satanáša, ktorý jej otravuje život; dietky neznajú človeka, ktorým by viacej pohrdáť, ktorého by viacej v oškľivosti mať mohli, než teba, otca svojho; snád' i sama matka ich k tomu pridŕža, aby ťa v oškľivosti mali.

4. Pozbavuješ sa úcty a dobrého mena, lebo sa znižuješ pod zviera. Nerozumné zviera sa nikdy neopije, a rozumný, na obraz božský stvorený človek volí byť radšej hovädom než človekom!

5. Keď sa ti, opilče, víno alebo pálenka z hlavy vykúri, vtedy ti je horšie, než tomu najbiednejšiemu človekovi.

6. Naposledy pováž: «že žiaden opilec nebude vládnuť kráľovstvom Božím.»

Modlitba.

O Bože dobrotivý! ktorý si nám čerstvú vodu k nápoju a víno k obveseleniu mysli a k lieku stvoril; popraj mi tej milosti, aby som oboje dľa svätej vôle Tvojej užíval, a všetkého opilstva sa vystríhal, skrze Pána nášeho Ježiša Krista. Amen.

25. januára.

Obrátenie sv. Pavla.

A vchodu do Sýrskej pústi, šesť dní od Jeruzalema, leží, jako kvetúca záhrada v pieskovom mori, Damaskus, najstaršie a najkrajšie mesto Asie. Pre krásu jeho nazývajú Damaskus na Východe «mestom rajským»; kresťanom je ono pre jednu z najdôležitejších udalostí dejov cirkevných prepamätným. Tu totiž stalo sa obrátenie sv. Pavla.

Sv. Pavel narodil sa v Tarzu v Cilicii. Rodičia jeho boli Židia z pokolenia Benjamínovho. Menoval sa Šavel a bol občan rímsky, pretože obyvatelia Tarzu mali všetci práva občanské. Otec jeho jako farizej určil syna svojho stavu učiteľskému. Šavel v svojom mladistvom veku učil sa preto najprv v svojej domovine, potom ale poslaný bol do Jeruzalema k slavnému učiteľovi Gamalielovi, spoluúdovi Vysokej rady. Tento ho vyučoval v zákone Mojžišovom; krom toho učil sa Šavel aj koberce tkať, ktorým remeslom sa pozdejšie živil, aby nikomu obťažným nebol. Jako prísny horliteľ za predpisy zákona, priznával sa ku strane farizeov, ktorí zákon až na najmenšiu písmenu zovnútorne zachovávali, pritom však boli najukrutnejšími odporcami Ježiša Krista a učedníkov jeho. Ký div, že i mladý Šavel tou istou zúrivosťou nabraný, začal kresťanov prenasledovať.

Keď Židia v Jeruzaleme sv. Štefana jahňa kameňovali, prítomný bol aj Šavel a strážil vrchné rúcha kameňujúcich. Pri tomto však položený bol základ k jeho pozdejšiemu obráteniu sa, pretože sv. Štefan modlil sa pred smrťou za nepriateľov svojich, jako o tom sv. Augustín píše: «Cirkev by nemala Pavla, keby sa Štefan nebol modlil.» Šavlovi nebolo na tom dosť, že pri prenasledovaní kresťanov mohol na ich muky sa dívať, i sám vchádzal do ich príbytkov, vláčil z domov mužov, ženy a nevinné deti, oddávajúc ich súdu k bičovaniu. Nemal on srdca pre súcit, nie oka pre slzy, nie ucha pre žaloby veriacich. Zúrivosť jeho rozširovala všade náreky a samé meno jeho naplňovalo kresťanov strachom a hrúzou.

Aby kresťanstvo nielen v Jeruzaleme ale i v susednej Sýrii vyhubil, Šavel dal si vystaviť od Vysokej rady židovskej plnomocenstvo na synagógu v Damasku, žeby i tu kresťanov vyhládal a v okovách do Jeruzalema priviedol. Tu však odbila hodina, v ktorú Božia shovievavosť na Šavlovi mala byť zjavená. Veď on nebol zúmyselným prenasledovateľom kresťanov; zápal za Mojžišov zákon ho zaslepil; on sa domnieval, že tým

Bohu slúži, keď kresťanov prenasleduje. A preto sa smiloval Boh nad ním a učinil z odporca nádobu vyvolenia, najhorlivejšieho zvestovateľa a rozširovateľa mena Kristovho. Šavel už bol blízko Damasku, — bolo to práve o poludní, — tu rozlialo sa razom svetlo nebeské rovinou a z povetria zavznieval hlas: «Šavle, Šavle, prečo ma prenasleduješ ?» Šavel, jakoby streľou ranený, spadol s koňa svojho a tázal sa váhavo: «Kto si ty, o pane?» A Pán riekol jemu: «Ja som Ježiš Nazaretský, ktorého ty prenasleduješ!» Osmeliac sa na toto Šavel, pýtal sa ďalej: «Pane, čo chceš, aby som činil ?» A dostal za odpoveď: «Vstaň a id' do mesla, tam sa dozvieš, čo činil: máš.» Šavel vstal hore: lež keď oči otvoril, nevidel nikoho, bol slepý; svetlo nebeské, ktoré osvietilo jeho ducha, zatemnilo jeho oči telesné. Vedený súdruhmi, neprerieknuc ani slovíčka, vstúpil do mesta a prebýval tam v príbytku jedného Žida v ulici, ktorá sa podnes Dlhou ulicou nazýva, cez tri dni nedotknúv sa ani jedla a nápoja; duša jeho preplnená bola tou zázračnou udalosťou; nevidel pred sebou iného, než ono nebeské svetlo, neslyšal iného, než onen hlas a modlil sa k tomu, Jehož dovčuľka prenasledoval.

Býval však na ten čas v Damasku učeník Pána, menom Ananiáš. Tomuto sa zjavil Pán a povedal mu: «Ananiáš! Vstaň, id' do ulice, ktorá sa volá Dlhá a pýtaj sa v dome Judášovom na Savla z Tarzu: lebo hľa, on sa modlí. Zvolil som ho, aby zvestoval meno moje pohanom, kráľom a synom israelským. Chcem mu ukázať, jak mnoho bude musieť znášať pre meno moje.» V tom okamžení videl Šavel v duchu, jako jeden muž k nemu pristúpil a ruky na neho vložil, aby opäť videl. Tu razom padlý jakoby lupinyzočú Savlových, on videl — videl čisté a jasne, že Starý Zákon splnil sa v Kristovi; a hneď vstal a bol pokrstený, a zo Šavla prenasledovateľa stal sa Pavel, apoštol Ježiša Krista. Ešte v ten samý deň chodil po modlitebňach židovských a začal verejne kázať, že Kristus, ktorého ukrižovali, »Syn Boží je.« Židia sa divili tomuto premeneniu, lež len skoro číhali po ňom pri všetkých bránach mesta; kresťania však spustili ho v koši s mestského múru. Tak sa vyslobodil sv. Pavel z Damasku, a na to hneď pospiechal do Jeruzalema, aby poznal Petra a iných apoštolov.

Poučenie.

V obrátení sv. Pavla dokázal Boh mohútnosť svojho smilovania a silu svojej milosti zrejmým spôsobom. Čím si toho zaslúžil Pavel, že z temnosti ducha ku skvelému svetlu povolaný, z hlbokej priepasti hriechu na najvyšší stupeň spasenia povýšený bol ? Veď sám vyznáva, že v hroznom zaslepení prenasledoval učenie Kristovo, že Spasiteľa za falošného, lživého proroka, učeníkov však jeho za zkazonosných buričov držal. A predsa najvztekľejší prenasledovateľ stal sa najhorlivejším hlásateľom Evanjelia. Čo spôsobilo túto zázračnú premenu ? Slobodné a neobmedzené smilovanie božské, zázračná moc milosti Božej, jedno slovo Pána: «Ja som Ježiš Nazaretský, ktorého ty prenasleduješ.» A kde hovorí slovo Pána, tam musí zanemeť každá ľudská vášeň. Preto premožený bol Šavel, srdce jeho pohnuté, temnosť jeho ducha rozptýlená; v útrobach jeho rozžal sa plameň lásky a preto volal ku všetkému odhodlaný: «Pane, čo chceš, aby som činil ?» Bola to otázka hlbokej tajnosti a znamenala toľko, že sv. Pavel trpeť a účinkovať mal za Spasiteľa toľko, koľko ešte doposiaľ netrpel a neúčinkoval nikto. A on, jako o tom skutky jeho svedčia, dostal slovu svojmu. Sotva bol pokrstený, nemal inej myšlienky a inej túžby viacej, jako Krista ukrižovaného; Kristus mu bol životom a láskou, túžbou a spasením: mohli ho pomlúvať, preklínať, prenasledovať Židia,

mohli ho nenávidieť, posmievať sa mu a pred súd vliecť pohania, on si toho nevšímal; lebo nepatrilo viac sebe samému a tejto zemi, lež Kristu ukrižovanému - v živote a v smrti.

Obrátenie sv. Pavla je obrátením pol sveta; preto aj cirkev povďačná slávi pamiatku tejto udalosti zázračnej. I bodaj by obrátenie apoštola sveta k úplnému obráteniu viedlo aj nás; bodaj by sme aj my, keď hlas Pána aj nad nami zavzneje, odhodlane zvolali: «Pane, čo chceš, aby som činil?» K Pavlovi vpravilo slovo Pána na hlas, k Ananiášovi po tichučky vo snách; aj ku nám vraví ono na hlas i po tichučky: Evanjeliumom a svedomím. Nasledujme tento hlas Pánov!

Modlitba.

O milosrdný Ježišu! ktorý si Svojou milosťou sv. Pavlovi dal sily, že dobrý boj bojoval: prispej i mne ku pomoci, abych svoje zlé náklonnosti, zvlášte pýchu a lásku ku svetu, zmužile premáhal, Tvoj kríž miloval a tak korunu slávy večnej dosiahol. Amen.

26. januára.

Sv. Polykarp, biskup a mučeník.

V prvom stolytí kresťanstva žil muž, ktorý ostatných kresťanov svätosťou svojou tak prevyšoval, jako v obci veža nad ostatné stavania sa vypína. Muž ten bol sv. Polykarp. Medzi 7 biskupmi alebo predstavenými obcí kresťanských v malej Asii bol sv. Polykarp len jediný, o ňomž Spasiteľ v tajnom zjavení t^u najkrásnejšie svedectvo vydáva. Hovorí totiž o ňom, že ačpráve je chudobný, bohatý je na cnosti a milosti, a že mu daná bude koruna života.

Sv. Polykarp bol žiakom sv. Jána, od ktoréhožto vysvätený bol r. 96 za biskupa Smyrnenského. Kresťania obce jeho milovali ho nad mieru a úcta ich k nemu šla tak ďaleko, že si to za najväčšie šťastie pokladali, keď mu mohli čo i len obuv s nôh vyzuť a pri tom tela jeho sa dotknúť.

Sv. Polykarp s najväčšou horlivosťou bdel nad čistotou viery; každé odchýlenie sa od učenia Ježišovho a apoštolov bolo mu najväčšou ohavnosťou. Neúnavne pracoval na obrátení Židov a pohanov, a v skutku veľmi mnohých na kresťanskú vieru obrátil; lebo kázanie jeho bolo rýdze slovo Božie, ktoré hlboko do sŕdc neveriacich vnikalo a bludy a temnosti zapudilo.

. Polykarp už bol veľmi staručký, keď roku 166. tuhé prenasledovanie kresťanov v Asii vypuklo. Pohani zvlášte žiadali, aby Polykarp pred súd postavený bol, ponevác, jako tvrdili, on je tomu na príčine, že toľko ľudí na kresťanskú vieru prestupuje. Polykarp chcel síce v meste ostať, ale konečne povolil žiadosti veriacich, ktorí ho prosili, aby mesto opustil a odobral sa na vonkovské sídlo, neďaleko od mesta ležiace, a tam modlil sa vo dne i noci za všetkých kresťanov na zemi. Tu sa mu raz zazdalo, jako keby poduška, na ktorú sklonil hlavu svoju, plameňom sa bola chytila;-na čo predpovedal, že za živa spálený bude.

Pohania bedlive pátrali po ňom a napokon našli ho po troch dňoch. Keď sa pohanskí vojaci približovali k jeho bydlisku, Polykarp mohol ešte pobočným dvorcom utiecť; on to však neučinil, ale povedal: nech sa stane vôľa Pána. Išiel na to vojakom v ústrety, dal im predložiť pokrmu a nápoja a prosil ich, aby sa mu dovolili pomodliť; i tu sa modlil celé dve

hodiny, modlil sa za všetkých známych, za dobrých i za zlých a za celú cirkev. Na seba myslel najmenej. Mnohí z vojakov vidiac modliť sa svätého, ľutovali, že k jeho zajatiu dali sa upotrebiť.

Po skončenej modlitbe vojaci posadili Polykarpa na osla a viedli ho k mestu. Na ceste stretli sa s Herodesom, ktorý s otcom svojím na voze sa viezol. Títo dvaja úradníci miestodržiteľovi pojali starca na vôz a namlúvali ho, aby saziaknul Krista, a tak si zachoval život; on z počiatku neodpovedal na ich reči, keď však i ďalej dorážali na neho, riekol konečne: «Neučiním to, čo mi radíte.» Na čo sa títo tvrdými slovami oborili na neho a shodili ho s voza, tak že si nohu urazil. On však, jakoby sa mu nič nebolo stalo, odhodlane kráčal, vedený k závodiskú. Závodisko, ináč amfiteater, bolo veľké, obyčajne do kruhu stavané, divadlo bez strechy, kde sa dostihy vydržovali, odbovaly zápasy ľudí i zvierat a kde sv. mučeníci mučení boli. Tu ich naťahovali na škripce, pálili, stínali. Celý priestor tohoto divadla posypaný bol pieskom; na prostriedku stála socha modly a okolo nej sedeli na sedadlách pohanske vrchnosti.

Keď Polykarp do amfiteatra vchádzal, ozval sa nad ním hlas z neba: «Len sme a neústupne, Polykarpe!» Hlas tento slyšali prítomní kresťania. Keď ho doviedli pred miestodržiteľa, tento riekol k nemu: «Potup Krista a prepustím ťa.» Na čo svätý odpovedal: «Sesťdesiat rokov slúžim Kristu a On nikdy nič zlého mi neučinil; jakoby som mohol Kráľa svojho potupiť, ktorý ma vykúpil?» Sudca, rozhorčený nad týmto, hrozil mu: «Dám ťa dravým zverom predhodiť, jestli sa ináč nerozmyslíš!» — «Daj ich vypustiť,» odvetil mu svätý, «môj dobrý úmysel na zlý zmeniť nemôžem!» — «Jestli nepopustiš, dám ťa hodiť do ohňa, tam zkrutneš!» hrozil mu miestodržiteľ. Svätý mu však pokojne odvetil: «Hroziš mi ohňom, ktorý len za chvíľu horí a potom zhasne; znáš-li však ten večný oheň, ktorý pre bezbožníkov prichystaný je? Čo však meškáš? Rob, čo sa ti ľubi.»

Zástup pohanov a Židov, ktorí zvlášte nenávideli svätého, vidiac, že Polykarp neustále Krista vyznáva, žiadali, aby bol za živa spálený. Sudca vyhovel žiadosti jejich a odsúdil Polykarpa na smrť skrze oheň. Židia a pohania pospiechali ihneď drevo na hranicu snášať. Keď hranica hotová bola, svätý složil so seba pás a vrchné rúcho, vyzul si obuv, dal si trpezlivo ruky za chrbtom sviazať, vystúpil na hranicu a pozdvihnúc oči k nebesám, modlil sa: «Bože, Pane všemohúci, Otče milého a požehnaného Syna, Ježiša Krista, skrze Nehož sme obdržali milosť, že Teba známe; Bože anjelov a síl každého stvorenia a všetkého pokolenia spravodlivých, ktorí obcujú pred tvárou Tvojou: vebím Teba, že si ma hodného učinil tohto dňa a tejto hodiny, kde k počtu mučeníkov Tvojich mám pripočítaný byť a že sa mi dostalo šťastia, podiel mať na kalichu Pomazaného Tvojho. Preto žehnám a blahorečím Tebe, o Bože môj! skrze večného Ježiša Krista, milého Syna Tvojho, ktorý v jednote Ducha svätého s Tebou kraluje včul i vďycky, až na veky vekov. Amen.»

Sotva skončil svätý reč svoju, zapálili hranicu. Tu sa však udal zázrak podivuhodný. Plameň, do výšky šľahajúci, klenul sa ako oblúk okolo tela svätého, ako plachta vetrom nadutá, on však stál v prostred ohňa bez toho, žeby sa ho plameň bol dotknul. Telo jeho ale vyzeralo ako striebro alebo zlato, v ohni žeravé; pri tom šírla sa ľubezná vôňa, jako keď sa temian alebo vzácne korenie páli.

Ponevác sa oheň svätého nedotýkal, rozkázal sudca katovi, aby ho kopijou prebodnul, na čo z tela jeho taký prameň krve sa vyprúdil, že ním plameň uhasený bol.

Kresťania by radi boli mŕtvolu Polykarpa oratovali z ohňa, ale pohania a Židia zo závesti nahovorili miestodržiteľa, aby ju dočista dal zapáliť; veriaci teda len neskôr sobrali zapálené kosti, a majúc ich za drahocennejšie nad zlato a drahokamy, složili ich na slušnom mieste, aby tam výročný deň jeho mučeníctva slávl. V meste Smyrne však stojí až po dnes malá kaplička, v ktorej nachádza sa hrob sv. Polykarpa.

Poučenie.

«Šesť aosemdesiat rokov som slúžil Kristu a On nikdy nič zlého mi neučinil, jako by som mohol Kráľa svojho potupiť, ktorý ma vykúpil ?» Slová tieto vpísané by mali byť ohnivým písmom do srdca každého kresťana. Kresťanský čitateľu! Boh ti nič zlého neučinil. Alebo povedz, čo ti učinil zlého ? «Ľudu môj, čo som ti učinil ? a čím som ťa obťažoval ? vydaj svedectvo proti mne.» Takto sa ťa táže sám Pán. I čo mu odpovieš ? Tvoje svedomie ti samo hovorí, že ti Boh nikdy nič zlého neučinil, ba že ti nesčíselné dobrodenia jak na tele, tak i na duši preukázal. Jako ho teda môžeš tak často a tak veľmi obťažovať ? Keby si mal človeka, ktorému si mnoho dobrého preukázal, tento však, zapomenúc na tvoje dobrodenie, obťažal by ťa bez prestania, to by si sa bez pochyby ponosoval: jako som si to od tohoto človeka zaslúžil ? Toľko dobrého som mu urobil, a on mi dobré odpláca zlým. Či to nenie neslýchaná nevďačnosť? — Avšak povedz: jako si toho Boh od teba zaslúžil ? Či ti on menej dobrého preukázal, jako ty onému človekovi, na ktorého sa ponosuješ ? No hanbi sa pred dobrotivým Bohom a oplakávaj svoju nevďačnosť, ktorú si mu dosiaľ preukazoval; chráň sa však, aby si sa jej napozatým viným neučinil. Neobrážaj na budúcnosť najväčšieho dobrodinca svojho, lež chváľ a zvelebuj ho; a jestli popudzuje ťa zlý duch, aby si ho obrazil hriechom, odpovedaj mu: «Toľké časy slúžim Kristu. a On nikdy nič zlého mi neučinil, jako by som mohol Kráľa svojho potupiť, ktorý ma vykúpil !

Modlitba

O Ježišu, Synu Boha živého! popraj mi milosti, abych sa Ťa vždy verne pridržal; volím radšej umrieť, než Teba, Boha večného, nejakým hriechom obraziť. Amen.

27. januára.

Svätý Ján Zlatoustý, arcibiskup a cirkevný učiteľ.

Komu nenie známa nestálosť počasia ? A život človeka je nestály, jako to počasi. Darmo je, nič nemá stálosti na svete. Len pravý kresťan je vždy stály: jeho láska a dôvera ostávajú vždy pevné v dňoch dobrých a zlých a nehnú sa zo svojej stálosti, jako že sa nehnú hviezdy stálice na oblohe nebeskej, keď búrka zúri na zemi. Toto spatrujeme ob-zvlášťne na sv. Jánovi Zlatoústom.

Ján narodil sa v Antiochii okolo r. 347. Rodičia jeho boli veľmi zámožní pohania (otec bol totiž vojanský plukovník); biskup Miletius však pokrstil ich aj s ich synom. Sekundus,

otec Jánov, zomrel zavčasu; nábožná a mladá ešte matka jeho Anthusa ostala vdovou, aby všetku starosť svoju výchove syna svojho mohla venovať; ona zaopatřila synovi svojmu najvýbornejších učiteľov v rečníctve a v mudrctve. Ján učil sa najprv v Antiochii, potom ho ale matka poslala do Athén. Svojou pilnosťou on to tak ďaleko doviedol, že ešte veľmi mladý prevyšoval svojich učiteľov. Preto hovorieval o ňom slavný učiteľ jeho Libanius: že by si nikdy lepšieho nástupca na stolič rečníctva neprial, ako jeho, keby ho už neboli získali kresťania. Ján po ukončení vedeckej dráhy svojej stal sa právnym zástupcom. Lež skoro soznal nebezpečenstvo takého života; i odriekol sa ho a oddal sa zcela čítaniu Píšem svätých. Tu sa porád silnejšie túžba po tichom živote v ňom prebúdala; i prijal na seba rúcho kajúčne a odobral sa do samoty, kde sa len spasením srdca svojho zaoberal. Keď Miletius, biskup rodiska jeho, o vzornom živote mladistvého služobníka Božieho istej zprávy nadobudol, povolal ho k sebe a za lektora (čitateľa) ho posvätil. Po šiestich rokoch odobral sa sv. Ján do blízkych hôr, aby sa tam v spoločnosti mníchov a pustovníkov v bohumilom živote utužil.

V kláštorňom útulku svojom vo dne i v noci čítaval sv. Písmo, celý Nový Zákon nazpamäť sa naučil a spísal viac výborných kníh. Nadmierna však prísnosť života, ktorú zachovával, uškodila jeho zdraviu, prečo koncom roku 380 do Antiochie späť vrátiť sa musel, kde roku 381 od biskupa Mileta za diakona a od nástupcu jeho, Flaviana, za kňaza posvätený a zároveň za kazateľa ustanovený bol.

Dvanásť rokov kázaval bez pretrženia s neunavňou horľivosťou, a žriedlo výrečnosti jeho za celý ten čas nevyschlo, lebo on čerpal z plnosti sv. Písma. Ľudia všetkých stavov, pohania zároveň jako Židia, navštevovali jeho kázne; z jeho úst plynuly najkrásnejšie najspasnejšie pravdy jako zlato, preto ho aj «zlatými ústami» nazývali. V. krátkom čase zavzníeval celý Východ ozvenou jeho výrečnosti. On však tým nezpyšnel, bol vždy skromný a pokorný, nemajúc iného úmyslu, než aby česť a slávu Božiu šíril a duše pre Boha získal

Koncom roku 397. zomrel patriarcha v V Carihrade Vtedy ešte panoval kresťanský cisár vtomto meste ,kde včul' turecký sultán sídli Cisár ,menom Arkadius ,na radu svetských hodnostárov ,vysokého kňazstva a ľudu chcel kňaza Jána povýšiť za arcibiskupa .To však dobre vedeli všetci ,že Ján na vysoké hodnosti nečíhal až ľud v Antiochii neprepustí svojho výborného kazateľa ,preto poslali k nemu vyslanca ,aby ho nejakou lšťou doCarihradu priviedol .Vyslanec cisársky prišiel do Antiochie ,predstavil sa Jánovi a prosil ho ,aby ho vyviedol k hrobom sv.mučeníkov ,von z mesta sa nachádzajúcim .Ján nič zláho netušiac sadol s vyslancom do voza :sotva však vyjeli von z mesta ,tu vyslanec s najväčšou rýchlosťou uháňal s ním hradskou do Carihradu .Takto doviedli Jána násilím do Carihradu ,kde rok na to za biskupa a patriarchu slávne vysvätený bol

Jeho dôstojnosť bola po pápežovi rímskom najvyššia na svete, však ale aj práca jeho najťažšia .V Carihrade ,hlavňom meste východnej ríše rímskej, panovala na ten čas veľká nemravnosť, tak u dvoru, jako i medzi bohatou šľachtou; zároveň aj mnohí kacíři rozširovali tam bludy svoje. Svätý začal teda so všetkou horľivosťou a unášajúcou výmluvnosťou na nepravosti dorážať, ich vykoreňovať a bludy kacířov podvracať. Vo všetkých cnostiach predchádzal svetským i kňazstvu najkrajším príkladom .Viedol život veľmi prísny ,stráňil sa spoločnosti a zábav ,bydlel jednoducho ,nedával nikdy hostiny, všetky svoje dôchodky

obracal na nemocnice a chudobných .Tento príklad veľmi účinkoval na všetkých veriacich ,tak že tisíce dali sana pokánie a viera i nábožnosť v Carihrade poznovu oživila Ale horlivosť sv.Jána narobila mu i mnoho nepriateľov .Na čele týchto vidíme samu cisárovnú Eudoxiu

Eudoxia bola žena vysokomyseľná ,ktorá cisára ,muža svojho, za nosom vodila ,z lakomstva vdovy a siroty utlačovala a žiadneho práva nešetrila; pri tom márnila veľké peniaze na šperky, nádheru a zábavy. Sv.Ján napomínal často cisárovnú v listoch,úctivé písaných, avšak nadarmo; keď na to jedného dňa proti nádhere v odeve kázal, nepriatelia jeho povedali cisárovnej, že proti nej kázal. Pyšná žena spojila sa na túto obžalobu s lestnými a závistivými odporcami sv. Jána, ktorí neprestávali naliehať na cisára, aby ho vypovedal z hlavného mesta. Slabý cisár povolil tejto ich zlostnej žiadosti. Keď sa o tom dozvedel ľud, v húfoch pospiechal k palácu arcibiskupovmu, odhodlaný zbraňou v ruke hájiť pastiera svojho. On však prekrásnou rečou napomínal veriacich k pokoju a oddanosti do vôle Božej. Keď sa zástupy na otcovské jeho napomenutia rozišli, sám pokradomky opustil svoje bydlisko a sveril sa cisárskemu dôstojníkovi, ktorý ho mal do vyhnanstva odprevadiť. Bolo to večer; tmavá noc rozostielala sa nad veľkým mestom Carihradom; na pobreží morskom stál odhodlane svätý Ján a premlúvil k priateľom, ktorí sa s ním s horkým plačom lúčili: «Hľa, jak vysoko vzpínajú sa zbúrené vlny, ale ja sa nebojím, že zahynem. Čoho-že bych sa mal báť ? Snáď smrti ? Kristus je život a smrť je môj zisk! Alebo vyhnanstva ? Celá zem prináleží Pánu a všade je môj Boh!» S týmto vstúpil na loď a preplavil sa úžinou morskou do Asie, kde ho na slobodu prepustili. Keď sa za rána rozniesla po meste povest', že svätého do vyhnanstva odvedli, tu plakal, nariekal a zúril ľud, a až k palácu cisárskemu tiahol, žiadajúc od cisára, aby milý pastier nazpät' povolaný bol. V noci na to povstalo strašné zemetrasenie, tak že i čiastka cisárskych dvorán sa zrútila; k tomu búril sa ľud, nad čím zachvela sa cisárovná strachom a prosila cisára, aby sv. arcibiskupa zpiatky povolal. Cisár mal sám strach a preto k tomu vďačne privolil: na čo cisárovná ešte v noci napísala svätému veľmi pekný list, prosiac ho, aby sa domov vrátil. Nevýslovny bol jasot ľudu, keď milovaný pastier návrat svoj do mesta slávil. Vo víťazoslávnom sprievode vtiahol do svojho chrámu a vystúpiac na kazateľnu, preriekol k shromaždenému množstvu: «Chvála buď Pánu, to boli slová môjho lúčenia, keď ma odvedli od vás; chvála buď Pánu! týmto pozdravujem vás pri svojom príchode; a nech príde čo chce, za všetko chvála buď Pánu!»

Avšak zdánlivý pokoj tento netrval dlho. Pyšná cisárovná Eudoxia dala postaviť svoju podobizeň, jako striebornú sochu, neďaleko chrámu sv. Žofie, v ktorom sv. Ján kázaval. Keď táto socha postavená bola, usporiadali k jej odhaleniu veľkú slávnosť, pri ktorej rozpustili ľudia robili veľký krik a hluk, tak, že ľud nábožný a kňazstvo pobožnosti svoje vykonávať nemohli. Sv. arcibiskup so všetkým právom vystúpil proti tomuto neriadu. Keď sa však o tom dozvedela cisárovná, zanevrela proti nemu hnevom a nenávisťou a vynaložila všetko možné k jeho zničeniu. Cisár podľahol jej pletichám a po druhýkrát vypovedal sv. Jána z mesta r. 404.

Bezúzdni vojaci vliekli staručkého už arcibiskupa smutnými púšťami, hustými horami a vysokými vrchy; nápojom bola mu často kalná voda a pokrmom suchý a ple-snivý chlieb; napokon upadol do ostrej zimnice, v ktorej nemal žiadnej opatery. Po celej ceste, kade ho

viedli, tiahli mu síce y ústrety četné zástupy veriaceho ľudu, nariekali nad ním, pomôcť mu však nesmeli. Konečne po mučeníckej, sedemdesiat dní trvajúcej ceste, prišiel na miesto, kde ako vypovedanec žiť mal. Bolo to mesto Kukusus v malej Armenii. Zem kolokolom bola pustá, podnebie v zime nadmieru studené a v lete veľmi horúce; vzdor tomu však so širokaďaleka pospiechali k nemu veriaci, kňazi a svetskí, aby najväčšiemu mužovi východnej cirkve úctu svoju slovom i skutkom preukázali a slovo Božie z úst kazateľa «zlatoustého» slyšali. To ešte viacej rozpálilo Eudoxiu. Vidiac, že meno ňou nespravodlivé nenávideného arcibiskupa i z toho najodľahlejšieho kúta svetom preniká, dala ho na najďalšie hranice cisárstva medzi divých ľudí vypovedať, až k východnému brehu Čierneho mora. Dvomi vojakmi cisárskej stráže naloženo bolo, vyplniť ukrutný rozkaz; tým sľúbila Eudoxia hodnú odmenu, jestli sv. Jána trampotami cesty, ktorá celé tri mesiace trvať mala, usužujú až k smrti. Nevýslovné boly muky, ktoré svätý na tejto ceste trpel. Vojaci nedopriali mu oddychu, musel cestovať, či bolo zima alebo horko, či pršal dážď alebo páliło slnko. Konečne prišli do mesta Komany v Pontu, kde ukrátila smrť jeho dlhú cestu. Sv. arcibiskup, napadnutý náramným bolením hlavy, cítil, že umre, a odložil preto staré rúcho, obliekol sa do šiat bielych, jakoby na svatbu chcel ísť, rozdal všetko, čo mu ešte pozostalo z majetku, posilnil sa chlebom života, poznačil sa znamením sv. kríža a vkročil do ríše večnej, v ktorej nielo viac prenasledovania. Slovo života: «Chvála buď Pánu za všetko!» bolo jeho posledným slovom pri smrti.

Poučenie.

Keď svätá pieseň odznejie alebo keď slnko za vrchy zájde, širé, kľudné more večernej zory nechajúc po sebe, človek najradšej ticho má okolo seba, a odpočívajie v svojich myšlienkach a citoch. Preto, drahý čitateľu! pretože si videl, jako zvláštny muž tento žil a umrel, nebudem ťa nudiť zdĺhavým poučením a ponechám tebe samému, vziať si príklad z jeho cnosti; jedine k tomu ťa napomínam, aby si cez celý svoj život v radoších a žalostiach z úprimného srdca vždy vyvolával: «Chvála buď Pánu za všetko!»

Modlitba.

O svätý, silný Bože! popraj mi milostivé, abych vo viere, nádeji a láske ku Tebe odhodlane vytrval až do skonania svojho. Amen.

28. januára.

Sv. Margareta, panna.

Sv. Margareta bola dcéra Bélu IV., kráľa uhorského. Vo veľkom nebezpečí nachodila sa vlast' naša, keď sa narodila sv. Margareta. Divé hordy tatarské vtrhly boly do Uhorska, pleniac, páliac a rúbajúc všetko, čo im v cestu padlo. Béla kráľ prinútený bol i s kráľovnou Máriou útočísť hľadať na ostrovoch dalmatinských. Tu v tomto žalostnom postavení obrátili sa kráľovskí manželia k Bohu, sľubujúc, že jestli mocnou pravicom od úplnej zkázy zachráni vlast' jejich, dieťa, ktoré sa im narodiť malo, Jeho službám obetujú. Dieťa toto uzrelo svetlo sveta roku 1242 v Klisse a pri sv. krste dostalo meno Margareta. Po troch rokoch odtiahli diví Mongoli alebo Tataři z našej vlasti, a kráľovská rodina vrátila sa späť do Uhorska. Kráľ sa rozpamätal na sľub, ktorý bol učinil Všemohúcemu, a dal malú Margaretu, ktorá ešte ani 4

roky nemala, do Vesprimského kláštora sv. Dominika. Medzi pobožnými mníškami len pekné a dobré veci videla a slyšala kráľovská panna. Vidiac tu svätý kríž, zvedavo pýtala sa, čo by to znamenalo ? A keď jej povedali, že je to Syn Boží, ktorý za hriechy pokolenia ľudského dobrovoľne na kríži zomrel, pustila sa do horkého plaču. Od týchto čias najvrúcnejšiu lásku chovala cez celý svoj život k Ukrižovanému, ktorý, súc Synom Božím, uponížil sa až na smrť. I keď sa Spasiteľ uponížil, jako by sa nemal človek, keď aj kráľovského rodu! Päť rokov mala Margareta, keď prijala rúcho mníšské, v desiatom ale roku prešla s viacej mníškami do Budína, do nového kláštora, ktorý jej otec ku cti Bohorodičky na ostrove Dunaja, včul jej menom pomenovanom, vystavil.

V 12. roku veku svojho složila rehoľný sľub a posvätila sa všemožným kláštorským cvičeniam a pobožnosťam. Vrelou, celú jej bytosť prenikajúcou láskou lpela na poníženom a umučenom Spasiteľovi a jeho Matke; preto aj koľkokrát prišlo jej prejsť vedľa kríža Ježiša Krista alebo obrazu blahoslavenej Panny, vždycky postála na chvíľku, rozjímajúc v krátkosti o mukách Ukrižovaného a boľastiach Matičky sedmiboľastnej.

Margareta, jako dcéra kráľovská, mnohokrát vyznačovaná bola nad druhé mníšky. Ona toho však nikdy netrpela, a keď ju dakto na vysoký jej rod upomenul, tak ju to bolelo, jako keby jej bol nadával. Nechcela preto, aby ju kráľovskí jej rodičia častejšie navštevovali a hovorievala: «Keby mi Pán Boh len tú milosť bol preukázal, žeby som miesto dcéry kráľovskej bola dcérou prostého roľníka, nuž bych mu pokojnejšie slúžiť mohla.»

Milujúc chudobu, len v starých, obnosených šatách chodila, a do nových len z nútenia svojich predstavených sa obliekla. Nové, drahšie šaty alebo iné dary, ktoré jej rodičia alebo príbuzní posielali, darovala chudobným, ktorým často i jedlá, ktoré sama mala požiť, dávala, vediac, že čo týmto činí v mene Ježiša Krista, to činí Ženíchovi svojemu.

Pri obede, kým ostatné mníšky jednoduchý obed svoj požívaly, sedela sv. Margareta, závojom majúc tvár zakrytú, a modlila sa v tichosti. Keď jej niečo lepšieho predložili, to ju vždy mrzelo a žiadala len obyčajný pokrm. Cez veľkú časť roku sa postila, nepoživajúc iného, krom chleba a vody. Mäsa nikdy nejedia, len keď bola ťažko nemocná.

Každý rok od Zeleného štvrtku až po Veľkú noc neležala v posteli, lež jednostajne sa modlila, trýzniac sa mnohokrát až do krve. Oproti druhým mníškam chovala sa jako najponíženejšia složobnica, a všetky služobné práce konala s radosťou.

S najväčšou ochotnosťou obsluhovala nemocných; popravovala im posteľ, nosila im jedlá, drevo a vodu, i — keď im predpísaný bol — kúpeľ. Nebolo tej nepríjemnosti alebo zlého zápachu, ktorý by ju v tomto prekaziť bol mohol.

Medzi inými bola v kláštore jedna nemocná, ktorá od dlhšieho času v chorobe ležala, pri ktorej zvlášte zápach nebol na vydržanie. Sv. Margareta prosila predstavenú kláštora, žeby jej dovolila obsluhovať túto nemocnú. Bolo jej to dovolené, lež pod tou podmienkou, že si ešte jednu mníšku na pomoc vezme; táto však nemohla zniesť protivný zápach a tak opatrovala sv. Margareta nemocnú sama až do jej skonania.

Panenstvo sväto chránila a natoľko, že naproti všetkému núteniu svojho otca, nechcela dať ruku kráľovi sicilskému ani českému, ktorí sa o ňu uchádzali.

Pôst, bdenie, trýznenie zlomily jej životné sily. Krehké jej telo udržovala na čas len útecha viery. Ona však všetky boľasti a trápenia obetovala Ženíchovi svojmu, ktorý za pokolenie ľudské ešte i nad toto viacej trpel. Konečne priblížila sa jej hodina smrti; Margareta s radosťou čakala okamženie, v ktorom by sa so Spasiteľom Ježišom Kristom spojila; i prijmúc pobožné, jako žila, sviatosť oltáru, usnula sladko v Pánu dňa 28. januára roku 1271, v 29. roku veku svojho. Telo jej pred zaujatím Budína skrze Turkov preniesli do Trnavy a ztadiaľ do Prešporku do kláštora sv. Kláry, kde spočívalo až do časov cisára Jozefa II. Keď však cisár tento kláštor sv. Kláry zrušil, pozostatky sv. Margarety nevedno kam sa podely.

Poučenie.

Skúmajúc poníženosť a prísny život sv. Margarety, mimovoľne na um nám prísť musí naša nedokonalosť. Ona z kráľovského rodu, a predsa dobrovoľne vykonávala tie najobecnejšie služobné práce; opovrhnutá kráľovským rúchom, len v starých, obnosených šatách chodila; žila život čistý, anjelský a predsa trýznila svoje telo. My sa ponosujeme, že sme chudobní, a pri tom sme vysokomyselní, túžime po vyrazeniach a plesoch. Tak veľký je rozdiel medzi nami a sv. Margaretou.

Ona si priala byť radšej z roľníckeho stavu, aby ju nectili jakožto dcéru kráľovskú. Aj ty si snáď z nízkeho stavu a nikto si ťa nevšíma. Buď spokojný so stavom svojím a pomysli si: Spasiteľ môj vzal na seba podobu človeka, za priateľov vyvolil si obecných ľudí. Ja si tiež neprajem iného.

Sv. Margareta šatila sa rúchom obnoseným. Snáď pre veľkú núdzu musíš sa aj ty šatiť biedne. Asnáď sa pre svoje biedne šaty hanbíš v nedeľu do kostola ísť. No pomysli si, že v svojom chudobnom rúchu o mnoho viacej ľúbiš sa Bohu, keď si s tým spokojný, čo máš, jako keď by si sa šatil zlatom a hodvábom.

Sv. Margareta nedopriala si žiadneho dobrého jedla a pitia. Aj ty sa snáď musíš postiť, lebo si nadmieru chudobný. Nie jeden týždeň prejde, čo nevidíš mäsa, alebo kus chleba, zemiaky, kapusta a kaša sú tvojím jediným pokrmom. Prijmi aj to s poníženosťou od Boha, nebuď závistlivý oproti druhým, keď im dobre ide, a vtedy bieda tvoja za svätý pôst počítaná ti bude a dojdeš odplaty pri večnej hostine v nebesiach.

Drahý čitateľu! I v mnohých iných trápeniach môže ti za vzor slúžiť sv. Margareta. Si-li nemocný, netráp ľudí svojich zbytočnými ponosami, lež znášaj trpezlivo, čo zmeniť nemôžeš. Je-li však dakto z tvojich chorý, koho ty opatrovať musíš, a je-li nemoc táto spojená s mnohými neznesiteľnými snáď nepríjemnosťami, premôž svoju nevôľu a obsluhuj nemocného z lásky a pre Boha.

Musiš snáď trpieť, bár si toho nezaslúžil; aby si mohol žiť, musíš snáď slúžiť a vykonávať ťažké práce: pomysli si, že dcéra kráľovská všetko toto dobrovoľne konala.

Hľad' na svoj kríž, ktorý ťa tlačí, a nech ti je veľký alebo malý, ťažký alebo ľahký, znášaj ho s pobožným a poníženým srdcom, kým ťa od neho neoslobodí Pán.

Modlitba.

O Bože, milovníku a ochranca panenstva, jehož darom služebnica Tvoja Margareta krásu panenstva so zásluhou dobrých skutkov spojila: daj, prosíme, aby sme pravú myseľ duchom spasiteľného pokánia obnovili, skrze Pána nášeho Ježiša Krista. Amen.

29. januára.

Sv. František Saleský, biskup.

Sv. František Saleský bol vzorom najvrúcnejšej lásky k Bohu i ľuďom, a jako sám nasledovať chcel vo lásku Spasiteľovu, tak aj iných učil tomuto slovom, písmom a predovšetkým skutkami.

Asi tri míle od mesta Annecy ležal zámok Sales, sídlo grófov Saleských. V tomto zámku narodil sa František 21. augusta roku 1567. V peknom, ale slabom tele dieťaťa vyvinula sa pekná a silná duša. Otec jeho, František gróf zo Salesu, z počiatku sám ho vyučoval a hľadel v srdci syna svojho vzbudiť city ku všetkému, čo veľké a pekné; pobožná matka, Františka zo Sionas, vychovávala ho ale v bázni Božej, modlievala sa s ním, vodievala ho so sebou do kostola, brala ho so sebou k chudobným a nemocným, aby vzbudila v ňom lásku ku bližným.

Od ôsmeho roku bol v kollegiume (verejnej škole) v meste Annecy a od roku dvanásteho do osemnásteho v hlavných školách mesta Parížu, aby sa tam vycvičil vo vysokých vedách. V učení, v ktorom s najväčšou usilovnosťou pokračoval, nikdy nezapomenul na modlitbu. Jako dieťa, plný dôvery, oddal sa do materinských rúk Matky Božej, a aby sa jej zaľúbil a nevinnosť svoju zachoval, pred obrazom jej sľubom k večnej čistote sa zaviazal. Od tej doby každý deň modlieval sa k pocte milostnej Matky svojej sv. Ruženec, ktorú pobožnosť nikdy po celý život svoj ani pri najpotrebnejších zamestnaniach vykonať neopominul. Preto tiež ale vždy na tele i na duši nepoškvrneným zostal i vtedy, keď k hriechu najviac vábený a ponúkaný bol.

V osemnástom roku prišiel František na rozkaz otca svojho do Padovy, aby tam práva študoval; v tomto meste boli študujúci veľmi rozpustili a nemravní, ktorých to veľmi mrzelo, že František len pre seba žije a s nimi obcovať nechce. Aby nepodľahol pokušeniam súdruhov svojich, rozmnožil umrtvovanie tela svojho, pôsty a bdenie na toľko, že útlé telo jeho to viac znášať nevládalo; upadol do ťažkej nemoce, ktorá ho až na kraj hrobu priviedla. Nevýzkúmateľná však rada božská iné ustanovila: František sa zotavil navzdor tomu, že lekári vzdali sa nádeje naň, a dokonav svoje štúdia, vrátil sa domov k svojej rodine.

Mladý gróf, prijdúc domov, bol pýchou a radosťou svojich rodičov; oči jejich s úľubou spočívaly na jeho pôvabnej postave a srdcia ich unášaly sa blaženou nádejou. Z krásnych šľachtických dcér vyvolili mu najkrajšiu za nevestu. Ačpráve tejto žiadosti svojich rodičov vyhovieť nemohol, vstúpil predsa do štátnej služby, pretože úmysel svoj, že stane sa kňazom, rodičom svojim vyzradiť nechcel, aby ich nezarmútil a nádeje ich zrazu nezmaril.

Časom sveril sa predsa svojmu príbuznému, Ludvikovi zo Salesu, kanonikovi Ženevskému, ktorý pre neho svojím vplyvom vyprostredkoval prepoštvstvo pri sídelnom chráme Ženevskom. S vymenovacou listinou vstúpil František pred svojho otca a srdečne ho prosil o otcovské pozvoľenie, tak že mu otec napokon so slzami v očiach povedal: «Synu môj, toto je prvá boľasť, ktorú si mi spôsobil; je-li to však vôľa Božia, id' a Učiň, jako sa Bohu

ľúbi; buď šťastlivý ty, a skrze teba iní; toto je moja úprimná žiadosť. František prijal na to posvätenie na kňazstvo v predpísaných lehotách a nastúpil roku 1593 uprázdnené miesto prepošta, plniac svoje povinnosti duchovné s horlivosťou kňaza dokonalého. Zvlášte ležalo mu na srdci spasenie duší neučeného, chudobného ľudu a obrátenie bludárov. Chodil po dedinách a dvoroch; vchádzal do chalúp ľudí chudobných a vyučoval ich v náboženstve, podporujúc ich hojne almužnou. Toto, jako tiež jeho veľká tichosť a prívetivosť, získaly mu srdcia všetkých, takže skoro okolo mesta Annecy, kde sa zdržoval, všetko sa zmenilo, a cnosť a náboženstvo všade zkvetal. S týmto však nebol ešte spokojný; najviac snažil sa blúdiacich k pravde obrátiť.

Savojsko bolo vtedy bludami kacíra Kalvína naprosto nakazené. Vojvoda Savojský prosil knieža-biskupa Ženevského o horlivých kňazov k vykoreneniu bludného učenia v tejto zemi. František sám sa uchádzal u biskupa o túto preťažkú úlohu. A neočakávaný bol prospech missie, ktorú tak dobrovoľne podujal. František, sprevádzaný príbuzným svojim Ludvikom Saleským, horlivým to kňazom, vydal sa na cestu do oných zemí, kde už od dávna nevideli kňaza katolíckeho, kde držali pápeža za antikrista, kde nebolo iného vídať, než zrúcané chrámy, zbúrané kláštory, polámané kríže a kde srdcia ľudu naplnené boli nenávisťou proti náboženstvu katolíckemu. On však nebál sa žiadneho nebezpečia, ani smrti. V jednej ruke sv. Písmo a v druhej palicu, oblečený v rúchu jednoduchom, šiel všade pešky. Vľúdnosťou a ľúbeznosťou svojou rozptýlil predsudky rozkolníkov a získal všetky šľachetnejšie duše. Húfom hrnuli sa k nemu blúdiaci, jako by boli pútaní k nemu vyššou, zázračnou mocou. On však v poníženosti srdca svojeho modlil sa neustále k Bohu, aby ráčil udeliť požehnanie účinkovaniu jeho; a Všemohúci ho aj hojne požehnal, lebo behom štyroch rokov viac než 72 tisíc blúdiacich duší späť priviedol do lona cirkve samospasiteľnej. S pomocou Božou založil v tomto opustenom kraji viacej fár, poslal ta horlivých, dokonalých kňazov a vrátil sa zpiatky do mesta Annecy.

Na to za koadjútora (pomocníka) a nástupcu biskupa Ženevského vyvolený, po smrti biskupa Klaudia r. 1602 vo farskom kostole mestečka Tharnesu, v ktorom bol i pokrstený, za biskupa posvätený bol. Vo vysokej dôstojnosti tejto býval vždy ponížený a nad mieru láskavý ku každému, tak k bohatému jako i k chudobnému, lebo on v každom človekovi videl to, čo bol sám, človeka totiž na obraz Boží stvoreného.

Pri nadľudských prácach, jaké bol sv. František jako missionár a pozdejšie jako biskup v Ženeve ku cti a chvále Božej a k spaseniu duší podnikal; pri tak mnohých prenasledovaniach, nebezpečenstvách, potupách a pomluvách, jaké vystáť musel: vynikal nielen vrúcnou dôverou v Boha, lež zvlášte všetko prevyšujúcou tichosťou. On sám uznáva,, že bol od prírody k prchlivosti náklonný; avšak ustavičným rozjímaním o tichosti Spasiteľa a neustálym bojom proti tejto zlej náklonnosti podarilo sa mu cnosť tichosti natoľko si osvojiť, že sa stala takmer druhou jeho priradenosťou a žiarila mu z očí. Svojím tichým, ľúbezným chovaním sa, získal on srdcia i tých najzarytejších kacírov. Z nesčíselných príkladov, ktoré toto stvrdzujú, uvedeme len jeden. Istý šľachtic velice nenávidel svätého. Aby sa na ňom pomstil, rozširoval o ňom všelijaké pomluvy a zlomyseľné upodozrievania. Sv. biskup však strvával na všetko toto zcela spokojný a nejavil ani najmenšieho rozhorčenia. Nad tým ešte

viacej rozvzteklený šľachtic tiahol po niekoľko nocí so psami, lesnými trúbami a poľovníkmi pred príbytok svätého, vystrájakúc tam špatný hluk a lomoz. Roz-dráždení služobníci biskupovi chceli pokarhať nočných nezbedníkov, biskup im to však prísne zakázal, tak že sa neopovážili proti jeho vôli jednal Šľachtic, nemohúc týmto spôsobom svätého dopáliť, dal mu skrze svojich sluhov naodkazovať tých najnehanebnjších vecí a všetky okná na biskupskom dome kamením povybíjať. Dozvediac sa o tom príbuzní svätého, prišli k nemu a doliehali na neho, aby žaloval nehanebníka. On však riekol im s najväčšou vládnošťou: «To neučiním, lebo by som tým vrhol šľachtica do záhuby, ja ho však chcem získať.» — Keď sa to šľachtic dozvedel, zahanbil sa velice. Niekoľko dní na to stretol sa svätý s týmto človekom v meste, premlúvil k nemu s najväčšou zdvorilosťou a prosiac ho o jeho priateľstvo, so všetkou srdečnosťou ho objímal. Šľachtic, dojatý podivením nad touto nadmiernou tichosťou svätého, prosil ho za odpustenie, chcel mu dať zadost'účinenie, jaké by len žiadal, a od tých čias stal sa najhorlivejším jeho priateľom.

Pre nedostatok miesta nemožno nám opísať všetky skutky sv. Františka. On nešetril zdravia, nie života, aby ovečky svoje vyhľadal, chlebom života občerstvil a k spaseniu priviedol. Pri veľkej činnosti biskupského úradovania písal ešte knihy veľmi užitočné, v ktorých kresťanská dokonalosť v celej svojej kráse sa vypisuje. Svetoznáma je kniha jeho, ktorá má nápis: «Filothea, čili návod k zbožnému životu.» Knihou tou už tisíce a tisíce duší na cestu spasenia privedené boli.

V záležitostiach vojvodu Savojského cestoval r. 1622, ačpráve chorľavý, do Francúzska, onemocnel však v meste Lyone, kde porazilo ho; lekári, chcjúc ho vyliečiť, prikladali mu dľa tehďajšej obyčaje žeravé železo na hlavu a na hrdlo; keď mu pri tomto ukrutnom liečení nesmierna boľasť slzy vyrazila z očí, povedal: «Pane, čo tu mám ešte robiť?» Jeden z prítomných povedal mu, aby sa radšej so sv. Martinom modlil: «S radosťou umrem, o Pane! Nebojím sa však života, jestli potrebný som ľudu tvojemu.» František ale odpovedal: «Nenie som ja Martin, lež sluha nehodný, ktorého ani Boh ani ľud nepotrebujem 28. decembra vydal krásnu dušu svoju Bohu v 56. roku veku svojho. Telo jeho s najväčšou veľkoleposťou prenesené bolo dňa 29. januára do mesta Annecy, kde v hlavnom kláštore ženskej rehole «Navštívenia,» ktorú bol založil, pochované je.

Poučenie.

Sv. František Saleský bol od priradenosti náklonný k hnevu; ale neustálym pre-máhaním sa to predsa tak ďaleko doviedol, že nikto neslyšal z úst jeho slova hnevivého a netrpezlivého. Jaknáhle spozoroval, že sa v ňom hnev hýbe, prestal hneď hovoriť a čakal, pokúď hnev v ňom neutíchol. Bodaj by v tomto všetci ľudia nasledovali sv. biskupa! Hnev je náruživosť, ktorá najviacej škodí človeku, z ktorej pochádzajú mnohé a ťažké hriechy. Vzдор tomu ale mnohí vymlúvajú svoje hriechy tým, že boli v hneve; pravia totiž: toto alebo ono urobil som v hneve; hnev mňa premohol a nemohol som si pomôcť. Takáto výhovorka neplatí nič pred Bohom. Čo by si povedal ty k tomu, keďby ťa tvoj sused verejne hanil, tupil alebo na tele ti ublížil, potom ale tým sa vymlúval, že to všetko len v hneve urobil? Zdáľiž by si bol spokojný s takou výhovorkou? Nemyslím. Jako teda môžeš žiadať, aby Pán Boh spokojný bol s tebou? Drž sa v hneve jako sv. František. Cítiš-li, že sa hnev v tebe zdvíha, prestaň hovoriť,

čakaj a rozmýšľaj nad tým, čo máš hovoril Netresci nikdy v hneve, lež čakaj, kým sa to v tebe utíši; potom až konaj, čo rozum kresťanský a zákon Boží dovoľuje. Túto radu dal nám už pred dávnymi časmi sv. otec Augustín, praviac: «Keď sa hnev v tebe hýbe, premôž sa, nehovor a netresci. Keď sa myseľ tvoja utíši, potom až hovor a tresci. Každý človek má byť chytrý k slyšaniu, lež nenáhly k mlúveniu a v hneve: pretože hnev človeka nečiní, čo pred Bohom spravodlivého je.»

Modlitba.

Popraj mi, o Bože! milosti, abych náruživosti svoje a predovšetkým náruživosť hnevu na úzde držal, jedine Teba miloval a jedine v Tebe svoj pokoj a blaženosť nalezal. Amen.

30. januára.

Svätý Ján Almužník, patriarcha alexandrinský.

Svätý patriarcha Ján všetkým právom nazýva sa otcom chudobných, preto že bol nad mieru láskavý a dobrotivý ku všetkým biednym a opusteným. V meste Armathe, na ostrove Cypre, sa narodil, v mladom veku svojom vstúpil do stavu manželského; avšak veľmi skoro ztratil manželku i dieťa svoje. Táto veľká ztrata pohnula ho k tomu, aby sa odriekol sveta a žil jedine Bohu, Ježišu Kristu. Svoje značné imanie rozdal chudobným, aby tým snadnejšie dokonalosti dojsť mohol.

Ponevác mu skutočne na tom záležalo a on aj horlivo pracoval na spasení duše svojej, preto rýchle dosiahol veľký stupeň svätosti, pre ktorú na dôstojnosť biskupskú a patriarchálnu v Alexandrii pozdvihnutý bol. Sotva nastúpil úrad biskupský, svolal k sebe všetkých otcov chudobných cirkve svojej a v prítomnosti shromaždeného ľudu, takto k nim prehovoril: «Bratia moji! nenie slušné, aby sme o niečo iného väčšiu starosť mali, než o Spasiteľa Ježiša Krista. Idte preto po celom meste a spíšte mi všetkých pánov mojich, ani jedného nevynímajúc. I keď sa ho otcovia, ktorýmžto starosť o chudobných sverená bola, s podivením pýtali, jakí by to boli pánovia? odpovedal im: «Ktorých vy nazývate žobrákmi a chudobnými, tých ja nazývam páni, a držím ich vskutku za takých, preto že nám oni do neba pomôcť môžu.» Na žiadosť svätého spočítaní boli všetci chudobní v meste — počtom 7500, ktorým všetkým prisľúbil, že sa bude starať o nich jako otec.

Po svojom vysvätení za biskupa rozdal kláštorom a špitálom 8000 kusov dukátov, ktoré našiel v pokladnici cirkve svojej, a všetky svoje dôchodky určil chudobným. Jeho sluhovia ho od toho odhovárali, on ich však odkazoval na prozreteľnosť Božiu a sdělil im nasledujúce videnie:

Keď mi bolo ešte len 17 rokov, videl som raz vo snách pannu nad mieru ľúbeznu, ktorá zatemňovala slnce bleskom svojím a krásou prevyšovala všetko, čo som kedy videl. Táto panna stála u lôžka môjho a dotkla sa mňa útlom prstami, tak, že som sa prebudil. V strachu, že som videl pannu u lôžka svojho, poznačil som sa znamením sv. kríža a prehovoril som: «Kto si ty, a ako si sa mohla opovážiť vojsť do izby mojej?» Ona však mala na hlave korunu z ratolestí olivových a privetive sa mi dívala do očí; konečne ľúbezne sa usmejúc

oslovila mňa takto: «Ja som prvorodená kráľova, chceš-li si mňa vyvoliť za priateľkyňu, dovedem ťa pred obličaj Najvyššieho; lebo u Neho nikto nemá takej moci jako ja. Ja som to učinila, že On na svet sostúpil a človečenstvo vykúpil.» Po týchto slovách zmizla. Keď som opäť k sebe prišiel, poznal som, že to bolo videnie «milosrdenstva»; preto mala panna tá hlavu svoju ovenčenú ratoľami olivovými. Na to som sa obliekol a odobral sa do kostola, lebo sa už zardievala zora ranná. Na ceste stretol mňa jeden z bratov, ktorý bol na polo zmrzlý a triasol sa zimou. Hneď som zvliekol plášť svoj a dávajúc ho zkrehlému, pomyslel som si: Z tohoto chcem poznať, či je to videnie, ktoré som mal v noci, pravé alebo klamné. A v skutku, jako som došiel do kostola, tu sa mi predstavil ktosi v rúchu sňahobielom, dal mi mešec so 100 striebornáky a povedal: «Vezmi brat! a rozdávaj dľa ľúbosti.» — Ja, vezmúc mešec, vrátil som sa k bratovi na polo zmrzlému, abych mu tie peniaze doručil, lebo som videl, že ich potrebuje, nebolo ho však viac nikde videí. Z tohoto som poznal, že videnie moje nebolo klamné, lež v skutku videnie milosrdenstva.

Čo dobrý Ján vo snách videl, to nosil v srdci svojom. Milosrdenstvo jeho k chudobným neznalo žiadnych medzí. On sám stal sa chudobným, aby rozdávať mohol chudobným.

Keď i sám trpel núdzu, celú svoju dôveru kládol v dobrotu božskú, a preto žiadneho núdzneho neodpravil, keby bol aj koľkokrátkoľvek prišiel. Milosrdná láska jeho nevzťahovala sa však výlučne na podporovanie núdzných, lež i na všetko, čo bolo k pokoju a k spaseniu. Vždy sa zaujímal cti blížneho. Pomluvy a opovážlivé posudky mal v najväčšej ošklivosti. Pomluvač nesmel nikdy do jeho domu. Slyšal-li o nepriateľstve, hneď všetko vynaložil, aby spor vyrovnal. Istý veľký pán nechcel odpustiť svojmu nepriateľovi. Aby ho k smiereniu pohol, dal ho k sebe zavolať a povedal mu, aby šiel s ním k omši svätej. Keď sv. Ján prišiel k modlitbe Pána (Otče náš), ktorú sa tenkrát pri omši sv. s kňazom všetci veriaci na hlas modlievali, pri slovách: Odpusť nám naše viny, jako aj my odpúšťame» — zamlčal sa, obrátil sa od oltára k onému veľkému pánovi a napomenul ho, aby o slovách týchto rozmýšľal. Nesmierlivec prekvapený týmto výjavom, vrhnul sa svätému k nohám a sľúbil, že sa s nepriateľom smieri, čo i učinil.

Takto vykonával sv. Ján lásku k bližnému, takto bol pravým učedníkom Ježišovým. Najkrásnejšie svedectvo o jeho láske k chudobným podáva nám jeho záveť (testament), ktorú na smrteľnej posteli skrze pisára písať dal: «Ja Ján, sluha, lež pre veľkú dôstojnosť kňazskú, ktorú mi Boh dal, slobodný, ďakujem Tebe, o Pane a Bože môj, že si mňa biedneho v tom vyslyšal, aby pri mojom skonaní nebolo viacej po mne nalezene, než tri päťáky. Keď som do paláca biskupského prišiel, našiel som tam do 80 centov zlata; čo mi však priateľa Kristovi darovali, bolo viacej, než kto spočítať môže. Toto všetko pokladal som za majetok Najvyššieho a vrátil som to jeho chudobným. Ponevác však ostávajú po mne ešte tri päťáky, posledná moja vôľa je, aby aj tie chudobným boli darované. Takéto milosrdenstvo odmenil Boh vernému sluhovi spôsobom najkrásnejším. Keď roku 619 cestoval do Carihradu, zvestoval mu Pán príchod smrti jeho, na čo svätý pobieral sa na ostrov Cyper, kde v mestečku Armathe, rodisku svojom, dokonil beh života svojho. Pred jeho smrťou zjavil sa mu jasný mládenec so zlatou palicou pútnickou v ruke, prehovoriac k nemu: «Pospiechaj, lebo Kráľ

kráľov ťa očakáva.» Keď svätý umieral, videl v Alexandrii istý sv. muž, menom Sabina, vo vytržení, jako patriarcha Ján s rozžatou sviecou v ruke, v prôvode celého duchovenstva zo svojho palácu vychádza, a jako ho víta milostná Panna, ktorá skvelejšie žiarila než slnce a ktorejžto hlava ovenčená bola ratolesťmi olivovými. Takto sa splnilo na sv. Jánovi, čo mu v jeho mladosti sľúbilo božské milosrdenstvo: «Chceš-li mňa za priateľkyňu mať, uvediem ťa pred obličaj najvyššieho Kráľa.»

Telo svätého pochovali na ostrove Cypru v Armathe, odkiaľ po dlhom čase prenesené bolo do Carihradu. Sultán turecký daroval pozdejšie sv. pozostatky Matejovi, kráľovi uhorskému, ktorý ich k verejnej účte v kaplnke kráľovského palácu v Budíne vyložil. Ztadiaľ preložené boli do kláštora paulinského v Mariethali roku 1530, odkiaľ v tom istom roku na rozkaz Ferdinanda I. preniesli ich do Prešporku. Tu složené boli v pokladnici sborného chrámu sv. Martina a len raz v roku, v deň 12. novembra, vystavené bývalý k verejnej účte; tu kniežatá a biskupi navštevovali svätého, ktorého milosrdenstvo dosť obdivovať nemohli; až napokon kardinál Peter Pázmány, arcibiskup ostrihomský, roku 1632 preložil telo sv. Jána Almužníka do svätiny chrámu, kde k tomuto cieľu na strane epištolnej vystavil oltár, pred ktorým vždy lampa horeť musela. Veľkolepá to bola slávnosť. Boli tu prítomní tí najvyšší hodnostári, duchovní a svetskí, a ľudu toľká sila, že vo veľkom chráme nebolo mu miesta. Kanonici sami bdeli celú noc pri pozostatkoch svätého, načo na druhý deň, totiž 23. januára, nasledovala kázeň nemecká a slovenská a potom slávnostná omša svätá, ktorú konal sám kardinál-arcibiskup Pázmány. Sto rokov boli sv. pozostatky na tomto mieste v svätyni složené. V roku 1732 Imrich Esterházy, arcibiskup ostrihomský, dal na severnej strane kostola vystaviť krásnu kaplnku, na ktorejžto oltár pozostatky sv. Jána dňa 26. októbra prenesené boli a kde spočívajú až po dnešný deň.

Poučenie.

Keď jednúc, kresťanská dušo! ležať budeš na smrteľnej posteli; keď plná strachu a úzkosti pohliadať budeš do temnej budúcnosti, večnosti; keď povážiš, že sa aj ty budeš musieť snáď už o nedlho presťahovať a predstaviť pred súdnu stolicu Božiu: zaiste si budeš priateľ, aby si mala na tejto ceste niekoľko priateľov, ktorí by ťa vyprevádzali a ku pomoci ti prispeli.

Nikto však nepôjde s tebou, dušo kresťanská! Ani príbuzný, ani priateľ, ani otec, ani matka; musíš ísť sám, celkom sám: o jak ti to bude trpké a horké! Avšak poteš sa, ja ti poviem o jednom dobrom priateľovi, ktorý ťa vyprevadí na tejto ťažkej ceste; ktorý ťa poteší, posilní; ktorý ťa dovede až pred samú súdnu stolicu Božiu; ktorý ťa tam zastane a neodstúpi, až ti vymôže milosť a smilovanie. Vieš, kto je ten dobrý priateľ? To je almužna. O tejto je písané: «Blahoslavený je, kto si spomne na chudobného, v deň nešťastia vyslobodí ho Pán.» (Žalm 40, 20.) «Dávaj almužnu z imania svojeho a neodvracaj tvár svoju od žiadneho chudobného, lebo tak sa stane, že ani od teba neodvráti Pán tvár svoju.» (Tob. 4, 7.) «Almužna vyslobodzuje od smrti, ona je, ktorá očisťuje od hriechu a pôsobí, že dôjdeš milosrdenstva a života večného.» (Tob. 12, 8, 9.)

Nemysli si však, že môžeš almužnu dávať a pri tom hrešiť, a že ti Boh za tvoju almužnu všetko odpustí. Sv. Augustín vraví, že tomu musíme ináč rozumeť a síce: Kto dáva

almužnu, tomu Pán Boh ľahšie udeľuje tej milosti, aby seba poznal, pokánie činil a tak odpustenia hriechov dosiahol.

Almužna nám ďalej zmierňuje trest u Boha a rozmnožuje imanie a majetok; lebo kto rád dáva, tomu Pán Boh ešte viacej požehnáva. Napokon, čo sme dali chudobným, Spasiteľ to tak považuje, jako by sme to boli dali jemu samému. Ostatne máš vedieť, že almužnou nie sú len peniaze, lež každý telesný a duchovný skutok milosrdenstva.

Preto začni hneď dnes a podaj almužnu nejakému chudobnému; vyhľadávaj chudobných, lebo mnohí sa hanbia žobrať a radšej trpia tú najväčšiu núdzu. Čo dáš na almužnu, to ti vždy ponese veľké úroky u Pána Boha.

Modlitba.

O Ježišu, priateľu chudobných, vlej do srdca môjho lásku k núdzu trpiacim, abych tým dosiahol tvojho zaľúbenia a zachoval od smrti dušu svoju. Amen.

31. januára.

Sv. Peter z Nolasky,

zakladateľ rádu „najblahoslavennejšej Márie, vykúpenia zajatých“.

Z počiatku trinásteho stoloetia ozývaly sa zo Španielska a z pobrežia Afrikánskeho srdcolumné náreky nesčíselných úbohých otrokov kresťanských, ktorí v zajatí neveriacich mohamedánov úpeli. Nenie pera, ktoré by biedu týchto úbohých opísať vstave bolo. Takmer nahí, na nohách ťažké okovy, musely pluh za sebou ťahať a v neznesiteľnom horkú na poli pracovať; trochu múky dostávalo sa im denne za pokrm a smradľavá voda bola ich nápojom; polohnilá slama a tvrdý kameň to bolo ich lôžkom a lebky zomrelých súdruhov slúžily im za nádoby k pitiu. Keď pre slabosť nevládali už viac pracovať, boli šľahaní, až z nich krv cícerky tiekla. Keď onemocneli, boli ponechaní svojemu osudu bez všetkej opatery, alebo hodení divým zverom za pokrm; keď sa sostarali, boli usmrtení. To najhoršie však bolo, že mohamedáni všetko vynaložili, aby otrokov kresťanských svätej viery pozbavili: najukrutnejšími mu-kami nútili ich k odpadnutiu.

Počul o tom i Francúz, menom Peter, z rodiny šľachtických pánov z Nolasky, a ten biednym stavom otrokov pohnutý bol v najhlbších útrobach svojich. Bolo mu 29 rokov, keď si umienil celé svoje imanie vynaložiť na vyslobodenie úbohých otrokov. Keď sa touto myšlienkou zaobieral, zjavila sa mu 1. augusta 1219 v noci blahoslavená Panna Maria a povedala mu: Boh chce, aby si založil zvláštny rád mníšsky k vyslobodeniu zajatých.

Peter nebol ľahkoverný a ponač sa obával, že klame sám seba, šiel na poradu k svojemu spovedníkovi, Rajmundovi z Pennafortu. Spovedník tento bol muž znamenitý a svätý. Ale jako sa zadivil, keď mu Rajmund oznámil, že sa aj jemu zjavila sv. Panna a naložila mu, aby Petrovi k jeho podniku chuti dodal. Odobrali sa teda oba ku kráľovi Arragonskému a celú túto záležitosť mu predniesli. Tu však dosiahlo ich podivenie toho najvyššieho stupňa; lebo im kráľ povedal, že blahoslavená Panna aj jemu sa zjavila a to isté mu sdělila.

Súc teraz docela presvedčení, že je to vôľa Božia, dali sa do diela svätého. Arragonský kráľ uprázdnil pre nový rád miestnosti vo svojom paláci a krom toho udelil i

znamenitych darov k založeniu rádu. Peter sa včul utiahol do nového príbytku v kráľovskom paláci, na čo hneď hrnulo sa k nemu mnoho pánov, ktorí s najväčšou ochotnosťou vstupovali do nového rádu. Sv. Rajmund obliekol sám Petra do rúcha rehoľného, vyhlásil ho za generála celého rádu a zostavil stanovy. Členovia tohoto rádu nosili rúcho biele s krížom, na prsiach vytkaným, a skladali krom sľubu chudoby, čistoty a poslušnosti ešte štvrtý, totiž: «že chcú svoju vlastnú osobu obetovať, keby to k vyslobodeniu otroka zo zajatia potrebné bolo.» Ponevác sa počet rehoľníkov neustále zväčšoval, kráľ Arragonský vystavil im krásny kláštor v meste Barcellone. Oni sbierali almužny, aby nimi vykupovali zajatých. Peter ale odchádzal na pobrežie Španielske, kde panovali mohamedáni, áno aj do Afriky sa po lodi púšťal, aby tam úbohým otrokom ku pomoci prispel, tešil ich a vyslobodzoval.

Peter pri svojich prácach aj sám mnoho vystáť musel; raz upadol do zajatia, kde ho jako iných okovami spútali. Rehoľní bratia vyslobodili ho a on sa vrátil do Barcellony, kde pre zošlý vek složiť chcel úrad generála! ale bratia jeho, ktorí ho ctili a milovali jako otca, nechceli to dopustiť. Potom, keď už bol, rád svoj 31 rokov spravoval a mnoho tisíc zajatých vykúpil, uzrel i on deň vykúpenia nie síce zo zajatia neveriacich, ale z väzieb tela svojho. Cítiac, že odbíja posledná hodina účinného života jeho, dal shromaždiť rehoľných bratov okolo smrteľnej postele svojej a so slovami: «Blahorečiť chcem Pánu lebo poslal oslobodenie ľudu svojmu a ztvrdil smlúvu svoju s nimi na veky,» vydal y tichosti ducha svojho, vo večer • vianočný, roku 1256.

Poučenie.

U nás, buď Bohu chvála, kresťania nemusia upeť v okovách otrockých u pohanov nachodia sa však pri tom aj u nás ľudia v okovách, väzni totiž, ktorí vo väzeniach trpeť musia za svoje prečiny. Modlime sa za týchto, aby Boh všemohúci vztiahol na nich milosrdné rameno svoje a Duch svätý aby osvietil mysle jejich, žeby pokánie činili za hriechy svoje. Krom toho povážme si, že zvlášte z chudobnejších mnoho ľudí nachodí sa v službe u nekresťanov, aspoň u nekatolíkov. Ačpráve sluhovia a slúžky tieto nie sú otroci ,netrapia škody na tele alebo na majetku, v plnení svojich náboženských povinností bývajú predsa hatení, ponevác nemôžu, jako sú povinní, pristupovať často ku sv. sviatostiam, zachovávať prikázanie pôstu, v nedeľu a vo sviatok slyšať omšu svätú; následkom čoho stávajú sa chladnými na proti svojmu náboženstvu a ľahko idú za obyčajom inoveriacich! Z tejto príčiny už za starých časov u nás v Uhorsku zakázané bolo Židom držať kresťanské dojky a slúžky, kresťanským ženám zakázané bolo pri pôrode potrebovať židovských báb; z tejto príčiny prísne năkladali predkovia naši katolíckym rodičom, aby dietky svoje buď do škôl, buď na remeslo ku nekatolíckym učiteľom alebo remeselníkom neposielali. (Cirkevný sjazd (synoda) Sabolčský z časov sv. Ludvika, 10. hl. — Sjazd Ostrihomský z časov kráľa Kolomana a arcibiskupa Vavrince, hl. 61. — Sjazd Trnavský r. 1629, hl. 9.) V najnovších časoch r. 1858 vydržiavaný sjazd Ostrihomský nakladá tiež prísne farárom, aby jak v kázňach, tak i v súkromných rozhovoroch napomínali veriacich, aby dietky svoje neposielali do škôl nekatolíckych a nedávali, ich do škôl k inoveriacim; tenže sjazd zakazuje tiež kresťanom do služby vstupovať k Židom a kresťanským matkám ku pôrodu volať židovské baby (hl. 9. §. 4.). — Povážiac preto nebezpečenstvo, v jakom nachodia sa z ohľadu na vieru ľudia, u nekatolíkov alebo u

Židov slúžiaci; povážiac prísne nariadenia a ustanovenia cirkevné, hľadme dl'a príkladu sv. Petra všetko vynaložiť, aby spolubratia a sestry naše v Ježišu Kristu podobnému nebezpečiu vystavené neboly.

Modlitba,

O božský Vykupiteľu môj, Ježišu Kriste! ktorý si za každú dušu, aby si ju od večnej záhuby vyslobodil, drahú krv Svoju vycediť ráčil, otvor mne a všetkým hriešnikom oči, aby sme záhubu hriechu poznali a k Tebe sa obrátili, ktorý si život a pravda. Amen.

Mesiac február.

1. februára.

Sv. Ignác, biskup a mučeník.

Na ceste do Galilei hádali sa medzi sebou učeníci Pána, kto z nich bude väčší v kráľovstve nebeskom ? Keď prišli ku mestu Kafarnaumu, pýtal sa ich Pán: «Čo ste na ceste medzi sebou rozjímali ?» A oni mlčali, lebo sa hanbili. Tu si sadol Spasiteľ a zavolať k sebe maľučkú pacholiatko, postavil ho uprostred nich a riekol: «Zaiste pravím vám: neobrátite-li sa a nebudete-li jako maľučkú pacholiatko, nevojdete do kráľovstva nebeského. Preto ktokoľvek sa poníži, jako pacholiatko toto, ten je väčší v kráľovstve nebeskom.» Toto Spasiteľom požehnané, svätými ramenami jeho objaté pacholiatko má byť, dl'a podania východnej cirkve, sv. Ignác, nazvaný bohonosný, preto že Pána Boha nosil v srdci svojom.

O detinstve sv. Ignáca nevieme iného, než že srdce jeho od útleho detinstva unášalo sa vreľou láskou k Spasiteľovi a k jeho svätému menu, jakožto k prameňu všetkého života; jeho láskou, jeho životom bol Ukrižovaný.

Sv. Ignác bol učeník sv. Jána; sv. apoštolovia Peter a Pavel vysvätili ho za biskupa a povýšili na biskupskú stolicu Antiochen-skú; 40 rokov bol Ignác biskupom tejto cirkve. V čas prenasledovania kresťanov pod cisárom Domiciánom spravoval čo zbehlý plavec loďku svojej cirkve búrami zmietanú, neustávajúc učiť a napomínať, tešiť a posilňovať, tak že obec jeho pevná zotrvala vo viere, a mnohí kresťania slávnou smrťou mučeníckou vydávali svedectvo o Kristu; on sa tešil ich víťazstvu, zarmútený bol však nad tým, že sám ešte nedospel k dokonalej láske Kristovej, aby totiž hoden bol smrti mučeníckej. No aj táto žiadosť jeho sa vyplnila.

Rímski cisár Trajan, tiahnuť roku 107 proti Partom do boja, prišiel do Antiochie, a keď tu mnoho slyšal o biskupovi, ktorý pre svoju pobožnosť a učenosť považovaný bol za svetlo celej Syrie, dal ho k sebe zavolať a nahováral ho, aby sa zriekol viery Kristovej a obetoval bohom cisárovým, že ho učiní najvyšším kňazom boha Perúna a cisárskym radcom Ale svätý odpovedal neohrožene: «Ja klaniam sa Bohu, jedinému pravému Bohovia, ktorým sa ty klanáš, sú diablovia. Ja som kňazom Najvyššieho, ktorému každý deň prinášam obeť a za šťastného budem sa považovať, stanem-li sa i sám jeho krvavou obeťou.»

Trajan, rozpálený neohrozenosťou sv. biskupa, vyriekol súd: «Rozkazujem, aby Ignác, ktorý Krista v sŕde nosiť udáva, v okovách do Ríma odvedený a tam k obveseleniu ľudu zveri za pokrm predhodený bol.»

Svätý s radosťou zvolal: «Ďakujem Tebe, o Pane! že si mňa dokonalej lásky hodným učinil a pocítil, abych, jako apoštol Tvoj Pavel, železné putá nosil.» Modlil sa za svoju cirkev, porúčal Pána a nastúpil zdĺhavú cestu mučeníctva. Na ceste tejto do Ríma dorazil do Smyrny, kde bolo mu dovolené navštíviť svojho priateľa, sv. Polykarpa, biskupa Sinyrnenského. Sv. Polykarp pobozkal okovy sv. Ignáca. Zo súsedných cirkví prišli mnohí biskupi, kňazi a kresťania uvítať svätého. Sv. Ignác zápalistou rečou napomínal všetkých, aby sa pevne držali učenia apoštolského, aby mi pre svoju pobožnosť a učenosť považovaný lovali jeden druhého, aby poslúchali vo všetkom svojich biskupov a vytrvali stále v čas prenasledovania. Poslal potom listy na rozličné obce kresťanské, medzi iným do Ríma po kupcoch Efezských, prosiac Rímskych kresťanov, aby ničoho nepodujali k jeho vyslobodeniu, pretože on veľmi túži po smrti mučeníckej. «Drahí bratia!» písal im, «nemajte so mnou žiadnej útrpnosti a neprotivte sa mojej poslednej ceste, lebo to je cesta radostná a milá k životu a k spaseniu. Ja viem, čo mi k dobrému slúži a som preto hotový trpieť muky ohňa, dať sa roztrhať zvermi, prebodnúť mečom, pribiť na kríž, hotový som umrieť, keď len k Ježišu prídem, ktorý je moja láska»

Vojanskí sprievodci jeho za nedlho dorážali na neho, aby sa už bral do veľkého mesta k verejným hrám, kde pred očima ľudu Rímskeho predhodený má byť dravým zverom; i vstúpia na loď, odplavil sa ďalej. Strážcovia jeho strážili ho vo dne i v noci trápili, a trýznili ho a odplácali trpezlivosť a prívetivosť jeho surovosťou a ukrutnosťou. Ale milosrdenstvo božské požehnávalo ho mnohým potešením: lebo kamkoľvek dorazil, všade prijali ho veriaci s úctou a láskou; biskupi mu všade šli v ústrety, pozdravujúc ho a prosiac ho o požehnanie. Keď sa približovali k miestu, ktoré sluje Porto, neďaleko Ostie, i tu mu prišli v ústrety bratia, tešiaca sa, že cteného muža vidieť im dopriano, zarmútiac sa ale zároveň, že ho tak chytré ztratíť musia. Niektorí kresťania pravili vo svojej horlivosti, že ukoja ľud, aby nežiadal smrti spravodlivého. Sv. Ignác ale poznal v duchu úmysel jejich, prosil ich, aby mu nezávideli, že k Pánu pospiecha, a vrhnúc sa na kolená, modlil sa za Cirkev, aby prestalo prenasledovanie a bratia aby zotrvali v láske vzájomnej. Potom ho odviedli do Ríma, kam dňa 20. decembra r. 107 prišiel. Bol to posledný deň saturnalií, v ktorý najväčší zástup ľudu k hrám sa schádzaval; pretože hry tieto sa už končili, svätého hneď viedli do hrozného divadla. Z podzemných klenieb dorážal k ušiam jeho divý rev ľutých tigrov a levov: on však hlasne prerieka: «Slyšte trúby Kráľa mojeho, ktorý ma volá do boja a k víťazstvu.» Na piesku krvavého divadla stál ctihodný starec vo svätom a tichom pokoji, nemeniac barvy a reči, modlil sa po tichu a zvolal: «Ježišu môj, ja som zrno pšeničné Pána a musím zomrieť byť zubami zverov, abych jako čistý chlieb obetný prišiel na Tvoj stôl.» Vtom lev, ktorý sa silným skokom naň vrátil, preránil mu reč a život.

Kosti svätého posbierali kresťania, zavinuli do plachiet, odniesli do Antiochie a jako veľký poklad držali v najväčšej úctivosti. Toto je najstarší príklad ctenia svätých pozostatkov.
.Poučenie.

Trpeť a umrieť pre Spasiteľa Ježiša Krista bolo najvrúcnejšou túžbou, jediným cieľom, po ktorom sv. Ignác túžil. Sladká mu bola smrť pre Ježiša, s radosťou myslel na hodinu, v ktorú mu malo byť dopriano spojiť sa so Spasiteľom; len jedna okolnosť kalila často jeho radosť, a síce, žeby medzi kresťanmi po jeho smrti mnohé roztržky povstať mohli. Preto písal v liste k Filadelfickým nasledovne: «Vyhýbajte každej roztržke, každému kacírstvu. Toto sú zlé byliny, ktoré Ježiš Kristus nepestuje.»

«Kto skutočne patrí Bohu a Ježišu Kristu, drží sa pevne svojho biskupa.»

«Kto nasleduje roztržky a bludy, nebude dedičom kráľovstva Božieho.»

«Snažte sa jednu večeru sláviť, jeden a ten istý pokrm nebeský prijímať. Jedno zaiste je telo Pána nášeho Ježiša Krista a jeden kalich, ktorý nás v jednu krv spojuje, jeden oltár, jako jeden biskup s kňazstvom a jáhny, spolusluhami mojimi.»

«Ničoho nečinite bez biskupa; tela svojho ostrihajte čo chrámu Božieho, milujte jednotu, vyhýbajte roztržkám, buďte nasledovníkmi Ježiša Krista, jako i On je Otca svojho. Učinil som všetko, čo som urobiť mohol jako človek, ktorý miluje jednotu a pokoj, lebo kde sú rôznice a hnevy, tam Boh nebýva.»

Drahý čitateľu! z tohoto vidíš, jako tomuto sv. biskupovi na srdci ležala jednotu vo viere a láske, aby totiž veriaci spolu držali so svojím biskupom a kňazom. Dobré si pováž slov týchto a nedaj sa klamať a vábiť tými, ktorí farníkov búria proti farárovi, alebo kňazov proti biskupovi; nedaj sa zviest' tými, ktorí, ačpráve pri každej maličkosti riekajú: «Ja som dobrý kresťan», svätú vieru predsa krivo posudzujú, mnohé články, jako Svätosť oltáru a spoveď docela zapierajú; ktorí zapieranie takýchto tajomstiev, nešetrenie prikázaní cirkevných, na pr. pôstu, pohrdanie učením biskupovým a napomínaním farárovým za novomódnu osvetu a vzdelanosť vyhlasujú. Všetci títo trhajú sväzok jednoty, sú nepriatelia Krista a zahynú. Pováž, čo praví Spasiteľ: «Kto vás (títo biskupov a kňazov) slyší, mňa slyší; kto vami pohŕda, mnou pohŕda»

Modlitba.

Shliadni, všemohúci Bože a Pane, na naše krehkosti, aby nás, ktorých ťažko tlačí bremeno našich skutkov, sv. Ignác mučeník ochraňoval prímluvou svojou. Amen.

2. februára.

Slávnosť Očisťovania Panny Márie,

čili Hromnice.

Slávnosť táto patrí medzi staršie slávnosti cirkevné. Jedni pripisujú jej ustanovenie pápežovi Gelasiovi (r. 494), iní pravja, že za cisára Justina alebo jeho nástupcu Justiniána (r. 542) bola zavedená.

Slávi sa na pamiatku, že Maria Ježiša, jako prvorodenca, Pánovi v chráme Jeruzalemskom obetovala a tak zákonu Mojžišovmu sa podrobila. Maria náležala dľa narodenia svojho pokoleniu židovskému. V Starom Zákone Boh však skrze Mojžiša naložil bol Židom, aby každá žena po pôrode pacholiatka 40 dní, po pôrode dievčatka 80 dní považovaná bola za nečistú a zdržovala sa chrámu. Po tejto lehote musela matka, — ktorá cez

celý ten čas nesmela verejne sa ukázať, do chrámu sa dostaviť a obetovať, bola-li zámožná, baránka, bola-li chudobná, dva holúbky alebo dve hrdličky. Po tejto obete bola matka za očistenú vyhlásená a mohla sa vrátiť k predošlému zamestnaniu svojmu. Týmto prikázaním chcel Boh Židom na pamäť uviesť že každý potomok Adama od narodenia hriechom poškvrnený je. Maria, ktorá vždy a vo všetkom rada plnila vôľu Božiu, podrobila sa po narodení božského Dieťaťa svojho so všetkou ochotnosťou tomuto príkazu; ona sa mu síce nepotrebovala podrobiť, súc pannou pred i po pôrode, chcela sa ale cvičiť v pokore a poslušnosti, a jako jej božský Syn vo všetkom rovnáť sa ľuďom, vyjmúc hriechu.

Maria teda dostavila sa v chráme so svätým Dieťaťom svojím, a ponevác bola chudobná a matkou Dieťaťa, ktoré sa v chudobe narodiť, v chudobe žiť a umrieť chcelo, priniesla obeť chudobných, totiž dve hrdličky. Keď dokonala obeť svoju, tu jej prišiel v ústrety ctihodný starec, ktorý bol spravodlivý a s túžobnosťou očakával Spasiteľa sveta. Jemu bol Boh prisľúbil, že neumrie, kým by prvej neuzrel Vykupiteľa. I vzal Dieťa božské na ramená a chválil Boha a riekol: «Včul prepustiš, O Pane! služobníka svojho v pokoji podľa slova svojho; lebo oči moje uzrely spasenie, ktoré si pripravil všetkým národom, jakožto svetlo k osvieteniu pohanov a k osláveniu ľudu svojho Israelského.» Jozef však a Maria divili sa tým veciam, ktoré predpovedané boli o ňom. I požehnal im Simeon a riekol Márii, Matke Jeho: «Hľa! Tento je položený k pádu a k povstaniu mnohých v Izraeli a jako znamenie, jemuž bude odporovano, a srdce Tvoje prebodne meč, aby zjavené boli myšlienky mnohých.» Sotva skončil Simeon slová, pre Máriu tak boľastné, tu pristúpila Anna prorokyňa, dcéra Fanuelova z pokolenia Asser; tá sa bola zostarala vo dňoch mnohých a živá bola s mužom sedem liet od panenstva svojho, a bo a vdovou v rokoch okolo osemdesiatich štyroch a nevychádzala z chrámu, pôstom a modlitbou slúžiac Bohu dňom i nocou; i vzala Dieťa na ramená svoje a vzdávajúc vďaky Bohu za tú milosť, že mohla uzrieť Spasiteľa pred smrťou svojou, pohliadala, vrúcne sa modliac, k nebesiam. Maria a Jozef s úplným odovzdaním sa do vôle Božej prijali radostné i žalostné proroctvo Simeonovo, a vykonavše všetko podľa zákona Pána, vrátili sa do Galilee, do mesta svojho Nazaretu. Dieťaťko však rástlo a posilňovalo sa v duchu, plné múdrosti, a milosť Božia bola na ňom.

Na pamiatku slov sv. starca Simeona, že Ježiš je svetlo k osvieteniu pohanov, svätievajú sa v tento deň sviece voskové, ktoré sa nazývajú «hromničky», (preto tak, lebo nábožní ľudia v čas hromobitia ich zapalujú a pri nich o odvrátenie nebezpečia Pána Boha prosia) a potom sa s rozžatými týmito sviecami koná slávny prievod.

U nás Slovanov má táto slávnosť ešte i národné meno: «hromnice». Naši slovanskí predkovia slávievali z jara slávnosť Perúna, boha hromu a blesku, s rozžatými pochodňami obskakujúc jeho modlu. Tak sa to stávalo na vrchu Sytne a po iných miestach uhorského Slovenska. Naši sv. apoštolovia Cyrill a Method ztroskotali predkom našim modlu Perúna a naučili ich znáť pravého Boha; slávnosť pohanská obrátila sa v kresťanský sviatok Hromnice, pochodne Perúna v sviece zasvätené ku cti blahoslavenej Panny, ktoré napospol nazývame «hromničky».

Poučenie.

Blahoslavená Panna vyplnila zákon očisťovania nie z nútenosti, lež pretože ako Matka Toho, ktorý prišiel zákon a prorokov nie vyzdvihnúť, lež splniť, chcela sa zákonu vo všetkom podrobiť. Týmto stala sa Panna Maria skvejúcim príkladom poníženej poslušnosti všetkým ženám, ktoré na-chodia sa v podobnom položení, ako ona; i bodaj by kresťanské matky tak rečenú «vádz-ku» alebo «úvod» nepovažovali za obťažný zvyk! V Starom Zákone bol obrad tento zákonom naložený, v Novom Zákone je on povinnosťou povďačnosti; i kamže by aj ozdravená matka po prvýkrát obrátiť mala kroky svoje, kam by mala ísť, keď nie k Tomu, ktorý jej v čas boľasti a nebezpečenstva nie len vlastný život zachránil, lež ju ešte aj druhým, o mnoho vzácnejším životom požehnal ?

Maria obetovala prvorodeného Syna svojho Pánovi. Ako Maria, tak aj nás obetovala a posvätila niekedy naša matka Bohu, ona nás tiež do chrámu doniesla a jako od Boha obdržaný záloh, jako dar lásky a milosti, postavila nás pod Jeho ochranu, lebo Boh je jediné útočisko naše. Každá matka podobá sa v istom ohľade Márii: každá donáša svoje, nie síce božské, lež na obraz Boží stvorené dieťa v obeť Tomu, ktorý jej ho daroval. V hlbokkej pokornosti, lež v tichej blaženosti stála niekedy matka naša u dverí kostola, milované dieťa k milujúcim nádrám pritiskajúc, zaslzené oči z nemluvniatka vo vrúcnej modlitbe obracajúc k nebesiam, myslela na osudy života jeho; uvažovala, jaké cesty a ciele označil mu Boh; duch jej rúšku budúcnosti preraziť nemohol, srdce však jej ostalo pokojné, potešené, pretože vedela, že prozreteľná, všetko múdre spravujúca láska Božia bdie nad ním a nespí. Modlila sa preto vrúcnou dôverou: Bože, Otče nebeský! Tebe venujem, Tebe posväcujem milované dieťa moje; sprevádzaj ho krížnymi cestami života, osvecuj ho paprškami Tvojho svetla, naplňuj ho duchom pravdy a vedenia; zohrievaj ho plameňom Tvojej lásky; daj mu vládne, pobožné srdce; nech bude šťastlivé a dôjde s? senia; vylej požehnanie Svoje na jeho temeno a pokoj do jeho duše: Tebe, ó Otče nebeský, odovzdávam v boľast'ach zrodený, milovaný plod života môjho!»

Drahý kresťane! pamiatka Rodičky Božej, akožto príkladu poslušnosti a pokory a pamiatka matky našej, ktorá nás pri svojom úvode Pánu Bohu obetovala, upamätuje nás dnešný deň na hlavnú povinnosť našu: v pokore Bohu slúžiť a jeho sväté prikázania ochotne plniť, aby sme hodnými učinení boli ochrany Jeho. Vezmi si pred seba, že sa plnenia tejto povinnosti nikdy nezpustiš.

Modlitba.

Všemohúci a večný Bože! s pokorou prosíme Teba, popraj nám, aby sme, jako niekedy Tvoj jednorodený Syn na dnešný deň v tele našom v chráme Jeruzalemskom predstavený bol, i my s očisteným srdcom k Tebe sa kedysi dostali, skrze Pána nášeho, Ježiša Krista. Amen.

3. februára.

Sv. Blažej, biskup a mučeník.

Pán Boh rozličnými nemocami navštevuje ľudí, hneď, aby ich napomínala trestal, hneď, aby stálosť ich v dobrom zkušal, alebo napokon, aby objavil nám skutky všemohúcnosti svojej. Kto však nemoce dopúšťa na nás, ten nám i lieky podáva, jestli

uzdravenie pôsobí k spaseniu duše našej. Otec nebeský je i našim lekárom; preto aj prosíme ho o jeho mocnú pomoc v našich nemociach; a aby nás tým istejšie vyslyšať ráčil, uchádzame sa i k Svätým a Vyvoleným Jeho o jejich prímluvu. Na prímluvu Svätých mnohí nemocní došli predošlého zdravia svojho, tak na prímluvu sv. Blažeja, ku ktorému sa preto od prastarých časov utiekajú kresťania neduhami hrdla obťaženi.

Sv. Blažej žil v treťom stolytí po Kristu v Armenii, v meste Sebaste. Od detinstva svojho cvičil sa v kresťanskej dokonalosti. Vo venci jeho cností skvela sa predo všetkým láska k bližnému, ktorou pohnutý oddal sa lekárstvu, aby ubiedenému človečenstvu na pomoci byť mohol. Pre jeho cnostný život a milosrdné srdce bol sv. Blažej u ľudu veľmi obľúbený, tak že ho zvolili za biskupa. Jako biskup plnil povinnosti úradu svojho s apoštolskou horlivosťou. Tu vypuklo oproti kresťanom ukrutné prenasledovanie. Pohaniamali tenkrát namiereno obzvlášť na biskupov a kňazov, domnievajúc sa, že jaknáhle zavraždia pastierov, stádo samo od seba sa rozprchne. Keď sa teda prenasledovanie blížilo k mestu Sebaste, utiahol sa sv. biskup do hôr, aby sa zachoval stádu svojmu a skryl sa v jaskyni skalnatej na vrchu Argeus, kde dni svoje v modlitbe a v rozjímaní trávil. Lesná zver bola mu tu jediným spoločníkom.

V zvieraťoch javí sa istý pud, ktorý ich k človekovi vábi, jako keby tušili, že je on vznešené stvorenie; jako keby ich pri ňom ožiarili papršky jeho nesmrteľnej duše, pri-tulujú sa k nemu. Sv. Blažej pripútal k sebe divých obyvateľov horských, čistým a neskaleným okom svojím skrotil ich divosť a bojzlivosť, ony ho poznaly, cítily jeho lásku a ony vďačily sa mu tým, že mu prinášaly pokrmý. Smutná samota obrátila sa takto v príjemné bydllo svätému — ale nie na dlhé časy.

Keď vladár v kraji tom, kde sa sv. Blažej ukrýval, hon zariadil, zbadali poľovníci, ktorí sa práve tou horou túlali, že zver všetka uteká pred nimi jedným smerom. Šli teda za stopami až k jaskyni, v ktorej videli sv. Blažeja, obkľúčeného zverami. Uľakaní poľovníci odobrali sa k vladárovi a povedali mu, čo videli. Vladár vydal rozkaz, aby svätého jali a k súdu priviedli. Sluhovia jeho hneď pospiechali vyplniť rozkaz. Za tým však zašlo slniečko a nastala noc. Tu videl sv. Blažej v modlitbe Spasiteľa, ktorý mu pravil: «Vstaň, lebo mi priniesť máš obeť» Svätý hneď poslušne na toto slovo, vstal a vyšiel von z jaskyne, kde už stáli sluhovia vladára, na neho volajúc: «Pod' s nami, vladár ťa volá.» Na toto volanie riekol svätý s radostnou tvárou: «Vítam vás, dietky moje; včul' vidím, že Boh nezapomenul na mňa.» Keď sa však chceli pustiť na cestu, všetka zver sa za nimi rozbehla; poľovníci sa poľakali a chceli opustiť svätého, tento však riekol im: «Nebojte sa, táto zver neuškodí nikomu, a rozkázal zveri, aby sa vrátila zpiatky. Postrašená zver postála na ceste a smutne sa dívala za svätým, až s poľovníkami zmizol v húšti.

Sv. Blažej celou cestou mlúvil pohanom slová spasiteľné a mnohých z nich obrátil na vieru, a zas mnohých nemocných uzdravil. Dietaťu jednému, ktoré ryby jedlo, uviazla v hrdielku kosť, ktorú nijako vytiahnuť nemohli. Smrť bola istá a už blízka, jako sa pozdávalo; tu priniesla zarmútená matka úbohého pacholiatko svoje k svätému biskupovi, s plačom ho prosiac, aby nemocné z istej smrti vyslobodil. Sv. Blažej počal vrúcne k Bohu sa modliť, prežehnal dieťa sv. krížom a ihneď uzdravené odovzdal matke jeho. Keď po jeho smrti mnohí podobnou alebo inou nemocou na hrdlo trpeli a na prímluvu sv. Blažeja uzdravení boli,

nastala od starodávna v katolíckej Cirkvi tá pekná obyčaj, že sa na jeho sviatok udeľuje požehnanie sv. Blažej. Vezmú sa totiž dve hromničky, deň pred tým (na Hromnice) posvätené a sviažu sa v podobe svätoondrejského kríža; kňaz dotkne sa nimi krku veriacich a pri tom rieka: «Na prímluvu sv. biskupa a mučeníka Blažej oslobod' teba Pán od všetkého neľahu na krku, v mene +Otca i +Syna i +Ducha sv. Amen.» Keď sv. Blažej do Seasty došiel, pokúšal sa vladár Agrikolaus lichotením ho získať a k zapreniu viery pohnúť: žiadal od neho, aby obetoval modlám. Vladár Agrikolaus sa totiž nazdával, že sa sv. Blažej z bázy pred smrťou ukryl; jak veľmi sa preto musel začudovať, keď mu tento dôrazne odvetil: «Ja obetujem svojmu Pánu Ježišu telo a dušu, ale tvojim modlám neobetujem ničoho.»

Nepravosť číhá po násilí, kedykoľvek môže; sudca odpoveďou svätého rozhnevaný, dal sv. Blažej nemilosrdne palicami biť a tak zbitého zas do žalára uvrhnúť. Viackrát bol sv. biskup pred súd predvolaný pokaždé napomínaný, aby bohom obetovať sa nezdráhal, lež nadarmo; sv. Blažej zostal stálym. Konečne vyneseny bol nad ním súd smrti. Sv. Blažej mal byť utopený. Ale čo sa stalo ? Svätý biskup chodil po vode jako po suchej zemi a tí, ktorí ho chceli i tu prenasledovať, utopili sa biedne vo vlnách. Konečne bol zťatý roku 316.

Poučenie.

Sv. Blažej uzdravil na hrdlo nemocné diela znamením sv. kríža. Týmto znamením značia sa kresťania od prvých časov kresťanstva ; týmto znamením vyznávame svoju vieru v trojjediného Boha, týmto znamením označujeme dôveru svoju v nekonečné zásluhy Ježiša Krista. Nekatolíci opovrhujú týmto znamením bez všetkej príčiny. Nachádzajú sa však aj medzi katolikmi mnohí, ktorí sa hanbia pred inovercami prežehnať sa; ktorí večer alebo ráno, pred jedlom alebo po jedle, doma alebo v kostole znamením týmto by sa nepoznačili za celý svet, praviac, že to len pre obecných, neučených ľudí. No na takýchto ľuďoch ľahko splniť sa môže to, čo Spasiteľ predpovedal, že totiž aj On hanbiť sa bude za nich, pretože oni hanbili sa za Neho. Neopovrhuj preto, drahý čitateľu znamením sv. kríža, lež prežehnávaj sa ním ráno i večer, pred jedlom a po jedle, pred prácou i po práci, a vo všetkých nebezpečiach, ktoré by tvojmu telu alebo tvojej duši hroziť mohly. Koľkokrátkoľvek však prežehnáš sa, čin to vždy s dôverou v Toho, ktorý tak ukrutnou a strašnou smrťou zomrel za nás na kríži. «Keď sa značíš znakom sv. kríža, píše sv. Ján Zlatoustý, «ozbroj čelo svoje veľkou dôverou; znamenie sv. kríža musíme nie len prstom činiť na svojom tele, lež vopred pevnou vierou v duši. Jestli prežehnávaš sa týmto spôsobom, žiaden zo zlých duchov neopováži sa do boja pustiť sa s tebou, vidiac kopiju, ktorou smrteľne poranený bol.»

Drahý čitateľu! znamenie sv. kríža vtlačila v čelo tvoje drahá matka tvoja, keď si po prvýkrát uzrel svetlo tohoto sveta; znamením sv. kríža poznačila ťa, keď si jako vyrostlý odobral sa medzi cudzích ľudí; týmto znamením sprevádza ťa druhá, niemennej milá matka tvoja Cirkev od tvojej kolísky až ku hrobu. A keď telo tvoje dávno už zpráchnivelo v čiernej zemi, keď zabudli na teba príbuzní a priatelia, na hrobe tvojom stojí kríž, zvestujúc svetu, že tu pochovaný je «kresťan.» Kríža svätého drž sa preto, dušo kresťanská! v časoch zlých i dobrých, v zápasoch so svetom a diablom, a v znaku tomto doista zvíťaziš!

Modlitba.

Všemohúci Bože! ktorý si nás potešil sviatkom sv. Blažej, popraj nám milostivé, aby sme, ktorí slávime pamiatku mučeníckej smrti jeho, účastní boli aj jeho ochrany. Amen.

4. februára.

Sv. Ondrej Korsini, biskup.

Takú moc má blahoslavená Panna Maria na srdce hriešnikov a na jak vysoký stupeň dokonalosti ctiteľov svojich vede, toho dôkazom je život sv. Ondreja, zvaného Korsini. Sv. Ondrej menuje sa Korsini preto, že sa zo šľachtického rodu Korsinich narodil vo Florencii roku 1302. Rodičia jeho, nemajúc žiadnych detí, učinili sľub Panne Márii, že keby im Boh na jej prímluvu syna požehnal, toho by venovali Jeho službe. I stalo sa, jako si žiadali. Na deň sv. Ondreja apoštola narodil sa im synáčok, ktorého ku cti sv. apoštola nazvali Ondrejom.

Pekný a nádejplný chlapec bol životom, láskou, jedinou radosťou svojich rodičov; oni ho vychovávali jako poklad, im z neba sverený, vyvíňovali jeho vlohy múdрым učením, vplývali na jeho srdce vlastným príkladom, karhali detinskú nemravnosť mäkkým prútom, so stromu lásky srezaným, dobre pamätajúc na príslovie: «Sprostosť uviazaná je na srdce chlapca, prút však odníma ju s neho»; Ondrej bol na potešenie svojim rodičom. Úbohí však rodičia, jak trpko ste mali byť zklamaní! Matka hľadela synáčka svojho v bázni Božej vychovať; Ondrej však, dľa povahy veľmi živý, nevšímal si dobrých naučení matkiných, jakoby okovami pripútaný k svetu a pôžitkom jeho márnym, pohrúžil sa do viery ľahkomyselnej a zkazenej mládeže; plamene chtivosti zábav a roztopašnosti vždy vyššie a vyššie šľahaly v jeho duši, utlačujúc útle kvietky nevinnosti a mravnosti; čo deň hlbšie ponoroval sa v more zrážky a zatratenia. To náramne bolelo dobrú matku. Ona plakala a nariekala vo dne i v noci. V žalosti svojej modlila sa k Panne Márii za obrátenie nešťastného syna svojho. Modlitba táto nebola márna. Jedného dňa, keď sa Ondrej opäť neslušne choval k svojej matke, táto s celou vážnosťou riekla k nemu: «Odstúp odo mňa! Lebo v pravde ty si ten vlk, o ktorom sa mi zdálo, že som ho nosila pod svojím srdcom.» Ondrej odstúpil, hneď sa však k matke nazpät vrátil, prosiac ju, aby mu vysvetlila obsah týchto slov, ktoré hlboko vra-zily sa do jeho srdca. So slzami preriekla k nemu matka: «Keď som ťa ešte pod srdcom nosila, zdalo sa mi, že mám porodiť vlka, ktorý zabehnúv do kostola, premenil sa v baránka. Deň na to porodila som teba. Jako si posavádzil, vieš dobre; v skutku nie jako rozumný človek, lež jako vlk. Už je čas, aby si sa stal baránkom a vyplnil sľub rodičov svojich. Lebo si nebol narodený nám, ale najsvätejšej Panne!»

Hlboko dotkli sa slová tieto srdca Ondrejovho; boľasť matkina skrotila jeho ľahkomyselnosť; padol na kolená pred milou matkou a hneď vstanúc, pospiechal do blízkeho kostola rádu Karmelitov, a jako keby sa v skutku stal z vlka baránkom, pred obrazom blahoslavenej Panny vrúcne sa modlil. Dokonav modlitbu, odhodlal sa vstúpiť do rehole Karmelitov, aby s rúchom svetským odhodil svetské smýšľanie a so šatou reholnou obliekol nového človeka. Jako nováčik (novicius) vykonával s pokornosťou tie najťažšie a najobyčajnejšie práce domáce; v duchu pokánia činil najprísnejšie sebazaprenie. Život jeho bol svätý, nebeský. Pečujúc však o vlastné spasenie, nezapomenul ani na bratov svojich.

Jeden z jeho príbuzných, Ján Korsini, ochorel na nevyhojitelnú nemoc. Aby zabudol na svoje boľasti, oddal sa zaslepenec hre; hral sa celý deň v kôstky, tak že bydlisko jeho ľudia nazývali vôbec domom hýrivcov. Zo sústrasti šiel sv. Ondrej k nemu a sľúbil mu, že ho nemoc nechá, jestli prestane sa hrať, bude osem dní sa postiť a odporúčať sa Panne Márii. Nemocný nasledoval radu svätého a činiac pokánie, uzdravený bol. Pán Boh i viac zázrakmi odmenil svätosť sv. Ondreja. Z mnohých uvedieme tu len jeden. Vo Florencii bol jeden boháč, ktorému zomreli všetci synovia, len jedna dcéruška mu ostala a aj tá trpela na suchotiny. Otec povolal so všetkých strán tých najvýbornejších lekárov, avšak všetko darmo, nemohli pomôcť nemocnej. «Čo žiadaš, drahé dieťa moje, abych ti ešte učinil ?» pýtal sa jej jednúc skormútený otec. Úbohé dievča dalo sa do plaču, rieknuť: «Milý otče! mne niepomoci, iba že by mi pomohol Boh a Panna Maria; lež pošli, prosím ťa, k sluhovi Božiemu, Ondrejovi, aby sa za mňa modlil a nejaký liek mi pripravil; jestli mi to nepomôže, ztratená som.» Utrápený otec bežal hneď do kláštora pre brata Ondreja. Svätý, prídúc k dievčati, vzal chleba, namočil ho do vína a modlil sa takto: «Všemohúci Bože a Spasiteľu Ježišu Kriste, ktorý veriacich svojich na pamiatku Svoju pod spôsobami chleba a vína telom a krvou Svojou nasycuješ, požehnaj tento do vína omočený chlieb, aby slúžil tomuto dievčatku, ktoré dôveruje v Tvoju pomoc, k uzdraveniu tela a duše.» Potom podal chlieb dievčatku, ktoré na to zaspalo, a keď sa zobudilo, zvolalo pevným hlasom: «Otče, matko, dajte sem chytro moje šaty, brat Ondrej ma volá!» I oblečúc sa, šla celkom zdravá do kláštorného chrámu a vzdávala tam vrúcne vďaky Bohu.

Sv. Ondrej na žiadosť svojich predstavených učil sa bohoslovie a vysvätený bol za kňaza. Jako kňaza poslali predstavení svätého do mesta Parížu, aby tam na vysokých školách skončil svoje štúdiá; zkadial' vrátiac sa do Florencie, vyvolený bol za predstaveného kláštora. Jak pokorný a ponížený bol pri všetkom tomto Ondrej, vidíme z toho, že keď ho roku 1360. za biskupa vo Fiesoli vyvoliť chceli, ukryl sa do kláštora Kartusiánov, aby tejto cti ušiel. Následkom toho pristúpilo sa k novej voľbe, ale vtedy jedno dieťa v zástupe hlasitě vykričlo: «Boh sám ustanovil Ondreja za pastiera, on je u Kartusiánov, tam ho najдете.» — Ihneď išlo vyslanstvo k svätému, ktoíy poslúchnuc pokynutie Božie, vysvätený bol za biskupa v 58. roku veku svojho, Tento svoj úrad zastával on do 71. roku svojho, majúť vždy za pravidlo, že čím vyššiu dôstojnosť zastáva, tým svätejší a kajúcejší musí byť život jeho. Na seba bol nad mieru prísny, k iným, zvlášte k hriešnikom, nad mieru láskavý. On bol otcom chudobných, ktorým každý štvrtok nohy umýval. Nepriateľov smieriť a spojy vyrovnávať nikto tak nevedel jako on, slovám jeho nikto nemohol odolať.

Vo vianočný svätvečer roku 1372, onemocnel, priam keď sa na utiereň pripravoval, a 6. januára 1373, zomrel pokojne, plný radosti a predtuchy budúcej blaženosti svojej. Telo jeho pochované je v chráme Pána Karmelitskom vo Florencii.

Poučenie.

Mnohý nemocný rád by si dal zavolať sv. Ondreja Korsiniho, aby mu pomohol, keby on ešte na žive bol. On však žil v Taliansku a už dávno zomrel. Lež či nieto blízko nás druhého, ktorý by nám a to ešte istejšie pomôcť mohol ? Cirkev katolícka je ten lekár, ktorá nám vždy a všade k pomoci prispieva. Sv. Jakub apoštol píše: «Stone-li kto medzi vami, nech

zavolá kňaza Cirkve, aby sa modlil nad ním a pomazal ho olejom v mene Pána. Modlitba viery uzdraví nemocného a uľaví mu Pán a jestli je v hriechoch, odpustené mu budú», t. j. nech prijme sviatosť posledného pomazania. Že však mnohí touto sviatosťou úľavy, útechy a zdravia nenabývajú, toho ona nenie príčinou, lež sám nemocný, preto že nemá živej viery, a nasledovne tej nadprirodenej pomoci nenie hoden.

Nemožno ti sv. Ondreja k sebe povolať, povolaj k sebe Toho, ktorý pravil: «Podťte ku mne všetci, ktorí pracujete a obťaženi ste, a ja vás občerstvím.» Nemocný človek nevládne prísť k Spasiteľovi do chrámu, prichádza preto On sám k nemu v Sviatosti oltárnej. Mnohí nežiadajú si však tohoto pomocníka, a keď si Ho žiadajú, nemajú viery, nádeje a lásky a preto nezaslúžia, aby im Spasiteľ pomohol. Mnohí nemocní, predovšetkým zámožnejší a tak rečení «osvietení» kresťania skladajú celú svoju dôveru v lekára a lieky, jakoby lekár bol ich Bohom a Spasiteľom, alebo jakoby len v tých liekoch nachodil sa život a zdravie. Je síce povinnosťou každého nemocného, dať zavolať k sebe lekára; lekár sa preto mnoho musel učiť, aby poznal nemoce; rastliny tiež len pre človeka stvoril Boh: ale nad lekárom a rastlinami stojí všemohúci Boh, od ktorého to konečne závisí, dovede-li lekár nemoc poznať, pravý liek predpísať a má-li liek nemocnému aj pomôcť. Na to by žiadon nemocný nemal zapomenúť.

Nemocní jako že si hľadajú obľahčiť v nemoci? Mnohí siahajú priam k tak márnym prostriedkom, jako onen príbuzný sv. Ondreja. Jedni hrajú sa v karty, druhí čítajú, aby im čas prešiel, svetské, daromné a škodné knihy, iní zas prijímajú návštevy, atď. Avšak všetko to nemôže poslúžiť k obľahčeniu nemoci. Drahý čitateľu! Boh ťa chce skrze nemoc na čas od sveta odlúčiť, aby si tým viac na Neho a na spasenie duše svojej myslel.

Jestli len vo svete hľadáš potešenia, na nivoč uvádzaš úmysel Boží, nemoc ťa len trápi a nič ti neprospeje. Nemoc je jako čas pôstu a kajúcnosti, ktorý človeku k dobrému poslúžiť môže, jestli ho náležite použije. Môžeš teda potešenie svoje v čas nemoci hľadať v Spasiteľovi Ježišu Kristu, alebo v márnom svete. Rozváž, čo je lepšie, a dľa toho jednaj.

Modlitba.

Pane Ježišu Kriste! Ty lekáru nemocných, ktorý si sa o to postarať ráčil, aby sme v nemoci bez útechy a pomoci neostali: popraj mi milosti, abych v nerest'ach vždy len u Teba pomoc hľadal a k svetu len podľa vôle Tvojej sa utiekal. Amen.

5. februára.

Sv. Agatha, panna a mučenica.

Medzi tisícami oslávených, ktorí jako hviezdy s oblohy nebeskej priateľsky nás pozdravujú, usmieva sa nám dnes zvlášte jedna panna anjelskej čistoty; na hlave má venec z červených ruží a bielu laliu v ruke.

Táto svätá pochádzala niekedy zo šľachtického rodu v Sicílii, meno jej je Agatha. Pobožní jej rodičia vyučovali ju v spasonosnej náuke Ježiša Krista, predovšetkým na srdce jej kladúc, že pôvabnosť a krása telesná sú lživé a márné, že len bázeň Božia je pravá ozdoba panny; že radosti a pôžitky svetské chytro pomíňajú rovne kvietku, keď ho odtrhneme, zvädne; že nie statky pozemské, lež šľachetné vlastnosti ducha a srdca sú opravdivé poklady

života. V takýchto zásadách vychované zkvetalo dievča v dokonalú pannu, jako anjel v tichej domácnosti.

Veľká však a zriedkavá dokonalosť neostáva skrytá; papršky jej svetlosti dostávajú sa voľky nevoľky na vonok, najmä, keď spojená je s krásou a bohatstvom; a Agatha bola krásna a bohatá. Jako včely kvetúcu ružu v záhrade obletujú a radostným bzučaním ju pozdravujúc, hľadajú sa jej srdcu zbližiť, tak sa hrnuli i lživí zbožno-vatelia k pôvabnej panne: avšak nadarmo, Agatha nemala pre lásku pozemskú žiadneho srdca, ona sa s telom i dušou zasvätila Bohu a plná lásky k Ježišu nemala inej túžby, jako panenský život obetovať za Ženícha svojho nebeského. Tejto milosti sa jej i v skutku dostalo.

Agatha meškala práve v meste Katane, keď roku 151. pohanský miestodržiteľ Quincián tam sa dostavil, aby nepriateľské rozkazy, ktoré bol cisár Decius proti kresťanom vydal, v skutok uviedol. Tu i sv. Agatha musela sa k súdu miestodržiteľa dostaviť. Ona tušila, že nastávajú jej ťažké trápenia a preto utiekala sa k Vykupiteľovi o pomoc, rieknuť: «Ježišu Kriste! najvyšší Pane všetkých vecí, Ty vidíš srdce moje, Ty vieš, čo od Teba žiadam, Tebe nech náleží všetko, čo som a čo mám. Ty si mojím pastierom a ja tvojou ovečkou, posilni mňa z nebies, abych v svätom boji za česť mena Tvojho nepodľahla, lež zvíťazila nad diablom. Quincián všetko vynaložil, aby krásnu, vznešenú a bohatú pannu prinútil, aby s ním do stavu manželského vstúpila; lež čistá nevesta Pána odporovala všetkému sľubovaniu a vyhrážaniu. I odovzdal ju necudnej jednej žene, nazdávajúc sa, že tá oblomí jej myseľ. Hrozné boli trápenia a pokušenia, jaké Agatha v dome tejto ženy znášať musela, dôverujúc však v pomoc svojho milého Vykupiteľa, všetko premohla.

V nádeji svojej sklamaný miestodržiteľ dal opäť pannu pred súdnu stolicu priviesť. Tu pýtal sa jej: «Jakého si stavu? Ona odpovedala: «Som slobodná a zo stavu šľachtického. «Či sa teda nehanbíš chovať sa a žiť jako otrokyňa? tázal sa jej ďalej. «Ja som dievka Ježiša Krista odvetila panna, «tomuto slúžiť, je panovať, jeho služba je pravá sloboda, v jeho službách nalezáme nepominuteľné hodnosti, nebeské poklady a večné spasenie. «Či my teda nie sme slobodní, odvetil miestodržiteľ, «ktorí ctíme bohov nesmrteľných?» «Jako by si ty mohol byť slobodným, ktorý slúžiš bezživotným modlám a predávaš peklu dušu svoju?» odpovedala Agatha. Nad touto odpoveďou rozľútený miestodržiteľ dal ju poličkovať a do žalára odvieť.

S veselou tvárou vkročila Agatha do žalára a padnúc na kolená, vrúcne prosila Boha, aby ju posilnil v nastávajúcom jej ukrutnom boji. Na druhý deň predviedli ju opäť pred miestodržiteľa, ktorý na ňu volal: «K čomu si sa odhodlala? Čo je tvoja spása? «Spása moja je Kristus, odvetila Agatha. «Jak dlho budeš ešte strávať na svojom pošetilom úmysle?» osopil sa na ňu miestodržiteľ. «Id' a obetuj bohom, lebo ináč muky polárnu tvoje údy a tvoju tvrdošijnosť; oheň a plameň zmäkčia tvoje zatvrdlé srdce, pohľad ukrutnej smrti zatrasie tvojimi kosťami, tak že na kolenách prosíš budeš o život. «Nie», odpovedala oduševnená panna, «železo a okovy pripútajú ma pevnejšie ku Kristu, oheň a plameň roznieť a len viacej lásku moju k Nemu, pohľad smrti povýši túžbu moju po Nom; všemohúci a milosrdný Boh bude pomocníkom a potešiteľom mojím.

Vzteklý miestodržiteľ dal ju natiahnuť na škripec a ukrutne mučil Tu rozťahanú na všetkých údoch trpela najukrutnejšie muky; v očiach k nebu obrátených perlily sa veľké slzy boľasti, bľadé perný hýbaly sa v tichej modlitbe, ale žiaden hlas, žiaden vzdych ponosov nezdvihol sa z kľúčených ňadier. Týmto objavom rozlostený miestodržiteľ dal ju k stĺpu priviazať a, óh ukrutnosť! panenské jej prsia odrezať. Tvár panny zardela sa nad touto neľudskosťou, v šľachetnej rozhorčenosti zvolala: «Bezbožný ukrutníku, či si nikdy nespočíval na prsiach matky, či ťa hyena kojila, že sa opovažuješ toto urobiť slabšej žene? Večný Bože, nech bude teda pokaličené telo moje, veď ono obnovené a oslávené povstane z mŕtvých.»

Krvou zaliata a na smrť umučená, donesená bola sv. mučenica zpiatky do žalára; ukrutný tyran nedovolil rany jej obviazať a tie sa predsa zahojily; nebeský lekár ale naliať balzamu do zkrvácanych jej prs, posilnil a k novému životu priviedol trpiacu. Tu miestodržiteľ znovu na služobnicu Pána doliehať počal, aby sa kresťanstva odriekla, a keď všetko jeho vyhrážanie zostalo marné, rozkázal telo jej na novo trhať, po žeravom uhľí váľať a potom zas do žalára vsadiť. Tu sa vrhla šľachetná trpiteľka na kolena a soplúc strýznené ruky svoje, modlila sa k Bohu: «Bože všemohúci! Tebe ďakujem, Ty si mňa miloval, Ty si mňa zkúšal, ó vezmi mňa ku Sebe v nebesia»; a domodliac sa, vypustila ducha svojho. Toto sa stalo dňa 5. februára r. 251.

Poučenie.

Najväčšia šľachetnosť záleží v tom, keď Kristu slúžime; áno Kristu slúžiť znamená toľko, čo panovať. Toto povedala sv. Agatha tyranovi, ktorý sa jej z toho posmieval, že sa nazývala služobnicou Krista. Pravdu mala sv. Agatha, lebo kto sa odovzdal službe Kristovej, t. j., kto uznal márnosť pozemských vecí; kto sa naučil odriekať sa statkov a rozkoší tohoto sveta; kto skracuje svoje náruživosti a plný dôvery oddal sa do náručia Ježišovho, ten v skutku je slobodný a trebárs by aj okovy nosiť musel; ten je skutočným šľachticom a mocnejším než kráľ, hoc by nosil len obecnú halenu a býval v drevenej chalupe. Sloboda je len jedna, sloboda totiž od jarma hriechu a náruživosti, ako tiež len jedno šľachtictvo je: život totiž svätý a cnostný. Kráľ, bohatier, človek z rodu vysokého, zmietaný náruživosťami, oddaný ctižiadosti, panovitosti, lakomstvu, smilstvu, je otrokom, preto že ho hriech tiahne za sebou, lebo ako Spasiteľ praví: « Kto slúži hriechu, otrokom je hriechu, pravda ale oslobodí vás.»

Drahý čitateľu! ohliadni sa kolom seba a pováž, ako bohatí a svetskí ľudia plní sú nepokoja a starosti; ako zmietajú ich jejich náruživosti, hneď zas ľahkomyselní, s rozkoší sa vrhajú do rozkoší; majú všetko, čo si ich srdce zažiada a predsa nie sú tak šťastliví, ako mnohí zcela jednoduchý a prostý kresťan, bez bohatstva a rozkoší, ktorý, keď aj slúži, vždy je veselej a pokojnej myslí, lebo neväzí v okovách hriechnej navyklosti. Preto, dušo kresťanská, po tejto slobode, po tomto šľachtictve túž, ktoré jedine platnosť má pred Bohom. Varuj sa hriechu, márnosti a rozkoší svetských, nasleduj Krista a nájdeš tu na zemi neskalený, vnútorný pokoj, po smrti však večne panovať budeš s Kristom.

Modlitba.

O Ježišu! Ty si mojím pánom a kráľom, Tebe chcem slúžiť a Teba nasledovať; popraj mi len milosti, abych roztrhal okovy svojich hriechov a tým stal sa účastným slobody dietok Božích. Amen.

6. februára.

Sv. Dorota, panna a mučenica.

Lúbezné a krásné je kvieťa zeme, no lúbežnejšie, krajšie, rozmanitejšie je kvieťa nebies, v záhrade Pána kvetúce: a po tomto túžila jednúc v prastarých časoch zo všetkých síl duše svojej, jako kvieťa útla a krásna panna sv. Dorota.

Sv. panna Dorota žila v treťom stolytí v Cesarei Kappadocenskej životom práve anjelským. O jej kráse, múdrosti, poníženosti a čistote niesla sa povest' ďaleko-široko. Ale práve tieto vlastnosti vzbudily v nejednom srdci tie najnebezpečnejšie túžby. Žihlava rastie pri ceste bez toho, žeby si ju kto všimnul, vyvíňujúca sa však ruža vôňou a barvou svojou k sebe ťahá ruku, ktorá ju utrhuje. — Pod cisárom Diokleciánom zúrilo to najukrutnejšie prenasledovanie proti kresťanom na Východe. Sapricius, krvežížnivý úradník cisársky, príduc do Cesaree, dal ku sebe zavolať sv. Dorotu a žiadal, aby obetovala bohóm, dľa rozkazu cisárovoho. Sv. Dorota však poníženě mu odvetila, že nebeský vladár iné rozkazuje, aby sme sa totižto len pravému Bohu sa klaňali a jedine jemu slúžili. Sapricius jej pohrozil mukami, ona však zmužile odpovedala: «Tvoje muky trvajú len krátky čas; oheň však gehenny, ktorého bych účastná bola, keby som obetovala bohóm, trvá na veky. Nebolo by to múdro odo mňa, za muky krátky čas trvajúce uvrhnúť sa do zatratenia večného. Nebojím sa ja tvojich mučeníckych nástrojov, ponevác Pán povedal: «Nebojte sa tých, ktorí zabíjajú telo, dušu ale nemôžu zabiť, lež viac bojte sa tých, ktorí môžu i dušu i telo zatratit' v ohni pekelnom.» Rozhnevaný Sapricius dal ju natiahnúť na škripec. Dorota však i tu vyznávala Spasiteľa, po ktorom toľko túžila. Na to Sapricius odovzdal ju dvom sestrám, Kriste a Kalliste, ktoré z bázne pred mukami vieru svoju boly zaprely, a včul' sa zaviazaly, i čistú nevestu Kristovu pohanstvu získať; než stalo sa práve naopak: obe odpadlé sestry získala Dorota viere kresťanskej a zomrelý ešte pred ňou smrťou mučeníckou. Ona totižto na ich reči odpovedala slovami Spasiteľa, ktorý večné spasenie sľubuje tým, ktorí plačú a kvília a prenasledovanie trpia za jeho svätú vieru; a keď zbadala, že by náchylné boly navrátiť sa ku kresťanstvu, povzbudzovala ich, riekajúc: «Dobrý je Pán a hojné jeho milosrdenstvo ku všetkým, ktorí z úprimného srdca obracajú sa k nemu.» Ponevác však malomyseľné ženy nedôverovaly v milosť Božiu, hovorila k nim sv. mučenica ďalej: Pochybovať v milosrdenstve božskom bol by ešte väčší hriech, než slúžiť modlám; nezúfajte preto, veď on je múdry a všemohúci lekár, ktorý jedine vyhojiť môže rany vaše; Spasiteľom ho menujeme, lebo nás spasil, Vykupiteľom, lebo nás vykúpil; obráťte sa len z celého srdca, a bez pochyby nájdete u neho milosti.» Slzy boľasti a pokánia roniac, vrhly sa, Krista a Kallista k nohám sv. Dorote, prosiac ju, aby orodovala za ne u Pána, načo ona, pozdvihnúc k nebesiam svoje ramená, modlila sa nasledovne: «Bože, ktorý si pravil, nežiadam smrti hriešnika, lež aby sa obrátil a živý bol, Pane Ježišu Kriste, ktorý si povedal, že nad obrátením jedného hriešnika väčšia radosť

panovať bude v nebesiach, než nad deväťdesiatdeviatimi spravodlivými, preukáž milosrdenstvo Svoje; prijmi ženy tieto zpiatky k stádu Svojmu, aby dľa jejich príkladu obrátili sa k Tebe všetci, ktorí Ta opustili.»

Zanedlho dal ich Sapricius volať k sebe a potom, keď boly pred ním odvolaly svoje odpadnutie od viery, dal ich spáliť v kotle, vreťou smolou naplnenom. Včul' prišiel rad na Dorotu. Sapricius, plný hnevu, dal ju natiahnuť na škripec a telo jej páliť horiacimi pochodňami. Zdalo sa však, jakoby ona týchto múk ani necítila; podivuhodný úsmev, nebeská radosť žiarila z jej tvári, tak že sa jej tyran pýtal: «Prečo sa raduješ uprostred múk a boľastí?» Na čo sv. panna pravila: «Ešte nikdy v živote nezakúsila som toľkých radostí, jako včuí, že som nepriateľovi vyrvala z rúk duše svojich sestier a že som ich Kristu poznovu získala. Neodkladaj ďalej moju smrť, abych sa octla v ich spoločnosti, pretože už veľmi túžim prísť ku Ženíchovi svojmu, v ktorého záhrade budem ruže a jablká trhať a sa s ním večne tešiť Tyran vidiač, že všetky muky márné sú, vyriekol nad Dorotou súd smrti, totižto, že má zľatá byť. To keď mučenica uslyšala, zvolala: «Ďakujem Tebe, o Pane, že mňa k Svojmu sňatku povolávaš, a s veselou mysl'ou kráčala ku popravišťa. Ulicami povieval studený, ostrý vietor, z oblohy padal sňah miešaný s dážďom, celé okolie pokrývajúc nepríjemnou mhlistou šerosťou; tu prehovorila mučenica s ľúbezným úsmevom k zarmúteným svojim priateľom: «Hľa, jak pustá a nepríjemná je táto zem; jak veľmi sa radujem, že už na druhý, krásnejší svet odísť môžem, kde v záhrade môjho Ženícha skvejú sa krásné lalije, kvitnú voňavé ruže; ó jak veľmi sa teším tomuto raju!» Predný pisár Theofil, ktorý slová tieto slyšal a za bláznovstvo držal, riekol jej posmešne: «Aj, nevesto Kristova, pošli-že mi z raja ženícha tvojho jablká alebo ruže.» Sv. Dorota pohliadla naň vážne a povedala: «Žiadosť tvoja má sa splniť; len aby si bol toho hodný.» Keď prišli na miesto popravné, prosila majstra popravného, aby sa máličko pomodliť smela. A tu zjavilo sa jej spanilé pacholiatko, tri krásne jablká a tri krásne ruže v košíčku majúč, ktorému pravila, aby išiel k Theofilovi a oboje mu odovzdal a riekol, že mu to Dorota dľa sľubu svojho posielala. Theofil stal sa ihneď kresťanom a zomrel tiež smrťou mučeníckou. Nad Dorotou zablyskol sa meč, ktorý koniec urobil jej životu zemskému 6. februára 281., aby nebeský Ženich pojal čistú dušu jej.

Poučenie.

Vo veselej spoločnosti vyprával Theofil s úsmeškami, že každé okamženie očakáva kvety a ovocie z raja, z ruky vnaďnej a príliš ľúbežnej; a hľa, tu pristúpil k nemu chlapec, volal ho stranou a podal mu košíček: tri jablká a tri ruže zázračnej vône boly v ňom. Theofil nemohol oko svoje nasýtiť na tomto kvieti a podivnom ovocí; myslel na to vo dne, sníval o tom v noci, zmocnila sa ho neznáma doposiaľ túžba po tej neznámej domovine, kde takéto ruže kvitnú a takéto ovocie rastie. Zázračný tento objav účinkoval mocne na jeho srdce, otvoril ducha jeho svetlu viery; netajil, lež vyznal Krista nielen v kruhu zadivených priateľov, ale pozdejšie aj pred súdom a vstúpil takto smrťou mučeníckou do záhrady rajskej. Jako Dorota umreť — bolo jeho jedinou túžbou a slávou.

Drahý čitateľu! bodaj by sv. Dorota aj tebe, a aj mne poslala len jeden kvietok z raja, len jednu ružičku, žeby srdce naše rozplápolalo túžbou po Spasiteľovi, tomto zázračnom

kvete z kmeňu Dávidovho; že by nádej v nebesia pozdvihla nás nad pole tejto zeme kamenné, a posilnila nás na cestách trnistých tohoto života!

Modlitba.

Sošli, Pane, na Svojich ponížených sluhov hojnosť milostí Svojich, aby ona podporovala nás v pokušeniach zlých príkladov a osvietila mysle naše, aby sme, poznajúc hriešny svoj stav a činiac pokánie, láskavé prijatí boli skrze Pána nášeho Ježiša Krista. Amen.

7. februára.

Sv. Romuald, opát a zakladateľ rehole.

Prostredným Talianskom tiahnú sa i vrchy Appeniny. V týchto vrchoch, na východ od mesta Florencie leží dolina ohradená do kola jedlovým hájom. Do tohoto hája ženským neslobodno vstúpiť, lebo tam okolo kostola a kláštora sem tam stoja celly pustovníkov. Hlboké ticho panuje po celej doline, len sväté spevy pustovníkov, alebo lomoz robotných nástrojov mníchov miešajú sa so šumiacim vetrom. Toto pole menujú Maldulus, alebo po latinsky Campus Manduli, ináč Camalduli (Kamalduli). Mnísi tejto samoty nasledujú reholu sv. Benedikta, so životom kláštorňým spájajúc obyčaje pústovnické. Utiahnuc sa od hluku svetského, zaopatrujú pokoj svojej duši; zachovávajú večné ticho a mlčanlivosť, ukrocujú svoj jazyk a prísny pôst panujú nad svojím telom. Spokojnosť ducha, mlčanlivosť a pôst odporúčal týmto mníchom svätý zakladateľ ich, Romuald.

Sv. Romuald narodil sa v desiatom storočí z rodiny kniežatskej v meste Ravenne. Výchova jeho bola ako ostatných synov veľkopanských, ktorí napospol málo dbali na vedeckú vzdelanosť. Vyrástol on teda v úplnej nevedomosti, a do dvadsiateho roku nevedel iba jazdiť, poľovať, v kocky hrať a zabávať sa v prostopašných spoločnosťach. K slyšaniu slova Božieho a k vykonávaniu kresťanských cností nemal ani času, ani chuti. Milosť Božia však otvorila mu oči k poznaniu lepšieho života. Stalo sa to nasledujúcou udalosťou:

Jeho otec Sergius prišiel pre jakési pozemky do nepriateľstva s jedným zo svojich príbuzných a vyzval ho dľa tehdašej obyčaje na súboj a žiadal, aby sa aj Romuald zúčastnil na tomto hroznom deji. Tento síce tomu odporoval, pretože mu však otec jeho hrozil, že ho z dedičstva vytvorí, bol prítomný pri krvavom súboji. Sergius zavraždil príbuzného a odporcu svojho. Či Romuald nebol tiež účastný tejto vraždy? Jeho svedomie aspoň nedalo mu pokoja, až premožený ľútosťou, odobral sa do blízkeho kláštora sv. Apollinára, aby tu za 40 dní činil pokánie dľa predpisov cirkevných.

Odlúčenie od sveta, spásanosné napomínania a poučovanie mnícha, ktorý mu bol k obsluhu daný, tak účinkovali na neho, že sa úplne obrátil a na vždy sveta odriekol. Prijímúc rúcho reholné, vyzul človeka starého. Zotrval on v tomto kláštore cez sedem rokov; všetkým cvičeniam kláštorňým oddal sa s toľkou horlivosťou a vytrvalosťou, že za krátky čas ostatných údov v cnosti prevýšil. V ten čas zahniezdily sa v kláštoroch mnohé neporiadky straniva kázne reholnej. Mladý Romuald, plný svätej horlivosti, dal sa vlašných bratov napomínať a karhať. Týmto ale narobil si mnoho nepriateľov a nenávisníkov: reholníci

vlažní, o reholu nie mnoho dbajúci, nedbanliví a leniví, sprisahali sa proti nemu, a jako mu povedano bolo, číhali po jeho živote.

Romuald preto s dovolením opáta opustil tento kláštor. Lež kde sa včul' padeť? V okolí Benátok žil v tomto čase medzi močiarmi na jednom ostrove pustovník, ktorý sa menoval Marin. Muž ten bol pobožný a nesmierne prísny. Modlitba a rozjímanie bolo jeho najväčšou rozkošou. K tomuto pustovníkovi odobral sa Romuald a veľmi sa tešil, že tak prísneho majstra našiel a podrobil sa zcela jeho vôli. Oba svätí pustovníci žalmy spievajúc chodili lesom. Romuald nevedel spievať. Kedykoľvek teda chybil, uderil ho Marin prútom po hlave, aby sa žiak v trpezlivosti cvičil. Dlho znášal učeník toto karhanie, konečne ale riekol ticho a pokorne: «Majstre, jestli sa vám ľúbi, šľahajte ma teraz po pravom uchu, lebo na ľavé som už temer ohluchol.»

Marin a Romuald prišli zanedlho do potyku s druhými pustovníkmi zo vznešeného rodu. Peter Orseolo, vojvoda, ktorý nespravodlivou cestou dostal sa k vláde v slobodnej obci Benátskej, pýtal sa viacej znamenitých mužov, čo by mal činiť, aby utišil svoje svedomie. Guarin, opát francúzsky, radil mu, aby opustil svoju dôstojnosť a utiahnuc sa v niektorom kláštore, pokánie činil. To isté radili nespokojnému vojvodovi Marin a Romuald. Orseolo, Ján Gradenik, jeho spoluvinník, Marin a Romuald odobrali sa teda k opátovi Guarinovi do Francúzska. Orseolo a Gradenik ostali tu v kláštore sv. Michala, Marin a Romuald ale aj tu viedli život pustovnícky. Po jednom roku však odobrali sa s viacej súdruhmi do lesa a založili tu celú pustovníckú osadu.

Kým Romuald vo Francúzsku trval, otec jeho Sergius, pohnutý príkladom syna, obrátil sa a vstúpil do kláštora blízko Ravenny. Onedlho však nezľúbil sa mu tento život, tak že sa chcel opäť do sveta navrátiť; dozvediac sa o tom syn jeho, ihneď pospiechal do Ravenny, aby dušu otcovu zachoval. I podarilo sa mu otca v kláštore zadržať, kde on aj nábožne obcoval a sväté zomrel.

Romuald sa na to zas utiahol do svojej milej samoty, avšak nie na dlho: Boh sám ho postavil na svietnik, aby na potom svetu tak zkazenému jako vzor kajúcnosti svietil a životom svojím ukázal, že do neba nevedie iná cesta, krome cesty sebazapierania.

Na Veľkú noc roku 996. prišiel cisár Otto III. do Ravenny, i chcejúc zaplniť uprázdnené opátstvo Elasse, dovolil mníchom, aby si sami zvolili opáta. Mnisi jednohlasne zvolili Romualda za opáta. Svätý sa však zdráhal prijať tento úrad, a len na prosbu cisára, ktorý osobne prišiel do jeho celly a na hrozby snemu Ravenského podrobil sa vôli mníchov. Jako opát usiloval sa kláštornú reholu s celou prísnosťou do života uviesť, bez ohľadu na stav, vzdelanosť a vek rehol-níkov. Mnisi preto obanovali, že ho učinili opátom; láska a úcta k nemu obrátila sa v nenávisť. Romuald s boľastným srdcom videl, jako sa mravný stav kláštora zhoršuje, i nemohúc na seba vziať ťažkú zodpovednosť, išiel za cisárom do mesta Tivoli a složil tam opátsku palicu k nohám Gerberta, arcibiskupa Ravenského, sám ale nasledoval cisára, jehož spovedníkom sa stal, do Ríma, zkadial' neskôr putoval na vrch Cassino.

Na slová sv. Romualda značný počet mladých šľachticov a kniežat odriekli sa lesku a nádhere sveta, a odoberúc sa do kláštornej samoty, viedli život prísny, celý čas strávili na

modlitbe, spievaní žalmov a práci. Mnohí z nich tiahli jako misiónári až do Poľska, Ruska, medzi Slovanov, rozširovali tam kresťanstvo a umreli smrťou mučeníckou; počet učeníkov jeho tak sa rozmnožil, že im nemohol dať príbytku viacej, a preto musel aj po iných stranách stavať kláštory. Najznamenitejší z nich bol kláštor v Kamalduloch. Ztadiaľto vzal pôvod svoj prísny rád Kamaldulenský, ktorý ešte po dnes trvá v Taliansku. Podivuhodná horlivosť kajúcna oživovala obyvateľov tohoto kláštora, ktorí buď v samote a odlúčene vo svojich cellách žili a preto sa menovali pustovníkmi, buď sa zavierali do svojich komôrok a neprehovorili slova, iba k predstaveným a bratom, ich obsluhujúcim. Kto týchto nábožných mužov videl, ten anjelov v ľudskom tele vidieť sa domnieval, tak svätý život viedli, mali ale na sv. Romualdovi príklad jasne svietiaci.

«Dvadsať rokov tomu», povedal sv. Romuald istému kňazovi, «čo sa k smrti pripravujem; lež čím ďalej sa k nej pripravujem, tým viacej nahliadam, že nie som hoden ustanoviť sa pred obličajom Božím.» I aby sa ešte dokonalejšie k smrti pripravovať mohol, odišiel koncom roku 1026. do kláštora Valdi Castro, dal si v blízkej doline vystaviť kostolík a pustovnícku chatrč, odobral sa od svojich bratov a zatvoril sa tu samotný, očakávajúc koniec života svojho; pre slabosť a chorľavosť však potrebný bol opatery. Dňa 19. júna 1027. večer prepustil dvoch bratov, ktorí mu posluhovali; oni odišli, postáli však u dverí v úzkostnom tušení; a keď cez dlhší čas neslyšali v celie žiadneho hlasu, vstúpili do vnútra a našli ctihodného starca — vo večnom spánku. Odišiel on do večnosti prijať tých sto korún, ktorých si cez sto rokov zaslúžil v službe Pána.

Poučenie.

Dvadsať rokov slúžil sv. Romuald svetu; sto rokov strávil v službe Pána. Stodvadsať rokov života! jako si ich zaslúžil Romuald? Pokojnosťou ducha a prísnou miernosťou; toto sú tie divotvorné prostriedky, ktoré posilňujú ducha, telu dodávajú sily a vytrvalosti: «mierny pridáva k svojmu životu.» Avšak, drahý čitateľu! nežiadaj si Romualdov vysoký vek, lež Romualdov život, lebo nie jak dlho, lež jako si žil, tázať sa ťa bude Pán v posledný deň súdny.

Modlitba.

Modlitba sv. Romualda opáta odporúčaj nás Tebe, Bože, aby, čoho vlastnými zásluhami dostať nemôžeme, obsiahli sme na prímluvu sv. Romualda, skrze Pána nášeho Ježiša Krista. Amen.

8. februára.

Sv. Ján z Mathy, zakladateľ rehole.

Slovo Pána: «Čokoľvek učinili ste najmenšiemu z mojich bratov, mne ste učinili», vznáša sa po všetky časy a miesta, láskavé pôsobiac v Cirkvi, v život uvádzajúc tie najrozličnejšie ústavy lásky k ulaveniu ľudskej biedy vo všetkých stavoch a pomeroch, k vykúpeniu človečenstva z duševných a telesných útrap.

V stredoveku povstali v severnej Afrike tak rečené barbarské alebo lúpežné štáty, ktoré si za úlohu vzaly drancovať kresťanské lode, po námorí Španielska, Talianska a Francúzska lúpežiť a obyvateľov jejich do otroctva odvádzať. Hrozný býval osud oných

nešťastníkov, ktorí z milej domoviny, z lona rodiny vytrhnutí boli: vo dne i v noci museli ťažko veslovať na morských lod'ach, alebo ťahať pluh po tvrdej pôde, alebo kameň a hrudy roztlkať; z úst nemilosrdných pánov svojich neslyšali nikdy priateľského slova uznalosti, džaur, t.j. pes kresťanský, bolo ich jediné meno. Trápenia a neresti jejich zväčšovať muselo i to, že nemohli účastní byť ani potešenia náboženstva; nikde nevideli skvet' sa znamenie svätého križa, nikde neslyšali človeka uspokojujúci a pozdvihujúci hlas zvonov; nesmeli vysloviť meno Pána a ťažké srdce svoje vyliat' v hlasnej modlitbe; nemali oni kostola, nie oltára, nie kňaza, ani sviatostí. — Kde-tu obracali veľkodušní biskupi a súcitní veriaci časť svojho majetku k vykúpeniu týchto nešťastných; boli to sväté, lež zriedkavé skutky milosrdenstva. Svätému, ktorého pamiatku slávime dnes, dopriano bolo úbohým otrokom kresťanským prispieť ku pomoci mocnými prostriedky.

Sv. Ján z Mathy narodil sa vo Faucone vo Francúzsku roku 1153. Jeho nábožná matka zasľúbila ho už čo dieťa božskému Spasiteľovi. Súc kresťanský vychovaný a vo vedách vzdelaný, vstúpil do stavu kňazského. V kaplne biskupa Parížskeho slúžil prvú omšu svätú. Už pri tejto omši svätej prihodilo sa niečo zázračného: keď totižto plný vrúcnej pobožnosti pozdvihol svätú hostiu, zjavil sa na oltári anjel v podobe krásneho mládenca, odiateho rúchom bielym, na prsiach s červeno-modrým krížom; vedľa neho kľáčal z každej strany otrok, ťažkými okovy obťažený, odiaty v rúcho neznáme; jeden sa zdal byť kresťanom a druhý pohanom. Ján vo svätom vytržení dlho díval sa na toto videnie; keď však k sebe prišiel a omšu svätú dokončil, zjavil to biskupovi a iným priateľom, ktorí tam boli prítomní. Títo mu nemohli inej rady dať, než aby šiel do Ríma k sv. Otcovi a slyšal z jeho úst, čo by mal učiniť.

Prv však, než by bol do Ríma išiel, odobral sa do samoty horskej, kde stretol sa s pustovníkom Felixom z Valois (Valoá), ktorý tu v hustom, osamelom lese Bohu slúžil. Celé tri roky žili oba títo sluhovia Boží v najnežnejšom priateľstve, pracovali, rozjímali a modlili sa spolu, majúc jednu chalupu, jeden oltár, jeden stôl, jedno srdce a jednu dušu. Raz za krásneho večierka sedeli oba v úprimnom rozmlúvaní u potôčka, ktorý ľúbo okolo ich tichého domku žblunkotal. Sv. Ján po prvé vyprával Felixovi o videní, jaké mal pri svojej prvej svätej omši a podotknul, že ho týmto Boh k vykúpeniu kresťanských otrokov povolal. Jako takto v tichosti rozmlúvali, tu videli jeleňa k potôčku prichádzať, a ten mal medzi parohami kríž červeno-modrý. Tu už nečakali viacej, lež oba vydali sa na cestu do Ríma. Toho času sedel na stolici sv. Petra jeden z najväčších pápežov, Innocenc III., ktorý pustovníkov láskavé prijal, a keď mu o podivuhodnom videní všetko sdelili, svolal hneď sbor kardinálov a biskupov, aby sa s nimi poradil; zároveň ale nariadil slávne pôsty a modlitby, aby zvedel vôľu Pána; deň na to slúžil sv.omšu na tenže úmysel. Lež aj včul', jako pápež pozdvihoval sv. hostiu, celému shromaždeniu zjavil sa ten istý anjel a týmže spôsobom, jako v Paríži Jánovi pri jeho prvej omši svätej.

Ponevác po týchto zázrakoch nebolo pochybnosti o tom, že Ján a Felix vyvolení sú k tomu, aby založili rád k vykúpeniu zajatých, sv. Otec, ktorého srdce za všetky jeho dielky, predovšetkým za nešťastlivé, vrele bilo, potvrdil založenie «rádu najsvätejšej Trojice k vykúpeniu zajatých a odovzdal tým dvom sluhom Pána malebné rúcho reholné, totiž biely kabát s červeno-modrým krížom na prsiach. Ján a Felix, obdržiac požehnanie od svätého

Otca, vrátili sa do Francúzska, kde im kráľ Filip August prvý kláštor vystaviť dovolil, šľachtici ale a veľikáši krajinskí udelili hojných prostriedkov hmotných, k tomu potrebných. Ján sa chcel bezodkladne pustiť na cestu do Afriky, ale rozličné naloženia sv. Otca zdržovali ho doma; i vyslal ta preto dvoch bratov reholných so značnou summou peňazí, aby úbohých zajatých kresťanov vykúpili. Roku 1200. vrátili sa títo dvaja bratia reholní z mesta Marokka so stošesťdesiatimi vykúpenými otrokmi zpiatky do milovanej vlasti.

Keď Ján z úst týchto dvoch bratov uslyšal, jak ukrutne nakladajú pohani s úbohými otroky kresťanskými, sbieral peniaze po Francúzsku a Taliansku, a preplavil sa potom s jedným súdruhom cez more do mesta Tunisu, kde stopäťdesiat kresťanov vykúpil. V tom okamžení však, jako s vykúpenými na loď chcel vstúpiť, vrhli sa na neho pohania a hodili ho do okovov, pod zámienkou, že ich oklamal, v skutku ale aby od neho viacej peňazí vynútili. Ján sa tešil okovám a len tá myšlienka ho kormútila, že kresťanských otrokov, uz vykúpených, na slobodu neprepustia. Nemal ani haliera peňazí; v celej zemi nebolo priateľa, ktorý by mu k pomoci bol prispel; tu padol na kolená, vytiahol zo záhadria obraz Panny Márie, ktorý sebou nosil, ľúbil ho a vrúcne sa modlil, žeby nedopustila, aby títo vykúpení kresťania poznovu okovy nosiť museli. Tu sa mu zjavila panna krásy zázračnej a toľko zlata mu do rúk vložila, koľko postačilo nasýtiť lakomosť neveriacich. Ján teda smel teraz odcestovať s vykúpenými bratmi; tu ale napadlo opäť pohanom, že on je toho hlavnou príčinou, prečo títo otroci neodpadli od svojej viery. Plní zúrivosti chystali sa loď jeho rozkopať; avšak podarilo sa mu pod zvláštnou ochranou Božou k Ostii priraziť. I kto je v stave opísať radosť obyvateľov tohoto mesta? Dietky, mládenci a panny, otcovia a matky vyšli im v ústrety, túžebne očakávajúc, zdáľž neprichádza otec, matka, sestra, brat alebo príbuzný, ktorých už dávno nevideli a držali za ztratených. I zakým vyslobodení otroci kľakali na zem a rúbali zem milej vlasti, a hneď zas vrhali sa v náručie drahých príbuzných, žatým ubieral sa sv. Ján v tichosti do svojho kláštora, nečakajúc, až by kto prišiel a z povďačnosti ruky mu bozkával. Sotva sa zotavil, vzal zase do ruky palicu pútnickú, cestoval z mesta do mesta, žobral almužnú, a keď dostatočných peňazí nasbieral, poznovu bral sa na cestu morom do krajín pohanských, poznovu dielo milosrdenstva počínajúc.

Raz cestoval do Španielska, kde neveriaci Maurovia všemožne na tom pracovali, aby úbohých otrokov priviedli o najväčší ich poklad, totiž o vieru. Už mnoho bol vykúpil týchto nešťastlivcov, keď mu naraz vyšly peniaze. V tejto nesnádzi vzal opäť útočisko k svojej premilej pomocnici Márii. Slúžiac ku jej cti omšu svätú, vrúcne ju vzýval o pomoc. Sotva ale dokončil omšu svätú, už ležalo vedľa oltára toľko peňazí, koľko len k vykúpeniu otrokov potreboval.

Avšak nielen z telesného otroctva vykupoval on úbohých, lež kázal neustále hriešnikom a bludárom. I takto vykonávajúc skutky milosrdenstva, ohlasujúc slovo Božie, konečne usnul v Pánu v Ríme dňa 17. decembra 1213.

V Uhorsku uviedol rád najsv. Trojice prímás a arcibiskup blahej pamäti Juraj Szécsényi roku 1695 do Hlavy; za nedlho potom biskup Mattyasovszky do Komárna, Kollonics, prímás a arcibiskup ostrihomský do Prešporku. Potomci ale výtečných rodín, jako rodiny Batthyánvi, Koháry, Szirmay, Károlyi, Okolicsányi, Mártonffy, Erdódi značne

podporovali tento rád. Z panovníckeho rodu v Rakúsku zaujali sa za toto spásenosné podujatie cisárovná Eleonora, manželka cisára a apošt. kráľa Ferdinanda III, Leopold I, Jozef I, Karol III. a Maria Terezia. Cisár Jozef II. ale zrušil vo svojom mocnárstve medzi mnohými i túto spásenosnú reholu.

Poučenie.

Vznešené divadlo to zaiste bolo pre anjelov a všetkých dobrých ľudí, keď sv. Ján z Mathy úbohým otrokom okovy snímal a im vrúcne želanú slobodu oznamoval, alebo keď so svojou loďou ku brehu prirazil, a úbohých odovzdal a vrátil svojim príbuzným. Pohľad na slzy vďaka a radosti, ktoré plynuly z očí nešťastníkov, bol sv. Jánovi najväčšou odplatou za všetky jeho namáhania. On ale ani nežiadal žiadnej odplaty za svoje skutky milosrdenstva, on netúžil za úctou a pochvalou, a preto aj skryl sa do svojho tichého kláštora, aby vyhnul oslave a vyznačeniam. Prečo to ale činil ? Preto, aby skutkami svojimi oslavoval jedine Boha, sám ale neprišiel o večnú zásluhu v nebesiach. Rozpomínal sa on totiž na slová božského Spasiteľa, že tí, ktorí preto činia dobro, aby od ľudí videní boli a úctu pred svetom získali, vezmú odplatu svoju už tu na zemi a preto v nebesiach nemajú žiadnej odmeny viacej očakával

Preto, dušo kresťanská, nedbaj pri všetkom, čo činiš, na chválu ľudskú, a spomni, že ľudia, ktorí na « Kvetnú nedeľu » Kristu Hosanna volali, v piatok na to kričali: «ukrižuj ho!» Smýšľanie ľudí mení sa jako vetor, jedine Boh sa nemení: On sľúbil odplatu za každý dobrý skutok, bárs by si ho bol vykonal v najväčšej skrytosti; on dostojí svojmu slovu.

Drahý čitateľu! Známo ti je, jako vytýkal Spasiteľ Farizeom, že oni všetky svoje dobré skutky len preto konajú, aby ich ľudia videli a jako mužov pobožných ich chválili. Zdáliš chceš podobným byť týmto Farizeom ? Zaiste nie. Preto nedávaj chudobným s úmyslom, aby ťa ľudia chválili. Nezachovávaj pôsty a nemodli sa preto, aby ťa predstavení videli, lebo to všetko je farizejstvo. Čiň dobre bližnému svojmu pre Boha, čili preto, pretože to Boh prikázal a za to odplatu ti prisľúbil; pritom vyhýbaj chvále a vyznačeniam. Čokoľvek činiš, pri všetkom buď tvojím heslom: «všetko ku cti a chvále Božej — svet nech hovorí čo chce.»

Modlitba.

Milosrdný Bože! vlej do srdca môjho útrpnosť k núdzu trpiacim, popraj mi však spolu aj tej milosti, abych žiadon dobrý skutok nekonal preto, abych sa ľuďom ľúbil, lež abych vo všetkom jednaní a konaní na zreteli mal jedine Tvoju česť a slávu. Amen.

9. februára.

Sv. Apollonia, panna a mučenica.

Roku 248. po narodení Spasiteľa Ježiša Krista žil v Alexandrii istý pohanský veštec, ktorý kresťanov nenávidel, preto že boli nepriateľmi jeho zkázonosného umenia. Pod zámienkou, že úcta k bohom v nebezpečenstve sa nachodí, búril ľud proti kresťanom. Pobúrený ľud oboril sa na kresťanských spoluobčanov svojich a páchal na nich tie najukrutnejšie neprávosti, domnievajúc sa v zaslepenosti svojej, že tými ukrutnosťami ctí

svojich bohov. Zúrivé hordy pohanske vrútily sa do domov kresťanov, zbíjaly a lúpéžily, a čo odviecť nemohly, vyhádzaly na ulicu a spálily. Mnohí z kresťanov hľadali v úteku svoju záchranu, mnohí však upadli do rúk krve lačných pohanov.

Medzi týmito nachodila sa i ctihodná panna Apollonia. Darmo ju nútili pohania, aby sa rúhala Kristu. Ona ho vyznala a oslavovala neohrožene pred vztekľými zástupy modloslužobníkov. «Dokúď», pravila, «v tomto krehkom tele žiť budem, ústa moje a jazyk môj Boha všemohúceho bez prestania chváliť a velebiť budú.» «Modly sú len diablovia, ale jeden je pravý Boh, Ježiš Kristus, a len jemu sa klaňať musím.» Touto rečou rozhorčení pohania vrhli sa na pannu svätú a tak ju po tvári bili, že jej všetky zuby povyrážali. (Kresťanskí veriaci utiekajú sa preto po dnes k nej, keď trpia na bolenie zubov.) Lež mučenica svätá ostala neohrozenou.

Nesmierne mnoho trpela sv. panna, plná však odovzdanosti do vôle Božej trpela v tichosti, neustále hľadiac k nebesiam. Pohania na to zapálili uprostred mesta veľkú hranicu, doviedli k nej Apolloniu a hrozili jej, že jestli nebude sa rúhať Bohu kresťanskému, hodia ju do ohňa. Zdálo sa, jakoby svätá rozmýšľala, ktorú z týchto dvoch vecí vyvoliť si má a ponorila sa pri tom v tichú a vrúcnu modlitbu k Bohu — poslednú to ovšem na tejto zemi; i kým pohania tešili sa duševnému boju svojej obete, Apollonia, jakoby pozdvihnutá mocou nadzemskou, skočila sama do ohňa; do výšin šľahajúci plameň horiacej vatre bol jej rebríkom k nebesiam.

Poučenie.

V živote svätých jesto mnoho, čo musíme obdivovať, nesmieme ale nasledovať. Takto aj v živote sv. Apollonie. Apollonia skočila sama do ohňa. Sv. Augustín vraví o smrti tejto mučenice, že sa vrhla do ohňa, zvláštnym vnuknutím Božím k tomu súc pohnutá. Keby tomu tak nebolo, museli by sme sa domnievať, že sama sa o život pripravila, čo je hriech veľký. Musíme tiež povážiť, že sv. mučenica táto len to učinila, čo tisíce mučeníkov pred ňou a za ňou; umreť alebo zapreť Krista, medzi týmto musela si voliť, i skočila preto radšej dobrovoľne do ohňa, než by sa bola rúhala Bohu, tak jako ostatní sv. mučeníci dobrovoľne stúpali na popravište, s radosťou šli v ústrety divým zverom, odhalili krky svoje a podali ich katovi.

Drahý čitateľu! keď rozjímaš o živote sv. Apollonie, napadne ti snád' myšlienka, že človeku dovoleno pripraviť sa o život, spáchať samovraždu? Boh uchovaj! Mnohí kresťania z nevrlosti nad svojím nešťastným postavením, z trúchlivosti nad svojimi nerestami smrť si prajú a volajú: Bodaj bych umrel, bodaj by už tá smrť pre mňa prišla! Ľudia, ktorí takto myslia a mlúvia, nezdajú sa vedieť, že nešťastie, chudoba, nemoc, trápenie, zármutok je len zdánlivé zlé, ktoré Boh na nás zosiela, buď aby nás za naše hriechy karhal alebo aby nás zkušal; nezdajú sa vedieť, že bez kríža nikto do neba nemôže vojsť. Veď musel aj Kristus trpeť a tak vojsť do slávy svojej. Preto píše sv. Peter: «Kristus trpel a príklad zanechal vám, aby ste nasledovali šľapaje jeho.» Pre trápenie a zármutok ešte žiadon svätý nežiadal si smrť, radšej všetci túžili po trápeniach a vyhľadávali ich a keď nimi navštívení boli, znášali ich trezivo, pohliadajúc na ukrižovaného Spasiteľa.

Pravý kresťan teda nikdy si nepraje umrieť, keď trápenia, boľasti, zármutok a neresti naň doliehajú; tým menej hľadá ujsť im samovraždou.

Nikto si sám život nedal, nesmie si ho teda ani sám vziať. Nikto nesmie siahať do práv Božích; Boh nám dal život náš, on jedine má právo nad ním. Samovraždou vyhýba každý, zvlášte otec rodiny, povinnosťam svojim, činí krivdu bližnému, ktorú nahradiť nemôže. Samovrah je jako ubehlík-vojak, ktorý prvej opúšťa stráž, než Bohu ľúbo. Samovražda je teda zločin, ktorý Cirkev katolícka natoľko nenávidí, že samovrahovi odopiera pohrab cirkevný.

Dušo kresťanská! stoj vždy pevne vo viere a dôvere v Otca všemohúceho a dobrotivého v nebesiach, ktorý každému hriešnikovi, ktorý sa kajúcne k nemu obracia, milosť polepšenia a odpustenie poskytuje, ktorý všetky vlasy hlavy tvojej spočítal a všetko k tvojemu blahu a prospechu riadi a spravuje. Netrať preto myslí a nezúfaj, On všemohúci stará sa o teba a nikdy ťa neopustí, a keď si statočne vytrpel a vybojoval, vezme ťa v čas svoj do blaženosti večnej, ktorú pripravil všetkým, ktorí sa ho boja a ho milujú.

Modlitba.

Všemohúci Bože a Otče! popraj mi milostivé, abych v žiadnej prípadnosti života dôvery k Tebe neztratil; abych radšej vo všetkých potrebách svojich k Tvojej otcovskej добрote a láske sa utiekal, a zmužile vytrval v boľastách a krížoch až do konca. Amen.

10. februára

Sv. Školastika, panna.

Jako sv. Benedikt svojou regulou priviedol k Pánu na ceste cnosti nesčíselných mužských: tak viedla sestra jeho Školastika k dokonalosti nesmierny počet ženských. Ona je zakladateľka ženského kláštorného života na Západe, duchovná matka dcier, ktoré dľa regule sv. Benedikta čistý, Bohu posvätený život vedú v kláštoroch, čo jasné lalije, čo voňavé kvietky prekvitajú v záhrade Pána, — matka nesčíselných panien, ktoré v nebesiach nasledujú Baránka všade, kam ide s bratom svojim sv. Benediktom duchom útlejšie spojená, než sväzkom pokrevnosti, zriekla sa jako on už v útlej mladosti všetkých radostí a pôžitkov sveta smyselného. Vysoký rod, vznešení príbuzní a pokrevní, bohatstvo, jakým oplývala, a pôvabnosť telesná len toľko ceny mali pred ňou, nakoľko ich obetovať mohla Pánu. O jej útlej mladosti nevieme ničoho; zaiste sotrvávala ona u svojich rodičov, jakožto nevinná a opravdu kresťanská panna, v tichej a pobožnej domácnosti. Až po rokoch, keď meno a chýr Benedikta vznášaly sa všetkými krajinami Talianska, keď vysokopostavení hodnostári a obecní ľudia pospiechali k nemu preukazovať mu svoju úctu, keď kláštory, ktoré bol založil, stály v najkrajšom kvete, opustila Školastika svoje rodisko, utiahnuc sa v blízkosti znamenitého brata svojho. Dojatá prostotou a krásou novej rehole, preniknutá túžbou po vyššej dokonalosti, shromaždila okolo seba malý počet pobožných panien a založila s pomocou svojho brata, zaiste neďaleko Sublae, kláštor ženský. Tu pôsobila a účinkovala ona v duchu pokoja a lásky cez dlhé roky; útló pritúlila sa k vlastnosťam svojich sestier, viedla a riadila ich srdcia dľa múdrych predpisov rehole, utvoriac takto raj nevinnosti okolo seba. Snaha po posvätení a tichá múdrosť v správe domácej vyplnily zcela jej život; behom časov

pospiechaly panny a vdovy v takom počte k nej, že prinútená bola v okolí viacej ženských spolkov založiť, ktoré všetky múdrou horlivosťou a obozretnosťou spravovala. Tak plynul jej v pobožnej a svätej účinnosti a horlivosti deň za dňom a rok za rokom. Zriedka, najviac raz v roku, navštívila svojho brata; schádzali sa pri tejto príležitosti obyčajne v jednom dome neďaleko vrchu Cassino; tu vyrozprávali jeden druhému, čo videli a zkusili, jaké radosti a žalosti prežili; vyliali srdcia svoje, tešili a posilňovali jeden druhého spásnou nádejou v krásnejší a vyšší život, vo večnosť nevysloviteľných radostí. Oni hovorievali jeden s druhým o tom, čo skúsili a prežili. Či sa to srovnávalo s ich regulou ? Ovšem! o jakýchkol'vek veciach môžeme mluiť, jestli ich spojíme. s Bohom, za zjavenia jeho všemohúcnosti, dobi. a múdrosti ich považujúc.

Jedného dňa po dlhom čase priš!" opäť Školastika a Benedikt prijal ju s radosťou a s braterskou útlosťou. Ponorili sa, jako mnohokrát pred tým, v pobožné rozmluvy, vyprávali, čo radosťou naplňovalo ich srdce, čo ťažko tlačilo ich ňádra, o svojich duševných zápasoch a víťazstvách, skúseniach a pokušeniach; bohatstvo myšlienok a citov v nevyčerpatelnej reči prúdív z ich úst. Deň sa klonil ku koncu, oni si sadli ku skrovnej večeri, lebo veď toľko ešte povedať, toľko sdeliť si mali! Tu razom zbadali na západe poslednú žiaru slnka, i s boľasťou chopila Školastika ruku svojho brata, praviac: «Ó kiezby lúčenie z tohoto života podobné bolo lúčeniu tohoto dňa; — ja cítim, že prichádza večierok môjho žitia — potom nebude viac boľasti lúčenia, potom v jasnosti pokoja a blaženosti večne spojení sotrvávať budeme.» Šero nočné spustilo sa na zem, hviezdy ukázaly sa na oblohe, Benedikt sa rýchlo pozdvihol: «Už je pozde, ostávaj s Bohom!» Sestra však zdržovala ho nežne, srdečne ho prosiac:« Ostaň, popraj mi týchto niekoľko hodín tejto noci, kto vie, Či sa ešte kedy uvidíme ?» Benedikt jej odvetil, vľúdno ju karhajúc: «Sestra, jako môžeš odo mňa niečo takého žiadať, či nevieš, že sa nesluší pre mňa noc yon z kláštora stráviť? — Pust' ma, dobre sa maj.» Školastika sklonila hlavu, pokryla tvár rukama a modlila sa s toľkou horlivosťou, že jej čisté slzy pomedzi prsty tiekly ; a hľa, tu razom ukázaly sa na oblohe čierne oblaky, ktoré zakryly hviezdy a mesiac; z daleka ohlasovalo sa hrmenie hromov, povetrím šľahaly jasné blesky, dážď počal padať najprv ťažkými kropajmi, potom ale prúdom, potoky sa zdvihly, zaplaviac celú dolinu. — Benedikt sa nemohol do kláštora vrátiť. «Sestra, sestra,» povedal reholník Školastike, «ty si sa tuším modlila za dážď.» «Áno,» odvetila ona, «a dobrotivý Boh vyslyšal prosbu ,ktorú si ty úbohej odoprel.» Ostali na to spolu v modlitbe až do východu slnka, potom ale rozlúčili sa a telesnými očima nevidely sa nikdy viacej.

Tretí deň po tejto noci Školastika usnula sladko v Pánu; čistá duša jej jako biela holubička vzletela k nebesiam okolo roku 543.

Benedikt dal jej pozostatky preniesť do kláštora na vrchu Monte Cassino a vložiť do hrobu, ktorý sebe pripraviť dal, aby telá ich spojené byly po smrti tak, jako duše ich spojené byly v živote.

Poučenie.

Benedikt a Školastika najradšej mali síce samotu, kde v obcovaní s Bohom čerpali tej najsladšej útechy; raz v roku však sa predsa chceli vidieť a spolu shovárať, aby k novej horlivosti nábožnej povzbudili jeden druhého. — Najlepšie je ovšem žiť v samote a utiahlosti,

ničmenej však užitočné je octnúť sa kedy-tedy vo spoločnosti ľudí nábožných, cnostných a učených, pretože sa mnohému od nich naučiť môže. Takýchto spoločností však bohužiaľ! veľmi málo u nás nachádzame. O čom že sa u nás obyčajne hovorí? O peniazoch, obchode, o politike a novinárskych správach; o tom, ako kto vysoký úrad s masným platom dostal; o psoch, koňoch a divadlách; o tanečných zábavách a nádherných šatách; alebo sa vedú reči žarty necudné, alebo sa robia klebety. Takéto rozhovory, hoc aj mnohokrát nie sú hriechy, predsa sú obyčajne prázdne a duši škodlivé a poukazujú na to, čím srdce takýchto ľudí oplýva. Nenie síce možno vždy len o Bohu a svätých veciach hovoriť, tiež ani nenie radno učenými a vážnymi rozhovory vždy sa zabávať; všetko má svoj čas a svoje miesto. Nemôže toho však človek dosť ľutovať, že to za našich časov tak ďaleko došlo, že veľkí páni, ba i obecní prostí ľudia za niečo nevčasného a nevhodného považujú, mlúviť s úctou a láskou o Bohu a svätých veciach; ale v mnohých domoch sa to práve ľúbi a za istý stupeň vzdelanosti považuje, keď niekto o Bohu, Cirkvi a ich sluchoch ne-studne mlúvi, o kňazoch a reholníkoch hanebné lže roztrusuje.

Čo teda činiť? Ovšem niekedy nenie radno pred kýmkoľvek mlúviť o svätých veciach, aby sme, ako hovorí Spasiteľ, perly nehádzali ošípaným. Avšak do takých domov a medzi takýchto ľudí nechod'. Sú tiež ľudia, ktorí sväté mlúvia, ale len na oko, snád' pre nejaký zisk; dľa týchto sa tiež neriad'. Mluv vždy úprimne a poctivé, ako ti to na srdci leží, keď trúfaš, že tvoje slová nepadnú na pôdu neúrodnú.

«Tak mluv vždy, aby sa mohlo čo mlúviš napísať, celému svetu dať čítať»

Modlitba.

Milý Ježišu! sľubujem Tebe, že sa chcem každej príležitosti, zvlášte ale každej márnej zlej spoločnosti varovať a v obcovaní s ľuďmi len také reči viesť, ktoré sú Tebe ku cti, mne a iným k poučeniu, úteche a spaseniu. Amen.

11. februára.

Sedem svätých zakladateľov rádu Servitov.

Serviti, tj. sluhovia, a síce sluhovia Panny Márie, nazývali a nazývajú sa spoluúdivia toho rádu, ktorý povstal v diecési Florentinskej v prvej polovici trinásteho stolia, rýchlo po celej cirkvi sa šíril, v mnoho millionoch ľudí úctu k Bohorodičke vzbudil a posavád' kvitne.

Bolo to 15. augusta roku 1233, na slávnosť Nanebevzatia blahoslavenej Panny Márie; chrámy mesta Florencie preplnené boli nábožnými ctiteľmi Panny Márie, kráľovny nebeskej; jeden chrám však krásneho tohoto mesta Talianskeho zavierať tohoto dňa v sebe, medzi početnými jej ctiteľmi, zvlášte sedem mužov, v ichž nádrach plápolala zvláštna detinná úcta k Matke Panne. Boli to vážni mešťania Florencie, ktorých mená znejú nasledovne: Monaldi Bonfil, Manetti Bonajuncta, Manetti dell' Antella, Amideus Amidei, Uguccio Uguccioli, Sosteneus de Sosteneis a Alexius Falconieri. Tohoto dňa všetkých sedem nadchlo sa neobyčajnou túžbou, venovať sa popri službe Božej, zvlášte službe Panny Márie, a preto sveta sa odriecť. Keď bolo po službách Božích, sišli sa a sdeliac si vspolok toto vnútorné

rozčúlenie, na tom sa usniesli, že tomuto nadchnutiu Panny a Kráľovny nebies posluchnúť a podrobiť sa hodlajú. I poradiac sa so svojím biskupom, imanie svoje rozdali chudobným, telo svoje skľúčili železným prútom, obliekli sa v rúcho popolavej barvy a na deň Narodenia blahoslavenej Panny Márie ustránili sa na osamelé miesto na vonkove, kde v malom opustenom dome pripravovali sa k svojmu podujatiu.

Keď sa potom v meste ukázali, malé deti, medzi nimi aj budúci generál tohoto rádu, sv. Filip Benitius, po uliciach začaly kričať, že sa títo sv. muži menujú «sluhovia Panny Marie»; od tejto doby im toto meno aj ostalo. Láska, jakou srdcia ich lnuly ku Márii, opísať sa nedá. To jedine vieme, že sa jej zcela oddať, čo svoju matku ju ctíť, poslúchať, a pre ňu všetko podniknúť medzi sebou sa zaviazali. Aby ale vyhli pochvale ľudu, odobrali sa 31. mája roku 1234. na púšť, na istý osamelý kopec totiž neďaleko mesta Florencie, ktorý sa menuje «Senario.» Tu na tomto kopci usadili sa, aby o smrti Ježiša Krista a boľasťach jeho svätej Matky neustále rozjímali; preto ona zjavila sa im a na pamiatku svojich boľastí premenila šaty ich šedé v rúcho čierne.

Tu na tomto kopci prijali regulu sv. Augustína návodom biskupa Florentského, vzali na seba rúcho čierne so škapuliarom a vykonavše obyčajný rok skúšky, vysvätení boli za kňazov, krom Alexia, ktorý z poníženosti nechcel byť kňazom. Rehor XI. potvrdil tento nový rád, jehož prvým generálom bol Bonfilius Monaldi. Ponevác sa ale vždy viac a viac spoločníkov k nim pridružovalo, hľadeli si založiť v hlavnom meste sídlo; a tu v krásnej Florencii jesto chrám «Annunciaty», jakoby druhá kolíska Servitov, lebo sa odtiaľ rád tento po celej cirkvi rozšíri!. Najvýtečnejší generál tohoto rádu bol sv. Filip Benitius, ktorý ho aj do našich krajov uhorských uviedol.

Alexius, ktorý z pokory nechcel byť kňazom, lež jako laik pre bratov almužny sbieral, prečkal založenie rádu ešte 77 rokov, a zomrel 110 liet starý r. 1310, keď rád tento 10,000 údov počítal, krom ženských a terciárov obojeho pohlavia.

Na vrchu Senario žije až posavád' niekoľko Servitov jako pustovníci. U nás v Uhorsku majú kláštory vo Fraknove, v Budapešti a v Jágri.

Poučenie.

Rád Servitov môže sa všetkým právom menovať rádom založeným k úcte sedmiboľastnej Panny Márie. Boľasti Matky našej nebeskej boly a zostanú na veky najčelnejšou príčinou, pre ktorú pokolenie ľudské Bohorodičku ctí a ctíť neprestane. V obyčajnom živote vidíme, že ľudia stejného stavu, stejnej majetnosti a stejného vzdelania najradšej spolu obcujú a že každý rozdiel stavu, majetku a vzdelanosti je príčinou obapolnej nedôvery. Človek nešťastlivý utieka sa k tomu, ktorý už niečo trpel a zkusil, lebo kto nič netrpel, ten nemá útrpnosti s blížnym. Ľudia vôbec, zvlášte ale nešťastní utiekajú sa predovšetkým z tejto príčiny k Panne Márii a rozjímajú o jej boľasťach.

Nenie zaiste bôľu na svete, ktorým by duša sv. Panny nebola sa zachvela; nenie trpkosti pod slnkom, ktorou by srdce jej nebolo krvácalo, preto utiekajú sa k nej s dôverou všetci nešťastní. Maria nastúpila cestu boľasti už od útlej mladosti.

Rodičmi vekom sošlými vyprosená súc od Boha modlitbami, pôstom, almužnami, nie dlho tešila sa láske materskej a starost'am otcovským; ztratila rodičov a stala sa sirotou, opustená celým svetom stála jakoby útlým kvietkom na ďalekej púšti.

Čo div teda, že sirotky k Márii sa obracajú ? že opustení, z lásky priateľov a priazne sveta vytvorení, k Márii pospiechajú, svoje trápenia jej žalujú, svoje záležitosti jej odporúčajú, posilu a útechu u nej hľadajú ?

Pozdejšie, keď stala sa matkou Spasiteľa sveta, neumenšily sa, ba ešte rozmnožené boli boľasti sv. Panny. Čo len zaboľeť môže srdce materské, všetko na ňu prišlo. Ona porodila Syna svojho v chudobe, vychovala ho v biede a nedostatku, pred ľudskou zlosťou utekala s ním do Egypta, ztrateného v 12. roku hľadala s plačom v chráme; a keď konečne dospel, stal sa požehnaním sveta, dobrodincom ľudstva, útechou a podporou Matky svojej: hľa! tu musela hľadeť na jeho smrť a to smrť najohavnejšiu, musela stáť pod krížom, mŕtvolu premilého Syna svojho držať na lone a doprevadiť k hrobu.

Čo div teda, že matky kresťanské vo svojom ťažkom povolaní, v biede a nedostatkoch, vo svojich prehojných o dietky starost'ach, k Márii dôverne a prosebne pohliadajú.

Čo div, že pri boľastnej strate miláčkov svojich k Márii sa utiekajú a v zármutku sedmiboľastnej Matky hľadajú ul'ave-nie svojich boľastí.

Maria napokon zkusíť musela aj smutné vdovstvo a pri konci života žalostnú opustenosť. Co div teda, že vdovy a opustení útechy u nej hľadajú?

Tak teda úcta sedmiboľastnej Panny Márie veľmi je dôležitá; ona je úctou chvály, jako u rádu Servitov a všetkých sluhov Marianských, ktorí, obnovujúc pamiatku jej bôľov, chválu jej vzdávajú, že toľko boľasti trpela so Synom svojím a týmto prispela k našemu spaseniu. Ona je ale aj úctou k vlastnému potešeniu, keď totiž nešťastní a zarmútení v bôľast'ach Panny Márie svoje vlastné potešenie a umiernenie svojich boľasti hľadajú.

Z týchto príčin púta a pútať bude Maria duše skl'účené na veky.

Modlitba.

.f

Ó Bože! ktorý si dal sv. zakladateľom rádu Servitov tak horlivej lásky k Panne Márii, že si zvolili vždy obnovovať a čtiť pamiatku jej sedem boľasti: vlej i do môjho srdca takejto horlivosti k Matke sedmiboľastnej, abych ju za takéto, pre nás trpené boľasti chválil a velebil a spolu za odmenu takejto pobožnosti ul'avenie vlastných trápení smel pocítiť. Amen.

12. februára.

Sv. Meletius, biskup.

Nešťastia, ktoré hrozia človeku z vonka, jako oheň, voda, dravé zveri, nie sú tak veľké, jako nešťastia, ktoré napádajú nás z nútra, ku pr. rozličné nemoce; lebo kým následkom vonkajších nešťastí, vo vojne alebo na vode, tisíc ľudí o život príde, následkom nemocí zomrú milliony. Priam tak je to aj v katolíckej cirkvi. Prenasledovania, ktoré trpeť musela so stránky pohanov a Židov, neškodily jej nikdy toľko, jako v lone jej povstalé kacírstva a rozkolníctva. Pohani a Židia prenasledovali cirkev cez tri sto rokov, i hoc behom

tohoto dlhého času tisíce a tisíce kresťanov na smrť umučené boly, duša ich nevzala z kázu. Kacírstva ale, ktoré po ukrutnom tristoročnom prenasledovaní povstali v cirkvi, priviedli celé krajiny o pravú víru.

Tri sto rokov po založení cirkve kresťanskej povstal kňaz, menom Arius, a dal sa šíriť učenie, že Ježiš Kristus nenie Boh, lež prvá a najvyššia bytnosť Bohom stvorená. Mnohí, ba i sami cisári a králi pripojili sa k nemu a ukrutne prenasledovali všetkých, čo verní ostali viere katolíckej a verili, že Ježiš je opravdivý syn Boží.

V tomto čase žil Meletius. Narodil sa v meste Meletine, v malej Armenii, z bohatých rodičov a už od útlej mladosti javil obľúbenie náuk spasenia; bol on vždy spravodlivý, dobrotivý a láskavý ku každému; z jeho obličaja žiaril vždy svätý pokoj a z jeho očí svietila vrelá láska k bližnému; čelo jeho zdobila najčistejšia nevinnosť, z jeho úst plynul veselý úsmev detinský, ruky jeho hotové boly vo všetkých okolnosťach dobročinné a šíriť požehnanie — spojil on takto v sebe v najväčšej dokonalosti všetky cnosti kresťanské. Získal si týmto lásku a dôveru ľudu, náklonnosť a dôveru šľachetných, ktorí s ním do potyku prišli. Roku 357. zvolený bol následkom toho za biskupa mesta Sebaste v Armenii; cirkev táto však bola tak neposlušná, tvrdošijná a mravne upadlá, že ju v krátkom čase opustil a do Berrôa v Sýrii sa utiahol.

Roku 360. alebo 361. uprázdnila sa stolica arcibiskupská v Antiochii. Pri voľbe nového arcibiskupa spojili sa Ariani s katolíci a vyvolili jednoglasne Meletiusa za arcibiskupa. Ariani sa totiž nazdávali, že Meletius s nimi bude držať. Ale zklamali sa v tomto náramne, pretože Meletius hneď v prvom mesiaci svojho úradovania jako arcibiskup očistil svoju cirkev od všetkého kacírstva, vytvoriac jednoducho z cirkve všetkých, čo zdráhali sa veriť v božstvo Ježiša Krista. Rozhorčení nad týmto Ariani, šli ku cisárovi Konstantiusovi a obžalovali ho. Konstantius bol síce kresťan, lež človek veľmi vrtkavý, ktorý na túto nespravodlivú žalobu Meletiusa z arcibiskupstva vyzdvihol a do vyhnanstva poslal.

Cisársky miestodržiteľ chcel na vlastnom voze vyhnaného biskupa z mesta vyprevadiť, rozhorčení katolíci ale boli by ho skoro ukameňovali, keby ho Meletius nebol svojím plášťom zakryl.

Cisár teraz vymenoval v Antiochii za arcibiskupa jedného z najhlavnejších učeníkov Ariusa. Ariani nazdávali sa následkom toho, že ich kacírstvo príde ku vláde. Katolíci však verne držali sa svojho vyhnaného biskupa. Jako veľmi ctili, jako milovali Meletiusa, o tom svedčí tá okolnosť, že na jeho meno krstiť dali svoje deti, obraz jeho držali v svojich príbytkoch, ba i na náradie a pečate dali ho vykresliť.

Keď po smrti Konstantiusa, Jovian stal sa cisárom, sv. Meletius smel sa do Antiochie vrátiť. Cisár Jovian však len krátky čas panoval, za ním ale nasledoval Valens, ktorý arianizmu s telom i dušou oddaný bol. V svojej zaslepenosti nútiť chcel katolíkov, aby odpadli od pravej viery a nasledovali Ariusa. Ponevác sa sv. Meletius protivil tomuto nariadeniu cisárskemu, poznove poslaný bol do vyhnanstva.

Cisár Valens prišiel vo vojne o život, za ním ale nastúpil vládu vnuk jeho Gratian. Prvý skutok tohoto katolíkom prajného cisára bol, že dal všetkých biskupov katolíckych z vyhnanstva domov povolať. Navrátil sa teda domov aj sv. Meletius, a keď sa blížil k

Antiochii, celé mesto mu išlo v ústrety a, ako píše sv. Ján Zlatoustý, tí, ktorí sa nemohli k nemu priblížiť, za šťastlivých sa pokladali, keď len z ďaleka hlas jeho slyšať, obličaj jeho vidieť mohli.

K vyrovnaníu sporov náboženských, k určení toho, ktorá je pravá apoštolská viera, vydržiavané bolo roku 379 v Antiochii veľké cirkevné shromaždenie, ktorému predsedal Meletius.

Keď napokon Theodosius stal sa cisárom východným, a k zavedeniu jednoty v cirkvi katolíckej roku 381. povolal všetkých biskupov svojho mocnárstva do Carihradu na veľkú synodu, ktorá pozdej za druhý všeobecný cirkevný snem uznaná bola, staručký, medzi prítomnými biskupmi najvýbornejší sv. Meletius viedol poznove predsedníctvo, tichým a vľúdnym chovaním svojím na rozhorčené mysle shromaždených blahodarne účinkujúc; — toto malo byť jeho posledné dielo na zemi.

Zosnul vo vysokom veku bohatý na cnosti; shromaždení biskupi oplakávali ho s braterskou láskou, dobre vediac, čo ztratili na ňom. Ctihodné pozostatky jeho prenesené a s veľkolepou slávnosťou uložené boli do chrámu sv. Babilasa v Antiochii.

Poučenie.

Mnoho ľudí jesto, ktorí ešte posavád' nevedia, čo to znamená podiel brať na Kristu a preto hovoria, že to je všetko jedno, či je človek židom, pohanom, turkom alebo kresťanom, nech sa len poriadne drží. Takíto ľudia neveria, že len skrze Krista spasení byť môžeme. Sv. mučeníci nám dali príklad, že opustiť musíme radšej život náš, i celý svet, ako zrieknuť sa Krista. Bohužiaľ ale! i medzi tými, ktorí kresťanstvo za potrebné držia, nachodia sa tiež mnohí, čo sa domnievajú, že na tom nezáleží mnoho, či sa človek vo všetkom prísne drží učenia katolíckej cirkve alebo nie. Títo nech učia sa z príkladu sv. Meletiusa, s jakou oddanosťou, vernosťou a vytrvalosťou učenia katolíckej cirkve vo všetkom držať sa potrebné.

Luther, Kalvín, Zvingli a iní zapríčinili pred tri sto rokmi veľké rozopry v cirkvi; nasledovníci ich menujú sa: Lutheráni, kalvíni, protestanti atď. Takéto odtrhnutie sa od katolíckej cirkve nijako nemôže ľúbiť sa Kristu a k spaseniu byť oným blúdiacim. Spasiteľ chce, aby bolo len jedno stádo a jeden pastier; on sám je neviditeľnou hlavou cirkve; jedna hlava nemôže však mať dve-tri telá; preto Kristus môže byť hlavou len katolíckej cirkve, lebo táto vždy trvá, kým ostatné len neskôr povstaly. Sv. Pavel apoštol píše tiež Timotheovi, že cirkev je stĺp a základ pravdy, nasledovne pravdu hľadať musíme u cirkve, ktorá trvá od časov apoštolských, nie ale u tej, ktorú buď Luther alebo Kalvín založili. Ako sv. Meletius zastával neohrozene pravé učenie Spasiteľa, a, ač do vyhnanstva poslaný, proti arianom vždy vľúdne sa choval, tak aj mi zasadzovať sa máme za našu vieru, nesmieme však byť neznášaliví s inoveriacimi; zavrhuje ich bludy, nie ale ich osoby, aby videli našu lásku a poznali, že náboženstvo naše pravé je, ako hovorí Pán: «Z toho majú poznať, že ste učeníci moji, keď sa vospolok milujete.»

Modlitba.

Pane Ježišu! ktorý si dal vernému sluhovi svojmu Meletiusovi vytrvalosti vo viere a vľúdnosti oproti jej nepriateľom, popraj aj mne nehodnému milosti, že bych za jeho sv.

príkladom naše náboženstvo neohrozene zastávať, preň trpeť a napokon na jeho prímluvu skrze zásluhy Tvoje večnej odplaty v nebesiach účastným stať sa mohol. Amen.

13. februára.

Blahoslavený Jordán z rádu kazateľov.

Pred šesťsto rokmi založil sv. Dominik rád kazateľský, jehož hlavným účelom bolo zvestovať slovo Božie. Po smrti sv. Dominika stal sa generálom tohoto rádu Nemec z Vestfálska, menom Jordán. Poneváž viedol život svätý, bol tohoto úradu medzi inými najhodnejší; na jeho modlitbu stály sa mnohé divy; krom svätosti života, nadaný bol ešte tým neobyčajným darom, hovoriť pred shromaždeniami a s jednotlivci dôrazne a vtipne. Z jeho vtipných odpovedí uvedeme tu niektoré na dôkaz toho, že kresťan vždy nielen horliť má za vieru svoju, lež duchom a rozumom k tomu účinkovať, aby v danom okamžení trefnou odpoveďou získal druhého kresťanstvu.

Istý dominikán poslaný bol jednúc do Bononie, aby tam ohlasoval slovo Božie, jeho kázne natoľko účinkovali na ľud, že poslali vyslanstvo k Jordánovi, aby tohoto výborného kazateľa na vždy u nich nechal. Medzi inými dôvody uviedli aj ten, že on slovo Božie rozsial u nich, ovocie však, ktoré očakávajú, mohlo by zcela zhynúť, keby preč odišiel. Jordán pochválil ich dobré smýšľanie, mal však za užitočné tak výborného kazateľa aj do iných miest poslať, a preto odpovedal vyslanstvu: Nenie v obyčaji, aby rozsievač, keď zasial pole, doniesol naň posteľ svoju, uložil sa do nej a čakal, kým semeno zide a donesie úžitok. Radšej odporúča Bohu pole i semeno a ide siať na druhé pole. I Spasiteľ riekol: «Musím aj iným mestám hlásať kráľovstvo Božie.»

Jakýsi ľahkomyselný človek prosil raz Jordána na hradскеj o almužnu, vydávajúc sa za chudobného a nemocného. Jordán nemal peňazí a daroval mu preto jedno zo svojich rúch. Ľahkomyselný žobrák zanesol darované rúcho rovno do krčmy a tam ho prepil. Jeden z reholných bratov to vidiac, vytýkal svojmu generálovi, jako zle vynaložil dobrodenie svoje na tohoto človeka. Jordán mu ale odpovedal: «Dobrosrdečnosť nám káže, aby sme udelili almužnu človekovi, ktorého za chudobného alebo nemocného držíme. Ja utratím ešte aj teraz radšej rúcho, než dobročinnosť.

V jednej kázni, ktorú držal Jordán o zotrvávaní v hriechu, povedal: Keďby si videl mladého človeka sedieť v bráne nejakého kláštora dnes, zajtra a tak mnoho dní jedon za druhým, myslel by si bez pochyby: «Tento človek chce zaiste do tohoto kláštora vstúpiť. A už v písme svätom hriech menuje sa bránou pekla. Kto teda celé dni a roky v hriechu zotrváva, ten sedí dni a roky v bráne pekla: kam sa teda konečne dostane ?

Istý človek odpadol od viery, neskôr sa však opäť obrátil a aby Bohu v pravde a stále slúžiť mohol, chcel vstúpiť do rádu kazateľského. Blahoslavený Jordán bol náklonný ho prijať, jestli ostatní mnísi s tým porozumení budú. Všetci reholníci súhlasili s generálom, len jeden jediný odporoval. Tomuto povedal Jordán: «Tento človek bol zlý, neprijmem-li ho, bude ešte horší. Mních mu na to riekol: «Do toho ma nič. Na čo Jordán vyriekol oné krásné slová: «Zaiste brate! keby si bol len jednu kvapku svojej krve za tohoto hriešnika vycedil, jako

Kristus všetku krv svoju za neho vylial, zaiste by si sa ináč staral o neho. Touto odpoveďou bol mních natoľko dojatý a zahanbený, že sa vrhol na kolená a rád súhlasil so svojim predstaveným.

Istý mních sa jednúc pýtal Jordána, čo by bolo lepšie, či sa vždy modliť alebo vždy učiť sa? Jordán mu na to: «Čo je lepšie, vždy jest' alebo vždy piť? Jedno musíme meniť s druhým.»

Jordán ani v čas boľasti neztratil vtip ducha. Stalo sa mu, že upadol do ťažkej nemoce a oslepnul na jedno oko. Vediač, jak užitočné, lež spolu nebezpečné je oko ľudské, svolal bratov a riekol: «Bratia! ďakujte so mnou Bohu, že som sa pozbavil nepriateľa; proste však so mnou Boha, aby mi druhé oko, je-lí mu milo a mne užitočno, zachovať ráčil.»

Svätému mužovi jednúc ktosi povedal: «Jako je to, že sú horšie časy od tej doby, čo váš rád povstal?» Jordán na to odvetil: «Keby tomu vskutku tak bolo, nestala by sa vám krivda; lebo čo kážeme ľuďom, privádzame ich k poznaniu ich hriechov, ktoré pred tým za hriechy nedržali; ľudia však vzdor tomu, niesú lepší. Písmo sväté ale hovorí, že kto zná vôľu Pána svojho a ju nečiní, viacej bude trestaný než ten, kto ju neznal a nekonal. Ponevác teda nie ste lepší, ač vám vôľu Pána oznamujeme, zasluhujete horších časov, než boly prvej.»

Vo svojom láskyplnom duchu vedel, čo by bolo mohlo byť k pohoršeniu, obrátiť k poučeniu. Jednúc bol na ceste a získal mnoho novicov, totiž mladých ľudí, ktorí sa odhodlali do rádu vstúpiť. Keď potom kdesi na nocľahu spoločnú modlitbu večernú vykonávali, dal sa jeden z týchto novicov do smiechu, načo sa všetci ostatní na hlas smiali. Jeden mních im pokynul, aby sa nesmiali; tu bol smiech ešte väčší. Blahoslavený Jordán obrátil sa teda k mladíkom, prehovoriac k nim: «Najmilejší! len sa dobre vysmejte, ja vám to dovoľujem, lebo sa vy všetkým právom môžete tešiť a smiať, že ste roztrhali sväzky hriechu a satanáša, ktoré vás cez dlhé roky púťaly, a došli ste slobody bohabojného života. Preto sa len smejte!» Týmito slovami boli mladíci poučení, napozatým ale prešiel im všetok smiech.

Istý reholník, ktorý v kláštore svetské záležitosti obstarávať musel, prosil pre Boha blahoslaveného Jordána, aby ho tohoto úradu sprostil. Jordán mu na jeho prosbu odpovedal: «S takýmto úradom spojené môžu byť štyri veci: nedbalosť, netrepezlivosť, namáhanie a zásluha. Dve prvé nesmieš konať, dve druhé ale ukladám ti za odpustenie hriechov.

Vo svojich kázňach opakoval napomínania a naučenia, ktoré inde a inokedy bol predniesol. Keď mu to vytýkali, riekol: «Keď dakto niekoľko bylín našiel a z nich chutné jedlo pripravil: mal by ich hneď odhodiť a hľadať iné?»

Blahoslavený Jordán sišiel s tohoto sveta smrťou, ktorú by človek smýšľania svetského pokladal za veľké nešťastie, ktorá však svätému, ktorý cez celý život pripravoval sa k smrti, bola iba prechodom do večnosti. Jordán putoval totiž do Svätej zeme, chcējúc navštíviť miesta, na ktorých žil a trpel Spasiteľ. Plaviac sa cez more, zdvihla sa veľká búrka, loď sa ztroskotala, a Jordán i s 29 súdruhmi utonul vo vlnách.

Poučenie.

Z príkladu blahoslaveného Jordána vidíme, že opravdu nábožní ľudia sú skutočne aj osvietení. Dary Ducha svätého sú od priradenosti rozličné. Jeden má viacej, druhý menej rozumu; jeden má viacej obrazotvornosti, druhý dobré srdce, tretí je chladnej rozvahy. Od

toho tiež mnoho závisí, či človek mnoho čítal a učil sa; aby kto trefne a vtipne hneď v prvom okamžení odpovedal, nedá sa tiež naučiť. Len jeden prostriedok je, ktorým nadobudnúť môžeme pravej múdrosti, a kto vládne týmto prostriedkom, umie niekedy dať lepšiu a dôkladnejšiu odpoveď, než mužovia vo svete a v knihách zbehlí. Tento zprosúriedok ale je: pravá, ne-líčená pobožnosť. Táto dáva často sprostým ľuďom rozum a zlato večnej múdrosti, jako ju často všetkou vedou ľudskou nadobudnúť nemôžeme. «Pobožnosť je», jako hovorí sv. Pavel apoštol, «ku všetkému osožná».

Modlitba.

Pane Ježišu Kriste! ktorý si skrze Svojho apoštola riekol: «reč vaša buď vždy soľou príjemne okorenená, aby ste poznali, čo komu odpovedať máte»; daj mi dar pravej pobožnosti, lež aj toľko vtipu a ducha, abych vždy vhodným slovom mnoho Tebe a nebesiam získať mohol. Amen.

14. februára.

Sv. Valentín, kňaz a mučeník.

V rade zmužilých bojovníkov Krista, ktorí krvou svojou polievali strom viery a meno Spasiteľa vyznaním svojim osavovali, vysokoctený bol po všetky časy kňaz a mučeník Valentín.

Cisár Klaudius II. roku 268 togou (rimský šat) a purpúrom cisárskym ozdobený, javil za svojho krátkeho panovania k ľudu vládnuť a ľudskosť, za iných tyranov vzniklé prenasledovania kresťanov však nezastavil; miestodržiteľia a prefekti jeho žíznil z nenávisti za krvou, alebo z lakomstva za statkami veriacich. V ten čas, keď Klaudius nachádzal sa v Ríme, lapili medzi inými aj bohatstvom ducha a svätosťou života vynikajúceho kňaza Valentína. Po niekoľkých dňoch doviedli ho pred cisára, ktorý ho vládne oslovil: «Slyším chváliť Ťa, čo muža statočného a múdreho, život tvoj však nepáči sa mi; prečo nechceš byť našim priateľom? prečo držiš s onými, ktorí bezbožnou poverou svojou naši a ríše našej nepriatelia sú?» Valentín uisťoval vážne, že on ku cisárovi a k ľudu jeho najvrelejšiu lásku chová v srdci svojom, že svedomite poslúcha zákony krajinské, že každodenne modlí sa za neho a odporúča ho všemohúcej ochrane Pána neba a zeme. Keď toto slyšal jedon sudca učený, obávajúc sa, žeby takéto vyznanie blahonosne účinkovať mohlo na cisára, pýtal sa svätého: «Jako ale smýšľaš o bohoch našich, o veľikom a dobrotivom Jupiterovi, a o múdrom Merkurovi?» Valentín odvetil úprimne: «O týchto myslím, že alebo nikdy nejestvovali, alebo že boli biedni, smrteľní ľudia jako my, ktorí v čas života svojho slúžili jedine hanebnému smilstvu». Na tieto slová kričal učený sudca: «Valentín sa rúha bohom a cisárovi!» Cisár však nepovšimnul si týchto slov, lebo si zamiloval Valentína. Valentín toto spozorujúc, použil príležitosti a mal k tomu cisára, aby sa obrátil a veril v Krista, tým že sám spasenia dojde, hranice ríše svojej rozšíri a všetkých nepriateľov svojich premôže.

Zdalo sa, že tieto slová dotkli sa srdca cisárovoho; sotva to však spozoroval zlomyseľný prefekt mesta, Kalfurnius, na hlas vykričal: «Slyšte, otcovia ľudu, jako tento človek cisára márne. My, my máme staré náboženstvo opustiť ktoré sme do seba vssali s

mliekom materským; my máme zradiť bohov svojich a zbaviť sa ochrany ich!» Na tieto slová prestrašený cisár Klaudius, bojac sa, aby nepovstalo zbŕírenie ľudu, odovzdal zmužilého kňaza do rúk prefektových, aby ho k odpadnutiu sviedol alebo potrestal. Kalfurnius však odovzdal svätého sudcovi Asteriovi, ktorý ho priviedol do svojho príbytku, aby tam s ním súd zaviedol.

Rimania mali v obyčaji vo dvoroch a dvoranách stavať malé sochy bôžikov domácich a rodinných, pred ktorými priatelia a hostia na kolenách modlievali sa za ochranu a požehnanie domácich. Sotva Valentín prekročil prah domu sudcovho, držiac sa obyčaje pohanskej, začať sa modliť takto: «O Pane a Bože! osviet všetkých, ktorí ešte vo tmách modloslužby pohrúžení sú a daj im poznať, že Ježiš Kristus je svetlo sveta.» Keď Asterius tieto slová slyšal, pýtal sa: «Jako môžeš hovoriť, že tvoj Kristus je pravé svetlo sveta?» Valentín mu odpovedal: Môj Kristus je nielen pravé svetlo, On je svetlo, ktoré osvecuje každého človeka, prichádzajúceho na tento svet.» Asterius odvetil na to: Uvidím, zdáliš máš pravdu. Mám chovanicu, dievča milé, ktorá už od dvoch rokov slepá je. Vrátiš-li jej zrak, hotový som vyznať, že je Kristus pravý Boh, pravé svetlo sveta, a čokoľvek žiadať budeš odo mňa, obsiahneš.» Valentín dal dievča k sebe priviesť a padnúc na kolena, modlil sa takto: «Pane Ježišu Kriste, Ty pravé svetlo, osviet služobnicu svoju!» Sotva tieto slová vyriekol — hľa, zatvorené vička otvorily sa, a zpod nich žiarily krásne očka v radostnom úžase. Asterius a manželka jeho udivením celkom podesení nad týmto zázrakom, padli k nohám svätému, a plní vrúcnej túžby pýtali sa ho, čo by včul činiť mali, aby dosiahli spasenia? Svätý im kázal, aby zničili domácich bôžikov, tri dni sa postili a odpustili všetkým nepriateľom svojim. Asterius svedomite vyplnil rozkaz Valentína; prepustil na slobodu otrokov a so všetkými domácimi, počtom 40, pokrstiť sa dal. Keď o tom slyšal cisár, obávajúc sa povstania ľudu, dal Valentína a všetkých obrátených uvrhnúť do žalára, a potom 14. februára roku 270. sekerou sťat.

Istá kresťanská matróna dala pochovať pozostatky svätého mučeníka, na jehož hrobe neskôr pod pápežom Juliu-som veriaci vystavili krásny kostol.

Poučenie.

Drahý čitateľu! bez pochyby si očul, že pocestnému niekedy jako zo zeme svetielka vystupujú, keď samotný v čas nočný niekam cestuje. Ide-li za týmito svetielkami, ľahko zabľúdi, zájde na bezcestia, zabŕdne do bahien a močidiel, a konečne nevie si rady, ako odtiaľ vyviaznuť. Tieto svetielka nazývame svetlonosy alebo bludičky. Reči osvietencov a vzdelancov nášho veku, ktorí nič iného nechcú za pravdu držať, leda čo im ich zle upotrebený rozum povedá, sú takéto bludičky! Terajších tak zvaných osvietencov a vzdelancov sviedol len ich zneužitý rozum s pravej cesty a oni opäť svádzajú druhých ľudí na bezcestia. O, koľko tisíc ich už prišlo týmto spôsobom o pravdu a s ňou o pokoj a poklad srdca! Preto never takýmto bludičkám; never každému, kto svoju mienku za čistú múdrosť vydáva; nedôveruj tým, čo za našich časov sv. učenie Ježišovo, vieru svätú katolícku drzo posudzujú; tajomstvá jej, pretože ich krehkým rozumom svojím chápať nemôžu, zapierajú a zavrhnú. Jesto len jedno pravé svetlo, ktoré neklame, a toto svetlo je Ježiš Kristus. On sám praví o sebe: «Ja som pravé svetlo sveta; kto mňa nasleduje, nechodí v temnotách, lež

nabudne pravého svetla (t. j. čistej pravdy), ktoré vede k životu.» Kristus je jasné, čisté svetlo svojím svätým príkladom a svojím svätým učením, ktoré cirkev svätá katolícka v úplnej rýdzosti a nezkazenosti v sebe chová a udržuje.

Drahý čitateľu! jestli nasleduješ Krista, súc tichý, pokorný, pokoja milovný, poslušný, cudný, trpezlivý, so stavom svojím spokojný, Bohu oddaný, ku všetkým ľuďom láskavý, k chudobným a núdnym útrpný jako Ježiš: tenkrát nechodíš po bludných cestách. Pozoruješ-li na jeho hlas, ktorý sa ozýva z úst kňazov jeho, zachovávaš-li slová jeho, nepoblúdiš nikdy na svojich cestách, ba presvedčíš sa, že je to všetko pravda, čo Ježiš praví, a srdce tvoje oplývať bude pokojom a blaženosťou. Hľa, všetci svätí nasledovali Ježiša, toto pravé svetlo, a nepoblúdili. Zlý svet ich mal za bláznov a život ich za nesmysel, oni však stali sa dietkami božími, dedičmi kráľovstva nebeského. Či by si nechcel nasledovať aj ty šľapaje jejich a vo spoločnosti jejich večne sa radovať?

Modlitba.

Ovšem, Vykupiteľu božský! chcem Ta nasledovať. Kam bych mal íst ? Len Ty máš slová života večného, len kto Teba nasleduje, nechodí v temnosťach. Pripútaj ma teda k Sebe; osviet a riad ma dľa ľúbosti Svojej. Amen.

15. februára.

Sv. Efrém, učiteľ cirkevný.

Efrém, narodený z chudobných rodičov Mesopotámii na začiatku štvrtého storočia po Kristu, bol od mladosti svojej veľmi prudký a vášnivý, Boh však smiloval sa nad ním a vyliečil ho z tejto chyby spôsobom podivuhodným. Svätý sám vypráva to nasledovne: Jedného dňa poslali ho kamsi jeho rodičia. Tu na ceste blízko veľkého lesa spatril kravu, ktorá patrila človekovi chudobnému. V svojej roztopašnosti dal sa bezúzdny Efrém kamením do nej hádzať a zahnal ju ďaleko do lesa, kde keď ďalej nemohla, roztrhaná bola divou zverou. Lahkomyselný mladík, nerobiac si svedomia z toho, šiel svoju cestou ďalej. Onedlho na to ho rodičia opäť volakam poslali, tu sa však až do noci túlal a nemohúc domov trafiť, prenocoval u jedného pastiera, ktorý bol opilý a svoje stádo na poli ztratil. Ráno prišiel majiteľ stáda, hľadá a nenájde ho, i plný zlosti dal hneď lapiť pastiera a Efréma, domnievajúc sa, že oba ukradli ovce jeho.

Efrém bol v žalári veľmi zarmútený; bolo s ním ešte sedem zločincov uväznených, ktorí však neboli vinní toho, z čoho boli obžalovaní. S ťažkým srdcom hľadel on na týchto zločincov, jeho svedomie precitlo, spomenul si na kravu chudobného človeka, ktorú zmámil, i poznal, že ho Boh tresce za tento prečin. Po siedmich dňoch uzrel vo snách krásneho mladíka, ktorý sa ho pýtal, prečo nachádza sa vo väzení? Efrém mu s plačom vyprával, čo sa mu bolo prihodilo. Tu pravil k nemu mladík s úsmevom: «Viem síce, že pre túto vec nezasluhuješ väzenia, spomni si však na kravu chudobného človeka. Jak múdre a spravodlivé Boh všetko riadi, to poznáš na tvojich spoluväzňoch. Oni síce to zlé nespáchali, pre čo do väzenia prišli, lež niečo iného.» Deň na to dal sudca pred seba priviesť Efréma a tých zločincov. Zločincov

natiahli na škripec, Efrém sa musel dívať. Efrém sa obával rovnakého osudu; pretože však pastier všetko vyznal, nestalo sa mu nič a prepustený bol na slobodu. V strachu, ktorý ho pojal pred súdom, učinil sľub, že stane sa pustovníkom. Odobral sa preto rovno do hôr k známemu pustovníkovi, ktorý ho aj prijal za žiaka; tu sa vyznal pustovníkovi zo svojich hriechov a neprestával ich oplakávať. Ustavične sa modlil a ťažkú prácu vykonával, len aby zachoval život svoj; čo mu pozostalo, daroval všetko chudobným. Pre seba ničoho nepodržal, ako sám povedal: «Srdce moje nikdy netúžilo po zlate, striebre, ani po nejakom statku vzdajšom.»

Žil s ním v samote horskej istý nábožný muž, menom Julian. Tento, jako Efrém, mal od Boha ten dar, že mohol za odpustenie svojich hriechov bohato slzy vylievať. Jednúc spozoroval Efrém, že knihy priateľa jeho niesú v dobrom poriadku. Rozličné slová, zvlášte meno Boha a Spasiteľa, boli z nich celkom vymazané. Tu sa pýtal Efrém, ako sa to stalo? «Nemôžem ti ničoho tajiť,» odpovedal Julian; «hľa, keď Magdalena pristúpila k Ježišovi, polievala nohy Jeho slzami a utierala ich vlasmi svojimi; jako ona, tak učiteľ cirkevný. aj ja kdekôľvek v knihe nájdem meno Boha, polievam ho slzami a prosím za odpustenie hriechov svojich.» Efrém usmievajúc sa riekol: «Prajem ti, aby Boh dľa milosti a milosrdenstva svojho tvoju pobožnosť odmeniť ráčil, prosím ťa však, šetry svoje knihy.» Jako sme povedali, Efrém bol povahy prudkej, skoro to však tak ďaleko doviedol, že ho bratia jeho nazývali «tichosťou.»

V jednom spise, nazvanom «Vyznanie», udáva všetky chyby, ktoré mal, a to len preto, aby pokarhal predošlú pýchu svoju a pokoril sa. Neprial si nič iného, jako aby ním každý pohrdal. Keď ho niekto chválil, triasol sa na celom tele, pretože sa vždy pri tejto príležitosti rozpomátoval na súd Boží, staval sa v mysli pred stolicu sudcu večného, Ježiša Krista, a zdálo sa, že zahyne od hanby pred tými, ktorí ho chválili.

Na posledný súd on vždy pamätal, a kedykoľvek rozpomenul sa naň, hneď mu slzy z očí tiekli a na všetkých údoch sa triasol. Preto aj jeho kázne, ktoré neskôr jako diakon o poslednom súde k ľudu držiaval, náramne účinkovali. Keď mluvil, slová jeho boli jako sožierajúci oheň, všetci poslucháči nariekali a plakali; on sám pre plač nemohol ďalej hovoriť, a ľud ho musel povzbudzovať a prosiť, aby pokračoval ďalej.

Niekoľko rokov stráviac v samote, odobral sa do mesta Edessy v Sýrii, aby tam vykonal pobožnosť svoju u pozostatkov svätého apoštola Tomáša a navštívil pustovníkov, ktorí neďaleko mesta zdržovali sa na jednom kopci. Na ceste do mesta prosil Boha, aby niekoho stretol, ktorý by mu povedal nejaké miesto z písma svätého. U brány mesta stretla ho jakási neviestka a postojac pred ním, drzo sa naň poďívala. Svätý sa zapálil v tvári od hanby, sklopil oči k zemi a nevrle riekol: «Čo stojíš a dívaš sa na mňa?» Neviestka mu odpovedala: «Mám právo k tomu, lebo žena vzatá je z muža; ty však hľadeť máš k zemi, z ktorej vzatý si.» Tieto slová dotkli sa svätého, i pokoriac sa pred hriešnicou, odišiel do mesta. V Edesse hľadievala jakási ženská z protivného domu do okna Efrémovho, ba jednúc, pozdraviac svätého, pýtala sa ho, či mu v príbytku jeho niečo neschádza? Na čo jej on odpovedal: «Ano, tri kamene a trochu hlíny, abych toto okno zamuroval, do ktorého jednostajne nazieraš.»

V Edesse bol vysvätený za diakona; kňazom nechcel byť preto, že sa cítil byť nehodným dotýkať sa tela Pánovho. Jako diakon kázal neustále a to vždy len pokánie;

dojímavými slovami svojimi obrátil na tisíce hriešnikov. Roku 372 nastúpil ďalekú cestu do Cesaree ku sv. biskupovi Basiliovi. Príde do mesta tohoto, šiel hneď do kostola, kde Basilius kázal. Keď ho sv. Basilius videl, pýtal sa ho: «Nie si ty Efrém syrský?» «Som, otče,» odpovedal Efrém, «uved ma na cestu spasenia.» Sv. Basilius mu udal, ako sa chovať má, aby pobožný život viedol. Vrátiac sa do Edessy, zavrel sa do malej cely a pripravoval sa na cestu do večnosti. Keď ale v ten čas vypukol v meste veľký hlad, opustil samotu, aby zaujal sa za chudobných a nemocných. Svojimi zápalmi plnými kázňami pohnul boháčov, aby otvorili svoje zásoby; staral sa o zdravé lôžka a nemocných obsluhoval vlastnými rukami. Keď povstal hlad, odobral sa znova do malej samoty, kde ho v krátkom čase zastihla zimnica, ktorá mu zapríčinila smrť. Keď na smrteľnej posteli ležal, hrnuli sa k nemu kňazi a mešt'ania z celého mesta, každý chcel vidieť svätého umierať a slyšať jeho posledné slová. Žiadosť jeho bola, aby ho pochovali ako obecného človeka a modlili sa za jeho dušu. Žiakom svojim udelil požehnanie a za niekoľko okamžikov na to v tichosti vydal ducha svojho Bohu.

Poučenie.

Sv. Efrém sa preto tak veľmi bál súdu Božieho, pretože dobre vedel, v čom rozoznáva sa spravodlivosť božská od ľudskej.

Ľudia totiž súdia len podľa zovňajška, Boh zpytuje ľadviny a srdcia naše, inými slovami: my ľudia vidíme len povrch človeka, čo skryté je pod jeho kožou, ľadviny a srdce, to nevidíme, tým menej známe tajné myšlienky a žiadosti srdca jeho. Boh ich ale vidí, ako my vidíme rybičky v čistej vode sa hemžiť; Boh aj žiadosti a myšlienky človeka podrobil súdu svojmu.

Ľudia súdia len to, čo je veľké v dobrom alebo vo zlom; Boh súdi aj to, čo je nepatrné, ku pr. malú službu alebo slová útechy, čoho si ľudia ani nevšímajú; mnohí rodičia netrescú lož a krádež u detí, lebo vraj sú ešte maličké. Boh ale odmení aj kvapku vody, danú opustenému za nápoj, odplatí dva peniaze vdovy a potresce každé márné slovo.

Ľudský sudca dá sa často v spravodlivom súde myliť, a súdi podľa osoby, Boh ale nebere ohľad na osobu. Ľudský sudca dá sa myliť v spravodlivom súde buď peniazmi, ktorými ho niekto podplatí, buď sľubom, lichotením, alebo vidí pred sebou osobu krásnu, rozumnú, z lepšieho rodu; v takýchto okolnostiach býva obyčajne súdobný výrok nespoľahlivý. Boh však nikdy nebere ohľad na osobu ľudskú; jeho nemýli vysoký rod, krása, ani bohatstvo, ani čokoľvek iného v súde spravodlivom.

Ľudia často zapomenú na úražku, Boh však, nesmieri-li sa s ním hriešnik, nikdy. Jakub ku pr. musel pred Ezauom utiecť, po rokoch však smieril sa s bratom. Toto dobre vedia dievky a hľadajú zmiznúť otcovi s očami, keď niečo zlého vyviedly, domnievajú sa, že až otec na to zabudne, potresce ich miernejšie. Mnohí si opäť myslia: ja som ešte mladý, do smrti a do posledného súdu je ešte dlho! Človeče nemúdry! Boh na nepravosti tvoje nikdy nezabudne, a nebudeš-li pokánie činiť, pri poslednom súde tak prísno ťa súdiť bude, ako v ten deň, keď si ich spáchal.

Nakoniec ľudia, hoc by aj chceli, nemôžu vždycky nepravosť potrestať. Kto môže potrestať celý národ, keď sa zbúri? Kto je v stave potrestať nepriateľské vojsko, keď ono

prevádza nepriateľstvá? Jedine Boh dovede potrestať celé národy a vojská, ktoré pred ním toľko sú, jako pred nami hromada mravcov.

Modlitba.

Bože všemohúci! dnešný deň silne pred seba berem, že vždy pamätať budem na posledný súd Tvoj a v čas pokušenia neprestanem myslieť: Každému hriešnikovi Boh odplatí pri súde! Daj že, ó Bože a Otče dobrotivý! abych sa sám denne súdil a tak súdu Tvojmu strašlivému vyhnúť mohol. Amen.

16.februára

Sv. Onesim, biskup a mučeník.

Za času sv. apoštolov žil v meste Kolosách boháč, menom Filemon, jehožto sv. Pavel na kresťanskú vieru obrátil. Zámožní ľudia v toin čase miesto sluhov držali otrokov, jako je to doposiaľ u Turkov a sem tam v Amerike. Títo otroci nedostávali žiadnej mzdy, boli vlastnosťou svojich pánov, ktorí nakladali s nimi podľa ľubosti, kupovali a predávali ich po jarmokoch, jako by boli stvorenia nerozumné.

Bohatý Filemon mal tiež takéhoto otroka, menom Onesima, ktorý však bol ničomný, okrádal pána svojho a napokon mu utiekol. I prišiel na svojom úteku do Ríma a potkal tu svätého Pavla apoštola. Tento apoštol, ktorý obracal národy, smiloval sa nad týmto hriešnikom, a vyučoval úbohého Onesima v náboženstve kresťanskom, a keď ho vyučil, pokrstil ho. Na to ho poslal zpiatky k Filemonovi s listom, v ktorom sa zaň primlúval. V tomto liste, ktorý medzi spisami nového zákona posavád sa nachádza, stojí písano takto: «Prosím ťa za syna svojho Onesima, ktorého som v zajatí svojom zplodil (v Kristu) a teraz odosielam nazpät. Prijmi ho, to je srdce moje. Bol bych ho rád pri sebe podržal, aby mi posluhoval v mene tvojom v zajatí pre evanjelium. Avšak bez tvojho dovolenia som to urobiť nechcel, aby tvoje dobrodenie nebolo vynútené, lež dobrovoľné. Si-li mi priaznivý, prijmi ho zase jako mňa. Uškodil-li ti v niečom, alebo je-li ti niečo dlžen, pripočítaj to na môj účet. Ja Pavel podpísal som to vlastnou rukou, ja to zaplatím; nechcem povedať, že ty sám mne dlžen si. Ano bratre! toho bych rád na tebe vymohol v Kristu; poteš srdce moje v Kristu. Dôverujúc v poslušnosť tvoju, napísal som to tebe; viem, že učíš ešte viacej, než čo pravím.»

O čo Pavel prosil a čo si prial, to učinil Filemon. Keď neverný pred tým otrok Onesim s listom apoštolovým do Kolos sa navrátil, bývalý pán jeho nepotrestal ho, lež prepustil z otroctva a zase k Pavlovi do Ríma poslal, aby ho, ktorý tenkrát už 63 roky starý a vo väzení bol, obsluhoval. Z neverného otroka stal sa Onesim milosťou a učením Ježiša Krista verným, spoľahlivým kresťanom, tak že ho sv. Pavel vysvätil za jáhna (diakona), ku ktorému úradu apoštolovia len najlepších a najpobožnejších kresťanov volievali. Keď svätý Pavel napísal list ku Kolossenským, opäť poslal s ním Onesima, aby im ho odovzdal.

Niektoré zprávy o ďalšom živote Onesima dokladajú, že bol poslaný do Španielska, aby tam sväté evanjelium ohlasoval. Keď sa bol odtiaľ zase do Asie navrátil, bol vraj za biskupa v Efesu vysvätený, kde pred tým biskupom bol Timotheus. Konečne vraj čo horlivého biskupa odvieďli ho do Ríma a ukameňovali.

Poučenie.

Podivná to vec, jako ľudia, ktorí sa kresťanmi nazývajú, inými pohrdať môžu preto, že sú chudobní, z nízkeho rodu, alebo hriešnici. Spasiteľ náš Ježiš Kristus bol natoľko chudobný, že povedal: «Líšky majú diery svoje, ptáci svoje hniezda, Syn človeka ale nemá, kam by položil hlavu svoju.» Na inom mieste (Fil. 2) je tiež písané o ňom: «On sám seba zmaril, a podobu služobníka na seba prijal.» Kto svojim bližným pohrda preto, že nemá peňazí alebo krásnych šiat, nemá vlastného domu, alebo že pracovať musí, aby si mozolne vyrobil na denný chlebiček: ten nemá v sebe ani iskierky ducha Kristovho. Mnohí so psom alebo ptákom sa mazlia a líškajú, jaknáhle ale vkročí nejaký nepohodlný človek do izby, osopia sa naň, sťa by bol nerozumný tvor. Takémuto hriešnikovi bude to kedysi niečo hrozného, keď uvidí, ako mnohý úbohý čeladín povýšený a mnohý boháč ponížený bude, alebo keď sám príjde už tu na svete do takej biedy, že bude musieť žobrať u toho, ktorý bol predtým sluhom jeho, jako bohatý prostopašník žobral u chudobného Lazara o kvapku vody.

Rovno tak zlomyseľné, ba v mnohom ohľade ešte zlomyseľnejšie je, bližným pohrdať, alebo ho odsudzovať preto, že hriešny je. Ved' nevieš, čo z neho ešte a čo s teba bude. Ty môžeš upadnúť ešte do väčších hriechov, on ale môže sa obrátiť a stať sa svätým. Jedon z apoštolov zúfal a obesil sa, vrah ale na križi visiaci prišiel so Spasiteľom do raja. Jestli niekto ťažko zhrešil, modli sa zaň a usiluj sa zpiatky priviesť ho k Bohu, to je skutok v pravde kresťanský; lebo Kristus na svete nič iného nečinil, než hľadal a nazpät vodil, čo bolo ztratené. V starobylosti najobecnejšie stvorenie bol otrok, a nad to otrok, ktorý kradol a utiekol. A hľa! predsa sa Boh zaujal zaň a povýšil ho k tomu, čo bolo na svete najvyššieho. On obrátil sa, stal sa kresťanom, jáhnom, biskupom, mučeníkom a svätým. Ponevác Pavel a Filemon ducha Božieho v sebe nosili, Duch sv. vyvolil si ich za nástroje tých milostí, ktorými Onesima obdarovať chcel. A to je ovšem to najšľachetnejšie chovanie, keď niekto vo vysokom stave chová sa jako Boh, k opovrženým a zkazeným ľuďom blahosklonne sa snižujúc a milosrdenstvo im preukazujúc. Hriešnika z hriešneho života vyrvať, neumelého poučiť a vzdelat', dušu od sveta odstrčenú povzbudiť, nízkym rodom a stavom nepohrdať, lež láskavé a prívetive s nimi zachádzať: to znamená Bohu podobným byť, ktorý uponižuje sa k nízkym, knôtu tlejúceho neuhasí, trstiny nalomenej neodlomí. Toto vidíme na všetkých svätých: hoc aj boli pred svetom v stave vysokom, predsa boli vždy prívetiví a blahosklonní k chudobným, opovrženým a hriešnikom. Kto však vo svojej vysokomyseľnosti domnieva sa, že roľník, sluha, nemocný, atď. sú mu o mnoho odpornejší, než by ich za sebe rovných pokladal: ten nemá ducha Kristovho, lež ducha satanovho, ducha onoho anjela, ktorý skrze pýchu stal sa diablom. Čí duch však v tebe prebýva, tomu napokon odkázaný a tomu patriť budeš.

Modlitba.

O Pane Ježišu! ktorý stal si sa človekom, bol si láskavý, vľúdny a prívetivý k chudobným, k dietkam a nemocným: popraj mi milosti, žebych Ta v tejto krásnej cnosti nasledoval a tak milosť našiel u Boha a u ľudí. Amen.

17. februára.

Sv. Silvín, biskup.

Svätý tento žil v 700 rokoch po Kristu a pochádzal z najprednejších rodín okresu Toulouského vo Francúzsku. V mladosti svojej zasnúbil sa bol s jednou pannou, neskôr však lepšie si to rozmyslel, zriekol sa tohoto sňatku, aby čistým duchom a telom slúžil Spasiteľovi, a vstúpil do stavu duchovného.

Silvín sa potom odobral do Belgie, kde mnoho ľudu pre Boha získal, lebo obyvatelia tam vôbec neznali ešte vieru kresťanskú; on im však kázal slovom a príkladom. Keď sa teda zmáhala viera v tejto zemi, ľudia tejto krajiny milovali napospol Silvína jako otca a ctili ho jako nejaké knieža, a to so všetkým právom, lebo on prevyšoval vrstovníkov svojich pokorou, svätosťou a dobrými skutky. Zvlášte rád konal pohostinstvo; cudzích a pocestných rád prijímal do svojho príbytku, umýval im dľa tehdašej obyčaje nohy, dával im jesť, čo mal najlepšieho, niejednému daroval i vlastný svoj odev. On veril v slová Pána: «Čo ste učinili najmenšiemu, mne ste učinili», a nasledoval Spasiteľa, ktorý, súc najbohatší, najchudobnejším stal sa z lásky k nám. Čo v hotovosti mal, rozdal chudobným, ani najmenej sa nestarajúc, z čoho sám žiť bude. Držal sa slova Božieho, ktoré praví: «Nestarajte sa o budúci deň, budúci deň bude zase mať pre seba nové starosti. Dost' na tom, že má každý deň starosť svoju.» Pohŕdal svetom, majúc všetko za pomínelé a len krátky čas trvajúce; za to ale miloval Boha z celého srdca, aby dosiahol života večného.

V pokore svojej konal púte na rozličné miesta k pozostatkom svätých, aby tých vzýval o ich prímluvu, lebo sa domnieval, že sám od seba spasenia dojsť nemôže, jestli svätí nebudú prímlúvať sa za neho. Konal on tiež ďalekú a obťažnú cestu až do Svätej zeme a navštívil tam miesta, na ktorých Spasiteľ náš žil a trpel; i keď takto najvrúcnejšej žiadosti života svojho vyhovel, poznovce vrátil sa do svojej vlasti. Pri všetkých nebezpečiach tak ďalekej cesty nemal sv. Silvín ani toho najmenšieho strachu, anjel strážca sprevádzal ho, tak že sa mu nikde nič zlého nestalo.

Spisovateľ života tohoto svätého vraví ďalej o ňom: Bol však muž tento otcom sirôt, pomocníkom vdov, ochrancom panien, ozdobou mníchov, pôsobiteľom mieru, múdry v reči, svätý vo skutkoch, lebo čo ústami ohlasoval, to najprv skutkami ukazoval. Všetko, čo mal, obetoval Pánu a všetko dobré, čo činil, neprivlastňoval sebe, lež milosrdenstvu Božiemu. Z imania po svojich rodičoch a z pobožných príspevkov vystaviť dal tiež dva kostoly. Bol on muž prísneho sebazaprenia; cez mnohé roky ani chleba neokúsil, lež len zeleninou a ovocím sa živil. Odev jeho bol jednoduchý, chudobný a hrubý; nechcel on pripočítaný byť k tým, o nichžto praví Pán: «Tí, čo sú odiatí v rúcho mäkké, na dvoroch kráľovských sú.» Spával obyčajne na holej zemi alebo na doske.

Keď Silvín po tak svätom živote onemocnel, neprestával chváliť Boha a neúnavne napomínať všetkých, ktorí prichádzali k nemu, aby pamätali na deň smrti svojej, hriechu sa vždy varovali a po ceste spasenia kráčali. Na Bielu sobotu videl anjela Božieho prichádzať

pre seba, i teši sa tomuto krásnemu zjaveniu, zvolal hlasno k prítomným: «Hľadte, anjelia Boží sú u nás! Ajhľa, anjelia Boží medzi nami!» Takto zvolajúc, usnul sladko v Pánu.

Poučenie.

Smrť sv. Silvína v pamäť mi uvádza iného muža, ktorý keď umieral, dcére svojej pravil, že diabol u jeho postele stojí. Človek tento cez celý život svoj vždy len klial, a ešte aj vtedy, keď už smrť na jazyku mal, o mamone mluvil. Príčinou jeho smrti bolo špatné lakomstvo. Málo ktorý človek slobodný je od lakomstva. Najdivnejšie však pri tom, že to málo kto uznáva; každý sa všelijako vymlúva, z hriechu tohoto sa ne-spovedá, ani proti nemu nebojuje. Nemysli, že len ten je lakomec, kto kradne a šudí, aby zbohatol, lež každý človek, čo miluje pozemské statky viacej, než Boha. Jestli teda v nedeľu a vo sviatok radšej budeš pracovať, aby si si peňazí vyrobil, než by si mal ísť do kostola, si lakomý. Keď sa nemodlíš, aby si len skorej ku práci prišiel, alebo keď medzi modlitbou vždy len na prácu myslíš, si lakomý. Keď pri remesle lžeš, šudíš, spoluremeselníkovi výrobku nepraješ, alebo zákonným poplatkom vyhnúť, chceš, si lakomý. — Keď ťa škoda na majetku viac mrzí, než to, že si zhrešil, alebo keď sa snažíš radšej mať dietky bohaté, než dobre vychované, si lakomec. — Keď ti je milejší boháč, ač je on človek darebný, než cnostný nádenník, si lakomec.

Písmo sväté však predstavuje lakomstvo čo modloslužbu, preto že lakomec časné statky alebo peniaze učinil bohom svojim, ktorému sa klania, na ktorého vždy myslí, ktorého za žiadnu cenu ztratiť nechce a ktorého miluje z celého srdca a zo všetkej sily svojej. Darmo sa tešíš tým, že sa kedy-tedy modlíš a do kostola chodíš. Židia sa tiež klaňali Bohu pravému, zároveň však vedľa Boha pravého mali bohov falošných. Boh ale pravil: «Nebudeš mať bohov iných vedľa mňa.» Kam vede lakomstvo, to vidíš na Judášovi. Proti lakomstvu je najlepší prostriedok spokojnosť. Ľudia by sa vôbec nemuseli natoľko po zárobku sháňať, keby. seba a svoju rodinu vo všetkom obmedziť chceli. Prostredné stavy však chcú po dnes všetko robiť za boháčmi a najnižší chcú sa vo všetkom rovnať strednému. Tu im ovšem nikdy nič nestačí, ani stačiť nemôže; musia preto vždy len na to myslieť, jako by si narobili peňazí, napokon sa dopúšťajú ne-spravedlnosti, robia dlhy, koniec však všetkého tohoto je zlý. Mnohí sa vymlúvajú tým, že majú veľkú rodinu. Pán Boh však žiadneho neopustí, kto sa modlí a pilne pracuje; mnohého Boh preto do biedy pohrúžil, ponevác všade pomoci hľadal, len u Boha nie. Sv. Silvín rozdal všetko chudobným a nikdy nemal starosti, jako bude živý, lebo dúfal v Boha. Keď sa ale otec rodiny domnieva, že musí v nedeľu pracovať, luhať, drevo v hore krasť, deti po žobraní posielat, alebo do služby dávať na také miesta, kde za peniaze cnosť predávajú a týmto spôsobom chce sa s rodinou živiť: ten vypovedal službu Pánu Bohu; nedôveruje v Boha a ničoho nechce od Neho; ten si chce sám pomôcť, lež proti vôli a prikázaniam božským. Tu nastáva potom úplné lakomstvo, ktoré priviedlo človeka pod moc diabla.

Modlitba.

Pane Ježišu Kriste! ktorý, ačkoľvek pánom si všetkého, pre nás najchudobnejším stať si sa ráčil: daj, abych sa do diabolských osídíel lakomstva nedostal, lež abych dľa príkladu sluhu Tvojho, Silvína, statky pozemské považoval za prostriedok k oslavovaniu mena Tvojho a k podporovaniu bližných svojich. Amen.

18. februára.

Sv. Simeon, biskup a mučeník.

Sv. Simeon bol blízkym príbuzným Ježiša Krista a svedkom skutkov a života jeho, jeho zmŕtvýchvstania a na nebe vstúpenia. U Židov bol vo veľkej vážnosti. Keď títo roku 62 brata jeho Jakuba, prvého biskupa jeruzalemského, pre jeho veľkú horlivosť v hlásaní evanjelia ukameňovali, Simeon ostro pokarhal ich nesmyselnú ukrutnosť a zatvrdilosť srdca, a oni ani ruky nezdvihli na neho; lebo sa báli pomsty ľudu, ktorý si Simeona veľmi vážil. Po smrti sv. Jakuba stal sa jeho nástupcom na biskupskej stolici v Jeruzaleme. Úrad tento zastával s požehnaniami plnou horlivosťou, tak že cirkev Kristova v hlavnom meste židovskom utešene zkvetala a darila sa.

V ten čas chystali sa horlivci židovskí k povstaniu proti Rimanom, chceli totižto ztriasť sa jarma pohanského a navrátiť štátu židovskému slobodu a samostatnosť. Kresťanov považovali pritom za osobitnú sektu židovskú a neprenasledovali ich — nazdávajúc sa, že sa im k odboju proti Rimanom dobre použiť dajú. Keď na to povstanie vskutku vypuklo a rimanskí úradníci zahnaní boli, vtedy Simeon, majúc v čerstvej pamäti proroctvo Kristovo o spustošení Jeruzalema, shromaždil svoju obec, vyviedol ju z Jeruzalema na druhý bok Jordána a usadil ju roku 64 v mestečku Pella. O nejaký čas pritiahol rímsky vodca Vespasian s vojskom veľkým a podmanil bez ťažkosti Judeu a Galileu. Jeho syn Títus, uderil konečne s celou silou svojou na mesto a nastala bitka hrozná. Títus, chcúc aspoň chrám jeruzalemský zachrániť od záhuby, vydal vojsku svojmu rozkaz k zachovaniu jeho, avšak jeden vojak rímsky hodil v zlosti svojej horiacu hlaveň do chrámu, tak že i tento na svete najbohatší, najslávnejší a naj-krásnejší chrám zhorel a od vojska rímskeho spustošený bol i s celým mestom, v ktorom — dľa proroctva Kristovho — v skutku ani kameň na kameni ležať nezostal, lebo zároveň so zemou bolo shladené.

Simeon bol potom zase prvý, ktorý so svojou obcou navrátil sa do hrozne spustošeného mesta, aby na mieste starého Jeruzalema vystavil nový, ktorý by na základnom kameni učenia Kristovho novú dobu hlásal svetu. Za jeho spravovania chytro zkvitla obec kresťanská a stala sa zase najdôstojnejšou v Judei.

Ale roky Simeonove boli spočítané; jakožto starec, ktorého asi 120 rokov tlačilo, chodil on medzi zrúcaninami starej slávy sťaby starý stĺp najväčšej dokonalosti, v očakávaní víchrice, ktorá i jeho zvalí.

Rimania totižto zasadili sa o to, aby všetkých potomkov rodu Dávidovho vyhubili, pretože Židia kráľa a vykupiteľa z tohoto domu očakávali. S vyhubením rodu Dávidovho pominie očakávanie Messiaša a každá chuť k vydobytiu samostatnosti židovstva: tak smýšľali Rimania.

I Simeonovi hrozilo toto nebezpečenie, pretože i on pochádzal z rodu Dávida kráľa; ale on tomu dosavád' vždy šťastlivé vyhnul. Neskôr však našiel sa podliak, ktorý svätého biskupa u syrskeho vladára Attika obžaloval. Attikus mal útrpnosť so Simeonom pre jeho vysoký vek, a chcel mu darovať život, jestli odriekne sa Krista a obetovať bude bohom ríšskym; ale

Simeon, priznávajúc sa k svojmu kráľovskému rodu, odpovedal na nabídnutie vladárovo: «Nie, na veky neodrieknem sa Krista, nikdy nebudem obetovať modlám. Tvoji bohovia boli najbezbožnejší ľudia na svete a horia zaiste v pekle. Ježiš Kristus je pravý Boh.» Reč táto pôsobila pohnutie v ľude. K utišeniu pohnutia dal Attikus svätého biskupa ubíť. Krv tiekla z údov Simeonových na zem; ale na svätom nebolo badať malomyselnosti, z tváre jeho žiarila nesmierna radosť srdca. Na druhý deň ho opäť mučili ešte hroznejšie, ale i vtedy videli na ňom túže radosť a neohrozenosť. Attikus a všetci prítomní nemohli pochopiť, ako môže byť v stave muž, stodvadsať rokov starý, ztrpieť tie hrozné muky, ktorým by i najsilnejší obor podľahnúť musel. Pán Boh, ktorý pohanom mnohé príklady kresťanskej hrdinnosti na útlých deťoch a slabých pannách zjavil, chcel im ukázať, jaké muky vládcu znášať starý a telesných síl zbavený kresťan, skrze jeho pomoc, pre vyznanie pravej viery. Vladár, chcúc koniec urobiť všetkému, odsúdil Simeona k smrti kríža, ktorú on, zvolajúc: «Ja chcem s Kristom umrieť, abych tiež s Kristom vstať mohol, s podivuhodnou trpezlivosťou, posilnený a potešený pomyslením na budúce slávne vzkriesenie, podstúpil roku 107.

Poučenie.

Sv. Simeon žil 120 rokov, potom dokonal dlhý a svätý život svoj slávnou a svätou smrťou. Zdáliš i ty dosiahneš tak vysokého veku? Zdáliš dokonáš život svoj smrťou blahoslavenou? Na túto druhú otázku odpovedá sv. Augustín, že smrť tvoja nebude nešťastná, jestli si nábožne živý bol na zemi. Praví totižto: «Ten nemôže zle alebo nešťastne zomrieť, kto nábožne žil.» Slová tieto opakuje tento svätý učiteľ nieraz v jednej kázni. «Zaiste,» vraví, «nemôže ten, kto nábožne žil, zle zomrieť.» Čo sa týka tej prvej otázky, nemyslím, že by si si 'tak vysoký vek sľuboval; ale predsa úfaš, že budeš dlho žiť. Lež na čo že sa opiera táto tvoja nádej? Či snáď na tvoju mladosť, na sily a zdravie? Slabá to podpora! Na stá tisíce bolo už takých, ktorí tešili sa mladosti, sily a zdraviu, jako ty, a oni predsa zavčasu a náhle pomreli. Boháč v evanjeliume tiež si robil nádej, že ešte bude žiť mnoho rokov, a ešte v tú noc musel umrieť. Sklamal sa v nádeji svojej. Bodaj by si sa len tiež tak nesklamal! Najlepšie pochodíš, keď sa budeš držať mojej rady: v nádeji dlhého života nikdy neodťahuj s vecami, ktoré sú ti potrebné k šťastlivej smrti, teda i k dosiahnutiu spasenia večného, pretože by si sa ináč ľahkomyselne vystavoval nebezpečeniu zahynutia večného. Často spomni na slová blahoslaveného Tomáša Kempenského: «Blázne! prečo myslíš, že budeš dlho žiť, keď niesi istý ani len jedného dňa? Koľkí už, ktorí trúfali si dlho žiť, sklamali sa a pomreli znenadála!... Čin včul', čokoľvek činiť môžeš, lebo nevieš, kedy umreš.»

Modlitba.

Shliadni, všemohúci Bože, na naše krehkosti a pretože pod pokušeniami tela i sveta na smrť svoju zabúdame a pod ťarchou hriechov svojich klesáme, podporuj nás mocnou prímluvou Tvojho blahoslaveného mučeníka a biskupa Simeona skrze Ježiša Krista, Syna Svojho, Pána nášeho. Amen.

19. februára.

Sv. Konrád, pustovník.

Nenie dost', praví sv. Rehor Veľký o zadost'učinení, «aby sme žiadnymi novými vinami seba neobťažili, ale musíme najprv spáchané zaplatiť», t. j. pohoršenie, ktoré sme bližnému dali, škodu, ktorú sme bližnému učinili, musíme opäť napraviť. Toho skvelý príklad podáva nám život sv. Konráda.

Konrád žil v štrnástom stolytí v meste Piacenze; jako potomok vznešeného šľachtického rodu oplýval bohatstvom a vynikal vážnosťou nad spoluobčanmi svojimi. Jeho najmilejším zamestnaním a najväčšou radosťou bola poľovačka, ktorej celý svoj čas a všetky svoje sily obetoval Boh však použil túto náruživosť Konrádovu k jeho úplnému obráteniu. Stalo sa totižto, že raz zver, na ktorú poľoval, utiekla do húšťa, kde ju nebolo možno dostať. Čo neurobí Konrád? Podpáli húšť, chcejúc zver ohňom vypuďiť. Prudký však vietor nebezpečne rozniel plameň, tak že nie len húšť, ale i väčšia časť lesa zhorela na veľkú škodu jeho majiteľov. Konrád vidiac, čo urobil, utiekol z lesa do svojho zámku. Rozhorčený ľud hľadal paľáča a našiel na druhom boku lesa chudobného človeka, ktorý tam priam suché ráždie sbie-ral; i sviazali tohoto a odsúdili ho na smrť pre zúmyselné paľáčstvo. Vtedy Boh vzbudil smedomie v Konrádovi, ktoré ho napomínalo, aby uznal svoju vinu a oslobodil chudobného človeka od smrti. Konrád váhal; ale svedomie nedalo mu už pokoja. Konečne vstal, šiel k súdu, vyznal všetko, čo a jako sa stalo, a obetoval na vynahradenie škody väčšiu polovicu svojho imania — aby oslobodil nevinného od smrti.

Ťažký boj duševný, ktorý víťazne dobojoval, strach a konečne uponíženie a sebazaprenie, ktoré tak šťastlivé podstúpil, za krátko priviedly Konráda k inému smýšľaniu; nahliadol totiž, jak ničomné a tñarné sú rozkoše života svetského naproti poctivému a statočnému plneniu povinností kresťanských ; jak malicherné, pobočné, áno zbytočné sú statky, dôstojnosti a bohatstvá v porovnaní s pokojným svedomím, ktoré jedine učinilo, že bez výčitok spomínal na skutok, ktorý zamlčať mohol. Konrád videl v tom prst milosti Božej a s úplnou oddanosťou pokoril svoju vôľu tomuto pokynutiu Pá novmu: uzavrel v sebe, že zriekne sa sveta a ostatok života svojho obetuje Bohu a službe Jeho. Nábožná manželka Konrádova, Eufrosina, schválila toto jeho predsavzatie, sama utiahnuc sa do kláštora Klarisiek.

Konrád, vezmúc na seba rúcho pútnické, opustil miesto svojej dosavádnej slávy, odobral sa na púšť k pustovníkom, aby tam poklesky ľahkomyselného svojho života oplakal a už nie viac divú zver, ale večné blahoslavenstvo vyhľadával. Medzi pustovníkmi gorgolanskými viedol za dlhší čas život ozaj kajúcný a vstúpil do tretieho rádu sv. Františka. Neskôr putoval do Ríma a odtúd do Sicílie, kde zo začiatku v mestečku Nete a potom na jednom vysokom vrchu sa usadil a až do konca života svojho v kajúcnosti zotrval. Zlý duch znepokojoval ho tu často všelijakými pokušeniami, ale márne; sluha Boží statočne bojoval proti nemu. Raz zlý duch vzal na seba podobu sluhy a priniesol Konrádovi novinu, že Eufrosina opustila kláštor Klarisiek a navrátila sa domov, a že žiada, aby aj on, jakožto jej

sprisahaný manžel, k nej sa navrátil. Konrád pozastavil sa nad týmto náveštim; keď zvedel však, potom jako sa s krátkou modlitbou k Bohu obrátil, kto trčí v onej podobe služobníka, odohnal od seba satana a nedal sa mýliť v konaní skutkov kajúcnych, ktorými sa Pánu Bohu veľmi zaľúbil.

Pán Boh veľmi často vyslyšal prosby sv. Konráda a nieraz zázračným spôsobom udelil, o čo ho veriaci na prímluvu sv. Konráda prosili. Sv. Konrád každý piatok chodieval do mesta, aby u oltára sv. kríža sv. omšu slyšal. Vtedy u občana Antona obedoval: celý jeho obed pozostával zväčša len z orechov. Raz trpel Anton veľmi na bolenie v boku. Sv. Konrád pomodlil sa za neho a hneď prestaly boľasti. Druhýkrát zase sišiel sa sv. Konrád so smutným otcom, jehož syn mal veľkú kýlu (bruch). Sv. Konrád prežehnal nešťastného synka znamením sv. kríža a ten v tom okamžení ozdravel. Od tohoto hrozného neduhu oslobodil on mnohých skrze svoju modlitbu, preto ctíme sv. Konráda jako patróna proti kýle. On vedel i veci tajné a budúce. Raz poslal mu istý pán dva krčahy vína. Sluha, ktorý mu mal to víno zaniešať, schoval na ceste jedon krčah a oddal svätému len jedon. Sv. Konrád prijmúc prinesený krčah vína, prepustil sluhu s tým napomenutím, aby dal pozor, lebo okolo toho druhého krčaha ovinul sa had. Sluha sa zadivil a zahanbený vyznal, čo urobil. Idúci zpiatky skutočne našiel na krčahu hada, ktorý by ho bol doista uštipol, keby mu to svätý nebol povedal. — Jednému mladíkovi radil, aby ponáhlal sa vyspovedať, lebo že mu hrozí veľké nebezpečie. Mladík odišiel, vyspovedal sa a jako sa navrátil, udrél hrom vedľa neho, a len tak tak že ho nezabil.

Boh zjavil sv. Konrádovi deň, v ktorý ho povolá k sebe. Svätý, cítiac približovať sa svoju hodinu, odišiel do mestečka Neto, vyspovedal sa, s najväčšou pobožnosťou prijal Sviatosť oltárnu a odoberúc sa zpiatky do svojej jaskyne, čo chvíľa dokonal tam svoj sv. život v 61. roku veku svojho, r. 1351 po Kristu. Telo svätého pochované bolo v Nete so všemožnou slávou. Po 134 rokoch našli ho ešte neporušené a pri jeho prenesení do chrámu stály sa mnohé zázraky.

Poučenie.

Podivným spôsobom privedený bol sv. Konrád k dokonalosti! Z bohatého, vznešeného, k radovánkam a rozkošiam privyknutého šľachtica stal sa chudobný, ponížený, sebazapierania a mrtvenia milovný pustovník! Prečo? Lebo mu lepšie bolo s pokojným svedomím žiť v nedostatku všelikého pohodlia, nežli znášať hryzenie svedomia vstred požívania všetkých rozkoší sveta. «Sláva dobrých ľudí je svedectvo dobrého svedomia. Maj len dobré svedomie, budeš mať radosť na veky. Dobré svedomie veľmi mnoho strpí a veľmi je veselé v nerest'ach. Zlé svedomie sa ustavične bojí a plaší. Príjemne odpočíneš, jestli tvoje srdce nežaluje na teba ____ Zlí nikdy nemajú opravdivej radosti a vnútorného pokoja nezacítia.» (Tomáš Kemp.)

Ty snád' nemáš pokojného svedomia, preto že si zhrešil. Čin teda i ty tak, jako sv. Konrád. Navráť odcudzený statok, svedomite nahraď učenú škodu, naprav vše-liké pohoršenie a zlé príklady, ktoré si dával; čiň pokánie. Právom hovorí sv. Efrém: «Pokánie je veľká pec, ktorá rudu prijíma a na zlato ju obracia, ktorá olovo odbiera a striebro zaň vydáva,» lebo pokánie je to, čo železo a rudu hriechov našich v zlato božskej milosti

premeňuje a olovo nepokojného a obťažného svedomia odníma a zaň striebro oblaženého a pokojného svedomia nám poskytuje. O, keby si nastúpil šľapaje svätých kajúcnikov!

Modlitba.

Naplň nás, ó Bože! na prímluvu sv. Konráda duchom kajúcnosti a daj, aby sme oblažujúcej radosti pokojného svedomia v živote i v smrti okúsili — skrze Krista, Pána nášeho. Amen.

20. februára.

Sv. Eucherius, biskup.

Sv. Eucherius pochádzal z Orleanu z rodičov vznešených. Jeho matka ho už pred jeho narodením každý deň obetovala Pánovi a podľa toho bol aj velice starostlivé vychovaný. Pod pečlivou opaterou rodičov svojich vyrástol v krásny strom v záhrade Božej, čo chvíľa dôkladnou učenosťou a nábožným životom všetkých svojich vrstovníkov prevyšujúc.

Aby sa v cnosťach posilňoval a povzbudzoval, každý deň čítaval niečo zo svätého písma, najradšej z listov sv. Pavla. Keď jedenkrát čítal I. list ku Korintským, pozastavil sa nad slovami v 19. kap. v. 3.: «Múdrosť tohoto sveta je bláznovstvo pred Bohom,» tak že milosťou Božou osvietený poznal márnosť všetkých vecí pozemských, odobral sa do samoty a vstúpil do jedného kláštora biskupstva rouenského. Tu dosiahol najvyššej dokonalosti, ktorou povolaný bol svietiť svetu; lebo už po šiestich rokoch postavil ho tehdejší ríšsky správca rozsiahleho kráľovstva franského, Karol Martel, z úkrytu na svetlo, súhlasiac s vôľou obyvateľov orleanských, ktorí Eu-cheria po smrti jeho strýca za nástupcu jeho v biskupstve orleánskom jednohlasne zvolili. Súc biskupom, zdvojnásobil Eucherius horlivosť svoju o česť Božiu a svätú cirkev jeho. Dľa slov písma: «Milujem okrasu domu tvojho» usiloval sa v chrámoch biskupstva svojho k službám Božím potrebnú vznešenosť a skvelosť obnoviť, aby cirkevné úkony a pobožnosti s dôstojnou vážnosťou konané boli.

Pečlivo dbal o náležité mravné a vedecké vzdelanie svojho podriadeného kňazstva. V kláštoroch zaviedol užitočné opravy za tým cieľom, aby mnísi nielen nábožným cvičením, ale i usilovnou prácou slúžili ľudu za príklad. Česť Božia a blaho ľudí boli hýbaddá jeho bohumilého namáhania. Keď nič nemohol vykonať priateľským primlúvaním, usilovným poučovaním alebo ostrým karhaním, vtedy použil prísnosti svojho biskupského úradu, nehľadiac na to, či to bude komu vhod alebo nevhod.

V horlivosti svojej za cirkev Kristovu a jej práva nemohol sa vyhnúť sporu so správcom ríšskym, Karolom Martelom. Tento získal si veľké zásluhy o kresťanskú osvetu vo svojej ríši a o kresťanstvo vôbec, zvlášť skrze skvelé víťazstvá nad Saraceny; ale pri tom miešal sa velice do záležitostí cirkevných a dovolil si všelijaké skrivodlivosti proti cirkvi; zvlášť rozdával fary, biskupstvá a bohaté opátstva nie zaslúžilým kňazom, ale svojim vojenským dôstojníkom a dvorským úradníkom, ktorí veľké dôchodky do svojho mešca shrňali, duchovné služby ale najatými kňazmi obstarávali. To nemohlo byť dobre; cirkev pri tom trpela, mravnosť duchovenstva klesla. Eucherius statne zastával práva cirkve proti nedovoleným prechmatom Karlovým. Avšak práve tým uvrhol na seba nemilosť mocného

správcu ríšskeho. Nepriatelia sv. Eucheria nahovorili Karlovi, že tento biskup svojim vystupovaním búri proti právam správcu ríšskeho a skrze to ruší vernosť, povinnú svojmu panovníkovi; preto ho Karol vypovedal zo zeme najprv do Kolína, potom na zámok Haisbain v Luttišsku. Sv. biskup teda, potom keď už bol šesťnásť rokov spravoval biskupstvo orlean-ské, pre statočné zastávanie práva cirkevného musel zanechať túto vinicu Pánovu. S radosťou chopil sa palice pútnickej, rieknuť: «My všetci pútnici sme na zemi; rád pôjdem od mesta k mestu k nebu, vlasti svojej, kam ma Spasiteľ môj predišiel!» Ale cnosť svätého ešte skvelejšie jásala v týchto trpkých skúšaníach! Róbert, miestodržiteľ krajiny, dovolil mu, aby sa utiahol do kláštora sv. Trónu. I tu v kruhu bratov kláštorných činil, čo mohol: dľa síl svojich rozširoval pravú nábožnosť a dôkladnú učenosť. Šesť rokov vo vyhnanstve ztráviac a mnoho pretrpiac, usnul v Pánu roku 743.

Poučenie.

«Múdrost' tohoto sveta je bláznovstvo pred Bohom!» Uvažovanie o týchto slovách naplnilo sv. Eucheria ošklivosťou proti tomuto svetu. Múdrost', ktorej sa svet drží, protiví sa múdrosti, ktorej Ježiš Kristus učí. Svet zakladá svoje bla-hoslavenstvo v rozkošiach a v hojnosti pôžitkov; dľa učenia Kristovho dáva chudoba isté právo ku kráľovstvu nebeskému. Kto tu núdzu trpel, ten bude tam požívať pravú radosť. Synovia sveta tohoto všemožne hľadia zaľúbiť sa ľuďom a sú najvyšš nešťastliví a smutní, keď niekto ich podlizačné služby nevšímavosťou odpláca. Ježiš Kristus zavrhuje také chovanie sa; on praví: «Blahoslavení ste, keď vás ľudia nenávidia — pre mňa; nikdy nebudete šťastliví, jestli sa nebudete chcieť zneľúbiť ľuďom - mne k vôli.» Jedno teda musíš si vyvoliť: lebo Bohu sa ľúbiť alebo ľuďom. Blahoslavený Tomáš Kempenský praví: «Všetko je márnosť, krome milovať Boha a Jemu samému slúžiť... Márnosť je len o prítomný život dbať a o budúci sa nestarať. Márnosť je, to milovať, čo rýchle pomine, a neponáhľať sa ta, kde radosť večne trvá.»

Ó Bože, jak často nevšímam som si tejto pravdy! Jak často vynasnažoval som sa, ľúbiť sa ľuďom, im k vôli prestupoval som Tvoje sväté prikázania, zanedbával som predpisy Tvojej svätej cirkve.

Často uznáva človek pravdu a povinnosť; ale srdce jeho je prislabé k tomu, aby staré svoje obyčaje alebo každodenné zvyky zanechalo. Keď že ale nie je vyrovnania múdrosti sveta s múdrostou Ježiša Krista a keď príjde ti rozhodnúť sa, zdá ťa, že pristúpiš ku Kristu a či ku svetu: nastáva ti zaiste práca ťažká, ktorá sa nedá vybaviť v okamžení. Aby si ale predsa učinil aspoň potrebný začiatok priechodu ku Kristovi, vezmi si najprv pred seba: vyhýbať všetkým takým miestam a zábavám, z ktorých vytvorený je duch Kristov, jako sú všetky zábavy v krčmách a iné. Keď to ale zdvorilosť alebo priateľstvo žiada od teba, aby si bral účasť na takých radovankách alebo hodovaniach, nezabudni, že aj tam musíš sa ľúbiť Pánu Kristovi a chrániť sa v jedení, v pití, v rečiach a skutkoch všetkého, čo sa na kresťana nesluší.

Modlitba.

Posilni nás, ó Bože! aby sme, márnosť múdrosti sveta tohoto z príkladu sv. Eucheria poznajúc, len Tebe samému slúžiť a Tvoje prikázania zachovávať nikdy neprestávali, skrze Ježiša Krista, Pána našeho. Amen.

21. februára.

Sv Eleonora, kráľovná anglická.

Chceme-li niekedy účastnými byť slávy nebeskej, musíme už tu na zemi žiť ako v nebi, preto praví a napomína sv. Pavel: «Tých vecí, ktoré shora sú, hľadajte, kde Kristus je, sediac na pravici Božej! O veci, ktoré shora sú, pečujte, nie o tie, ktoré sú na zemi!» Život náš má teda už tu na zemi byť nebeský, má k nebeskej vlasti a nie k pomíňajúcim, hriešnym rozkošiam sveta smerovať.

Svätá Eleonora, kráľovná Anglicka, ktorej pamiatku dnešný deň konáme, už tu na zemi nebeský život viedla. Ačkoľvek kráľovstvom vládla, predsa v pokore slúžila Pánu Bohu, aby niekedy obsiahla najslávnejšiu korunu v kráľovstve nebeskom.

Roku 1236. vstúpia do stavu manželského s kráľom Henrikom, bohumilou nábožnosťou svojou i tohoto priviedla k životu cnostnejšiemu. Ona ustanovila sebe za pravidlo života: vstred slávy dvoru kráľovského nikdy nespúšťať s pamäti, že jesto ešte i väčší Pán, ktorý bude súdiť i kráľov a trestať alebo odplácať skutky jejich, a že ani kráľ nenie zrodený, aby bol kráľom, lež aby Bohu, Kráľu najvyššiemu slúžil, Jeho miloval, a niekedy blaženého požívanie večnej lásky dosiahol. Aby tomuto svojmu pravidlu dostála, ustavične rozjímal o Bohu, o večnom živote a o pomínutelnosti zemskej slávy. Rozjímanie o Bohu naučilo ju čím diaľ viac pokoriť sa, t. j. pohrdáť sebou a Boha samého milovať; tým položila si základ všetkých cností, preto že pokora je každej cnosti tým, čím je základ stavaniu, koreň stromu. Táto pokora stránila od nej kráľa pýchy, diabla, ktorý k ľuďom vznešeného rodu v dôstojnosti stavu, v lesku slávy, v pohodlí bohatstva, v užívaní práva, v konaní moci, v lichotení podriadených pre-často voľný prístup máva. Za pomínutelný majúc život zemský, hľadela si zabezpečiť žitie večné; ten krátky čas, ktorý jej Boh dal k putovaniu zemskému, vynaložila na konanie skutkov milosrdenstva, dobre vediac napomínajúce slová Pánove, že treba pracovať, kým je deň; lebo príjde' noc, keď nikto nebude môcť pracovať. Jej dobročinnosť k chudobným, jej milosrdenstvo k opusteným učinily ju matkou ľudu. Velice mnoho vynaložila na pozdvihnutie služieb Božích, mnohé kostoly skvelý sa krásou a velebou z jej darov. R. 1272 umrel jej kráľovský manžel. Vtedy Eleonora, ktorá v srdci svojom dávno už zriekla sa sveta, opustila slávu dvoru kráľovského a vstúpila do kláštora, aby tu postami, v rozjímaní a sebamrtvení bez prekážek Bohu slúžiť mohla. Vznesenou príkladnosťou svojou a zbožným životom svojím svietila všetkým svojim spolusestrám; ona opatrovala nemocných, tešila zarmútených, posilňovala slabých vo viere, slúžila každému a nelíčenou pokorou svojou pritiahla k srdcu svojmu všetkých. Takto ustavične prinášajúc seba Bohu za obeť, strávila úplných 19 rokov v kláštore; potom usnula v Pánu zbožne a sväte tak, ako žila, roku 1292, aby vošla do radosti Pána.

Poučenie.

Najpotrebnejšie tu na zemi je, aby sme Boha poznali, Jeho milovali, Jemu slúžili a takto večného blahoslavenstva dosiahli. Túto úlohu majú vyplniť panovníci i poddaní, vysokí i nízki, bohatí i chudobní, všetci ľudia bez rozdielu, stavu a okolností života. Boha poznať v

jeho skutkoch a stvoreníach, Jeho, ako zasluhuje, nadovšetko milovať a Jemu slúžiť s telom i s dušou a takto spasenia dosiahnuť, je to, o čom božský Spasiteľ riekol Marte: «Jedno len je potrebné!» Alebo čo nám zvlášť na srdce klade, volajúc: «Hľadajte najprv kráľovstvo Božie a spravodnosť jeho; všetko ostatné bude vám pridané. O, jak pošetile činí človek, keď niečo iného než toto na zemi hľadá! Lebo «čo je plátno človekovi, keby všetok svet získal, a na svojej duši škodu trpel?» Sv. Eleonora, obklúčená leskom moci a slávy kráľovskej, nikdy nezapomnela na tento svoj cieľ. Vstred hojnosti statkov pozemských žijúc, nemala v nich žiadne obľúbenie, vediac, že statky pozemské nemôžu ju opravdivé oblažiť, lebo marné sú a pominuteľné; človek ale stvorený je pre Boha a blaženosť večne trvajúcú, a preto i duša jeho, ktorá schopná je Boha požívať, ničím nasýtená byť nemôže, a len v Bohu nachádza pokoj a nasýtenie.

Sv. Eleonora majúc to za najväčšie šťastie, že môže slúžiť Kráľovi všetkých kráľov, ktorému slúžiť viac je, než panovať nad zemami a národami, složila korunu svetskú, aby v kláštore stala sa služkou Pána.

Jako prosia a starajú sa mnohí, aby do dobrej služby sa dostali, alebo u vzácnej vrchnosti nejaké miestečko dostali: ale Bohu slúžiť, kto si toho všíma? Jak mnohí sú nad mieru pilní v službe svetských pánov, ale váhaví a leniví v službe Božej! Drahý čitateľu, nepatríš-li i ty k týmto? Či nezahanbuje ťa sv. Eleonora, kráľovná, príkladom svojím?

Pamätuj často, áno vždy, na svoj cieľ. Jako kormidelník na mori obyčajne len na hviezdy hľadá, a pocestný na ceste u jása-júcej chasy sa nezdržuje, ale k otčine sa poberá: tak pamätuj i ty vždycky na svoj cieľ tam za hviezdami; opojeného sveta sebe nevšímaj, k otčine pospiechajúc. Modli sa každý deň:

Modlitba.

Pre Seba, ó Bože, učinil si nás; preto nemá pokoja srdce naše, dokúď v Tebe neodpočine. Hľa, chceme dosiahnuť pokoja srdca nášeho v Tebe; preto shliadni na nás, ó Pane, a na prímluvu sv. Eleonory podporuj nás, aby sme len Teba milovali a Tebe ustavične slúžili. Amen.

22. februára.

Sv. Markyta z Kortony, kajúcnica.

Pán Boh vedie ľudí často prepodivnými cestami k spaseniu. Markyta narodila sa v Alviane v Toskánsku okolo roku 1247. Keď jej bolo 8 rokov, odomrela ju matka a Markyta bola od tej doby nebárs vychovávaná, tak že už v mladosti svojej oddala sa najhanebnejším neprávostiam a rozpustilému životu v nedovolenom sväzku s jedným šľachticom z Monte Polliciana.

Boh však osobu túto, ktorá ho každodenne ťažko obrážala, nespustil s očí, nie aby ju za jej hriechy trestal, lež aby ju spasil.

Markyta už deväť rokov viedla takýto hriešny život; zkormútený otec jej neustále modlil sa k Bohu, aby hriešnu dcéru priviedol na cestu spasenia. I čo sa stalo! Milenec jej v jakýchsi záležitostiach vydal sa na cestu, vezmúc so sebou aj jej psíka. Markyta úzkostné

očakávala hriešneho súdruha; lehota, v ktorú domov vrátiť sa mal, už dávno prešla. Nespokojne chodila hore dolu v dome, milenec však neprichádzal. Tu naraz dobehol psík, štekal, obskakoval okolo Markyty, za šaty ju trhal a ku dverom ťahal, jako by ju bol chcel volať, žeby za ním išla. Markyta, tušiac niečo zlého, šla za psíkom, kade pred ňou bežal, až prišla k hromade ráždí, kde psík postál, hľadel na ráždie, dotýkal sa ho, jako by panej svojej povedať bol chcel, aby ráždie na stranu odhodila. Markyta dala sa odhadzovať ráždie; ale čo tu vidí? Mŕtvolu, ktorá už zpoľa od červov ztrávená bola, ohyzdné telo človeka, s ktorým v nezriadenej, hriešnej láske žila. Jako zkamenelá stála tu: lebo porád valily sa jej na myseľ všetky ťažké neprávosti a zvolala: «Kde je teraz duša tvoja? — Ach, ona už stojí pred súdom Božím!» Pri myšlienke tejto prenikol mráz údy jej a prúd slz hrnul sa prez jej líca. Boly to slzy ľútosti; lebo táto strašná hodina bola Markyte hodinou spásy.

Na svete neznala človeka, ku ktorému by bola mohla vziať útočisko svoje, krom otca, na ktorého toľkú hanbu a potupu uvalila, ktorého pred rokami bola opustila. Keď však Markyta do otcovského domu prišla, macocha nahuckala otca, aby nemravnej dcére nemilosrdne dvere ukázal.

Zavržené dievča sadlo si bez rady a pomoci pod strom, nevediac čo počať. Tu sa jej zdalo, jako by jej bol hovoril jakýsi vnútorný hlas, aby si včul' Boha vyvolila za otca, majstra svojho, a za predmet lásky svojej. Avšak aj satan pristúpil k nej so svojou radou, uvádzajúc jej na pamäť: že je ešte mladá, pekná, a ponevác ju otec odsotil, nikto proti tomu nič nemôže mať, keď sa bude držať mužov bohatých a bude im povolná. Jako to teda vypadlo pri tomto vnútornom boji?

Milost' Božia zvíťazila v srdci jej. Ona sa odobrala do mesta Kortony, zložila tu generálnu spoveď a prosila o prijatie do rádu kajúcich sestier sv. Františka. Prijatá súc do rádu tohoto, karhala a trýznila telo svoje najnižším pokánim; s plačom, modlitbou a pôstom strávila tu celý svoj život ostatný. Ona bola opravdivým zázrakom pokory a kajúcnosti, a predsa ešte vždy myslela, že činí primale pokánie za to veľké pohoršenie, ktoré niekdy svetu dávala.

Markyta sa takto povzniesla na vysoký stupeň kresťanskej dokonalosti a Pán jej ukázal, že väčšiu radosť má nad hriešnikom, keď sa v skutku obráti, než nad kresťanom vlažným, hoc by sa aj hrubých neprávostí nikdy nebol dopustil, a preto sa jej často vo videniach zjavoval. Ponevác ju zlý duch tou myšlienkou sužoval, že jej vnútorná radosť a útecha v Bohu sú len mam a klam, vnuknul jej Pán Ježiš: «Zlý duch predsa nemôže tak sladkých radostí vliať do tvojej duše, ponevác zatratený je; on by iba chcel odobrať ti to, čoho sám nemá.» — Jednúc opäť pokúšal ju zlý duch tou myšlienkou, že je ona skutočne svätá, a že ju Boh pre jej cnosti oslávil, preto vraj chodí k r. toľko ľudí, aby ju videli. — Markyta však hľadala vždy a vo všetkom len slávu Božiu a preto hned' v noci vstala a z domu svojho volala: «Vy obyvatelia mesta Kortony! Staňte a vyžeňte ma von z mesta, lebo som ja tá hriešnica, ktorá to a to proti Bohu a bližnému previnila.» S plačom a kvílením zvestovala teraz verejne hriechy predošlého života svojho; ľudia sa divili, mali s ňou útrpnosť a poučení a dojatí so slzami d'akovali Bohu za takéto obrátenie. Takto premohla Markyta vysoko-myseľnosť ducha zlého. Ba v pokore svojej tak d'aleko išla, že si umienila vo špatnom obleku; s ostrihanou

hlavou, od dverí ku dveriam v tých mestách žobrať, v ktorých si niekdy v bohatých šatách, ozdobená striebrom a zlatom nádherne viedla; avšak jej duchovný otec jej toho nedovolil. Jednúc predsa v čas nedeľný šla do svojho rodiska, pod omšou svätou postavila sa s provazom na krku v kostole a na kolenách prosila so slzami ľud za odpustenie daného niekedy pohoršenia. Keď na smrteľnej posteli ležala, hrnul sa k nej ľud v zástupoch; sedemnásť dní nevzala do úst ničoho, krom velebnej Sviatosti; okolo stojacich napomínala v tichosti a trpezlivo: «Dietky! milujte len Pána Ježiša!» a s týmto usnula sladko v Pánu ráno 22. februára 1297 v 50. roku života, a v 23. pokánia svojho. Celé mesto bralo účasť na jej pohrabe a čo chvíľu vzrástla úcta k zosnulej tak, že Lev X. pápež, na prosbu obyvateľov mesta, — potom keď sa bol presvedčil o pravdivosti zázrakov, ktoré Boh na jej prímluvu činil, — dovolil, aby sa jej zvláštna úcta vzdávala. Pápež Benedikt XIII. roku 1728 pripočítal ju k sväticiam Božím. Jej telo, na ktorom ani po 400 rokoch nebolo badať najmenšieho porušenia, pochované je v niekdajšom kláštore sv. Basilia.

Poučenie.

Slyšali sme, že Spasiteľ sv. Markyte zvestoval často zjavenia. Jedno takéto zjavenie sdelím prítomnými riadky k všeobecnému poučeniu.

Bola jednúc istá bohatá vdova, ktorá sa často spovedala, a preto úplne spokojná bola, jakoby žiadneho hriechu nebola mala na svojej duši. Sv. Markyta vrúcne modlila sa za túto vdovu, následkom čoho zjavil sa jej Pán a naložil jej, žeby duchovnému otcovi onej vdovy sdelila veci nasledovné, z ktorých ona spovedať sa má, a síce:

že pred svojím vydaním sa bola ľahkovážna a v srdci nie zcela počestná;

že po stave manželskom Veľmi túžila;

že sa čo nevesta nad mieru ozdobovala, milenca svojho s veľkou dychtivosťou navštevovala, kdežto na Boha len málo myslela;

že v stave manželskom mnoho takého, a to v dni sväté, činila, čo bolo neslušné a proti poriadku manželstva;

že pri súde príbuzného sudcu na svoju stranu chcela získať;

že si priala, aby, idúc ulicou, krásnejšia bola než iné panie;

že sa ku domácim svojim stavala na oko prívetivou, kdežto ich potajomky u iných pomlúvala a kroine manžela a syna nikoho opravdivé, týchto ale nad mieru, milovala;

že si túžobne priala, aby ju ľudia chválili;

že nemala nikdy opravdivej ľútosti nad svojimi hriechami a i v najväčšie sviatky modlitby svoje «Jen vlašne odriekavala, bez myslenia na Boha sa postila;

že túžila po dobrých jedlách a skvostné hostiny by porád bola vystrájala, keby jej peňaží ľúto nebolo bývalo;

že bola skúpa v almužnách, a keď ich udeľovala, robila to viacej pre odplatu časnú, než večnú;

že sama nosila šaty krásné a drahé, nemala však utrpenia s tými, čo v nahote a zime ťažko museli pracovať;

že sama pre seba robila mnoho zbytočných výdavkov;

že bola panovitá a k iným sa chovala, jako by to od svojej svekruše nikdy nebola zniesla;

že mužov a ženy pomlúvala; pravdu a lož do hromady miešala;

že prednosti iných zmenšovala, rada slyšala, keď sa im utrhalo na cti, dobré ale, čo o nich vedela, že tajila; •

že sa nermiitila nad tým, keď sa niekto smilstva dopustil, radšej o tom so škodofúbosťou s druhými rozmlúvala;

že ľuďom do očí lichotila, keď však odišli od nej, im nadávala;

že žiadala nad inými panovať, pre svoj stav a bohatstvo chválená byť, druhým ale že toho nepriala; «

že chcela mať všetko to, čo u iných videla dobrého a pekného;

že v kostole nemyslela na Boha, lež sa s inými shovárala, alebo sa v myšlienkach s inými vecmi zaoberala; že kňazov tvrdo posudzovala, z toho ale, čo kázali, málo si k srdcu brala;

že neslúži opravdivé a z lásky Bohu; že si so záľubou slávne titule dávať dovoľuje, že chce, aby jej druhí slúžili, ona ale žiadnemu;

že často do zrkadla jo samolúbosťou " pozerá, na krásu a ozdobu iných žien ale so závisťou hľadá;

že každú malú boľasť a súženie za veľké hned' vyhlasuje, najväčšie strasti bližného však za nič nepovažuje a s nešťastím druhého žiadneho utrpenia nemá;

že bola skúpa k dievkam, keď sa. napracovaly a boly nemocné; miesto čo ich mala tešiť, že im nadávala a sťažovala si, že sú lenivé a mnoho jedia;

že z pýchy štítila sa osôb nízkeho rodu, im sa vyhýbala, do svojej spoločnosti ich nepúšťala.

Drahý čitateľu! možno, že si nespáchal takých hriechov, jako sv. Markyta, predsa však môžeš mať na svedomí svojom silu hriechov malých, jako oná bohatá vdova, ktorá sa zdála byť svätou, Slož hriechy tieto a pováž: že kamene jako cent ťažké loď do vody strhnú, a hromada piesku drobného konečne tiež toho dovede.

Modlitba.

Ó Bože, ktorý si dal sv. Markyte veľkú horlivosť v kajúcej modlitbe, popraj aj nám, ktorí sme ťažko zhrešili, aby sme na jej prímluvu svojou kajúcnosťou s Tebou sa smierili. Amen.

23. februára.

Sv. Peter Damian, kardinál-biskup a učiteľ cirkve.

Asi pred osemsto rokmi boly zlé časy; zvlášte po Nemecku nevedomosť, surovosť a nemravnosť zmohly sa všestranne nad mieru, tak že aj stav duchovný veľmi bol klesnul. Zámožní páni miešali sa do cirkevných záležitostí, osadzovali a zosadzovali biskupov, jako sa im ľúbilo, nepýtajúc sa pápeža; áno dôstojnosti cirkevné aj za peniaze predávali. Čo divu, že veľmi mnoho nehodných dostalo sa do úradov a hodností cirkevných a kázeň i veda veľmi

citeľné utrpenia. Boh však neopúšťa Cirkev svoju, a uprostred všeobecnej zkaženosti vzbudzuje mužov, ktorí vždy zmužili na odpor stavajú sa víru nemravnosti a príkladom života svojho obnovujú predošlú kázeň.

Takýto muž bol sv. Peter Damian. Tento slávny učiteľ cirkevný narodil sa v meste Ravenne v Taliansku, okolo roku 990, z rodičov chudobných síce, ale šľachetných, ktorí ho však veľmi náhle odomreli. Jako sirotu vzal ho jeho starší brat k sebe, ale ako že ten s ním zachádzal! Brat tento a jeho manželka tak tlkli a drali úbohého chlapca, že tento kade išiel, všade len vzdychal a plakal. Nedali mu jesť, nešatili ho, a keď trochu poodrástol, pridržovali ho k paseniu ošípaných. Jako malý pastier našiel volačo peňazí, za čo dal sv. omšu slúžiť za spasenie svojich rodičov.

Nedlho na to zaujal sa ho iný brat jeho, ktorý bol kňazom a Damian sa nazýval. Tento vzal ho ku sebe, staral sa o neho jako otec a poslal ho do Florencie a Parmy do škôl. Hovorila, že sv. Peter z povďačnosti k tomuto svojmu dobrému bratovi menoval sa bratom Damiana (Petrus, Damiani fráter). Dokonajúc s dobrým úspechom školy, začal i sám iných učiť, skrze čo, súc skrovný a gazdovský, k nemalému majetku prišiel.

Jako učiteľ zaoberal sa s vážnymi predmety a hneď k tomu sa odhodlal, že srdce svoje nepripustí nikdy k rozkošiam pomínutelným. Pri svojom stole choval vždy muža slepého ku cti Spasiteľa. Raz mal len jeden kus bieleho chleba, a slepému dal preto kus chleba čierneho; s týmto sa však nemohol uspokojiť. «Jestli ja» — pravil — «ku cti Spasiteľa chovám tohto slepého, prečo som mu nedal bieleho chleba? Či som ja snáď viac než Spasiteľ?» Takto rozmýšľal, bieleho chleba však slepému nedal; tu mu zabehla kôstka ryby do hrdla; nevedel čo počať; zamenil svoj biely chlieb s čiernym slepého a hľa, sotva doň zakúsnuť, už mohol slobodne dýchať. Od dlhšieho času zaoberal sa myšlienkou, zcela odstrániť sa od hluku sveta. V tejto myšlienke stvrdili ho dva pustovníci z Fonte Avellana, ktorí ho boli navštívili. Petrovi sa ľúbili veľmi ich reči, tak že im prisľúbil, že príjde k nim, jestli ho prijmú za pustovníka. Keď odchádzali od neho, dal im strieborný pokál; pustovníci toho však neprijali, praviac, že im nepríležito tak ťažké náradie so sebou vláčiť. Toto ešte viac potvrdilo ho v úmysle, vidieť mužov, ktorí pokladov svetských tak málo si všímajú; i aby skúsil, či pustovnícky život v skutku aj vydrží, zatvoril sa do pustovníckej cely a neopustil ju cez celých štyridsať dní.

Pripraviac sa takto k životu pustovníckemu, vstúpil do pustovníckeho kláštora Santa Croce pri Avelane (v Umbrii). Ačkoľvek tu bol život veľmi prísny, Peter svedomite zachovával všetky predpisy. Miloval nadmieru chudobu a preto odieval sa rúchom najobecnejším; miloval poslušnosť, preto sotva predstavený jeho vyriekol nejaký príkaz slovom, Peter už usiloval sa vyplniť ho. Vo svojej celie zaneprázdňoval sa modlitbou a čítaním Písma svätého. Na rozkaz opáta vyučoval súdruhov svojich, o čom keď sa v druhých kláštoroch dozvedeli, žiadali od opáta, aby aj ich prišiel vyučovať. Učil on následkom toho vo všetkých okolitých kláštoroch. Keď sa po dvoch rokoch ku svojim súdruhom do Avellany vrátil, staručký opát označil ho za svojho nástupcu; včul sa mu síce pošťastilo protivením sa vyhnúť tejto hodnosti, roku však 1041 na všeobecnú žiadosť súdruhov stal sa ozaj opátom. Jako opát podriadených svojich riadil sväté a múdre. K podobnému životu svätému privádzal

aj iných, založiac kláštory na piatich miestach. Zo súdruhov jeho dľa jeho príkladu viacej viedlo skutočne život svätý.

Takéto svetlo nesmelo dlho skryté ostať. Tak sa stalo, že pápež Rehor VI., Klemens II., Leo IX. poverili ho s usporiadaním dôležitých záležitostí. Pápež Štefan X. povolal ho k sebe a učinil ho proti jeho vôli kardinálom-biskupom v Ostii. Jako kardinál a biskup obetoval sa úplne svojmu úradu. Pri každej príležitosti kázal ľudu, a ľud sa nemohol dostať reči jeho nasýtiť. Zvlášte snažil sa na pravú cestu doviesť duchovenstvo, pretože dobre vedel, že od ich chovania závisí blaho ľudu. Od 4. stoletia žili mnohí duchovní spoločne, nemajúc vlastného imania; žijúc takto v chudobe, zastávali úrad duchovný a správu ľudu. Časom však vklzla sa do týchto spolkov veľká vlačnosť, ba i rozpustilosť. Za pápeža Alexandra II. opravené boli tieto spolky duchovné; Peter Damian zvlášte priviedol ich ku starej kázni a horlivosťou svojou k novému životu. Kňazi stali sa opäť dobrými pastiermi a národy shliadali v nich horlivých učiteľov a vzory života svojho.

Keď Peter dokončil toto dôležité dielo, povolal ho pápež k inému. V biskupstve milánskom, a v samom meste Miláne, panoval na ten čas veľký neporiadok. Predávaly sa tam totiž úrady duchovné za peniaze, čo je zločin veľký a menuje sa simonia čili svätokupectvo. Pápež si umienil tento neporiadok odstrániť a poslal ta preto sv. Petra. Sotva sa však Peter v Miláne ukázal, neporiadni kňazi, obávajúc sa, že od neho z úradov zosadení budú, pobúrili proti nemu ľud. Mešťania dali sa zvoniť na poplach, v zástupoch sháňali sa uliciami a vyhrážali vyslancovi pápežskému, že ho zabijú. Avšak Peter, neznajúc bázne, vystúpil na kazateľňu hlavného chrámu a mluvil s takou múdrosťou k ľudu, že všetek hnev utišil, a prítomní prisľúbili mu verejne, že mu vo všetkom poslušní budú. Takto v krátkom čase utišil on toto pohoršenie.

Ponevác ale hlasom svojim nemohol všade preniknúť, aby roznietil vlačných kňazov, spísal diela, v ktorých doliehavo uvádzal kňazom na pamäť povinnosti jejich a tak dobro d'aleko-široko šírili. Toľkými prácami vyčerpané boli napokon životné sily jeho, tak že vo vysokom veku zatúžil poznovu po milej samote, kde predtým viedol život tak pokojný. I zložiac úrad biskupský, zatvoril sa do svojej chudobnej celly, kde poznove žil neobyčajne prísne; cez celý štyridsaťdenný pôst nič vareného nepožíval, len bylinami vo vode zmäklými sa živiac. Lôžkom jeho bola rohoža na holej zemi. Konečne v 83. roku veku svojho usnul v Pánu r. 1072.

Poučenie.

V živote sv. Petra obdivujeme vytrvalosť na vyvolenej si ceste. Doslovný rozkaz pápeža odtiahol ho na čas od milenej samoty pustovníckej, biskupstvo však a dôstojnosť kardinálska neboly v stave nahradiť mu cellu pustovnícku. Duša jeho túžila po veciach večných a ku týmto za istejšiu cestu držal život pustovnícky; tomuto presvedčeniu ostal verným až do smrti. Ruku svoju položil na veslo a neobzeral sa, lebo dľa slov Písma tí, čo sa obzerajú, nie sú hodní kráľovstva nebeského. Dobrým byť za krátky čas, je malá zásluha; ba keď by si bol statočne podstúpil zkušku roky a roky trvajúcu, ani to by nedostačilo. Dľa písma spasený bude len ten, kto vytrvá až do konca. Aby sme v dobrom predsavzatí našom

vytrvali, je potrebné, žeby úmysel náš bol odhodlaný, pevný a stály, lebo: «čím čistejší úmysel máme, tým bezpečnejšie premôžeme rozličné búrky života.»

Modlitba.

Otče nebeský! ktorý si sv. Petrovi poprial už v útlej mladosti srdce tak šľachetné a odmenil si ho zaň tu na zemi a v nebesiach: popraj aj mne milosti, abych sa neláskavosťou a tvrdosťou ľudskou v konaní toho, čo som za dobré uznal, mýliť nedal. Amen.

24. februára.

Sv. Matej, apoštol.

Od počiatku sveta javí sa všetko spravujúca prozreteľnosť božská obzvlášťne tým, že krušný pád jedných nahradzuje radostným povýšením druhých. Anjelia nebies pre spáchaný hriech uvržení boli do večného zatratenia, a na ich miesto, ako hovorí sv. Bernard, stvoril Boh človeka, aby zaujal miesto jejich, dľa písma: «Mocných shodil s trónu a povýšil pokorných.» Podobne aj medzi ľuďmi postavil vždy iných na miesta zradcov: na miesto neverných Židov povolal povel'ných pohanov, na miesto neverného Judáša vyvolil si verného Mateja.

Podobne zvolil si Spasiteľ dvanásť apoštolov bez pochyby ohľadom na dvanásť kmeňov israelských. Svätý počet tento bol však roztrhnutý hroznou smrťou zradcu Judáša; jeho miesto muselo byť obsadené, posvätný počet musel byť zase vyplnený. Po nanebevstúpení Pána vrátili sa apoštolovia a učeníci jeho s hory olivetskej do Jeruzalema, ako im to sám Pán prikázal. Tu sa s matkou Pána a s ostatnými zbožnými citeľmi Ježišovými shromažďovali, oddávajúc sa modlitbám a očakávajúc príchod Ducha svätého. Keď takto jedného dňa v svätej pobožnosti pospolu meškali, povstanúc Peter, hlava apoštolov, uprostred shromaždenia počal mlúviť, že potrebné je, aby na miesto neverného Judáša iného schopného muža za apoštola vyvolili, a síce z počtu tých, ktorí po všetek čas, čo Ježiš svoj verejný učiteľský úrad konal, až k smrti s ním boli obcovali, aby volenec o všetkom, čo Ježiš učil a činil, zvlášte o jeho zmŕtvýchvstaní hodnoverné svedectvo vydávať mohol. Reč táto od všetkých schválená bola. Apoštolovia navrhli Barnabáša, spravodlivým zvaného, a Mateja. Oba boli hodní úradu apoštolského a preto bolo shromaždenej obci veľmi ťažko rozhodnúť, ktorý by mal byť zvolený. I obrátili sa v modlitbe k Bohu, aby Pán sám najhodnejšieho vyvoliť ráčil; potom ale hádzali kocky, a hľa, kocka padla na Mateja, ktorý svojou zvláštnou vernosťou nevernosť Judášovu zase napravil.

Matej sa narodil v Betleheme v zemi judskej; zámožní rodičia jeho vychovali ho dobre a Spasiteľ prijal ho pre jeho vieru a pobožnosť za učeníka svojho. Jako apoštol prijal Ducha svätého v deň Letníc a kázal sv. evanjelium najprv v Galilei, potom ale na cestách svojich prišiel až do Afriky, do zeme etiópskej; tu v tejto zemi chodil on medzi divými národy z jedného miesta na druhé a obrátil mnohých ku viere v Krista ukrižovaného a zmŕtvýchvstalého, vieriacim svojim na srdce kladúc predovšetkým slová Spasiteľa: «Kto učeníkom mojim chce byť, nech zapre sám seba, vezme kríž svoj na seba a nasleduje mňa.»

Ohlasujúc za dlhší čas v Etiópii Ježiša ukrižovaného, vrátil sa zase do Galilee, kde horlivosťou a mocou slov jeho počet kresťanov vždy viacej sa zmáhal. Týmto však popudil proti sebe hnev Židov tvrdošijných, ktorí neukojiteľnou zášťou stíhali hlásateľov viery Kristovej. Chcejúc teda i tohoto apoštola zničiť, obžalovali ho u kniežaťa kňazského Ananiáša, muža to vysokomyseľného, ktorý patril k sekte Saduceov a zmŕtvýchvstanie zapieral. Tento hneď svolal vysokú radu, dal si priviesť apoštola Mateja a rúhal sa pred ním Ježišu Kristu spôsobom najohavnejším ako zločincovi nehanebnému. Sv. Matej však, plný súc Ducha svätého, s radosťou vyznával, že Ježiš Kristus je opravdivý Syn Boží a zastával svoje vyznanie tak horlivo, že všetci nepriatelia jeho nevedeli mu ani slova odpovedať.

Teprv teraz ale vystúpila vzteklosť kniežaťa kňazského a tovaryšov jeho na najvyšší stupeň; svätého apoštola odsúdili jednohlasne k smrti skrze ukameňovanie. I odvliekli ho hneď na popravište: keď tu pod kaineňami rozovzteklených Židov od polu mŕtvý na zem sklesol, pristúpil k nemu jeden vojak a sekerou odťal mu hlavu. Tak dokonal tento sv. apoštol život svoj pre Krista okolo roku 63.

Poučenie

Sv. Matej musel podstúpiť smrť ukameňovaním, preto že hlásaním viery Kristovej pohnul Židov k hnevu proti sebe. Hľa, čo je v stave vykonať hnev!

Hnev môže byť dobrý alebo hriešny, dľa toho, ako z dobrého alebo zlého úmyslu pochádza. Zlý človek sa hnevá, preto že sa mu prekáža v tom, aby mohol previesť zlobu svoju; preto je hnev jeho zlý. Dobrý človek sa hnevá, vidiac, že sa pácha zlé, alebo že sa zlostne tomu prekáža, aby niečo dobrého prevedené bolo; preto je hnev jeho dobrý.

Za panovania ukrutného Néra. Telo sv. Mateja pochovali niektorí učeníci jeho. Nábožná cisárovná Helena našla jeho hrob a dala preniesť jeho pozostatky najprv do Ríma, neskôr skrze svätého biskupa Agricia do Trieru, kde sv. Matej ako patrón tohoto starého a slávneho mesta vzývaný býva.

Hriešny je teda hnev, keď pochádza:

1). z citlivosti. Sú ľudia, ktorí sa hnevajú pre každú maličkosť, keď niečo hovoríme alebo robíme, čo sa im neľúbi, alebo niečo zapomíname, čo by radi mali. Oni by si priali, aby sa každý viac chránil, učiniť niečo proti ich vôli, než proti vôli Božej.

2). Z urazenej pýchy. Takýmto spôsobom hnevali sa Židia a Farisei na Ježiša Krista, preto že pýchu a pokrystvo ich z rovná odokrýval a im toto verejne vytýkal. Takto sa hneval Saul na Dávida; takto sa hnevajú mnohí ľudia, keď niekto má prednosť pred nimi, keď sa im ich chyby vytýkajú, keď sa im taká česť nepreukazuje, ako si oni prajú, keď sa im odporuje v reči, atď.

3). Z lakomstva. Takto sa hnevajú mnohí ľudia, keď im niekto urobil nejakú škodu, alebo keď musia platiť, bár je to ich povinnosťou.

4). Zo smyselnosti. Takto sa hnevala súložnica Herodesova na sv. Jána Krstiteľa, preto že tento svätý prstom hrozil kráľovi, praviac: nenie ti dovoleno u seba mať manželku brata svojho. Zlosť jej viedla ju k tomu, že žiadala hlavu sv. Jána. Takto hnevajú sa mnohí na svojich rodičov, učiteľov a otcov duchovných, keď im títo ľahkomyselný život jejich vytýkajú.

5) Trebárs by však hnev nepochádzal vždy zo zlého úmyslu, predsa je len zlý aj vtedy, keď je prudký a divoký. Takýto bol hnev nepriateľov Krista Pána a svätých apoštolov. Takýto bol hnev Herodesov, keď, obávajúc sa o trón, nemluvniatka zavraždiť dal. Takýto hnev je hriešny. Jako bylina, ktorá má jedovatý koreň, jedovatý peň, jedovaté ovocie, musí byť skutočne jedovatou, tak aj hnev. Koreň jeho je zlý (pýcha, lakomstvo, smyselnosť), i jeho peň je zlý, t. j. všetko, čo v zlosti koná človek, je ohavné; jeho ovocie je zlé: nesváry, hádky, zvady a vraždy. Preto «hnevajte sa, ale nehrešte.»

Modlitba.

Pane Ježišu Kriste! ktorý si pravil: «učte sa odo mňa, lebo som tichý»: popraj mi milosti, abych sa nikdy nehneval hnevom zlým, ktorý činí človeka zúrivým zvieraťom, lež abych vždy vzplanul hnevom šľachetným, ktorým bych sa podobal Tebe. Amen.

25. februára.

Sv. Valburga, panna a abatyssa.

Keď viera a láska hlboké korene pusti ly v srdci Človeka, tie ho neustále povzbudzujú, aby aj iným dopomohol k spaseniu. Takto sa to stalo pred 1100 rokmi u sv. Valburgy a bratov jej sv. Vilibalda a sv. Vunibalda. Boli to deti sv. Richarda, kráľa anglického. Otec ich, jako sa rozumie, vychoval ich pre Boha a vštiepil do mladistvých ich srdci vrelú lásku k Bohu a k bližným, obzvlášť ale plamennú horlivosť v rozširovaní svätej viery. Valburgu posielal nábožný otec jako dievča do kláštora, aby tam, vzdialená od zkaženého sveta, nábožne a bohabojné vychovaná bola. To sa aj tak stalo. Ona žila čisté a nevinne jako anjel, a keď dosiahla veku panenského, stala sa mníškou. Jej bratia, oduševnení horlivou túžbou po rozšírení viery, preplavili sa cez more do Nemecka, kde tenkrát panovalo ešte pohanstvo. Tam ich bol predišiel ich ujec, apoštol Nemecka, Bonifacius. Tento videl, že jestli medzi Nemcami viera zakorenená byť má, predovšetkým potrebné založiť niekoľko kláštorov. Povolal k tomuto cieľu z Anglicka viacej pobožných a vzdelaných mužov a panien; medzi týmito bola aj sv. Valburga. Valburga sa dlho nerozmýšľala a vydala sa hneď na cestu, vezmúc so sebou sv. Liobu a Theklu, príbuzné, a ešte 30 panien.

Roku 748 prišla do Nemecka; zprvu žila so sestrami v kláštore v Durinkách a roku 754 zavítala s nimi do Heidenheimu u Eichstättu, kde jej brat Vunibald vystavil kláštor, ktorý ona výtečne spravovala, tak že od sestier svojich jako pravá matka milovaná a od všetkých ľudí z okolia vysoko ctená bola.

Po smrti brata Vunibalda sveril jej Vilibald, teraz už biskup z Eichstättu, pre jej osvedčené cnosti, pre jej osvietený rozum a svätú horlivosť, tiež vedenie kláštora heidenheimského. Roniac horké slzy zdráhala sa Valburga bremeno toto prijať a len z poslušnosti dala sa napokon k tomu pohnúť. Sv. Vilibald nesklamal sa v sestre svojej; šestnásť rokov spravovala ona oba kláštory silou mužskou. Reholníci a reholnice ctili ju napospol jako dobrú matku; ona podriadeným svojim bola príkladom všetkej dokonalosti; za jej spravovania zkvetaly oba kláštory životom ku podivu nábožným. Moc však, ktorou ku cti Božej tak veľké veci vykonávala, vymáhala si sv. Valburga modlitbou; na túto obdržala ona od Boha dary

Ducha svätého, dar totiž rady, dar vedy, dar sily, dar múdrosti, áno i dar činenia divov. O tom svedčí nasledujúca udalosť.

Nedáľeko Heidenheimu býval na jednom zámku istý veľký pán, ktorého dcéra ťažko bola onemocnela. Veľký bol zármutok a bôľ rodičov, pretože oni veľmi milovali dcérušku svoju. Dozvedela sa o tomto sv. Valburga a išla večer samotná ku zámku, prosiac, aby ju do nútra pustili. Pán ten mal však kopu zlých psov, ktorí, jako sa svätá k ním blížila, vyrútili sa na ňu, tak že pán a čeľaď jeho chytro priskočili, chcejúc ju brániť; Valburga však stála uprostred psov, praviac: «Neboj sa, žeby Valburgu, služobnicu Kristovu, psi tvoji poraniť mohli; ja stojím pod ochranou Ježiša a nemám sa čo obávať nebezpečia.» Keď pán zámku slyšal, že je to Valburga, veľmi sa zadivil, prijal ju s najväčšou úctou, a pretože sa už zotmievalo, kázal jej pripraviť host'ovskú izbu, v ktorej by spať mohla. Sv. Valburga však žiadala, aby posteľ jej doniesli do izby nemocnej dcéry a nechali ju s ňou cez celú noc samotnú. Nemoc úbohej veľmi pokročila, tak že v každom okamžení bolo sa čo obávať, že vypustí ducha. Sv. Valburga ostala dl'a svojej žiadosti sama pri nemocnej; zatvorila dvere, kľakla si k posteli dievčaťa a modlila sa vrúcne, aby Pán dl'a nesmierneho milosrdenstva svojho zdravie jej navrátil a nie len rodičov, ale aj ostatných obyvateľ'ov okolia zázrakom takéhoto vyliečenia k živej viere a láske k Bohu povzbudil.

Medzi tým mysleli rodičia a ich čeľaď, že dievča bez pochyby cez noc zomre, prečo aj robili prípravy k pohrabu. Boh však vyslyšal vrúcnu modlitbu pobožnej služobnice svojej. Ona razom otvorila dvere, rodičia vstúpili do izby, a našli dcéru nie mrtvú, lež úplne zdravú. Nevysloviteľná radosť zmocnila sa srdca jejich, povďačnosti plní hodili sa sv. Valburge k nohám a chceli ju obdať značnými dary. Valburga však ničoho neprijala od nich, lež ich napomenula, aby z celého srdca svojho milovali Boha a jemu slúžili. Potom ale vrátila sa v tichosti do svojho kláštora.

Konečne vekom a strasťami života prekonaná, keď bola kláštor svoj spravovala asi dvadsať rokov, dňa 25. februára roku 779 podľahla sladkej smrti.

Poučenie.

Sv.Valburga obsiahla od Boha na svoju vrúcnu modlitbu, že na smrť nemocná dcéra zámockého pána uzdravená bola, a zármutok rodičov premenil sa v radosť. Pravda je teda, čo Písmo sväté hovorí: «Modlitba spravodlivého mnoho môže u Boha.»

Drahý čitateľu! Či modlitba sv. Valburgy a iných svätých menej môže včuľ, keď oni spojení sú na večnosti s Bohom ? Či orodovanie ich nenie milé pred Bohom teraz ? Či Všemohúci nevšíma si prosby jejich, kdežto si ich všímal, kým žili na zemi ? Spasiteľ Ježiš Kristus orodoval za ľudí, kým tu chodil, a včuľ, keď sedí na pravici Boha Otca všemohúceho, píše o ňom sv., Ján apoštol: «Máme orodovateľa u Otca, Ježiša Krista spravodlivého. Keď ale Spasiteľ oroduje za nás v nebesiach, orodujú za nás aj svätí a vyvolení Boží.

Sv. Valburga nečakala, kým by sa otec nemocnej dcéry s prosbou ku nej obrátil, aby sa modlila za ňu. Bohorodička prosila tiež Syna svojho na svatbe v Káne galilejskej, jaknáhle videla, že svatobníci pre nedostatok vína sú v rozpakoch. Musíme teda úfať, ba veriť, že láska k ľudom povzbudzuje svätých, aby orodovali za nás, trebárs ich aj neprosíme o to. «Zem svätých hovorí sv. Bernard, «nenie zem zabudnutia. Srdcia v nebesiach nechladnú; ba sú

láskavejšie a súcitnejšie. Oni neobsiahli korunu slávy, preto aby srdcia svoje zatvorili útrpnosti s naším trápením.

My sme síce dietky Božie a dedičia kráľovstva nebeského, máme teda právo s prosbami našimi bezprostredne obracať sa k Bohu. Ponevác však pre hriechy naše obávať sa musíme, že modlitby naše nevyslyší, obracajme sa vo všetkých nerest'ach, vo všetkých potrebách, vo všetkých trápeniach, vo všetkých biedach, ku svätým, aby oni prosby svoje spojili s našimi a orodovali za nás pred trónom Boha Otca všemohúceho.

Modlitba.

Pane Ježišu Kriste! Na prímluvu sv. Valburgy popraj mi milosti, abych bol a ostal verným dieťaťom Tvojej sv. katolíckej Cirkve, žebych Tvoje najsvätejšie meno všade vyznával a dľa sily svojej i bližných svojich k poznaniu a milovaniu Teba priviesť sa vynasnažoval. Amen.

26. februára.

Sv. Nestor, biskup a mučeník.

Keď kráľ Šalamún prvý chrám na zemi pravému Bohu vystavil, stávanie to zázračnej veľkoleposti, v Jeruzaleme slávili slávnosť zasvätenia tohoto chrámu a doniesli Bohu obeť najväčšiu na svete; zabili a obetovali totiž dva a dvadsať tisíc býkov a stodvadsať tisíc oviec. Ponevác však Syn Boží nový sväzok uzavrel s ľuďmi, vystavil si chrám o mnoho väčší a svätejší, nie z kamenia, lež z ľudí, Cirkev totiž katolícku a obcovanie všetkých veriacich. Aj tento chrám zasvätený mal byť obeťami, nie však obeťami zvierat, lež krvou o mnoho šľachetnejšou. Prvá obeť bol sám Spasiteľ, za ním ale prez tri sto rokov padli tisíce najlepších kresťanov smrťou mučeníckou. Preto aj nieto dňa v roku, ktorý by krvou viacej mučeníkov poznačený nebol. Na dnešný deň padá umučenie sv. Nestora.

V polovici tretieho stoletia pozdvihol cisár Decius všeobecné prenasledovanie proti kresťanom. Tohto času bol Nestor biskupom v meste Magyde v Pamfilii. Bol on muž nielen v každom ohľade bohabojný, lež spolu vážny a natoľko ctihodný, že si ho aj pohania vysoko vážili. V čas prenasledovania boli vždy biskupi a kňazi prví volaní pred súd; pohanskí sudcovia sa totiž domnievali, že keď odstránia pastierov, rozptýli sa stádo a kresťanstvo zanikne.

Nestor, pečlivý o svoje ovečky, napomínal veriacich, žeby sa ukryli, sám ale ostal v meste vo dne i v noci, za blaho svojej obce sa modliac. Tu prišla banda vojakov, k vypátraniu kresťanov vyslaných, i k nemu. Sv. biskup vyšiel im v ústrety, rieknuc: «Čo chcete, dietky moje?» Oni mu odpovedali: «Hlavný sudca a súd ťa volajú.» Na to sa poznačil znamením sv. kríža a išiel za nimi.

Keď do súdneho dvoru vstúpil, všetci sudcovia vstali pred ním, pozdravili ho, a dali mu doniesť stolicu, na jakej ten čas len výteční mužovia pred súdom sedávali. Sv. Nestor ďakoval za to vyznačenie a potom sa tázal, z jakej príčiny ho predvolali.

Hlavný sudca, odvolávajúc sa na rozkaz cisárov, žiadal od Nestora, aby obetoval bohom pohanským. Sv. Nestor nazval bohov modlárskeho diablami, ktorým neslobodno sa klaňať. Na čo mu pohrozil sudca, že ho pošle k miestodržiteľovi, ktorý ho mukami prinúti k obetovaniu. Sv. Nestor však poznové prežehnal sa znamením sv. kríža a povedal: «Čo mi vyhrážaš mukami? Ja sa bojím len trestu môjho Boha, nie ale tvojich muk. Ostatne mučený alebo nemučený vyznávať budem vždy Ježiša Krista, Syna Boha živého.»

Na to dal hlavný sudca svätého biskupa odviesť do mesta Perge a išiel i sám ta, pretože tam miestodržiteľ Pamfilie prebýval. Miestodržiteľovi sdelil, ako dľa zákona cisárovoho s kresťanmi, nadovšetko ale s biskupom dobre zachádzal, chcúc ich odvrátiť od bludného ich náboženstva a naviesť k tomu, aby obetovali bohom. Avšak s biskupom nič nemožno vyviesť, lebo on zatnosťou svojou aj druhých kresťanov v tvrdošijnosti posilnil, ba samým bohom a cisárovi sa rúhal.

Keď toto miestodržiteľ očul, obrátil sa k Nestorovi a pýtal sa ho: «Jako sa voláš?» «Sluha Pána Ježiša Krista odvetil on. Na čo miestodržiteľ: «Ja som sa ťa nepýtal kto si, lež jako sa voláš?» «Moje meno je kresťan a na zemi volajú ma Nestor», riekol biskup.

Miestodržiteľ ho ďalej napomínal, aby dobrovoľne a bez muk obetoval bohom a vzýval ich, i sľuboval mu, že sa za neho uchádzať bude u cisára, aby ho na vysoké dôstojnosti povýšil. Svätý mučeník, slyšiac tento návrh, pozdvihol oči k nebesiam, prežehnal sa svätým krížom a odpovedal: «Keď na jakýkoľvek spôsob roztrháš telo moje, keď na mne zkusíš okovy, divé zvery, meče, pokiaľ dýchať budem, nezaprem meno Pána môjho, Ježiša Krista.

Na to ho dal miestodržiteľ ukrutne mučiť. Katovia mu železné háky tak hlboko vrazili do boka, že mu rebrá bolo vidieť. Nestor však i v prostredí týchto muk modlil sa nasledovne: «Ja velebím Pána po každý čas; a chvála jeho vždy je na mojom jazyku!»

Miestodržiteľ, zastaviac sa nad vytrvalosťou svätého, vykrikoval: «Nešťastlivý človeče, či sa nehanbíš, nádej svoju skladať v človeka a to v človeka na kríž vyveseného?» Svätý Nestor mu však odpovedal: «Túto potupu pokladám za česť pre mňa a všetkých, ktorí meno Pána nášho Ježiša Krista vzývajú.»

Rozbúrený ľud, ktorý pri súde prítomný bol, kričal, aby Nestora o život pripravili; miestodržiteľ sa ho preto ešte raz pýtal: «Či chceš obetovať bohom alebo nie?» Svätý mučeník ale, dôverujúc v Krista, odpovedal mu: «Ty zlostiný syn u satana, nielen že sa Boha nebojíš, ktorý ti moc vrchnosti udelil, lež by si ešte aj mňa chcel nútiť, abych Boha jedine pravého, stvoriteľa a udržiavateľa všetkých vecí, opustil a marným kamenným modlám sa klaňal.» Na čo miestodržiteľ: «Či teda chceš držať s nami alebo s Kristom?» «S Kristom som držal» povedal mučeník, «s ním držím včul a držať budem na veky.»

Keď teda miestodržiteľ videl, že oproti takejto stálosti nič nevykoná, vyriekol súd: «Poneváž ty Nestor cisárovi a bohom nesmrteľným podrobiť sa nechceš, lež nasleduješ Ježiša pod Pontským Pilátom ukrižovaného, budeš teda jako on ukrižovaný aj ty.»

Súd bol hneď prevedený. Nestor potom, keď už bol na kríž pribitý, ešte raz prehovoril k okolo stojacim kresťanom: «Milé dietky! neohrozene vyznávajme vždy nášho Boha; Boha, ktorý trpel za nás, nezapierajme nikdy, aby satan netešil sa zo sluhov Krista. Trpme s ním, aby

sme s ním oslávení boli; nezapierajme ho, aby nás aj on nezaprel. Rozpomeňte sa, že Otec dal nám za Spasiteľa našich duší a položil za obeť našich previnení Jeho, ktorý žiadneho hriechu nespáchal, a Otec daroval mu všetkých nás, aby pred menom Ježiš každé koleno kľakalo na nebi i na zemi, a každý jazyk vyznával, že Ježiš Kristus Pán je v sláve Boha Otca.» Toto povediac, vydal ducha svojho roku 250.

Poučenie.

K tomu, čo svätý mučeník Nestor s kríža kázal okolo stojacim kresťanom slovom i skutkom, len niečo v krátkosti pridám. Ty, drahý čitateľu! o mnoho ľahšie môžeš vyznávať svojho Spasiteľa, a nemusíš obávať sa, žeby si za to bol mučený alebo križovaný. Jestli ho však vzdor tomu zapieraš, čo si ty za kresťana? Tvoje okolnosti dovoľujú, ba tvoje svedomie samo ťa snáď napomína, aby si každodenne na svätú omšu išiel, a večeru Pána častejšie než iní prijímal. Možno, že sa dakto zastaví nad tým, alebo ťa preto vysmeje, lež čo ti to vadí? Svätý Nestor a tisíce mučeníkov dali sa mučiť pre vyznanie Spasiteľa, ty by si nechcel zniest' nevhodný vtip alebo posmech hriešneho, nevzdelaného človeka? — Keď ideš okolo kostola alebo vedľa kríža, keď zvoní na «Anjel Pána», snímaš obyčajne klobúk a prežehnáš sa, tu však vidíš, že blíži sa ku tebe človek, ktorý takéto veci nerád vidí, a z nich sa posmieva, čo urobíš? Zapreš Spasiteľa alebo človeka hriešneho? — Mohol by si sa snáď bohato oženiť, keby si privolil k tomu, aby všetky dievky tvoje neboly vychované vo viere katolíckej, čo urobíš?

Tak jesto mnoho zkúšiek, ktorými kresťan vieru svoju vyznáva alebo ju zapiera. Zkúšky tieto sú vôbec o mnoho ľahšie, než boly zkúšky mučeníkov. Vždy však a všade medzi ľahkými zkúškami platí to, čo povedal Pán: «Kto ma vyznáva pred ľuďmi, toho Syn človeka vyznávať bude pred anjelmi Božími. Kto ma ale zapiera pred ľuďmi, ten bude za-prený aj pred anjelmi Božími.» (Luk. 12,8,9.)

Modlitba.

Shliadni na krehkosti naše, všemohúci Bože, a pretože ťažko tlačí nás bremeno našich skutkov: prímluva mučeníka Tvojho, sv. Nestora, nech ochraňuje nás skrze Pána nášeho, Ježiša Krista. Amen.

27. februára.

Sv. Baldomer, podjáhen.

Nielen biskupi, pápeži, kňazi, mnísi a pustovníci, kráľovia a kniežatá stali sa svätými, Boh má z každého stavu, pohlavia a veku vyvolených svojich, ktorí mu slúžili z celého srdca a za to do slávy nebeskej vošli. Tak sú tiež svätí zo stavu remeselníckeho. Jedným z nich je sv. Baldomer, kováč.

Sv. Baldomer býval pred 1200 rokmi v Lyone vo Francúzsku a jako slobodný (mládenec) prevádzoval tam svoje remeslo, majúc niekoľko tovaryšov a učňov. On už jako tovaryš veľmi si vážil čistotu a stránil sa zlých súdruhov a domov, kde málo dobrého vidieť a slyšať. Tým radšej sa však modlil a tým pilnejšie pracoval. Jako majster držal sa pochvalnej obyčaje kresťanskej, všetko s Bohom začínať. Keď v čas ráno vstal, prvou jeho myšlienkou

bol Boh. Na kolenách kľačiac vykonával vždy svoju rannú modlitbou a činil vždy predsavzatie, že Boha cez celý deň žiadnym hriechom neobrazí a že všetky práce svoje z lásky k Bohu, ku cti Božej a kajúcnosti za hriechy vykonávať bude. On teda nepočínal si tak, jako mnohí majstri a robotníci za našich časov, ktorí pre samé roboty nemajú kedy ráno sa pomodliť a myslia, že to nič neškodí, keď človek aj bez modlitby pospiecha do práce. On pamätal na staré dobré príslovie: «Marné ľudské namáhania bez Božieho požehnania, a preto nikdy nezačal svoju prácu, prv než sa pomodlil.

Po svojej rannej modlitbe pospiechal sv. Baldomer do kostola, aby slyšal omšu svätú, pamätujúc na slová Pánove: «Hľadajte najprv kráľovstvo Božie a spravdnosť jeho, a všetko ostatné bude vám pridané. Príduc domov, dal sa z chuti do práce. So starým heslom remeselníckym: «S Bohom, tovaryšu, v mene Pána, dal sa pracovať, až mu pot z čela tiekol. Sv. Baldomer nerobil tak, jako mnohí majstri, tovaryši, pacholci a slúžky, ktorí pri práci, prv než si na Boha spomenú, kľajú a zlorečia. Či práca, konaná v zlorečení, môže mať božské požehnanie ?

Keď sv. Baldomer, prácu svoju dokonajúc, posledný krát uderil kladivom, hovorieval: «Bud' Bohu vždy chvála!» Tak, hľa, posväcuje sa každá dokonaná práca skrze úprimné vďakovčinenie Bohu! Sv. Baldomer prevodzoval takýmto spôsobom svoje remeslo a pri tom zgazdoval si značný majetok. Ponevác nebol ženatý, vyvolil si chudobných za svoje dietky. Každý chudobný obdržal od neho nejaký darček, a obzvlášť zaujímal sa tak zvaných «hanblivých chudobných», ktorí pri všetkej pracovitosti a starostlivosti nemohli si toľko vyrobiť, koľko potrebovali. Týmto pomáhal potajomne, aby sa za to nemuseli hanbiť. V zime staral sa o chudobné dietky, aby mali čo obliecť, a pri tom ich vždy napomínal k poslušnosti, k pilnosti a modlitbe. Podobne počínal si so všetkými, ktorým preukazoval dobrodenia, a mal veľkú radosť, keď slová jeho neboly oslyšané.

Sv. Baldomer bol aj apoštolom medzi domácimi. On si vzal k srdcu slová sv. Pavla: «Kto sa o svojich domácich nestará, ten zaprel vieru svoju a je horší, než pohan.» Nemyslel on, že jeho tovaryšia, učnia a služobníci sú v jeho dome len preto, aby mu za plat chlieb vyrábali, aby pracovali jako stroj (mašina), vediac, že sú aj oni dietkami Otca nebeského a majú tiež dušu nesmrteľnú. Preto sa ich ujímal jako otec. Dostávali slušný plat, dobrú chovu, a za to nežiadal od nich, aby namáhali sa nad svoje sily. Zlého tovaryša, lenocha, tulača, márnotrátника v dome netrpel; o učňov sa staral, aby ich v remesle dobre vyučil, a k práci a modlitbe ich privykal. Za to ho tovaryšia a učnia napospol milovali, pracovali mu radi a čo chcel, hneď sa stalo. Keď učňa vyučil, pomohol mu do dobrého domu, ponevác meno majstra Baldomera známe bolo po celom Francúzsku. Tovaryšia a učnia veľmi neradi od neho odchádzali, keď sa to však stať muselo, tu ho opúšťali prelievajúc slzy za dobrým majstrom. Za našich časov to u mnohých majstrov celkom naopak ide. Boh to naprav!

Konečne mal majster Baldomer aj tú krásnu vlastnosť, že nikdy neluhal a nikdy neklamal. Keď povedal: do toho dňa bude robota hotová, — to sa skutočne stalo; robota bola dôkladná, a čo za ňu žiadal, mohol mu každý rád zaplatiť, ponevác on nikoho nepretiahol.

Keď mu bolo šesťdesiat rokov, videl ho Viventius, opát lyonského kláštora sv. Justa, v kostole sa modliť. Poznav v ňom muža neobyčajného, pustil sa s ním do reči a povedal mu,

aby šiel do kláštora. Baldomer to skutočne urobil. Aj v kláštore boli chudobní jeho miláčkami; čo mal, všetko im rozdal. Veľkú láskavosť jeho znali i vtáčkovia; títo speváčkovia priletovali k nemu a brali pokrm z jeho ruky. Prepúšťajúc ich, riekaval: «Už ste sa nasýtili, včul' id'te velebiť Pána!»

ostatných rokoch jeho života vysvätil ho biskup lyonský za podjáhna. Zomrel sväté, jako žil, roku 650. Pozostatky jeho oslávené boli mnohými zázrakmi.

Poučenie.

V živote sv. Baldomera vidíme, že on všetky svoje práce vybavoval dľa najväčšieho poriadku. Všetko malo u neho svoj čas a každú hodinu dňa vynakladal len ku cti a chvále Božej; z krátka, on žil dľa istého poriadku denného.

Drahý čitateľu! Chceš-li byť pravým kresťanom, nábožným a verným sluhom Božím, musíš si tiež istý denný poriadok ustanoviť a dľa tohoto riadiť živobytie svoje. Takýto krátky denný poriadok ti chcem týmito riadky navrhnúť; zachovávať ho môžeš ľahko v každom stave, v každom povolaní.

1. Ráno vstávaj zavčasu a jaknáhle sa zobudíš a lôžko tvoje opustiš, zpomni si na Boha a prežehnajúc sa sv. krížom, riekni asi takto: «V mene môjho Pána Ježiša stávam.»

2. Keď si sa obliekol a umyl, vykonaj svoju rannú modlitbu. Nezameškaj ju, ač by si aj mal pred sebou prácu veľmi pilnú, vykonáš aj túto, a nadobudneš od Boha požehnanie. Nikdy však nezapomínaj pri rannej modlitbe vzbudzovať tri božské cnosti: vieru, nádej a lásku, a vzbudiť dobrý úmysel, že chceš obetovať všetko ku cti a chvále Božej. Postav sa tiež i pod ochranu blahoslavenej Panny Márie a učiň predsavzatie: «Nechcem Ťa, ó Bože, dnes žiadnym hriechom obraziť.»

3. Potom sa daj s chuťou do roboty a nezapomeň na krásne heslo: «Tak teda v mene Pána, alebo v mene Ježiša.» Pri práci si častejšie povzdychni: «Všetko Tebe k vôli, ó Ježišu,» alebo «Ježišu, Tebe venujem srdce svoje.»

4. Jestli ti stav tvoj dovoľí, aby si bol prítomný pri obete omše svätej, nezapomeň toho nikdy. Veľkých milostí môžeš tým od Boha obsiahnuť.

5. Pred jedlom a po jedle sa modlievaj pobožné a potom zase obnov dobrý úmysel a predsavzatie.

6. Potom však id' opäť do roboty, a keď si večer prácu skončil, nezapomeň na krásne heslo: «Buď Bohu chvála na veky.»

7. Prv nežli ideš spať, kľakni si a vykonaj svoju večernú modlitbu, nábožne ďakujúc Bohu za všetko dobré; zpytuj potom svedomie svoje a pýtaj sa sám seba: jaké myšlienky a žiadosti si prechovával, jaké slová si mluvil, čo zlého si učinil, čo dobrého si pominul a najdeš-li nejaký hriech, tu vzbud' v srdci svojom opravdivú ľútosť a obnov predsavzatie; pros Pannu Máriu za jej prímluvu, sv. anjela strážcu za jeho ochranu, nezabudni ani na duše v očistci a potom si ľahni v mene Pána Ježiša.

8. V posteli ešte pamätuj na smrť a usni v mene «Ježiš, Maria, Jozef.»

Modlitba.

Ó Ježišu môj! ktorý si všetky hodiny života svojho pozemského svojmu Otcovi nebeskému venoval a samými dobrými skutky zasvätil: popraj mi milosti, abych každý deň k Tvojej svätej cti začal a dľa Tvojej najsvätejšej vôle strávil. Amen.

28. februára.

Sv. Roman, opát, zakladateľ rádu.

Sv. Roman narodil sa okolo roku 390. vo Franche-Comté (čítaj Franš-Komté) vo Francúzsku. Už v útlej mladosti precitla v ňom túžba po osamelom živote; pretože však vtedy nebolo ešte vo vlasti jeho žiadnych kláštorov, odobral sa k opátovi sv. Sabínovi do Lyona, aby od neho prijal navedenie k životu nábožnému. Keď dostatočne vyučený bol, opustil kláštor, a hľadal miesto osamelé, aby, vzdialený od sveta, dľa návodu sv. Sabína Bohu celý život venovať mohol. Dlho hľadal a hľadal, až napokon našiel v pohorí Júra medzi Franche-Comté a Švajčiarskom údolie, vysokými a hroznými skalami obkľúčené, ktoré sa menovalo Kondat. Tu pod jednou ozrutnou jedlou zarazil Roman svoj príbytok. A jako niekdy sv. Pavel pustovník pod palmou, tak ztrávil život svoj sv. Roman pod jedlou, zväčša len modlitbou a rozjímaním sa zanášajúc. Roman vzal so sebou do samoty dve knihy, totiž: život svätých praotcov a poučenie pre pustovníkov od opáta Kassiana. Z týchto kníh čítaval a keď prečítal, rozjímal o živote a umučení Spasiteľa Ježiša Krista, alebo spieval žalmy. Za niekoľko hodín denne obrábal pôdu okolo príbytku svojho. Spával veľmi málo, telo svoje karhal prísny pôstom.

Sv. Roman mal brata menom Lupicin, ktorý za nejaký čas k nemu prišiel a pustovnícky život si obľúbil. Ačkoľvek sv. Roman bol mysli tichej a miernej, brat jeho ale bol prísny, nevládny, predsa sa dobre znášali, a oba snažili sa len po jednom ciele, milovať Boha a jemu sa ľúbiť. Tento svätý život dvoch bratov bol diablovej trnovej v očiach, preto ich sužoval rozličným spôsobom, tak že sa napokon odhodlali miesto toto opustiť, a inde hľadať ztratený pokoj.

Keď sa teda odsťahovali zo svojej samoty, po novom mieste pokoja pátrajúc, prišli do jednej malej dediny a prenocovali tu u istej chudobnej vdovy. Tá, keď sa od nich dozvedela, čo im chýba a čo zamýšľajú, divila sa veľmi, že tak svätí muži sa úkladov diabolských. Zahanbení touto ženou, vrátili sa na púšť a nedali sa viacej mýliť v svojej horlivosti.

Krok tento dvoch bratov bol prameňom milosti a požehnania mnohým. Prví, ktorí ich tu navštívili, boli dva klerici z Nyonu, na ženevskom jazere; títo sa tu chceli len krátky čas pobaviť, nábožný však život bratov, svätý pokoj, ktorý ich tu jako nebeský vánok ovieval, povzbudil ich, aby tu navždy ostali. Zvesť o pustovníkoch, v prostote srdca Bohu slúžiacich a v duchu lásky jeden druhého ku pobožnosti rozniecujúcich, širila sa celým okolím; so všetkých strán prichádzali ľudia, jedni aby nasýtili svoju zvedavosť, druhí hľadajúc potešenia a poučenia, tretí aby na ich prímluvu z telesných nehôd uzdravenia dosiahli. Mnohí žiadali si pod vedením sv. Romana viesť život pustovnícky. Z tejto príčiny vyrúbali vôkol horu,

obrobili zem a vystavili veľký pravidelný kláštor. Toto bol počiatok kláštora a opátstva Kondat, pozdejšie St Claude menovaného. Neplodnosť však vrchov, dolinu so všetkých strán otáčujúcich, a zrastajúci počet pustovníkov, nútily sv. Romana ešte viacej takýchto kláštorov založiť. Čo keď on učinil, dal učeníkom svojim regulu o mnoho lahodnejšiu, než bola regula mníchov na Východe; on im totiž dovolil jesť cez deň dva razy, mäsa však a vína požívať nesmeli, mohli ale z rádu vystúpiť, kedykoľvek sa im ľúbilo. Roman a Lupicin riadili kláštory oba poľne v najlepšom porozumení.

Roku 444. prišiel Hilarius, biskup z Arlesu v cirkevných záležitostiach do Besansonu, dal zavolať k sebe opáta Romana, uznal cnosti a zásluhy jeho a vysvätil ho za kňaza. V tejto novej hodnosti sa Roman nijako nezmenil, bol on vždy tichý a prívetivý ako pred tým, od svojich bratov sa ničím nelíšil, pracoval s nimi kolo domu a na poli. Láska k Bohu a bližným povzbudila ho, aby aj pre panny založil ženský kláštor, ktorému za predstavenú dal svoju sestru.

Po toľkých prácach vo vinici Pánovej cítil konečne Roman, že sa blíži koniec života jeho, i odobral sa ku sestre, aby sa s ňou rozlúčil, potom ale zavolať k sebe brata a niekoľko mníchov, odporúčal ich pod ochranu Všemohúceho a usnul s tým sladkým povedomím, že na otázku Sudcu večného: «Kde sú skutky tvoje?» odpovedať môže: «Tu je niekoľko mojich bratov, i druhí prídu za nimi, jestli Ty, ó Pane, popraješ im milosti svojej.» Pri hrobe jeho oplakávali ho mnohí, ktorým navrátil pokoj života a udelil večného potešenia.

Poučenie.

Sv. Roman bol vľúdny preto, že bol pobožný. Vľúdnosť je láska k ľuďom. Kto miluje ľudí, ten je aj prívetivý, t. j. on to ukáže i vo svojich posunkoch, rečiach a v celom počínaní svojom, že ľudí rád má a rád vidí. Kto je vľúdnym, je ďalej aj zdvorilým, t. j. on každému preukáže úctu, ktorá mu dľa stavu a osoby prináleží, jako to sv. Roman svojim bratom robieval. Vľúdny človek chová sa aj príjemne, t. j. on činí, čo bližný má rád, a varuje sa toho, čo bližný nemá rád, — pokiaľ povinnosť iné nekáže.

Vľúdnosť je ovocie ducha Kristovho. Toto sa ukázalo zvlášť na Pánu Ježišu, ktorý bol vždy vľúdny k nemocným, k malým deťom, ba i ku svojim nepriateľom.

Keď apoštolovia odháňali matky s deťmi, riekol Pán Ježiš: «Nechajte maličkých prísť ku mne a nebráňte im.»

«Podťte ku mne všetci, ktorí pracujete a obťaženi ste, a ja vás občerstvím,» volal k chudobným. Prívetivo mluvil so Samaritánkou pri studni Jakubovej, tak že sa ona divila tomu, že Žid s ňou mluvil. Samaritáni si ho pre jeho vľúdnosť tak obľúbili, že ho prosili, aby dlhšie pobavil sa u nich. Preto hovorí sv. Písmo: «Prívetivá tvár poteší srdce.» «Prívetivé slovo povznesie človeka.

Modlitba.

Spasiteľu Ježišu Kriste, ktorý si ku každému bol vľúdnym, prívetivým a príjemným, udeľ mi milosti, abych odložil všetku nevľúdnosť aj k nepriateľom svojim, ba i v trudných dobách vľúdnym byť nikdy neprestával. Amen.

Sv. Porfyr, biskup.¹

K juhu od Jeruzalema, asi hodinu od mora stredozemného, na ceste medzi Sýriou a Egyptom leží luzzeh, otočené úrodnými záhradami, zelenajúce sa palmami. Je to staré mesto Filištinských, od prastarých časov modloslužobníctvom vynikajúcich. Obyvatelia tohoto mesta opovrhli sv. Evanjelium a pridŕžali sa pevne modloslužobníctva, kým jeden horlivý biskup ich chrámy a oltáre nezrúcal. Biskup ten bol sv. Porfyr.

Sv. Porfyr narodil sa okolo roku 352. v meste Thessalonichi v Macedónii. Bol on už v svojej mladosti vo svätom Písme veľmi zbehlý. Aby Bohu celým, srdcom mohol slúžiť, opustil v 25. roku vlast' svoju a odobral sa na púť Skete, kde vtedy žilo mnoho pustovníkov. Po piatich rokoch života kajúceho putoval do Jeruzalema, navštívil tam miesta sväte a potom sa ubytoval v jednej jaskyni u Jordána, aby, rozlúčený so svetom, len Bohu slúžil. Duch jeho bol hotový, telo jeho však bolo nemocné, zdĺhavá choroba nútila ho, aby sa do Jeruzalema dal doniesť. Tu, ačkoľvek nemocný, opierajúc sa o palicu, každodenne navštevoval sväte miesta a zotrval na nich, vrúcne sa modliac hodiny a hodiny.

Jedného dňa ťažko stúpil schodami ku chrámu svätého hrobu; tu pristúpil k nemu mladý pútnik z Asie, prehovoril k nemu priateľsky a ponúkol mu rameno svoje k podpore; avšak svätý nechcel prijať tejto pomoci, praviac: «Prosím ťa, nechaj ma, ja prichádzam sem v tej nádeji, že odpustenie hriechov svojich obsiahnem: nesluší sa teda, aby sa mi podávala ruka k podpore. Abych na tieto schody vyjsť mohol, k tomu snád' posilní ma Boh milostivý.» Marek, tak sa menoval ten mladý pustovník, odstúpil včul' od svätého, žiadal si však ostať jeho učeníkom. Porfyr prijal ho za svojho žiaka a dal mu rozkaz, aby išiel do jeho rodiska a s jeho bratmi poriadok urobil straniva jeho majetku. Marek s ochotou nastúpil túto ďalekú cestu a po troch mesiacoch so 4500 zlatými, krom drahocenných šiat a strieborného náradia, k svätému sa vrátil. Za ten čas ale, čo Marek bol vzdialený, prihodilo sa so svätým niečo podivuhodného. On totiž dosiahol úplného zdravia. Jako sa tento div stal, to svätý vypráva sám nasledovne: «Keď som pred 40. dňami trpel najväčšie boľasti, vliekol som sa na horu Kalvárie, kde som padol do mdloby a mal videnie toto: Zdalo sa mi, že vidím Spasiteľa na kríži. Tu som riekol k Pánu Ježišu: Pane, rozpomeň sa na mňa v ríši Tvojej! Pán rozkázal dobrému lotrovi, aby mi prispel ku pomoci; tento hneď sostúpil s kríža, pozdvihol ma zo zeme a riekol, abych šiel ku Spasiteľovi. Keď som k Nemu prišiel, sostúpil s kríža a riekol mi: Vezmi toto drevo a schovaj ho. Ja som poslúchol a vložil som kríž jeho na rameno svoje, a niesol som ho niekoľko krokov. V tom okamžení som k sebe prišiel, a od tej doby nenie na mne ani stopy predošlej mojej nemoce.» Táto udalosť učinila veľký dojem na Marka, následkom čoho si vzal pred seba, že tohoto svätého muža nikdy neopustí. Ponevác však Porfyr všetko svoje imanie rozdal chudobným, oba nemali z čoho žiť, robili preto šiatre na predaj a odpisovali knihy, a z toho sa živili. Marek si mnohokrát viacej vyrobil a výrobok svoj deliť chcel so svätým, tento ale nijako ne-privolil k tomu a hovorieval: «Kto nechce pracovať; nech ani nejie.»

¹

V priestupnom roku nasleduje deň priestupný po 28. febr. Na tento deň nespomína rímske Martyrologium žiadnych svätých, len vôbec praví: «Svätvečer sv. Mateja. Tiež deň pamiatky mnohých svätých mučeníkov, vyznavačov a panien.» Aby naše ct. obecenstvo i za priestupného roku na každý deň malo nábožné čítanie, pripojujeme tu život sv. Porfýra.

Keď biskup jeruzalemský o nábožnom živote Porfýra slyšal, zavolať ho k sebe, vysvätil ho za kňaza a sveril mu roku 393. stráženie sv. kríža Spasiteľovho, čím vyplnila sa jedna časť výš uvedeného videnia, aby totižto drevo kríža schovával.

Roku 396. zomrel biskup mesta Gazy. Na jeho miesto nastúpiť mal dľa vôle Božej Porfýr. Arcibiskup Ján z Caesaree prilákal ho k sebe pod záminkou, že by sa s ním rád poradil o výklade jedného miesta Pisma svätého. Pri tejto príležitosti ho nahovoril, aby sa dal za biskupa vysvätiť. Jako biskup odobral sa bez meškania s učeníkom svojím Markom a s tromi kňazmi na cestu do sídelného mesta svojho. V Gáze bolo vtedy ešte mnoho pohanov. Netrvalo dlho, čo medzi biskupom a pohanmi prišlo k boju. Raz veľké sucho sužovalo celý kraj. Pohania nehodu túto privlastňovali príchodu nového biskupa a prinášali obete svojej modle, ktorú nazývali pánom dážďa, aby nechala pršať. Sedem dní sa modlili a obetovali, ale všetko to bolo daromné; pršať nechcelo. Následkom veľkého sucha začal sa už i hlad zmáhať. Včul sv. Porfýr uložil svojim veriacim pôst a sám celú nasledujúcu noc v modlitbách strávil. Deň na to putoval s kresťanmi, počtom 280 v slávnom prôvode za mesto do chrámu sv. Timothea, aby sa tam modlil. Jako sa však z tadiaľto s prôvodom do mesta vracal, našiel mestské brány zatvorené. Pohania nechceli do mesta pustiť kresťanov. Porfýr a kresťania na to neztratili ducha, lež padnúc na kolená, vzývali Boha o pomoc, a hľa! modlitba jejich bola vyslyšaná. Znenadála zatiahla sa obloha čiernymi oblaky a na to začal pršať dážď výdatný. Jako toto videli pohania, otvorili brány mestské a volali kresťanom v ústrety: «Kristus zvíťazil, on jedine je pravý Boh!» I pripojac sa ku prôvodu, šli s kresťanmi do kostola, a 176 z nich súc vo viere vycvičení, prijali krst svätý. Neskôr ich ešte 105 prijalo vieru kresťanskú. Tým však popudený bol vztek ostatných modloslužobníkov, ktorí prenasledovali včul kresťanov všemožným spôsobom. Sv. biskup poslal najprv Marka do Carihradu o pomoc, keď ale tento zbúranie všetkých pohanských chrámov vymôcť nemohol, išiel sám k cisárovi a tento rozkázal, aby všetky chrámy modlárske v meste Gáza zbúrané a spálené boly. Najväčší z nich horel desať dní. Na mieste tohoto veľkého chrámu vystavený bol na útraty cisárovny kostol veľký v podobe svätého kríža. Pri stavaní tohoto chrámu pýtali sa mnohí: «Načo tak malej obci tak veľký kostol?» Porfýr im však odpovedal, že ufá, že za nedlho kostol tento pre jeho obec primalý bude.

Kým sa na novom kostole stavalo, biskup neunavnou usilovnosťou vyučoval novo-obrátených, spravoval záležitosti zrastajúcej obce a uviedol do nej krásnu, svätú kázeň; žil potom ešte niekoľko rokov, novovystavený kostol naplňoval sa veriacimi, potešenia však, žeby bol malý býval pre jeho obec, sv. biskup dožiť sa nemohol; dňa 26. februára r. 420 zomrel, potom, jako bol svätý úrad svoj horlivo konal cez 24 rokov.

Poučenie.

Sv. Porfýr sotva mohol chodiť, predsa išiel v Jeruzaleme na horu Kalvárie. Nakolko ľúbilo sa to Spasiteľovi, vidíme z toho, že mu zdravie navrátil.

Drahý čitateľu! do Jeruzalema putovať nemôžeš, môžeš však rozjímať každý o umučení Ježiša Krista. Uvažuj preto častejšie, jako Ho chytili, jako Ho bičovali, tŕňovou korunou korunovali, jako Ho poličkovali, na smrť odsúdili a napokon ukrižovali, a vtedy vybavuješ cestu krížovú. Jestli však zavrú sa nám príležitosť, krížovú cestu vykonať pred

stanicami (štáciami), chopme sa jej s tým väčšou ochotnosťou, pretože s týmto spojené sú odpustky. Nesmieme sa ale uspokojiť tým, že na stanicu hľadeť, predpísanú modlitbu pomodliť sa môžeme, lež s celou vrúcnosťou myslíme si na umučenie Pána, na muky totiž, ktoré nám predstavuje obraz stanice. Jako v duchu vzletíme na horu Kalvárie, ktorú Spasiteľ zasvätil krvou svojou; zrejme predstavme si jeho muky a vzdychnime so sv. Porfyrom: «Pane, pamätuj na mňa v Tvojej ríši.» Čas veľkopôstny a piatok v celom roku poskytuje nám k tomuto najvhodnejšej príležitosti. Tešiť sa musí srdce každého občana, keď vidí, ako za našich dňov aj v našej vlasti mnohokrát malé a chudobné obce stavajú si Kalvárie, alebo v kostoloch vystavujú obrazy, umučenie Pána Ježiša predstavujúce, k verejnej úcte; iní opäť vystavujú kríže na konci dediny, uprostred poľa, aby v čas pôstny schádzali sa tu ku všeobecnej modlitbe. Pán Boh nech posilní ich ku všetkému dobrému, vyslyší prosby jejich a požehná ich, ako požehnal sv. Porfyra. Bodaj by príklad tento nasledovali mnohí!

Modlitba.

Popraj, prosíme všemohúci Bože a Pane, aby radostná pamiatka sv. Porfyra biskupa povzbudzovala nás k pobožnosti a pôsobila k našemu spaseniu, skrze zásluhy Spasiteľa Ježiša Krista. Amen.

Mesiac marec.

1. marca.

Sv. Albín, biskup.

Obcovanie s Bohom poskytuje človeku už tu na zemi nebeských radostí. Lebo či to nenie radosť, keď človek najdokonalejším dobrým vládnuť, keď ho milovať, a v ňom nájsť môže úplný pokoj svojho srdca ? Po týchto radościach túžili Svätí a Vyvolení Boží, a starostliví súc verne i neustále obcovať s Bohom, stali sa ich už tu na zemi účastnými. Toto však obcovanie požaduje okrem čistoty srdca aj ostríháme smyslov, jako očí a sluchu, obmedzenie telesných pôžitkov a lahôd, úplné vstúpenie do seba, pozdvihnutie sa k Bohu, tak aby jedine Boh bol predmetom všetkých našich túžieb a celej našej lásky. O tomto nám pekný príklad dáva sv. Albín, biskup.

Sv. Albín narodil sa roku 469. vo Francúzsku v meste Bannes, z prastarej a šľachtickej rodiny. Už od mladosti znášal on jarmo Pána, i bolo mu ono ľahké bremeno a sladká ťarcha. Svet s márnymi radoťami a rozkošami nezaujal mu srdce. Ešte za detinstva presvedčil sa o ňom, jak veľmi je on chudobný na skutočné šťastie, a jak všetko, čo ctiteľom svojim podáva, je len marný mam, nestojac za námahu a prácu. Vytrhnúť sa teda zo svetských myšlienok, z pozemských starostí a z nespokojností každodenného života, vyšvihnúť sa k nebeskému pokoji, čo plynie z viery a lásky, nepadlo mu ono ťažko. Ťažšie bolo mu sprostíť sa sväzkov, ktorými ho pútala láska k otcovi a matke. Ale nad ňu ešte mocnejšia láska Božia zplápolala mu v srdci a on opustil všetko a utiahol sa v samotu kláštorskú. Tu v kláštore Tintillantskom priniesol Bohu ešte i tretiu a najťažšiu obeť: seba samého, svoju slobodu a svoju vôľu, —

hľadiac tu očistiť srdce až do najhlbších záhybov, aby v ňom pripravil dôstojný stánok i obydlie Pánu. Neustálym cvičením zmocnil sa natoľko smyslov a svojho ducha, že pri všetkých prácach, či v kláštore, či von z neho súc, vždy duchom pohrúžený v modlitbe, u Boha bol a s Bohom.

Kláštorní jeho bratia zkúmali už od dávna jeho povahu s radosťou a úctou a zvolili si ho roku 504 za opáta. A on ich skutočne spravoval viacej príkladom, neži i rečou a napomínaním, lebo pekné slovo mnoho stojí, lež o mnoho viacej pekný skutok. Svojou zbožnou a vážnou povahou učil ich, čo znamená Bohu slúžiť a Jeho milovať nadovšetko; svojím vľúdny a tichým chovaním podal im vzor braterskej lásky a znášanlivosti. Cnosti a múdrosť opátova pri-niesly skoro i bohaté ovocie. Uhášajúca horlivosť poznove zplápolala, upádajúca kázeň kláštorská pozdvihla sa k novému životu, v zovňajších cvičeniach omdlievajúci duch pozdvihol sa v novej sile; príkladný poriadok, bohumilé chovanie, vľúdne a priateľské spôsoby vyznačovali bratov jeho kláštora nad všetky iné po Francúzsku. Meno Albínovo ozývalo sa zanedlho celou ríšou.

Cirkev mesta Angersu ztratila roku 528 svojho biskupa; za jeho nástupcu zvolený bol sv. Albín. V tomto novom úrade našla včul' jeho láska široké pole k účinkovaniu. Bol on i tu skutočný pastier a otec svojim veriacim. Ktokoľvek sa utiekal k nemu o pomoc a radu v útrapách telesných alebo duševných, prijal každého láskavé, ku každému choval otvorenú ruku a srdce; on sa považoval za strom, ktorý osadil Hospodin za čas na úslni, rosiac ho vlahou nebeskou, aby niesol ovocie a občerstvoval lačných a smädných, kým ho z tejto pôdy do pravej vlasti presadí. — Istá pani vznešeného rodu úpela jednúc pre dlhy v ťažkom väzení, kde ukrutne a opovrhlivé s ňou nakladali. Sv. biskup, slyšiac o tom, sľutoval sa nad ňou a navštívil ju vo väzení. Nešťastlivá padla mu k nohám, objala mu kolená a horko nariekajúc prosila, aby ju vyslobodil z tohoto pekelného miesta. Strážca väzenia priskočil ihneď k nej a chopiac ju mocným ramenom, odsotil ju neľudsky na stranu. Biskup na to hrozivé pozdvihol pravicu a mlčky uprel oko tak mocne na strážcu, že tento ztrasúc sa na celom tele, odstúpil. Krátkou dobou však našiel sv. biskup spôsob a prostriedky vymôcť uväznenú na slobodu. — Istej panej, menom Grata, bolo vyschlo rameno. Ona dôverne prosila sv. Albína, aby za ňu orodoval u Pána Ježiša Krista. Načo Albín prežehnal sv. krížom vyschlé rameno, a nemocná pani začala cítiť teplotu po celej ruke. Keď na druhý deň svätý poznovu ruku krížom prežehnal, začala jej krv v žilách kolovať a na tretí deň, keď ho svätý prežehnal ešte raz, ozdravelo rameno, jako kedy predtým: načo pani, pozdvihnúc uzdravenú ruku, prežehnala sa plná citov vďačností.

Kým takto láskavý biskup neustále pracoval na spasení sverených jemu duší, neopominul spolu strážiť i nad kázňou cirkevnou. V jeho totiž biskupstve bolo prešlo v obyčaj, že vo všetkých stavoch blízki príbuzní napospol vstupovali do stavu manželského oproti doslovným zákazom cirkevným. Sv. biskup obrátil sa proti podobným manželstvám všetkými zákonne dovolenými prostriedkami. Jeho napomínania a karhania týkali sa mocných i slabých rovnou prísnosťou; drzých odporníkov vytvoril z cirkve a nedal sa zvrátiť ani silou a mocou kniežat ani vplyvom mocnárov. Zákon bol mu pravidlom, tomuto obetoval vlastný pokoj a spokojnosť. Ostatní biskupi povzbudení jeho príkladom odbývali viacero synôd v

tejto vážnej záležitosti, a Albín ustanovil sa na každú z nich, horliac vždy a všade za zákon i právo. Biskupi uznávali síce neprávosť takýchto manželstiev, ale zjavne a mocne ho podporovať ostýchali sa preto, pretože sa obávali obraziť zámožných šľachticov, a prísť do sporu s mocnými kniežatmi. Vo verejných schôdkach sťažovali si hlasitě, že vážnosť cirkevná klesá, že mravnosť medzi ľuďmi veškerých vrstiev upadá, že sa bezbožnosť zmáha, ale potom utiahli sa mnohí od ďalších starostí a nepríjemných ovšem bojov proti tak zakorenenému nemravu. Viacmenej bojzlivé obzerali sa, jaké úmysly panujú u dvora, a to nie len u dvora kráľovského, ale dvor spatrovali v každom zámku a kaštieli, v ktorom prebývali ľudia, čo viac mali než i potrebovali a za viac platili pred svetom nežli, čo boli v skutku.

Po mnohých nesnázach pošťastilo sa mu napokon roku 538. v meste Orleane svolat' väčší cirkevný snem, ku ktorému dostavili sa najvážnejší a najučenejší biskupi francúzski a vyslovili sa jednohlasne proti manželstvám uzavretým medzi pokrevnými, uviedli takto v platnosť zákon cirkevný. Sv. Albín potom ešte za jedenásť rokov žil a účinkoval svätě vo svojom svätom úrade, kým i jeho dotkla sa slabosť vysokého veku; telesné jeho sily upadly, vôľa však jeho ostala nezlomenou až do posledného okamženia.

Zomrel roku 549. alebo 550.; úcta k nemu rozšírila sa krátkym časom po celom Francúzsku, a ešte po dnes z úcty k nemu mnohé mestá i dediny menujú sa St. Albin.

Poučenie.

V živote sv. Albína vidíme, že on jako mních pri všetkom, čo konal buď v kláštore buď von z kláštora, bol vždy modlitbou spojený s Bohom. Takto je i každé verné a pobožné plnenie povinnosti v dome alebo von z domu modlitba v očiach Božích, jestli len prácu tichým úmyslom obetujeme na slávu Božiu. Otec pri ťažkej svojej práci za manželku a dietky nespína síce ruky, nehýbe perami, oko len zriedka kedy pozdvihuje k nebesiam. Ale on sa modlí nemým vďakom za silu telesnú, a nemou prosbou, aby Boh požehnal jeho práci. Matka uprostred neustálych starostí o svojich milých, ktorými ju Boh požehnal, modlí sa ticho a tajne v srdci s úľubou. Syn, dcéra, ktorí namáhavé pracujú, aby rodičom trpké dni staroby osladili, odriekajú mlčky peknú a svätú modlitbu. A ktokoľvek pracuje za bližného takto alebo inak, v tomto alebo v onom úrade, ktokoľvek z lásky k Bohu plní svoje povinnosti, ten sa modlí k Bohu, ktorý je Bohom lásky.

V živote sv. Albína spatrujeme tiež, jak pečlivo strážil on nad svojimi smysly. Tu nech nám príde na myseľ, čo povedal niekdy kardinál Bona: «Pečlivou obozretnosťou stráž nad svojím sluchom, aby sa touto bránou nevodrela lož miesto pravdivosti a miesto múdrosti sprostosť do skrýše tvojho srdca. Zatvor uši pred pomluvami, neslušnými žartami, a pred všetkým čokoľvek hatí zdokonalenie duše. Jako za dlhší čas zneje ľúbeznosť spevu a muziky v ušiach tomu, kto ich slyšal: tak i zlé reči, trebárs by i neškodily hneď, zanechávajú predsa zlé semä po sebe, ktoré pozdejšie istotne vyženie.» Jesú síce rozličné predmety, v ktorých dovoleno je kochať sa; musíme však obozretní byť, keď ich vidíme alebo slyšíme o nich. Lebo čo milé oku, sladké chuti, ľúbezne sluchu, príjemné čuchu, to môže ľahko, keď sme nie obozretní, vzbudiť v srdci našom zlé túžby a myšlienky, i ľahko môže splniť sa na nás, čo povedal prorok, že «smrť oblokom prekvapila nás». Pečlivo strážené srdce dľa sv. Albína

najradšej obcuje s Kristom. Hľadáme teda pokoj a spokojnosť srdca v obcovaní s Bohom a v čistom svedomí a tak ho istotne nájdeme.

Modlitba.

Všemohúci a večný Bože, pokorne Ťa prosíme, aby úcta k sv. Albínovi, biskupovi a vyznavačovi, povzbudzovala i nás k pobožnosti a viedla nás k večnému spaseniu, skrze Pána nášeho Ježiša Krista. Amen.

2. marca.

Blahoslavený Karol, gróf flanderský.

Blahoslavený Karol bol syn sv. Kanuta, kráľa dánskeho. Keď jeho otec roku 1086. smrťou mučeníckou zošiel, matka Adelhaida musela hľadať útočisko u svojho otca Róberta, grófa flanderského. Na dvore tohoto chrabrého kniežat'a bol Karol nábožne vychovaný. Róbert starší, panujúci gróf flanderský, zomrel roku 1094. a po ňom stal sa panujúcim grófom jeho syn, strýc Karlov, Róbert mladší.

Toho času chystali sa kresťanské národy k velikánskemu podujatiu. Svätá zem, ktorú Spasiteľ predrahou krvou posvätil, bola už dávno predtým upadla pod mohamedánske jarmo, ťažké ovšem, ale predsa znesiteľné. Lež noví tehdajší panovníci počali zrazu putujúcich na sväté miesta kresťanov zaujímať do krutého a celoživotného otroctva. Z toho počal rozliehať sa nárek nad trýznenými kresťanmi celou Európou a denne zmáhať sa túžba, vymaniť Svätú zem zpod krutej moci mohamedánskej. Roku 1095. dňa 19. novembra bol tedy vydržiavaný chýrny snem cirkevný v Clairmonte, kde pápež Urban II. a pustovník Peter ohnivou rečou vyzvali shromaždených rytierov, vydobýť Sv. zem a povstať k obrane upiacich v otroctve bratov kresťanských. Na tieto reči zvolali shromaždení rytieri: «To vôľa Božia, podme!» Tu si ihneď radom pripiali červený kríž na prsia, aby dokázali, že ho i sami v úcte držať i príslušnú mu úctu u neveriacich vydobýť sú hotoví, jestli toho treba, cenou vlastnej krve. Róbert, panujúci gróf flanderský, bol prvý medzi križiakmi. Opustil doma ženu s maloletým synom i všetko čím vládnuť, a išiel ta do Svätej zeme, kde hlavne pri dobytí mesta Antiochie a Jeruzalemu vyznačil sa veľmi i hrdinským duchom i víťazným mečom nad nevercami.

Blahoslavený Karol, ačkoľvek ešte len dorastajúci mladík, nechcel predsa zaostať za druhými rytiermi. Chopil sa zbrane tiež a tiahol do poľa na obranu sv. kríža. Tam u Jeruzalema bojoval tak zmužile, jakoby bol chcel mladistvý svoj život obetovať Bohu na oslavu mena Spasiteľovho. Zachránený však rukou Božou, vrátil sa šťastne zo Svätej zeme domov i so strýkom svojím Róbertom, mnoho znajúc vyprávať predovšetkým o vydobytí mesta Jeruzalema, ktoré sa stalo roku 1099 dňa 13. júla.

Roku potom 1112. vymenoval Róbert syna svojho Balduina za svojho nástupcu a usnul v Pánu. Balduin panoval vo Flandrii len za krátko a nemajúc potomka, ustanovil roku 1119. za svojho nástupcu Karola, i zomrel. Takto sa stal Karol bohatým i mocným kniežat'om. Pri tom však nerobil tak, jako mnohí zámožní a veľkí páni, ktorým málo išlo o blaho a utrpenie svojich podľaných. Lež jaknáhle nastúpil vládu, za prvú povinnosť si pokladal, pracovať všemožnými prostriedkami na blahu svojho ľudu. Súc bohatý, zmiernil dane a

poplatky, a keď ešte k tomu nastal hlad i drahota, odpustil ich docela. Zvlášte mu ležali na srdci chudobní, ktorí nespôsobní boli vyrábať si každodenný chlieb, alebo Čo nie vlastnou vinou vyšli na mizinu. Nachádzajúc v dobročinení pravú radosť, udeľoval almužny obyčajne sám. I vydal sa často tak, že nemal viac Čo rozdať. Vtedy odpredal jednu-druhú drahocennú šatu a utržené peniaze rozdal úbohým. Lebo keď počas vojny dostalo sa mu šťastia pomodliť sa vo znovu dobytom Jeruzaleme na hrobe Ježiša Krista, tam on porozumel a vryl si hlboko do srdca slová, ktoré bol Spasiteľ hovoril, že: «Čokoľvek učinili ste najmenšiemu z mojich, mne ste učinili.» A preto slúžiac chudobným, chcel tým slúžiť samému Ježišu Kristu. V meste Yperu rozdal raz 7800 pecňov chleba medzi chudobných. Bez potešenia neprepustil nikoho, vyznávajúc takto skutkom slová sv. Pavla: «Kto z vás omdlieva, žebych i ja neomdlieval s ním ?» On cítil útrapy chudobných a preto najväčšou radosťou mu bolo, ztierať žalostné slzy a zamieňať ich s radostnými, pamätujúc vždy verne na slová sv. Písma: «Kto skúpo rozsiera, skúpo i žať bude, a kto rozsiera hojne, hojne bude i žať; lebo čokoľvek rozsiera človek, to bude i žať: kto rozsiera v tele, ten z tela žať bude porušenie, kto však rozsiera v duchu, ten z ducha žať bude život večný. Neustávajme teda dobre činiť. lebo časom svojim budeme zároveň neprestajne žať.»

Avšak Karol nie len sám vykonával toľko dobrého, lež i dvoranínov a úradníkov napomínal k podobnému milosrdenstvu, ostro im nakladajúc, ujímať sa zvlášte núdznych vdov a sirôt a žiadneho z poddaných neutlačovať. Slyšal-li kedy, že ktorý veľmož poddaného svojho utlačuje, nemeškal nikdy prísne ho potrestať. Láskovosť jeho ku blíznym dosiahla najvyššieho stupňa roku 1125. počas veľkého hladu, ktorý toho roku panoval po celej Európe. Pri tejto príležitosti v sídelnom svojom meste a vo vlastnom paláci rozdával 113 chudobným po pecni chleba od veľkonočného pôstu až do žatvy, a iným udeľoval obilie so sýpiek. Každodenne až do svojej smrti roku 1127. zašatil jedného chudobného, pred očima majúc slová Spasiteľove: «Nahý som bol a zaodeli ste ma.»

Pri všetkých svojich mnohých prácach neopominul nikdy slyšať svätú omšu a nedal sa zdržať žiadnym počasím, ani žiadnou inou jakoukoľvek dôležitou prácou, pretože dobre vedel, že touto najsvätejšou obeťou nadobýva si najbohatšieho požehnania. S najväčšou pobožnosťou a s vrúcnou láskou pristupoval ku stolu Pána, aby sa posilnil chlebom života. Ačpráve ho každý napospol miloval a ctí, on predsa vždy ostal zo srdca ponížený a pokorný, lebo tešilo ho, keď ho kto upozornil na jeho chyby. Zvlášte kňazov a biskupov prosieval, riečiť mu len bez obalu, keďby čo karhania hodného na ňom spozorovali. Lichotníkov, ktorí i najlepších pánov často ku zlému svádzavajú, netrpel na svojom dvore. Kňazov vysoko si vážil, považujúc ich za sluhov Božích a rozdavačov tajemství jeho. Preto ich oslobodil od všetkých poplatkov, hájil práva a slobody jejich, a prísne trestal každého, kto im činil krivdu alebo ich urážal.

Chýr o zvláštnych cnosťach Karlových rozniesol sa celou Európou, preto keď Balduin II. roku 1123. do zajatia mohamedanských nevercov upadol, ponúkli jemu hodnosť kráľa jeruzalemského, a po smrti Henrika I. chceli ho podobným spôsobom vyvolať za cisára nemeckého. On však, odhodlaný len ľudu svojmu žiť, poďakoval sa za čestné ovšem toto nabídnutie a ostal medzi svojimi vo Flandrii.

Jak mierny a tichý, tak bol zároveň i udatný a chrabrý. Normanov, napadnútých jeho zeme, porazil víťazne a zahnal. Takýmto spôsobom žili poddaní jeho v stálom pokoji, pretože dobrý Karol ostrážité pečoval a staral sa o nich. Jedno to, že bez ohľadu konal spravodlivosť, neľúbilo sa mnohým veľmožom, dychtiacim a číhajúcim po majetku cirkevnom; najväčší však jeho nepriateľ bol Bertulf, ktorého jedným prísne bol potrestal preto, že proti všetkému právu oboril sa na statky cirkevné. Tento sa spojil s niekoľkými zločincami, ktorých bol peniazmi uplatil a usniesol sa s nimi, zavraždiť výborného Karia na ceste do kostola. Dobrí priatelia vyzradili Karlovi zločinný úmysel a varovali ho, aby na ten deň do kostola nešiel. Tu však sa ukázala najkrásnejšia miernosť a shovievavosť sv. kniežaťa, ktorý im odpovedal: «Súč nebezpečiami všade obkľúčený, nebojím sa ich: pretože Boh ochraňuje mi život, pokiaľ sa mu ľúbi. Bez Božieho dopustenia nemôžu mi nepriatelia škodiť. Je-li však jeho vôľa, abych prišiel o život, nemôžem ho položiť za lepšiu vec, nežli za spravodlivosť a pravdu.» — Bez strachu vkročil do chrámu vykonať pred oltárom Bohorodičky obyčajnú svoju pobožnosť. Ešte však modlitbu nebol ani dokončil, tu sa blížil k nemu žobrák, prosiac o almužnu. Dobrotivý Karol podáva mu ju, a v tom samom okamžení klesnul pod vražednými mečmi zákerníkov.

Mŕtvola dobrého a vôbec oplakávaného otca chudobných pochovaná bola na tom mieste, kde bol zavraždený a Boh ho oslávil zázrakmi; lebo na jeho hrobe a na jeho prímluvu uzdraveno bolo mnoho nemocných i malomocných.

Poučenie.

Tichosť a dobrotu v reči i chovaní oproti tým, čo nás ukrivdili alebo nám ublížili, menujeme miernosťou. A miernosť, ktorá neustáva ani vtedy, keď ukrivdenie dlhšie trvá a častejšie sa opakuje, menujeme shovievavosťou. Človek mierny, súč vystavený urážkam, tupeniu alebo posmechu, neprehovorí zlého slova, neodpláca krivditeľovi zlým za zlé, ostáva vždy pokojný, tichý a dobrý. Keď ku pr. Dávida kráľa vlastný jeho syn Absolon prenasledoval, on ho predsa tak rád mal, že svojim vojakom zakázal pripraviť ho o život. Dlhो trvajúca miernosť menuje sa shovievavosťou. Ku pr. keď gazdina, trebárs by každý týždeň mala so služkou mrzutosť a škodu, predsa jej službu nevypovie, ale čaká, že sa ona len kedy polepší, takáto gazdina je shovievavá. Máme však byť všetci mierni a tichí, pretože Otec nebeský a Spasiteľ náš Ježiš Kristus je i k nám shovievavý; Pán Ježiš mohol totiž jedným dýchnutím nepriateľov svojich poraziť, On im predsa nič zlého neučinil.

A v skutku, prečo je matka k dieťaťu svojmu tichá a shovievavá? Preto že ho miluje. Tak i my máme byť z lásky k blíznym našim tichí a shovievaví. K tomuto má nás nakloniť i pokora, lebo pokorný človek, majúci na pamäti, jak shovievavý je Boh proti nám, nebude si nikdy osobovať právo, chovať sa proti blížnému zlostne a surovo.

Napokon aj to máme povážiť, že s dobrým vždy viacej vykonáme než so zlým. Keď s divokým zvieraťom ticho a mierne zachádzame, keď ho hladíme, ono zkrotne; naproti tomu i krotké zvieratá zdivejú, keď ich neustále bijeme.

Keď teda brat tvoj nastúpil cestu neprávosti, musíš ho napomínať ticho a priateľsky, aby si ho tvrdosťou neučinil ešte zatvrdlejším a on potom zlé nekonal naschvál a zúmyselne.

Modlitba.

Spasiteľu Ježišu Kriste, ktorý si skrze apoštola svojho sv. Pavla riekol: láska je trpezlivá, dobrotivá, nenie sebecká, nedá sa rozhorčiť: popraj mi milosti, abych nikdy neupadol do pohoršlivého hnevu, lež k blíznym svojim bol vždy miernym a shovievavým a tým činom stal sa podobným Tebe. Amen.

3. marca.

Sv. Kunegunda, cisárovná.

Nemecku panoval jednúc cisár, ktorý tak bohabojný život viedol, že po smrti za svätého bol vyhlásený. Bol to cisár Henrik. On si vzal za manželku dcéru grófa Siegfrieda z Luxenburgu. Jeho manželka viedla podobne život cnostný a bohabojný jako on, a to bola cisárovná Kunegunda.

Kunegunda bola krásna i rozumná. Ešte za slobodná vzala si v úmysel, zachovať pod ochranou Panny Márie nepoškvrnenú čistotu až do smrti. Toto jej predsavzatie muselo tuhú zkúšku podstúpiť; lebo jedného dňa uchádzal sa o jej ruku vojvoda bavorský Henrik, a rodičia jej stáli na tom, aby išla zaňho. Kunegunda bola tým nemálo prekvapená, avšak jako dobrá dcéra poslúchla svojich rodičov, tou nádejou sa kojac, že Ježiš a Maria budú jej na pomoci, aby, čo si umienila, i zadržať mohla. A táto jej nádej nebola márna. Pred sobášom vyjaviť budúcemu manželovi túžbu srdca svojho, že chce zachovať panenskú čistotu, a s Božou pomocou podarilo sa jej, pohnúť bohabojného vojvodu k tomu, že nie len jej túžbe privolil, ale i sám rovne s ňou zasľúbil sa Bohu, že chce v paníctve sotrvať do smrti. Svätý tento sňatok bol uzavrený, a na znak toho, že od samej tej chvíle jediné svoje potešenie len v Ježišu Kristu hľadať a náležať chcjú, podal Henrik neveste za veno drahocenný kríž. Vo svätej a cudnej láske žili napotom svätí manželia, jako Jozef a Maria, hľadiac nadovšetko zaľúbiť sa Bohu a posväcovať sa vospolok. Odmena takejto cnosti dostavila sa skoro. Roku 1002 bol vojvoda Henrik za rímsko-nemeckého cisára vyvolený a v Mohuči korunovaný. O mesiac pozdejšie korunovaná bola i cisárovná v Paderborne.

Súc toho času v obyčaji, že cisárovia nemeckí chodievali do Ríma, aby tam z rúk pápežových korunu obsiahli, navštívili Henrik so svätou svojou manželkou sídelné mesto pápežovo a obdržal z rúk Benedikta VIII. korunu cisársku. Navrátiť sa z Ríma žili v tichom pokoji. Henrik zastával svoju cisársku hodnosť so svedomitou spravodlivosťou. Kunegunda viedla zatiaľ jednoduchý a utiahly život. Jej svetlica bola bez všetkej nádhery, za sedadlo slúžila jej drevená lavica. Chudobných a nemocných podporovala bohaté a i najbiednejší z jej poddaných mali prístup k nej a smeli jej prednášať svoje sťažnosti.

Tiché domáce šťastie cudných manželov vzbudilo pekelnú závišť diablovu a aby ho prekazil, vyhládal si podľú pomoc zlých a zlomyseľných ľudí. I našiel ošemetníkov, ktorí sa jali upodozrievať cnostnú Kune-gundu pred manželom, jako by viedla hriešne obcovanie s istým mladým človekom. Cisár uveriac zlomyseľným pomluvačom, počal brať vernú manželku v podozrenie. Kunegunda zprvu mlčala a trpela. Ale keď pomluva nabývala vždy

väčších rozmerov, zmužile zastávala nevinnosť svoju pred cisárom a konečne dodala, že je hotová podrobiť sa zkúške ohnivej pod očima a dohľadom svojich pomlúvačov.

V určitý teda deň doprevádzal ju cisár, početný sbor duchovný a bohatiersky do chrámu; po svätej omši modlil sa kňaz nad ňou, napomínajúc ju nepokúšať Boha, jestli sa cíti byť vinnou, a podal jej potom Sviatosť oltárnu. Medzitým robili vonku prípravy ku zkúške. Deväť žeravých radlíc bolo položených v rade vždy na krok jedna od druhej; okolostojaci plakali hlasité a nariekali, Kunegunda však, vystúpiať z chrámu, bosýma nohama a ľahkým krokom stúpala po radliciach. A hľa, šľapadla jej ani čo za máčik neboly zpálené! Shromaždený ľud, uzrev tak veľký súd Boží, vypukol v hlasitý jásot, velebiac moc Božiu a nevinnosť cisárovnej. Ona však vrhla sa na kolená, vzdávala Bohu vďaky, padla okolo krku manželovi, ktorý ju za odpustenie prosil a odpustila zlým pomlúvačom, ktorých ľud na smrť vydať žiadal. Cisár však miloval a ctil ju napotom čo skutočne svätú, ktorú Boh sám patrným zázrakom oslávil.

Kunegunda, verná sľubu svojmu, počas, ťažkej nemoce učenému, vystavila kláštor pre mníšky v meste Kaufungen v krajine dolno-hessenskej. Roku 1024 zomrel jej manžel; a na smrteľnom lôžku, vezmúc Kunegundu za ruku, pred početnými príbuznými a dvoraníny, riekol: «Tú hľa, ktorá mi od vás, alebo radšej od Krista odovzdaná a sverená bola, odovzdam dnes vám, alebo radšej Kristu Pána našemu, čo pannu zpät.» Kunegunda, poznajúc už i tak zlomyseľný a ošemetný svet, ľahko mohla včuť po smrti milovaného manžela vyhovieť túžbe srdca svojho a utiahnuť sa v samotu, aby v kláštore čo mníška strávila posledné dni svätého svojho života. V ročnicu smrti jej manžela vysvätený mal byť chrám v kláštore kaufungskom. Cisárovná pozvala ku tejto príležitosti početných biskupov a dvoranínov jako i bohatierov mocnárstva; po Evanje-liume pristúpila ozdobená zlatom a drahokamy, v plnom cisárskom skvoste k oltáru. Tam odložila k úžasu ľudu, ktorý o tom nič netušil, svoj cisársky zlatohlav, svliekla šarlátový plášť a obliekla sa v šedé rúcho reholné, ktoré si bola sama zhotovila. Potom si dala ostriať vlasy na znamenie, že sa zrieka sveta celkom. Biskup paderbornský zastrel jej na to hlavu závojom, nastrčil jej čo neveste Kristovej prsteň na prst a uviedol ju do jej celly. Tu zapomenula ona docela na bývalú svoju slávu a pred svojimi spolu-mniškami nechcela mať ani najmenšej prednosti. Nemocní a chudobní ostali i tu jej miláčkami, pre seba samú nežiadala ani tej najmenšej pohodlnosti. Ženské práce, modlitba a duchovné čítanie bolo jej najmilšou zábavou, s ktorou zároveň spájala i kajúčne výkony. Tak strávila ešte pätnásť rokov v kláštornej tichosti, až ju napokon ťažká nemoc uvrhla na lôžko smrteľné. Veľký bol zármutok v kláštore i po celom okolí, len sama Kunegunda bola veselá. Ležiac na drsnatom rúchu kajúcnom, prijala pobožné sviatosť posledného pomazania, i keď ešte pri poslednom okamžení spozorovala, že jej pripravujú skvostné umrlčie rúcho, pozardel ša jej bľadý obličaj, a pokynuvše rukou, pravila hlasom umierajúcim: «Nie som hodná takejto ozdoby. Bohaté odevy nosila som pri zasnúbení s mojím manželom smrteľným : pre nevestu Kristovu, pre nevestu večného Pána, hodí sa lepšie môj terajší odev chudobný, v tomto vy ma mrtvú pochovajte vedľa môjho brata a pána, cisára Henrika.» Keď jej to prisľúbili, usnula v Pánu v pokoji, roku 1040 dňa 3. marca. Mŕtvola jej

prenesená bola do mesta Bambergu a pochovaná po boku cisára Henrika. Hrob jej oslávený bol mnohými zázraky.

Poučenie.

Drahý čitateľu! Prečítajúc život sv. Kunegundy, budeš sa snád' tázať, ako mohla svätá táto od Boha žiadať, aby zázrakom dosvedčil jej nevinnosť, alebo jej dal zahynúť? Tu však musíš povážiť, že i svätí boli v istom smysle dieťkami svojej doby. Vtedy a za storočia predtým i potom boli božské súdy v obyčaji a zakladali sa na viere, že tam, kde nielo iného spôsobu dosvedčiť pravdu lebo nepravdu, právo lebo neprávo, vinu alebo nevinnosť, dobrotivý Boh smilovať sa môže a nevinného i zázračne ospravedlniť. Ovšem že vyžadovať zázraky pre kdejaké malé a znesiteľné krivdy, bolo by vecou hriešne ľahkomyselnou. Lebo veď i krivdy prináležia k tým krížom, ktoré trepezlivo znášať Pán Boh od nás požaduje. Dal nám toho príklad Kristus Pán sám, opovrhnuť sostúpiť zázračne s kríža, keď ho s posmechom vyzývali, aby tak dokázal, že je Syn Boží. — Za našich časov neužívajú sa viac tieto súdy Božie, ale ochranná ruka Božia nad nevinnosťou ani teraz nie je odvrátená. Často sa stáva, že keď nevinný právo svoje svedkami dokázať nevládze a žalobník ho krivou prisahou zlomí a na odiv sveta ukrivdí, Boh so svojej strany takúto krivú prisahu na vidom očí už na zemi pomstí a nevinného ospravedlní pred svetom.

Život sv. Kunegundy poučuje nás i o tom, jak ohavné zlo je pomluva a na cti utrhanie. Tí, čo dobré meno a česť bližného blatom pomluvy pohadzujú, obyčajne ani nepomyslia, jakú škodu mu tým zapríčiňujú, a jak veľký hriech pred Bohom páchajú. Dobré, poctivé meno a česť bližného je veľká vec; u mnohých ľudí závisí od toho celé ich šťastie. Na to však len málo alebo zhola nič nedbajú oné jedovaté jazyky, ktoré dotýkajú sa dobrého mena bližného. Z nenávisti a závisti zľahčujú oni bližného, tupia ho a vymýšľajú o ňom veci, na ktoré snád' ani sám nikdy nemyslel. Ľudia sú vôbec viacej náklonní veriť o bližnom niečo zlého, než dobrého, a takto stáva sa potom, že podobné pomluvy a na cti utrhania rýchlo sa rozširujú a nesmiernu škodu pôsobia.

Jako však bude môcť pomlúvač a na cti utrhač takúto škodu kedy napraviť? Najprv by musel odvolať, čo nepravdivého o bližnom povedal. Je-li mu to však vždy možno? Keď dakto so strechy vrece peria na ulicu pustí, či mu ho možno znovu posbierať? Podobne nemožno napraviť dobrú povesť na cti ukrivdeného bližného svojho.

Za druhé má pomlúvač nahradiť škodu, ktorú bol bližnému učinil na jeho majetku, na tele a na duši; má mu vrátiť poklad a spokojnosť srdca. Jako to však možno?

Preto aj očakáva pomlúvača hrozný trest podľa slov Písma svätého: «Súčet jejich úskočnosti a zloba jejich jazyka padne na nich samých, uhlie bude na nich padať, do plameňa ich uvrhneš a biedu svoju neznesú. Mužovi zlého jazyka nepovedie sa dobre na zemi a na muža dvojsmyselného jazyka čaká veľmi zlý súd, padne naňho nenávisť, nepriateľstvo i hanba.»

Varuj sa teda, drahý čitateľu! Pomlúvania a na cti utrhania. Áno, keďby to zlé, čo bližný tvoj učiniť mal, bolo sa skutočne stalo, i tenkrát, keď si toho očitým bol svedkom, máš mlčať a oznámiť to jedine tým, ktorí majú moc i právo zlo zamedziť. Pravá láska, hovorí apoštol, nedomýšľa sa ničoho zlého; tým menej sa opováži, nepravdu a lož o bližnom púšťať

do behu. Pomluvačovi sedí diabol na jazyku i v srdci, a tomu, kto ho rád slyší, sedí v ušiach; jako teda možno, žeby takýto človek milosti došiel u Boha, ktorý je dokonalá láska! Preto aby si do takéhoto veľkého hriechu neupadol, najlepšie bude, keď jazyk svoj docela zkrátíš a rád mlčíš. Pováž, že málo kedy človeka mrzieva, že mlčal; naproti ale často a boľastne ho trápíeva, že mluvil. Pováž, že z každého marného a ničomného slova budeš musieť jednú počet vydať pred súdom Božím. Vlož teda zámok na jazyk a uč sa mlčať.

Modlitba.

Láskavý Bože! srdečne ľutujem, že som v živote svojom toľko márných, áno i zlých slov mluvil; popraj mi milosti, abych od tejto chvíle krotil svoj jazyk a len vtedy mluvil, keď toho žiada buď Tvoja česť, buď moja povinnosť a spasenie bližného môjho. Amen.

4. marca.

Sv. Kazimír, kralevič poľský.

Poliaci, súc rodu slovanského, prijali vieru kresťanskú z Čiech. Už sv. Vojtech hlásal im Ježiša Krista, a keď po jeho mučeníckej smrti kresťanstvo na čas upadlo, pozdvihla ho znovu česká kňažna Dobrovka, manželka Mečislava I. Od tých čias pridŕžali sa Poliaci viery Kristovej čo najdrahšieho pokladu a povstali medzi nimi mnohí svätí a oslávení Boží. Jeden z nich je sv. Kazimír.

Kazimír narodil sa roku 1458. dňa 5. októbra práve v ten deň, keď jeho otec Kazimír IV, kráľ poľský, nad rytiermi nemeckého rádu slávneho víťazstva dobyl. Bohabojná jeho matka Alžbeta, kňažna rakúska, pripravovala zavčasu srdce útleho chlapčoka k životu cnostnému a viery plnému. Výchovu kralevičovu obstarával kanonik Dluhoš, muž veľmi zaslúžený. Pekné vlohy Kazimírove vyvínovaly sa rýchlo, tak že vedomosťou i mravnosťou prevyšoval svojich bratov. Hospodín ho obdaril hojnými milosťami, i tak sa stalo, že on už za útlej mladosti, za veku, kde sa ešte dieťa smieva, hráva a žartúva, bol vážny i usadlý a na veselostiach svojich súdruhov nebrával žiadneho podielu. Jako nevinná a príjemne voniaca Ialija medzi tŕnim a jedovatým krovím dospieval a rástol on; miesto že by bol robil návštevy, kochal sa vo hrách, v tanečných zábavách a honbách: spiechaval do kostola k oltáru, a tam u Ježiša hľadával potešenie a rozkoš svoju.

Za jeho detinstva panoval v Uhorsku Matej Korvín, panovník rovne tak slávny jako prísny. Nespokojní s jeho prísnosťou veľmoži vystrojili roku 1471. skvostné vyslanstvo k poľskému kráľovi, žiadajúc, aby im poslal svojho 13 ročného syna Kazimíra za kráľa. Kazimírov otec, kráľ poľský, pristanúc na ich prosby, zasľúbil vystrojiť kraleviča do Uhier na čele dvanásť tisícového vojska. Ale Kazimír zdráhal sa prijať kráľovský trón, nabídnutý mu cestou nepravou. A tým nadobudnul Matej potrebného času priviesť nespokojníkov k poslušnosti, sobrat' dostatočného vojska a obrátiť sa s celou silou proti práporom poľským, ktoré na výslovný kráľov rozkaz, s mladým Kazimírom na čele, tiahly k uhorským hraniciam. Ku bitke neprišlo, lebo poľské vojsko, uzrúc výborné čaty kráľa uhorského, pustilo sa na útek

a i Kazimír sám pod ochranou niekoľkých sebe verných musel sa utiahnuť, aby nepadol nepriateľovi do rúk.

Musel sa ovšem utiahnuť, urobil to však rád, nebažiac po svetských hodnotách a zemských korunách; srdce jeho túžilo po večných statkoch nebeských. Život večný, tichý pokoj bez zápasu, radosti bez trápenia, a blahé požívanie toho duševného šťastia, ktoré Boh svojim vyvoleným udeľuje, to bola oná koruna, ktorá mu láskavé a ľúbezne kynula z výšin nebeských.

Otec Kazimírov hneval sa nad tým, že sa mu nádeje nespínily, a preto kralevič z obavy pred otcovým hnevom nevrátil sa do Krakova, lež uchýlil sa na vzdialený zámok, kým sa pápežovi o niekoľko mesiacov podarilo staré priateľstvo medzi otcom a synom obnovil. Uprostred dvorného hluku žil napotom v úplnej utiahlosti, zaoberajúc sa nábožným cvičením a skutkami milosrdenstva. Nádheru netrpel okolo seba, pod rúchom nosil na holom tele vždy pás kajúčnosti a spával na tvrdej zemi. Pôsty zachovával tak prísno, že ani nemocný preli stúpiť ich nechcel. «Pre pôst nestal som sa ešte nikdy nemocnejším», hovorieval k lekárovi, «a nemajú-li lieky žiadnej moci k uzdraveniu, neprospeje mi ani keď sa nebudem postiť.» Včas ráno vstával a vykonav rannú modlitbu, pospiechal do kostola, aby bol prítomný na svätej omši; a nebol-li kostol ešte otvorený, kľakol si vonku pred dvermi, modlil sa a čakal, kým otvorili. Pri omši svätej býval tak pobožný, že sa každý domnieval videí v ňom anjela. V dospelom veku často i v noci vstával, aby navštívil božského Vykupiteľa v najsvätejšej Sviatosti a rozjímal o jeho horkom umučení. Utrpenie Ježišovo tak hlboko mu vždy dojímalo srdce, že na kríž suchým okom pozrieť nevedel. V tichom rozjímaní sprevádzal obyčajne Spasiteľa na trpkkej ceste do Jeruzalema, kde sa všetko nad ním splniť malo; videl ho v duchu uprostred učedníkov, lúčiaceho sa boľastne s nimi; videl ho v záhrade getsemanskej úzkostlivo spínať ruky k nebesám; sprevádzal ho k súdu a patrilo slzavým okom, keď ho ubíčovateľ Pilát predviedol, praviac: «Ajhl'a, človek»; sprevádzal ho pod bremenom kríža klesajúceho na horu Golgothy a stál tam v duchu podľa jeho najsvätejšej Matky; videl ho krváčať a skláňať zranenú hlavu; slyšal ho žalovať sa na žízeň, Jeho, z ktorého vyviera prameň spasenia; žalovať sa na svoje úplné opustenie na kríži, Jeho, o ktorom svedectvo vydal Otec nebeský: «toto je môj premilený Syn.» Všetko toto videl a slyšal v duchu a ňádrja jeho dmuly sa citami boľasti, oko jeho ronilo sväté slzy lásky a vd'ačnosti. Tu pod krížom slyšal on však i slová Spasiteľove: «Ajhl'a, matka tvoja», preto i plápolalo mu srdce plameňom vrúcnnej lásky k Bohorodičke, a nemenúval ju ináč, nežli svojou milou matkou. Z lásky k nej složil peknú pieseň v cirkevnej latinskej reči, ktorá sa takto začína: «Omni die dic Mariae laudes mea anima.»² Túto pieseň prespevával každodenne. Pred smrťou žiadal, aby táto pieseň odpísaná a do rakve vložená bola. Aby sa zaľúbil svojej nebeskej matke Márii, složil sľub čistoty panenskej a zadržal ho až do smrti neporušený. Ale jeho vrúcna láska k Ježišu Kristu a k blahoslavenej Panne Márii neukrývala sa len tajne v srdci, lež ukazovala sa i zjavne vo skutkoch svetú prospešných. On sa totiž láskavé a chtivé ujímal chudobných a núdzu trpiacich. Už čo chlapčok odkladal si peniaze, ktoré na zábavu bol dostal, na stranu,

aby z nich chudobným udeľovať mohol. Preto ich každodenne svolával k sebe v predsieni kráľovského paláca, a keď dvoranínia krútili nad tým hlavou a vytýkali, že sa to na kráľoviča nesluší, dal im za odpoveď: «Spasiteľ povedal, že kto chudobným slúži, jemu slúži! Môže-li teda knieža vysoký svoj rod lepšie uctiť, nežli takouto službou? Ja si aspoň nežiadam vyššej cti, nežli slúžiť čo i najnižšiemu chudobnému. Na takúto neočakávanú odpoveď dvoranínia ani slova viacej neriekli.

Sv. Kazimír vyniká medzi svätými čo krásny a vznešený príklad čistoty. Telo jeho bolo vždy čistým chrámom Ducha svätého, on i v srdci rovnal sa nevinnosťou anjelom. Pred ním nesmelo sa prehovoriť nikdy neslušné a čistotu urážajúce slovo. Keď raz pri hostine, pri ktorej čo kráľovič prítomný byť musel, dostalo sa mu k ušiam necudné slovo, padol na skutku do mdlôb. Jak veľmi miloval čistotu, vysvitá patrne z toho, že volil radšej umreť, než ju povedal, že kto chudobným slúži, jemu slúži! Môže-li teda knieža vysoký svoj rod lepšie uctiť, nežli takouto službou? Ja si aspoň nežiadam vyššej cti, nežli slúžiť čo i najnižšiemu chudobnému. Na takúto neočakávanú odpoveď dvoranínia ani slova viacej neriekli.

Sv Kazimír vyniká medzisvätými čo krásny a vznešený príklad čistoty Telo jeho bolo vždy čistým chrámom Ducha svätého , on i vsrdci rovnal sa nevinnosťou anjelom .Pred ním nesmelo sa prehovoriť nikdy neslušne a čistotu urážajúce slovo .Keď raz pro hostine ,pri ktorej čo kráľovič prítomný byť musel ,dostalo sa mu k ušiam necudné slovo ,padol na skutku mdlob .Jak veľmi mioval čistotu ,vysvita patrne z toho ,že volil radšej umreť,než ju porušiť .Keď mu totižto 24.rokov ,zachátila ho ťažká nemoc ,a lekári ,vynaložiac všetko svoje umenie ,nevládali ho vyliečiť .Len jeden prostriedok ešte odporúčali ,aby sa totiž Kazimír oženil ,tým že sa vylieči .Otec ,matka i príbuzni prosili ho ,povšímnúť si rady lekárskej a zachovať si život .Kazimír však riekol :radšej volím umreť ,než takýmto spôsobom život si prdlžiť Zimnica ho konečne ztrávila a priviedla napokraj hrobu .Deň,kedy zomrel ,vedel popredu ,a k nastávajúcemu rozčúleniu sa so svetom ,na ktorý po celý život tak málo bol držal ,pripravoval sa prijatím sviatostí a vrúcnou modlitbou k Bohorodičke .Umierajúc chopil trasúcou sa rukou ešte raz svätý kríž a pobožkajúc vrúčne rany Spasiteľove,pravil :Do rúk Tvojich,o Ježišu ,porúčam dušu svoju a s týmto anjelská duša jeho pozdvihla sa k nebesám dňa 4.marca 1483.

Panické telo jeho pochované bolo vo Vilne v kaplnke Matky Božej, ktorú on tak vrúčne miloval. Po 120 rokov otvorili hrob a našli telo neporušené, i vystavili mu na tom mieste skvostnú kaplnku z tesaného mramora, jakožto ochrancovi národa poľského.

Poučenie.

Sv. Kazimír rád meškával v kostole a rád zotrúval na modlitbách. Čo súdiš ty, drahý čitateľu, o tomto? Kazimír bol syn mocného kráľa. Žil na dvore kráľovskom uprostred všetkých možných rozkoší, v ktorých by sa bol mohol rovne tak jako i ostatní kochať. A on predsa bol prísny oproti sebe. Činil to zaiste preto, pretože vedel, že prísny a kajúci život potrebný alebo aspoň veľmi osožný je každému stavu.

Sv. Kazimír choval sa so zvláštnou úctou k Ukrižovanému a k jeho nepoškvrnenej Matke. Z tejto príčiny volil radšej zomreť, než poškvrniť svoju panickú čistotu, ktorú si vážil nad život. Drahý čitateľu, miluješ-li Ježiša a Pannu Máriu, miluj i čistotu tvojmu stavu

zodpovednú, lebo im nič niečo milšieho nad čistotný život. Úctu svoju k Ukrižovanému preukazuj predovšetkým vo svätý čas pôstny. K tomuto cieľu čítavaj alebo aspoň v duchu rozjímaj často o jeho prehorkom umučení; pozdvihuj často oči ku krížu, objímaj vrúcne toto znamenie spasenia a rozvažuj, čo všetko trpel Kristus z lásky k tebe. «Z lásky k tebe», pravím, pretože pravdu má sv. Ján Zlatoustý, keď píše: «Každý z nás vďaka vzdávať má Pánu Ježišu Kristu, ako keby z lásky k jednému každému prišiel bol na svet, pretože jedného každého rovne tak miluje, ako všetkých ľudí napospol. Preto praví aj sv. Pavel: «On mňa miloval a obetoval sa za mňa. «Jakože sa mu teda, táže sa ďalej tenže veľký učiteľ, «za tak veľkú lásku odmeniť chceš? Čokoľvek činiš ku jeho službe, všetko je primálo. I keby si z lásky k nemu krv svoju vycedil, keby si z úcty k nemu život svoj položil, lásku jeho predsa dostatočne odmeniť nemôžeš. Čiň aspoň svedomite, čo môžeš!

Modlitba.

Ó Bože, ktorý si sv. Kazimíra mládenca uprostred lahôd a rozkoší dvorského života v anjelskej čistote zachovávať ráčil, popraj nám milosti, aby sme uprostred prúdu O svetského vždy čistú a neporušenú myseľ zachovávali. Amen.

5. marca.

Sv. Perpetua a sv. Felicita so súdruhmi.

Tak pobožní a bohabojní boli prví kresťania, jak pevná bola ich viera v Ježiša, Syna Božieho, jak vreľá bola ich láska k nemu, toho môžeme sa dočítať v nasledujúcom životopise. Vyňatý je on z aktov obsahujúcich všetko to, čo sv. mučeníci sami vyprávajú, a čo očitý svedok ich zápasu a smrti bol spísal. Aktá tieto ešte za času sv. Augustína verejne boli čítané pri službách Božích, nemožno teda o ich hodnovernosti pochybovať. Bodaj by čítanie tohoto života i teba, dušo kresťanská, povzbudilo k čulej viere a vrelej láske oproti Spasiteľovi tvojmu.

Za rímskeho cisára Severa povstalo roku 202. ukrutné prenasledovanie kresťanov. V meste Karthagu žilo vtedy päť katechumenov, to jest novoobrátených veriacich, ktorí ešte čakali na krst. Mená týchto päť katechumenov sú: Revokátus a Felicita, Sa-turnin, Sekundulus a Perpetua. Felicita bola práve na siedmy mesiac samodruhá. Perpetua bola vo veku 22 rokov, vznešeného rodu, bohaté vydaná a kojila dieťa. Jej otec, ukrutný pohan, miloval ju nad všetky svoje ostatné deti; jej matka a traja bratia, z pomedzi ktorých najmladší už zomrel, boli, tak sa zdá, už kresťania. Keď teda vypuklo prenasledovanie, pohani lapili spomenutých päť katechumenov a vhodili ich do žalára. S nimi dal sa uväzniť aj istý Satur, jako sa zdá, brat Saturnína, ktorý ich bol vyučoval vo viere. Sotva sa ocitli v žalári, nastal im tuhý duševný boj, o ktorom Perpetua sama nasledovne rozprávaj

«Boli sme ešte len u našich prenasledovníkov, keď môj otec, pobádaný láskou, ktorú choval ku mne, prišiel do väzenia a snažil sa silou-mocou zviklať mňa. «Otče», zpýtala som sa ho, «vidíš tu tento čbán na zemi?» On: «Vidím.» Ja: «Možno-li menovať ho iným, nežli čím je?» On: «Nie.» Tak teda i ja nemôžem byť iným, nežli čím skutočne som, kresťankou.»

— Otec, rozhorčený nad týmito slovami, chcel mi vybiť oči, uspokojil sa však s tým, že ma zbil a zanechal celý zahanbený, pretože mu dôvody, ktoré mu diabol bol vnuknul, nič neprospeły. Niekoľko dní nechal ma v pokoji a ja som vrúcne ďakovala Bohu za to. Medzi tým prijali sme svätý krst, a keď mi kňaz vodu na hlavu lial, vnuknul mi Duch svätý, abych si ničoho nežiadala, len sily a vytrvalosti v mukách. Skoro na to vhodili nás do žalára ukrutne tmavého, a v prvom okamžení som sa zľakla, nevidiac, ani, kde sme. Ó, bol to strašný deň; vojaci nás trýznili, ja som však nariekala len nad tým, že nemám dieťa pri sebe. Dva jáhnovia, zatvorení s nami, vymohli nám za peniaze, že sme mohli prejsť každodenne na niekoľko hodín na voľnejšie miesto v žalári, osviežiť sa čerstvým a zdravým povetím. Ostatní sa starali každý o seba; ja som si kojila dieťa, ktoré mi matka bola doniesla polomrtvé. Matka ma totiž navštívila i s bratmi. Ja som ju tešila, vidiac jej ukrutnú bolesť, ktorá ju sožierala, ale dieťa som si nesmela podržať u seba. To všetko trpela som cez niekoľko dní, konečne mi dovolili podržať si dieťa v žalári, a včul zmizla všetka moja úzkosť, a žalár stal sa mi príjemný, jako ktoréhoľvek iné miesto. Jedného dňa riekol mi brat: «Drahá sestro, ty stojíš u Boha v tak veľkej milosti, pros ho teda, aby ti zjavil vo videní, budeš-li vyslobodená alebo umučená?» I pretože mi Boh toľko dobrého bol preukázal, povedala som mu s dôverou: «Zajtra sa dozvieš, čo sa stane.» I jala som sa modliť a prosiť o videnie, ktoré sa mi ukázalo takto: Videla som veľmi vysoký zlatý rebrík, sahajúci vrchom až do neba, a tak úzky, že po ňom len druh za druhom vystupovať mohol. Z oboch strán boli na ňom meče, ošpepy, srpy a nože, tak že ktokoľvek by bol po ňom vystupoval neopatrne a nemajúc zrak obrátený vždy k nebesám, bol by zaiste ostal visieť na ostrých nožoch. Pod rebríkom ležal velikánsky drak, hroziac pohltiť každého, kto sa opovážil hore rebríkom stúpať. Prvý išiel hore rebríkom Satur, ktorý sa bol dal dobrovoľne zajať, súc pri nás, keď nás chytili. Prijdúc teda na samý vrch rebríku, obrátil sa ku mne a zavolať: «Perpetuo, ja tu na teba čakám, daj len pozor, aby ti drak neublížil.» On mi neuškodí, odpovedala som, ja stúpim na rebrík v mene Pána Ježiša Krista. A drak sa skutočne ukazoval byť bojazlivým, utúlil sa a slúžil mi za schod, keď som vstupovala na rebrík. A prijdúc hore na vrch, zočila som peknú a veľkú záhradu, a uprostred nej muža vysokej postavy, so šedinami na hlave, odiateho rúchom pastierskym. Sedel a dožil ovečky, okolo neho stálo množstvo ľudu, všetko v bielych šatách. Tento človek, pohliadnuc na mňa, zvolal: «Vítam ťa, dcéro moja!» Potom mi podal trochu mlieka, práve nadojeného. Ja som ho prijala so sopiatyma rukama a keď som ho vypila, pravili všetci okolostojáci «Amen». Pri tomto slove precitla som a cítila som ešte v ústach jakoby niečo sladkého. Toto videnie vyrozprávala som ihneď bratovi a Felicita so súdruhmi. — sadili Sme Z toho, Že nám nastáva smrť mučenícka.»

Za niekoľko dní doniesli mi zprávu, že budem vyslychaná. Jaknáhle to otec uslyšal, prišiel bôľom celý umorený ku mne, aby ma ešte raz videl. «Maj útrpnosť s mojimi šedinami» pravil, «sľutuj sa nad otcom, som-li hoden menovať sa tvojím otcom, ktorý som ťa vodieval až do rozkvetu tvojej mladosti za ruku, a prednosť ti dával pred ostatnými bratmi. Nerob mi hanbu pred svetom! Pomni na bratov, na matku, na svoje dieťa, ktoré bez teba na žive neostane. Poddaj sa, obetuj bohom, nechceš-li nás všetkých priviesť do hrobu, lebo kto z nás bude žiť, jestli ty umreš ? To praviac, bozkával mi ruky, padol mi k nohám a plačúc, nazýval

ma nie svojou dcérou, ale svojou paňou. Ja som nariekala a plakala nad jeho starobou a nad tou myšlienkou, že len on sám zo všetkých mojich nepraje mi smrť mučenícku. Tešila som ho týmito slovami: «Nestane sa pri súde nič iného, len čo Boh chce, veď nie sme si v moci vlastnej, ale v moci jeho.» Zúfalý odišiel. Deň na to, práve keď sme večerali, prišli pre nás, aby nás vyviedli na verejné súdište k výsluchu. Z okolitých ulíc sbehla sa veľká sila ľudstva. Vstúpili sme teda na súdne miesto a každý, súc tázaný, vyznal Ježiša Krista. Prišiel rad i na mňa; tu znenadála zjavil sa tam otec s mojím dieťaťom na rukách a odvolajúc ma stranou, riekol mi hlasom prosebným: «Sľutuj sa aspoň nad svojím dieťaťom!» Prokurátor Hilarion, spojív sa s mojím otcom, privolať mi tiež: «Sľutuj sa nad šedivou hlavou otcovou; sľutuj sa nad nevinným svojím dieťaťom; obetuj za blaho cisárovo!» Ja som však na to odvetila: «Nebudem obetovať!» Hilarion na to: «Teda si kresťanka?» «Ano, som kresťanka» znela moja odpoveď. A keď sa mi otec poznove blížil, aby ma svádzal k odpadlíctvu, dal ho Hilarion zahnať metlami. To ma tak bolelo, jako by boli mňa samú šľahali, i dala som sa do plaču nad jeho starobou. Po výsluchu odsúdil nás sudca, že máme byť roztrhaní od divých zverov. Plní radosti, vrátili sme sa do žalára. Jáhna Pomponija poslala som hneď k môjmu otcovi a žiadala som od neho moje dieťa. Ale otec nechcel mi ho vydať. Zaľúbilo sa však Bohu, že ani dieťa si nežiadalo prsú, ani mlieko mi nečinilo viacej ťažkosti. Niekoľko dní na to, keď sme sa modlili vospolok, zdalo sa mi, jako bych očula hlas, menujúci meno zomrelého môjho brata Dinokrata, na ktorého som nebola myslela, odkedy zomrel. I rozplakala som sa, pomysliac si na jeho smrť, a poznala som, že sa mám zaň modliť, čo som ihneď učinila. Noc na to som mala opäť nasledujúce videnie: «Videla som Dinokrata vychádzať z tmavého miesta, kde ich ešte viacej pospolu bolo, bol celý uhriaty, sotva popadol dechu; tvár jeho bola bledá, zaprášená a ešte krvácajúca ranou, na ktorú bol umrel. Bol mi on vlastný brat; strašný rak rozjedol mu líce, a hrozné bolo dívať sa naň, keď umieral. Za tohoto chlapca som sa modlila. Medzi ním a mnou bol veľký priestor, prez ktorý nemohla som k nemu; vedľa neho bola studňa plná vody, ale okraj bol vysoký, tak že ani na prstoch nemohol ho ústami dosiahnuť, aby sa napil. Veľmi ma bolelo, že chlapec nemohol piť a precitnuvše z videnia, poznala som, že brat môj ešte trpí, i úfala som pomôcť mu modlitbou. Modlila som sa teda zaň po celý ten čas, čo sme boli preložený do žalára táborného, súc totižto určení pre divadlo, ktoré mali dávať ku cti cisárovi Getovi v tábore. I neprestávala som sa modliť a Boha vzývať dňom i nocou. Toho dňa však, keď nás bičovali, mala som nové videnie. Tmavé miesto, v ktorom som bola videla pred tým chlapca Dinokrata, bolo ožiarené. Chlapec bol oblečený v rúcho krásne, telo jeho bolo čerstvé a umyté. Rana v tvári bola vyličená a len jazva po nej ešte zrejmalá. Okraj studne bol tak nízky, že chlapec vodu snadno dosiahnuť mohol; na kraji stála nádoba plná vody. I ukojiv žižň svojou, odbehol od studne hrať sa, jako to chlapci robievajú, ja však precitla som plná radosti a poznala som, že už netrpí.»

«Po niekoľkých dňoch potom počal nám vodca našej vojenskej stráže preukazovať zvláštnu úctu, zbadajúc, jak veľkých milostí nám Boh udeľuje. Preto i dovolil našim bratom prichádzať voľne k nám, tešiť nás, alebo tešiť sa s nami. Keď sa blížil deň verejných hier, prišiel otec znovu ku mne. Celý utrápený trhal si bradu, klesol od bôľu na zem tvárou do prachu, preklímal starý svoj vek a mluvil veci, ktoré by každý tvor k sľutovaniu pohnúť

musely Mňa sa zmocnil bôľ nevysloviteľný. V predvečer dňa, k našemu zápasu určeného, mala som opäť videnie. Zdalo sa mi, jako bych videla prichádzať jáhna Pomponija a klepať silno na žalárne dvere, ja som mu šla oproti, chcúc mu otvoriť. Bol odtý v biele rúcho, obsadené trojím radom zlatých granátov a hovoril: «Perpetua, čakáme na teba, pod' so mnou.» Potom ma vzal jakoby za ruku a viedol ma po úzkej a nerovnej ceste, až konečne sme sa ocitli celí udychtení u amfi-theatru. Keď sme stáli uprostred závodíšť'a, riekol mi: «Ničoho sa neboj, ja si zastanem pri tebe, a budem bojovať po boku tvojom.» Potom odišiel a zanechal ma samotnú. Včul' som videla sedieť okolo seba nesmierne množstvo ľudu, i vediac, že som odsúdená k roztrhaniu divými zvermi, divila som sa, prečo sa zdráhajú vypustiť ich na mňa. Naraz som zazrela škaredého čierneho Egyptčana so svojím pomocníkom, kráčajúcich zrovna ku mne, jako by so mnou zápasit' chceli, zároveň však videla som i zástup mládencov, ktorí sa blížili brániť mňa. Vyzliekli ma, pomazali ma olejom, i videla som sa týmto činom premenenú v statného bojovníka. Egyptčan sa medzitým váľal v prachu zápasišť'a. Pred samým započatím smrtonosného boja, vidím zrazu blížiti' sa ku mne muža obrovskej veľkosti, odiateho dlhým šarlátovým rúchom, ktoré mal na prsiach sponkou pripevnené a vysádzané početnými zlatými a striebornými granátmi. V ruke držal žezlo jakožto dozorca hier, a zelenú ratolesť, na ktorej skvelý sa zlaté jablká. Rozkážuc mlčať, riekol: «Premôže-li Egyptčan túto ženu, zabije ju mečom; premôže-li však žena jeho, dostane sa jej táto ratolesť.» Potom si sadnul na svoje miesto, a Egyptčan i ja pustili sme sa do boja. On ma hľadel pochytiť za nohu, ale ja som ho srazila, tak že padol tvárou na zem a ja som mu stúpila na hlavu. Ľud sa dal do hlasitého kriku; moji spojenci zanôtili víťaznú pieseň, a ja som šla k dozorcovi hier, ktorý mi podal zelenú ratolesť a poľúbiac ma, pravil: «Dcéro moja, pokoj s tebou.» Tu som precitla a porozumela som, že nebudem zápasit' s divokými zvermi, ale s diablom, vedela som však, že zvíťazím.» Tak zneje vypravovanie sv. Perpetuy.

Väzni v žalári len toho ľutovali, že Felicita nebude môcť s nimi vôjsť do neba, pretože dľa zákonov rímskych ťažná žena nesmela byť odpravená. Keď sa teda spoločnou modlitbou utiekali k Bohu, aby spolu s nimi i Felicitu k sebe vzal, dostavily sa jej zrazu pôrodné boľasti, ktoré maly prísť teprv za mesiac. A keď Felicita, jako iné ženy, pri pôrode kričala, riekol jej žalárny dozorca, že keď už včul' tak veľmi kričí, jako vydrží to, keď ju predhodia divokým zverom? Felicita ihneď bez rozpaku krásne odpovedala: «Včul' trpím len sama, ale pri mučení bude Pán trpeť za mňa i vo mne, pretože za neho mučená budem.» Istá kresťanská pani ujala sa jej dieťaťa a vychovala ho za svoje.

Siedmeho marca nastalo konečne veľké a hrozné divadlo. Perpetua a Felicita byly predhodené divej krave. Ale Perpetua, podňatá rohami a zrazená na zem, viacej pomýšľala na počestnosť, nežli na boľastnú ranu, a roztrhaným odevom hľadela zakryť obnažené údy. Pohanský ľud, ačpráve podobným krvavým divadlám zcela už privykľý, bol predsa pohľadom týmto tak obmäkčený, že jednohlasne žiadal, aby na úbohé tieto ženy žiadne divé zvery neboly pustené, lež aby ich kat odpravil mečom. A keď na to kat prišiel, pobozkaly sa sv. mučenice ešte raz, a podvolili sa pokojne i ticho rane smrteľnej.

Sv. ich telá ukryli kresťanskí bratia a v V. stoly, za časov sv. Augustína, složené byly vo veľkom chráme mesta Karthaga.

Poučenie.

Katolícka Cirkev učí, že jesto očistec, kde duše zomrelých v Kristu veriacich, ktoré tu na zemi neučinily ešte za hriechy svoje spravodnosti božskej zadosť a tak plného očistenia i posvätenia ešte nedošli, zbýva-júce im pokuty k plnému očisteniu trpia, pretože do neba nič nečistého vojsť nemôže. A toto učenie Cirkve katolíckej nenie nové. Ved' sv. Perpetua žila pred viacej nežli 1600 rokmi a verila na očistec. Ona teda musela už vtedy slyšať o tejto veci pri kresťanskom vyučovaní, a tak musela to byť už vtedy všeobecná viera medzi kresťanmi.

Sv. Perpetue totižto, keď videla svojho sedemročného brata, uhriateho a smädcom utrápeného vychádzať z miesta tmavého, hneď prišlo na um, že sa on ešte v očistci trápi, i jala sa preto modliť sa zaň, na čo chlapčok oslobodený bol od svojho trápenia. Drahý čitateľu! modli sa i ty často a vrúcne za dušičky v očistci; je to dobrý, bohumilý skutok, a keď ony do neba prejdú, orodovať budú za teba u trónu Božieho. Pri tom však pamätaj i na to, že každého, i toho najmenšieho hriechu varovať sa musíš. Brat sv. Perpetuy bol len sedemročný chlapčok a predsa musel i on trpieť v očistci. Z toho vidíme, jak svätý a jak spravodlivý je Boh, ktorý ani dieťa neušetrí, ani ušetriť nemôže, jestli ono hriechom poškvŕni si svedomie. Premysli a rozváž, ako si ztrávil svoje mladé roky? A ľutuj hneď včul' za svoje hriechy, spáchané počas nerozvážnej mladosti. Zvolaj často k Hospodinu s kajúcim Dávidom: «Nespomínaj si, Pane, na hriechy mojej mladosti a na nemúdrost' moju!»

Modlitba.

Ó Bože! ktorý si na modlitbu sv. Perpetuy dušu z očistca vyslobodil: popraj mi milosti, abych dľa jej príkladu vrúcne sa modlil za duše v očistci a stal sa tak účastným ich prímluvy u Teba, večný Pane a Bože. Amen.

6. marca.

Sv. Dorota.

V Kappadocii žilo jednúc dievča menom Dorota a slúžilo Hospodinu po celý život s najväčšou lorlivosťou, v panenskej čistote a striezlivosti, zachovávalo stálu poníženosť a vľúdnosť, a neupúšťalo od pôstu a modlitieb,

Pri tom bola Dorota veľmi múdra, tak že sa jej v múdrosti sotva kto vyrovnal, áno všetci, čo ju poznali a ktorým s ňou obcovať prišlo, zvelebovali Pána Ježiša Krista.

O múdrosti a cnosťach Dorotíných slyšal i miestodržiteľ, a jakožto najhorlivejšiu kresťanku v meste, dal ju k sebe povolať Dorota poslúchla predvolaniu svetskej vrchnosti a ustanovila sa pred miestodržiteľ'a. Sotva ju však miestodržiteľ uzrel, hneď jej rozkázal, aby sa podvolila rozkazom cisárskym a obetovala bohom. Dorota však odvetila: «Boh, ktorý je kráľom v nebesiach, prikázal mi, len Jemu samému slúžiť.» Miestodržiteľ na to: «Jestli sa nepoddáš, rozkážem ťa mučiť dľa prísnych zákonov.» Dorota však odpovedala: «Jestli ma dáš mučiť, budem druhým slúžiť za príklad, jako sa majú báť Boha, ale nie zlomyseľných ľudí.» — «Jako vidím», odvetil miestodržiteľ s hnevom, «ty chceš ostávať stála v tvojej hlúpej viere, a zomrieť spolu s druhými. Poslúchni radšej na moje slovo a obetuj, aby si ušla mučeniu.» Na čo Dorota vľúdne odvetila: «Boľasti tvojich múk trvajú len za čas, pekelné však trápenia

trvajú na veky. Abych teda vyhla trestu večnému, nesmiem sa obávať dočasných trápení, pretože Pán hovoril: nebojte sa tých, ktorí zabíjajú telo, dušu však usmrtiť nemôžu, lež tým viacej bojte sa Toho, ktorý telo i dušu uvrhnúť môže do ohňa večného.»

Miestodržiteľ rozkázal na to katom priniesť mučnické nástroje. Ale Dorota, keď ich spatrila, obrátila sa k miestodržiteľovi a riekla: «Prečo sa ostýchaš urobiť so mnou, čo si si umienil, abych tak čím skorej videla Toho, ku ktorému z lásky nebojím sa mučená byť azomret» Miestodržiteľ spýtal sa jej na to: «Kto že je to, po ktorom tak túžiš?» Dorota odpovedala: «To je Kristus, Syn Boha živé-ho!» «A kdeže je ten Kristus?» táže sa miestodržiteľ ďalej. Dorota odvetila: «Jako Boh je on všade prítomný, o ľudskej však jeho prírodnosti veríme, že Syn Boží vstúpil na nebesá a sedí na pravici Boha Otca všemohúceho, kde od večnosti je s Otcom a Duchom svätým, a kam povoláva i nás podiel brať na večnom blahoslavenstve rajscom.»

Dorota mala dve sestry, ktoré, súc dávnejšie predtým pre kresťanskú vieru k súdu povolané, z bázne pred mukami boly zaprely Krista. Miestodržiteľ dal ich teraz zavolať k sebe a sľúbil im bohaté dary, navedú-li Dorotu k odpadnutiu od Kristu. Všetkým teda spôsobom namáhaly sa docieľiť toho a medzi iným primlúvaly sa Dorote: «Poslúchni miestodržiteľa a obetuj bohom, jako sme i samy učinily a tak oslobodíš sa od trestu, ktorý ťa ináč očakáva: veď to múdrejšia vec, nežli takto pred časom a v tak mladom veku rozlúčiť sa so životom.» Dorota im však odpovedala: «Dal by Boh, aby ste prijaly moju dobrú radu. Dal by Boh, aby ste činily pokánia nad tým, že ste obetovaly bohom. Boh je dobrotivý a plný milosrdenstva ku každému, kto z úprimného srdca k nemu sa obracia.»

Sestry jej však povedali na to: «Jako by sme sa mohli obrátiť ku Kristu, keď sme len toľ odpadly od neho?»

Tu ich však Dorota poučila: «Nedôverovať v milosrdenstvo Božie, je väčší hriech, nežli obetovať bohom. Dôverujte teda múdremu a dobrému Lekárovi, ktorý jedine môže vyliečiť rany duše vašej. Ani nieto rany, ktorú by on vyliečiť nemohol. Veď Spasiteľom preto sa nazýva, pretože nás spasil, Vykupiteľom preto, lebo nás vykúpil. Činite pokánia z úprimného srdca a nieto žiadnej pochyby, že obsiahnete odpustenie vašich hriechov.»

Obidve sestry vrhly sa od razu sv. Dorote k nohám a zájavo nariekajúc, prosily ju o prímluvu u Boha. Sv. Dorota modlila sa jako nasleduje: «Bože všemohúci, ktorý si pravil, ja nechcem smrť hriešnikovu, ale aby sa obrátil a žil; Spasiteľa Ježišu Kriste, ktorý si vravel, že anjeli v nebesiach väčšiu radosť pocítia nad obrátením sa jedného hriešnika, nežli nad deväťdesiat spravodlivými, nepotrebnými pokániami: povolaj poblúdlé ovečky svoje zpiatky k svojmu stádu, aby za ich príkladom i druhé, ktoré Ťa opustily, vrátily sa k Tebe.»

Miestodržiteľ dal na to všetky tri sestry predvolať Prišiel však do bezúzdneho hnevu, očujúc, jako sa obe sestry, ktoré nedávno boly od viery odpadly, teraz osvedčily, že sa ku Kristu obracajú, a hotové sú podstúpiť i smrť za svoju vieru. Rozkázal teda katom, aby tieto obe sestry, chrbty jednu k druhej sväzané, spálili za živa. Sv. Dorotu potom dal natiahnuť na škripec, biť v obličaj, a páliť fackami. Ona však nestážovala si ani slovom, naopak bola veselá, a keď sa jej kati posmešne pýtali, jako sa cíti, odpovedala: «Po celý svoj život necítila

som toľkej radosti jako dnes, a to predovšetkým nad dušami mojich sestier, ktoré bol diabol Bohu odvrátil, a ktoré som mu ja opäť navrátila. Poponáhľajte sa, abych čím skorej tešiť sa mohla s nimi v nebesiach, s ktorými som vospolok plakať musela na zemi.» — Po hrozných mukách zťali jej hlavu mečom.

Poučenie.

Stáť pred ukrutným sudcom, mať pred očima katov a mučenícke nástroje a predsa vyznávať stále vieru svoju, je vec veľká. Ale o mnoho väčší skutok je, keď to činí nie silný mocný muž, lež útle dievča. Toto konat' človek nie je dostatočný svojou vlastnou silou, lež jedine silou a pomocou Ducha svätého.

A jako Duch svätý v srdci ľudskom pôsobí, to vidíme zrejme na sv. Dorote. Pokým totižto bola ponechaná v pokoji, povzbudzoval ju Duch svätý, aby si obľúbila život utiahnutý a tichý. Ale keď ju pohnali pred súd a ustanovili mučiť ju, nadchnul ju Duch svätý na skutku neobyčajnou a nadprirodenu silou. Miestodržiteľovi odpovedala múdre i odhodlane, a miesto čo by sa bola bála smrti, tešila sa jej, miesto čo by sa bola premlúvaním svojich sestier dala sviesť k odpadnutiu, ona priviedla ich samé ku Kristu nazpät.

Duch svätý, prebývajúci v čistej a ťažkým hriechom nepoškvrnenej duši ľudskej, zakrýva ju tichou a mile obživujúcou horlivosťou v dobrom, pokiaľkoľvek človek s nešťastím a nehodami zápasíť nemusí. Kadenáhle však Pán Boh dopustí naň pohromy a ťažké zkúšky, tu zaraz i tiché svetielko Ducha svätého rozhorí sa v mohutný plameň, ktorý mu dodáva sily všetko preniesť a všetko premôcť. Žena, ktorej umre muž, zanechajúc po sebe krdel detí a nezriedka i silu dlhov, je pevnej mysle, tak že čo vdova odhodlanejšie smýšľa, pracuje a napína sily, nežli predtým pri mužovi. Kresťan, vrhnutý na smrteľnú posteľ, nebol by za svojho zdravia nikdy myslel, že tak veľké boľasti tak trpezlivo znášať môcť bude. Často i lepší kresťania nie sú v stave ináč než s úzkosťou myslieť na to, že ich smrť očakáva; a keď sa tá krušná hodina skutočne blíži, sú tichí a spokojní, áno s radostnou a nádejnou oddanosťou lúčia sa so svetom.

Aby sme však takejto sily a pomoci Ducha svätého stali sa účastnými, keď nám ťažké a trápne časy kedy nastanú, musíme sa usilovať, viesť život cnostný a príkladný. Pováž len, kresťane, že nevieš, čo všetko na teba príjsť môže. Môžu ťa zastihnúť nešťastia a nehody, môžeš utrátiť zdravie, príjsť o majetok a biedne na mizinu vyjsť, a na každý pád uderí i tebe jednú poslednú hodinka. Ku všetkému tomu nie si v stave poistiť si lepšej pomoci, nežli keď už teraz, pokým si ešte na duchu i na tele zdravý, pripravuješ v duši svojej obydlie Duchu svätému, dokonalou spoveďou, častejším prijímaním Sviatosti oltárnej, neustálou modlitbou a varovaním sa každého hriechu. Pamätaj, že oheň s úspechom rozžihávame len pri tichom povetrí, lebo víchor slabý ohník zaháša, ale v tichu dobre rozhorený v mohutný plameň rozduchuje.

Modlitba.

Všemohúci, mocný Bože, ktorý si sv. Dorote poprial milosti, že posilnená Duchom svätým vieru svoju zmužile vyznávať a za ňu zomreť doviedla, popraj i nám milosti, že by sme vieru našu stále vyznávať, podľa nej žiť a tak slávy nebeskej účastnými stať sa mohli. Amen.

7. marca.

Sv. Tomáš Akvinský, učiteľ cirkve.

Jedna z tých najkrásnejších hviezd, ktoré v cirkvi katolíckej slovom i príkladom niekedy svietili a posavád' sviet'a, je sv. Tomáš Akvinský.

Tomáš bol syn grófa Landulfa Akvinského a narodil sa roku 1226 v zámku Roccasecca v Kalábrii. Matka jeho menovala sa Teodora. Už jako dieťa býval vždy tichý, ale tvári pri tom veselej, mravný a mierny a nevinný jako anjel. Jako šesťročného chlapca odovzdal ho otec nábožným benediktínom na Hore Kassine k výchove a vzdelaniu. Svojimi prevýbornými vlohami doviedol to nezadlho tak ďaleko, že už vo svojom desiatom roku mohol odísť na vysoké školy neapolské. Ale prv, než ho ta rodičia poslali, vzali ho domov na dedičný zámok. Tu sa on neustále učil, modlil a pomáhal chudobným. Sám si utrhoval od úst a na pohodlí, len aby chudobným pomáhal, čo keď otec spozoroval, dovolil mu udeľovať almužny do vôle. Ale mladý Tomáš robil to tak štedro, že niekedy sami v dome nemali čo položiť na stôl. Preto správca domu ponosoval sa naň u jeho otca; mladý však gróf robil i potom jako predtým, a čo kde v komore našiel, odniesol chudobným. Jedného dňa stúpa Tomáš priestrannými zámockými izbami, nesúc pod plášťom pokrm pre chudobných. Tu mu otec zastane cestu a velí, aby ukázal, čo nesie. Tomáš, bľadý strachom, rozvinie plášť a hľa, k udiveniu grófovmu padne mu k nohám z pod plášťa krásne kvieti.

Za nejaký čas odobral sa Tomáš na vysoké školy do Neapolu, kde vtedy bolo mnoho vedychtivého ale spolu i nemravného, rozpustilého žiactva. Tomáš dost' skoro spoznal nebezpečie, ktoré tu jeho nevinnosti hrozilo, a preto vyhýbal sa kdejakej spoločnosti. Najradšej bavieval sa v kostole pred Sviatosťou oltárnou na modlitbách alebo zavrúc sa doma v izbe, zaoberal sa učením. Pri tom nezapomínal nikdy na chudobných, a radšej sebe utrhol, len aby im udeliť mohol.

Toho času, keď sa sv. Tomáš v Neapoli učil, najviacej rozkvetal a zmáhal sa rád sv. Dominika. Jeden duchaplný reholník tohoto rádu oboznámil sa s Tomášom a tak si ho zamiloval, že ho naklonil, aby sa i on stal dominikánom. Ale sotva že sa o tom dozvedel jeho otec, snažil sa sľubami i hrozbami odvrátiť syna od predsavzatia. Ale sv. Tomáš pamätajúc na slová Spasiteľove: «Kto miluje otca alebo matku viac nežli mňa, nenie mňa hoden,» zotrval stály vo svojom pevnom predsavzatí. Lež ponevác predvídal, že rodičia všetko, a treba-li i násilie vynaložia, aby ho dostali z kláštora von, prosil za preloženie z Neapolu. Predstavení jeho poslali ho do Ríma, a keď ani tu pokoja nemal, do Paríža. Dozvediac sa však o tom dva jeho starší bratia, v Toskane pri cisárskom vojsku meškajúci, číhali naň na ceste, a chytiac ho, odvedli ho na vzdialený otcovský zámok. Kto si vie predstaviť, jak veľmi tešila sa matka jeho Theodora, že syna svojho vidieť môže! I nahovárala ho láskavými slovy, jakých len materinské srdce vynájst' môže, aby složil reholné rúcho. Ale Tomáš zotrval neoblomne pri svojom úmysle, vôľa Božia išla mu nadovšetko. Matka nahnevala sa konečne naňho a zavrela ho do izby, kde ho krom dvoch sestier nikto navštíviť nesmel. Tieto mu tiež dohováraly, aby učinil rodičom po vôli. Lež čo sa stalo? Tomáš im tak živými farbami líčil márnosť tohoto

sveta, klam a mam pozemskej slávy a rozkoše, že i ony pomáľy počaly zcela podobne jemu smýšľať, čo ho ovšem veľmi tešilo.

Zanedlho však hrozilo mu nové nebezpečie. Celý už rok bol strávil na odlahlom zámku otcovskom v rozličných nepríjemnosťach. Tu razom prišli jeho dva starší bratia, vojanskí dôstojníci domov, a vidiac, jako sa matka rmúti, že Tomáš od svojho predsavzatia nijako upustiť nechce, oborili sa naňho po vojansky. «Čo,"ty syn tak vznešenej, cisárom a kráľom príbuznej rodiny, mal by si nosiť mizernú šatu reholnú ? Gróf Akvinský mal by žiť z almužny a chodiť jako otrok s vyholeným temenom? Nikdy a jakživ!» A s tým mu ztrhali reholné rúcho s tela, tlkli a bili ho, áno napokon zatvorili ho do hradnej veže. Sila však Ducha svätého premohla všetko násilie, Tomáš sa ani nehnul a rozdriapané rúcho považoval čo znak slávneho víťazstva.

Keď teda všetko toto nič neosožilo, nemilosrdní bratia chopili sa iného, a to síce necudného a nehanebného prostriedku. Čo prosby a hrozby vykonať nestačily, to mala previesť dľa ich mienky moc telesnej žiadosti a slabosti. Zavreli teda k nemu do väzenia nehanebnú smilnicu, sľúbili jej veľké dary, jestli sa jej podarí, zväbiť ho s cesty cnostného života. Nestudná ženština vynaložila všetko, aby nevinného mladíka dostala do svojich osídel, ale Tomáš, neožruc sa ani jediným pohľadom na ňu, vzýval neustálou modlitbou Boh á o pomoc. A keď mu nijako nešla s krku, hnevom rozdráždený skočil k ohnisku, popadol žeravý ožeh a vyhnal nehanebnicu z väzenia. I učinil potom uhlíkom znamenie sv. križa na stene, padol na kolená a pred znamením ukrižovaného Krista začal sa modliť plný vďaku a radosti a modlil sa tak dlho, až mysl'ou unavený tichým spánkom usnul. V tomto spánku navštívili ho sv. anjelia, obviazali mu bedra páskou paníctva a oslovili ho týmito slovy: «Prichádzame k tebe z rozkazu Božieho, aby sme ti doniesli dar stáľeho panenstva.» Sv. Tomáš skutočne ostal čistý jako anjel po celý čas svojho života.

Dva roky sedel on tam uväznený v hradebnom žalári. Konečne dozvediac sa o tom pápež Innocenc IV. a cisár Bedrich II, prosili zaňho u matky i bratov. Títo na prímluvu počali levnejšie nakladať s ním, na slobodu však pustiť ho nechceli. Matka dala sa pozdejšie predsa nakloniť ku tajnému jeho prepusteniu. Keď sa o tom dozvedeli dominikáni v Neapoli, poslali ta pod vežu dvoch svojich ľudí. Sestry ha to spustily brata potajomky s veže v koši; prestrojení reholníci čakali ho dolu a utiekli s ním do kláštora. Rok na to složil slávne sľuby reholné. Matka a bratia žalovali naň ešte raz potom u pápeža; tento však presvedčil sa o jeho povolání a dovolil mu ostať v ráde. Od týchto čias mal sv. Tomáš od rodiny pokoj.

Bol on už vtedy známy rovne tak hlbokou jako i mnohostrannou vedomosťou, ale sláva táto rozšírená mala byť po celej cirkvi. Predstavení poslali ho teda do Kolína, aby sa tam pod svetochýrnym učiteľom Albertom Veľkým docvičil. Sám generál rádu doprevadil ho ta. Tomáš, jako sa dalo očakávať, vynikal i tu nad všetkých ostatných žiakov, ačkoľvek nadmiernou pokorou ukrýval svoje pokroky. A ponevác on pri svojom pokornom duchu jednostajne mlčal, držali ho spolužiaci za sprostého a zlovtipne prezývali ho nemým volom zo Sicílie. Jednúc však naložil mu učiteľ Albert vysvetliť isté temné miesto zo svätého Písma, a tu Tomáš, otvoriac ústa, tak múdro mluvil, že sa všetci nad tým zadívali, a Albert sám, súc prekvapený, zvolal: «Vy nazývate Tomáša nemým volom: ale prijde čas, kde sa on ozve tak

mohútnym hlasom, že ho celý svet uslyší.» A to sa i v skutku tak stalo: a celá cirkev až doposiaľ ctí sv. Tomáša čo učiteľa cirkve. Keď neskoršie, povýšený na učiteľa, sám v Paríži, v Bononiji, v Kolíne a Ríme prednášal, sbiehali sa žiaci k nemu, že im v školských sieňach ani miesto nestačilo. Vykladal on tu sväté knihy a písma svätých otcov s najväčšou dôkladnosťou, prenikajúc hlboko v ducha božských učení. K duševným svojim prácam pripravoval sa vždy modlitbou, držiac sa toho: že bázeň Božia má byť prameňom, a česť Božia cieľom všetkej múdrosti. Celé jeho myslenie a skúmanie, všetky jeho snahy ta smerovali, aby Boha čím dokonalejšie poznať mohol.

Bol on i výborný kazateľ, rovne jako spisovateľ, áno i básnik. Keď sa ho jednúc sv. Bonaventúra spýtal, «z ktorej knihy on svoju učenosť bere», ukázal na kríž a pravil: «Tu hľa, moja kniha.» Rozjímanie o umučení Pána Ježiša Krista bolo tým žriedlom, z ktorého čerpal svoju učenosť, a to tak veľkú, že i najučenejší mužovia chodievali k nemu o radu, a podrobievali sa jeho výrokom. V tento čas uvedená bola slávnosť Božieho Tela. Pápež Urban IV. naložil sv. Tomášovi, aby spísal modlitby ku omši svätej a do breviára o najsvätejšej Sviatosti oltárnej. S radosťou sa dal do tejto práce, ktorá až doposiaľ trvá čo večný pomník sv. viery v katolíckej Cirkvi.

Vzdor nevyrovnanému chýru, jakým ho celý svet oslavoval, bol predsa skromný, pokorný a poslušný jako najposlednejší brat reholný. Jedného dňa, keď podľa obyčaje reholníckej čítal pred obedom v jedálni sväté čítanie, zkríkol naň predstavený nevrle, aby istú slabiku ináč vyslovil. Ačpráve Tomáš dobre bol čítal, hneď slabiku tú bez všetkej protimluvy opakoval; a keď mu po obede bratia jeho domľovali, že prečo to urobil, keď predtým dobre bol čítal, on odvetil: «Na tom pramálo záleží, či ktoré slovo tak lebo inak vyslovíme; ale reholníckova povinnosť je, poslúchať vždycky a byť pokorným.»

Súc výborný kazateľ, kázaval tak dojímavé, že ľudia anjela slyšať sa domnievali. Jednúc v Ríme tak dotklive kázal o umučení Pána Ježiša Krista, o Jeho láske k ľuďom a o nevďačnosti ľudskej oproti Nemu, že poslucháči pustili sa napospol do hlasitého plaču. Kázne jeho aj Židia radi slyšovali, zvlášte rabínov obracal na vieru kresťanskú.

Následkom jeho cností a veľkej jeho učenosti chceli ho pápežovia na vysoké hodnosti povýšiť, on však neprijal žiadneho vyznačenia. V 37. roku veku svojho, keď už za viacej rokov čo slávny učiteľ v Paríži a po významnejších talianskych mestách bol účinkoval, dovolili mu predstavení zostúpiť s učiteľskej stolice a žiť čo obecnému mníchovi v utiahlosti vo svojej celie kláštornej. V tejto utiahlosti spísal on výtečné dielo pod názvom: «Súbor bohoslovía, v ktorom diele chcel všetko na bohoslovie sa vzťahajúce v jeden celok sústavne složiť. Viac rokov pracoval na ňom, dokončiť ho však nemohol. Neustále napnutie ducha podrylo jeho telesné sily, tak že deň po dni viacej upádal. I cíťac blížiti sa hodinku smrti, odložil knihy a pero na stranu, aby sa k púti do večnosti pokojne pripravovať mohol.

Roku 1274. svolaný bol verejný snem cirkevný do mesta Lyonu. I Tomáš, ačpráve už chorý a slabý, nastúpil dľa žiadosti pápežovej cestu do tohoto mesta. Na ceste však onemocnel v kláštore Cistercitov pri Terracine. Dobrí mnísi láskavé ho opatrovali. Keď prijal Sviatosť oltárnu, žiadal si posledné pomazanie a na modlitby sám hlasne odpovedal. Pred smrťou ďakoval opátovi a mníchom za lásku, s ktorou ho opatrovali, a keď sa ho jeden z nich

spýtal: čo má činiť, aby v milosti Božej vždy zotrvať mohol, odpovedal mu: «Obcuj neustále pod okom a pozorom Božím.» To boli posledné jeho slová, lebo myšlienka) ktorá dušu človekovi naplňuje v živote, neopúšťa ho ani pri smrti. Zomrel 7. marca spomenutého roku, zanechajúc svetu čo záveť bohaté poklady píšem, meno najväčšieho bohoslovca a ľubomudrca (filosofa) západnej cirkve.

Pápež Ján XXII. vyhlásil ho roku 1323 za svätého a Pius V. povýšil ho roku 1567 za učiteľa cirkve. Telo jeho spočíva v meste Toulouse.

Poučenie.

Posledné slovo umierajúceho Tomáša bola odpoveď na otázku: «čo máme činiť, aby sme vždy zotrvali v milosti Božej?» Odpovedal na to: «Máme vždy obcovať pod okom a pozorom Božím». Lebo kto nezabýva, že Boh všade je prítomný: ten ľahko nezhrší.

Keby boli Adam a Eva pomysleli na to, že Boh je všade prítomný, zaiste by neboli okúsili zo zapovedaného ovocia. Keď slyšíme, že niekto hrozne klaje, hanebné piesne spieva, s druhými surovo nakladá, pýtajme sa ho: či by to i v kostole, pod pozdvihovaním alebo požehnaním v stave bol učiť. Zaiste nie, lebo keď sa to i ne-stýcha činiť pred ľuďmi, ostýchal by sa to činiť v prítomnosti Božej. Boh je všade prítomný, ako praví Žalmista: «Ci chodím alebo ležím, Ty si pri mne a vidíš cesty moje.» Každé miesto je teda jako chrám Boží, na ktorom, nech ti je ono jakékoľvek, Ježiš Kristus je prítomný. Chovaj sa teda na každom mieste tak slušne a cnostné, jako pred vševidiacim okom Všemohúceho.

Táto myšlienka teší nás, keď nás tajné utrpenie trápi alebo keď nám nešťastie hrozí. Tajným trápením nazývame, čo iným sdeliť nemôžeme, alebo nechceme. Ku pr. dakto nemá, komu by sa sveril, býva snád' utláčaný od tých, čo by mu pomáhať mali, jako sú predstavení a príbuzní; alebo musí krivdu trpieť, preto že nevinnosť svoju nemôže dokázať; alebo trpie, nechce to však svojím sdeliť, aby im nezapríčinil starosti a strachu; alebo ho tlačí hriešne povedomie. V takýchto a podobných útrapách musíš so Žalmistom povzdychnúť: «Pane! k Tebe sa vinú všetky žiadosti moje a vzdychanie moje nie je Ti tajné!» Mnohý nemocný poteší sa, už len keď vidí lekára pri sebe. Ten však, ktorý pomôcť ti vždy je hotový a pomôcť i môže, všemohúci totižto Boh, vždy je pri tebe.

Môžu ti ďalej nebezpečia hroziť, pred ktorými sa chveješ úzkosťou. Môžu sa ku pr. príbuzní tvoji nachádzať v nebezpečnej, nákazlivej nemoci, a ty ich musíš opatrovať; alebo snád' i sám ťažko stonieš a bojíš sa smrti; alebo vypukol v susedstve oheň; alebo strašná búrka stojí ti nad poľom alebo vinicou: jako potešíš zkormútenú dušu svoju? Jako inak, nežli slovami: «Pán Boh bdeje nado mnou; všetky vlasy na hlave sú nám spočítané. Bez vôle Božej nič sa mi nestane.

Modlitba.

Ó Bože, ktorého oko Všetko vidí, popraj nám milosti, aby sme za príkladom sv. Tomáša v prítomnosti Tvojej vždy obcovali, a touto myšlienkou tešili sa v trápeniach svojich a boľast'ach. Amen.

8. marca.

Sv. Ján z Boha, zakladateľ rádu milosrdných bratov.

Mnohí ľudia vrtia nad tým hlavou, že Cirkev svätá nám ľudom odporúča k nasledovaniu život Ježiša Krista, vteleného Boha živého, a čudujúc sa nad týmto, pravja: «To je ovšem krásna vec a pravdivá, že Ježiš Kristus je príkladom a zrkadlom najvyššej dokonalosti; ale on je Boh, my naopak hriešni a krehkí ľudia.» Keby však podobne smýšľajúci ľudia prečítali si pozorne život jedného alebo druhého svätého, keby povážili, ako svätí, vzdor svojej svätosti, museli zápasit', a koľké obete donášali oni za blaho nie len vlastnej duše, lež rovne tak za blaho pokolenia ľudského, to by oni svoju vlačnosť v plnení povinností náboženských alebo občanských nemohli ani pred Bohom ani pred vlastným svedomím vymlúvať ľudskou krehkosťou. Jako teda máme nasledovať Spasiteľa Ježiša Krista v živote našom, jako máme účinkovať ku prospechu vlastnej duše a za blaho svojich bližných, toho vznešený príklad dáva nám sv. Ján z Boha.

Ján bol syn chudobných rodičov a narodil sa roku 1495 v Portugalsku v obci Montemajor. Rodičia jeho, vediač, že mu nemôžu zanechať iného dedičstva, vychovávali synáčka svojho už od útlej mladosti v bázni Božej a priúčali ho zvlášte úcte k blahoslavenej Panne Márii. Keď bol osem rokov starý, prišiel istý cudzí kňaz do domu, a vyprával veľmi mnoho o kráse španiel-ského mesta Madridu. Chlapec zatúžil, toto mesto vidieť, a deň na to vydal sa potajomky s cudzím kňazom na cestu z rodičovského domu. Nenadále chlapcovo zmiznutie vzala si však matka tak veľmi k srdcu, že onemocnejúc žiaľom, po troch týždňoch zomrela, a ovdovelý otec vstúpil do rádu sv. Františka, kde po rokoch bohabojný život dokonal.

Radosť chlapcova z cesty netrvala dlho. Po krátkej dobe prišlo mu horko oplakať ľahkomyselný svoj krok, ktorým sa tak ťažko prehrešil proti povinnej úcte a poslušnosti k svojim rodičom. Cudzí totižto kňaz, kadenáhle prišli na španielske hranice do mesta Estremadury, milého chlapca opustil, tak že tento, aby neumrel hladom, musel za pastiera vstúpiť do služby. Ale ponevác Ján bol chlapec veľmi usilovný, verný a spoľahlivý, gazda si ho srdečne zamiloval, a keď dorástol, sveril mu k výchove svoje vlastné deti, ba umienil si v srdci, oženiť ho s vlastnou dcérou v dome. Ale Ján z úcty k blahoslavenej Panne Márii, ktorej sa už pred tým k večnej panenskej čistote zasľúbil, počestné toto nabídnutie neprijal.

Roku 1522 vypukla krutá vojna medzi tehdejším rímskym cisárom a spolu španielskym kráľom Karlom V. a z druhej strany medzi Františkom I., kráľom francúzskym. Ján, zvedavý sveta zkusiť, stal sa vojakom. Po skončenej vojne tiahol opäť s cisárskymi prápory proti Turkom, ktorí tenkrát hranice našej uhorskej vlasti krvavé napádali. Pri nastalom na čas pokoji vrátil sa Ján domov, navštíviť po tridsiatich rokoch svojich drahých. Lež jak veľmi sa tu medzitým všetko premenilo. Otec a matka dávno zomreli a on o tom ničoho nevedel. Vyplakal sa teda na hrobe matkinom a pustil sa opäť na cestu. Opodiaľ mesta Sevilly vstúpil znovu za pastiera u jednej grófk. Avšak ani tu dlho nevytrval. Služba sa mu skoro znechutila, cítil sa k niečomu inému byť určeným a tak opustil po krátkom čase službu.

Chcel sa preplaviť za more do Afriky a tam úbohým kresťanským otrokom poskytovať potešenie a opateru alebo keďby ukrutní mahomedáni pre kresťanské meno naň zanevreli, zomreť smrťou mučeníckou. V Gibraltáre, morskom to prístave, potkal sa s istým portugalským šľachticom, ktorý, pre jakési prečiny odsúdený do vyhnanstva, poberal sa do mesta Centy-v Afrike. Aby teda svojho cieľa dojsť mohol, vstúpil k nemu do služby.

Sotva však dorazili do Afriky, šľachtic ťažko onemocnel a spolu i so svojimi dcérami do najväčšej biedy upadol. Verný sluha Ján, majúc utrpenie so svojím pánom a jeho rodinou, predal napred, čo mal, a keď sa peniaze minulý, pracoval jako nádenník pri zámockých stavbách. Každodenne večer donášal svedomite svoju mzdu domov, aby nakúpil úbohej rodine chleba k obžive.

Raz sa medzitým stalo, že jeden z jeho krajanov, pracujúc spolu s ním pri španielskej pevnosti, zutekal z práce a pridajúc sa k mahomedánom, odpadol od viery. Toto sa Jána tak boľastne dotklo, že si umie-nil vynaložiť všetko, aby odpadlíka priviedol ku kresťanstvu nazpät. Ale prozreteľnosť božská mala s ním iné úmysly.

Odhodlaný teda pustiť sa za odpadlíkom medzi pohanov, kde sviatostí prijímať môcť nebude, chcel sa ešte napred vyspovedať, aby sa telom Božím na cestu posilniť mohol. Ale mních, ktorému sa spovedal, radil mu nepúšťať sa do nebezpečia, lež vrátiť sa radšej domov do Španielska. Ján mu rozpovedal svoj dávny úmysel, s ktorým do Afriky prišiel, aby totiž uľavoval v trpkom osude kresťanom, v otroctve upiacim; ale spovedník mu vyložil, že medzi lakomými mahomedány i s najlepším úmyslom nič nevykoná bez peňazí, a preto urobí lepšie, keď sa vráti len domov. Medzitým však i šľachtic, s ktorým prišiel do Afriky, ozdravel a dostal dovolenie, vrátiť sa do vlasti. Ján teda vrátil sa s ním do Portugalska. Meškajúc za čas v Gibraltáre vyrobil si usilovnou prácou toľko, že si za to obrázkov, modlitebných a iných nábožných knížiek nakúpiť a s nimi malý obchod započatť mohol. S batohom na chrbte putoval z domu do domu, z mesta do mesta. Hospodín požehnal mu v jeho podujatí, a Ján krátkym časom natoľko sa sobral, že sa v meste Granade osadiť, a tam sklad založiť mohol. Ľudia veľmi rádi od neho kupovali, lebo nepreťahoval a pritom vedel vždy niečo pekného vyprávať. Často vysvetľoval obsah kníh, ktoré predával; a vždy dokladal, jak pekná a užitočná to vec, keď kto čítať zná. I neodchádzal od neho žiadny bez toho, žeby nebol kúpil nejakú knižočku alebo obrázok.

Roku 1539 dňa 20. januára mal kázať v Granade najvýtečnejší španielský kazateľ toho času, Ján Avillanský. Ľud sa hrnul odovšad do chrámu sv. Sebastiána, a túto príležitosť nechcel zameškať ani kníhkupec Ján. Mohutné slová chýrneho kazateľa učinily na jeho srdce taký dojem, a predovšetkým keď slyšal, jak hrozná ohavnosť pred očima Božíma je smrteľný hriech a jak hrúzyplná je pokuta zaň v pekle, — že trasúc sa na celom tele pustil sa do hlasitého plaču a bežal domov, volajúc na hlas o milosrdenstvo, a bradu i vlasy si trhajúc, hodil sa konečne na zem a plakal. Ľudia, ktorí ho cestou videli, domnievali sa najprv, že sa neborák zbláznel a nezvedené deti hádzaly po ňom kamením. Prijdúc konečne celý zaprášený domov, našiel pred dvermi mnoho shromaždeného ľudu. Pretlačiac sa do izby, sobral knihy svetského obsahu a rozdiapal jednu za druhou. Knihy však modlitebné a sväté obrázky rozdal chudobným. Rovne tak rozdal i hotové peniaze a odev. Nemajúc napokon už čo rozdať, pustil

sa len v bielych šatách a bosý ulicami a prosil, s kýmkoľvek sa stretol, o smilovanie a prímluvu u Boha. Svetská vrchnosť dala ho za to zavreť do blázince. Očujúc o tom Ján Avillanský, navštívil úbohého, a najdúc ho raneného a temer bez seba ležať na otepe slamy, napomínal ho, aby prijal to všetko s kajúcim duchom od Boha, varoval sa napozatým podobných výstredností a vyvolil si stav, osožný sebe a i bližným. Múdre naučenie účinkovalo na utrápeného Jána tak, že vstúpiac do seba upokojil a utíšil sa celkom. Po tejto zmene dovolili mu chodiť po dome bez prekážky, a on použil svojej slobody k tomu, že opatroval ostatných nemocných a konal všelijaké služby, kým ho po krátkom čase neprepustili z blázince na duši i na tele zdravého.

Takto hľa, vyvolil si Boh človeka neučeného k zahanbeniu múdrych. Vyvoleného sluhu svojho poslal najprv so šľachtickou rodinou do Afriky, aby ju tam potom v nemoci opatroval a vlastnou prácou živil. Sotva sa navrátil nazpät, poslal ho do blázince, aby v tomto ústave, ktorý milosrdná láska vystavila úbohým, učil sa milosrdenstvu, ktoré ku blahu a šťastiu núdzneho pokolenia ľudského neskôr vykonávať mal. Ján totižto umienil si od tejto doby venovať život svoj službám nemocných a šialených. Ale najprv chcel ešte vykonať púť do Quadeloup. Prijdúc ta po mnohých nesnázach, pocítil pred obrazom Bohorodičky silu a mal tú pevnú nádej, že ho Matka Božia vezme pod svoju ochranu, aby dielo milosrdenstva vykonal. Ztadiaľ prišiel jedného rána v zime nazpät do Granady, nemajúc ničoho len dve ruky, a srdce plné vrelej lásky. Každodenne chodil najprv na omšu svätú, a potom do hôr, tam nasbieral suchého haluzia a predal ho. Za utržené peniaze kúpil si chleba pre seba a ostatné rozdal chudobným. Takto robieval deň čo deň. Ľudia sa mu najprv smiali, ale potom, poznajúc v ňom otca chudobných, divili sa jeho tichosti, pokore a útrpnej láske. Toho času bol vo Španielsku i Portugalsku veľký hlad a núdza. Úbohý ľud nemal práce ani chleba; mnohí umierali hladom. Ján pomáhal, kde jako mohol, ale skrovné jeho prostriedky nestačily. Pán Boh však ho neopustil v jeho svätom podujatí, naopak prispel jeho útrpnej láske na pomoc sám. Bohatí počali mu dávať almužny pre chudobných a tieto dary dochádzaly vždy početnejšie, tak že napokon zariadil dom, v ktorom nemocných i chudobných opatroval. Raz ho videli, jako sám na chrbte snáša ta úbohých a opustených, ktorí chodiť nevládali. Istý kňaz daroval mu značný obnos peňazí, za ktoré on ihneď nakúpil postelí, šiat a iného potrebného náradia. Tým spôsobom položil on prvý základ svojmu rádu milosrdenstva. A aby ešte väčší počet nemocných všetkým potrebným opatriť mohol, obrátil sa k Bohu o pomoc; a nebol sklamaný v nádeji. Vynakladajúc všetok čas vo dne k obsluhovaniu biednych, večer sbieral almužnu. Chodieval on ulicami s veľkým košom na chrbte, a dva veľké hrnce majúť zavesené na pleciach, volával hlasom prenikavým: «Bratia drahí! pre Boha vás prosím, čiňte dobre pre spasenie duše svojej!» Neobyčajný tento spôsob, ktorým on almužnu vyberal, dojímavý jeho hlas, zbudily zvedavosť u mnohých. Ľudia pribiehali k oknám, vidieť, čo to za človeka. Z počiatku málo dostával, ale jeho hlas prenikol napokon i najtvrdšie srdce, tak že pozdejšie veľmi mnoho almužny mu udeľovali. Takto činieval deň čo deň až do svojej smrti. Bol pri tom vždy veselej mysli, a všetci, ktorí jeho nemocnicu navštívili, divili sa poriadku a dobrému opatrovaniu, jaké tam panovalo, nemohúc pochopiť len to jedno, že jako vládze jediný človek tak veľké veci vykonať. Jedného dňa pozval Jána ku stolu biskup Don Sebastián z Tuy. Keď

sa Ján pred obedom biskupovi predstavil, pýtal sa ho tento, ako sa menuje. «Ja sa menujem Ján», odvetil mu svätý. Biskup na to: «Odo dneška bude ti meno: «Ján z Boha.» — «Ó áno, jestli sa to Bohu ľúbi», doložil na to Ján a od tých čias ostalo mu to meno u ľudu až po dnes.

A Ján skutočne i zaslúžil toho pekného mena. Lebo Hospodín prebýval s ním, a Duch Boží ho riadil a rozširoval skrze neho požehnanie ďaleko-široko. On nemal úmyslu založiť nový rád, a stalo sa to predsa, pretože to Boh chcel. Biskup, ktorý mu dal meno, dal mu i zvláštne rúcho. Ján totiž každý deň nosil druhé a to vždy horšie a horšie rúcho, pretože lepšie darúval vždy chudobným. Čo vidiac biskup, povedal mu, že cnosť nezáleží v špinavom a roztrhanom rúchu, i dal mu preto habit a plášť šedej barvy, a požehnajúc to rúcho, obliekol ním Jána vlastnou rukou. Takto sa on stal prvým milosrdným bratom, otcom výtečného rádu, ktorý pod menom milosrdných bratov (*fratres misericordiae*) toľko dobrého po svete koná. Nezadlho pridružilo sa k nemu viacero pomocníkov, a on ich skutočne i potreboval, lebo počet chudobných a nemocných vždy sa rozmáhal. Nebolo biedy ľudskej, ktorej by Ján nebol chcel uľaviť. Navštevoval väzňov, zajímal sa o siroty a vdovy, vyhľadával hriešnikov, snažil sa obrátiť zlopovestných ľudí, a obrátených umiestiť v kláštore. Pri tom neštítal sa práce, ani posmechu, potupy a hany, ba ani prenasledovania. Takto účinkujúc ku cti Božej a k blahu núdzného ľudu, ztrávil život svoj, ako svieca, ktorá, pokým iným slúži, seba samú sožiera. Starosti, neustále práce a súženia podlomily konečne jeho telesné sily. Začal chorieť a len ťažko mohol zbierať almužnu. Napokon zachvátila ho ostrá zimnica. Nemocný kráčal jednúc pomaly po brehu rozvodnenej rieky a zbadal vo vlnách malé dieťa zápasiť so smrťou. V tomže okamžení skočil do studenej vody, a dieťa síce vyslobodil, ale sebe pritiahol nemoc smrteľnú. Na smrteľnej posteli musel mnoho trpieť, ale znášal všetko trpezlivo, ako i nemocným svojim trpezlivosť vždy odporúčal. Pretože v nemocnici pre mnohé starosti nemal pokoja, preniesli ho na radu lekárov do susedného domu. Ešte však raz chcel vidieť svojich nemocných; museli ho teda na nosidlách vnieť do izby, kde nemocní ležali, a dajúc sa nosiť od jednej postele k druhej, zájímavým plačom odobral sa od svojich miláčkov. Dňa 8. marca r. 1550. prijal sv. sviatosti a poprosil okolostojacich, aby ho na chvíľku nechali samého. Títo na jeho žiadosť vystúpili z komôrky, kde ležal, a čakali pred dvermi. Tu razom slyšali ho volať. Vstúpili dnu, a našli ho oblečeného kľáčať pred posteľou, obraz Ukrižovaného v rukách — ale telo mŕtvé: bol on u Boha.

Pri jeho pohrabe prítomný bol i arcibiskup s veškerým kňazstvom. Telo jeho niesli kňazi, za nimi stúpaly svetské vrchnosti. To boli prvé vyznačenia, jakých účastným stal sa pokorný sluha Boží; čakaly ho však ešte väčšie, vďačné totižto oslavovanie od tých tisíceroch a pratisíceroch núdzných, ktorí v nemocniciach rádu jeho našli a nachádzajú opateru a uzdravenie.

Dvadsať rokov po jeho smrti spojili sa učedníci jeho v reholu, prijímúc tri rehotné sľuby a zaviazuc sa k bezplatnému opatrovaniu nemocných, jakéhokoľvek náboženstva by boli. Pápež Pius V. potvrdil túto reholu bratov milosrdných. Pápež Pavel V. dal im stanovy sv. Augustína, dľa ktorýchžto žijúc údovia tohoto rádu, ku blahu ubiedeného ľudu účinkujú i v našej vlasti v Prešporku, v Budapešte, v Jágri, v Malom-Martine, vo Spišskom-Podhradí, v

Temešvári, v Pápe, vo Veľkom-Varadíne, vo Vacove, v Päťkostoloch, v Uh.-Skalici, v Záhrebe a v Satmári.

Poučenie.

«Bratia, buďte milosrdní k sebe samým a hľadajte byť dobročinnými. Takto hovorieval sv. Ján z Boha, keď sbieraval almužnu. Chcel on týmto poukázať na to, že kto almužnu dáva, sebe samému činí dobre a sebe samému osoží; súc teda milosrdný oproti druhým, milosrdný je proti sebe samému dľa slov Písma svätého: «Človek milosrdný dobre činí svojej vlastnej duši.»

Je to ovšem veľavýznamná a stará pravda, o ktorej sv. Vazul za prastarých časov nasledovne píše: «Jako obilie k osohu je tomu, kto ho zasial, tak i chlieb, ktorý dávame chudobným, osoží tomu, kto ho dáva.» Človek dobročinný má ešte i väčší osoh, nežli chudobný, ktorý almužnu prijíma; pretože tomuto dostáva sa almužnou len časného, telesného a malého úžitku, človeku však dobročinnému poskytuje Boh požehnanie nie len na statkoch pozemských, lež i na statkoch duševných vo večnosti, jako praví Písmo: «Udeľuj hojne almužnu chudobným a poistíš si poklady v nebesiach.

Spasiteľ Ježiš Kristus povie jednúc tiež svojim vyvoleným: «Podťte požehnaní Otca môjho! Vládnite kráľovstvom, ktoré je vám pripravené od počiatku sveta; pretože som bol hladný a vy ste ma nasýtili.

Modlitba.

Spasiteľu Ježišu Kriste, ktorý si sv. Jána obohatil toľkými cnosťami, popraj nám milosti, aby sme, nasledujúc tieto jeho cnosti, hodnými sa stali vládnuť jednúc kráľovstvom, ktoré si pripravil od počiatku sveta svätým a vyvoleným Svojím. Amen.

9. marca.

Sv. Františka Rímská.

V šemohúci Boh určil každému človeku istý stav, v ktorom, jestli zachováva príkazy a sv. sviatosti norlive užíva, spasenia dojsť môže. Preto píše sv. Pavel k Efezským: «Prosím vás teda, ja väzeň v Pánu, aby ste chodili tak jako hodno je toho povolania, ku ktorému povolani ste.» A sv. Jakub apoštol napomína: «Jestli však dakomu z vás nedostáva sa múdrosti», . . . (aby totiž uspokojil sa so svojím stavom) «nech ju žiada od Boha, ktorý všetkým dáva bez omluvy, a bude mu daná.» Ale stav a povolanie samo v sebe nepostačuje ešte k tomu, človeka urobiť svätým, lež ovšem, keď človek povinnosti tohoto svojho stavu plní a cnosti s ním spojené horlivé koná, môže sa stať svätým. Tak ačkoľvek je panenstvo dokonalejší stav nežli manželstvo, ono samo ešte človeka svätým učiniť nemôže, naopak ani stav manželský v ničom nehať človeka, aby sa svätým stať mohol. Príkladom sú nám toho početní svätí. Zrejme to vidíme i v živote sv. Františky, vdovy.

Sv. Františka, vdova, menuje sa Rímskou, pretože sa narodila v Ríme a síce roku 1384. Otec jej bol veľmi bohatý šľachtic. V útlej mladosti milovala nadovšetko cudnosť, a preto by nebola ani za svet dovolila, aby sa kto čo len žartom bol dotknul jej ruky, tváre a vôbec tela. Premilé dievča rovnalo sa viacej anjelu, nežli dcére tohoto sveta. S vážnosťou,

prevyšujúcou útlý jej vek, utáhovala sa od detinských hier, milovala nadovšetko pokoj a tiché rozjímanie, v ktorom ona s detinskou prostosrdečnosťou obcovala so svätými a anjelmi Božími tak živo, jako by bola mala viditeľné bytosti pred sebou, dávala im darom vonné kvietie, vila im vence a rozprávala im všetky svoje drobné radosti a potešenia.

Keď jej bolo dvanásť rokov, zanášala sa tou jedinkou túžbou, zrieť sa sveta celkom a ísť do kláštora. Rodičia však nechceli k tomu prívoliť, tak že z poslušnosti vydala sa neskôr za mladého šľachtica Vavrinca Ponzianiho. Podvoliac sa vôli rodičovskej, mala ona pri tom najčistejší úmysel: chcela tak dokázať svoju poslušnosť, súc spolu odhodlaná, plniť i v tomto stave vždy a vo všetkom vôľu Božiu. S týmto úmyslom pristúpila k oltáru, a Boh jej udelil k tomu hojného požehnania.

Usporiadajúc si dom, začala viesť život tichý a ustránený. Len toho si hľadela, aby sa zaľúbila Bohu a manželovi a verne plnila svoje povinnosti. Preto ani nečinila zbytočných návštev, a keď i musela dľa obyčaja stavu svojho navštevovať kedy-tedy príbuzných alebo iné šľachtické rodiny, činila to vždy s vážnosťou jako sa na kresťanskú paniu sluší. Keď po obyčaji svojho rodu musela sa šatiť sametom a hodvábom a musela nosiť drahocenný šperk, nekládla na to nikdy veľkej váhy. Činila to nie z obľuby, ale z nutnosti, nemohúc ináč podľa svojho stavu činiť. K manželovi svojmu bola vždy prívetivá, úslužná a vlúdna. Najkrajším toho svedectvom je, že behom štyridsať rokov, ktoré v stave manželskom strávila, medzi ňou a manželom nikdy neprihodilo sa ani najmenšie nedorozumenie, nenávisť alebo zvada. Čo videla manželovi na očiach, ochotne splnila. Neodporovala mu nikdy, i keby dakedy právo na jej strane bolo bývalo, radšej mlčala, čakajúc na vhodnejší čas, a potom mierne i slušne predniesla svoju mienku. V modlitbe a rozjímaní mala najväčšie obľúbenie, rada chodievala do kostola, nikdy však nezanedbala domáce svoje povinnosti. A keď ju manžel volal alebo jej niečo naložil, ihneď odložila modlitbu a rozjímanie a ochotne podrobila sa jeho rozkazom. Pri takýchto príležitostiach riekavala obyčajne: «Vydatá pani musí vedieť pretrhnúť svoje pobožnosti, jak to jej domáca úloha požaduje; veď to znamená len opúšťať Boha pre Boha, ideme-li od modlitby plniť to, čo nám stav náš ukladá za povinnosť.» Týmto chcela povedať: «Boh ovšem chce, aby sme sa modlili, ale predovšetkým žiada, aby sme plnili povinnosti stavu svojho. Nemôžeme-li teda plniť i jedno i druhé naraz, milšie je Bohu, jestli ukrátime a poodložíme modlitbu, nežli keď zanedbáme povinnosti stavu.

A jaká bola k manželovi, taká bola i k dieťkam. Boh ju požehnal štyrmi dieťkami, ktoré ona pokladala za nebeský dar, a preto i celá jej pečlivosť ta čelila, aby ich vychovala v bázni Božej a zachovala nevinné. Modlievala sa s nimi každodenne ráno a večer; rozmlúvala s nimi často o Ježišu Kristu a jeho láske k nám; hovorievala im často, jako Boh všetko vidí a vie a vštepovala im od útlej mladosti do srdca oškľivosť oproti hriechu. Spolu žiadala od nich poslušnosť na prvé slovo, a čo jako ich milovala, netrpela pri nich žiadnej nemravnosti, ba jestli s dobrým nemohla po-riaďť, trestala ich prísne.

Rovne tak pečlivo starala sa i o svojich služobných. Ustanovila im čas, kedy sa majú modliť, a kedy ísť do kostola, zachádzala s nimi dobre a láskavé, slovom i príkladom viedla ich k dobrému. Onemocnel-li kto z nich, nedovolila preniesť ho do nemocnice, lež opatrovala

ho sama doma, riekajúc: «My navštevujeme nemocnice, aby sme tam opatrovali cudzích nemocných, prečo by sme teda stejnú lásku nemali preukazovať i vlastným domácim?»

Súc takto oproti manželovi, deťkam a služobným vždy láskavá a dobrotivá, oproti sebe samej bola nad mieru prísna. Obyčajným jej pokrmom bol chlieb a nápojom voda; vína alebo rýb neokúsila nikdy, okrem v nemoci na nariadenie lekárovo. Takýto nábožne kresťanský život urobil veľký dojem i na ostatné panie v Ríme. Mnohé z nich, ktoré predtým oddané boli marnosti, začali sa jednoducho nosiť a v domácej utiahlosti plniť povinnosti stavu svojho. Áno, daly sa za príkladom sv. Františky zapísať do braterstva rádu Benediktinského, aby vo svete príkladný život pod riadením týchto nábožných kňazov viesť mohli.

Avšak koho Boh miluje, toho i navštevuje. I na sv. Františku dopadly všelijaké a to ťažké skúšky. Najprv jej umrel chlapec, nevinný ako anjel, potom dievča, celá jej radosť a potešenie. Františka sa síce tešila tým, že Boh jej nevinné dievky tak skoro povolal k večným radostiam, ale srdcu nemohla zabrániť, aby nežiaľilo, ani očiam, aby neplakaly. Potom opäť Ladislav, kráľ neapolský, pozdvihol vojnu proti Rímu, a jeho vojská, zaujímajúc mesto, plenili a drancovali všetko, čo im pod ruku padlo. Vav-rinec, jej manžel, ranený bol pri obrane mesta a majetku pred vztekľým nepriateľom, syn jej odvedený do zajatia, palác a vonkajšie statky na vnivoč obrátené. Sv. Františka všetko toto trpezlivo znášala, ba keď Neapolskí jej manžela z mesta vypovedali a ona do núdze upadla, keď jej i to najpotrebnejšie schádzalo, neprestávala úfať v Boha, praviac s trpezlivým Jobom: «Pán Boh dal, Pán Boh vzal, meno Pána budiž pochváleno.» I neúfala darmo. Pokoj zanedlho nastal a s ním vrátil sa manžel i syn do náručia milej manželky a matky. Františka viedla i ďalej nábožné živobytie. S povolením manželovým založila kláštor pre panny a vdovy, ktoré sa sveta zriecť mienili. V tomto kláštore uviedla reholu sv. Benedikta.

Roku 1436, po smrti svojho manžela, rozlúčila sa sv. Františka so svojím synom a jeho deťkami, opustila skvostný palác, kde s manželom štyridsať rokov v nezkale-nom pokoji strávila, a utiahla sa do kláštora, ktorý bola sama založila. Tu však zanedlho zájsť malo slnce jej života. Neustále pôsty, bdenia a kajúce skutky zoslabily jej telo. Jedného večera, vyberúc sa z kláštora, išla navštíviť ťažko nemocného syna, a sotva že nastúpila potom zpiatočnú cestu, na-padly ju slabosti tak nepremožiteľné, že od návratu upustiť musela. Prijala teda posledné sv. sviatosti, a na to anjel, ktorý ju v živote ochraňoval, povzniesol jej dušu pred trón Všemohúceho dňa 9. marca roku 1440.

Poučenie.

Drahý čitateľu! Zo života sv. Františky, ktorý od počiatku až do konca veľmi mnoho nasledovania hodného obsahuje, kladiem ti pred oči len niektoré hlavné poučenia.

1. Sv. Františka už čo dieťa rozplakala sa, keď ju dakto neúplne oblečenú videl, alebo tela jej dotknúť sa chcel. — Takto činiť máš i ty kresťane! Nikdy nedovoľuj, aby ťa kto videl v takom obleku, v jakom by si sa vôbec pred svetom ukázať nemohol, alebo aby sa kto necudne dotýkal tela tvojho. Tým menej budeš sa smieť i ty dotýkať koho takým spôsobom. Peklo bude naplnené ľuďmi, ktorí tomuto mravnému pravidlu protivné sa chovali.

2. Jedinká radosť a potešenie sv. Fran-tišky už čo dieťaťa bola modlitba a samota. — Keď teda deti k modlitbe nútiť treba, keď ony radšej s druhými prostopašnými deťmi behajú po ulici, nežli by sa doma v určený k tomu čas modlili, to je veľmi zlé znamenie. Kresťanskí rodičia by toho nikdy nemali trpieť

3. Sv. Františka poslúchala svojich rodičov a vstúpila do stavu manželského; preto ju požehnal Boh a bola šťastlivá. — Ťažko sa prehrešujú oné deti, ktoré bez vedomia svojich rodičov, alebo proti vôli vstupujú do stavu manželského. Takéto deti nemôžu očakávať božského požehnania. Ťažko však prehrešiť sa môžu i rodičia, jestli deti k manželstvu nútia, ktoré k tomu povolania nemajú; alebo im nanucujú ženícha lebo nevestu, ku ktorým necítia náklonnosti a lásky; alebo jestli svoje deti v nedospelom ešte veku ženja a vydávajú. Jak veľkú zodpovednosť uvažujú takíto rodičia na seba pred Sudcom večným!

4. Sv. Františka žila v manželstve štyridsať rokov, bez toho, žeby so svojím manželom len jeden jedinký raz bola prišla do sporu, zvady alebo nedorozumenia. — Čo povedia na to oní manželia, ktorí ani jedného dňa, ba snáď ani hodiny nemôžu byť bez svárov a zvady, ktorí jeden druhého k hnevu popudzujú, hania a preklínajú? Či pri takomto chovaní môžu úfať, že Pán Boh, ktorý je Boh pokoja a jednoty, požehná ich svojimi milosťami?

5 Sv. Františka dieťkam svojim od útlej mladosti vštepovala do srdca bázeň a lásku k Bohu. Prečo nedáva každý rodič svojim deťom takéhoto naučenia?

6. Sv. Františka napokon rada obcovala s anjelmi a predovšetkým anjela strážcu videla jednostajne jakoby pri boku svojom stáť, a dopustila-li sa jakej chyby, smutno od nej odvracať sa. — Aj nám pri boku stojí anjel strážca. Dávajme preto pozor, aby sme ho neobrazili, konajme skutky jemu milé, jako sú miernosť, čistota, dobrovoľná chudoba, častá modlitba, pravdivosť, pokoj a svornosť.

Modlitba.

Ó Bože! ktorý nám z nevýslovnej dobroty dávaš k podpore a ochrane anjelov strážcov, popraj nám milosti, aby sme v živote účastní boli ich ochrany a po smrti radovali sa s nimi večne v nebesiach. Amen.

10.marec

Sv. 40 hrdinov v Sebaste.

Obyčaj, nosiť korunu na znak hodnosti i vlády, a čo odplatu za zmužile dobyté víťazstvo, je tak stará, jako pokolenie ľudské. Kráľovia a kňazi národov východných nosili koruny a vence. Réci a Rimani odplácali zásluhy výtečníkov svojich tiež korunami. A tieto dočasné, z listia a ratolestí uvité koruny a vence donášaly tým, ktorí ich nosili, vážnosť a vysoké hodnosti. Čo sú však tieto vetché koruny oproti iným, večným a nezvädlým vencom i korunám, ktorými Hospodin korunuje svojich hrdinov, ktorí vo svätom boji a zápase za vieru i cnosť zmužile vytrvali, nezlomení ani strachom smrti ani boľastnými mukami nepremôžení!

Medzi vojmi (légiami) rímskych cisárov nachodil sa pluk, nazvaný «hromovým» (legio fulminatrix). Stal sa on všeobecne chýrnym za cisára Marka Aurélia,

úhlavného nepriateľa kresťanov. Tento cisár totižto viedol vojnu s Markomany, ktorí od prastarých časov, ešte pred narodením Krista Pána bývali v terajšej Morave. Roku 162. po Kristu vypukla oná hrozná osemnásťročná vojna medzi národami severne od Dunaja obydlenými a medzi Rimanmi, pretože si cisár Mark Aurel umienil zeme Markomanmi, Kvádmi a Sarmatmi obydlené, ktoré terajším Čechám, Morave a Hornému Uhorsku zodpovedajú, zaujať a z nich poplatnú rímsku krajinu utvoriť.

Za dva roky po započatej vojne stály vojska rímske na onej podhorskej rovine, ktorá sa vyše Komárna medzi Hronom a Váhom rozprestiera. Horúčosť bola veľká, a na celom okolí, kde rímske vojsko stálo, nebolo žiadneho prameňa. Vôkol obtáčali ich nepriateľskí Markomani a Quadi, vždy novým a novým útokom dorážajúc na žízňou umorených a ranami zosláblých Rimanov. Boli oni ovšem temer samí pohani, ale predsa nie bez výnimky, lebo toho času počalo sa kresťanstvo už i vo vojsku šíriť. Pohanski teda vojaci i s dôstojníkmi počali vzývať svojich bohov o pomoc v tomto záhubnom nebezpečenstve. Ale darmo. Z jasnej oblohy pripekalo slnko jako predtým, na dážď ani pomyslenia. Tu sa osmelili kresťanskí vojaci, padnúc na kolená a pozdvihnúc ruky k nebu, volať o pomoc k Je-žišu Kristu. I zrazu zjavil sa na jasnom nebi čierny mrak, mocný leják sa spustil a umorené vojsko občerstvilo sa nachytanou vodou, vymylo páľčivé rany a napo-jilo stonajúce stáda. Ale sotva že Markomani tento nastalý neporiadok zbadali, použili ho ku svojmu prospechu a oborili sa novým útokom na zosláblých Rimanov. Avšak keď na modlitbu kresťanských vojakov na prápory rímske spustil sa občerstvujúci dážď, na Markomanov padal neobyčajne veľký ľadovec, blesk za beskom a hrom za hromom bil do nich s takou silou, že celí zplašení dali sa na útek.

O stopäťdesiat rokov neskôr nachádzalo sa v tejto «hromovej» légii štyridsať vojínov, ktorých pamiatka slávi sa po dnes v cirkvi katolíckej. Boli to napospol horliví kresťania, mladí ešte a udatní, a stáli so svojou légiou v Armenii. Vodcom ich bol Lysias. Jaký život viedli pred krstom, neznámo, ale že potom viedli život opravdivé kresťanský a príkladný, to vidíme z ich mučeníckej smrti, ktorá im nastala nasledovne:

Roku 320. vydal cisár Lycinus rozkaz, aby každý rímsky poddaný pod pokutou smrti obetoval bohom. Prišiel teda cisársky miestodržiteľ i do mesta Sebasty, kde čiastka hromovej legie ležala a vyzval vojakov, aby obetovali bohom pohanským. Tu vystúpilo z radu štyridsať vojínov, ktorí sa smele osvedčili, že oni, súc kresťania, pohanským bohom obetovať nemôžu. Miestodržiteľ zľaknul sa, že toľko udatných mužov zdráha sa obetovať bohom, a hľadel ich získať najprv lichotením a sľubmi. Vidiac však, že týmto neprijde k cieľu, dal pred ich očima postaviť tie najukrutnejšie nástroje mučenícke. Ale zmužilí vojaci kresťanskí, nevšímajúc si sľubov a múk sa ne-bojac, zastávali svoju vieru neohrozene, a milosťou posilnení v srdci odvetili miestodržiteľovi: «Načo by nám byly tvoje hodnosti a bohatstvá, ba i priazeň cisárova? Všetky tieto poklady sú pomínutelné a nemôžu byť porovnané s nepomínutelnými pokladmi vo večnosti. Ale ani plameňa ani škripca tvojho sa nebojíme, lebo i tieto mučenícke nástroje pomínutelné sú, jako naše telo. My sa nebojíme iného ohňa, nežli pekelného, ktorý telo a i dušu rovnako trápí. Nad touto odpoveďou rozpalený miestodržiteľ dal zmužilých vojakov bičovať, boky im železnými hákami driapať a na to ich do temného žalára vhodiť. Dni,

strávené v žalári, použili k tomu, aby sa vzájomne posilňovali a pripravovali k poslednému boju. Rozvažovali, koľké útrapy a neresti znášať oni museli v službe pána pozemského, koľkokrát vystavovali život svoj najväčšiemu nebezpečeniu; jak zmužile stáli proti nepriateľským kópiám a strelám za moc a slávu cisárovu, za cenu mnohokrát neistého víťazstva. I jaká by to včul' teda ohavná oše-metnosť bola, keby sa báli o život, kde sa jedná o česť Kráľa všetkých kráľov, Pána neba i zeme; keby včul' bojazlivé cuvnuť chceli, keď im kynie nepominuteľná koruna večného života. Boh ich dosiaľ ochraňoval v krvavých bojoch, on bude s nimi i v krvavom víťazstve.

Napokon keď prišiel i vlastný ich vodca Lysias, a keď i tento vynaložil všetko, aby stálosť sv. vojínov podlomil, a všetka námaha ukázala sa márnou, odsúdení boli na smrť. Tu však ukrutnosť pohanská vymyslela taký spôsob smrti, jaký do tých čias bol neslýchaný. Bolo to práve v zime, krutej zime, ktorá tenkrát v nesmierne hornatej Armenii dosiahla najvyššieho stupňa. Mrazivé, telo i kosti prenikajúce vetry duly povetrím. I odsúdili mučeníkov ku zmrznutiu pod holým nebom. Oni sa objali a bez rozpaku shádzali šaty so seba. Na to ich poviazali a vyviedli von na dvor, kde v dome verejné teplé kúpele boli. Tam museli stáť nahí pod holým nebom v treskutej zime. Toto miesto v oči verejným kúpeľom ukrutní tyrani preto vyvolili, aby koľko len možno rozmnožili muky sv. mučeníkov. Títo však rozničení túžbou po nebesiach trpeli s nezlomnou myslou i srdcom, zvelebujúc Boha a modliac. sa: «Pane, štyridsať je nás tu na bojišti za vieru, hotových zomreť za Teba, popraj nám milosti, aby všetci štyridsiati, ktorý počet Ty si svätým pôstom svojím zasvätil, dobyli sme si víťaznej koruny.» A Pán skutočne vyslyšal ich modlitbu, len že spôsobom, jakým spolu i zázračnú svoju moc dokázal. Zima čím ďalej viac prenikala nevinne odsúdeným do krvi a kostí, údy im zmeravely, zdrevenely, krv, nemohúc v zkrehlých údoch kolovať, valila sa prúdom k srdcu nazpät, oči im počaly temneť a mdloby ich skľučovať — z kúpeľa medzitým ozýval sa veselý krik hoviacich si v teplej vode kúpačov. Bolo práve s polnoci. Strážca, stojac v závetrí pri okne kúpeľného domu, uzrel razom veci netušené. Zcela neobyčajné modrasté svetlo ožiarilo celý dvor, a zdalo sa mu, jakoby duchovia boli sleteli s nebies, držiac nad hlavami mučeníkov skvelé koruny. Veľmi zadivený hovoril sám k sebe: «Čo to len má znamenať? je to skutočnosť, alebo len snívam ? či ma oči neklamú, alebo mali by to byť skutočne nebeské bytosti? sú to snáď koruny, ktoré Boh, od kresťanov vzývaný, svojim vyznavačom zosiela? ale veď ich je len deväť-atridsať, kdežto mučeníkov je štyridsať ?» Takéto myšlienky prelietaly mu myslou, a v tom hľa, jeden zo štyridsiatich, premožený boľastným mrazom, pretože mu oheň viery v srdci slabšie plápolal, doplazil sa po zemi ku zadivenému strážcovi pri okne a prosil ho, aby ho pustil dnu. Poklonil sa pred oltárom falošných bohov a dal sa vložiť do vlažnej vody. Chcejúc ratovať život časný, obetoval večný — ba obetoval spolu i časný, pretože porazený mrtvicou na skutku zomrel. Avšak smrť a zkáza, zachvátivšia jedného, slúžieva druhému často k životu a povýšeniu. Pohanský strážca, osvietený duchom Božím, osvedčil sa, že chce byť kresťanom, odhodil zbraň i šaty, pripojil sa k neohrozene stálym mučeníkom, a hľa, v tom sletel štyridsiaty anjel s neba a štyridsiata koruna zažiarila nad ním v nebeskom lesku.

Keď sa ráno miestodržiteľ o tejto prípadnosti dozvedel, rozkázal na kameň zmrznutých mučeníkov kyjmi utlačiť a spáliť ohňom. Všetci boli mrtví, len na najmladšom, Melitonovi, bolo ešte badať znaky života. Matka z obavy, žeby v mukách nevytrval, prišla za ním a i teraz hovorila mu: «Synu môj, len ešte chvíľu potrpez, hľa, Ježiš Kristus očakáva ťa v bráne nebeskej a na jeho rukách ta odnesený budeš.» Keď však videla, že syna ponechať chcjú, aby ho ešte priviedli k odpadnutiu od viery, zdvihla ho sama na ramená, prosila ho, aby len vytrval a sama ho niesla k rozpálenej hranici. Mladík na smrť zomdlený usmieval sa na matku, položil hlavu na jej rameno a zomrel. Hrdinská matka položila si osláveného syna sama k jeho súdruhom na hranicu a ostala stáť, kým nezhořel.

Popol zhorelých hodili pohanovia do rieky Iris, ale čiastku z neho predsa zachovali kresťania, a opatrovali ho čo vzácny klenot. Úcta ku štyridsiati mučeníkom hrdinom šírila sa nevýslovne rýchlo po celom Východe i Západe; tu i tam stavali k ich osláveniu skvelé chrámy, v ktorých až po dnes ozýva sa ich chvála i oslava.

Poučenie.

Sv. otec Vazul, ktorého rodičia zaopatřili si pozostatky sv. štyridsať mučeníkov, držal jednú krásnu chválareč o ich zápasov a smrti. V tejto chválareči, spomínajúc odpadnutie jedného zo štyridsať vojínov, praví: «Žalostný to v skutku pohľad, vojak utekajúci, hrdina v zajatí, ovečka Kristova, ktorú vlk ukoristil. Lež o mnoho žalostnejší je pohľad na človeka, ktorý ztratil život večný a ani toho biedneho života na zemi dlho neužil. Darmo teda tento milovník sveta odpadol od viery. Avšak Judáš odišiel a Matejom bol nahradený. Sv. Vazul teda prísne kára odpadnutie nešťastného vojína a porovnáva ho s Judášom. A predsa tento vojak len vtedy odpadol, keď už za dlhý čas tú najukrutnejšiu zimu znášal a bol by bezmála za nedlho zmrzol.

Čo by však výš spomenutý svätý biskup povedal o kresťanoch, ktorí nosia síce toto krásne meno, aby však nepřišli do nepříjemností s tak zvanými osvietenci, aby ich tak rečení vzdelanci nevysmiali, ba aby sa im zaľúbiť mohli, aby sa stali účastnými ich priazne a zdánlivých milostí, opo-hrdajú učením cirkve katolíckej, jej obyčajnú, jej sviatosťami, áno prestupujú jej príkazy bez ostychu! A to všetko k vôli tak zvaným osvietencom a vzdelancom.

Jakí sú to však ľudia, títo osvietenci? Často, ba temer dalo by sa riecť, že sú to väčšinou ľudia, ktorí nikdy nechodia ku sv. spovedi, ktorú vraj vymysleli len kňazi; v nedeľu a sviatok v kostole ich nikdy neuvidíš, za to však túlajú sa po poľovačkách, vysedajú v krčmách a po iných zábavných miestach; pôsty, modlitba sú im veci, ktoré náležia do starého krámu; katechismus ne-znajú, leda po mene. Sú to všetko ľudia pokrstení, a tak teda kresťania, ale ich život upomína až veľmi na pohanov. V Boha oni opravdivé a s úprimným srdcom neveria, ináč by nemohli seba samých a svoj rozum tak nad všetku mieru povyšovať, nebo a peklo zapierať, a prvú, keď nie jedinu blaženosť vyhľadávať tu v pozemských statkoch. Tieto snažia si oni zaopatřiť všemožným spôsobom. Užívať ich potom bez ostychu a telesným vášňam hoveť, je temer jedinkým cieľom ich života.

I bohužiaľ, nie jeden katolícky kresťan dá sa výsmechom a tupením takýchto osvietencov zväbiť a vyraziť z koľaje, ktorú mu predpisuje rozum i svedomie. Nejednen

zanedbáva radšej modlitbu, prestupuje pôsty, neprijíma sv. sviatosti, nechodí do kostola, len aby za osvietenca považovaný bol! Roz-váž si a povedz, milý čitateľu, čo súdiš o takýchto katolíckych kresťanoch? Čo by o nich povedal sv. Vazul ? Zodpovedz si pred svedomím, chceš-li i ty prináležať k nim? Nezabudni však uvážiť nasledujúcu pravdu: Katolícka cirkev buď je pravá, Ježišom Kristom založená cirkev, alebo nie. Je-li ona tá pravá cirkev, tenkrát musí každý jej úd veriť a činiť všetko, čo ona prikazuje. Jaký to však kresťan, ktorý, pokrstený súc, katolíkom je a vraj byť chce, a predsa nechce plniť to, čo cirkev prikazuje. Nech si teda vystúpi z tejto cirkve, nech prestane nosiť krásne meno katolíckeho kresťana. Ostatne títo osvietenci celkom ináč si počínajú, keď im dochádza posledná hodinka. Tu na smrteľnej posteli túžia potom mnohí po kňazovi, ktorým za života pohrdali, tu by sa radi spovedať, modliť, do kostola chodiť, a účastnými stať sa všetkých tých pokladov milostí, ktoré predtým znevažovali. Tu mnohí nariekajú nad bývalou svojou zaslepenosťou, ale kto zná, či to potom nie je už neskoro ?! Ostávaj preto, drahý čitateľu, vždy verným synom cirkve a modli sa nasledovne:

Modlitba.

Ó Ježišu môj, Ty základný kameňu svojej sv. cirkve, ďakujem Ti, že si mi poprial narodiť sa a byť vychovaným v tejto Tvojej svätej cirkvi. Z celého srdca chcem byť jej živým údom, vo všetko jej učenie pevne veriť, jej predpisy verne zachovávať, jej sluhov a obyčaje ctíť a vážiť si, abych sa tak Tebe, ó Ježišu, zaľúbiť a spasenia večného dojsť mohol. Amen.

11. marca.

Sv. Eulogius.

Keď svätí apoštolovia po zoslaní Ducha svätého počali verejne zvestovať učenie Ježiša Krista, dala ich rada židovská chytiť, predvolať pred súd a prísne im zakázala, kázať o Kristu. Ale oni, jaknáhle na slobodu prepustení boli, jali sa znovu ohlašovať vieru, bez ktorej nikto spasený byť nemôže. A keď ich za to tiahli poznové na zodpovednosť, pozdvihol sv. Peter slovo a riekol menom všetkých: «Spravodlivá-li vec pred obličajom Božím, vás poslúchať viacej nežli Boha, posúďte sami. My zaiste nemôžeme nehlásať, čo sme videli a slyšali.» Človek bohužiaľ, môže kedy-tedy v živote prísť i do okolností, že nevie nijako vyhnúť sa neposlušnosti buďto oproti Bohu, alebo oproti ľuďom. Tak dl'a múdreho nariadenia Božieho jedenkaždý povinen je poslúchať svojich rodičov a predstavených. Keby však rodičia lebo predstavení niečo takého žiadali, čo sa nesrovnáva s vôľou Božou, ku pr. aby sme lhali, dakoho oškodili, naše náboženské povinnosti, modlitbu, spoved', navštevovanie chrámu Božieho zanedbávali, vieru našu zapreli atď, tu nám ovšem viacej náleží poslúchať Boha, nežli ľudí, i hoc by nás za to prenasledovali alebo i nenávideli. Spasiteľ Ježiš Kristus totiž doslovne hovorí: «Ktokoľvek vyzná mňa pred ľuďmi, vyznám ho i ja pred Otcom, ktorý je v nebesiach. Kto miluje otca alebo matku viacej nežli mňa, nenie mňa hoden; a kto miluje syna alebo dcéru viacej nežli mňa, nenie mňa hoden. Žiaden nemôže dvom pánom slúžiť; lebo zaiste jedného nenávidieť bude a druhého milovať; alebo jedného sa pridržať a druhým

pohrdat' bude; nemôžete Bohu slúžiť i mamone. Kto nenie so mnou, je proti mne a kto neshromažďuje so mnou, ten rozptyľuje.»

Toto učenie Ježiša Krista verne nasledoval sv. Eulogius, narodený začiatkom deviateho stoloetia vo španielskom meste Kordové. Rodičia jeho boli bohatí a veľmi vážení, a čo ešte viacej znamená, boli i veľmi cnostní. Eulogius bol už čo dieťa veľmi milosrdný k chudobným, a rozdal im obyčajne všetko, čo mal. Najväčšou jeho radosťou bývalo, keď sa v kostole sv. Zoila modliť a kňazom u oltára posluhovať mohol. Kňazom tohoto chrámu odovzdali ho rodičia k výchove, kde on s veľkou usilovnosťou obracal celú myseľ k tomu, aby si nadobudni potrebných vedomostí, ktorými by neskôr ku cti Božej účinkovať a bližným svojim pomáhať mohol.

Dokonav svoje učenie, vysvätený bol za kňaza. Jako taký bol príkladom všetkým kňazom; viedol život čistý a neúhonný, že si ho konečne i sami pohania, Mauri a Sa-raceni, ktorí tenkrát v Kordové panovali, vysoko ctíli a vážili. Telo držal na úzde postami, bdením a inými kajúcnyimi skutky. Najviac denného času vynakladal na modlitby, oddychu sotva že si doprial, zaháľaniu, hrám, marným rečiam, a iným kňaza nehodným veciam bol vždy nepriateľom. Bližným svojim prispieval k pomoci kde a jako stačil, či sa už jednalo o ich duševné alebo telesné blaho a šťastie.

Roku 850 vypuklo v Kordové veľké prenasledovanie kresťanov. Mnohí z nich spolu s biskupom a početnými kňazmi uvrhnutí boli do žalára. Eulogius, hotový i tu k láskavej pomoci, vynasnažoval sa všemožne uväznených mučeníkov tešiť a povzbudzovať. Za to však i on sám bol vrhnutý do temnice. Ale jeho svätú horlivosť ani krutý žalár nepodlomil. Modlitby svoje vykonával i tu práve tak horlivé jako predtým na slobode, ba, nemohúc prenasledovaných kresťanov podporovať živým slovom, spísal potechy plnú knihu pod názvom: «Napomenutie mučeníkom», kde opisujúc prvé kresťanské časy, uvádza krásné príklady stálych a za vieru zmužilých mučeníkov starého veku, aby svojich spolubratov k rovnkej odhodlanosti povzbudil a výhľadom na nebeskú korunu potešil. Uväznené byly toho času pre kresťanskú vieru i dve panny, Flóra a Maria. Obe, prečítavše túto Eulogiovu knihu, ochotne a bez bázne podstúpily smrť mučenícku. Šiesty deň po ich umučení prepustený bol Eulogius na slobodu, a pripisoval to prímluve týchto dvoch oslávených mučedelnic.

V Kordové bol toho času biskup, nehodný svojho úradu a mena. Chcejúc sa teda pred veriacimi honosiť, jakoby i on so svätými obcoval, požiadal vyslobodeného Eulogia, aby ho do chrámu doprevadil a služby Božie pred ním slávil. Sv. Eulogius porozumejúc úmyslu biskupovmu a nechcejúc uviesť nikoho v omyl, jakoby snád pohoršlivé biskupovo jednanie odobroval, protivil sa jeho žiadosti a odoprel mu zrovna. Tu mu biskup počal hroziť cirkevnou kľatbou, na čo Eulogius tajnými cestami odišiel do Francúzska. Stalo sa však, že toho istého času zomrel biskup mesta Toleda. Eulogius, uznaný za najhodnejšieho, bol vymenovaný za jeho nástupcu. Vrátil sa teda z Francúzska domov. Ale prv ešte, nežli by bol mohol byť vysvätený za biskupa, povolaný bol k väčšej hodnosti, ku korune mučeníckej.

Po smrti totižto maurského kráľa Abderama dostal sa na trón Muhamed. A tento bol tak rozkatný proti kresťanom, že si umienil, vyhladiť ich so zeme. Pri tomto novom a náramne krutom prenasledovaní chovali sa kresťania rozlične. Mnohí, nedôverujúc svojim

silám, utiekli do hôr i do cudziny; bojazlivejší zo strachu pred pohanmi zapreli vieru. Mnohí naopak dychtili až prílišne za smrťou mučeníckou, tak že ani neváhali udávať sa pohanom sami. Ale rovne tak neváhali mohamedanskí Mauri mučiť, trýzniť a zabíjať ich. Následkom toho zasadnul v Kordone cirkevný snem, vydajúc nariadenie, aby kresťania neudávali seba samých pohanom. Do týchto krvavých časov padol návrat sv. Eulogia z Francúzska. Dal sa ihneď neohrožene, jako i predtým, vynakladať všetko k podpore a pomoci prenasledovaným. Vidiac, že tu mnohí vieru zapreli, sľadával zblúdivé ovečky a privádzal ich na cestu úprimného a kajúceho návratu. Slabých navštevovať, nestálych posilňovať a uväznených k smrteľnému mučeníckemu boju neohrožene povzbudzovať dňom a nocou neustal. Túto jeho horlivosť a neúnavnú účinnosť obdivovali konečne i sami pohani, tak že ňou dojatí, odhodlali sa mnohí počas najtuhšieho prenasledovania prestúpiť na kresťanskú vieru, súc roznietení túžbou, život i krv obetovať za Krista, ktorý, poskytujúc svojim verným tak nadľudskú silu v mukách, bude zaiste môcť tým skvelejšie osláviť ich v nebesiach.

Medzi týmito bolo isté dievča svätého a bezúhonného života, ktoré pochádzalo síce z maurských rodičov, bolo však bez ich vedomia od jednej príbuznej potajomky vyučované vo viere kresťanskej. Čím viacej Leokrecia — tak sa totiž dievča menovalo prospievala vekom, tým viacej rástla i vo viere a láske k Ježišu Kristu, tak že to pred jej rodičmi nemohlo viac ostať tajnosťou. Títo ani neomeškali napomínať dcéru jednotajne, aby sa kresťanstva zriekla, a nemohúc ani napomínaním ani sľubami doviest' ničoho, chceli donútiť ju bitkou a trýznením. Ona vzdor tomu stála pevne pri svojom úmysle. Len obávala sa, že až by ju rodičia čo nejakého zločinca vrhli do väzenia alebo až by ju za dlhší čas trýznili a prenasledovali, žeby konečne predsa vo svojej stálosti zviklaná byť mohla. Preto písala sv. Eulogiovi a sdělila mu svoj úmysel, žeby sa rada utiahla nekam na bezpečné miesto, kdeby svoje náboženstvo v pokoji vykonávať mohla. Sv. Eulogius zaujal sa tejto záležitosti horlivo a Leokrecii odkázal, aby potajomne odišla z domu. Tým istým časom vydávala sa jedna z jej príbuzných. Leokrecia, jakoby na svatbu, obliekla sa do pekných šiat a že jej úmyslu nikto netušil, utiekala sa k Eulogiovi o ďalšiu pomoc. Eulogius ochotne ju zaviedol k verným priateľom v úkryte. Keď sa však domov nevracala, rozbehli sa rodičia hľadať ju na všetky strany, a nedojdúc cieľa, donútili vrchnosť, aby domy podozrelých kresťanov rad radom prekutané boli. Eulogius hľadel miesto jej úkrytu neustále premieňať, len aby nepadla nevercom do rúk. Za čas to šlo, ale napokon rodičia predsa jej prišli na stopu a našli ju u Eulogia práve pri spoločnej modlitbe.

Sv. kňaz bol bez odkladu zajatý a súdne obžalovaný, že Leokreciu rodičom odviedol, a kresťanskému náboženstvu vyučil. Sudca sa ho tázal, či tomu tak? On odpovedal neohrožene: «Ja som sluha Boží, povinnosťou je mi zaujímať sa kresťanov, a vyznačovať všetkým ľuďom pravú cestu k nebesiam. Toto som učinil i pri Leokrecii a nič iného.» Nespravodlivý však sudca nebol s týmto osvedčením spokojný a dal svätého kňaza ukrutne bičovať. Keď ho krvelační kati bičovali, neponosoval sa, ale dôverou v Boha oduševnený oslovil ich: «Darmo ma bijete; prútami mi dušu z tela ani Krista zo srdca nevyženete. A keďby i duša moja rozlúčená mala byť mukami od tela, Spasiteľ môj Ježiš Kristus nebude rozlúčený od nej.» Nato sa jal pevným hlasom vyznávať, že Ježiš Kristus je pravý Boh a Mohamed len lživý prorok. Nad

čím sudca do takej vzteklosti prišiel, že rozkázal Eulogia zaraz vyviesť na popravné miesto a zťat'.

Sv. sluha Boží chválorečil Bohu a išiel s radosťou na popravište. Kohokoľvek cestou stretol, napomínal každého, aby len vyznávali Krista, čo pravého Boha, pretože Mohamed je len lživý prorok. Nazlostený touto rečou Mohamedán uderil ho päšťou do tvári, ale svätý, obráťac mu i druhé líce, «uder» riekol, «jestli ti vôľa, i po druhej strane.» Čo sa i stalo. Na popravišti vyznal Eulogius ešte raz hlasité svoju vieru, kľakol si, pozdvihol oči k nebesiam a prijal ranu smrteľnú roku 859. Za štyri dni na to zomrela aj Leokrecia smrťou mučeníckou.

Poučenie.

Sv. Eulogius odbavoval svoje denné modlitby v žalári práve tak usilovne, jako predtým na slobode. Kdežto mnohí ľudia, kadenáhle ich zastihne dajaké nešťastie, zanedbávajú modlitbu, sú vlašnými a lenivými v dobrých skutkoch. Zdá sa jakoby zabúdali, že modlitba práve v takýchto okolnosťach potrebnejšia je ešte a i osožnejšia, nežli inokedy. Človek keby aj nemal chuti k modlitbe, musí sa radšej premôcť a odhodlane pričiniť, nežli od nej upúšťať a zanedbávať ju. Spasiteľ Ježiš Kristus, i keď ho celý svet opustil a keď smrteľná horkosť a zármutok preplnily jeho srdce, zotrúval predsa pohrúžený v modlitbe. Tak to robievali svätí a vyvolení Boží, tak to činiť máš i ty, kresťane. Jakože by si ináč úfať mohol pomoci Božej v tvojich trápeniach, jako nadobývať síl v pokušeniach, ktorými satan znepokojuje každého človeka, ktorý sa odovzdáva trudnosti. A keď Spasiteľ vytrval na modlitbe až ku krvavému potu, zjavil sa mu anjel, ktorý ho posilnil, k našemu ovšem poučeniu, aby sme i my hľadali v útrapách útočiste svoje v modlitbe, chceme-li byť potešení a posilnení. Preto dobre praví sv. Bernard: «Badáš-li, že ti hrozia trápenia a neresti, nezpúšťaj sa modlitby, lež volaj dotiaľ k Bohu, až cítiš, že si posilnený a povzbudený.» I keďby si toho po prvej lebo druhej modlitbe necítil, modli sa tak dlho, až budeš vyslyšaný.

Sv. Eulogius prísne zachádzal so svojím telom. Nedovolil si nikdy nič takého, čo by jeho smyslom príjemne padnúť mohlo. Vystríhal sa zahálky, marných rečí, zábav a rozkoší. Trýznil sa pôstom a bdením v modlitbe. Tak robievali aj iní svätí a vyvolení Boží. — Docela naopak jednajú nasledovníci tohoto sveta. Vo všetkom pátrajú len po tom, čo ich telu lichotí. Kajúcné skutky nábožných ľudí držia za sprostosť, tupia ich a posmievajú sa im. Čo však docielia týmto na druhom svete? Nič, leda to, že sa tam ich telu tým horšie povedie. Lebo jako telo svätých oslávené bude, tak bude telo zatratených zohavené. «Čím viacej sa teraz na svoje telo ozeráš a popúšťaš jeho žiadostiam, tým viacej budeš museť kedysi za to trpeť. Trýzni teda telo svoje pokánim», hovorí Tomáš Kempenský. Trýzni teda telo svoje pokánim, ináč ho Pán trýzniť bude na druhom svete, kde jedna jediná hodina trápenia ťažšia bude, nežli tu na zemi sto rokov najostrejšieho pokánia. Bud preto obozretný a ľutuj svojich hriechov.

Modlitba.

Ó Bože, ktorý si sv. Eulogiovi poprial milosti, poslúchať Teba viac, nežli sa báť zlosti ľudskej, popraj i mne pevnej mysle, aby som vždy vyhľadával, čo sa Tebe ľúbi a pokánie činiac za svoje hriechy, účastným sa stal slávy nebeskej. Amen.

12. marca.

Sv. Rehor Veľký, pápež a učiteľ cirkve.

Sv. Rehor pápež, pre jeho obdivovanú svätosť a učenosť jako i pre iné slávne skutky nazývaný «Veľkým», narodil sa v Ríme okolo roku 540. Otec jeho, Gordian, vážený senátor rímský, vstúpil po Rehorovom narodení do stavu duchovného a zomrel jako jáhen. Jáhni mali za povinnosť opatrovať chudobných a Gordian bol chudobným i nemocným pod jeho opaterou opravdivým otcom. Matka jeho Silvia zomrela tiež jako svätá. Keď teda už jeho rodičia viedli tak svätý život, nenie sa čo diviť, že i Rehor, ich príkladom povzbudený, po rovnjej svätosti zatúžil.

Rehor, nadaný súc od prozreteľnosti božskej výtečnými vlohami, tak veľké pokroky činil vo všetkých vedách, či to božských lebo svetských, že obrátil na seba pozornosť i samého cisára. Sotva mu bolo 34 rokov, už ho cisár Justin povýšil za starostu mesta Ríma. Bola to prvá a najvyššia hodnosť vo veľkom tomto meste. Rehor ovšem plnil úrad svoj s najväčšou obozretnosťou i spravodlivosťou, k úplnému uspokojeniu nielen cisára ale i rímskeho ľudu, ale vznešenosť a vysokosť obsiahnutej hodnosti, moc i vláda v ruky mu složená, spokojnosť mocnárova, lichotenie mešťanov i poddaných hrozily podvrátiť jeho predtým tak nábožnú myseľ. Početné starosti a práce úradné nedopúšťaly mu potrebného času k modlitbám a táto záhada, jako i rozjímanie o márnosti sveta s celou jeho slávou a rozkošou, primalý ho k tomu, že po smrti svojho otca, k všeobecnému podivu a úžasu složil svoj vznešený úrad, vyzliekol hodvábne, zlatom vyšívané a drahými kameňami vysádzané úradné rúcho, spredal drahocenné náradie a velikánsky svoj majetok vynaložil k dobročinným účelom. Na svojich sicílskych statkoch založil šesť kláštorov, siedmy vo svojom paláci v Ríme. Do tohoto vstúpil roku 575 i sám, čo ponížený brater, oddajúc sa zcela nábožným cvičeniam, modlitbe a rozjímaniu.

Treba ti však vedieť, drahý čitateľu! že v tehdajších nespokojných časoch kláštory byly jediným útočiskom chudobných a opustených, jedinou bezpečnou skrýšou proti zpusťlosti vo vedách i mravoch. Rehor teda uložil si majetok svoj na bohaté úroky. Čo mních žil tak pokorne a poslušne, že by v ňom nikto nebol tušil nedávneho teprv starostu vznešeného mesta Ríma. Zvlášťne si obľúbil, čo teraz mnohí kresťania až veľmi nenávidia — svätý pôst. Za opáta súc od bratov vyvolený, postieval sa tak prísne, že si tým konečne nebezpečnú žalúdkovú nemoc pritiahnul. Súc predstaveným kláštora, nič mu neležalo na srdci tak veľmi, jako verné a svedomité zachovávanie rehole, a trebárs i býval k iným chybám a sla-bosťam šetrný a shovievavý, každé prestúpenie a narušenie rehole, sv. Benediktom vyznačenej, trestal prísne a bezohľadne. Uvediem len jeden toho príklad. Reholný lekár, menom Justus, ťažko onemocnel. Pracujúc k smrti, s dôveril sa spolubratovi, ktorý ho opatroval, že má tri zlaté peniaze, ale dobre schované, ponevác sv. rehole zapovedala im mať peniaze u seba. Povest' o tom počala obiehať kláštorom, a bratia dali sa tie peniaze hľadať, až ich i našli v sklenici liekom naplnenej. Rehor spravodlivou rozhorlenosťou nad tým jatý, zakázal bratom chodiť k nemocnému, nesmel ho navštevovať a opatrovať len jeden jediný, k tomu vyznačený. Keď sa

o tomto Justus dozvedel, jala ho úzkosť a bázeň, a vyznal i oľutoval srdečne svoje prestúpenie. Keď zomrel, dal ho Rehor pochovať na mieste menej príslušnom a jeho tri peniaze s ním. To učinilo na mníchov hlboký dojem, čo ovšem Rehor docieľiť chcel, aby sa tak na budúce báli prechovávať peniaze u seba.

Rehor sa cítil v kláštornej samote veľmi šťastlivým, a ešte jako pápež často spomínal oné blahé časy, ktoré prežil v kláštore na modlitbách, v duchovnom rozjímaní a iných posvätných cvičeniach. Hospodin však uznal za dobré, postaviť ho čo žiarne svetlo na sviečeň. Už pápež Benedikt I. povolal ho z tichej kláštornej izbičky a vymenoval ho kardinálom. Nastúpivší potom pápež Pelagius II. poslal ho roku 579 za vyslanca na cisársky dvor carihradský. Rehor odobral sa s niekoľkými reholníkmi do hlavného réckeho mesta, kde všetkým očakávaniam skvele zodpovedal a krátkym časom získal si priazeň nielen cisárovi, ale i réckych biskupov. Súc roku 585. nazpät povolaný, a túžiac úprimne za kláštorným životom, vyprosil si dovoľenie, navrátiť sa k svojim do kláštora. A tenkrát sa stalo, že vyjdúc v Ríme na trh, uzrel medzi vystavenými tam na predaj otrokmi troch veľmi pekných chlapcov. Na otázku, odkiaľ sú, odpovedali chlapci, že sú Angličania. Driečna ich postava, ich svetlé vlasy a modré oči pohnuly svätého k milosrdenstvu, a keď očul, že ich vlast' dosiaľ ešte upí v pohanskej tme, povzdychnúc zvolal: «Tak krásné stvorenia maly by väzeť ešte ďalej v moci diabolskej a tak pekné tváre ešte dlhšie zbavené byť milosti Božej!?» — A hľa, táto udalosť dala pôvod mnohým pozdejším prípadnosťam. Lebo Rehor vrátiac sa k pápežovi, na skutku prosil o dovoľenie odplaviť sa do Anglicka a tam hlásať pohanom sv. Evanjelium, a jaknáhle dovoľenie obdržal, vystrojil sa ihneď s niekoľkými bratmi na cestu. Ale sotva sa ľud o tom dozvedel, že Rehor opustil rímske pobrežie a plaví sa za more, shluknul sa pred pápežským palácom a volal: «Svätý Otče, čo si to len učinil, že si prepustil Rehora? Rím je teraz vystavený zlému osudu, a nás si všetkých do zármutku uvrhol!» Pápež teda poslal ihneď za sv. Rehorom, ktorý bol už tri dni na ceste, a prísne mu naložil, aby sa bez odkladu vrátil domov. Svätý Rehor s ťažkým síce srdcom, ale bez zdráhania poslúchnul námestníka Kristovho a obrátil sa nazpät. Bol on radou Božou k iným veľkým skutkom povolaný.

V mesiaci novembri roku 589 rozvodnila sa v Ríme rieka Tiber a zaplavila mesto. Na to vypukla morová rana v meste i okolí, a nebolo domu, ani údolia, kam by nebola vnikla. Pustošiac hrozne a naplňujúc povetrie smrtonosným zápachom, rozširovala na všetky strany biedu a nemé zúfanie. Hneď medzi prvými padol strašnej tejto chorobe v obeť i sám pápež Pelagius II. A ponevác v takýchto krušných časoch nemohlo mesto dlho ostať bez pečlivého Otca a biskupa, sišla sa ihneď rada mestská, kňazstvo i ľud, a zvolili pápežom opáta Rehora. On síce zdráhal sa vysokú túto hodnosť prijať, písal i samému cisárovi do Carihradu, aby voľbu nepotvrdil, a v nádeji, že cisár jeho prosbu vyslyší, zostal v Ríme a vynaložil čo mohol k potešeniu a pomoci utrápeného ľudu. Chodil medzi mŕtvolami po uliciach, shromažďoval okolo seba veriaci ľud, povzbudzoval ho k modlitbe a ku skrúšenému pokániu. Ľud poslúchol jeho hlasu a tiahol v zástupoch, s modlitbou a nárekom, z kostola do kostola. Aby však do týchto prosebných prôvodov nejaký poriadok uvedený bol, nariadil svätý, aby sa veriaci podelili na sedem čiastok, a vyjdúc v prôvodoch z rozličných kostolov zároveň, aby sa sišli v chráme Panny Márie, zvanom «Maggiore». On sám viedol prôvod kňazský; keď išli mimo

náhrobného pomníka cisára Hadriana, videl Rehor stojaceho na ňom anjela, ktorý na znamenie, že hnev Boží je ukojený a morová rana prestáva, zastrčil meč svoj do pošvy. Pomník tento, v podobe hradu vystavený, menuje sa podnes «hradom anjelským» Mor skutočne prestal a na pamiatku tejto udalosti vykonávajú sa každoročne v cirkvi katolíckej verejné sprievody na sv. Marka.

Medzi tým došlo z Carihradu cisárske potvrdenie. Na čo Rehor, ujdúc potajmo z mesta, ukrýval sa v horách. Ale prst Boží vyzradil jeho útulok, ako povest' praví,, ohnivým stĺpom, ktorý sa nad úkrytom Rehorovým vznášal. Hľadajúci ho ľud, veľmi potešený, viedol ho s veľkým plesom do chrámu, kde sv. Rehor za rímskeho biskupa a pápeža vysvätený bol dňa 3. septembra roku 590. Že sa Rehor tak prílišne zdráhal tejto najvyššej hodnosti, treba pripísať nielen preveľkej jeho poníženosti, ale i zlým časom, panujúcim tenkrát po celom Taliansku. Mesta i dediny boli zrúcané, role znivočené, ľud zúbožený, pyšné mesto Rím, ktoré kedysi vládlo celým svetom, sklúčené, jeho paláce a staviská v rumoch. O celé toto svetové mesto i jeho okolie starať sa musel tenkrát výlučne biskup a pápež rímský. V takýchto časoch vstúpil Rehor na trón pápežský a ťažkým povinnosťam vysokého tohoto úradu zodpovedať bolo teraz jeho najväčšou péčou. Podržiac prostý re-holný šat, vedúc kláštorný život i jako pápež, pomáhal núdznym a ubiedeným nad všetku nádej a očakávanie. «Chudobným bude sa ohlasovať Evanjelium», to vystavil Spasiteľ za znak svojho božského vyslan-stva; a preto i Rehor za prvú povinnosť svojho apoštolského povolania držal, radostnú zvesť, potešenie a pomoc poskytovať núdznym. Tisíc a tisíc chudobným udeľoval každý prvý deň v mesiaci mäso, ryby, olej, múku, sýr, chlieb, víno a iné k životu potrebné veci; nemocným a neduživým posielal každodenne plné vozy vareného jedla; a u svojho stola krmil každý deň dvanásť pocestných, medzi týmito jako si to povďačný jeho ľud vyprával — jednúc i samého Spasiteľa. Obyvateľov i v meste i po krajine hájil pred utláčaním nesvedomitých toho času úradníkov cisárskych; Rím, ktorý on vždy považoval za svoje vlastné mesto,, oslobodil dvakrát svojou prímluvou pred nepriateľským národom longobardským, ktorí vtedy pleniac a boriac všetko, čo im pod ruku prišlo, vrazili do Talianska. A kým jedno rameno povznášal k ochrane nad Talianskom, druhým ramenom zasiahol až ďaleko za more, a na vzdialených anglických ostrovoch rozsieval semä viery. Vrelá jeho túžba, získať chrabrých Angličanov, nevyhasla nikdy v jeho duchu. Ponevác jako pápež ta už cestovať nemohol, vystrojil ta tedy roku 569 opáta Augustína so štyridsiatimi súdruhy. Títo však dojdúc cestou do Francúzska, zľakli sa na slyšané tam reči ohromných ťažkostí a krutých nebezpečenstiev, jaké ich uprostred barbarských týchto národov očakávaly, tak veľmi, že ztadiaľ prosili Re-hora, aby im dovolil vrátiť sa domov. Rehor však povzbudil malomyselných a vzkázal im, aby sa nedali zastrašiť rečami ľudí chabých a nešťitil i sa nerestí za Krista, lež dôverujúc v Boha, chopili sa diela apoštolského. Oni v skutku nasledovali napomenutie a radu svätého pápeža, prepluli morom a ohlasovali sv. Evanjelium s toľkým prospechom, že sotva minulo niekoľko rokov v krajine tejto prv zcela pohanskej povstalo viac biskupstiev. I je-li už veľká zásluha pred Hospodinom, priviesť čo len jednu dušu k spasonosnej viere, jakú cenu teprv musí mať pred ním upravenie celého veľkého národa na cestu spasenia!

Múdre a obozretne spravoval sv. Rehor i záležitosti cirkevné. Prísne bdel predovšetkým nad cirkevnou kázňou. Proti výstupkom a nadužívaniu pozdvihol sa s celou vážnosťou. Vo Francúzsku a Španielsku nariadil vydržovať cirkevné synody tým cieľom, aby rozličné chyby a nemravy, hlavne zakupovanie svätých úradov, také sa tým časom v tieto krajiny boli vklzly, zahatené a vykorenené byť mohli. Kláštorom, ktoré následkom stálych nepokojov boli klesly, ustanovil výborné predpisy a od mníchov žiadal nado všetko prísne zachovávanie reholných pravidiel. Bol on, jako ho menovali, opravdivý «otec mníchom.»

Nesmrteľných zásluh nadobudol si sv. Rehor zdokonalením cirkevných obradov (liturgie) a opravením spevu cirkevného. Spôsob bohoslužieb vyvinul sa behom sto-letí rozlične podľa rozličných miest, časov a národných obyčajov, takže skoro každý národ, každý okres, ba každá väčšia obec pri bohoslužbách odchylné od iných poriadky a obyčaje zachovávala. Avšak jednota vo viere požadovala nutno i jednotu v obradoch cirkevných. Sv. Rehor podujal toto veľké dielo. On prezkúmal modlitby a obrady jednotlivých cirkví, aby čokoľvek čulá viera a vrelá pobožnosť prastarých časov skutočne pekného a vznešeného zplodila, podržal a ustálil, naproti tomu však vylúčil všetko, čo sa kde behom časov do bohoslužieb vklzlo menej pekného a vkusného. Týmto spôsobom obohatil on bohoslužby tými vznešenými obradmi, ktoré až po dnes trvajú v cirkvi svätej.

K pozdviženiu pobožnosti a chcúc bohoslužby urobiť slávnymi a dojemnými, zaviedol prekrásny a srdcejemný spev, ktorý sa po ňom nazýva až po dnes spevom «gregoriánskym». K tomuto cieľu založil spevácke školy, kde sa chlapci vo speve vyučovali a cvičili.

A on, čo jako ťažkými prácami zasypaný, vedel si predsa vždy uhliaďnuť času, aby do školy zájst' a chlapcov sám vyučovať mohol. Táto spevácka škola trvala i po ňom ešte za 300 rokov. Lebo i tenkrát ešte ukazovali palicu, ktorou neposedným chlapcom hrozieval, a i pohovku, na ktorej sedáva), kým chlapci spievali.

Veľký tento pápež nikdy ináč než skromne myslel o sebe samom, chvály a lichotenia boli mu zrovna protivné. Keď carhradský patriarcha Ján, mýlne sa nazdávajúc, že Longobardi Rím rozborili a katolícke kresťanstvo po talianskej zemi vyhubili, osoboval si vo svojej vysokomyseľnosti názov «všeobecného biskupa», protivil sa tomu ovšem sv. Rehor, pretože len rímsky biskup akožto pápež je biskup všeobecný. Napomenul teda vysokomyseľného patriarchu najprv po dobrotky, a vidiac že láskavé napomenutie neosoží, aby jeho pýchu zahanbil, pridal si krásny názov: Gregorius Papa, servus servorum Dei, t. j. Rehor pápež, sluha sluhov Božích. Tým chcel povedať: že pápež, ačkoľvek najvyššiu dôstojnosť v cirkvi svätej zastáva, predsa všetkým, i tým najmenším veriacim slúži, pretože o ich dušné spasenie pečovať a s vynaložením všetkých svojich síl podporovať ich musí. Tento krásny názov prijali po ňom všetci pápeži až po dnešnú dobu, dávajúc tým svetu nasledovaniahodný príklad pokory.

Posledných päť rokov prežil veľký pápež v neustálych nemociach a boľast'ach, ale vzdor tomu neustal starať sa o cirkev jako predtým. Nevládajúc zodvihnúť sa s postele, dal si povolať tajomníkov i pisárov k sebe a predriekal im listy, ktoré buď čo odpovede, lebo čo rozkazy na rozličné strany rozoslané byť mali. Roku 604. zomrel v Pánu a pochovaný bol v

chráme sv. Petra. Raz nemajúc už ničoho pri ruke, čo ty chudobnému o podporu prosiacemu dať mohol, nežli jediný a posledný strieborný tanier, vzal a dal mu ho. Odvolaný teraz k odplate do nebies, nalezol tam viac nežli strieborný tanier — korunu totižto slávy večnej.

Poučenie.

Sv. Rehor je zrkadlom života každému kresťanovi, ktorý usiluje sa nasledovať slová Spasiteľove: «Bud'te dokonalí, jako Otec môj v nebesiach dokonalý je». On opovrhol bohatstvom, pohodlím, vyznačením, v ktorých bol od mladý vychovaný, a len zo synovskej poslušnosti oproti Bohu prijal po dlhom zdráhaní sa vládu nad cirkvou. Avšak i v tejto najvyššej hodnosti ponížený bol pred Bohom a pred ľuďmi. Nič na svete nemiloval viacej, nežli chudobu a samotu. Nemoce a bársjaké iné neresti života považoval za milosť Božiu. K smrti bol vždy hotový. Takto ukázal svetu skutkom, že šťastlivým môže byť len ten, kto žije Bohu a vládne jeho milosťou i láskou. Nech teda nasleduje sv. Rehora každý predstavený, nech sa považuje byť sluhom svojich poddaných, nech je hotový pre nich ku každej obeti, nech svoju vážnosť a práva, ktoré sú mu nad nimi dané, obracia ku cti a chvále Božej a k prospechu svojich bližných, nech oproti druhým nikdy nenie pyšný alebo tvrdého srdca. Veď i sv. Pavel bol by mohol rozkazovať, a on predsa veriacich prosí pre lásku a vľúdnosť Ježiša Krista. Rovne tak i sv. Ján apoštol praví: «Dietky moje, milujete-li Ježiša Krista, plňte čo vám odporúčam.» Sv. Rehor nasledoval stopy sv. apoštolov. Bodaj by sa snažil každý kresťan plniť, čo veľký tento pápež povedal v jednej svojej reči: «Nemožno-li vám zrieť sa všetkého, čím tu na svete vládnete, podržte si svoje pozemské statky, ale tak, aby vás ony nepúťaly k zemi jako otrocké reťaze, lež naopak, požívajúc tieto dary, snažte sa všemožne po statkoch a pokladoch večných. Duša Bohu v láske oddaná túži len po tom, čo je milé Bohu. Preto sa jej všetko, v čom pred tým slasť nalezala, protiví a nič na svete tomto nie je vstave úplne zadosť učiniť jej túžbam. Oheň lásky po nebeskom šťastí zožerie v srdci každú hrdzu hriešnej náchylnosti a tak stane sa duša spôsob nou, prijať a uhostiť v útrobach svojich milovaného Pána.

Modlitba.

Ó Bože, ktorý si sv. Rehora toľkými cnosťami ozdobil, popraj nám milosti, aby sme, nasledujúc tieto jeho cnosti, večne Ta s ním velebiť a oslavovať mohli. Amen.

13. marca.

Sv. Nicefor.

Sv. Rehor dozvedel sa jednúc o Marseľskom biskupovi Serénovi, že tento, keď niektorých novoobrátených kresťanov videl klaňať sa pohanskou obyčajou obrazom svätých, v prílišnej svojej rozhorčenosti tieto obrazy roztrhať a z kostola vyhádať rozkázal. Písal mu teda: «Nemal si dať zkažiť, čo nie ku klaňaniu, ale ovšem k poučeniu nevedomých kresťanov v kostole vystaveno bolo. Ponevác iná vec je, obrazom sa klaňať a i iná z udalosti obrazom predstavenej poznať, čomu sa klaňať máme.»

Takto učila cirkev katolícka od najstarších časov, a stále pri tom zachovávala obyčaj, mať v úctivosti obrazy, ktoré upomínaly na Ježiša Krista a jeho svätých. Lebo jako

modlitebnou knihou upamätovaní bývame na Boha a sväté osoby lebo veci, tak nám môžu i obrazy toto všetko v pamäť uvádzať. A jestli-že kresťan v úcte má sväté Písmo, lebo modlitebnú knihu práve preto, pretože mu je ona prameňom nábožných myšlienok, a keď každý rozumný človek vie si vážiť obraz jemu milých a vážených osôb práve preto, aby si uctil osoby, ktoré obrazy predstavujú: vtedy zaiste i katolícka cirkev len takým veciam učí, ktoré sa i so zdravým rozumom, i s city nezkaženého ľudského srdca a i s učením Spasiteľa nášho celkom srovnávajú, keď svojim veriacim odporúča, ba na srdce im kladie, aby v úcte mali obrazy predstavujúce im Spasiteľa Ježiša Krista a jeho priateľov, svätých totižto a vyvolených Božích.

Tohoto, na sv. Písme a ústnom podaní založeného článku viery, dľa ktorého obrazy Ježiša Krista a svätých Božích v úctivosti mať nielen smieme, lež i musíme, pridržal sa sv. Nicefor verne po celý svoj život, a neohrozene ho zastával i vyznával, mnoho zaň trpel, až napokon zaň i zomrel. Vedel on dobre, že Boh rozkázal Mojžišovi na púšti, aby s oboch strán archy úmluvy postavil obrazy cherubov, že rovne tak neskôr dal postaviť na púšti kríž otočený medeným hadom, jakožto predobraz sľúbeného Vykupiteľa Ježiša Krista. Keď teda Hospodin vydal prikázanie: «Neučiniš sebe modly ani žiadneho podobenstva, aby si sa mu klaňal», a týmto spôsobom zakázal Židom klaňať sa modlám tak, jako to robievali pohania, nezakázal im v úctivosti držať obrazy. Lebo veľký rozdiel je medzi klaňaním sa Bohu a úctou, ktorú preukazujeme svätým a vyvoleným Božím. Preto už i v katakombách, podzemných sklepeniach, kde prví kresťania, nesmejúc si ešte stavať verejné kostoly, potajomky a v úkryte odbavovali služby Božie, vidíme obrazy Ježiša Krista v podobe dobrého pastýra, jako i obrazy Panny Márie na dôkaz, že i za prvých kresťanských časov sväté obrazy v úctivosti držané boli. Ústné podanie nám krome toho sdeľuje, že sv. Lukáš evanjelista, zna-júc maľovať, viacej obrazov blahoslavenej Panny vyhotovil. Za celých sedemsto rokov nenapadlo nikomu urážať sa na úcte pre-ukazovanej obrazom. Až potom po sedemsto rokoch dosadli v Carihrade na trón cisá-rovia, ktorí oproti všeobecnej, až do ich časov panujúcej obyčaji a bez toho, žeby sa s biskupmi boli o to poradili, vydali zrazu cisárske rozkazy, nakladajúc, aby v chrámoch rovne tak jako po uliciach, ba ešte i v súkromných domoch všetky možné obrazy ztroskotané boli a zničené. V smysle tohoto rozkazu zničili cisárski úradníci nielen všetky obrazy svätých, ale pustili sa spolu i ukrutne prenasledovať všetkých ich ctiteľov. Toto zúrenie a prenasledovanie trvalo vyše sto rokov.

Toho času žil sv. Nicefor. Otec jeho, Theodor, bol tajomníkom cisára Konštantína, prímením Kopronima, najzúrivejšieho to nepriateľa sv. obrazov. Jaknáhle sa cisár tento dozvedel, že jeho tajomník Theodor, pridržujúc sa prastarého učenia cirkve katolíckej, obrazy Ježiša Krista, Bohorodičky a svätých Božích v dome svojom chová a v úctivosti ich má, ba že i proti bezbožným jeho úradníkom neohrozene vystupuje, dal ho mučiť a pozbaviac ho potom celého jeho majetku, poslal ho do vyhnanstva. Theodor zomrel vo vyhnanstve. Syn jeho však, Nicefor, matkou Eudoxiou vychovaný v cnosťach a najvýbornejšími učiteľmi vyučený v duchovných rovne jako svetských vedách, jaknáhle dorástol a do verejnosti vstúpil, získal si ihneď lásku a úctu spoluobčanov, ba rýchle nastalá povest' o mimoriadnej čistote života a o všestrannej jeho učenosti prenikla i k samému cisárskemu dvoru. Po smrti Kopronimovej

dosadnul na cisársky trón v Carihrade jeho syn Konštantín. Tento teda, súc i s matkou Irenou horlivý za čisté učenie, povolal Nicefora k cisárskemu dvoru a sveril mu ten istý vysoký úrad, ktorý predtým jeho otec bol zastával. Krátkym časom bol on vo veľkej priazni jako u cisára, tak i u matky jeho Ireny, pretože so svedomitou ochotnosťou plnil povinnosti svojho úradu. Pri tom zápasil neohrožene so zúrivými nepriateľmi sv. obrazov, tak že biskupi na VII. všeobecnom cirkevnom sneme, v záležitosti obrazov vydržiavanom, shromaždení, kde spolu i Nicefor čo cisársky plnomocník bol prítomný, napospol obdivovali jeho horlivosť i učenosť.

Po tomto sneme presvedčoval sa Nicefor vždy viac o márnosti tohoto sveta a zatúžil odriecť sa ho a utiahnuť sa od všetkej jeho vlády a slávy. Složiv teda vysoký svoj úrad, založil s niekoľkými rovno smýšľajúcimi mužmi kláštor na púšti, kde sa oddal modlitbe, zpytovaniu Píšem svätých a iným nábožným cvičeniam. Ani netušiac pripravoval sa on takto k novému, najvyšš dôležitému kroku na ceste svojho života.

Tým totižto časom (r. 806.) zomrel sv. Taráz, patriarcha carihradský. Na jeho miesto zvolený bol jednohlasne Nicefor. Pri svojej úprimnej pokore zdráhal sa on dlho prijať tento vysoký a s tak veľkou zodpovednosťou spojený úrad, až napokon starostlivosťou o cirkev svätú premožený a i prosbami veriaceho ľudu donútený, dal sa vysvätiť. Po čas vysvätenia držal ustavične v rukách knihu, ktorú bol o úcte k obrazom napísal a složil ju potom za oltárom do schránky, jakoby záloh svojho sľubu, že chce až do smrti neporušené udržať toto učenie cirkve o obrazoch. Stanúc sa takto patriarchom, dal sa horlivé rozširovať kráľovstvo Božie jak viery verným slovom, tak cnostným príkladom. V tom však zomrel cisár Konštantín a na jeho miesto zvolený bol roku 813. nový cisár, menom Lev. Tento, súc zaťatým nepriateľom svätých obrazov, snažil sa ich úctu vykoreniť všemožným spôsobom, najprv lstiou, potom i násilím. On sa nazdával, že prevede-li Nicefora lichotením a sľubami na svoju stranu, potom sa mu ľahko podarí previesť svoj bezbožný úmysel. Snažil sa teda sv. patriarchu premluviť, aby upustil od svojho učenia, lebo pravá viera zapovedá vraj i tak držať v úctivosti obrazy. Ale bohuverného hlavného pastiera nedotkli sa lstivé a úlisné slová cisárovi, tak jako ani neskoršie vyhrážky, i odpovedal mu prostosrdečne: «Darmo sa namáhaš, cisáru, lebo my na prastarom učení a podaní cirkve ničoho zmeniť nesmieme. Sväté obrazy držať a ctiť ich shoduje sa so svedectvom Písma a s najstarším obyčajom cirkve. Sami obrazoborci dovoľujú v úctivosti mať kríž jako i knihu sv. Evanjelia. Ale kríž a Evanjelium nie sú Kristus sám, lež len rozpomienka na neho, «podobná obrazom.» Cisár teda vidiac, že lichotením sv. patriarchu od cirkevného učenia neodvráti, chopil sa iného prostriedku a to síce takého, ktorý bol i cisára i kresťana na najvyšš nehodný. Bol totižto v meste Carihrade od pradávnych časov vystavený nad hlavnou bránou mesta veľký kríž s Ukrižovaným. Bezbožný teda cisár rozkázal vojakom sňať s tohoto kríža obraz Ukrižovaného a k verejnej potupe a pohoršeniu vláčiť ho mestom po blate. Keď na to Nicefor, neznajúc, že to cisársky rozkaz, pre takéto potupenie a zneuctenie obrazu Ježiša Krista žalobu pozdvihol u cisára a potrestanie bezbožných vojakov žiadal, tento ich nielen nepotrestal, lež naopak zakázal na budúce obraz Spasiteľa na staré miesto nad bránou postaviť a vôbec obrazy v úcte držať. Svätý náš predvidel, čo tu z toho nasledovať bude. Napomínal teda s jednej strany pravoveriacich

kresťanov zotrvať stále vo viere, a s druhej obrátil sa i sám dôverne k Bohu a prosil ho vrúcne o milosť, aby mu v týchto ťažkých okolnostiach nápomocným byť ráčil.

Cisár nemeškal obrátiť sa proti sv. patriarchovi tými najukrutnejšími prostriedkami prenasledovania. Nechcejúc trpeť jeho viery verného učenia, zakázal mu najprv kázať, a aby mu učinil nemožným vykonávať i ostatné sväté úkoly, zakázal mu používať pri službách Božích kostolných nádob, jakožto darovaných kedysi od cisárov. Napokon proti všetkému cirkevnému právu a poriadku naložil niekoľko nehodným biskupom, ktorí boli tak jako on nepriatelia obrazov, aby sa sišli a držali nad Niceforom súd. Títo sa v skutku sišli v cisárskom paláci, predvolali sv. Nicefora a vyzvali ho zrovna, aby zmenil svoje smýšľanie a učil podobne im, že sa sv. obrazy v úctivosti držať nemajú, lebo že ináč trestu neujde. Avšak pretože toto shromaždenie bolo proti všetkým zákonom cirkevným, Nicefor neohrožene odpovedal nehodným biskupom: «Kto vám dal moc predvolať ma pred seba, pápež alebo niektorý patriarcha ?» Na to im vysvetlil ich blud, upomenul ich na ich neprávosti a prečítal im oné cirkevné stanovy, dľa ktorých každý, ktokoľvek by sa opovážil osobovať si v cudzom biskupstve dajaké právo, upadá do cirkevnej kliatby. Oni však málo si všímali hrozieb a napomínaní svätého, a vyriekli nad ním samým kliatbu. Zároveň ho pozbavili úradu a zapovedali mu menovať sa ďalej patriarchom. Cisár sám najal proti nemu zákerníkov, ktorí ho mali zavraždiť. To sa im však nepodarilo, a preto ho cisár dal násilne odviesť do vyhnanstva. A tak bol Nicefor pre svoju vernosť, ktorou neohrožene zastával úctu k sv. obrazom, do ďalekého kláštora za morom odvečený. Roku 820. zomrel cisár Lev, a nasledoval po ňom Michal šleptavý. I tento podporoval obrazoborcov. Kňazov, nechcejúcich obrazy vyhádzať z kostolov von, dal prenasledovať, uvrhnúť do žalárov, tam biť, áno mnohých odsúdil i na smrť. Steny po kostoloch, na ktorých vymaľované boli buďto deje biblické, buďto skutky a utrpenie sv. mučeníkov, dal olíčiť vápnom, omazať blatom, alebo kladivom a sekerou roztrieskať. V takýchto okolnostiach zotrval sv. Nicefor i ďalej vo vyhnanstve, kým po 14 rokoch čo 70 ročný starec (r. 828) usnul sladko v Pánu v kláštore sv. Theodora, ktorý sám bol vystavil.

Pozostatky svätého dala cisárovná Theodora preniesť roku 846 do Carihradu.

Poučenie.

Ani jedno učenie cirkve katolíckej nenie bez úžitku, keď mu náležite porozumieme, verne sa ho pridržame a podľa neho život spravujeme. Užitočné je nám teda i to učenie, že obrazy predstavujúce nám osoby a udalosti svätých v úctivosti držať máme. Sv. Nicefor ťažké prenasledovanie trpel za hlásanie a neohrožené vyznávanie jeho. On volil zomrieť radšej vo vyhnanstve, nežli sa prehrešiť proti prastarému učeniu cirkve. Ty však, drahý čitateľu, môžeš pohodlne a bez obavy ctiť a v dome si držať obrazy svätých. Váž si a užívaj teda tohoto prostriedku k svojmu blahu. Lebo hľa! človeka jakoby dačo neustále pútalo k hrude tejto zeme; ved' sotva že si prišiel domov z kázne, alebo sotva že si sa pohrúžil vo svätú pobožnosť, tu čo chvíľa počne sa ti myseľ rozptylovať sem-tam svetom, a zrazu si roztržitý. A trebárs by si i prísne vzal pred seba, že sa budeš za dlhší čas zaoberať vecmi a udalosťami svätými, predsa ťa len i proti vôli pochytiť zas pozemské starosti, práce a roztržitosti, tak že ani nezbadáš, a znovu si v tomto pozemskom prachu ponorený. Či to teda nenie dobre, keď

buďto idúci z pobožnosti, alebo v robotný deň, keď večierkom unavený z poľnej práce domov sa vraciaš, uzreš na ceste tu sv. kríž, tam zas obraz najsvätejšej Panny v prívetivej kaplnke? Či sa ti nádra nenaplnia radostnými city, keď doma shliadneš na stene obraz, ktorý ti predstavuje nejaký svätý dej, alebo tvojho patróna, alebo sv. Cyrilla a Metoda, ktorí prví hlásali kresťanskú vieru našim pradedom? Jeden jedinký pohľad na takéto obrazy je často tichá a vrúcna kázeň a uvedie duši v pamäť všetko, čo bola v kostole videla a slyšala, alebo čo doma čítala, o čom premýšľala, a za čo prosila v modlitbách. Mnohý kresťan čerpal už potešenie a posilnenie v ťažkej nemoci, keď pri smrteľnom jeho zápase utkvelo mu oko na kríži, ktorý mu visel nad posteľou. Pohľad naň bol umorenej duši odpočinkom.

Modlitba.

Ó Bože, ktorý si nám stálosťou sv. Nicefora osláviť ráčil ono krásné učenie Tvojej sv. cirkve, ktorým nám sv. obrazy v úctivosti mať po dnes prikazuje, popraj nám milostivé, aby sme pohľadom na ne a vernou úctou k nim dľa tela a dľa duše k Tebe sa blížili a Tebe sa zalúbili. Amen.

14. marca.

Sv. Mathilda.

V sv. Mathilde vidíme opäť skvelý obraz kráľovny, ktorá i na tróne zachovala prostotu ducha, a nezapomnela na svoje ženské povolanie, lež za najväčšiu česť pokladala si v dome svojom byť pečlivou a účinnou kráľovnou.

Mathilda bola dcéra grófa Ditricha z Ringelheimu. Rodičia chcejúc dcéru svoju vychovať v bázni Božej, poslali ju na výchovu do ženského kláštora v meste Herforde, kde ona v kláštornej tichosti vedená bola ku všetkým tým cnosťam, jakými sa jej svätý život tak bohaté skveje.

Otto, vznešený vojvoda saský, uslyšav o vlúčnosti, nábožnosti a kráse Mathildinej, vyhliadol ju za manželku svojmu synovi Henrikovi, nazvanému pozdejšie ptáčnikom. Henrik teda, chcejúc sa presvedčiť, či všetko to, čo si celý svet o Mathilde pochvalného rozpráva, skutočne i pravda je, poslal po-tajomne svojho poverenika do kláštora na výzvedy. Tomuto sa pošťastilo nielen z blízka vidieť, ale i zkúmať chovanie sa Mathildine, a keď sa uspokojený s veselým posolstvom navrátil k vojvodovi domov, vybral sa Henrik so skvelým komonstvom na cestu sám a doraziac do kláštora, prosil prekvapenú pannu o ruku. Henrik bol muž mladý a udatný, ktorý nejednúc už dokázal svoju zmužilosť v bojoch krvavých. Rodičia a príbuzní Mathildini tešili sa teda napospol tomuto manželstvu. Svatba bola roku 913, pri ktorej mladá nevesta dostala do vena mesto Vallhausen so všetkým, čo k nemu prislúchalo. Za tri roky stala sa ona vojvodkyňou saskou, a o tri roky neskoršie kráľovnou nemeckou. A predsa ju skvelosť vysokej hodnosti nezaslepila, ba naopak márnosť a ničomnosť tejto svetskej slávy osvedčovala a pútala jej ducha tým viacej k Bohu; lebo čím vyššie stála ona pred ľuďmi, tým viacej ponížovala sa pred Bohom.

S manželom, ktorému v chrabrosti, zmužilosti a spolu i bohabožnosti nemohol sa rovnať žiadon mocnár, žila Mathilda v najsladšom šťastí. Boli oni oba vždy jedného srdca,

jednej mysle. Jakožto kráľovná nemiešala sa naša svätá nikdy do panovníckych prácí a záležitostí. Len na jedno právo robila si nároky, prosiť svojho manžela za milosť a odpustenie pre odsúdených. Toto robievala pri každej príležitosti. Ale keď prísny a spravodlivý cisár vzdor jej prímluve svoju mienku alebo vyneseny ortiel nezmenil, uspokojila sa v tichu tým, že splnila povinnosť, ostatné ponechala spravodlnosti a svedomitosti svojho manžela.

Manželov, spojených takto láskou ku Kristu, a zároveň láskou i milosrdenstvom k poddaným, požehnal Hospodin päťsto dietkami: tromi symni, ktorí menovali sa Otto, Henrik a Bruno, a dvoma dcérami. Mathilda oddala sa teraz s najútlejšou materinskou pečlivosťou výchove svojich dietok, rozniecujúc v nich plameň detskej pobožnosti k Bohu a vrelej lásky k bližnému. A pokým kráľ víťazné boje viedol s ďalekými nepriateľmi, kým on hranice svojej ríše šíril a krvavé nápady pleniach tenkrát po Nemecku Maďarov zmužile odrážal: pôsobila Mathilda jako anjel pokoja v tichej svojej domácnosti, pečovala o dietky, udržovala poriadok v dome, odievala a krmila chudobných, poučujúc ich pritom, jako majú byť oddanosťou do vôle Božej i v chudobe bohatými. Taktiež navštevovala nemocných a tešievala ich rozhovormi o trpiacom a umierajúcom Spasiteľovi na kríži, pozdvihujúc takto ich ducha k tejto studnici našej potechy a nádeje. Kde mohla, snímala, alebo aspoň obľahčovala putá zajatým, napomínajúc ich, aby sa usilovali úprimným pokáním zadosť urobiť za svoje hriechy.

Triadvadsať rokov účasťou bola Mathilda nezkaleného šťastia v láskyplnom manželstve, napokon musela okúsiť i jeho trpkosť. Roku 936. upadol jej manžel do ťažkej nemoce. Keď cítil, že sa jeho hodina blíži, sveril milovanej manželke tie najvážnejšie záležitosti a na koniec riekol: «Najvernejšia a najmilejšia manželko moja! Ďakujem Pánu nášmu Ježišu Kristu, že ťa na žive zanechávam, lebo nikto ešte nemal manželky vo vernosti stálejšej a vo všetkom dobrom zkusenejšej, než si ty. Ďakujem ti, že si hnev môj krotievala a vo všetkom dobrou radou ma podporovala. Často si ma privádzala k spravodlnosti, napomínajúc ma neustále, ujímať sa utlačených. Teraz porúčam všemohúcemu Bohu a prímluve svätých teba, naše dietky a svoju dušu, ktorá sa zanedlho s telom rozlúči. A keď cisár na to vskutku zomrel, vrhla sa Mathilda na kolená, odporučila dušu jeho Bohu, a dala hneď zaň slúžiť zádušnú sv. omšu. Po sv. omši vrátila sa do dvorany, kde mŕtvý ležal a nalezla tam pri ňom synov s najvyššími vojanskými vodcami shromaždených. I vrhnúc sa na kolená k nohám mŕtvému manželovi, rozplakala sa horko. Potom vstanúc obrátila sa ku svojim trom synom, z ktorých dvaja, Otto a Henrik, hádali sa o korunu už nad mŕtvolou otcovou, a oslovila ich hlasom prenikavým: «Synovia moji najmilejší! dobre si zaštepte do srdca, čo tu vidíte. Bojte sa Boha a ctite ho vo všetkom, pretože v jeho rukách leží život i smrť i tých najmocnejších panovníkov. Ach, prestaňte sa hádať o pozemské pocty a hodnosti! Rozvážte si to pri pohľade na túto mŕtvolu a pozrite na tento koniec všetkej pozemskej slávy. Šťastlivý a múdry je jedine ten, kto po tom túži, čo večne trvá. Nezanášajte sa starosťou, na ktorého z vás obráti svet oko a komu dá prednosť, lež pamätajte na slová múdrosti božskej, že kto sa povyšuje, bude ponížený, a kto sa ponízuje, bude povýšený! A čo takto nábožná matka radila synom, chcela hneď i sama skutkom dokázať. Složila teda bez odkladu oblek cisárovnej príslušný, utiahla sa do svojich izieb, kde sa oddala modlitbe a prísny kajúcim skutkom.

Často v noci zobudila služku, šla s ňou do kostola, kľáčala pred najsvätejšou Sviatosťou do rána a potom opäť v tichosti a potajomne vrátila sa domov do svojej izby.

Avšak sv. Mathilde bolo u Boha usú-deno, okúsiť ešte i trpkéjšie zkúšky. Synovia jej žili v neustálych rozbrojoch. To ranilo nadmieru jej materské srdce, preto ani neprestávala modliť sa k Bohu, aby jej synov osvietil. Spor napokon bol vyrovnaný. Otto sa stal kráľom, a Henrik vojvodom bavorským. Ale Mathilde ani potom nebolo popriano, požívať na dlho nezkaleného šťastia.

totiž ovdovela, mala najväčšiu radosť v tom, keď chudobným udeľovať mohla almužnu. Rada podporovala každého núdznego a nezapomínala ani na kostoly a kláštory. Lichotiví nádvorníci, ktorým dobročinnosť kniežat býva trňom v oku, jestliže len neslúži ich vlastnému lakomstvu, počali roztrusovať povest', že vraj stará kráľovná po smrti cisárovej shabala veľké poklady, ktoré teraz rozhadzuje medzi lenivých vraj mníchov a mnišky a medzi všelijakú tulácku háved'. Otto uveril pomluvám a v porozumení s bratom Henrikom odobral matke všetky dôchodky i statky a chcel ju násilne vsadiť do kláštora za mnišku. Tento synovský nevďak bol pre Mathildu trpký kalich, ona však pila z neho s oddánosťou do vôle Božej, pretože ako pra vila, sama si ho naplnila. A nikdy neuká zala sa šľachetnejšou a vznešenejšou, neži teraz v tomto utrpení — ona, bývalá cisá rovná, matka kráľa nemeckého v najväčšej núdzi a chudobe! a to pre jej lásku k Bohu a milosrdenstvo k bližným. Ale ona znášala toto všetko trpezlivo, ani nedovolila nikomu zle hovoriť o jej synoch. «Otto, hovorievala, zachodí so mnou tak, jako som si zaslúžila — môjmu však Henrikovi odvrátil srdce odo mňa. Opustená takto celým svetom utiahla sa na osamelé miesto vo Vestfaloch a tam žila ďalej svoj bohumilý život.

Tu sa všemohúci Boh zaujal ťažko zkúšanej matky, pokáral jej synov všelijakými nehodami, až sa im konečne otvorily oči. Na prosbu svojej manželky poslal najprv Otto biskupov a grófov, aby utrápenú matku priviedli nazpät'. Sám jej potom šiel v ústrety, padol pred ňou na kolená a prosil za odpustenie. Ona však, obejmúc ho, pravila: «Uspokoj sa; keby som toho mojimi hriech ami nebola zaslúžila, nebolo by sa mi to prihodilo.» Za nedlho nasledoval i Henrik príklad bratov a napozatým nekalilo nič ich vzájomnú lásku.

predtým s pomocou svojho manžela a teraz s pomocou svojho syna založila sv. Mathilda viacej kláštorov tým cieľom, aby Boh takto mal viac pobožných sluhov v krajine a sväté svoje požehnanie tým hojnejšie rozlieval v nej. Zvláštnou péčou zanášala sa nadovšetko o ženský kláštor v Quedlinburgu, kde pri boku svojho manžela pochovaná byť chcela. Tento teda kláštor dostaviť, dorastajúcich vnukov a vnučky svoje vychovávať, vidieť lásku a poctu, jakými ju teraz vyznačoval syn, veľký cisár Otto, bolo jej radosťou a potešením v zošlom jej veku. Roku 965. vrátil sa Otto z Talianska do svojich krajín a pospiechal k bratovi svojmu, arcibiskupovi Kolínskemu. Tu ho čakaly staručká matka a dcéra, vydatá kráľovná francúzska. Boly to dni radosti a rozkoše! Mathilda zaviedla ztadiaľto cisára, svojho syna, do Nordhausenu, aby mu ukázala kláštor, ktorý bola založila. Tu sa matka so synom poslednýkrát videla. V deň, keď sa mali rozlúčiť, boli ešte raz oba prítomní pri omši svätej. Po svätej omši sprevádzala matka milovaného syna ku hlavnej bráne kostolnej a tu ho ešte jednúc s hlasitým

nárekom objala. Cisár vymanil sa napokon z objatia plačúcej matky a vyšvihol sa na koňa. Mathilda pohliadnuc ešte za synom a vrátiac sa do kostola nazpät, vrhla sa na kolená a ľúbala miesto, na ktorom tu pred okamihom spočívala noha cisárova. Ktosi z komonstva povedal to Ottovi, načo tento ihneď s koňa skočil, pribehnul k matke a oslovil ju láskavé: «Matko drahá, jako sa vám odslúžim za toľkú lásku?» Ona však pozdvihnúc sa z miesta, kde kľáčala, požehnala syna a rozlúčila sa s ním, rieknuť: «Cestuj s Bohom, a keďby si v tomto smrteľnom živote nemal viac uzrieť obličaj môj, nezapomeň vyplniť túžby duše mojej nesmrteľnej.

Od tohoto času cítila Mathilda, že sa pomáľy blíži k smrti. Preto odcestovala do Quedlinburgu, kde sa chcela dať pochovať po boku svojho manžela. Sv. sviatosti prijala z ruky svojho vnuka Vilhelma, arcibiskupa mohučského. Chcejúc mu dať niečo na pamiatku, pýtala sa abatysse, či ešte niečo z jej majetku zbýva? «Nič», odpovedala táto, «leďa niekoľko plachiet, ktoré ste určili sebe do rakve.» — «Tedy mu ich len dajte, bude ich potrebovať skorej nežli ja», pravila na smrť nemocná svätá. A hľa, mala pravdu. Arcibiskup na zpiatočnej ceste neočakávane onemocnel a i zomrel; po ňom za nedlho Mathilda. V deň svojej smrti kázala si na zem rozostreť žinené rúcho, dala sa položiť naň a hlavu posypať si popolom, praviac: «Nesluší sa kresťanovi umreť ináč, nežli v kajúcnom rúchu a popole. Prežehnajúc sa na to svätým krížom, usnula sladko v Pánu dňa 14. marca práve v tú hodinu, kedy každodenne zvykala almužnu rozdávať chudobným.

Poučenie.

Sv. Mathilda presvedčená bola o tom, že skrze rehole požehnanie Božie prijde do jej krajín. Smýšľala ona v tej veci rovnako so sv. Rehorom, so všetkými svätými a pravoveriacimi kresťanmi starých i nových časov. Len kacíri a neverci neostýchajú sa vystupovať proti reholám pri každej príležitosti a mníchov i kňazstvo vysmievať. S kýmže držíš ty, drahý čitateľu?

Sv. Mathilda založené od nej kláštory nadala bohatými statkami, aby kňazi mohli slúžiť Pánu v pokoji, bez starosti o výživu. A týmto sa ona nielen nestala chudobnou, lež badala často, že jej pozemské statky jakoby zázračným spôsobom sa rozmnožovali. Čo ale riecť mám o takých kresťanoch, ktorí po cirkevných statkoch lakomým okom hľadajú? Ktorí plnými ústami do sveta vykrikujú, že vraj biskupom, farárom, kláštorom treba statky shabať? Ktorí i zákonmi i prastarými právami poistené poplatky duchovným svojim pastierom splácať sa zdráhajú? Čo iného, nežli že takýmto jednaním odcudzujú si požehnanie Božie, áno hnev Boží uvažujú na svoj majetok i na svoju dušu. Lebo nepravosť spáchanú proti sluhom Božím váži Boh ako spáchanú proti sebe samému.

Sv. kráľovná ustúpila nahnevaným a zlostným synom, a opustila kráľovský dvor. Keď ju však povolali znovu, vrátila sa zpiatky, chcejúc dokázať, že je hotová spáchanú na nej nepravosť zabudnúť a všetkým zo srdca odpúšťa. Preto drahý čitateľu, vidíš-li, že sa dakto na teba hnevá, ustúp mu; udus hnev, mlč, alebo keď mluvíš, mluvi s nahnevaným vládne. Protivné jednajúc povzbudzuješ protivníka ešte viacej k hnevu a zavdávaš mu príčinu k iným snáď ešte väčším hriechom. I malý oheň, keď sa doňho dúcha, rozvtrí sa väčšími. Taktiež, keď sa protivíme nahnevanému, jako by sme dúchali do ohňa.

Sv. Mathilda úplne odpustila synom ich previnenie. Podobne musíš jednat' i ty, drahý čitateľu! Lebo jestli si pred seba bereš, že protivníkovi chceš síce odpustiť, ale nechceš zabudnúť učenú ti krivdu, že mu nechceš zapríčiniť nič zlého, ale ani dobrého nič preukázať, že sa nechceš na ňom pomstiť, ale ani jakživ nič viacej s ním mať nechceš, takéto tvoje odpustenie nemá žiadnej platnosti pred Bohom. Ponevác takto neučil Ježiš Kristus. K tomu pováž, jako by to s tebou vyzeralo, keby sa Pán Boh podobne proti tebe choval, ktorého si ty ovšem častejšie a ťažšie obrazil, nežli teba tvoj bližný.

Modlitba.

Ó Bože, ktorý si vznešenej kráľovnej sv. Mathilde poprial milosti, že úplne odpustila a zapomenula všetky neprávosti, ktoré spáchali na nej vlastní jej synovia, ráč aj nám láskavé udeliť daru tvojej milosti, aby sme i my, odpúšťajúc viny naším viníkom, úplne účastnými sa stali odpustenia našich hriechov a i večnej odplaty v sláve nebeskej. Amen.

15. marca.

Sv. Longin, vojak a mučeník.

Nekonečnej láske božského Vykupiteľa nebolo dosť na tom, že za nás na kríži zomrel, on chcel, aby ešte i najsvätejšie jeho srdce, sídlo najdokonalejšej lásky, prebodnuté a otvorené bolo. Takto to predpovedali od prastarých časov proroci. Najláskavejší Spasiteľ chcel nám týmto dať na vedomie, že jeho srdce každému, ktokoľvek v láske a ľútosti k nemu prichádza, je otvorené, a že všetci utrpení, potechy zbavení nájsť môžu v ňom prítulok ku potešeniu.

Sv. Ján evanjelista, opisujúc preboľastnú smrť Spasiteľovu, hovorí doslovne: «Jeden zo žoldnierov kopijou otvoril mu bok a hneď vyšla krv i voda.» Žoldnier alebo vojak tento menoval sa dl'a ústneho podania Longinus. Spisovatelia, ktorí nám opísané životy mučeníkov a svätých Božích zanechali, tvrdia, že sa Longin narodil v Cesarei, že bol poddôstojníkom v rímskom vojsku a k tomu i vyzvedačom Piláta, ktorému všetko donášal, čokoľvek sa prihodilo v Jeruzaleme a v okolí. Bol on muž spoľahlivý v službe, ale boľavých očí, prečo sa mu súdruhovia neraz posmievali. Bol prítomný pri odsúdení Ježiša Krista, ľutoval ho a držal ho spolu s Pilátom za nevinného. Ale keď Spasiteľ vzdor svojej nevinnosti na smrť bol odsúdený, musel Longin celý vojanský sprievod viesť, a na hore Kalvárii stáť na strážii u kríža. Trpezlivo znášané muky Ukrižovaného, zatmenie slnca a nastalé zemetrasenie mohutný dojem učinily na neho. A vieme, že keď božský Vykupiteľ ducha svojho vydal, pohanský stotník, silou zázrakov premožený, zvolal: «Veru to Syn Boží bol!» a preto zdráhajúc sa ďalej slúžiť nepriateľom Kristovým, zosadol s koňa, odložil kopiju a podal ju Longinovi. Tento ani nepomysliac čo robí, keď videl katov lámať železnými drúkami kosti obom lotrom, otvoril držanou v ruke kopijou ľavý bok Spasiteľovi, a sotva že kópiu vytiahol z rany, počala z nej valiť sa krv i voda. V tomto okamžení bol pohan Longin osvietený svetlom milosti, a uznal Ježiša Krista za pravého Boha. V rozpakoch však išiel rovno k Pilátovi rozložiť mu, čo sa prihodilo. Od Piláta išiel strážiť hrob Ježiša Krista, a ostal tam, kým tretieho dňa anjel veľký kameň s hrobu neodvalil. I videl Spasiteľa slávne z mrtvých vstať. Na to hlboko pohnutý oznámil Pilátovi, čo sa u hrobu stalo. Pilát, vidiac Longina tak náramne pohnutého,

napomenul ho, aby mlčal, lebo ináč že vystaví sa hnevu i prenasledovaniu židovského kňazstva. Longin však nemohúc ďalej odolať moci uzrených zázrakov, vyhľadal v Jeruzaleme sv. apoštolov a spolu ešte s dvoma vojakmi, ktorí tiež prítomní boli pri ukrižovaní Ježiša Krista, dal sa vyučiť vo viere kresťanskej. Po zoslaní Ducha svätého obdržal sv. krst. Na to sa odobral i s dvoma súdruhmi domov do svojej vlasti a rozprával všade bez ostychu, jako Ježiša Krista na vlastné oči z mrtvých vstať videl, a že tento je pravý Vykupiteľ sveta. Na jeho reči obrátili sa mnohí na vieru kresťanskú. Toto sa dostalo konečne i židovským kňazom k ušiam, ktorí bojac sa očitého svedka tejto udalosti, ktorú oni všemožne tajili, obžalovali Longina u rímskej vrchnosti, že vraj potajomne uskočil z vojska a teraz ľud proti vrchnostiam búri. Pohanský súd odsúdil Longina následkom tejto obžaloby na smrť a aby ortiel na ňom i splnený byť mohol, vyslaní boli vojaci lapiť ho.

Dozvediac sa Longin božským vnuknutím, že sa mu blíži hodina mučeníckej smrti, vybral sa v ústrety vyslaným na neho vojakom a pýtal sa ich, koho hľadajú ? Odpovedajúcim, že Longina, riekol: «Podťte so mnou, ukážem vám ho.» I zaviedol ich k sebe domov a hostil ich štedro celé tri dni. Medzitým vystrojil poslov k svojim dvom súdruhom, dajúc im vzkázat', aby prišli k nemu a podstúpili spolu s ním smrť mučenícku za Krista. Keď títo skutočne prišli a osvedčili sa byť hotovými zomrieť s ním, predstúpil Longin pred svojich host'ov a riekol: «Ja som Longin, ktorého hľadáte, splňte na mne vaše rozkazy.» Uslyšiac vojaci túto reč, zarmútili sa veľmi, pretože im ťažko padlo, pripraviť teraz ukrutne o život svojho štedrého hostiteľa. Tu sa Longin obliekol vo sviatočné rúcho a riekol hlasom pozdvihnutým: «Kolké to šťastie, môcť sa dostať k nevinnej lalii, ktorá na dreve kríža uvädla, môcť sa stať účastným tej milosti a lásky, ktorá na kríži prisľúbila rajske radosti obrátenému lotrovi a môcť brať podiel na sláve toho, ktorý tak oslávený z hrobu povstal. Splňte vy vaše rozkazy, lepšie sa mi za pohostinstvo odslúžiť nemôžete.

Vojaci, ktorí si svätého veľmi zamilovali, zdráhali sa zbaviť ho života. Ale pretože Longin svoju ochotnosť neustále osvedčoval a pritom sa i báli, že jestli daný im rozkaz nesplnia, ťažkému trestu neujdú, odhodlali sa konečne sv. vyznavača usmrtiť. Longin teda, plný radosti, obliekol sa do bieleho rúcha, pomodlil sa, poľúbil súdruhov, napomenul ich k vytrvalosti a s veselou mysl'ou podložil hlavu k smrteľnej rane.

Uťatú hlavu mučeníkovu vztýčili vojaci na oštep a doniesli ju do Jeruzalema na znak splneného rozkazu. Židia takto upokojení hodili ju do mláky, kde za dlhý čas ležala neporušená. Žila však toho času istá chudobná a slepá vdova. Opustená svetom umienila si, ponavštevovať miesta, kde Spasiteľ trpel, aby hľadala tam potešenia a posilnenia. Mala jedinkého syna, ktorý ju na tejto ceste doprevádzal. Tento jej však úbohej cestou zomrel. Zronená zármutkom a materinskou boľasťou celá skl'účená usnula. Tu sa jej, jako to sdeľuje podanie, sv. Longin vo snách zjavil, tešil ju, rozpovedal jej svoje umučenie, a poučil ju, že sa teraz na odmenu v nebi nachodí. Napokon ju napomenul, aby vyhľadala a s úctou pochovala jeho hlavu, a ukázal jej vo snách i miesto, kam ju pred časom Židia hodili. Jasná sa teda vdova zobudila, celá potešená prosila dobrých ľudí, aby ju zaviedli na miesto, ktoré jej mučeník označil. Tu potom hľadala a skutočne i našla hlavu zcela neporušenú. A jakmile sa

jej dotkla, prehliadla ihneď na obe oči. Všetci, ktorí tento zázrak videli, chválili a zvelebovali Boha, ktorý takto oslavuje verných sluhov svojich.

Kopija, ktorou Longin prebodnul svätý bok Vykupiteľov, prechováva sa v Ríme v chráme vatikánskom.

Poučenie.

Úcta najsvätejšieho Srdca Ježiša Krista nenie nič iného, než úcta rozpomienka a vrúcné i vďačné rozjímanie o nekonečnej добрote a láske božského Vykupiteľa. Lebo veď srdce je sídlo a prameň lásky a všetkého smilovania. Všetky milosti, ktoré nabývame sv. sviatosťami, ktorých stávame sa účastní modlitbami a požehnaním cirkve, z tohoto prameňa vyvierajú, pretože pôvod svoj berú v nekonečnej láske Vykupiteľovej. Tento prameň, táto studnica otvorená bola na hore Kalvárii kopijou sv. Longina.

Sv. otcovia, menovite sv. Augustín, vykladajúc slová sv. evanjelistu, že «jeden zo žoldnierov otvoril bok Ježišov kopijou», trefne upozorňujú na to, že evanjelista nepraví: prebodnul alebo preklal, lež otvoril, a učia, že nám týmto činom poistený bol prístup k duševnému životu, pretože sa nám odtiaľ prúdia milosti svätých sviatostí, bez ktorých nenie pravého života. V tomto smysle je teda pobožnosť k najsvätejšiemu Srdcu Pána Ježiša, najčistejšiemu to prameňu lásky a všelikých milostí, tak stará, ako sama kresťanská viera. Svätí a vyvolení Boží vykonávali skutkom túto pobožnosť po všetky časy. Celou však cirkvou a slávnostným spôsobom počala sa ona rozširovať teprv odo troch stoviek.

Príčinu k tomu zavdala nasledujúca udalosť. V jednom kláštore vo Francúzsku žila istá veľmi nábožná panna, menom Margaréta Alacoque (Alakok). Táto chovala sa s nevýslovnou pobožnosťou k najsvätejšej Sviatosti oltárnej. Keď jednúc v pobožnosti pohrúžená pred oltárom kľáčala, zjavil sa jej božský Vykupiteľ, ukázal jej svoje božské Srdce, vôkol plameňom ožiarené, priehľadné ako krištál, a skvejúce sa ako slnce. Otvorenú ranu bolo dokonale videť Bola ona obložená trňovou korunou, nad ňou postavený kríž. «Hľa», pravil Spasiteľ ku panne, «pohliadni sem na toto Srdce, ktoré tak milovalo všetkých ľudí, že sa ztránilo za nich, aby im ukázalo lásku svoju. Miesto vďaku však mnohí sú proti mne nevďační, pohŕdajú mnou, a zneuctujú ma vo sviatosti lásky.» Pod oktavou Božieho Tela poznove zjavil sa Vykupiteľ panne, poznov ukázal jej svoje Srdce a rozkázal jej starať sa o to: aby vždy v piatok po oktáve Božieho Tela zvláštna slávnosť k úcte jeho Srdca slávená bola. Spolu jej oznámil, že všetci, ktorí ctia jeho najsvätejšie Srdce, účastní budú všetkých jeho milostí.

Margaréta sdelila udalosť túto svojmu spovedníkovi. Za krátky čas dozvedeli sa o tom biskupi a nariadili prísne vyšetrovanie. Ponevác však pravdivosť udalosti i zázrakom bola potvrdená, stalo sa, že pobožnosť k najsvätejšiemu Srdcu Ježiša Krista za krátku dobu rozšírila sa po celej cirkvi.

Nesčíselné sú milosti, ktorých účastníkmi stávajú sa zvlášte tí, ktorí zapísaní sú do braterstva najsvätejšieho Srdca Ježiša Krista. Prístup preto i ty, dušo kresťanská, do tohoto braterstva; i tvoje srdce chce milovať, i ty chceš srdce, ktoré by si milovať mohol. Ktoré však srdce je lásky tvojej hodnejšie, nežli najkrásnejšie, najčistejšie, najláskavejšie Srdce Ježišovo, ktoré ťa nekonečne miluje a plné je smilovania!

Modlitba.

Popraj nám všemohúci Bože, aby sme i my skrze prímluvu sv. Longina vo všetkých svojich útrapách našli k svojemu potešeniu onú cestu, ktorú sv. Longin kopijou nám prekliesnil k Srdcu najsvätejšieho Syna Svojho, Pána nášeho Ježiša Krista. Amen.

16. marca.

Sv. Julián, mučeník.

Sv. Julián narodil sa v meste Anazarbe v Cilicii. Otec jeho bol pohan, matka však pobožná kresťanka, ktorá syna svojho od útleho detinstva vyučovala v spasonosnom učení Ježiša Krista. Pre svoju učenosť, nepoškvrnený život a zvláštnu horlivosť vo viere, Julián už čo mladý človek, oproti tehdašej obyčaji, vysvätený bol za kňaza.

Jako kňaz účinkoval učením a príkladom svojím s veľkým úspechom ku spaseniu sverenej jemu obce, tak že ho veriaci mali v najväčšej úctivosti. Avšak práve táto úcta k nenávisti povzbudila pohanov, ktorí len príležitosti a príčiny hľadali, aby zmámiť mohli nevinného Juliána. A táto príležitosť len skoro sa im naskytla. Cisár Dioklecian vydal totižto ukrutný rozkaz s tým úmyslom, aby kresťanov lebo zväbením od viery alebo hroznými mukami vyhladil s povrchu zeme. V smysle tohoto rozkazu počal i miestodržiteľ v Cilicii zúriť proti kresťanom, a pretože vedel, že hlavou kresťanov v podriadenej mu krajine je kňaz Julián, obrátil celú svoju pozornosť proti nemu, dal ho zajať a k súdu predviesť.

Ukrutný miestodržiteľ mohol sa síce už pri prvom výsluchu presvedčiť, že nezlomnú stálosť horlivého kňaza nepremôže obyčajnými prostriedkami. Predsa však úfal, že Juliánovu stálosť podlomí dlho trvajúcim a neustálym trýznením. Preto ho neodsúdil hneď na smrť, lež za celý rok dal ho vláčiť v okovách s miesta na miesto, hneď tu, hneď zase tam novému súdu ho predstaviac. Darmo však vyhrážali sudcovia najukrutnejšími mukami: Julián vždy len to mal na jazyku, že verí v Pána Ježiša Krista, a bohov pohanských nenávidí. Vzdor tomu pochabý miestodržiteľ kochal sa pri každom výsluchu nádejou, že svätý napokon neustávajúce toto trýznenie, toto boľastné vláčenie s miesta na miesto, toto hanobenie a potupovanie zunuje a pod bremenom toľkých múk skôr-neskor klesne. Ale jako zlato čím dlhšie sa v žeravom ohni topí, tým je čistejšie a skvelejšie, tak i duch nezlomného mučeníka, túžiac po nebesiach, očisťoval sa z krehkosti pozemskej, stálosť a trpezlivosť jeho zrastala, horlivosť jeho sa zmáhala, tak že pozdvihujúc sa vždy výšej k Bohu, za najväčšiu česť a slávu pokladal, trpeť a umreť za Spasiteľa Ježiša Krista.

Darmo zaslepený miestodržiteľ nazdával sa, že keď sv. mučeníka takto trápiť a ustavične v potupu uvádzať bude, tým kresťanov odstraší vyznávať vieru, pohanov naopak len k väčšej nenávisti proti nim povzbudí. Z nariadenia Božieho stal sa pravý opak. Veď jako voňavý kvietok naplňuje povetrie ľúbeznu vôňou dokola, a nosíme-li ho s miesta na miesto, ide za ním ľúbeznejšia vôňa: podobne stalo sa i so sv. Juliánom, ktorý vláčený súc po celej Cilicii, všade ohlasoval so sv. Pavlom: «Chvála buď Bohu, ktorý mi vždy dáva víťazstvo v Kristu a vôňu známosti svojej rozširuje skrze mňa na každom mieste.» Miestodržiteľ uvil týmto len slávnejšiu korunu sv. mučeníkovi, pretože takto svet nielen dlá doslychu o jeho

svätom boji zvedel, ale ho videl na vlastné oči. Tak boli kresťania príkladom jeho posilnení vo viere, a z pohanov premnohí, súc prinútení obdivovať jeho stálosť a vytrvalosť, otvorili oči a poznali i prijali pravdu spasenia.

Takýmto činom ztratil miestodržiteľ sám trpezlivosť prv, nežli by sa mu bolo podarilo otriasť a zlomiť stálosť sv. mučeníka. Svolal teda v meste Egei nový súd, ktorý mal uložené ešte raz rokovať nad Juliánom. Ale keď sv. mučeník i pred týmto súdom vieru svoju stále vyznával, oborili sa naň suroví kati, jako ľutá zver, železnými háky trhali mu mäso z tela, lámali kosti, bili a pálili ho žeravým železom. On medzitým pri všetkých mukách vždy len to odpovedal, že verí v Ježiša Krista.

Keď teda pohanský ukrutník videl, že miesto víťazstva nad svätým získa si len hanbu pred ľuďom, počal sa rozmýšľať, jakou smrťou by ho zo sveta sprevadiť mohol, ktorá by bola opravdu strašne ukrutná. I našiel tomu spôsob. U Rimanov bola ustanovená taká pokuta smrti na otco-vrahov, že sa vrchnosti ostýchaly upotrebovať ju pre jej prílišnú ukrutnosť. Miestodržiteľ teda naložil, aby Julián usmrtený bol týmto spôsobom. Katovia doniesli bez odkladu veľké vrece, nasypali doň piesku, vpustili ta jedovatých hadov, škorpionov, jašterice a iné ohavné zemeplazy, napokon hodili ta i doráňaného na celom tele Juliána a vrece zašijúc hodili do mora.

Vlny morské vyhodily časom sväté telo na breh. Kresťania ho pochovali v tichosti na ctihodnom mieste. Pozdejšie preniesli ho do mesta Antiochie a zložili v kostole, jemu ku cti vystavenom.

Poučenie.

V reči, ktorú sv. Ján Zlatoustý držal na pamiatku sv. Juliána, odporúča nám úctu, ktorú k sv. mučeníkom chovať máme, nasledujúcimi slovy: «Tak teda pohltilo ho (sv. Juliána) more, nie však, aby v ňom zahynul, lež aby si vydobyl korunu a umučené svoje telo doniesol nám nazpät korunované. Toto je ovšem najdrahší poklad, jakým len vládžeme, pretože je nám prameňom nepočtých milostí. Boh delí sa s nami o svojich mučeníkov; lebo kým ich dušu k sebe prijíma, telo ich ponecháva nám, aby sme tu v jejich svätých pozostatkoch mali pomníky ich nepod-vratnej cnosti, — a i povzbudenie k nej. Veď spatrí-li človek čo len krvavú zbraň arcibiskup. zmužilého víťaza, príjde ľahko do ohňa i sám, a hotový je vrhnúť sa do boja, lebo už púhy pohľad na víťaznú zbraň rozneti jeho zmužilosť a oduševní ho k podobne chrabrému skutkom. My však vo sv. pozostatkoch spatrujeme nie tak nástroje, ktorými svätý trpel, lež vlastné telo mučeníkovo, ktoré hodné bolo dokrvácať za Krista. Jako by sme teda, čo hneď ináč bojazliví, nemali sa takto oduševniť za našu svätú vieru a za cnosť? Či podobný pohľad nemusí jako strela preraziť naše útroby a povzbudiť nás k podobným zápasom? Veď Boh zaiste len preto necháva nám telá oslávených svätých, aby nás povzbudil k spasonosnému rozjímaniu a k dôkladnému napnutiu našich krehkých síl. Mučeníci i tak nie sú utisknutí na naše zvelebovanie, pretože Boh sám zvestuje ich velebnosť nebeským oslávením i zázrakmi. Ich sláva skutočne nepochádza od ľudí, lež od Boha. Čo som teda povedal o sv. Juliánovi, nemienil som povedať k jeho zvelebeniu, lež radšej k vašemu povzbudeniu. Musíme teda nielen putovať k pozostatkom sv. mučeníkov, ale hlavne a predovšetkým musíme mučeníkov nasledovať. Lebo mučeníkov opravdivé len vtedy ctíme, keď nielen

chodíme za ich pozostatkami, lež keď spolu usilujeme sa nasledovať i stálosť ich a vytrvalosť. Toto je cieľ, ktorý sv. cirkev pri úcte ku svätým vystavuje, a ktorý úcte tejto teprv opravdivú a vysokú cenu dáva.

Modlitba.

Všemohúci Bože, ktorý si slávneho mučeníka Svojho toľkou horlivosťou a stálosťou vo viere ozdobil, popraj, prosím, i mne milosti, abych príkladom sv. Juliána povzbudený, hotový bol radšej zomrieť, nežli neverným stať sa Synu Tvojmu, ktorý s Tebou a s Duchom svätým žije a kraluje na večné veky vekov. Amen.

17. marca.

Sv. Gertrúda.

Boh je čirá láska a preto medzi ním a láskou trvá tajemný úzky sväzok. S milujúcou ho dušou spája sa on svojimi milosťami, a ona zase spája sa s ním vrelou túžbou, zaľúbiť sa jedine jemu, a jemu samému žiť i umrieť. Túto obapolnú lásku predstavuje nám pred oči život sv. Gertrúdy.

Sv. Gertrúda narodila sa roku 631. v osade Landen v Brabante. Otec jej menoval sa Pipín a bol hlavným nádvorným kráľom austráskych a matkou jej bola sv. Itta, ináč Iduberga. Pod očima svätej svojej matky rástla sv. Gertrúda v nevinnosti a svätosti tak ľúbezne, ako pôvabná ruža, a tak čistotné, ako biela lalia až do dvanásteho roku. Z jasného jej oka vyzeral vtipný rozum, a jej chovanie javilo toľký pôvab a ľúbeznosť, že už v tomto príliš mladom veku neušla pozornosti najprednejších šľachtických mladíkov a nejednému srdce okúzli. I stalo sa jedného dňa, že Pipín pristrojil kráľovi Dagobertovi a hodnostárom ríše veľkú hostinu. Tu keď potom veselosť všetkých ovládala a pohár výborného vína jazyky všetkým porozvážoval, vystúpil syn istého kniežat'a a verejne prosil kráľa Dagoberta a i samého otca Pipína o ruku Gertrúdinu. Na otcov rozkaz vstúpila i nevinná panna do dvorany, kde veselí hostia stolovali. Sám kráľ, keď ju zočil, potešil sa jej a pochvál iv jej krásu, ukázal jej statného mladíka. A bol to ozaj mladík šumný, oblečený v rúcho sametové a hod-vábne, a so šíje vysely mu ťažké reťaze zo zlata a striebra. Všetci prítomní s napnutím a zvedave obdivovali krásneho mladíka a pôvabnú pannu; a sám kráľ jej krásou dojatý, obrátil sa ku Gertrúde a predložil jej otázku: či statného mladíka prijíma za ženícha. Nevinná panna, neočakávanou otázkou zarazená, zapýrila sa zprvu, ale potom, pozrúc bojazlivo dokola, rečie: «Nechcem ani toho, ani koho iného, pretože som sa zasnúbila Ježišu Kristu.» S tým sa chladno odvrátila a utiahla od spoločnosti. Všetci prítomní stáli celí udivení nad jednaním Gertrúdiným, hostina trvala síce ďalej, nikto však nehovoril viacej o ženách a pannách.

Roku 639. zomrel Pipín. Po smrti manželovej vystavila Itta, svätá matka Gertrúdina, pekný kláštor Mivelles v Brabantsku a zasvätila sa v ňom spolu i s dcérou Oertrúdou Bohu a venovala mu ešte i celý svoj vdovský majetok. Z obavy, žeby jej príbuzní pokúsiť sa mohli, odňať jej milovanú dcéru Gertrúdu, dosavádnú chlúbu celej rodiny, ostrihala jej hneď pri vstupe do kláštora bohaté a krásné vlasy tak, že jej z nich len podoba venca okolo hlavy ostala. Biskup blízkeho mesta Maastrichtu, menom Amandus, položil jej na hlavu závoj

mníšky. Slávnostným takto sľubom zasvätila nebeskému svojmu Ženíchovi panenské srdce i panenské telo. Bola to pekná a svätá obeť! A Gertrúda odovzdala sa jej s tak úprimnou horlivosťou a s tak očividným duševným úspechom, že keď jej bolo ešte len jedenadvadsať rokov, musela už na žiadosť matkinu prevziať na seba najvyššie riadenie kláštora. Prevzala ho ona s úzkostným srdcom, súc si povedomá ťažkého bremena, s úradom týmto spojeného, ale rozpomienka na Spasiteľa s ťažkým krížom na ramenách nadchla ju dôverou a dôvera dodávala jej sily i odhodlanosti.

Mladistvá abatysa plnila skutočne povinnosti svojho úradu s podivuhodnou vernosťou a obozretnosťou. Mladé a zdravé sestry pridŕžala k prísnemu zachovávaní kláštorných pravidiel, so starými a krehkými mala sútrpenie. Ku všetkým bola vždy láskyplná a rovne tak vlúdna v reči ako i k priateľskej pomoci všemožne hotová. Predo všetkým pečovala o to, aby bohoslužby v jej kostole odbavovali sa s príkladnou vážnosťou, aby rúcho a kostolné náradie bolo vždy čisté a pekné. Zaopatrila pre kláštor cirkevné knihy, a povolala z Rímu zbehlých učiteľov, ktorí by vyučovali mníšky vo speve a vykladali im písma sväte. Duch svätý a božské požehnanie spočívaly na jej kláštore.

Pobožná jej matka medzitým zomrela tichou a blaženou smrťou. Svätá dcéra oplakala ju vd'ačnými a vrúcnyimi slzami a nezabudla na ňu v modlitbách. Aby ju však mnohostranné starosti s kláštorom nepútaly príliš k tomuto svetu, sverila vonkajšie jeho záležitosti vážnym a zbehlým kňazom, vnútornú jeho správu podelila si s najstaršími sestrami. Takým činom získala dostatočného času, pohrúžiť sa v rozjímanie o svätých knihách. Za jej času totiž bolo v obyčaji, že i mníšky zaoberali sa bohoslovím a ľubomudrctvom. Sv. Gertrúda obľúbila si tieto vedomosti tiež. Túžila ona poznať a jasne pochopiť, čokoľvek rozum ľudský obsiahnuť vládze, a preto šťastnou sa cítila, keď s učenými mužmi pojednávať mohla o ťažkých a hlbokých vedeckých otázkach. Jej rozum robil tu ovšem patrné pokroky v učenosti, ale jej srdce nezískalo pritom ani na šťastí ani na bohumilej pobožnosti. Naopak stala sa Gertrúda zamyslenou a smutnou, ba utratila i predošlú chuť k modlitbe a iným nábožným cvičeniam. Vnútorný hlas neustále jej pošeptával, že púhym rozumom nedostihne Boha, bytosť to nevyzkúmateľnú, ktorá je vyššia a i hlbšia nado všetky pochopy ľudské. Ju len láska dosiahnuť môže. Preto sa i zriekla všetkého chladného pátrania po tajomstvách bytosti Božej a odovzdala sa zcela vreľým a túžebným citom svojho srdca. Jakými cestami a jakým spôsobom ona tu v skrýši srdca Boha hľadať a k nemu sa vznášať dospela, opísať nemožno, toľko však je isté, že ho našla a jeho prítomnosť, jeho milostivú blízkosť za každým krokom cítila. V detinskej svojej prostote viedla neraz útle a dotklivé rozhovory so Spasiteľom; jako dieťa rozpovedala mu dôverne a vyžalovala sa so všetkým. Za čímkoľvek ju srdce tiahlo, čím sa jej duša zanášala, — všetky tušenia, city a túženia rozpovedala Bohu, a rozprávajúc sa s ním, jakoby z tváre v tvár, slýchavala jeho hlas a odpoveď vo svojom srdci. Jej modlitba a rozjímanie boli rozhovory najnežnejšej lásky. Pobožné sestry často vídaly nad hlavou svätej abatysse plápolat' skvelú žiaru. Bola to jej nadzemská radosť a pokoj anjelský v Duchu svätom, ktoré sa touto tajomnou žiarou i na vonok javily.

Avšak neustále umrtvovanie tela, pôsty a bdenie zoslabily časom telesné sily sv. Gertrúdy. Nevládala už viesť kláštornú správu s toľkým prospechom, jako predtým, a slo-žila

ju s porozumením sestier do rúk svojej dvadsaťročnej vnučky Viltrudy, ktorá, súc vychovaná pod jej svätým dozorom, vo všetkom nasledovala jej príklad a šľapaje.

Pritom však nezmenila sv. Gertrúda prísny svoj život v ničom. Hovorievala ona: «Život je len krátky deň k robote a trápeniu, čím je on tvrdší a ťažší, tým sladší je potom dlhý nočný odpočinok — v hrobe, tým peknejšia a bohatšia je odplata v nebi.» A takto uplynuly ešte tri roky, až konečne tuhá zimnica zvestovala, že sa koniec jej života blíži. Pomyslenie na smrť naplnilo ju veľkou radosťou; prijmúc sväté sviatosti, povzniesla sv. Gertrúda svoju dušu pokojne a blažene v objatie svojho Ženícha nebeského roku 664.³

Poučenie.

Sv. Gertrúda modlievala sa mnoho nielen vo dne, ale i veľkú časť noci venu-vala modlitbe. Keby však od teba, drahý čitateľu, dakto žiadal, aby si nočným časom jednu-dve hodiny strávil na modlitbách, povedal by si bez pochyby: že ti to vec nad mieru ťažká, ba neviem, či by si to nevyhlásil za vec doprosta nemožnú. Ale rozpo-meň sa, či si ešte nikdy viac hodín nestrávil v noci pri kartách, pri muzike a tanci, a iných, nedajbože snád' i hriešnych obveseleniach? To si mohol, a nepadlo ti to ťažko: modliť sa, to je ti už ťažká a nemožná vec. Jedno si aspoň vezmi v deň sv. Gertrúdy pred seba, totiž: že prv, nežli by si sa pobral spať, budeš zpytovať po vykonanej obyčajnej modlitbe svoje svedomie. «Bereš-li sa spať, hovorí sv. Ján Zlatoustý, zpytuj svoje svedomie, a rozpo-meň sa na svoje hriechy. Hovor si sám k sebe: Dušo moja! opäť sme strávili deň. Čo sme dnes vykonali dobrého, a čo sme spáchali zlého? Jestli sme sa pokúsili v dobrom, ďakujme spoločne Bohu. Ak spáchali sme však niečo zlého, oľutujme to a nečínme toho viac.» Tak hľa, máš činiť každý deň, prv než sa odobereš k nočnému odpočinku. Ale pri tom nikdy nesmieš zanedbávať obyčajnej modlitby. Lebo «neustále máme sa modliť», hovorí Spasiteľ.

Sv. Gertrúda viedla život bohumilý a pri tom vždy pomýšľala na smrť. Jako si vysvetliť, že vôbec tak málo ľudí myslieva na smrť? Oni nepovážia, že od smrti všetko závisí. Je-li tvoja smrť šťastlivá, tak si i ty šťastlivý cez celý tvoj život po nej. Je-li však smrť tvoja nešťastlivá, tak si i ty nešťastlivý na večné veky. — Pravá viera naša učí nás ďalej, že každá duša, kadenáhle telo opustí, dostaviť sa musí k osobnému alebo zvláštnemu súdu, pri ktorom vyrečený býva nad ňou ortiel, ktorý platnosť má pre celú večnosť. Pováž tieto dve dôležité pravdy, a zaiste naučíš sa pomýšľať častejšie na smrť a obávať sa jej. Lež bázeň z takýchto myšlienok na smrť povstávajúca nesmie byť jalová, naopak musí nás ona povzbudzovať, taký život viesť, aby sme nemali príčiny, báť sa smrti. Ona nás musí povzbudzovať, aby sme sa chránili všetkého, čo by nás pri smrti učiniť mohlo nešťastnými, naopak konali všetko, čokoľvek nás učiniť môže šťastlivými. Kresťanský život, čili: varovať sa hriechu, činiť pokánia a plniť ostatné dobré skutky, činiť človeka šťastlivým, kdežto hriech a zanedbávanie dobrého činiť človeka nešťastným. «Bojíte-li sa smrti», píše sv. Augustín, «prečo sa nebojíte toho, čo ju činiť strašnou. Ty sa bojíš zle zomreť, a nebojíš sa zle žiť. Polepši život, veď odplata dobrého života je večná. Žite dobre a pobožné, aby ste nezomreli zle a nešťastlive.»

3

Staroslovanské kalendáre vyobrazujú sv. Gertrúdu jako veľkú bohyňu s vretenom, z ktorého visia dve myši. Pospolný ľud si to tak vysvetľuje, že o Gertrúde prestáva zimné pradenie — vtedy totiž myši odsekujú vlákno. (Ersch-Grubers Encycloped. Dr. Stabell, Lebensbilder der Heiligen I. p. 338.).

Modlitba.

Oroduj za nás, sv. panno Gertrúdo, aby sme za života a nado všetko v hodinku smrti našej odpustenia hriechov obsiahli a zcela očistení, večne tešiť a radovať sa mohli s Pánom Ježišom Kristom, ktorý s Otcom i Duchom svätým žije a kraľuje na večné veky vekov. Amen.

18. marca.

Sv. Narciss, biskup a mučeník.

Za času prenasledovania kresťanov pod cisárom Diokleciánom ocit-nul sa sv. biskup Narcissus, súc na úteku pred pohanskými tyrany, v meste Augsburgu. Mesto sa volalo vtedy Augusta Windelicorum, a žilo tam mnoho významných rímskych rodín, ktoré však napospol klaňaly sa modlám. Keď teda biskup Narciss so svojím jáhnom Felixom vstúpili do mesta, vyzvedali sa na hostinec, kde by prenocovať mohli. Pohani ukázali im pekný veľký dom, praviac, aby len vošli, tam že dostanú nocľah. V tom dome však žila smilná, po celom meste vykričaná hriešnica Afra i s tromi družkami, nič lepšími od nej, menom Digna, Eunomia a Eutropia.

Afra neznala od svojho detstva iného náboženstva, nežli modloslužbu. Súc mladá a driečna, oddala sa bez ostychu smilnej láske. Uzrúc teda dvoch cudzích mužov, ktorí o jej povesti nič nevedeli, a spolu badajúc, že musia byť z vysokého rodu, prijala ich prívetive a pripravila im výbornú večeru, aby ich takto prilákala do svojich osidiel. Nábožný však biskup, prv nežli by si bol sadol ku stolu, pomodlil sa i so svojím súdruhom modlitbu pred jedlom a pre-žehnal potom pokrmy znamením svätého kríža. Vidiac toto Afra, veľmi sa nad tým divila, pretože od jakživa niečo takého nevidela ani neslyšala. Biskupova pobožnosť a žehnajúce slová prenikly jej srdce. Pýtala sa teda biskupa, kto je on? A uslyšiac, že je kresťanský biskup, stála jako hromom omráčená. Čosi ona síce už očula o kresťanoch, jaký oni život vedú, ale pohľad na tohoto svätého muža hovoril jej o mnoho viac. Plná studu a ľútosti padla mu k nohám, s plačom rieknuv: «Pane! nie som hodná, aby si vstúpil do príbytku môjho, ja som hriešnica v celom meste najväčšia.»

Nikto sa nad týmto výjavom nezadivil viac, nežli svätý Narciss. A keď zvedel, u koho a v jakom dome sa nachádza, tešil kajúcu hriešnicu, a poučil ju o Spasiteľovi Ježišu Kristu, ktorý na tento svet prišiel, aby všetkých hriešnikov spasil. «Jeho láska k ľuďom hriešnym*, pravil muž svätý, «ne-môže byť ich hriechami poškvrnená. Jeho láska rovná sa slnečnému blesku, ktorý osvecuje celú zem, svieti do močidiel a bahnísk a nenabýva tým škvrny. Podobne čistou ostáva i láska Ježiša Krista. Otvor len, dcéra moja, svoju dušu svetlu viery, aby si od všetkých svojich hriechov očistená bola a naplnená láskou k Ježišu Kristu, a tak môjmu kroku do tvojho domu večne blahorečiť mohla.» Na čo Afra odpovedala: «Ach, jako bych ja mohla od toľkých hriechov byť očistená? Veď ja viacej hriechov mám, nežli na hlave vlasov!» Narciss jej pokojne odvetil: «Uver ty len v Krista, daj sa pokrstiť a budeš spasená.» Afra na to vybehla z izby a plná radosti vyprávala všetko svojim družkám, premlúvajúc ich,

aby i ony poslúchly spasonosných slov svätého muža. «Tento muž, ktorý k nám vkročil» riekla im, «je kresťanský biskup». On mi povedal: uveríš-li v Krista a dáš-li sa pokrstiť, budeš očistená odo všetkých hriechov. Čo k tomu rečiete?» — «Ty si našou paňou», odpovedaly jednohlasne, «my sme ťa nasledovali v hriechu, prečo by sme ťa nemalý nasledovať, aby sme i my obsiahly odpustenia?»

Medzitým sa zmrklo. S v. biskup za-nótil so svojím jáhnom chválospev Boží. Vonku však v tichej pobožnosti a v hlbokom udivení naslúchala Afra so svojimi družkami prekrásnemu tomuto spevu. Ale sotvy sa rozodnilo, pohanskí drábi hľadali celým mestom týchto dvoch cudzincov po domoch. Volakto im zradil, že sa nachodia v dome Afrinom, a preto si zastali u dverí pred domom, aby ich, kadenáhle vyjdú, lapili a odvedli k súdu. Jeden z nich, dotľúc sa do domu, riekol Afre: «Dozvedel som sa, že včera prišli k tebe dvaja cudzí mužovia. Viem, že sú to kresťania, lebo sa prežehnávajú znamením kríža, na ktorom Kristus zomrel. Kde sú tí mužovia, ukáž mi ich.» Afra odvetila: «Jako by mohli mužovia kresťani byť na hospode u ženy, jako som ja? Ku mne prichádzajú len mne rovní.» Sluha nepátral ďalej a odišiel. Ponevác sa však Afra obávala, aby neprišiel sám sudca a nedal jej dom prekutať, schovala rýchle sv. biskupa i s jeho súdruhom za hromadu konopných viazaníc a prebehnúc ku svojej matke, ktorá inde bývala, vyrozprávala jej všetko, čo sa u nej stalo. Matka sa tomu nemohla dosť prenadiviť. Ale keď očula, že biskup i k nej prijsť hodlá, aby i ju získal kresťanstvu a hriechy jej odpustil, zvolala plná radosti: «Daj Bože, aby sa dostalo i mne tohoto spasenia!» a tešila sa veľmi, keď ju Afra uistila, že mužov tých v noci k nej privede.

Za nočnej tmy prišiel skutočne svätý biskup i so svojím spoločníkom k Afrinej matke, kam ich dcéra doviedla. Matka hneď, padnúc na kolená pred ním, volala zají-kavým hlasom: «Pane, pomôž mi dosiahnuť odpustenia hriechov!» Biskup ju tešil, mlu-viac láskavé: «Blahoslavená viera tvoja, s ktorou tak ochotne prijímaš svetlo pravdy. Začnite sa s dnešným dňom všetci postiť a modliť. Sedem dní vás budem vyučovať, ôsmeho vás pokrstím a očistené budete so všetkých svojich hriechov a všetky vaše viny budú vám odpustené.»

Afrina matka povolala k sebe i brata Dionysia, ktorý tiež oddajúc sa s dôverou sv. biskupovi a súc i so ženou a dcérou vyučovaniu prítomný, pripravoval sa veľmi horlivé ku svätému krstu. Ôsmeho dňa boli všetci pokrstení v dome matkinom. Na pamiatku tejto udalosti vysvätil biskup dom tento na prozatymné miesto k službám Božím a Dionysia ustanovil za predstaveného tejto malej cirkevnej obci. Afra premenila život celkom, čo nemalé podivenie vzbudilo po celom meste. Zanedlho však obžalovali ju čo kresťanku a ponevác pred súdom vieru svoju stále vyznávala, odsúdená bola na smrť a spálená neďaleko Augsburgu na brehu rieky Lechu.

Rýchle rozniesla sa povest' mestom) že jej mrtvé telo ostalo i v plameni neporušené. Keď nastala teda noc a všetko vôkol tichým spánkom odpočívalo, prikradla sa matka i s tromi bývalými spoluhriechnicami svojej dcéry ku hranici, dýmiacej sa ešte a tlejúcej, a vezmúc sv. telo, chcela ho pochovať v krypte, ktorú bola dala sebe vystaviť. Lež sotva že vkročily do krypty, vrútili sa v päťach za nimi i pohanskí vojaci, založili im oheň nad hlavami a spálili ich všetky spolu pri pozostatkoch sv. Afry roku 304.

Daromné však bolo všetko pohanské zúrenie, lebo vzdor krvavým ukrutenstvám zmáhal sa počet veriacich v meste i po okolí patrne, tak že zanedlho dosti početná kresťanská obec povstala. Sv. Narciss ustanovil nad ňou biskupa, vysvätil jej potrebných kňazov, a keď usporiadal všetko, jakoby volaný od Boha, ďalej nemal viacej stáňa v Augsburgu. Oplakaný milovanými dieťkami, ktoré, jako niekdy sv. Pavel apoštol, skrze Evanjelium zrodil Ježišu Kristu, vrátil sa do Španielska. Tri roky pracoval tu opäť s neunavnou usilovnosťou vo vinici Pána. Tých, ktorí, zľaknúc sa prenasledovania, odpadli od Krista, získal učením a príkladom kresťanstvu nazpät. Stálych vo viere tešil a posilňoval; a mnohých pohanov obrátil k spasonosnej viere.

Ale zlostný nepriateľ pokolenia ľudského, nenávidiac spolu i kresťanskú pravdu, nemohol sa dívať ľahostajne, jako sa počet jeho služobníctva apoštolským účinkovaním sv. Narcissa so dňa na deň stále umenšuje. A tak sa stalo, že zaťatí modloslužobníci sprisahali sa, sprevadiť jakýmkoľvek spôsobom sv. biskupa zo sveta. Narciss badal ovšem ich úmysel, ale pokladajúc za najvyššie šťastie pre seba, bude-li môcť za kresťanskú vieru krv cediť, nedal sa odstrašiť a nepopustil vo svojej horlivosti.

Jedného dňa, keď práve na oltári nepoškvrnenú obeť Bohu obetoval, vrátili sa pohani s vytasenými mečami do chrámu a zasadili svätému mužovi tri smrteľné rany, na čo svätý k zemi klesnúc, tam pred oltárom ducha svojho vydal.

Jeho pozostatky odpočívajú doposiaľ v hlavnom chráme mesta Gerundy, kde až podnes je biskupské sídlo.

Poučenie.

Po znamení kríža poznali pohani biskupa Narcissa a jeho súdruhov, po znamení kríža poznávame i my až podnes katolíckeho kresťana. Toto sv. znamenie užívali už i sv. apoštolovia i vôbec prví kresťania. Oni sa znamením týmto prežehnávali pri všetkom, čokoľvek brali pred seba. Keď vchádzali a keď vychádzali z domu, keď vstávali i keď liehali, keď sa obliekali a keď sadali k stolu, ba keď vedení boli k mukám na smrť, i tenkrát znamenávali krížom čelo i srdce na dôkaz, že prináležia Kristu ukrižovanému a že nemajú žiadneho spoločenstva s nepriateľmi jeho. Znamenie sv. kríža je až posavád verejné vyznanie viery v ukrižovaného Ježiša Krista a v jeho sv. učenie, a už samé slová, ktoré užívame, riekajúc: «Vo meno Boha Otca i Syna i Ducha svätého Amen» ohlasujú našu vieru v najsvätejšiu Trojicu Božiu. Keďby si sa teda hanbil, znamenať sa krížom, daj pozor, aby si tým nezaprel vieru a nedal na javo, že ti srdce oproti Ježišu Kristu ochladlo. Veď kresťanovi je kríž upomienkou na Vykupiteľa, ktorý z nekonečnej lásky k hriešnemu pokoleniu ľudskému na kríži zomrel a tak nám cestu k nebesiam otvoril. Preto sv. kríž vyjadruje spolu i tú vznešenú náuku, že Ježiš Kristus svojou krížovou smrťou spojil nebe i zem v jedno božské kráľovstvo, a Židov i pohanov v jednu svätú cirkev. Kríž svätý nám teda predstavuje celú náuku sv. Evanjelia.

A predsa veru mnohí necítia silu tohoto sv. znamenia. Spomína to už i sv. Rupert, keď praví: mnohí prežehnávajú sa krížom a necítia jeho silu, preto že ho činia síce na čele, ale nenosia ho v srdci. Musíme teda nielen prstom činiť kríž, ale i vrúcnou myslou a vierou v srdci.

Preto činiš-li kríž na čele, jako to pri sv. Evanjeliume robievame, pamätaj, že to toľko znamená, jako by si riekol sám k sebe: «Kresťane, o kríži Pána často premýšľaj!» Činiš-li ho na ústach, pomysli si: «Kresťane, kríž Pána neohrozene vyznávaj». A činiš-li konečne na prsiach, riekni si v duchu: «Kresťane, kríž Pána z celého srdca miluj!»

Pri znamení svätého kríža na čele povzdychni: «Pane! Tebe chcem venovať všetky myšlienky svoje;» — na ústach: «všetky slová», a na prsiach: «všetky žiadosti a skutky svoje!»

Toto môžeš činiť každodenne ráno i večer a bude ti to zaiste k dušnému spaseniu.

Modlitba.

Najsladší Ježišu! popraj mi milosti, abych kríž, na ktorom si ma vykúpil, vždy vysoko si vážil a miloval a s týmto svätým znamením bojujúc proti všetkým pokušeniam, oproti hriechu zvíťazil. Amen.

19. marca

Sv. Jozef

Zlato leží dolu pod zemou a drahocenné perly ukryté pod vlnami morskými. Príroda ukryva svoje poklady oku ľudskému, kdežto veci chatrnejšej ceny ponecháva jakoby pohodené po cestách. A čo tu vidíme v prírode, to isté nachádzame i v obode duševného sveta. Najvznešenejšie cnosti a najvyššie duševné zásluhy, známe síce Bohu, ostávajú tajné pred ľuďmi, naopak cnosti menej veľké a zásluhy obyčajné bývajú známe a vidomé každému. Tak sa to má i so sv. Jozefom. On, o ktorom sväté Písmo tak na krátko hovorí, prináleží medzi najväčších a trónu božskému najbližších svätých. Lebo jako Panna Maria blahoslavená je medzi ženami, tak i sv. Jozef blahoslavený je medzi mužmi, pretože ho Boh vyvolil za ochrancu a pestúna jednorodenému svojmu Synovi, za láskyplného tovaryša panenskej jeho matke, a postavil ho za hlavu svätej rodine. Po mene Ježiš a Maria najviacej oslávené je meno sv. Jozefa po celom kresťanstve.

, prečo Boh tomuto sv. mužovi toľké vyznačenie preukázal, udáva nám sväté Písmo jediným ale významuplným slovom, keď praví, že bol «muž spravodlivý». Toto slovo obsahuje v sebe najvyššiu chválu, ktorú mu udeľuje sám Duch svätý a neznamená ono nič menej, nežli že sv. Jozef bol muž celou svojou povahou čistý, cnostný a zvlášte lásky plný. Pochádzal sv. Jozef z pokolenia Dávidovho, otec jeho menoval sa Jakub. Žil on v mládeneckom, panensky čistotnom stave v Nazarete, malom to mestečku Galilejskom, a zanášal sa remeslom tesárskym. V tomže mestečku žila, celkom utiahnutá od sveta, bohabojná a veľmi pobožná panna, ktorá, pochádzajúc rovne z pokolenia Dávida kráľa, menovala sa Maria. Ponevác u Židov všetko arciotcovské požehnanie a všetky božské sľuby spočívaly na rodoch, preto Židia na udržanie rodu najväčšiu váhu kládli, a vstúpením do stavu manželského ukazovali svoju nábožnú túžbu, mať podiel na Božích zasľúbeniach. Tak i sv. Jozef a panna Maria vyvolili si stav tento. Ale u Židov neuzavieralo sa nikdy manželstvo bez predbežného zasnúbenia a sňatok nasledoval vždy až za dlhší čas potom. Medzi týmto časom nesmel ženích nevestu svoju navštíviť, ani s ňou hovoriť. A v tomto čase, prv nežli by bol sv.

Jozef blahoslavenú nevestu svoju k sebe do domu uviedol, počala ona z Ducha svätého. Upadol teda následkom toho do najtrápnejšieho nepokoja, nevediac ovšem ešte tenkrát, že ona Syna Božieho, očakávaného Spasiteľa sveta, pod srdcom nosí. Ale pretože bol muž spravodlivý a o Márii, vyvolenej svojej neveste vedel, že je samá čistota a nevinnosť, nemohol to srovnáť so svojím svedomím, aby zle o nej myslel, a tým ešte menej, aby ju uviedol u ľudí do zlej povesti a učinil ju takým činom nešťastnou. Preto ačkoľvek by bol mal právo vydať ju súdu, pretože mu bola nevesta, nemohol sa k tomu čo muž spravodlivý odhodlať, — proti tomu búrilo

sa v ňom svedomie. Umienil si teda prepustiť ju potajomky, v tichosti a bez hluku a súdu poslať jej list, ktorým svoje zasnúbenie s ňou rozväzuje. Ale Boh nenechal dlho sv. Jozefa v tejto trápnej neistote.

Neočakávane zvestoval sv. Jozefovi anjel Pána, že Maria stane sa matkou Syna Božieho, zachovajúc tak i velebnú cnosť čistoty i slávu nepoškvrneného panenstva, aby ju teda bez rozmýšľania vzal za manželku. Jak veľké to potešenie pre sv. Jozefa! Ved' i on už dlho a túžebne očakával Vykupiteľa. S najväčšou úctou a s najčistejšou láskou vzal hneď Máriu čo manželku pod svoju ochranu a uviedol ju k sebe do domu. Týmto zaštitil blahoslavenú Pannu proti utrhačným jazykom, a ostal pri nej čo verný spoločník, pestún a vychovateľ Ježiša Krista v neporušenej čistote a úplnej zdržanlivosti. Maria totiž večnú čistotu sľúbila Bohu a za jej príkladom učinil to i sv. Jozef. Maria a Jozef žili tak v pokoji a šťastí v chudobnom svojom domku; Jozef zachádzal s Máriou s najväčšou úctou a s najsrdečnejšou láskou staral sa o všetky jej potreby. Najväčším potešením bola mu myšlienka, že skoro bude môcť uzrieť milostivý obličaj božského Vykupiteľa.

Túžba jeho blížila sa deň po dni k splneniu. Za niekoľko mesiacov po sňatku vydal cisár Augustus prísny rozkaz, aby sa previedol popis ľudu v celom cisárstve a každý povinen bol dostaviť sa do toho mesta, zkaďe jeho rod pochádzal, k zápisu. Jozef a Maria, súc obidva potomci rodu Dávidovho, šli do Betlehema, zkaďal' Dávid pochádzal. A keď pri veľkom návale ľudu v meste nocľahu dostať nemohli, utiahli sa von za mestom do jaskyne, ktorá nočného času slúžievala pastierom za maštal'. Tu porodila blahoslavená Panna božské Dieťa Ježiša, a sv. Jozef bol prvý, ktorému sa dostalo tej veľkej milosti za podiel, že najkrásnejšie toto Dieťa, jaké kedy svet videl, svojima očima vidieť, na svojich ramenách chovať mohol. Otec nebeský vložil mu jakoby sám Dieťa v náručie čo najdrahší poklad a ustanovil ho jemu za strážcu, ochrancu, pestúna a vychovateľa. A Jozef plnil so všemožnou vernosťou povinnosti tohoto úradu. Štyridsiaty deň po narodení Ježišovom šiel Jozef s Pannou Máriou a s božským Dieťaťom do Jeruzalema, aby ho tam obetoval Pánu. Z Jeruzalema vrátil sa zpiatky do Betlehema. Avšak sladkého pokoja a nezkalenej radosti len za krátky čas požíval. Kráľ Herodes číhal dieťaťu po živote. I keď jednúc Jozef v občerstvujúcom spánku ponorený ležal, zjavil sa mu anjel a oslovil ho: «Vstaň, vezmi Dieťa i jeho Matku, a sťahuj sa do Egypta a zostaň tam, pokiaľ ti nepoviem.» A on vstal a sťahoval sa; nemyslel ani na d'alekú cestu, ani na obťažné putovanie, nepýtal sa po príčine, pretože pravá poslušnosť nezná otázky: prečo a načo, a jak dlho. Po zdĺhavej púti prišiel do Egypta. Až keď kráľ Herodes zomrel, bolo mu opäť naloženo, aby sa vrátil do zeme Izraelskej. On to učinil a prebýval napozatým v meste

Nazarete. Niekoľko rokov neskôr putoval s Máriou a dvanásťročným Ježišom do Jeruzalema k veľkonočným sviatkom. Tu ostal Ježiš tri dni v chráme. Jozef a Maria, najdúca ho po dlhom a úzkostnom hľadaní, vrátili sa do Nazareta zpiatky.

Sv. Jozef bol manželom Panny Márie a pestúnom Ježiša podľa zákona, ale on bol ním ovšem i v duchu lásky. V Márii spatroval nielen to, čo druhí manželia vo svojich manželkách spatrujú, milú totižto ženu, útlú matku, vernú spoločnicu; v jeho očiach bola ona o mnoho viacej: vyvolená Pána, najčistejšia, najsvätejšia panna, najvznešenejšia medzi ženami, matka božskej milosti a lásky. V Ježišovi videl nielen to, čo iní otcovia vo svojich synoch spatrujú: nádej svojho kolena, oslavu svojho rodu, potešenie a pomoc na starobu. To všetko bolo by bývalo málo, myslieť o Ježišovi. Sv. Jozef videl v ňom oslávenie ľudu Izraelského, osvietenie pohanov, spasenie a vykúpenie sveta. Preto sa i staral neúnavne, s úplnou oddanosťou a sebazaprením o Matku i Dieťa. Súc potomok rodu kráľovského, prevádzal remeslo tesárske a prevádzal ho s láskou, pretože pracoval za Máriu a Ježiša. Oni jedli z jeho chleba, pili z jeho pohára a šatili sa z toho, čo on zaslúžil. Za nich pracoval on vo dne i v noci, v potu tváři svojej, a myšlienka na nich posilňovala ho, keď pod bremenom práce napádaly ho mdloby; pot rinúci mu z tváre považoval za perly pre budúci svoj poklad v nebi, dielňa jeho bola mu rajom, pretože tam prebýval s ním Ježiš: a kde Ježiš prebýva, tam je všade šťastie a raj, kde však Ježiša nieto, tam i paláce, zlatom sa skvejúce, sú len žaláre bez opravdivého šťastia. Už k prvým ľuďom hovoril Hospodin v raji: «V potu tváři tvojej obrábať budeš zem a požívať chlieb tvoj;» a od týchto čias, za mnoho tisíc rokov roní sa človeku pot po lícach, ale veľká tu otázka, či sa on roní z lásky k Bohu a z lásky k Ježišu, alebo len z lásky ku svetu? Drahocenné sú potné kropaje, ktoré prelievame vo vernom plnení našich povinností z lásky k manželke, k dieťaťu, a ku tým, ktorých nám Boh sveril, takýto pot občerstvuje a oživuje nás jakoby nebeskou rosou; nešťastný je naopak každý pot, jestli nám ho závisť a vôbec hriešna dajaká náklonnosť vynucuje z tváři, lebo on neochladzuje, lež len viacej roznečuje zožieravý plameň náruživosti.

O smrti sv. Jozefa nič nám nesdeľuje Písmo sväté, tak že neznáme s istotou ani kedy, ani kde zomrel. Hrob jeho ukazujú podnes v doline Josafat blízko mesta Jeruzalema; o svätých jeho pozostatkoch ne-činí cirkevný dejepis žiadnej zmienky. Tolko nám známo, že on ešte pred verejným vystúpením Ježiša Krista zomrel, pretože pri svatbe v Káne galilejskej nebol prítomný. A smrť jeho bola zaiste sladká a šťastná, lebo zomrel v náručí Ježiša a Márie, so vzdychom lásky ku svätej Matke, s pohľadom dôvery k Synu Božiemu.

Útca k sv. Jozefovi rozšírila sa teprv za posledných století, zvlášte pričinením sv. Terezie a sv. Františka Saleského. Roku 1675. zvolil cisár Leopold prvý sv. Jozefa za ochrancu zemí rakúskych.

Poučenie.

Sv. Jozef bol podľa zákona otec, vlastne pestún Ježiša Krista, ktorý je nám podľa nevyzpytateľnej milosti Božej jednorodeným bratom, on bol manžel Panny Márie, predrahej to matky našej; je on teda i našim otcom. Jako taký je našim učiteľom v živote, poučujúc nás všetkých tým prekrásnym príkladom, ktorý každému pre jeho stav zanechal. Čo niekdy kráľ Farao o Jozefovi egyptskom povedal: «Idte k Jozefovi a učinite, čokoľvek vám rozkáže», to

ešte vo vyššom stupni platí o Jozefovi nazaretskom. Id'te k Jozefovi mládenci a panny a učte sa od neho milovať nevinnosť, a opatrovať si laliu čistoty, ktorá vám v srdci i vo tvári rozkvitá; id'te k nemu manželia a učte sa od neho pokoju, lásky, trpezlivosti v prípadoch stavu manželského; vy otcovia učte sa od neho, jako dietky svoje v bázni Božej vychovávať a do chrámu vodit'; vy šľachtici a vysokorodení, učte sa od neho, úpadok rodu vašeho trpezlivo a ponížene znášať; vy remeselníci učte sa od neho, starať sa o rodinu; vy chudobní chod'te do jeho dielne a učte sa od neho, jako pracovať a s málom byť spokojní; vy hriešnici, ktorí ste Ježiša ztratili, id'te k nemu a učte sa hľadať ho s ľútosťou a pokánim; vy nemocní učte sa od neho zomreť s Ježišom a s Pannou Máriou.

Sv. Jozef je nám však i vzorom, jako dočasné statky vyhľadávať máme. Pozemské statky vydobývať si, je našou povinnosťou, pretože potrebné sú nám ony:

1) k živobytiu. Každý deň totiž musíš jesť, potrebuješ odev, príbytok atď. Aby ti to neschádzalo a aby si iným žobraním nepadol na obťaž, musíš hľadať zaopatriť si výživu a majetok.

2) K našemu vzdelaniu. Chceš-li sa niečomu naučiť, musíš chodiť do školy, zaopatriť si knihy alebo potrebné stroje, musíš snáď podujat' ďaleké cesty.

3) K tomu, aby si v svojom stave niečo vykonať mohol. Remeselník zaopatriť si musí nástroje a látku; musí často dlho čakať na vyrobené peniaze. Roľník musí mať dom, pole, dobytok. A tak v každom stave potrebné sú pozemské statky.

4) Napokon k tomu, aby sme i svojim bližným preukázať mohli dačo dobrého, nado všetko chudobným, biednym a nemocným. Spasiteľ nám totižto sľúbil, že jestli dobre nakladáme so sverenými nám statky, sverí nám v nebi ešte vyššie poklady. Preto i z tohoto ohľadu musíme hľadať nadobudnúť si pozemských statkov.

Jakým spôsobom však máme vyhľadávať pozemské statky?

1) Vždycky buď spravodlivým. Neber, čo nenie tvoje. Každý, kto ku pr. kradne v hore drevo a vôbec niečo takého bere, čo mu nepatrí, hreší. Podobne hreší každý, kto niečo nalezeneho majiteľovi nevráti, lež sebe podrží.— Ďalej, nerob druhému škody! Takýmto spôsobom hreší, kto druhému cez pole ide, dobytok na cudzom pasie, alebo jakýmkoľvek iným spôsobom bližnému na majetku škodu činí. — Nešud'! Kto bližného klame, aby z toho sám úžitok mal, ten šudí, na pr. kto starý alebo chorý dobytok za mladý a zdravý, kto falošné peniaze za berné udáva, kto víno, múku, mlieko a iné veci falšuje; krčmári, ktorí dvojou kriedou píšu; kupci, ktorí preťahujú; a napokon i oškodení, jestli viacej požadujú, nežli škoda obnáša.

2) Nerob si zbytočných starostí a buď .spokojný s málom. Sú ľudia, ktorí nikdy nevychádzajú zo starostí a lámu si hlavu jednotajne nad tým, jako sa im budúce povede. Takéto starosti Hospodin doslovne zapovedá, pretože tým človek nedôveru javí k jeho добрôte. Človek má predovšetkým po tom túžiť, aby sa ľúbil Bohu, aby život dľa jeho svätej vôle riadil a večného spasenia dosiahol. Ohľadom časných vecí má v pokoji pracovať a ponechať to zcela Bohu, čo budúcnosť prinesie. Buď s málom spokojný! S málom je spokojný ten, kto nechce mať a vyrobiť si viac, nežli čo pre seba a svoju rodinu potrebuje, aby slušne a jednoducho živý bol. Písmo sväté nás dostatočne učí, jak nerozumne jednajú tí,

ktorí sa snažia nashromaždiť si mnoho statkov a peňazí. Veď po smrti nič so sebou nevezmú, a tu zo samej dychtivosti po väčšom výrobku a zisku zapomínajú na svoju dušu a nič sa o ňu nestarajú.

Modlitba.

Ó Bože, ktorý si sv. Jozefa za pestúna Syna svojho a za ženícha najblahoslavenejšej matky Márie vyvolil: ráčil, učil, prosíme, aby sme na jeho prímluvu a skrze jeho zásluhy čistým srdcom Tebe slúžiť a potom s ním v nebi na veky oslavovať Ta mohli. Amen.

20. marca.

Sv. Patrik, apoštol Irčanov.

Niet katolíckej krajiny, ktorá by za svoju vieru bola musela toľko trpieť, koľko pretrpelo Írsko, a to hlavne od časov tak zvanej reformácie. Iné zeme, jako na pr. Škótsko a Švédsko, daly sa násilensťami svojich vladárov pohnúť, aby odpadli od cirkve, kdežto Írsko so siedmi millionmi katolíkov ostalo cirkvi verné, ačkoľvek pre zmužilú túto vytrvalosť muselo nesmierne mnoho trpieť a trpie až podnes. Viera katolícka pustila v chrabrom tomto národe hlboké a pevné korene a už pre to samé je slušná vec, aby sme sa oboznámili s tým svätým záhradníkom, ktorý tam divú pôdu pohanskú zoral a semenom kresťanským posial s tak veľkým a trvanlivým úspechom. Bol to sv. Patrik.

Patrik narodil sa koncom štvrtého stoloťia v škótskej osade Bonaven, ktorá až dosiaľ nazýva sa po jeho mene Kil-Patrik. Otec jeho bol muž vysoko vážený, a o matke sa hovorí, že bola príbuzná sv. Martina, turského biskupa. V jeho šestnástom roku napadli morskí lúpežníci otcov statok a odvieďli Patrika so sestrou asluhami do otroctva. Jako otrok predaný bol do cudziny barbarskému náčelníkovi, kde sa mu zle-nedobre vodilo. Musel pásť lichvu po vysokých horách a dolinách, v dusnej spare za dňa, a za mrazivých nocí vo víchre a dážďi. Boly to veru dni trpké a krušné pre mladíka, vo všetkom pohodlí doma vychovaného. A i keby nemala viera a náboženstvo inej sily, nežli že utrápeným poskytuje potechy, už. preto by zasluhovala, aby si ju každý človek držal za najväčší poklad. Utrápení a nešťastní presvedčujú sa o tom na vlastnú zkúsenosť.

Patrik bol ovšem kresťan, ale žil po túto dobu, obyčajným kresťanom podobne, bez vysokého oduševnenia a bez mohútnych túžieb za svätými vecmi. Svoje náboženstvo si on vážil, ale nie súc ešte celkom preniknutý čulou a v láske Božej ku všetkým obeťam ochotnou vierou, rád sa zanášaval pozemskými starosťami. Ale tu v biedach a útrapách dotkla sa milosť Božia srdca jeho a nebeské svetlo osvietilo mu ducha, tak že s ľútosťou poznal prevrátenosť uplynulého svojho života, obrátil sa kajúčne k Bohu, modlitbu si zamiloval a pozdvihnúc pohľad ku Spasiteľovi, ktorý nám v trápeniach predišiel príkladom, našiel v ňom potechu duše svojej. U kríža naučil sa poníženosti, pohľadom na muky Ukrižovaného nabyť ducha a zmužilosti, aby krušný svoj osud znášať mohol s oddanosťou do vôle Božej. Nebadal on, že toto jeho zajatie malo byť preň školou, do ktorej ho Boh vyslal, aby sa náležite vyučil reči úbohého irského ľudu, obznámil sa s jeho obyčajmi a tak vo všetkom dokonale pripravil sa ku svojmu vznešenému povolaniu, k jakému si ho Boh vyvolil.

Plných šesť rokov ztrávil Patrik v otrockom zajatí. V srdci mu zrastala s každým dňom neukojiteľná túžba za domovinou, často a vrúcne modlieval sa za vykúpenie. Tu sa mu raz prisnilo, že sa blíži čas jeho vyslobodenia. Zanechajúc teda pánovo stádo na pastve, vydal sa hneď na útek. Po dlhej ceste prišiel konečne k morskému nábrežiu, a dostihol tam loď, ktorá sa práve strojila odplaviť. Dotklive prosil jej majiteľa, aby ho vzal so sebou, ale pretože Patrik celý strhaný nemal čím zaplatiť za prevoz, tvrdý pohan odoprel mu prosbu. Zármutkom zronený odvrátil sa stranou a sopnúc ruky a pomodliac sa s hlasitým plačom, chcel sa navrátiť zpiatky do otroctva. Pohľad na to obmäkčil pohanským lodníkom srdce, i zavolali ho a vzali na loď. Po troch dňoch pritrhli k zemi v severnom Škótsku, a tam dlho, dlho museli cestovať opustenými krajinami, až sa im všetek pokrm minul a nastalým hladom všetci neslýchané trpeli. Tu sa obrátil pohanský nad-lodník k Patrikovi a riekol: «Kresťane! ty pravíš, že Boh tvoj je mocný a všemohúci, prečo sa k nemu nemodlíš, aby sme tu nezahynuli všetci hladom?» Patrik mu odpovedal, že jestli sa všetci úprimným srdcom ku Všemohúcemu obráťa, zaiste sa on postará o nich a nedá im zahynúť. A hľa, sotva sa pomodlili, narazili na stádo divých bravov a boli vytrhnutí z hladovej smrti.

Sv. Patrik dostal sa napokon do svojej domoviny, k rodičom. Ale tu sa mu znovu zle vodilo, a on sám spomína dvanásťoro nebezpečenstiev života, z ktorých ho Pán Boh vytrhol. Po mnohých ťažkosťach a prekážkach vysvätený bol za kňaza a napokon za biskupa. Tu ho srdce neodvolateľnou silou tiahlo nazpät k Irčanom. Priatelia však a príbuzní prosili ho snažne, neopúšťať ich a líčili mu živými farbami nebezpečenstva, jaké ho medzi tak divým ľudom očakávajú. Oproti tomu všetkému posilňoval ho vnútorný hlas, privolávajúc mu v srdci: «Chod', a neboj sa ničoho.» Roku 440. vybral sa teda skutočne do Írska, a pristál šťastlivé k brehom. Keď so svojimi súdruhmi na suchú zem vystúpil, mali ich obyvatelia za morských lúpežníkov a kamkoľvek sa blížili, tiahli obecni i krajskí predstavení s ozbrojeným vojskom proti nim. Jeden však z náčelníkov, uslyšiac príšlého Patrika kázať, pozval ho k sebe do domu a obrátil sa ku Kristu s celou rodinou. Od tohoto času chodil sv. Patrik svobodne po celom ostrove, putujúc i do najodľahlejších krajov, kde len koľvek ľudia prebývali, a nedbal na žiadne nebezpečie, jakým bol každodenne vystavený. Často svolával ľudí s bubnom ku kresťanskému učeniu a s vreľým i výrečným srdcom vykladal, čo všetko podnikol a trpeť volil Vykupiteľ za naše hriechy. A požehnanie božské sprevádzalo ho, kamkoľvek sa obrátil, ľud sa hrnul v húfoch okolo neho, diví lovci a bojovníci zriekli sa na jeho slovo svojej divokosti, kráľovskí synovia a dcéry, nomohúc-li ináč, prichádzali potajme poslúchať vľúdne jeho učenie. Tisíce ľudu získal svätým krstom novému životu. Najhorlivejších medzi pokrstenými vyučil najprv čítať a písať, potom ich ustanovil za predstavených a kňazov, aby vyučovali ľud a vysluhovali mu sviatosti. Vystavil i kláštory pre mužských jako i pre ženské, kde prepočetní mládenci a panny vo viere kresťanskej vychovaní boli. Stalo sa často, že dobročinné vdovy a panny po-nútky Patrikovi i pozemské statky, ale on zdráhal sa prijať čojaké dary a obete, aby ukázal, že on vo všetkom svojom počínaní nehľadá seba, ani vlastný zisk, lež jedine slávu Ježiša Krista.

Patrik na svojich apoštolských cestách, prenocujúc raz u jednej studienky, spieval za svitu so svojimi súdruhmi rannú pieseň. Tu sa razom octnuly pred ním dve panny. Dľa

zovňajška zdalo sa, že sú panny z vysokého rodu. A boly to v skutku dcéry tamejšieho kniežaťa, ktoré zavčas rána prišli sa ku studienke kúpať. Vidiac pred sebou mužov v bielom rúchu a s knihami v rukách, udivené pýtaly sa neznámych, z kadiaľ pochádzajú, zdáľiž z neba, alebo z niektorých zemských krajov? Patrik hneď začal vyučovať ich o Bohu; a mladé kňazny nad mocou a dobrotivosťou pravého Boha roz-radostnené, pýtaly sa Patrika, kde asi ten Boh prebýva, zdáľiž na horách alebo v údoliach, či na mori alebo v riekach? Svätý biskup počal im vykladať hlavné pravdy viery, ktoré ony tak ochotne prijaly, že sa u tej studienky daly ihneď pokrstiť. Pozdejšie stály sa mníškami.

Otcovskou péčou staral sa sv. Patrik o duševné i telesné dobro zkvetajúcej cirkve, zastával a ochraňoval ju, kde a jako len mohol. V jednom kraji panoval v írsku knieža, menom Korotich. Tento práve o veľkonočnom čase napadol lúpežne krajinu, kde sv. Patrik obrátený ľud krstil. A ponevác knieža, ačkoľvek mníchov nemilosrdne vraždil, zajatých kresťanov predával pohanom do otroctva, a predsa sa vydával za pravého kresťana: poslal mu sv. Patrik list, v ktorom ho prosil, aby zajatých kresťanov prepustil na slobodu. Korotich na miesto slušnej odpovede odbavil svätého s posmechom. Na to napísal Patrik verejný pastiersky list ku veriacim kresťanom. Plný pokory nazýva sa v tomto liste chudobným a nevedomým hriešnikom v očiach Božích, ktorého však Boh vzdor tomu ustanovil za biskupa nad írskom, a jako taký že nemôže ani nesmie mlčať, keď vidí, jako Korotich kresťanov pohanom za otrokov predáva. I vyobcovať Koroticha slávne z cirkve a s ním spolu všetkých, ktorí sa na jeho zločinoch zúčastnili. A mocou svojho plnomocenstva, čo knieža a predstavený cirkve, rozkázal zároveň, aby nikto z veriacich s ním nejedol, almužny od neho neprijímal a vôbec nijako s ním neobcovať, pokiaľkoľvek nebude konať pravé pokánie a zajatým kresťanom svobodu neprinavráti. Konečne naložil, aby, ktokoľvek list tento čítať bude, rozširoval ho ďalej, tak aby sa známym stal veškerému ľudu.

V toľkých prácach a námahách so-stárly sv. biskup spísal knihu pod názvom: «Vyznanie.» V tejto knihe pokorne vyznal svoje chyby a krehkosti, ktorých si bol vedomý. Napokon vyše osemdesiat rokov starý zomrel v meste Dovne. Biskupskú jeho palicu, čo drahocenný poklad, ukazujú podnes v meste Dubline.

Poučenie.

Krom blahoslavenej Panny Márie nieto svätého, ktorého by jakýkoľvek národ tak všeobecne a tak dlho ctil, jako si Irčania sv. Patrika až podnes ctia a milujú za plných 1400 rokov. Iní svätí konali ešte i väčšie skutky, iní trpeli nad neho a zomreli čo mučeníci; ale že Irčania po Bohorodičke prednosť dávajú sv. Patrikovi, má svoju príčinu v tom, že ľud Irský tomuto svojmu svätému apoštolovi vždy ešte povďačným zostáva za neoceniteľný dar viery, ktorým ho obdaril. Viera síce, jako všetko dobré, pochádza od Boha, a na prvom mieste Jemu máme za to byť povďačnými; ale povinnosť nám káže, byť spolu povďačnými i tým, skrze ktorých nám Boh svoje dobrodenie preukazuje. Nech sú nám teda Irčania vzorom a príkladom s ich veľkou vďačnosťou k sv. Patrikovi, ktorý do ich vlasti kresťanskú vieru priniesol, od ktorej večné spasenie a blahoslavenstvo závisí.

I my Slováci máme okrem sv. Štefana svojich apoštolov, sv. Cyrilla a Metoda! Až teraz po 1000 rokoch dozvedáme sa vždy jasnejšie, čo oni všetko za nás pre nás podstúpili.

Čo teda nevedomosťou našich predkov bolo premeškané, to usilujme sa včul' nahradiť my. A jako srdce každého Irčana citami vd'ačnosti zanáša sa k sv. Patrikovi, tak nech i naše útroby dmú sa vd'ačnosťou k našim sv. apoštolom. Avšak krom týchto našich sv. apoštolov, kresťane! cti si rodičov, učiteľa a duchovného otca a vôbec každého, ktokoľvek má jakú zásluhu o tvoje vzdelanie a polepšenie. Boh sám to chce tak, lebo on sám prikazuje: «cti otca svojho a matku svoju, aby si dlho živý bol na zemi a dobre sa ti viedlo.» Irčanom, ktorí si tak vysoko ctia svojho duchovného otca, nevede sa síce veľmi dobre tu na zemi, preto že ich Angličania kruto utláčajú. Ale jednu odplatu, veľkú odplatu už tu majú, že Boh nedopustil, aby utrtili pravú vieru, ktorú Angličania, ich utlačitelia, už pred 300 rokmi pozbyli. Zachránením ich pravej viery pripravuje im Pán Boh večnú oslavu.

Modlitba.

Ó Bože, ktorý si Irčanov skrze sv. Patrika k jednote viery katolíckej pripojiť ráčil, daj, aby sme vo svätej našej viere tak stále zotrvali jako oni, a za to účastní sa stali niekdy večnej odplaty v nebesiach. Amen.

21. marca.

Sv. Benedikt, opát.

Svätému, o ktorom ti drahý čitateľu, vyprávať budem, nebolo dané bez príčiny meno Benediktus, t. j. Požehnaný. Veď málo bolo ľudí, ktorí by toľko Božieho požehnania boli šířili a toľko dobrého spôsobili vo svete, jako tento svätý. On založil svetoznámy rád Benediktinský, bez ktorého pričinenia vzdelanosť i veda boly by na Západe o stolia zaostalý. On vyučoval národy slovanské i nemecké. A až podnes rozširujú údovia jeho rádu osvetu a požehnanie po pol Európe.

Sv. Benedikt narodil sa roku 480 v talianskom meste Nursii, terajšej Norcii. Šľachtickí a zámožní rodičia poslali nádejného syna do Ríma, aby na tamejších školách vycvičený bol. Panenský však a nevinný mladík, súc nepokazeného srdca a šľachetnej vôle, zbadal s boľasťou, že súveká školská mládež zriekla sa všetkej mravnosti a kázne, a kráča cestami, ktoré sa zdajú byť posiate ružami, ale sú plné podvodu a smilstva. Lákavý takýto príklad a ľahkovážni súdruhovia, ktorí by boli radi i jemu natiskli otrávený pohár chlipnosti, hrozili mu ovšem nebezpečím. Benedikt síce stále vyhýbal sa ich necudným spoločnosťam, ale musel zápasiť všetkými silami, aby sa ubránil dorážajúcemu naň prúdu. Žijúc takto utiahnutý i od súdruhov i od všetkých spoločností, vstúpil tým hlbšie do seba a nahliadnul, že ho Boh sebe k službám povolal. Od tej samej doby nemal inej myšlienky, nežli rozjímať o večnosti, ani necítil inej túžby, nežli oddať sa Bohu. A tým otvoril sa pred jeho očímá zcela nový život, jako motýlovi, keď vyvinutý z tmavej kukly, povetrím lietieť a pelom kvetov kŕmiť sa môže. Krásou tohoto nového sveta okúzlený zanechal Benedikt svoje dosavadné učenie, aby sa celou myslou oddal rozjímaniu o ukrižovanom Ježišu Kristu.

V šerých horách neďaleko Sublakuma, teraz Subiako, u päty nebetyčných skalísk, ležala úzka jaskyňa. Sem sa ukryl Benedikt pred očima sveta a žil tu tri roky o chlebe, ktorý mu po kúsku deň po dni mních Román na šnôrke dolu spúšťaval. Táto nízka jaskyňa bola

Benediktovi vysokou školou, kde sa on, milosťou Božou vedený, vyučil nebeskému umeniu, jako treba seba zapreť a Bohu slúžiť. Po troch rokoch našli ho pastieri v jaskyni. Dľa surových koží, z jakých si bol potrebný odev hrubo zhotovil, mali ho zprvu za zviera, ale z dobrých jeho naučení, ktorými ich už pri prvom stretnutí napomenul, poznali, že to muž svätý. Povešť o ňom rozletela sa ihneď po celej zemi; so všetkých strán hrnuli sa k nemu ľudia davom. Reholníci s najbližšieho kláštora Vikovara, ležiaceho neďaleko Tivoli, doliehali naň, aby im bol opátom. Po dlhom zdráhaní zvolil napokon Benedikt a prijal nabídnutú mu hodnosť. A teraz, jako verný vodič po ceste spasenia, učil vlašných reholníkov zachovávať mlčanlivosť, chrániť sa zahálky, vykonávať užitočné práce, panovať nad smyselnosťou, cvičiť sa v modlitbe a rozjímaní. Napomínal ich on vždy s prívetivou tvárou a vľúdnyimi slovy. Ale otcovskú pečlivosť horlivého opáta zaznávali niektorí mnísi, cele zatvrdnutí v prevrátenom svojom smýšľaní. Darmo sa namáhal, získať ich srdcia pravej a bohumilej láske. Zasierané semeno sa neujalo. Opát požadoval prísnu kláštornú kázeň; oni sa kázni podrobiť nechceli. Ba vo svojej nenávisti hotoví boli dopustiť sa radšej zločinu. Namiešali opátovi jedu do vína, ale Benedikt, prv než by bol z neho pil, učinil nad pohárom znamenie sv. kríža, a pohár sa rozpadol.

So zkormúteným srdcom otriasol Benedikt prach so svojich nôh a opustiac nevďačníkov, utiahol sa znovu do jaskyne u Subiaka. Tu hlboko pod ním hučiaca rieka a vysoko nad skalnatým jeho hradom poletujúci orli boli mu teraz jedinými spoločníkmi. Ale v samote cítil sa jeho svätý duch znovu slobodným, a mladý pustovník povznášal sa v nebeských nádejach nad svet a marné jeho rozkoše; jako tí orli nad skalami, a jako tie vlny pod ním do mora sa kolembajú, tak každý jeho dych a každý tlkot srdca odnášal sa k nekonečnej večnosti, k Bohu a Kristu, z ktorého všetky jeho myšlienky a túžby nielen pôvod brat', ale i spočinúť v ňom dávno navykli. Tichá a pokojná jeho tvár bola zrkadlom duše upokojenej v Bohu, ktorá sa ničoho neľaká a ničoho od sveta neočakáva. Lenže táto jeho nenarušená samota nemala dlhého trvania. So všetkých strán počali sa k nemu znovu hrnúť Rimani a Gothi, vonkovani a mešťani, remeselníci a umelci, duchovní a šľachtici, otroci i slobodní muži. Zvlášte v neďalekom Ríme hovorilo sa napospol o tomto podivuhodnom svätom. Mnohí zo šľachty privádzali mu synov, aby ich vzal do výchovy. Medzi nimi prišiel aj majiteľ toho statku, kde sa Benedikt bol usadil, rímsky senátor Tertullus, a privedúc so sebou i syna Placida, daroval mu celé to miesto, aby si tam kláštor vystavil. Iný zámožný šľachtic Ekvitius priviedol mu syna svojho Maura. Za ním prišli šľachtici Gordian, Faustus a mnohí. A prečo to činili? Bez pochyby domnievali sa i oni, tak jako sám sv. Benedikt, že šľachta rímska hynie a vädne, že už viac nedá sa udržať jej dávny lesk a sláva, staré časy že navždy zanikly. Načo teda udržiavať neslávne rody? Avšak jako archa Noemova shromaždila zárodok nového pokolenia: tak tu v malej púšti schádzali sa okolo sv. Benedikta duchovia najvznešenejší, výkvet oného času a zárodok lepšej budúcnosti. Starorímská šľachta zašla týmto činom tak slávne, že slávnejšie ani nemohla zaniknúť — ožiarená totižto slávou ducha kresťanského. Bol teda sv. Benedikt výkvet svojho času, ale spolu koreň budúcich století.

Dvanásť kláštorov založil pomaly sv. Benedikt v tomto údolí. V každom osadil dvanásť mníchov s trinástym opátom na čele. V týchto nových osadách spatrujeme všade čulú

a živú činnosť. Práce poľné i záhradné, práce domáce a spolu rozličné remeslá, vlastné učenie a ochotné vyučovanie mladíkov striedajú sa tam dľa predpísaného poriadku s modlitbou, rozjímaním a spievaním žalmov. Pri budovaní kláštorov a kostolov sú mnísi sami stavitelia, zedníci, áno i umelci k ozdobe a okrase kostolov a iných stavísk. Benedikt bol sám výtečným staviteľom. Ale pri tom hlavným zamestnaním pre mníchov bolo vzdelávanie ducha, posvätenie duše a prospievame v kresťanskej dokonalosti. Boly to stavby duševné, vnútorné, neviditeľné oku. Kým vo svete ľudia slúžili telu, žatým pobožní mnísi sv. Benedikta opustivše svet, zriekli sa ešte i dovolených pôžitkov, nechceli mať ani vlastnej vôle, ani vlastného imania, ani radostí rodinných a to na vždy, doživotne. A aby slabá a krehká vôľa neupúšťala od svojho predsavzatia, zaväzovali sa k tomu sľubom verejným a slávnym.

Päťatridsať rokov ztrávil sv. Benedikt v bohumilej samote na Subiaku. Tu zrazu vystúpil proti nemu istý ošemetník menom Florentius. Nemohol on zniesť, že celý svet len o Benediktovi vraví, a preto aby zničil dobrú jeho povesť, chopil sa utrhačstva a uštipačným jazykom roztrusoval o ňom všelijaké zlé veci. Sv. Benedikt, aby vyhnul zlostmému človeku, vzal so sebou najmilejších svojich učedelníkov a utiahol sa roku 528. na vysoký vrch v Kampanii. Vytisnutí už predtým pohani z krásnych talianskych rovín vyhľadali si útočisko po horách a vrchoch. Sv. Benedikt našiel i na vrchu Monte-Kassine prastarý kostol pohanského boha Apolla, ktorému horskí obyvatelia až do toho času obetovali; i rozhodný nad tým, zrúcal modlu. Potom so svojimi bratmi a súdruhmi vyrúbali les, ktorým celý ten vrch bol zarastený; a tu sa otvorila pred očima svätého širá krajina, nad ktorou sa vrch Kassino vznášal. Medzi nivami, vinohradmi a olivovými hájmi vinú sa požehnanou krajinou rieky, ďaleko na západe modrá sa velebné more, stranou k juhu skveje sa v diaľke mesto Kapua; k východu pnú sa nad obzorom vyprahlé hory abrucké, a k severu sňazné hory apeninské: je to zaiste najkrásnejší kraj v krásnej zemi Talianskej.

Poukazuje to ovšem na láskavé srdce sv. Benedikta a je spolu dôkazom, jak dobre znal on povahu ľudskú, keď pre svoje kláštory vyhľadával vždy miesta najpeknejšie, a pre samotu i zdravie najvhodnejšie. V tomto prekrásnom kraji počal sv. Benedikt stavať kláštor, a síce tak, aby všetko, čo k nemu náležalo, bolo ohradené obecným kláštorným múrom. A aby hneď i myšlienka, z ktorej nový spôsob života vyplynul, bola tiež vo stavbe a v kameni takmer na prvý pohľad zrejmá: zhotovil sv. Benedikt sám prvý nákres čili plán k tejto budove, s čím sa započal určitý sloh kláštorový. Lebo kláštor na Monte-Kassine je začiatkom kláštorného stavebného umenia, ktoré už samo o sebe tvorí dôležitú časť v dejepise európskej vzdelanosti. Dľa nákresu sv. Benedikta rozdelené sú kláštorné stavania tak, jako to požadujú i zvláštne zamestnania, jakými sa reholníci zabývajú. Je tu kostol, kde sa služby Božie vykonávajú; oratorium, kde nábožní bratia vykonávajú rozličné duševné cvičenia; tam sú školské izby, kde sverenú im mládež vyučujú; tam zase dvorany, kde sa pestujú krásne umenia; knihovna, kde sa opisujú výborné knihy. Krom toho sú tu príbytky pre kláštorných remeselníkov, hospodárske stavania, hostince, záhrady atď. Plán sv. Benedikta stal so vzorom stavby kláštornej pre celý stredovek.

Avšak krome týchto hmotných stavieb prejavil sa duch sv. Benedikta ešte v inom, trvanlivejšom vtelení. On totiž okolo r. 530. spísal svätú regulu, podľa ktorej musel sa riadiť a

spravovať vnútorný kláštorňý život. Táto s hlbokou znalosťou povahy ľudskej zostavená regula spojuje s potrebnou prísnosťou i opatrnú miernosť a shovievavosť. Opát, akožto otec, je zaviazaný starať sa o všetkých podriadených, vyučovať ich príkladom a riadiť každého podľa zvláštnej jeho povahy. Pri dôležitých veciach musí sa opát poradiť s bratmi, ale môže sa rozhodnúť, ako sa mu zdá byť najlepším, len že nad ním rovne tak ako nad ostatnými bratmi panuje svätá regula. Podriadení bez rozdielu musia v opátovi svojom ctiť nástupníka samého Ježiša Krista a musia mu byť poslušní na slovo; mladší povinní sú chovať sa ku starším so všetkou úctivosťou a oddanosťou. Mlčanlivosť a múdre používanie jazyka odporúčal sv. zákonodarca svojim rehol-níkom čo najdôraznejšie. Pokora má podľa jeho návodu dvanásť stupňov, a primerane zachovávaná mala ona krásliť ich spoločné obcovanie. S pokorou, akožto základom všetkých cností spojiť mali i živú vieru a bázeň Božiu. Pri tom ešte i nezlomná trpezlivosť mala zdobiť každého brata, a pohostinstvo malo byť každému svätou povinnosťou. — Dobré znajúc, že zahálka je počiatkom hriechu, postaral sa sv. Benedikt o to, aby jeho učenici vždy a neustále pracovali a čím tým osožným sa zaoberali. Každý pristúpivší novák (novicius) musel za celý rok byť zkušáný, po ten čas prečítala sa mu trikrát svätá regula a po každej pýtali sa ho predstavení, či chce a či môže vo všetkom chovať sa podľa posvätného tohoto zákona. Vytrval-li stále a verne vo svojom predsavzatí, alebo inak bol uznaný za hodného, složil verejne slávný sľub, že chce stále v kláštore tomto zotrvať, a v ňom chudobu, čistotu i poslušnosť zachovávať. Reholný odev musel byť jednoduchý a podnebiu rovne ako i miestu primeraný, preto ponechal sv. Benedikt opátovi v tom právo rozhodovania. Reholníkom uložené bolo jedávať spoločne v jedálni a mäsitých pokrmov požívať dovoleno bolo len nemocným. Toto je v krátkosti regula, ktorú sv. Benedikt učeníkom svojim ustanovil. Je ona zrkadlom jeho vlastného života, plná evanjelickej múdrosti a nezkalenej lásky k človečenstvu.

Vo svetských vedách bol sv. Benedikt neučený a nezkúsený, a vzdor tomu našiel Boha, pokiaľ Boha môcť nájsť, nezávisí od učnosti. Svätá myšlienka na Boha posilňovala ho v prácach i v nerest'ach tohoto života, Boh bol svetlom jeho očiam, a silou jeho vôli, preto bola modlitba jeho najmilším zamestnaním. Ona mu bola knihou, z ktorej sa učil poznávať cesty božské a kráčať po nich, pokiaľ mu nezmizol svet pred očima.

Niekoľko dní pred smrťou dal si vykopať hrob, a keď sa mu posledná hodinka blížila, dal sa odvieť do kostola, kde, prijímúc sv. sviatosti, rozlúčil sa srdečne so svojimi a vydal ducha roku 543. dňa 21. marca, súc veku triašesťdesiat rokov.

Poučenie.

Rád, ktorým si sv. Benedikt tak veľkolepý a trvanlivý pomník postavil, prevyšuje jak svojím dlhotrvajúcim vekom, tak i spásnosným účinkovaním všetky ostatné rády. Už na Monte-Kassine ustanovil sv. Benedikt, aby do jeho rádu prijatí boli bez rozdielu chlapci, mládenci a i dospelí ľudia, chudobní i boháč, vysokorodení i obecného stavu, otroci i slobodní, učený i neučený, svetskí i kňazi. Chcel totižto svätý zakladateľ týmto činom docieľiť, aby v jeho ráde našli tichý útulok všetci tí, ktorí od neresti tehďajšieho veku srdce svoje zachovať a k spaseniu svojej duše Bohu a cirkvi slúžiť si umienili. Boly to ovšem zlé časy, keď sv. Benedikt bohumilý svoj rád založil. Divoké národy prehánali sa z jednej krajiny do

druhej s mečom i ohňom, najbohatšie zeme a kvetúce mestá ležaly v rumoch. A tieto barbarské tlupy napádaly so všetkých strán krutou pášťou práve bohatú ríšu rímskú, aby ju rozkotaly, mestá a dediny poplenili a zustošili, až konečne málo chybelo, že všetka kresťanská osveta a veda jako i neoceniteľné diela starorímskeho veku stroskotané a zničené neboly.

V týchto hrozných časoch bol rád sv. Benedikta určený od božskej Prozreteľnosti k tomu, aby divoké, hriešnemu modlo-služobníctvu oddané národy oboznámil s kresťanskou vierou a premenil v opravdu vzdelaných ľudí; s druhej strany, aby uchránil a zachoval budúcim časom tie duševné staroveké poklady, ktoré byly v učených knihách a umeleckých pomníkoch uložené. K tomuto teda cieľu započal sv. Benedikt veľké svoje dielo s mládežou a prijímal deti i chlapcov do svojho kláštora k vyučeniu a výchove. Lebo podľa jeho regule museli mnísi nielen modliť sa, lež spolu i vyučovať a pracovať. Preto sa stretáme s benediktínmi, tu čo s roľníkmi, tam zase čo staviteľmi a umelcami. A aby sa oni sami mohli napred vyučiť v potrebných vedách a potom i druhých vyučovať, sbieral sv. zakladateľ knihy, ktoré toho času len za veľmi drahú cenu byly k dostaniu.

Pri tejto tak múdrej regule nenie sa čo diviť, že z benediktinských kláštorov šírili sa jedno za druhým po celom Západe početní nábožní mnísi, ktorí usadzujúc sa v pustých krajoch na vrchoch a u riek, kde bolo i dobré povetrie, i krásny rozhľad otváral sa okolím, stavali si tam vlastnými rukami krásne chrámy a kláštory, ktoré až podnes obdivujeme, a vezmúc do rúk sekeru i motyku, rúbali a klčovali lesy, ktorými tedy celá zem ešte pokrytá bola, a obrábali klčovanú pôdu. Okolo kláštora, ' ktorý si takto jednoduchí mnísi v prastarých lesoch boli vystavili, shromažďovalo sa pomáły divé obyvateľstvo, predtým leda tu i tam roztratene a potulné žijúce, a počali si tam zakladať dediny a sriaďovať obce. Ku každému kláštoru pristavená bola nemocnica i hostinec, kde každý nemocný láskavej opatery a pocestný úprimného pohostinstva našiel. V samom kláštore byly školy, kde sa schopní mladíci za darmo učiť mohli. Z týchto škôl vychádzali najučenější toho času mužovia. Veď zamestnanie mníchov, jako sme to zo sv. regule videli, bolo rozličné. Pokým jedni ohlasovali sv. Evanjelium a pohanov na kresťanskú vieru obracali, žatým iní hospodárili na poliach a roliach, iní vyučovali dietky v školách, iní opäť s nevýslovnou pilnosťou opisovali prastaré vzácne knihy, a iní zase maľovali a kreslili do týchto kníh krásne písmy (iniciály) a obrázky, ktoré každý umelec ešte podnes obdivuje. Vtedy totiž nebolo tlače a preto sa knihy musely opisovať. Niejeden mních za celý svoj život písal na jednej jedinej takejto knihe. A keby sa neboli takejto nesmiernej práci podrobili nábožní Benediktíni, koľko vzácných kníh z každého oboru starovekej učenosti a umenia bolo by včul pre nás na veky ztratené!

Ale Benediktíni rozširovali na všetky strany nielen svetlo učenosti, lež i svetlo viery. Anglicko bolo prvá zem, ktorú bene-diktínsky mních sv. Augustín na kresťanskú vieru obrátil. Krátkym časom povstaly i tam početné kláštory, z ktorých vierozvestovatelia preplaviac sa k nám cez more na európskú pevninu, i tieto kraje Kristu získali. Najhlavnejší medzi nimi boli: sv. Bonifác, Villi-brod a Villibald. I v našej uhorskej vlasti pôsobil tento rád sv. Benedikta mnoho dobrého a pôsobí dovčul. Už za Štefana kráľa a pred ním hlásali oni kresťanskú vieru. Benediktín Astrik priniesol sv. Štefanovi kráľovskú korunu z Ríma. Sv. tento kráľ hneď na

začiatku svojho panovania založil arciepátstvo na vrchu sv. Martina za Dunajom, a po ňom vzniklý opátstva v Ba-koňbéli, Tihani a Dômôlku. Bohumilým vyučovaním mládeže zanášajú sa benediktíni už od nepamäti na stredných školách v Ostrihome, Rábe, Kiseku, Šoproni, Pápe a Komárne. Na slovenských stranách prešporské a trnavské školy opustili teprv za nášho veku. Slávne niekedy opátstvo na Zobore pri Nitre zahynulo ťažkými pohromami času. Sv. Benedikt nad Hronom má pôvod i meno po tamejšom kláštore, ktorého opustená krásna budova čnie nad hronskými vodami až podnes. Na Morave účinkujú benediktíni v Trebíči, Hradišti a Rajhrade, v Čechách u samej Prahy v Břevnove, odkiaľ opát Astrik do Uhorska prišiel. Celé mestá po rozličných zemiach, ďakujú pôvod svoj tomuto rádu.

vysoký rozkvet dosiahol behom času tento rád vysokou učenosťou, krásnym umením a cnostným životom, toho dôkazom, že už okolo roku 1334, pri smrti Pápeža Jána XXII., medzi slávnymi z neho poslými mužami počítalo sa 28 pápežov, temer 200 kardinálov, 7000 arcibiskupov, 15,000 biskupov, 15,000 opátov a vyše 40,000 svätých a blahoslavených! Je to oslava pred Bohom i pred svetom veľká. A či ona teraz po trinásti sto rokoch zašla? Nezašla, lenže ju nevidia bleskom terajšej osvetly — zaslepené oči.

Modlitba.

Ó Bože môj! ďakujem Ti za požehnanie, ktoré si pokoleniu ľudskému skrze sluhu svojho sv. Benedikta poskytnul; nedaj, aby vo mne uhaslo svetlo viery, ktoré on rozširoval, aby som mohol niekedy i ja účastným stať sa slávy jeho. Amen.

22. marca.

Blah. Mikuláš Flujský, čili brat Klaus.

V mestečku Stanzi držalo švajčiarske starešíntvo v decembri roku 1481. snem. A na tomto sneme vypukla urputná neustupnosť medzi stránkami, hrozby a sporné reči nasledovali jedna za druhou; málo chybelo, že sa starešíntvo napokon nerozišlo v hneve a že sa neroztrhali sväzky, z ktorých neskôr zkvitla svoboda, — oná až podnes s hrdosťou spomínaná svoboda švajčiarska. V tomto okamžení vstúpil ne-nadále do dvorany muž vysokej postavy, v tvári i tele vyschlý, ale pritom rázneho držania. Dlhé čierne vlasy vinuly sa mu z hlavy v kaderách a z tvári visela brada, dlhá tehdajšieho zvyku stredom rozdelená. Oblečený v dlhé šedé šaty, holohlavý a bosý, v jednej ruke pútnickú palicu a v druhej držiac ruženec, vstúpil dnu. Nemo povstala pred ním celá дума a každý s úctou smeknul — lebo to bol napospol vysoko vážený brat Klaus.

Mikuláš narodil sa dňa 21. marca roku 1417. v kantóne Untervaldene vo Švajčiarsku, tam kde ohromné hory a sňazky s ľadovými temenami až nad nebeské oblaky sa vzpínajú, jakoby človeku pripomenúť chcely: «tam hore je vlasť tvoja, ku ktorej ti oko pozdvihnúť treba». Už jako chlapec cítil podivnú túžbu po nebi; v práci vyznačoval sa vždy usilovnosťou; na hrách a zábavách nebral nikdy podielu s inými. Ráno po krátkej modlitbe šiel vždy s veselou myslou po práci buďto na pole, lebo do hôr. Ale večer po dokonanej práci rád ostal za druhými, aby pokľaknúc pri ceste v húšti, vďaka činil všemohúcemu Otcu nebeskému. Lže a všakej neprávosti stránil sa nadovšetko, a nevinná jeho myseľ ustrnula pred každým

roztopašným slovom. Z roka na rok zmocňovala sa ho vždy väčšia túžba po samote, ale z lásky a poslušnosti oproti rodičom premohol túto rastúcu túžbu, zato však počal sa najprv dva, potom tri, napokon štyri dni v týždni postiť. A keď mu i preto robili výčitky, odpovedal jednoducho: «nechajte ma len, Pán Boh to chce tak mať». Mnohí, ktorí Klausa bližšie znali, nazdávali sa, že si vyvolí život pustovnícky; to však neučinil, ale zostal na obyčajnej ceste všedného života. Na vôľu rodičov vzal si za manželku bohabojnú pannu, obrábal si usilovne role a opatroval lichvu. Pre jeho neúhonnú statočnosť, vážnu povahu a zároveň prirodzenú múdrosť, zvolili si ho spoluobčania za sudcu a zemskeho radcu, ktorý úrad za 19 rokov svedomite zastával. Pri tom však nikdy nezapomínal ani na spasenie duše svojej. Vstávajúc o polnoci, modlieval sa v tichosti až do bieleho rána. Obyčajná modlitba, s ktorou ducha neustále k Bohu pozdvihoval, bývala: «Ó Pane a Bože môj, vezmi si ma a privlastni ma sebe! Odober mi všetko, čokoľvek mi prekáža k Tebe, a udeľ mi všetko to, čo mi k Tebe pomáha!»

Súc 50 rokov starý, uslyšal jednúc medzi modlitbou hlas, jakoby z neba volajúci: «Mikulášu! čo sa ty tak nerozvážne chováš! maj pred očima jedine vôľu Božiu a nespoliehaj sa na svoje vlastné sily. Bohu nič nenie príjemnejšieho, nežli srdcom oddaná služba.» Zanedlho na to povedal mu hlas vnútorný: «Opusť všetko, čo máš, a zkusíš, že sa Boh sám o teba starať bude.» Z tohoto porozumel, že Boh od neho požaduje, aby opustil všetko, ženu i dietky, dom i dvor a Jemu samému slúžil s tak výhradnou oddanosťou, ako prví učenici Ježiša Krista. Uviedol teda do poriadku svoje záležitosti; ale ho to dlhé a veľké zápasy stálo, až napokon zvíťazila milosť Božia. Rozhodnul sa pevne, opustiť pre Boha všetko. Sveriac sa teda najsamprv rozšafnej svojej manželke, žiadal ju o privolenie k svojmu úmyslu. Ona sa obrátila k Bohu s modlitbou spoločne s manželom, poradila sa i s dobrými priateľmi a konečne svolila. Ich manželský sväzok požehnaný bol desatoro dietkami; piatimi syny a rovne tak piatimi dcérami, ale väčším dielom boli deti už vybavené, a čo ešte boli doma pozostalý, tie sľúbila matka vychovať v bázni Božej a kresťanskej cnosti. Usporiadajúc takto rodinu, rozlúčil sa nábožný Klaus so ženou i s dietkami, poďakoval sa im za preukázanú lásku, a v septembri roku 1467. rozžehnajúc sa s nimi, opustil dom i dvor. Žena a dietky lúčili sa s usedavým plačom, vidiac muža a otca zanechávať domáce prístrešie, i jemu samému tíklo a zdýmalo sa srdce úprimnou boľasťou, ale on položiv ruku na ňadra utišil rozžialené srdce a pohliadnuc hore k nebesiam, priniesol Bohu tú najväčšiu obeť, jakej len dokonalá a hrdinská láska je schopná.

Bosý, oblečený v dlhé šedé rúcho, s pútnickou palicou a ružencom v ruke vybral sa Mikuláš, bez peňazí a stravy zo svojho domu a vlasti. Išiel krok za krokom diaľ a diaľ, až napokon dorazil k mestu Lichstalu neďaleko Bášelu. Tu sa stretnul s istým nábožným mužom, sdellil mu svoje predsavzatie a prosil ho, aby mu ukázal miesto, kde by utiahnutý o samote a neznámy svetu, jedine Bohu slúžiť mohol. Nábožný cudzinec pochválil jeho svätý úmysel, ale mu spolu radil, aby sa navrátil len nazpät do svojho kraja, kde práve tak dobre Bohu slúžiť môže, jako tu v cudzej zemi. Mikuláš nad touto radou zprvu zamyslený ustálil sa konečne upo-slúchnuť ju a vrátiť sa. Len že medzitým nastala noc a on prinútený bol ztráviť ju pod holým nebom. Tu sa razom ztrhol zo spánku, videl sa vôkol obkľúčeným jasnou žiarou a v útrobach cítil boľasť, jakoby ich páral ostrý nôž. Tajemná to boľasť, jakou Boh len svojich

vyvolených navštevuje; u neho mala ten následok, že potom jakživ nepocítil hladu ani smädu. Na úsvite pobral sa nazpät do svojho kraja a v tichých modlitbách putujúc prišiel za tmavej noci ku svojmu domu a dvoru. Tam dnu odpo-čievaly v pokoji drahá jeho žena a milé dietky, ale on so slzou v oku prešiel mimo a uberal sa lesíkom na horskú poľanu, k jeho domu náležitú, a tu pod starovekým, hustou krovinou obrostlým stromom zarazil svoj budúci príbytok. Za osem dní žil tu v úplnej samote, a duša jeho nad svet, ba i nad telo povýšená obcovala výhradne a neustále s Bohom. V útrobach cítil síce ostrú boľasť, ale za celý čas nedostavil sa ani hlad ani žízeň. Po ôsmi dňoch natrafili naň lovci náhodou a doniesli o ňom zvesť dolu do obce. Naľakaná rodina vybrala sa ihneď za ním a prosila ho na všetko, čo mu svätým, upustiť od tohoto svojho ukrutného úmyslu; aby vraj nezabýval, že je človek, že jeho podujatie prevyšuje sily ľudské, a že len duchovia môžu vytrvať bez pokrmu. On im pokojne odvetil: že už tak dlho bez pokrmu žije a hladu necíti, jestli by ho však neskoršie hlad nadišiel, že bude jesť, koľko bude treba. A tak zotrval stále pri svojom predsavzatí; obličaj jeho síce bol bledý, jakoby mrtvý, líca a perný vysmahlé, ruky na kožu a kosť vyschlé, ale v tomto vy-schlom tele prebýval duch silný a zdravý. Chýr o človeku, natoľko zázračnom rozniesol sa rýchle horami i dolami, a z celého okolia dochádzali ľudia vidieť ho. I jeho vlastný brat, Peter Flujský, vybral sa k nemu hore na poľanu, chcujúc ho premluviť, aby sa vrátil domov a neumoril sa tu hladom i zimou v pustých horách. Mikuláš mu však odpovedal s úsmevom: «Milý braté! hladom a zimou ja neumrem, veď už jedenásty deň je, čo necítim hladu, ani žízne, ani jakej zimy. Boh ma tu zachová, preto ani nemám príčiny odchádzať odtiaľto.

Ponevač mu však podobné návštevy boli nepríjemnými, utiahol sa ešte hlbšie do hôr, a zrubil si z haluzia malú kolibu; pri nastávajúcej zime susedná obec vystavila mu drevenú chalupu a vedľa nej i kamennú kaplnku. Tu sa on vo dne i v noci modlieval, a o nebeských veciach rozjímal, žijúc bez jedla i nápoja. Tak ztrávil tu brat Klaus plných dvadsať rokov, spávajúc na holých doskách s kameňom pod hlavou za podušku a jako nám hodnoverné svedectvá dokazujú, po celý ten čas nejedol ani nepil. Len oltárnu Sviatosť dal si častejšie prinášať, a táto udržovala mu telo pri úplnom zdraví a potrebnej sile, tak že sa tomu nevedeli prenadiť všetci, čo ho znali a videli. Povešť o tomto jeho tak podivuhodnom živote doniesla sa konečne i svetskej a cirkevnej vrchnosti k ušiam a s oboch strán bolo naloženo vyskúmať vec čo najdôkladnejšie. Všetky teda cesty, vedúce hore k poľane, kde sa podivuhodný svätý muž zdržoval, boli obsadené prísnyimi strážami, tak že za úplné štyri týždne nebolo nikomu možno dostať sa hore k nemu, ale na Klausovi nebolo vzdor tomu vidieť pražiadnej zmeny. Napokon roku 1469. poslal kostnický biskup svojho svätiaceho biskupa, vyšetriť zázrak tento do podrobná. Dojdúc teda biskup ku svätému, tázal sa ho, ktorá cnosť je najväčšia? Klaus odpovedal: «Poslušnosť». Na to mu dal bez odkladu predložiť chleba a vína a rozkázal mu jesť. Svätý poslušnul, ale hneď na to dostal tak ostré žalúdočné kŕče, že všetci prítomní ustrnuli obavou, že na skutku zomre.

Od tej doby mal nábožný brat pokoj, a celý svet mu veril, že Boh i bez pokrmu divotvorným spôsobom život mu udržuje. Z blízka i z daleka hnrulo sa všetko k «bratovi Klausovi». Vyslancovia od kniežat a významných miest, úradníci, rytieri a pospolití ľudia

prichádzali k nemu jeden po druhom, a on ku každému bez rozdielu bol priateľský a každého napomínal k cnosti, poučoval ich a potešoval a pozdvihoval k Bohu krátkymi, stručnými slovami, ale tak primeranými, že každému, čo by kto bol, dojal srdce. S blaženou radosťou cíťac, že je Boh s ním, žiadal si zároveň, aby bol i s druhými. V nedeľu a vo sviatok ustanovil sa vždy ku svätej omši vo farskom kostole, pokým z dobrovoľných darov nezaložil v posledné časy svojho života kaplánku tam hore pri svojej kapličke. Ktokoľvek ho kedy videl, vydal svedectvo o ňom, že jeho pobožnosť bola pravdivá, a reči jeho plné múdrosti.

Pre túto jeho veľkú múdrosť, ktorú si modlitbami a stálym rozjímaním nadobudnul, žiadali ho krajanovia o radu pri všetkých ťažkých a dôležitých veciach. Tak i keď roku 1481. kruté rozopry medzi Švajčiarmi vypukly, a z toho najväčšie nebezpečenstvo vlasti hrozilo, vstúpil Klaus nenadále jakoby posol Boží medzi nich a napomenul slávnym hlasom zaťatých nespokojníkov k pokoji, svornosti, bohabojnosti a vernosti k jeho svätým prikázaniam —: a zúrivé sváry zaraz utíchly, pokoj bol znovu zavedený.

Po tejto udalosti žil brat Klaus ešte šesť rokov, až ho zrazu prudká hlavnička zastihla. Hrozné boľasti rozrývaly mu žily i kosti, a trapná nemoc trvala osem dní. Svätý však, nepozbývajúc mysle, pripravil sa k nebeskej púti a s najväčšou pobožnosťou prijal Sviatosť oltárnu. Pred samým posledným dychom oslovil ešte okolostojacich, ktorých úzkosť a bázeň nad jeho smrťou napadla: «Keď sa vám moja smrť zdá byť tak strašnou, jak strašné musí byť, upadnúť do rúk Boha živého?! Preto usporiadajte život svoj tak, aby vám svedomie v hodinku smrti vašej pokojné byť mohlo!» — a s tým chváliac a velebiac Boha, vydal dušu do rúk jeho dňa 21. marca roku 1487. Zomrel — ovšem len tomuto svetu, ačkoľvek tak svätí mužovia, idúc orodovať za nás pred Bohom a pomáhať nám takto v tuzemských trápeniach, ani len tomuto svetu celkom nezomierajú.

Poučenie.

Bl. brat Klaus mal jednú nebeské videnie. Videl on krásny palác a v ňom studňu, a zo studne rinul pramienok čirého vína, oleja a medu, čistý a lesklý jako slnečná žiara. Spolu počul hlas volajúci: «Kto žízní, nech príjde a pije». Chcel teda vynájsť žriedlo tejto studnice. Hľadajúc prišiel do veľkej dvorany a tam uzrel oltár. Oltár sa pred ním otvoril sám od seba, a v ňom bolo žriedlo studnice, tak čisté a bezodné, že z neho nikdy neubývalo. Tu sa Klaus divil, že nevidieť nikoho v paláci, kto by túžil po tomto výbornom nápoji. Ale keď sa ohliadne, vidí zďaleka zástupy ľudí. Mnohí z nich boli utmácaní prácou a starosťami tak zaujatí, že nestihli ísť uhasiť žízeň; mnohí prechádzali ľahkomyselne pri prameni, ani si ho nevšímajúc a i umierali bez tohoto posledného posilnenia. — Čože môže, dušo kresťanská, znamenať toto videnie? Znamená ono najsvätejšiu Sviatosť oltárnu. Spasiteľ Ježiš Kristus nazýva ju sám prameňom prúdiacim sa k životu večnému, praviac: Kto z tejto vody piť bude, nebude žíznieť na veky; ona je sladšia nad med a silnejšia nad víno. V nej je on sám prítomný skutočne i podstatne s telom i krvou, jakožto Boh a človek spolu, aby všetkým tým, ktorí ho milovať a večne velebiť chcjú, podal sa za pokrm i nápoj. Bez tohoto nebeského pokrmu nemôže kresťan žiť jako náleží, ponevác sám Spasiteľ praví: «Amen, pravím vám, nebudete-li jesť telo Syna človeka a piť jeho krv, nebudete mať v sebe života».

A prečo to? Preto že Boh je opravdivý život a jedine ten žije opravdivé, kto s ním je spojený. Veď z tejto príčiny nazýva sa Sviatosť oltárna i Sviatosťou prijímania alebo spojenia (synaxis), pretože kresťan, ktorý ju hodne prijíma, s Kristom a skrze neho s Otcom i Duchom svätým býva sjednotený. A s Bohom má a musí byť človek sjednotený, pretože ho Boh práve k tomu cieľu stvoril a vykúpil. Toto však spojenie nie je možné ináč, leda skrze Ježiša Krista, prijímaním jeho najsvätejšieho tela a krve. Netúžiš-li teda po svätom prijímaní a neprijímaš-li Telo Krista hodne a s dôverou, nebudeš mať v sebe pravý život; preto že sa svedovoľne odťahuješ od Boha, a odlúčiť sa od neho, je duševná smrť. A hľa, preto videl blahoslavený Klaus umierať toľko ľudí, pretože buďto svetskými starosťami buď ľahkomyselnosťou zdržovaní omeškali piť z tohoto prameňa vody živej. Či by si ozaj chcel i ty, drahý čitateľu, tak biedne zahynúť ? Doista nie! Chod teda rád a často i hodne ku stolu Pána, tomuto prameňu života. Čím častejšie a hodnejšie k nemu pristupovať budeš, tým čistejším sa staneš a tým mocnejšie spojiš sa s Ježišom, tak, že úprimne zvoláš môcť budeš so sv. Pavlom: «Už nie som živý ja, lebo Kristus žije vo mne.»

Keď prijímanie Sviatosti oltárnej vstave bolo ešte i telo blahoslaveného Klauza udržať cez dvadsať rokov pevné a silné, jakej ono sily udelí teprv duši tvojej ? A keď ti raz príde zomrieť, telo síce zpráchnije, ale velebná Sviatosť oltárna uložila doň zárodok nesmrteľnosti, tak že oslávené povstane z mrtvých. Hľa, jak nekonečných milostí stávaš sa účastným skrze sv. prijímanie! S Bohom sa spojuješ, Kristu sa pripojuješ, a nasycuješ sa pokrmom k životu večnému.

Modlitba.

Ó Bože a Spasiteľu môj! Daj mi vrúcnej lásky k Tebe, a odstráň odo mňa všetku vlažnosť, abych vždy so sv. túžebnosťou Tvoje sväté telo a Tvoju svätú krv prijímal a nezhynul, ale večne s Tebou živý bol. Amen.

23. marca.

Sv. Cyrill, biskup a patriarcha jeruzalemský.

Sv. Cyrill, biskup a patriarcha jeruzalemský, učeným a svätým svojím životom obrátil na seba pozornosť celého katolíckeho sveta, akožto muž, ktorý čistú kresťanskú vieru slovom i písmom neohrozene zastával proti krivovercom svojho času.

Narodil sa z katolíckych rodičov, ktorí ho starostlivo vychovali v bázni Božej. Na hriech čo len pomyslieť bola mu hrôza už od mladého veku a preto aby vyhnul sa všetkým príležitostiam k nemu, utiahol sa za cisára Konštantína Veľkého do kláštora a viedol tam život svätý. Ale netrvalo dlho a povest' o jeho učenosti rozniesla sa široko-d'aleko, tak že pri všeobecnom nadšení zvolený bol za patriarchu jeruzalemského. Vysoký tento úrad zastával s apoštolskou horlivosťou a veľkodušnosťou. Zvlášte si dal záležať na tom, aby tí, ktorí v tajomstvách viery nedostatočne boli poučení, účastnými sa stali dokonalého vyučenia. Ale horlivé toto úradovanie nebolo bez ťažkých potýčiek a zápasov. Cisár Konštantín totižto, ktorý po pravovernom Konštantínovi nastúpil, bol kacírskym ariánom priaznivý, ktorí cisárskou

priazňou povzbudení, počali prenasledovať kresťanov všemožnými spôsobami. Svätý biskup zápasil neohrozene proti nim a nevšímal si ich zlostných, ba i vzteklých hrozieb.

Otcovským srdcom staral sa sv. Cyrill hlavne o núdznych a biednych. Toho času totiž nastala, v Jeruzaleme nie len prenáramná drahota, ale opravdivý hlad, ktorým ovšem chudobný ľud najviac trpeť musel. Milosrdný biskup, aby uľavil hroznej biede utrápeného ľudu, rozdal napred všetky svoje dôchodky medzi chudobných; a pretože všetko nedostačovalo, vzal strieborné a zlaté náradie z kostola, a zpredajúc ho, rozdal i tieto utržené peniaze chudobným. Tento krásny skutok lásky k bližným použili neskôr jeho nepriatelia ku zlostnej obžalobe proti nemu.

Za času sv. Cyrilla boli obyvatelia jeruzalemskí svedkami zázračného zjavenia. Vo svätodušné sviatky objavil sa svätý kríž v neobyčajne žiarnom svetle a ohromnej veľkosti nad horou Kalváriou. Celé mesto, katolíci, ariáni, i Židia videli na vlastné oči tento neslýchaný zázrak, a strach i hrúza dojala každého. Sv. Cyrill opísal velebné toto zjavenie zovrubne a opis poslal neveriacemu cisárovi, napomenúc ho prísne, aby sa konečne obrátil k Tomu, ktorý za pokolenie ľudské na tomto kríži zomrel, a prestal zastávať ariánov, ktorí márne, ale zanovité tajac opravdivé božstvo Ježiša Krista, sú najväčší nepriatelia Ukrižovaného. Potom na sviatok Povýšenia kríža, použijúc príležitosti pri kázni, horlivé kládol na srdce shromaždeným katolíkom úctu ku krížu a Ukrižovanému, rovne jako ariánom, pod ochranou cisárovou nesváry tropiacim; vytýkal im ťažké chyby proti viere a pyšnú zpornosť proti Bohu. Kacíri tým nepohnutí len viacej sa rozhorčili proti nemu. Svolali bez odkladu pokútny snem zo samých kacírskych biskupov, na ktorom sv. Cyrilla obžalovali zo svätokrádeže, pretože vraj najdrahšie kostolné náradie pobral a popredal. Bez dlhej porady vyslovili nad ním ortiel, že má byť biskupstva pozbavený a poslaný do vyhnanstva. A cisár, ariánom i tak priaznivý, nie len že tento zcela nespravodlivý výrok ochotne potvrdil, ale i hneď za nového jeruzalemského biskupa ustanovil Heraklia, najurputnejšieho ariána. Toho následok bol, že nevinný svätý úrad i majetku pozbavený, do trpkého vyhnanstva skutočne odobrať sa musel. Dlhé roky trmácal sa sv. Cyrill po cudzích krajoch, núdzou a biedou prenasledovaný, z mesta do mesta, až napokon predsa zvíťazila pravda nad neprávom a dovolené mu bolo vrátiť sa opäť do svojej cirkve, ktorú i potom s apoštolskou horlivosťou spravoval a riadil.

Po smrti cisára Konštanta nastúpil trón bezbožný cisár Julián. A tento zastával nie len ariánov, lež i Židov, za to však prenasledoval katolíkov tým najpodvodnejším spôsobom. Chcejc nie len katolíkov potupiť, ale i samého Ježiša Krista, ktorý úplné vyvrátenie jeruzalemského chrámu predpovedal, drzým, bohorúhavým úmyslom celému svetu za lhára predstaviť, rozkázal Židom, aby si jeruzalemský chrám znovu vystavili, tam obete jako za Starého Zákona konali, a všetky svoje staré obrady zachovávali; a jakoby Židom ku stavbe nedostačovalo, poskytol im ešte i veľkú pomoc peňažnú, aby si ho len tým istejšie vystavili. Židia jásali radosťou a dali sa do stavania chrámu, a v krátkom čase vystavili múry do značnej výšky. Tu jakoby náhodou prišiel k nim sv. biskup Cyrill, prizeral sa im za chvíľu, až napokon rieknuť: «A ono predsa zo stavania tohoto nezostane kameň na kameni. Kristus to predpovedal a jeho slovo ľživým byť nemôže.» Židia sa svätému síce vysmievali, ale zanedlho presvedčili sa, že má pravdu. Lebo nasledujúcej noci prišlo tak veľké zemetrasenie, že sa nielen

vystavené múry znovu zrútili, lež i základy, jakoby divotvornou silou, z hĺbky zeme do výšky vyhodené boly. A keď sa na to Židia celí ustrašení sbehli a toto zničenie dlhej práce obdivovali, tu spustil sa z neba oheň, ktorý všetky ich nástroje a čokoľvek z dreva bolo zapálil a strávil, ba dľa svedoctva dejepiscov i zo samých Židov veľký počet týmto ohňom tam na mieste zhorel. Mnohí sa týmto zázrakom obrátili, mnohí však i teraz ešte slepí zotrvali na ďalej vo svojej zaťatosti.

Po tomto príbehu žil sv. biskup Cyrill ešte niekoľko rokov, a dožil sa tej radosti, že po smrti bezbožných cisárov Konštanta, Juliána, Valensa, prišiel na trón bohabojný cisár Theodos, pod jehožto vládym panovaním v tichosti zastávať mohol úrad svoj biskupský, kým roku 386. zaľúbilo sa Hospodinovi, odvolať ho k prijatiu koruny slávy večnej.

Poučenie.

Skutok svätej lásky, ktorý sv. Cyrill počas panujúceho hladu vykonal, zle mu vykladali jeho nepriatelia. Obžalujú ho preň čo svätokrádežníka, pozbavili ho biskupstva; ale svätý muž pretrpel krivdu bez toho, že by sa bol nad ňou nemierne kormútil. Veď to nenie nič nového na svete, že často zlosť ľudská na zlé vykladáva, čo pobožný kresťan k službe Božej s najlepším úmyslom koná. Veď i podnes vídať, že mnohého vyhlasujú za bezbožníka, ačkoľvek je v skutku spravodlivým sluhom Božím. Čo teda robiť ? Či sa máme preto nadmieru trúdiť a kormútiť, upustiť od dobrého a obávať sa ľudského posudzovania? To veru nie! Ba v takom prípade máme povážiť, čo blahoslavený Tomáš Kempenský praví: «Neboj sa súdu ľudí, jestli ťa len svedomie za nevinného vyhlasuje». «Nevšímaj si toho, čo ľudia o tebe držia, ale všímaj si svedoctva svojho svedomia». «Máš-li Boha i svedomie za svedka, že s každým svojím skutkom spojuješ úprimne svätý úmysel, tenkrát sa nestaraj, nech si ľudia hovoria, čo chcjú». «Neboj sa súdu ľudí», oni nemôžu škodiť ani osožiť. Si-li nevinný pred Bohom, ľudia ti neuškodia, jestli ťa držia za vinného. Si-li naopak vinný pred Bohom, nič ti nebude osožiť, trebárs ťa ľudia za nevinného držať budú. Pomluvači a všetci, ktorí tvoje dobré skutky vo zlé vykladajú, škodia len sebe samým. Sv. Augustín o tomto nasledovne píše: «Hriešne posudzovanie neškodí tým, ktorí bývajú hriešne posudzovaní; lež tým, ktorí hriešne posudzujú, škodí ovšem ich opovážlivosť». A v čom záleží táto opovážlivosť ? V tom, hovoria svätí otcovia, že si človek opovážlivo privlastňuje dačo takého, čo jedine Bohu prislúcha. Lebo jedine Boh je výlučný a neomylný sudca myšlienok, slov i skutkov každého človeka. Právo, ľudí posudzovať a nad nimi súd vynášať, podržal si Boh sám sebe. «Je to teda najväčšia zlosť, keď človek právo, úrada moc, ktorú Boh sám sebe podržal, opovážlivo si chce privlastňovať, praví sv. Ján Zlatoustý. Či sa ty nazdávaš, že takáto zlosť môže minúť trestu ? Slyš, čo o tom píše sv. Dorotheus: «Nič nepovzbudzuje Boha viacej k hnevu, a človeka nič neuvádza do väčšieho nebezpečia, jako keď hriešne o druhých súdi». — Drahý čitateľu! na tvoje spasenie ťa prosím, čítaj často toto poučenie a nezapomínaj naň, zakiaľkoľvek žiť budeš.

Modlitba.

Všemohúci, večný Bože, popraj mi milosti, abych za príkladom sv. Cyril la vždy svätú pravdu zastával, dľa nej žil a umrel a napokon stal sa účastným koruny slávy večnej. Amen.

24. marca.

Sv. Gabriel archanjel.

Skúmame-li radom stvorenia Božie, vidíme medzi nimi vôbec tak úzke spojenie a tak podivuhodný posúv jedno od druhého len malými na krok postupujúcimi premenami rozdielné, v nepretržitom rade a vývine medzi sebou súvisia, a napospol ku vždy väčšej a väčšej dokonalosti postupujú. Jeden druh kameňa alebo kovu je vždy dokonalejší nado druhý, a tak je to i pri bylinách, tak i pri živočíchoch. Sám konečne človek, koruna svetského stvorenia, jako s jednej strany prináleží ešte k tejto telesnej prírode, tak patrí s druhej strany už do počtu nesmrteľných duchov. V ňom je zrejme sústredená panská moc i vláda nad zemskými tvory, ale v ňom väzí spolu i neodvolateľné tušenie o vyšších svetoch a o čisto duševnom živote za hrobom; v ňom žije túžba a žiadosť po nezkalenej láske a šľachetnejších statkoch, nežli jaké nám tento pomínutelný svet poskytnúť môže. A keď už i tu na svete, kamkoľvek sa obozreme, tak na odiv súvislé sporiadaný život nachádzame, treba len zaletieť myslou ta do toho blaženého duchovného sveta, kam srdce naše túži, aby sme sa nezvratne presvedčili, že s človekom nijako nemôže byť pretrhnutý ten sväzok, ktorým Boh všetky stvorenia k sebe pripútal, a tento nový rad rozumných tvorov, ktorý sa s človekom započal, nemôže s ním už i končiť. Sám teda už rozum nakladá nám veriť, že všemohúci a najmúdrejší Boh i ten neviditeľný svet naplnil zástupami bytostí, nad nás myslou dokonalejších a svätejších čistou vôľou. Počnúc od ducha ľudského, pripútaného ešte k telu, povznášajú sa čistí duchovia v nebi, zástup nad zástup, ku vždy väčšej a vyššej dokonalosti, tak, že konečne hranice, kam až oni dosahujú, sám jediný Boh zná, Boh ten všemohúci, ktorý je pôvodcom a i koncom všetkých vecí.

A čo srdce naše tuší, o tom nám rozum dokazuje, že je pravdivým, o tom nám viera poskytuje nepodvrtnú istotu. Katechizmus totiž učí, že Boh krom tohoto viditeľného sveta stvoril i svet neviditeľný, to jest nesčíselné množstvo duchov, ktorých my anjelmi menujeme. Dľa svedectva sv. Písma a ústneho podania stvoril ich tým cieľom, aby im jakožto svojim sluhom sveril dozorstvo a riadenie sveta, krajín, národov a každého jednotlivého človeka. Pod ich dozorstvo postavil pohyby telies nebeských, živly, sily a plody prírody. Na Boží rozkaz opúšťajú anjeli svoje nebeské stánky a prichádzajú čo poslovia Boží k nám, neviditeľne venujú nám svoje priateľské služby a nadelujú nás milosťami Božími i nebeským požehnaním. «Všetci anjeli sú výslužní duchovia, poslaní k obsluhu tým, ktorí sú povolani byť dedičmi večného spasenia.»

Gabriel, ktorého meno znamená po slovensky «silu Božiu», jeden z vyšších a dokonalejších duchov, poslaný bol, jako sväté Písmo svedčí, tri razy sem na tento svet s radostným posolstvom, a všetky tri posolstva vzťahujú sa na príchod zasľúbeného Vykupiteľa. Prvýkrát zjavil sa prorokovi Danielovi v zajatí babylonskom. Medzi tretou a štvrtou hodinou popoludní, kedy v chráme jeruzalemskom podvečerná obeť obetovaná bývala, modlil sa Daniel v zajatí skrúšeným srdcom, a prosil Boha, aby sa rozpamätal na rozborené sväté mesto a zpusťosený chrám, a aby k vôli svojim svätým sľubom smiloval sa nad ním. I zrazu uzrel

prudko letieť s neba anjela, ktorý zastal pred ním, dotknul sa ho a počnúc hovoriť, zvestoval mu istotné splnenie sľubov

Božích, obnovenie mesta i chrámu, a napokon príchod očakávaného Messiaša. Bol to Gabriel archanjel. «Danielu», riekol anjel, «práve prichádzam, abych ťa naučil rozumeť tajomstvám. Sotva si sa počal modliť, vyšlo slovo (v nebi od Boha), a ja som prišiel, oznámiť ti ho, túžbami Uváž teda moje slová a porozumej videniu. Sedemdesiat týždňov usúdeno je nad ľudom tvojím a nad svätým mestom, pokiaľ sa zavŕšia priestupky a koniec vezme hriech, a zmazaná bude neprávosť a nastúpi večná spravodlivosť a splní sa proroctvo i videnie a pomazaný bude Svätý Najsvätejší. Slyš teda a pozoruj: od času, keď sa vydá rozkaz, aby sa Jeruzalem znovu vystavil, až po Krista vodcu bude týždňov sedem a týždňov šesťdesiatdva. A vystavia sa znovu ulice i hradby za doby plnej úzkosti. A potom po uplynutí šesťdesiat-dvoch týždňov zabijú Krista, a ľud, ktorý sa ho zriekne, nebude viac jeho ľudom vyvoleným. Mesto i svätý chrám rozrúca národ, ktorý potom s vodcom svojím príjde, a koniec mu bude zboreníe, a po tomto konci stála pustota. Mnohým však utvrdí smluvu týždeň posledný a v prostredí tohoto týždňa prestanú obete zápalné i suché a v chráme bude hrôza pustošenia, a všetko do konca a do zavŕšenia potrvá pustošenie.

Toto sú slová Gabriela archanjela, jako nám ich Daniel sám napísal. Týmito slovami označil Gabriel nie len čas príchodu Mes-siašovho, ale spolu oznámil, jakým spôsobom Messiaš zomre, a jaký koniec vezme ľud a chrám jeruzalemský.

Po druhýkrát zjavil sa Gabriel kňazovi Zachariášovi. Kňazia židovskí, nemohúc v jedinom chráme jeruzalemskom konať služby Božie všetci naraz, podelení boli na viacero tried, ktoré sa radom zamieňali, a kedykoľvek nová trieda službu nastúpila, určilo sa lósom, čo komu pripadne k vykonávaniu. Raz keď podobným spôsobom nastal rad na triedu Zachariášovu, jemu pripadlo zapáľovať kadidlo na oltári vo svätyni pred obličajom Božím. Vstúpil teda do svätyně v čas kadidelnej obeti a všetek zástup ľudu stál a modlil sa vonku pod holým nebom. A tu zrazu uzrel stáť anjela na pravo oltára; zhliadnúc ho, trhnul sebou ľaknutím a bázeň ho pojala. Anjel ho však oslovil a riekol: «Neľakaj sa Zachariášu, lebo modlitba tvoja je vyslyšaná a Alžbeta, manželka tvoja, porodí ti syna a nazveš meno jeho Ján. Potešíš sa a zaplesáš, a nad jeho narodením mnohí sa radovať budú, lebo on veľkým bude pred obličajom Pána, a vína ani opojného nápoja piť nebude, a Duchom svätým bude naplnený ešte v živote matky svojej. A mnohých synov israelských obráti k Pánu Bohu ich. A predchádzať bude pred ním v duchu a v moci Eliášovej, aby obrátil srdcia otcov k synom, a neveriacich k múdrosti, ktorej sa držia spravodliví, aby pripravil Pánu ľud dokonalý.» Toto bolo druhé posolstvo Gabriela archanjela, ktorým zvestoval, kto bude predchodcom Ježiša Krista, zasľúbeného svetu Messiaša.

Tretie posolstvo niesol sv. Gabriel archanjel do Nazaretu k blahoslavenej Panne Márii a pozdravil ju napred týmito slovami: «Zdravas Maria, milosti plná, Pán s tebou; požehnaná si medzi ženami». A keď spozoroval, že sa Maria nad týmito slovami zarazila, riekol: «Neboj sa Maria, lebo si milosť našla u Boha. Hľa, počneš v živote a porodíš syna a nazveš meno jeho Ježiš. On veľkým bude a synom Najvyššieho nazývať sa bude a dá mu Pán Boh trón Dávida, otca jeho. A kralovať bude v dome Jakubovoim na veky a kráľovstvu jeho nebude konca».

Najsvätejšia Panna bola ovšem hotová podrobiť sa vždy a vo všetkom vôli Božej, ale pretože ohľadom na neporušené panenstvo, ktoré do smrti zachovávať chcela, nevedela, ako by sa stať mohla matkou jednorodeného Syna Božieho, Gabriel archanjel uistil ju o tom, doložiac, že Duch svätý zostúpi na ňu a moc Najvyššieho zatieni ju, a že i Alžbeta, jej príbuzná, vo svojej starobe syna počala. A keď blahoslavená Panna, takto ukojená, dala svoje privolenie nasledujúcimi slovami: «Ejhl'a, dievka Pána, staň sa mi podľa slova tvojho», opustil ju archanjel, a vrátil sa k Tomu, ktorý ho bol poslal.

Poučenie.

Gabriela archanjela poslal Pán Boh do Babylona, do Jeruzalema i do Nazareta, a on splnil všetky jeho rozkazy s najochotnejšou úslužnosťou. Chceš-li teda i ty, drahý čitateľu, podiel mať na sláve a šťastí sv. archanjela i ostatných svätých, usiluj sa vždy a vo všetkom byť poslušným Pánu.

Gabriel archanjel zjavil sa prorokovi Danielovi práve keď sa modlil; Zachariášovi, keď pri službách Božích povinnosti svojho úradu plnil, a blahoslavenej Panne Márii, keď v modlitbe a rozjímaní o božských tajomstvách zotrúvala. Vezmi si z toho poučenie, že pri modlitbách, pri rozjímaní o svätých veciach a pri vernom plnení povinností nášho stavu Pán Boh so zvláštnou záľubou na nás hľadá a jeho svätí anjeli s radostnou ochotou po boku nám stoja.

Gabriel pozdravil blahoslavenú Pannu Máriu slovami: «Zdravas Maria, milosti plná». I ty ju teda pozdravuj týmito slovami. Tak to činí niejedna pobožná duša, modliac sa sv. ruženec, alebo keď prechádzajúc vedľa obrazu alebo sochy blahoslavenej Panny, pomodlí sa Pozdravenie anjelské. Nepochybujem, že to činievaš i ty, lenže dávaj pozor, aby si to činil vždy z čistého srdca a so slušnou pokorou.

Gabriel archanjel pravil k blahoslavenej Panne: «Neboj sa, Maria, lebo si nalezla milosť u Boha». Drahý čitateľu! uč sa z tohoto pozdravenia, že ten, kto nachodí milosť u Boha, nemá sa čoho obávať, pretože mu je Boh priateľom. Kto naopak ťažkým hriechom pozbavuje sa milosti Božej, ten má príčinu, obávať sa všetkého zlého, pretože mu je Boh nepriateľom. Myslíš-li teda, že si v milosti u Boha, vynakladaj všetko, aby si v nej i zostal. Jestliže si ju však ztratil, pousiluj sa bez odkladu, nadobudnúť si ju znovu sviatosťou pokánia. V tomto ti nápomocná môže byť predovšetkým blahoslavená Panna, jestli sa k nej o to s vrúcnou modlitbou utiekať budeš. Z tej príčiny napomína nás sv. Bernard: «Hľadáme milosť Božiu, ale hľadáme ju s pomocou Panny Márie; lebo čo táto hľadá, to i nájde. Ona nalezne milosť božskú každým časom, a milosť božská je nám potrebná nado všetko iné». K Matke Božej obracia sa potom svätý Bernard týmito slovami: «Ty hriešnika nikdy neznenávidíš, čoby jak ohavný bol; ty ním neopovrhuješ, keď ku tebe vzdychá a skrúšeným srdcom o prímluvu ťa prosí.» Sv. Bonaventúra píše: «Kto chce obsiahnuť od Boha milosti, nech sa utieka s pobožným duchom k blahoslavenej Panne, akožto prostredníci; lebo ona, súc matkou milosrdenstva, nemôže odopreť ničoho, o čo ju prosíme».

Modlitba.

Všemohúci, večný Bože! ktorý si Gabriela archanjela nad všetkých anjelov vyvolil, aby on vtelenie jednorodeného Syna Tvojho zvestoval, popraj nám láskavé, aby sme, svätiac

jeho sviatok na zemi, stali sa účastníkmi pomoci jeho v nebesiach skrze Pána nášho Ježiša Krista. Amen.

25. marca.

Zvestovanie Panny Márie.

Pri chráme jeruzalemskom vychovávané boli dcéry zo šľachetných rodov, ktoré svoj útlý vek obetovaly službám Božím, a keď postúpily do rokov dospelosti, navracaly sa domov ku svojim rodinám. Takouto pannou bola i blahoslavená Panna Maria.

Následkom prvorodeného hriechu v raji upadlo celé pokolenie ľudské v ohavné otroctvo satanášovo, a všetky národy, až na ľud židovský, po celých 4000 rokov pohrúžené boli v temnotách nevery a smrteľný ortiel vyrieknutý bol nad všetkými ľuďmi napospol. Ale Boh smiloval sa nad upadlým človečenstvom a zasľúbil mu Vykupiteľa. Tento svätý svoj sľub opakoval často-krát skrze prorokov, až napokon prišiel čas vyplnenia, kde Spasiteľ skutočne na zem túto zostúpiť mal. A dnes je tomu bez mála už dvatisíce rokov, čo všemohúci Boh daný svoj sľub skutočne splnil.

Päťsto rokov predtým predpovedal prorok Izaiáš: «Hľa, Panna počne a porodí syna a meno jeho bude Emmanuel» t. j. Boh s nami. Táto Panna, ktorá Vykupiteľa sveta počať a porodiť mala, bola najblahoslavejšia Panna Maria.

Žila ona v mestečku Nazarete, na pohorí galilejskom, v chudobe a ukrytosti, túžobne očakávajúc i sama sľúbeného Vykupiteľa. Dňa 25. marca bola práve v tichej svojej izbičke pohrúžená v modlitbách, keď všemohúci Boh svojho nebeského posla, Gabriela archanjela k nej poslal. S najhlbšou úctou blížil sa nebeský posol ku sv. Panne a riekol: «Zdravas buď Maria, milosti plná, Pán s tebou, požehnaná si ty medzi ženami». Nikdy predtým ani potom nedostalo sa človeku tak vznešeného pozdravenia jako tu Márii: veď menom samej Božej velebnosti prinášal anjel toto pozdravenie! A týmto zároveň dobrý anjel napravil opäť, čo zlý anjel kedysi ľuďom zapríčinil. Padlý anjel Lucifer, svedúc Evu, uvrhol celé človečenstvo do nešťastia; a včul zase dobrý anjel Gabriel priniesol Márii, druhej Eve radostné posolstvo, že počne a porodí Spasiteľa a Vykupiteľa sveta. «Zdravas Maria», sú tedy slová nebeské.

Anjel však pokračoval ďalej: «Milosti si plná». A zaiste ani nedosiahol žiadon človek milosti Božej v tak plnej a tak svrchovanej miere, jako Maria; lebo Maria bola nepoškvrnená, počatá bez viny dedičného hriechu; ona dľa slov sv. Petra Zlatomluvného (Chrisologa) dala nebesiam česť, zemi stvoriteľa, pohanom svetlo viery, životu prinavrátila poriadok a mravom kážeň. Ostatní svätí obdržali síce tiež jeden každý jednotlivé podiely milosti, ale srdce Márie naplnil Boh milosťami všetkými. A z tejto plnosti i my dostávame: Maria je jakoby pokladnicou veškerých milostí Božích.

I nedarmo pravil jej anjel: «Pán s Tebou». Pán bol, jako hovorí sv. Bernard, s Pannou Máriou nielen duševne, ale i telesne. Bol on síce i s ostatnými svätými, ale nadovšetko s Máriou, a s ňou ešte natoľko v živom obcovaní, že nielen jej vôľu, ale i jej telo spútal so sebou. Z tej príčiny pokračuje tenže svätý: «Pán je s Tebou, jako otec so svojou dcérou, nad ktorou bedlive pečuje; jako ženích s nevestou, ktorú jedine miluje; jako kráľ s kráľovnou,

ktorú vo vysokej úcte chová». Preto, dušo kresťanská, pros denne Pannu Máriu, aby ti dopomohla, žeby i s tebou bol Pán Boh po celý tvoj život, i v poslednú hodinu smrti.

«Požehnaná si medzi ženami» pokračoval anjel vo svojom pozdravení. Ovšem Maria je najvyš požehnaná z celého svojho pokolenia, pretože len ona jediná stala sa účastnou dôstojnosti, byť «matkou Božou.» Ona samajediná je matkou a spolu pannou; ona skrz Syna svojho, ktorého porodila, premenila kliatbu Božiu v- požehnanie. Eva bola pôvodkyňou hriechu, Maria je studni-cou milosti; Eva nás ranila, Maria uzdravila. Ona uslyšiac slovo anjelovo, zarazila sa a premýšľala v duchu, jaké by to malo byť pozdravenie. Sv. Ambróz píše o tomto: «Maria sa nezľakla anjela, akožto ducha nebeského, ale preto sa zľakla, že sa jej anjel zjavil v podobe mládenca; a ešte viacej zľakla sa pochvaly, ktorú o sebe slyšala.» Preto premýšľala, jaké by to bolo pozdravenie? Ona sa vždy pokladala za pannu chudobnú a svetu docela neznámu; nevidala na sebe iného, nežli chyby a nedostatky; ona sa držala za nehodnú Božích milostí a preto sa zľakla, slyšiac tak vysokú, anjelskú pochvalu.

I keď spozoroval anjel, že sa sv. Panna uľakla, riekol jej: «Neboj sa, lebo si nalezla milosť u Boha; hľa, počneš a porodiš syna a nazveš meno jeho Ježiš. On veľkým bude a Synom Najvyššieho nazývať sa bude.» Na tieto slová prenikla ovšem sladká radosť srdce sv. Panny. Ona však mlčala a premýšľala, ako to možno, že by sa mala stať matkou, keďže ona, dokiaľ bude len živá, umienila si zostávať pannou. Nevediac to nijak v mysli srovnáť a len do väčších rozpakov upádajúc, otvorila konečne ústa a riekla: «Jako sa to stane, pretože muža nepoznávam ?» Na čo anjel ihneď rozptýlil všetky jej pochybnosti, doložiac, že sa to stane zázračne, mocou Ducha svätého. A teprv teraz sklonila hlavu Maria a s najhlbšou pokorou vyslovila oné vážné slová, na ktoré zem a nebesia s napjatosťou čakali: «Ejhl'a! dievka Pána, staň sa mi podľa slova tvojho». A v tom okamžení «Slovo» v nej telom učineno je. Syn Boží stal sa človekom, aby nebesia smieril so zemou.

Poučenie.

V svätej zemi jesto mestečko, ktoré sa menuje Nazaret. Leží ono vysoko v zelenom údolí, obklopenom horami. S jednej strany opiera sa o vrch, a tu sú domy tak stavané, že zadná stena, ba niekde i celá izba vyrúbaná je do skaly. V tomto mestečku prebývajú teraz Turci i kresťani. Je tu i františkánsky kláštor s pekným kostolom. V tomto kostole ide sa najprv niekoľko schodami dolu, potom rovno, až sa konečne prijde do skalnej komory, kde početné lampy horia. Muži i ženy kľáčia tu ponorení v hlbokú pobožnosť v najväčšom tichu. Mnohí už pred kapiou vyzúvajú obuv, tak sväté je im toto miesto; a sotvy kto prijde sem alebo odíde odtiaľ, žeby nepo-kl'akol a nepobozkal svätú pôdu. Čo však asi zvláštneho mohlo sa udať na tomto mieste ?

Pred temer dvetisíc rokmi prebývala tu chudobná panna. Zotrvávajúc jednúc na modlitbe, videla nenadále vchádzať k sebe anjela. Miesto, kde anjel stál, poznačené je stĺpom. Anjel oslovil zadivenú pannu nasledujúcimi slovami:

«Zdravas Maria.»

Toto slovo, ktoré anjel povedal užasutej panne v tichej komôrke v Nazarete, dostalo sa do verejnosti a od tých čias zavzníeva svetom, jako ľúbezný zvuk nebeského zvonu. Koľko millionov ľudských jazykov vyslovuje toto slovo s pobožnosťou, odkedy ho anjel vyriekol!

Neminie zaiste okamihu, žeby toto pozdravenie niekde na zemi vyrieknuté nebolo. Kto je však ona, ktorú ľudia pozdravujú toľkokrát, koľko je listia na horách a trávy na poliach, koľko rosných kvapiek na bylinách v lete a koľko sňahových vločiek v čase zimnom na svete ? Či je to vec dovolená, aby sme tvora Božieho tak veľmi ctili a velebili ?

Ovšem! Veď keby nám slnce nedávalo potrebného svetla a tepla, nemohli by sme vidieť ani pracovať; nič by nám na poli nerástlo ani nedozrievalo. Bez slnca by na zemi bola tma a smrť. A preto nie div, že neznajúci Stvoriteľa pohaní klaňali sa slnku a držali ho za boha. Slnce zaiste nie je boh, ale ono je studnicou nebeskou, z ktorej Boh vylieva na všetko stvorenie svetlo a život, zrast, krásu a potešenie. To nikto zapierať nemôže. Lež čo, keby na tomto svete bolo iné také stvorenie, skrze ktoré by Boh poskytoval ľuďom život a pomoc tu na zemi, rovne tak jako i večné spasenie ich dušiam: či by sme takéto stvorenie nemali si nado všetko ctieť a vážiť, ačkoľvek by sme sa mu jakožto stvoreniu klaňať nesmeli? Bez obalu rečeno: spasenie všetkých ľudí a celého sveta je Ježiš Kristus; a stvorenie, skrze ktoré Boh svetlu Spasiteľa daroval, je blahoslavená Panna Maria. Preto dobre činíme, volajúc: «Zdravas Maria!»

Drahý čitateľu! Si-li ty roľník, a vozy obilím vysoko naložené tiahnú do tvojho dvora, a zlatoklasé snopy tak vysoko siahajú, že vzdor pritiahnutému pavúzu vráta sotva vozom stačia: — či si ty ozaj za nič nebudeš vážiť role, na ktorej sa ti tak výborné obilie urodilo?

Si-li vinohradník, a nastane krásna jaseň, i urodí sa ti víno, jakého ľudia nepamätajú; veselá chasa po vinici strieda a kupec prv, nežli by bol víno okúsil, a nejednajúc sa, dobrovoľne pridáva na cene: — tu by mohol neviem kto prísť so závdavkom na dlani, aby ti vinohrad odkúpil, ty veru ne-odmárniš svojej vinice, kde sa ti tak dobré a výborné víno urodilo.

Si-li haviar a pracuješ hlboko v štolni pod zemou — ťažká to ovšem a nebezpečná práca —: jak nešťastným by si bol, keby ti tak v hlbokom skalnom sklepení vyhasol neočakávane kahanec. Preto ti vždy býva drahocennou malá lampa a tiché svetielko, ktoré v nej trblieta.

Si-li kresťan a poznávaš-li jasne ohavnosť tvojich hriechov, horko a skrúsené za ne ľutuješ, a nalezáš útechu i potešenie v Ježišu Kristu: tedy ti je zaiste kríž, na ktorom On pnel a trpel, znamením najsvätejším. A keby si teprv ten pravý kríž videl, nebolo by istotne pre teba nič ctihodnejšieho na tomto svete. Keď teda už i kríž, na ktorom Spasiteľ trpel, v toľkej úctivosti chováš, či potom nebudeš ctieť matku, ktorá Spasiteľa pod srdcom nosila? A keďže si haviar váži svetlo malej lampy, zdáľiž nám nemá byť vysoko vážená Matka, z ktorej vyblesklo «Svetlo sveta». A je-li pôda človeku drahocenná, ktorá mu chlieb a víno prináša, zdáľiž nemá mu byť drahocennou i tá, z ktorej živý chlieb pochádza a z ktorej nebeský prameň vyrinul? Či je to teda proti rozumu alebo vážnosti ľudskej, keď milióny kresťanov každodenne s úctou, radosťou a láskou vyvolávajú: «Zdravas Maria! ?»

Lež podotknem ti ešte jedno, drahý čitateľu, čo ťa veru zvláštne pohnúť musí k úcte preblahoslavenej Panny. Stojac u lôžka pri nemocnom, ktorý je nám ináč zcela cudzí a neznámy, máme s ním útrpnosť a radi by sme mu pomohli, keby sme len vedeli. Mnohé dieťa, inak divé a ľahkomyselné, vidiac trpeť otca lebo matku, riekne: Radšej bych sám trpel, než na

to sa díval! O čo viac teda musí to dojať matku, keď vidí trpeť jediného, nevinného syna! A v skutku! keď urputní nepriatelia Ježiša poličkovali, viacej to bolelo Máriu, nežli Jeho samého. Keď mu drže pľuvali do tváre, bola by to radšej ona sama zniesla. Keď ho šľahali bičom po chrbte, bola by radšej zachytila rany vlastným telom. Keď ho viedli na horu Kalváriu a on mukami ztrýznený vliekol ťažké bremeno kríža, tu si Matka nepochybne pomyslela: Bodaj by kríž tento radšej na mňa boli vložili. A keď nasadili hrebíky a ťažké kladivo prerážalo ich mäsom i kosťami — hrozné to tlčenie, hroznejšie, nežli vidieť rakev nad dieťaťom zabednievať! — tu jej tlklo srdce žiadosťou: keďby radšej hrebík ten moju ruku, moju nohu, moje srdce prebíjal. A keď na kríži pnel a jako žeravý uhl' sotlieval v plameni ukrutných boľastí, tu povzdychla v mysli: Dvojnásobne bych všetko to na seba prevzala, kebych len mohla sama trpeť za neho! I vyznaj, drahý čitateľu! zdáľž za takúto sústrasť, za takéto utrpenie so Synom svojím nezasluhuje Maria, aby sme každodenne s úctou a vďačnosťou zvolali: Zdravas Maria?

Dnes slávi cirkev svätá dvojakú slávnosť: Vtelenie totižto Pána a spolu slávnosť blahoslavenej Panny Márie, že sa stala matkou Božou. Preutešené tajomstvo toto zvestuje nám zvon tri razy z veže, a kedykoľvek ráno, v poludnie a večer zaznieva jeho zvuk, nábožný katolík, znamenajúc sa zavše znamením sv. kríža, volá: Zdravas Maria!

Pápež Urban II. naložil, aby sa v každej obci každodenne trikrát zvonilo «Anjel Pána», aby takto kresťani, doma či na poli dlejúci, modlili sa k blahoslavenej Panne za oných hrdinov, ktorí ďaleko od svojich podiel brali v križiackych vojnách. A u nás v Uhorsku zavedená bola táto pobožnosť k Bohorodičke roku 1309. na sneme cirkevnom, odbavovanom v Udvarde. Križiacke války už síce dávno pominuly, ale celý náš život je neustále križiacke ťaženie proti nepriateľom nášho spasenia. Preto potrebujeme pomoci a podpory Božej, ktorú nám len Maria vyprostredkovať môže svojou prímluvou. Pápež Benedikt XIII. spojil r. 1724. s modlitbou «Anjel Pána» plnomocné odpustky. Kto sa teda «Anjel Pána» každodenne trikrát pomodlí a mesačne raz i sväté sviatosti prijíma, obdrží každý mesiac plnomocné Odpustky.

Modlitba.

Ó Bože, skrúšeným srdcom Ti ďakujem, že si jednorodeného Syna svojho nechal stať sa človekom, a Máriu jeho sv. Matku učinil si i mne matkou; popraj mi svätej milosti, abych Teba, Boha a Pána môjho, nikdy neprestával milovať a Máriu, Matku, so synovskou oddanosťou ctiť si a vážiť. Amen.⁴

26. marca.

Sv. Vazul (Basil).

Svätých pripodobňuje sám Kristus čerstvým révam pravého viniča, ktorý vinič je Kristus Pán sám. Kým révy zostávajú spojené s viničom, prinášajú bohaté ovocie. A pretože svätí sú verne spojení s Kristom, preto i nachádzame na nich ovocie, užitočné každému, kto

ho len chce požívať. Takým je ich príklad, poučenie a orodovanie u Boha, ktorými svätí ľuďom osožia. Ale ako sa človek protiviť môže i samej milosti Božej, rovne tak môže svojimi hriechami zaviniť, že orodovanie, príklady a vnútorné vnuknutia i toho najväčšieho svätého zostávajú preňho bez osohu. O tomto môžeme sa zvlášte presvedčiť životom sv. Vazula.

Sv. Vazul žil pred viac než 900 rokmi v Carihrade. Tehdajší cisár mal zaťa, menom Seronitesa, ktorý, bažiac po cisárskej korune sám, umienil si vyhubiť všetkých tých, čo by dosadnúť na trón dajaké právo mali. O zlostnom Seronitesovom úmysle dozvedel sa sv. Vazul, a z pečlivosti o jeho dušné spasenie a rovne tak o panujúcu cisársku rodinu, pokladal si za povinnosť, upozorniť ho na hriešnosť a ohavnosť skutku, ktorý previesť si zaumienil. Raz teda, keď Seronites s veľkým komonstvom poberal sa k cisárskemu palácu, predstúpil svätý pred neho a riekol: «Prečo zamýšľaš v srdci svojom zlé oproti pravej vrchnosti? Nie je ti súdené dosadnúť na trón. A preto upusti od svojho úmyslu, aby si si neztrhol hnev Boží na seba, a ne-ztratil všetko, čím vládneš.» Seronites, miesto si povšimnúť dobrej rady, prišiel do tak prudkého hnevu, že sa dal biť vlastnou rukou svätého po hlave i po tvári a odohnal ho s úžasným preklínaním.

Sv. Vazul však i vzdor tomu, uzrúc na druhý deň Seronitesa na verejnom mieste, pristúpil k nemu bez strachu, a prosil a napomínal ho, aby od hrozného svojho úmyslu upustil. Nazlobený Seronites dal ho za to kroz svojich sluhov lapiť a vrhnúť do žalára. Na druhý deň dal si ho predvolať, a plný hnevu tázal sa ho pohrdlive, jako že sa on, človek obecný a biedny, opováži robiť výčitky jemu, pánovi a boháčovi tak mocnému? Vazul mu odpovedal: «Či sa nazdávaš, že úmysel svoj skryť môžeš pred Bohom? Ja ti len hovorím, že jestli vykonáš, čo si si umienil, Boh veľké nešťastie dopustí na teba.» Seronites dal ihneď sv. Vazula sviazať a celé dva dni hrozne mučiť. Ale o krátky čas, naľakaný snom, čo sa mu bol prisnil, prepustil svätého na slobodu. Sám však o nedlho onemocnel a i zomrel.

O veľkej Vazulovej svätosti očula i cisárovná Helena, a žiadajúc si ho vidieť, poslala si pre neho komorníka. Vazul sa ihneď vybral k cisárovnej, ktorá, keď ho uzrela, išla mu v ústrety a zdvorilé ho privítajúc, požiadala, aby sa za ňu modlil. Svätý jej udelil požehnanie a modlil sa nad ňou nasledovne: «Udeľ ti Hospodin na mnohé roky silu spravodlivého panovania, a konečne popraj ti večného oslávenia.» Cisárovná odpovedala na túto srdečnú modlitbu: «Dávno som si priala vidieť ťa, svätý a ctihodný otče; teraz vyplnil Boh moju túžbu; prosím ťa, neprestávaj modliť sa za mňa, služobnicu tvoju, aby mi Boh bol milostivý a milosrdný v deň večnej odplaty.» Svätý jej na to odvetil: «Za teba, dcéro moja, sa modliť, nepadá mi ťažko. Jestli-že by si však, pokým sa ja modlím, ty snáď mojej modlitbe protivné konala, tenkrát ti moja modlitba nepoosoží mnoho. Lebo keď jeden stavia, a druhý zas rúca, čo z toho, ledaže darobné namáhanie? Prorokovi jeremiášovi povedal Hospodin: Nepros za tento ľud, lebo ťa nevyslyším. Vieme ovšem, že pred Bohom mnoho môže modlitba spravodlivého, ale ona musí byť podporovaná dobrými skutkami so strany tých, za ktorých sa koná. Preto musíš najsamprv hľadať chrániť sa všetkého zlého, a zároveň vykonávať mnoho dobrého, aby si tak mohla zajedno vlastnou dobročinnosťou a potom modlitbami tých, čo sa za teba modlia, nadobudnúť si dvojnásobnú nádej a dôveru v spoločného nám Pána a Hospodina Ježiša Krista.»

Sv. Vazul musel sa neskôr i samému cisárovi predstaviť, a neomeškal ostro ho napomenúť pre jeho známy výstuplivý život. Cisár vďačne prijal napomenutie od svätého a rozkázal dať mu peňazí do daru, čo svätý neprijal.

Jednúc prišla ku sv. Vazulovi stará pani, vedúc so sebou mladú osobu, oblečenú na oko v rúcho reholné. Svätý udelil starej panej požehnanie, naopak mladú osobu dal sa karhať ostrými slovami pre jej hriešnosť a pretvarovanie, a zakončil karhanie nasledujúcimi slovy: «Oj, či si nečistá, najnečistejšia medzi nečistými!» Hriešnicu dojaly tieto slová hlboko a so slzami v očiach zvolala: «Pravda je ovšem, svätý muži, všetko, čo si o mne povedal. Beda mne hriešnici ! Popáchané nepravosti prevyšujú mi temeno a hriechy moje sú nesčíselné, jako piesok morský. Avšak zaujmi sa za moju dušu, aby neprišla do ohňa večného.» — Bola tu prítomná i tretia osoba a i táto prosila sv. Vazula, orodovať za hriešnicu a pravila: «Hľaď, jak je plná pokánia, smiluj sa nad ňou a podpomôž ju tvojou modlitbou; ja som presvedčená, že ju Hospodin nezapo-vrhne, keď ty za ňu orodovať budeš.» Svätý jej však na to odpovedal, jako je to zle, že druhým do srdca nahliadnuť nemôžeme. «Čo sa mám za ňu modliť, keď hriešny svoj život viesť i tak neprestane^ — A vskutku, hriešnica, jako sa o tom svätý i neskôr presvedčil, stúpala i potom cestou zatratenia.

Korunu slávy nebeskej obdržal sv. Vazul roku 952.

Poučenie.

Zo života sv. Vazula vidíme, jako môžu pobožné a Bohu oddané osoby mnohým ľuďom byť pohnútkou a príčinou spasenia. Rovne tak teda neohrozene, jako sv. Vazul, napomínaj i ty, drahý čitateľu, nadovšetko tých, čo sú starosti tvojej sverení. Vlažnosť v modlitbe a vo viere panuje hlavne teraz v mnohých rodinách. Vieš-li teda človeka, čo sa posmešne vyslovúva o základných článkoch viery katolíckej; čo na vospusť sveta hromží a brojí proti vláde hlavy cirkevnej, proti právu kňazstva a od Boha sverenej mu moci, vychovávať vo školách mládež v spasiteľnom učení, povedz, jako sv. Vazul Seronitesovi, bez obalov i ty nepriateľovi cirkve: «Prečo srdce tvoje zamýšľa zlé proti pravej, Bohom založenej vláde? Nenie ti u Boha určené, postaviť sa na miesto cirkve a jej sluhov. Upusti od svojho marného úmyslu, lebo ináč zasiahne ťa hnev Boží a prídeš ešte i o to, čím vládneš.» — Vidiš-li naopak v obci ľudí dokonalejších, lepších a bohabojnejších nad teba, pridruž sa im dôverne, daj sa poučiť a napomenúť. Nasleduj ich život a pros ich, aby sa modlili za tvoje dušné spasenie.

Modlitba.

Milosrdný Bože! Popraj nám milosti, aby sme skrze zásluhy a na prímluvu sv. Vazula vždy len dobré vykonávať, zlého sa varovať, a tak účastnými stať sa mohli koruny slávy večnej. Amen.

Sv. Kastulus (Haštal), mučeník.

Za panovania cisárov Diokleciána a Maximiána povstalo tak veľké prenasledovanie kresťanov, že temer nikde ani jeden kresťan nebol istý svojím životom, lebo kde koho jako kresťana udali, toho strašnými mukami usmrtili. Aby však kresťanov tým lepšie chytať mohli,

vydaný bol cisársky rozkaz, že nikto, kto nebude prv falošným bohom obetovať, nestrá ani nič kupovať ani predávať, áno skoro na všetkých miestach porozostavovaní boli dozerači, ktorí nemali dovoliť nikomu, ktoby prv nebol klaňal sa modlám, rúlet, ba ani vody zo studní, potokov alebo riek si nabráť. Pekelná chytrosť! Avšak kresťania ani tým nedali sa odstrašiť. Lebo keď tehďajší pápež Kajus požiadal vzácneho cisárskeho úradníka Chromatia, tajného kresťana, aby v čas toľkého nebezpečia malému stádu kresťanskému vo svojom veľkom paláci útulku poprial: Chromatius ihneď milerád to učinil a kresťanov ešte i všetkým, čo k živobytiu potrebné, zaopatril, bez toho, žeby boli museli obetovať modlám.

Toto však dlho nedalo udržať sa v tajnosti. Pohanovia i tam vysledili kresťanov; a žeby z nebezpečenstva vyviazli a dľa slov Pána (Mat. 10.) sa zachovali: odobral sa Chromatius, udajne, otužiť si zdravie, na svoj letohrádok do Kampanie, i dal na vôľu kresťanom, aby, komu ľúbo, tam s ním bezpečnosť si hľadali. Mnohí vďačne prijali pohostinnosť Chromatiovu a s týmito šiel do Kampanie i kňaz Polykarp, prispievať im svätým svojím úradom k pomoci a k úteche. V Ríme len niekoľko ich zostalo s pápežom, z ktorých Marka a Marcelliana vysvätil za jáhnov, ich však otca Tarkvillinia za kňaza, a Sebastiana, vysokého a veľmi obľúbeného dôstojníka cisárskeho, ktorý tiež bol tajným kresťanom, ustanovil im za obhájcu.

Ale ani toto celkom nepatrné stádočko, ktoré v Ríme pri sv. Otcovi zostalo, nebolo v dome Chromatiovom životom isté, lebo ho pohania ustavične ohrožovali. Pre tú príčinu ujal sa ich iný rímsky pán, menom Kastulus, tajný kresťan, najvyšší komorník u dvoru cisárskeho; on prijal ich do svojho palácu, domnievajúc sa, že tam pohania špehovať sa neopavajú lebo veď snáď len tak vysokého dvorana nebudú mať v podozrení, žeby u seba skrýval kresťanov. U tohoto vznešeného pána zdržoval sa teda sv. Otec i s ostatnými kresťanmi, modlievajúc sa s nimi čo deň v plači a kvílení, v pôste a skutkoch kajúcnych, aby ich Pán Boh hodnými učiniť ráčil koruny mučeníckej. Medzitým dochádzalo k ním potajomky o krst sv. žiadať i mnoho iných, ktorých nábožný Kastulus ochotne prituloval i zaopatroval. Ale ono prichádzalo ich so dňa na deň viac a viac, lebo sa tam stávaly zázraky: slepí nabývali zrak, nemocní boli uzdravovaní. Zvlášte sám Kastulus mnoho duší priviedol ku sv. Kajovi, ktorý, vyučiac ich, krstom svätým prijímal ich do cirkve Kristovej.

Zanedlho na to našiel Tiburtius na ulici človeka, ktorý s hôry (povale) spadol a hlavu si roztrieskal, následkom čoho i zomrel. Rodina chcela ho dať pochovať, Tiburtius však riekol: «Dajte mi k nemu prehovoriť, snáď ešte k sebe príjde.» Keď sa uhli, kľaknul si k nemu a pomodlil sa Otče náš a Verím v Boha, a hľa, mŕtvý skutočne prišiel k sebe, ožil. Rodičia vzkrieseného, vidiac tento zázrak, ihneď uverili v Krista Pána, a Tiburtius zaviedol ich do príbytku Chromatiovho k sv. Kajovi, kde boli potom i pokrstení. — Kastulus a Tiburtius vôbec kde len mohli všade prehovárali zaslepených pohanov, aby prijali vieru Kristovu, a ponevác Boh reči ich potvrdzoval mnohými zázrakmi, zvlášte na nemocných, zrástalo stádo Kristovo utešene.

Čo však učinil diabol? On vliezol do Torkvata, prešibaného pohana, a tento prišiel k sv. pápežovi i staval sa, jako by tiež priať chcel vieru svätú (bol však odpadlíkom). A keď mu Tiburtius vytykal, že drží len na jedenie a pitie, na hry a ženské, na pôst a modlitbu nič, že

nechodieval na služby Božie, tu sa staval chytrá tá liška, jakoby mu to šlo k srdcu: zatiaľ však potajomky navliekol to tak, že pohania sv. Tiburtia chytli, poviažali a dovliekli k sudcovi Fabiánovi, kde ho potom pre jeho stálosť vo viere zľali. Ale Torkvátovi na tomto ha-nobnom kúsku nebolo ešte dosť; on udal i prvého cisárskeho komorníka, sv. Kastula, že prechováva v paláci svojom kresťanov. Túto vec, pretože týkala sa osoby vysoko postavenej, oznámil sudca cisárovi. Cisár počujúc, že ešte i jeho komorník je kresťanom, náramne sa nahneval a dal sv. Kastula a všetkých kresťanov ihneď zajať a do žalára uvrhnúť. Potom ich všetkých strašne umučili. Menovite Kastula, keď ho dlhými mukami nemohli zviest' k tomu, aby zaprel Krista, natiahli konečne na škripec, tlkli, bičovali ho, on však medzi tým, čo i mäso z neho trhali, neprestával chváliť Pána Boha, hovoriac: «Toto je ten žiaducný deň, po ktorom som vždy túžieval; toto je tá radostná hodina, ktorú som si vždycky žiadal. Ďakujem Ti, Pane Ježišu Kriste, že si ma odôstojnil trpeť pre meno Tvoje a krv vyliat' pre Teba». Napokon, keď žiadne muky od Krista odlúčiť ho nemohly, dal ho sudca Fabián hodiť do hlbokkej jamy a pieskom zasypať. Mŕtvolu sv. mučeníka kresťania pozdejšie z tej jamy vzali a pochovali u silnice Lavikanskej, kde ho Boh mnohými zázrakmi oslávil.

27. marca.

Sv. Rupert, biskup.

Večne požehnaná zostane pamiatka sv. Ruperta v srdciach bohabojných Rakúšanov a zvlášte obyvateľov Solnohradských; lebo svätý je jedným z oných vyvolených nástrojov Božích, ktorými milosrdenstvo Božie celé národy zachránilo od záhuby večnej, a vieru, cnosť a mravnosť medzi nimi rozšírilo.

Rupert pochádzal z kráľovského rodu Merovingov vo Francúzsku, túžil však od mladosti len po šľachtictve, jakého dodáva nám náboženstvo a cnosť, i vyznačoval sa nábožnosťou a láskou k vedám božským, mŕtvením seba, dobročinnosťou oproti chudobným, čistotou panenskou a miernosťou. Pre tieto svoje cnosti stal sa okolo r. 596 biskupom vo Vormsi. Mnohí, premnohí ľudia dochádzavali k nemu, počúvať od neho učenie spásy, slová života večného. Jako biskup mal však menovite čo činiť so vznešenými pánmi, ktorí miesto čo mali svietiť príkladom cnosti, hlboko boli zabredlí vo všelijakých neprávostiach. On neprestával dvíhať hlasu svojho a karhať život ich bezbožný. Oni však, miesto aby sa boli polepšili, zanevreli na svojho biskupa, začali ho prenasledovať a keď konečne ešte i s bludármi proti nemu sa spojili, prinútený bol sv. muž Vorms opustiť.

Práve vtedy panoval v Bavorsku vojvoda Theodo II. Theodo bol síce už od sv. Emerana vo viere kresťanskej vycvičený, ale nebol ešte pokrstený. Mnohí veľmoži bavorskí a mnoho ľudu pospolitého oddano bolo ešte modloslužbe. Theodo veľmi si prial, aby i jeho poddaní stali sa kresťanmi, ale bohužiaľ, nebolo na porudzí kňaza kresťanského, ktorý by im bol mohol hlásať sv. Evanjelium. Tu dozvedel sa o nábožnom biskupovi Rupertovi. I vypravil k nemu mužov z prednej šľachty a dal ho pozvať, aby si nesťažoval prísť do Bavor, obrátiť ľud jeho na vieru kresťanskú. Rupert na to pozvanie hneď neodíšiel, ale vyslal najprv do Bavor niekoľko duchovných, prezkúmať, je-li tam v srdciach dobrá, úrodná pôda ku prijatiu

sv. Evanjelija. Až keď títo s dobrou zvesťou sa vrátili, vydal sa i sám na cestu do Rezná (Regensburgu). Keď k Reznú sa blížil, vyšiel mu Theodo s celým svojím dvorom v ústrety a čo najúctivejšie ho privítal. Sotva ocítnul sa Rupert v Rezne, už i so všetkou horlivosťou dal sa rozsievať semeno učenia kresťanského. Pán Boh dal zdaru, a nezadlho obrátil na vieru kresťanskú mnohých veľmožov, sestru vojvodovu Regintrudu, pokrstil Theodu i celú jeho rodinu. Z Rezná vychádzal potom Rupert i do okolia, cestoval krížom-krážom po celej krajine, zapudzujúc neunavene tmu nevery a povery. Uznávajúc, že biskup musí mať nejaké stále sídlo, aby ho mohol ľuď vyhládať, k nemu o poradu a poučenie si prichádzať, vystaval si najprv kostolík a malý príbytok u jazera Vallersee rečeného, kde stojí teraz mestečko Seekirchen. Za nejaký čas prišiel potom do hôr Sol'nohradských, kde jedného dňa vkročil do krásneho širokého údolia, ktorým pretekala rieka. Na brehu tej rieky našiel zrúcaniny jakýchsi stavísk. Boly to rumy niekdajšieho hradu Helfenburgského (Juvavium), čo ho Rimania vystavili, divokí však Herulovia zborili. Tu uzavrel Rupert zraziť biskupský svoj prestol. Vojvoda Theodo vďačne mu daroval miesto i zem na široko-d'aleko okolo ležiacu. Rupert prichytil sa včul' s pomocou svojich kňazov a novoobrátených kresťanov do práce a postavil k úcte sv. Petra krásny chrám a vedľa neho iné potrebné budovy pre seba a svojich. Pomaly povstávaly popri týchto budovách aj iné domy, a počet nových osadníkov množil sa natoľko, že o niekoľko málo rokov z rumov starej Juvavie povstalo nové mesto:

Obyvateľstva ustavične pribývalo, Rupert mal získať Kristu ešte celé rozsiahle Bavorsko, ale nedostávalo sa mu pomocných kňazov. Vybral sa teda do vlasti svojej, do Francúzska, a odtiaľ doviedol si na pomoc dvanásť zvlášte nábožných a učených kňazov. S týmito dal sa teraz celý národ bavorský obracať na vieru kresťanskú. Vyj-dúc s nimi, rozdelil ich po celej krajine. Kamkoľvek prišli a kázali, všade povstávaly poznenáhla kresťanské obce, a Rupert im staval potom kostoly a ustanovoval u nich duchovných pastierov. V dnešný Sol'nohrad.samom Sol'nohrade založil veľký kláštor, v ktorom vychovávali sa budúci kňazi, a u Sol'nohradu na jednom vršku dal vystavať kláštor pre reholnice sv. Benedikta, ktorým dal za predstavenú nábožnú svoju sestranicu Ehrentrudu. (Kláštory tieto stoja až podnes.)

Až do najpozdejšej staroby jako služobník najvernejší pracoval sv. Rupert vo vinici Pánovej. Konečne počal tušiť, že blíží sa mu posledná hodinka. Vzдор tomu predsa ešte raz prešiel celé rozsiahle svoje biskupstvo, napomínajúc obce všade k vernosti Pána Ježiša, a duchovenstvo k horlivému plneniu sv. povinností. Na Veľkú noc s pohnutlivou pobožnosťou slúžil naposledy omšu sv. a sám podal si najsv. potravu na cestu do večnosti. Vrátiac sa potom do príbytku svojho, uľahnul, dal si k sebe povolať svoje duchovenstvo, napomenul ho k zbožnosti a ustanoviac sv. Vitalisa za svojho nástupcu — s veselou tvárou odovzdal Bohu dušu svojú dňa 27. marca roku 628.

U lôžka jeho smrteľného stála i zbožná sestranica jeho Ehentruda. Vo svojom poslednom okamžení riekol jej: «Modli sa za mňa, sestro milá, hodinka moja prichádza.» Tonúc v slzách, vrhla sa Ehentruda na kolená a prosila ho, aby v nebi za ňu orodoval, žeby i ju Pán Boli čím skôr za ním k sebe povolať ráčil. Rupert jej to prisľúbil, a hľa, krátkou dobou po jeho smrti počula Ehentruda, práve keď za neho sa modlila, hlas, ktorý ju volal. O niekoľko dní i ona usnula sladko v Pánu a ctí sa tiež jako svätá.

Poučenie.

Drahý čitateľu! Posledné slová umierajúceho sv. Ruperta boli: «Sestro, modli sa, hodinka moja sa blíži!» — Sv Rupert pripravoval sa na túto hodinku po celý svoj život, preto mohol zomreť s tvárou veselou. Chceš i ty tak zomreť? Ó isteže! — Kresťan umiera: s pokorou a odovzdanosťou do vôle Božej. «Hriechom prišla smrť na svet». (Rím. 5, 12.) Boh ustanovil smrť ako pokutu za hriech pre celé pokolenie ľudské. Smrť nám je sve-doctvom a dôkazom, ako prísne nakladá Boh s hriechom. Žiadon kresťan nežiada, aby Boh učinil s ním výnimku, lež jakmile sa smrť blíži, podrobuje sa vôli Božej. A práve z toho, že sa kresťan podrobí a svolí, stane sa smrť preň skutkom dobrým, záslužným.

Kresťan umiera s vďakou a skrúsenou ľútosťou. Ach, v živote pominulom toľko milosti, ale i toľko viny! Keď človek skonáva, je to vec zcela prirodzená, že obzerá sa nazpät na celú tú cestu, ktorú od kolísky premeral. Z tej príčiny necháva Boh človeka obyčajne postonávať, aby, nemohúc už pracovať, nemohúc v noci spávať, majúc vo dne dosť času, mohol zpytovať si svedomie a premýšľať, čo na svete vykonal. V tom rozjímaní sa presvedčí, že nekonečne mnoho dobrodení obdržal od Pána Boha, zato však že on Pána Boha nekonečne mnoho hriechami obrazil. Preto každý, kto nenie zatvrdilec, zomiera s vďakovčinením a s vďačnou skrúsenosťou i ľútosťou.

Kresťan, prv než rozlúči sa s týmto svetom, svedomite obstará dom svoj a všetko uvedie si do poriadku. Kristus Pán ešte na kríži postaral sa o Matku svoju, sveriac ju sv. Jánovi. Keď kráľ Hiskias zomieral, vzkázal mu Boh ústami proroka Isaiáša: «Obstaraj dom svoj, lebo umreš.» To má každý kresťan zavčasu urobiť, aby mal pred smrťou všetko v poriadku. Najlepšie je spraviť závet (testament), dokiaľ je človek ešte zdravý a môže si všetko dobre rozvážiť a pokojne rozmysleť, lebo nikto nevie: kde, kedy a ako zomre.

Kresťan umiera posilnený sv. sviatosťami. «Kto jie telo moje a pije krv moju, má život večný». (Ján 6.) Kto by sa nechcel dať zaopatriť sv. sviatosťami, ten by nemal viery, nádeje a lásky k Pánu Ježišovi, ktorý vo Sviatosti oltárnej chce prísť k človeku a dať mu život večný. Taký človek podobá sa tomu lotrovi na ľavici, ktorý od Ježiša pomoci ani pre dušu svoju nechcel; a preto i tak zomre, ako ten lotor. Kňaz, ktorý prichádza k nemocnému so sv. sviatosťami, prichádza v mene a na rozkaz Pána Ježiša; kto teda o kňazovi nechce ani počuť, ten práve tým činom prejavuje, jak strašne to vyzerá s dušou jeho, že tedy vlastne vyhybá samému Spasiteľovi a ho nemiluje, jako i zlí duchovia štítili sa Krista Pána. Kto sa síce nezdráha dať sa zaopatriť, ale s tým len odkladá, ten je veľmi vlašný; a o týchto hovorí Pán, že ich vyplúje. Čím skôr sa dá nemocný zaopatriť, tým istejšia pomoc. Prečože hneď posielame pre lekára? Len aby nebolo pozde. Kto dlho leží, nech sa dá častejšie zaopatriť.

Kresťan umiera, odovzdávajúc ducha svojho do rúk tomu, od ktorého bol ho prijal. (Luk. 23, 46.) Pán Ježiš na kríži volal: «Otče, do rúk tvojich porúčam ducha svojho!» A sv. Štefan riekol: «Pane Ježišu, prijmi ducha môjho!» Tak má každý kresťan hovoriť, alebo aspoň myslieť, keď umiera.

Modlitba.

Ó môj Bože, nedopúšťaj, abych kedy zabudnul na poslednú hodinku svoju; po-praj mi radši milosti, abych na smrť vždy pamätal a jako tvoj sluha sv. Rupert po celý život sa vynasnažoval, žebych jednúc šťastne umreť mohol. Amen.

28. marca.

Sv. Maria z Mallye.

V človeku a duši jeho skrytý je celý svet, a jesto tam rozličné prúdenie myšlienok, citov, prianí predsavzatí v každom okamihu; dobrí i zlí duchovia a Boh sám bere podiel v mnohom, čo deje sa v duši ľudskej. Áno, vôbec len to je na človeku dobré, čo Boh svojou milosťou pôsobí v duši ľudskej; čo však človek sám na svoju ruku a z popudu priradeného činí, býva bezcenné, nie-li hriešné. Preto je žiaducné, aby ľudia dobre vedeli rozoznávať, čo v nich pôsobí milosť a čo prirodenosť. V krásnej knižke Tomáša Kempenského: «Nasledovanie Krista Pána», je zvláštna kapitola (III. 54.) a tam to je pravdivé a jasne ukázané. Čo však tá kapitola vyjadruje slovami, to objavuje sa nám skutkami v živote svätice Božej, ktorej pamiatku dnes slávime. Chcem teda slová Tomáša Kempenského a život tejto svätej vedľa seba postaviť, aby vám, drahí čitatelia, podstata milosti stala sa jasnou.

V zemi Francúzskej žil za starodávna zemský pán, pán z Mallye, a ten mal dcéru, menom Máriu. Už jako dieťa prejavovala ona smýšľanie, z ktorého dalo sa súdiť, že bude svätou; chcem však, abych slov nešíril, mladý jej vek pominúť a hneď počať s tou dobou, kde Maria ubytovala sa v meste Túrach (Tours), aby tam slúžila Bohu. Keď Maria, veľkú časť svojho času ztráviac pobožnosťou v kostole, ubieravala sa k domovu, volávala chudobných, s ktorými sa stretla, na obed. Slabých a nezdravistých však brávala za ruku a vodievala si ich domov. Pri jiedle potom slúžievala svojim chudobným hosťom ešte pokornejšie a úctivejšie, než slúži služobná pánovi svojmu.

Áno niekedy bývalo jej pokrmom to, čo po chudobných zostalo.

Nasledovanie Krista: «Prirodenosť vystatuje sa vysokým miestom a vznešenosťou rodu; usmieva sa mocným, pochlebuje bohatým, k pochvale tleska sebe rovným.

— Milosť však praje viac chudobnému než bohatému; má viac ľútosti nad nevinným, nežli mocným».

Maria vykonávala veľmi prísne skutky kajúce na sebe, nosievala na nahom tele opasok žinený, trikrát v týždni sa postievala, v piatok jiedala len kúsok čierneho chleba a pījala trochu vody, spávala na slame, neobcúvala s ľuďmi svetáckymi a všetkému vyhýbala, čo by mohlo dráždiť všetečnosť očí.

Nasledovanie Krista: «Prirodenosť kloní sa k veciam stvoreným, k telu vlastnému, k márnostiam a rozhovorom. — Milosť ale tiahne k Bohu a cnostiam, odrieka sa vecí stvorených, uteká pred svetom, nenávidí telesných žiadostí, obmedzuje túlanie a zdráha sa, verejne sa ukazovať.»

Keď raz Maria dlho na modlitbách zotrvala, zdálo sa jej, jakoby videla Rodičku Božiu, ktorá ju prívetive napomínala, aby sa chatrnejšie šatila. Maria ihneď dľa toho videnia

zmenila šaty svoje a nosila sa od tej doby celkom jednoducho a pokorne z úcty ku Kristu Pánu, ktorý spôsobu služobníka na seba prijať ráčil.

Nasledovanie Krista: «Prirodenosť žiada zvláštne a pekné veci mať, a oškliví si veci špatné a hrubianske. — Milosť ale má zaľúbenie vo veciach prostých a nepatrných; nepohŕda drsnatými a nezdráha sa obliecť ani rúcho obnosené.»

Keď raz svätá naša šla do kaplny kráľovskej, vykonať pobožnosť svoju, zazrel ju jeden dvoranín a nadával jej, že je špatné oblečená; «do peci s takou osobou!* volal dvoran. Pokorná služobnica Pánova, nedbajúc na túto urážku, rozjímalu umučenie Pána a modlila sa dľa príkladu jeho za tých) ktorí jej ublížili, i ďakovala Pánu Bohu, že sa jej to prihodilo. — Inokedy zase vytýkala istému mladíkovi, že rúhavými rečami svojimi veľmi prehrešuje sa proti Pánu Bohu. Ten ale zrazil ju na zem a nohama sa po nej šľapal, tak že následkom toho za dlhší čas postonávala. Mnohí ju nahovárali, aby toho mladíka zažalovala ; ona však nechcela a odvolávala sa na milosrdenstvo Božie a trpezlivosť Krista Pána, dovodzu-júc, jak užitočné a spasiteľné sú nám krivdy, jestli ich trpezlive pre Krista znášame.

Nasledovanie Krista: «Priradenosť bojí sa zahanbenia a potupenia, a rozhnevá sa pre dosť malé hanlivé slovo, — Milosť meno Ježišovo pohanenou byť, ani tvrdými slovami rozhnevaná nebýva.»

Maria temer každodenne navštevovala väzňov, tešievala a obslúhúvala ich; aby ich netrápil dlhý čas a boli trpezlivejší, čítala im vždy niečo z dobrých kníh. O úbohých a chudobných nemocných pečovala všemožne; ona nielen že shľadávala na poliach a po lesoch liečivé bylinky, lež sožobrávala u bohabojných ľudí všetko dohromady, čím by nezdravým poslúžiť sa mohlo.

Nasledovanie Krista: «Prirodenosť pre svoj úžitok pracuje, a jaký zisk jej od iného vyplýva, pozoruje. Milosť ale nie čo by jej užitočného a pohodlného, lež čo by mnohým prospešného bolo, nato viac pozoruje.»

Maria pravidelne navštevovala kostol kláštornej a brala účasť na všetkých modlitbách, ktoré sa tu konávaly vo dne, v noci v predpísaných hodinách. Pred väčšími však sviatkami konávala celú noc pobožnosť svoju v kostole pred velebnou Sviatosťou oltárnou; bolo-li pri tom telo jej unavenosťou premožené, tu si zdriemla trochu na stupňoch oltára. Keď pristupovala ku stolu Pána, bývala následkom svojho prísneho živobytia bľadá jako smrť (snád' i pre vnútornú najhlbšiu úctu); jakmile však prijala prevelebnú Sviatosť oltárnu, začala sa ale raduje sa pre mencom, jakým odieva sa v máji ruža.

Nasledovanie Krista: «Prirodenosť rada má nejaké zovnútorne potešenie, v ktorom kochala by sa podľa smyselnosti. — Milosť ale v samom Bohu hľadá sa potešiť, a v najvyššom dobrom nado všetky viditeľné veci sa kochať.»

Keď prišla raz kráľovná do mesta Túr, dala si k sebe zavolať Máriu. Maria dostavila sa v patričný čas do paláca, i chcela prívetive prehovoriť s vrátnym. Ponevác však zo skromnosti nepovedala, kto je, a že si ju kráľovná sama k sebe pozvala, — začal jej surový vrátny ubližovať, áno i palicu na ňu chytil a tou ju odháňal, až sa konečne ktosi k tomu nadhodil, čo ju poznal a ku kráľovnej doprevadil. Ona však, jakoby nebola nič zlého a protivného zakúsila, nikdy sa o tom pred nikým ani nezmie-nila. — Kráľovná podržala si ju u seba celý týždeň.

Avšak nevedľy sa tu rozhovory daromné, lež láska Božia, ktorou srdce Máriino horelo, prúdila sa tu rečou tak živou a mohutnou, že premnohí z dvoranov kráľovských, ňou premožení, odriekli sa márností, ktorým väčšinou oddaní boli.

Nasledovanie Krista: «Prirodenosť všetko na seba vzťahuje, pre seba bojuje i tresce. — Milosť ale so všetkým obracia sa k Bohu, odkiaľ pôvodne všetko pochádza. Ona učí všetko, čo je chválitebného a podivenia hodného, pokorne skrývať, a v každej veci a v každom umení platného úžitku, a cti a chvály Božej vyhľadávať.

V tom čase povstala v cirkvi katolíckej smutná roztržka, pretože zvolení boli dvaja pápežovia, a každý mal svoju stránku. Maria chodila po jednotlivých kláštoroch i ľudoch, a napomínala i prosila srdečne všetkých, aby sa horlivé modlievali, žeby Pán Boh rôzniciam tým koniec urobiť a roztržku tú vyrovnať ráčil. Vôbec napomínala ona kde koho len mohla, aby slovami i skutkami neprestajne česť a chvála vzdávaná bola Pánu Bohu. Áno, horlivosťou svojou dovedla to tak ďaleko, že, jaknáhle ju deti na ulici zazrely, ihneď bežaly k nej, pokľakly na kolená a zopnúc ruce modlievaly sa: «Pochválený buď Pán Ježiš Kristus!»

Nasledovanie Krista: «Prirodenosť je podvodná, a mnohého privábi, zaplete a sklame, a vždycky samú seba za posledný cieľ má. — Ale milosť prostomyseľne kráča; všetkého, čo len zdanie zlého má, sa varuje, podvodné osidlá neklade, a všetko jedine pre Boha činí, v ktorom i konečne odpočívá».

Mohli by sme tu zo života sv. Márie z Mallye uvrejniť ešte veľmi mnoho, menovite mohli by sme udať zázračné uzdravenia nemocných, divy to, ktoré na jej prímluvu sa stávaly, avšak — domnievame sa, dostačí, čo sme už o nej povedali. Jej spovedný otec spísal jej život a končí ho týmito slovami: Roku 1413. 28. marca medzi prvou a druhou hodinou odpoľudnia odobrala sa táto vý-tečná pani, bohatá na bezpočetné dobré skutky, po prácach a starosťach tohoto biedneho života šťastne ku Kristu, aby od neho obdržala odmenu večnú, ktorej si vždy priala a za ktorú tak zmužile bojovala.

A kapitola nasledovania Krista Pána končí týmito slovami: «Milosť je nadpri-rodené svetlo, a jakýsi zvláštny dar Boží, vlastné znamenie vyvolených a závdavok večného spasenia, ktorá človeka z vecí pozemských k milovaniu nebeských pozdvihuje, a ho z človeka telesného človekom duchovným činí.»

29. marca.

Sv. Jonáš a Barachísus, mučeníci.

Ukrutné prenasledovanie kresťanov vzbudil v Persii okolo r. 326. kráľ Sapor II.; nedá sa opísať, čo všetko úbohí kresťania pre Krista Pána trpeť museli, ale ani tá vznešená hrdinskosť, s jakou oni muky i najhroznejšie znášali. Uvádžame tu za príklad dvoch bratov z mesta Bethasy, Jonáša a Barachísa (Barachjesus t. j. od Boha požehnaný). Mužovia títo, plní viery a bázne Božej, začujúc, jako ich spoluveriacich, menovite v meste Hubahame, prenasledujú, žalárujú, mučia a vraždia, vzchopili sa a spiechali ta, aby bratom svojim mučeníkom prispeli a v boji za vieru zmužilosti im dodávali. Pán Boh žehnal dielu ich: deväť kresťanov vycedilo krv svoju pre Krista. Ale hneď na to i oboch týchto bratov chytili a pred

súd postavili. Sudca prudko doliehal na nich, aby rozkaz kráľa kráľov, t. j. kráľa perského ihneď vyplnili a slnku, mesiacu i hviezdám sa klaňali. Per-šania totiž klaňali sa slnku, ohňu, vode, mesiacu i hviezdám jako bohom. Pokojne odpovedali bratia: «o mnoho rozumnejšie a spolu i slušnejšie je poslúchať nesmrteľného Kráľa neba i zeme, nežli kráľa, ktorý podrobený je smrti. Zaprisaháme vás, povedzte nám, ale úprimne a čestne, ktorého Boha máme zapreť: či nebeského a či pozemského, večného a či pominuteľného ? — My klaniame sa len Bohu jedinému, Stvoriteľovi neba i zeme, nie však marnému stvoreniu.»

Takouto rečou rozhnevaní, uzavreli sudcovia bratov jedného od druhého oddeliť, aby sa nemohli navzájom posmeľovať, i dali Barachísa vrhnúť do tmavého žalára, Jonáša však na súde si podržali, domnievajúc sa, že už teraz sľubami i hrozbami skôr privedú ho ku zrade na Bohu pravom. Avšak Jonáš zostal stálym, rieknuť: «Ja až priveľmi milujem dušu svoju a svoj večný život v Kristu, preto nezaprem Krista Pána, ktorý je jedinou nádejou kresťanov.» Na túto odpoveď dal mu sudca pod kolená vraziť špicatú palicu, potom povaliť ho na zem a tak dlho trhovými prutami ho šľahať, až mu bolo rebrá videl Jonáš ale trpezlivo znášal všetko, bez prestania sa modliac: «Bože otcov našich: Abrahama, Isáka a Jakuba, ktorý si nás od večnej záhuby oslobodíť, láskou svojou roznieť a k pravej viere priviesť ráčil: bud velebený. Ráč ma prijať za obeť príjemnú. Jedno som žiadal, a to povždy vyhľadávať budem. (Žalm 26, 4.) Odriekam sa služby slnka, mesiaca, hviezd, ohňa a vody. Verím v Boha Otca, i Syna, i Ducha svätého, a žiadneho iného božstva neuznávam.» Tu stiahli mu nohy provazom a zavliekli ho na ľad, kde ho necháli stráženého ležať celú noc.

Keď sa zvečerilo, dali si sudcovia zase predviesť Barachísa a povedali mu, že vraj brat jeho Jonáš slnku a mesiacu sa už klaňal. «To nie je pravda!» zvolal Barachísus; «ja znám brata svojho a viem, že cestu pravdy neopustí, že nebude klaňať sa tvorom marným. Slušnejšie je, aby králi a kniežatá a všetky rozumné tvory česť, chválu a slávu zdávali Tomu, ktorý to najväčšie i to najmenšie stvoril, ktorého súdy rozum nepochopuje, nevýslovnú slávu nikto nepojme, bez ktorého pomoci žiadon človek živý byť nemôže. Lebo On všetko zachováva, bez toho, žeby sám čo potreboval; On všetko riadi a spravuje, a nič od nás nežiada, leda aby sme sväté jeho meno poznali.» Vôbec s takou silou rozprával o nekonečnej moci Božej, že i sudcovia nad tým žasli, rieknuť: «Nesmieme dopustiť, aby ľud takúto reč očul, lebo ľahko mu uverí a nás potom vysmeje; musíme nad ním v noci súd držať.» — Konečne, keď nastala noc, po dlhom o veciach náboženských s Barachísom sa dohadovaní, kázali sudcovia, múdrosťou jeho premožení, vložiť mu pod pazuchy ohnivé železá a doložili: «Pustiš-li ktoré na zem, bude nám to znamením, že odriekaš sa Krista.» On ale vetil: «Nebojím sa ohňa vašeho, a ani jeden nástroj môjho utrpenia nepustím, lež oba pre Krista udržim. Chcete-li mi však pripraviť muky ešte väčšie, no že neokladajte s nimi.» Táto stálosť stupňovala hnev sudcov až k zúrivosti, tak že napokon rozkázali katanom, aby mu naliali do nosa, do očí, do ušú a do úst rozpusteného olova, čo keď nemilosrdne sa vykonalo, odviekli ho do väzenia, kde ho za nohu povesili.

Na druhý deň ráno dali si opäť predviesť Jonáša, ztrávilšieho celú noc na ľade, a tázali sa ho posmešne, jako sa mu na tom ľade spalo. «Jako je Boh nado mnou,» uisťoval Jonáš sudcov, «jako živ nemal som ešte noci príjemnejšej, lebo som okúsil utrpenie Ježiša

Krista.» — Človeče, dokiaľ budeš ešte vzdorovať ? Hľa, tvoj brat sa už odriekol!» volali sudcovia. «Áno», odpovedal Jonáš, «ja viem, že on už dávno odriekol sa satanáša i spolku jeho a že obetoval sa Kristu.» Sudcovia na to: «Chráň sa záhuby; lebo lepšie bude pre teba, opustiš-li Boha tvojho, než utrátiš-li život.» — «Ste-li múdri», riekol svätý, «jako sa robíte, povedzte mi teda, nenie-li lepšie, obilie zasieť, aby prinieslo úžitok, nežli schovať ho v sýpkach zo strachu pred dážd'om, sňahom a vôbec pred nepohodou ? Už ale život tento je jako semeno, zasiate do zeme ; ono vyžene v budúcom živote, kde ho Ježiš obnoví v svetle svojom nehnúcom; tých však, čo pohrdajú príkazami jeho, uvrhne do priepasti ohňa, jako stojí písané.» — Tu vystríhali neverci sv. vyznavača: «Neklam sa, Jonášu, a nespoliehaj sa na vaše knihy, ony už mnohých sviedly.» « Ovšemže », odpovedal Jonáš, «ony už mnohých sviedly, aby neboli márnomyseľní; lebo kto rozjíma si umučenie Pána nášeho Ježiša Krista, istý je, že nezblúdi.» Po týchto slovách odrezali neohrozenému vyznavačovi prsty na rukách i na nohách, vyrezali mu i jazyk, stiahli mu kožu s hlavy a hodili ho do kotla vriacou smolou naplneného; ale smola vykypela a svätý zostal ňou nedotknutý. Zatvrdelí i v oči tomuto zázraku katani dali ho ešte pod drevený lis, kde ho s neľudskou ukrutnosťou mačkali, až ho umačkali. Konečne rozsekali telo jeho na kusy, hodili ho do vyschlej studne a ešte i tam dali ho strážiť, aby ho kresťania odniesť a počestne pochovať nemohli.

A včul' prišiel rad zase na Barachísa. Sudcovia dali si ho opätovne predviesť a napomínali ho, aby aspoň on mal sľutovanie sám nad sebou. Odpoveď jeho však znela: «že Boh, ktorý telo jeho utvoril, i vzkriesi ho, a že oni — sudcovia — i s ich kráľom tiež niekdy pred súdnou stolicou tohože Boha stáť budú». — Tu zvolal jeden sudca: «Urobme tomu už raz koniec. Naše otálanie uráža kráľa. S ľuďmi tohto druhu nevykonáme nič ani slovami ani mukami!» I rozkázali najprv válať ho po ostrom trní, potom trhať mu po kuse mäso z tela a napokon liať mu do úst horúcu smolu i sirku, ktoré muky životu jeho koniec učinily dňa 29. decembra r. 327. Abusciatas, verný priateľ svätých týchto bratov, odkúpil za drahé peniaze ich telá a úctivé ich pochoval.

Poučenie.

Viera v Ježiša ukrižovaného a z viery tej pochádzajúca ustavičná pamiatka na utrpenie Spasiteľovo učinily obom týmto bratom strašné ich muky tak znesiteľnými, ba sladkými. Hľa, dušo kresťanská, jakú útechu, jakú silu poskytuje pamiatka umučenia Pánovho srdcu veriacemu, nábožnému! Avšak nielen útechy a sily dodáva pamiatka táto: účinky jej sú ešte o mnoho väčšie. Sv. Bonaventura hovorí: «Niet pobožnosti, ktorá by vhodnejšia bola posväcovať duše, nežli rozjímanie umučenia Pána»; a sv. Augustín píše: «Kto pri rozpomienke na horké umučenie Pána Ježiša vyleje i len jednu slzu, získa si tým väčšej zásluhy, nežli keby sa každý týždeň o chlebe a o vode postieval.»

Rozjímaním umučenia Pána vykoreňujú sa poznenáhlahriechy; lebo jakože môže hriechu sa dopúšťať, v hriechoch zotrvať ten, kto oči svoje pozdviháva na kríž a rozjíma, jako Syn Boží za hriech trpí ?

Kto rozjíma umučenie Pána, tomu musí srdce rozpáliť sa láskou; lebo jako môže zostať studené srdce, ktoré má pred očima lásku, s jakou Spasiteľ trpel až k smrti kríža?

Konečne kto rozjímava umučenie Pána nášeho Ježiša Krista, ten musí prospievať v dobrom, a umre smrťou blahoslavenou. Preto píše sv. Bonaventura: «Ó človeče, chceš-li prospievať od cnosti ku cnosti, od milosti k milosti, od dobrého k lepšiemu, rozjímaj denne umučenie Pána svojho.» A sv. Augustín píše: «Hreby a kopija volajú na mňa, že Kristom smierený som s Bohom». —

Rozjímavajme čo najčastejšie umučenie Pána — pobožnosťou krížovej cesty, ktorá nám je známa, a ktorá obyčajne má 14 zastavení (štácií).

Pôvodcami tejto pobožnosti sú OO. Františkáni. Keď totižto v časoch novejších neputovalo už toľko pútnikov do Svätej Zeme, uctiť miesta, utrpením Kristovým posvätené: vzkrsla v synoch sv. Františka myšlienka, žeby to bolo zaiste záslužné, sväté tie miesta so Sv. Zeme preniesť do Európy, ba kamkoľvek na svete, tým spôsobom, žeby na obrazoch alebo sochách ľudu veriacemu predstavovalo sa, čo na ktorom z tých miest Spasiteľ za nás trpel. Premysleli, vykonal. A keď v kostoloch rádu svojho takéto tie krížové cesty si zriadili, vymohli si pre ne i tie isté odpustky, jaké od pápežov mali sv. miesta v Palestíne. Menovite vyslovil to pápež Klement XII. r. 1731 dňa 16. januára, že pri každej krížovej ceste, posvätenej kňazom z rádu sv. Františka, získať možno plnoinocné odpustky, ktoré môžu získať bez toho, žeby sme museli vybaviť i zvláštne modlitby a prijať sv. sviatosti (pokánie a prijímanie), jako sa to ináč k získaniu odpustkov nevyhnutne vyžaduje. Má-li mať nejaká krížová cesta, iným kňazom posvätená, tie isté výsady, treba k tomu povolenia pápežského. Kto tieto štácie navštevuje, pritom živo v duchu si predstavuje trpiaceho a umierajúceho Ježiša, srdečne ľutuje za všetky hriechy svoje, rozhodne sľúbi polepšenie, zkrátka, starého, hriechami obťažného človeka pri týchto navštíveníach ku krížu zanesie a na kríž pribije, dosiahne odpustkov. Určité modlitby, jako rečeno, nie sú tu od cirkve sv. predpísané; ponecháva sa to na vôľu každému kresťanovi, chce-li sa pri každom zastavení pomodliť raz alebo viac ráz Otče náš a Zdravas alebo iné modlitby. Nuž radi a často konávajme pobožnosť túto.

30. marca.

BL. Angela z Foligni.

Angela, narodená vo Foligni v Itálii z nábožných rodičov, ktorí ju vo všetkej bázni Božej vychovali, stala sa manželkou jedného muža zámožného. Bola to krásna pani, a pre túto svoju krásu oddala sa prepychu v odeve a marným kratochvíľam. Vždy viac a viac zabúdala na Pána Boha, a ačkoľvek stala sa časom matkou mnohých dietok, predsa bývalý jej milšími hlučné radovánky, nežli tichá domácnosť. Z času na čas ozvalo sa síce v nej svedomie hlasom výčitiek, avšak ľahkomyselnosť a roztržitosti, v jakých žila, ohlušovali ho. Nech sa Boh nad ňou nesmiluje, istotne zahyne. Jedného dňa prepadol ju taký strach pred peklom, že sa dala do usedavého plaču, a z ľútosti a zo studu nad živobytím svojim konečne zaumienila si, úprimne vyspovedať sa zo všetkých hriechov celého života svojho. Však ale prísne pokánie, ktoré jej spovedný otec uložil, nebolo jej po chuti. Ľútosť jej totižto nebola dokonalá; ona pochádzala len zo strachu, že pre hriechy uvržená bude do ohňa večného. I zmocnil sa jej náramný

zármutok; v noci desievaly ju strašné sny; márne sa bránila proti tejto úzkosti — bolo jej len zúfať a zúfať.

Tu však zamiešalo sa do toho milosrdenstvo Božie. Zjavil sa jej, ako legenda rozpráva, Kristus Pán a poučoval ju: «Žiadon človek nemá výhovorky, žeby nemohol dosiahnuť večného spasenia. Potrebuje len, jako nezdravý lekárovi, vyspovedať sa kňazovi z hriechov svojich a zachovať všetky nariadenia jeho. Môžeš od tisícerych nemoci duše svojej uzdravená byť liekom, ktorý podávam ti ja. Hriechy, ktoré si spáchala nádherným ozdobovaním sa, kaderením vlasov svojich, odkajal som ja ranami, čo som ich utrpel na hlave boľastnou korunou trňovou. Hriechy, ktorých si sa dopustila líčením tváre svojej, odkajal som tým, že tvár moju oplľúvali a poslintali Židia. Za hriechy, ktorých sa dopustily oči tvoje pozeraním na veci marné i zlé, učinil som zadosť tým, že som prelieval slzy tak horké. Za hriechy, ktorých sa dopustily uši tvoje počúvaním rečí marných a špatných, zadosť som učinil tým, že sa mi rúhali a že som musel počúvať vresk zúrivy: «Ukrižuj ho!» Za hriechy, ktorých sa dopustily ústa tvoje obžerstvom, kajal som sa ja hladom a žĺžnou, jako i tým, že okúsil som ocot a žič. Hriechy tvojho jazyka, marnými rečami, rúhaním, posmeškováním, klnutím a luhaním popáchané, odkajal som tým, že som mlčal pri falošných žalobách, ktoré proti mne u súdu pozdvihnuté boli, jako i tým, že som sa modlil za nepriateľov svojich. Za hriechy tvojho krku, tvojich bedier, rúk i nôh, ktorých si sa dopustila marným tancom, nepotrebným sem i tam behaním, aby si niečo videla, alebo aby ťa iní videli, učinil som zadosť tým, že som niesol ťažký kríž a dal prebodnúť nohy i ruky svoje. Hriechy srdca tvojho, čo si sa ich dopustila hnevom, závisťou, hriešnou láskou a všelijakými žiadosťami i chůtkami, odkajal som tým, že bol bok môj otvorený kopijou».

Tak hovoril k nej Vykupiteľ sveta, a teprv teraz pustily sa jej z očí slzy pravej ľútosti; neustále mala pred očima toto videnie najláskavejšieho Vykupiteľa. Úmysel jej bol už od tejto doby nezvratný, zcela Bohu sa zasvätiť a niesť kríž svoj za ním. I odtrhla srdce svoje od všetkých radostí pozemských: nosila sa jednoducho síce, ale čistotné, a kdejakej márnosti dala výhosť z domu i zo srdca svojho. Manželovi, menovite však nábožnej výchove dietok svojich venúvala včul' zvláštnu pozornosť. Ponevác úzkostlivé stránila sa sveta, smiali sa jej, tupili a ohovárali ju; avšak Angela nedala sa už teraz myliť ničím. So všetkou horlivosťou hľadela nasledovať Pána Ježiša, zvlášte ustavične rozjímalala umučenie a smrť jeho, i priala si, aby s ním tiež trpeť mohla. A to sa jej i stalo. Jedno za druhým rozne-mohly sa jej nádejné dietky a i pomrely; tiež i manžel jej odobral sa do lepšieho života. Jako dietky tak i manžela k blahoslavenej smrti sama si pripravovala. Keď už nič srdce jej ku svetu nepútalo, rozdala všetok majetok svoj medzi chudobných a zaumienila si vstúpiť do tretieho rádu sv. Františka. Nebeské videnie potvrdilo ju v tomto predsavzatí.

Vydala sa teda na cestu do Assisi; niekoľko príbuzných šlo s ňou. Na príkrej ceste pri strašnej jednej priepasti čosi sa pohnulo a tu začula slová: «Som Duch sv., chcem s tebou ísť do Assisi, bez toho, žeby to spoločníci tvoji spozorovali. Miluj mňa, dcéro moja, lebo ťa milujem nevýslovne, viac nežli ty môžeš milovať mňa. Boh nežiada nič iného od duše, než aby ho milovala, preto že On ju miluje a preto že On je láskou duše.» Tu si spomenula Angela na hriechy svoje, zahanbila sa a riekla: «Keby si ty bol Duch sv., nehovoril by si tak ku mne a

nesvádzať by si ma k már-nosti.» Duch sv. odpovedal: «Pokus sa a myslí na veci marné.» Angela sa pokúsila, i točila, chcúť sa vyraziť, očima po okolí. Ale kamkoľvek pozrela, so všiad počula hlas: «Pozri len na toto všetko, je to dielo rúk mojich.» Pri tom však videla i hriechy svoje a nenalezla ničoho, na čom by si mohla zakladať. Svätovrava spomína ďalej, že jej prišiel v ústrety i Kristus Pán s Rodičkou svojou. Plná nebeskej sladkosti ocítnula sa Angela v Assisi.

Keď tu vkročila do kostola, videla na oltári, jako sv. František spočíva v lone Krista Pána a počula hlas: «Práve tak i teba objímam; ale zanedlho ťa opustím!» — Keď jej to videnie prešlo, klesla Angela na lavicu a zdálo sa, že je bez smyslov. Všetci nemálo sa ľakli, keď z jedného razu začala volať: «Ó láske, ó láske, sotva som ťa poznala, a už ma opúšťaš!» Od tej doby trpela a strádala. — Veľmi často mávala nebeské vytrženie. Tu potom stála jako ztrnulá, nevidela, neočula, oči jej žiarili jako hviezdy a tvár sa jej leskla jako ruža, i zdálo sa, že vždy raste a viacej sa skveje. V kláštore, kde ju prijali, bola vzorom pokory a poslušnosti; a čím viac ju Boh povyšoval videniami, tým nehodnejšou zdála sa byť sama sebe. Jej láska k Bohu bola tak vrúcna, že boľastné nemoci, ktoré ju často a na dlhý čas navštevovaly, len «dôkazmi lásky Božej» menúvala. Konečne priblížila sa posledná jej hodinka. Lúčiac sa povedala: «Zanechávam vám jako dedictvo život Krista Pána, t. j. chudobu, trápenie a opovrhovanie.® Potom, požehnajúť sestry, riekla: «Dietky moje, nenie väčšej lásky, než ktorá pokánie činí za cudzie hriechy. Ó dietky, po tejto láske túžte, nenávidte hriech, ale nikdy hriešnika, lebo skryté sú súdy Božie.» Než umrela, prestaly boľasti a so slovami: «Blaženosť moja počala», — usnula v Pánu.

Poučenie.

Mnohý čitateľ snáď povie: Z týchto príkladov svätých a svätíc Božích mohol by človek snadno pripadnúť na myšlienku, že ho Boh stvoril len k zármutku, k slzám, trápeniu a kajúčnosti a nevoľno mu ani sa zasmiať ani sa rozveseliť. Avšak to si, milý čitateľu, nemysli. Tú rozkoš, ktorú sveták nachádza vo svetárstve, tú nalezali svätí v kajúčnosti. Tebe ostatne ani Boh ani cirkev nezakazuje — veselým byť.

Nepostavil Hospodin praotca nášeho Adama na pustatinu osamelú, ani ho neodsúdil do nejakej temnej jaskyne, — ale do raja rozkoše uviedol ho, a obdaroval ho všetkým, čo potreboval, — chcel ho teda vidieť blaženým. Neskončene dobrotivý Boh, vidiac, že je Adamovi samotnému teskno, zvolal: «Nenie dobre človeku byť samotnému ; učiňme mu pomoc podobnú jemu.» (Gen. 2, 10.). A tak mu spôsobil prvú radosť, založiac stav manželský. Keď človek zhrešil, tu ovšem premenily sa veci žalostive; ale ani po páde nebránil mu Boh radosti života okúšať a v srdci sa rozveseliť.

So zaľúbením hľadel Pán Boh na to, keď Job po prestátych súženiach svolal priateľov svojich a hostinou veselou ich uctil (Job 42.). S úľubou pozeral na to Pán, keď Židia, skládajúť na stavbu chrámu Jeruzalemského, s kráľom svojím Dávidom plesali (Pavel 29, 9.); keď prenášali archu úmluvy z domu Obededomovho do Jeruzalema (2. Kráľ. 6, 14.); Dávid v čele prôvodu s harfou v ruke od radosti skákal. A keď Zorobabel s ľuďom z Babylonu vracal sa do Jeruzalema, strhlo sa jásanie, že ozýval sa hlahol radosný široko-daleko (2. Esd. 12.). A Hospodin mal radosť z toho, keď sa ľudia radovali.

Že dopriať si vyrazenia nenie proti vôli Božej, to nám ukázal i sám Kristus Pán. On, náš vzor a príklad, nepohrdal obveselením. Keď sa napracoval, hľadal vyrazenia v živote spoločenskom. Tu ho vidíme navštevovať dom priateľa jeho Lazara, a s ním i so sestrami jeho dôverným rozhovorom sa baviť; tam zase vidíme ho pozvaného od ľudí zámožných (ku pr. Zachea a Šimona malomocného) na hostinu, sedieť za stolom a prijímať pohostinstvo. Slovom: Pán Ježiš sám príkladom svojim učil, že kresťan veseliť sa smie. — Preto ani sv. apoštolovia a učeníci jeho nezdráhali sa podiel brať v obveselení a ani veriacim to nebránili. Tak veselil sa Peter u stotníka Kornélia (Sk. ap. 10.); tak Pavel nepohrdal poctou, jakú mu veriaci na apoštolských jeho cestách preukazovali; sv. Ján evanj., jako starec 90 ročný každý deň (ďľa povesti) s vtáčikom chvíľku sa bavieval, hovorievajúc: «Nemysli si o mne nikto nič zlého, že s týmto nerozumným tvorom sa zabávam; lebo myseľ mnohým zamestnaním umdlená musí pookriať, aby k novým prácam schopnosti nadobudla.» A podobne vraj riekaval sv. Martin, biskup Tourský; «Obveselenie je výborným niekedy liekom zahojiť myseľ strast'ami utýranú.»

Ale prečo teda cirkev sv. k tomu vede a radí, aby sa veriaci od radovánok svetských vzd'alovali; prečo sa ich svätí a svätice Božie tak vystríhali ?

Aby sme rozkazom cirkve sv. dobre porozumeli, musíme si pripomenúť slová sv. Pavla: «Radujte sa v Pánu vždycky: opäť pravím, radujte sa» (Filip. 4.), t. j. taká buď vaša radosť, aby ste pri nej na Pána Boha nezapomenuli, ani bližného neurazili, len striedlive a rozumne ju užívali, nikoho nepohoršili a dušu hriechom si nepoškvrnili. Jedine rozpustilosť zakazuje Boh a cirkev, a sám rozum ľudský odsudzuje každé vyrazenie, ktoré nebýva riadené a krotené striednosťou a múdrosťou. Ku pr. tancovať div sa človek nepotrhá, — to nenie veselosť, to je zabíjanie seba samého; piť bez rozumu a miery, pri tom viesť reči nestydaté, svádzať rvačky a rôznice; to nenie veselosť, to je zúrenie divých zverov; veseliť sa tak, že pri tom zabúdajú mladíci a panny na stud a manželi na vernosť, to nenie vyrazenie kresťanské, to sú neha-nebnosti sodomské, pre ktoré za dňov Lotových plamene s neba sršaly. A takéto veselosti a zábavy zakazuje Boh a takýchto sa chránili svätí a svätice Božie jako ohňa! A ponevác treba i sami snád' nimi predtým urážali Boha, alebo aspoň na vlastné oči videli, jako sa nimi Boh uráža a bližný pohoršuje, preto sami za ne pokánie činili a v mŕtvení tela svojho najvyššie zaľúbenie nachádzali.

Modlitba.

Ó Pane, tiahni srdce moje k sebe, buď si i utrpením a boľasťami! Prečo netrpel bych ja, keď si Ty toľko za mňa trpel? Prečo bych netrpel, keď som toľko zhrešil? O Ježišu, tiahni srdce moje k sebe! Amen.

31. marca.

Sv. Achác, biskup a vyznavač.

Achác, prímenom Agathangelos, t. j. «dobrý anjel», bol biskupom v asiatskom meste Antiochii. Keď cisár Decius r. 249 vydal zákony na prenasledovanie kresťanov, a mnohí už z púheho strachu pred mukami Krista Pána zapreli: zotrúvali Antiochenský neohrožene verní

viere svojej, lebo biskup ich Achác bedlil opravdu jako dobrý anjel nad nimi a slovom i činom zmužilosti im dodával. Miestodržiteľ Marcian počujúc, že biskup Achác štítom i útočiskom je kresťanov, dal si ho predvolať Achác sa dostavil a tu hneď osopil sa na neho

Marcian: «Ponevác pod vládou rímskou žiješ, musíš cisára nášho i ctíť a milovať.»

Achác: «A komuže blaho cisárovo leží viac na srdci, nežli nám kresťanom? Ktože miluje ho viac, než my? My neustále modliame sa za neho, aby dlho živý bol, spravodlivé nad národmi panoval a aby vláda jeho bola pokojná; modliame sa i za vojsko jeho a za šťastie celej državy.»

: «V tom ťa chválím; aby však cisár o oddanosti tvojej ešte lepšie sa presvedčil, pod' a obetuj so mnou.»

Achác: «Ja síce k Bohu jedine pravému a veľkému modliam sa za blaho cisárovo; ale cisár nesmie od nás žiadať, aby sme mu obetovali, a my ani nie sme povinní obetovať mu jako Bohu. A kto by aj púhému človeku preukazoval služby Božie?»

Marcian: «Ale povedz mi, kto je ten Boh, ku ktorému sa to modlievaš, aby sme sa mu i my klaňali?»

Achác: «Ó, jako bych si prial, aby si poznal Pána Boha môjho a zvedel, že On je jedine pravý Boh.»

Marcian: «A jako sa menuje Boh tvoj?»

Achác: «On je Boh Abrahámov, Isákov a Jakubov.»

Marcian: «Sú to tiež mená bohov?»

Achác: «Nikol'vek, to sú len mená otcov, ku ktorým On kedysi mlúvil a ktorých spasil; On je jedine pravý Boh, ktorého musíme sa báť.»

Marcian: «Ale kto je on?»

Achác: «Ten Najvyšší — Adonai —, ktorý sídli nad Cherubínmi a Serafínmi.»

Marcian: «A kto to je ten Serafín?»

Achác: «Služobník Najvyššieho, ktorý stojí pred trónom jeho.»

Marcian: «Jaká lichá múdrosť ťa to sviedla; daj si pokoj s vecami neviditeľnými, a klaňaj sa bohom, ktorých môžeš vidieť.»

Achác: «Nuž a čo sú to za bohovia, ktorým kážeš sa mi klaňať?»

Tu dal sa mu Marcian vypočítovať modly pohanské a jakých vrah zaslulh vyzískaly si ony o pokolenie ľudské. Ale Achác rečou pádnou a nepodvratnou dokázal mu, že bohovia pohanskí sú iba ľudia, jako iní ľudia, plní náruživosti, zrkadla hriechov a neprávostí, a nemožno ich tedy beztrešne ctíť jako bohov. Pohoršený rečou takouto, skríknul Marcian: «Obetuj im alebo zhyň!» — Achác však ticho odpovedal: «Počínaš si, jako lúpežníci niekde v horách, ktorí, keď popadnú človeka pcestného, zahučia mu do uší: «Život — alebo peniaze!» — V takomto okamihu nemôže človek dlho rozmýšľať, lež musí mocnejšiemu sa podvolil Dávaš mi teda voliť, abych lebo dopustil sa zločinu alebo zomrel. No, ja neľakám sa hrozby tvojej! Verejné zákony trestajú cudzoložstvo, krádež, vraždu; kebych takýchto ohavností bol sa dopustil, bol bych sám odsúdil sa drier, než daná by bola tebe možnosť mňa odsúdiť. Jestli však len to trestať chceš smrťou, že klaniam sa Bohu jedine pravému, vtedy to

nenie zákon, čo mňa odsudzuje, ale len ľubovôľa sudcova. 'Nuž a znaj, že písané stojí: «Každý bude súdený tak, ako sám súdil».

Marcian: «Nie som tu, abych nad tebou súdil, ale abych ťa poučil; a preto budeš-li sa zpúdať, zaslúžený trest ťa nemine.»

Achác: «Ja však mám rozkaz, nezapreť Boha svojho. Poslúchaš-li ty človeka smrteľného, ktorý dnes-zajtra pokrmom bude červov; čím viac zachovávať musím ja prikázania Boha najvyššieho, ktorého moc je neobmedzená a večná, a ktorý riekol: «Kto mňa zapre pred ľudmi, toho i ja zaprem pred Otcom mojim, ktorý je v nebesiach.» (Mat. 10, 33.)

Marcian: «Boh má teda, dl'a tvojho náhl'adu, i Syna?»

Achác: «Má, ovšem».

Marcian: «Kto je ten Syn Boží?»

Achác: «Slovo milosti a pravdy».

Marcian: «Je to jeho meno?»

Achác: «Nenie; meno jeho je: Ježiš Kristus».

Marcian: «A od ktorej ženy dostal Boh toho Syna?»

Achác: «Boh Syna svojho nesplodil spôsobom ľudským. Adama, prvého človeka, utvoril rukou a dal potom telu jeho ducha a život. Syn Boží však, Slovo pravdy, vyšiel z útrobov Otcových, ako stojí písané: «Vydalo srdce moje zo seba Slovo dobré.»

Marcian: «Boh tedy má telo?»

Achác: «On sám jedine zná seba. Jeho neviditeľná bytnosť nenie nám známa; my len ctíme svätosť a moc jeho».

Marcian: «Nemá-li Boh tela, nemá teda ani srdca; lebo kde nenie údov, tam nemôže byť ani citu».

Achác: «Múdrosť nepochádza z údov; Boh je, ktorý ju udeľuje. Načo treba rozumu tela?»

Ďalej sa Marcian nedotazoval, lež znovu doliehal na Acháca, aby dl'a rozkazu cisárovho bohom obetoval a i ľud sebe sverený k tomu nahovoril. Achác však odpovedal: «Ľud môj nespravuje sa vôľou mojou, ale zákonom Božím. Radím-li mu čo dobrého, vtedy nech ma uposluchne; ale nech opovrhne mnou, radil-li bych mu niečo zlého alebo chcel-li bych ho sviest' k neprávosti».

Vtedy žiadal Marcian, aby mu udal mená svojich veriacich, Achác však riekol: «Mená ich zapísané sú v nebesiach, v neviditeľnej knihe Božej».

Marcian: «A kde sú čarodejníci, súdruhovia tvoji, a učitelia bludu vášho?»

Achác: «My v oškľivosti máme čarodejstvo».

Marcian: «Nové náboženstvo, ktoré vy uviesť chcete, nenie nič iného, leda umenie pekelné».

Achác: «My zavrhujeť bohov, čo sú dielom rúk vašich, bohov, pred ktorými vy, keď ste si ich rukama vlastnými narobili, chvejete sa. My však bojíme sa jedine Boha, ktorý nás stvoril, ktorý nás jako Otec miloval a jako dobrý pastier z pažeráka večnej smrti vyrval».

Marcian: «Udaj mená, nechceš-li byť trestaný».

Achác: «Tu stojím pred súdnou stolicou tvojou. Trúfaš si premôcť viacerých, keď ani so mnou jediným rady si nevieš? Záleží-li ti však na menách, tedy čuj: Ja volám sa Achác, prímenom Agathangelos, a súdruhovia moji sú: Piso, biskup z Troady a Menander, kňaz. Včul teda už vieš, rob, čo ti vôľa!»

Na to kázal Marcian svätého biskupa odviesť do žalára, kde mal zostať dotedy, kým cisár sám nad osudom jeho nerozhodne. Keď cisár Decius zpravu o výsluchu Achácovom čítal, divil sa múdrosti a neohrozenej stálosti sv. Vyznavača, i rozkázal hneď prepustiť ho na svobodu, ba dovolil mu vieru kresťanskú svobodne vyznávať i na ďalej. Achác zomrel smrťou spravodlivého, a ľud, ktorý si ho nazval «dobrým anjelom», ctil ho jako svätého.

Poučenie.

S dvojakým nepriateľom potkávali sa vyznavači viery Kristovej: so Židmi a pohanmi. Židom bolo učenie o kríži pohoršením, pohanom poštilosťou, a veru, nie každý vyznavač obišiel tak na ľahko jako sv. Achác, lež tisíci podstúpili smrť mučenícku. A títo odporcovia viery, že Ježiš je Syn Boží, títo nepriatelia viery Kristovej spôsobu pohanského, po dnes nevyhynuli. Už sv. Pavel sťažoval si na nich, keď písal: «Mnohí chodia..., o ktorých s plačom pravím, že sú nepriatelia kríža Kristovho, ktorí len o zemské veci stoja, ktorých boh brucho je, koniec zahynutie a sláva v zahanbení ich». (Filip. 3, 18.) — Ľudia tohto druhu vyskytujú sa až dosiaľ všade, a neviem, žeby kedy bolo hemžilo sa v cirkvi toľko pokrstených pohanov, koľko práve za našich terajších časov. A jako ich apoštol Boží v liste svojom opísal, takými sú až podnes. Shánajúc sa bažive len po veciach časných, nechcú o veciach neviditeľných ničoho ani vedieť a posmechy si tropia z viero a mravouky kresťanskej. Bohom im je telo, ktoré neustále kfmia a ktorému všemožne hovlia, a preto zabúdajú celkom na dušu, jakoby s ostydnutím krvi v žilách všetkému už koniec nastával. Drzo zľahčujú sv. náboženstvo a v zahanbovaní ho vyhládávajú slávu svoju, ba hriešnou neverou svojou i verejne sa honosia, a túto svoju múdrosť (?) všade predávajú. — O pravdách Božích nechcú ani očuť ani čítať; a keby aj ináč vzdelanosťou dlá smyslu tohto sveta oplývali, v tom, vo veciach dušného spasenia sa týkajúcich — zostávajú ignorantami (nevedomcami). Ký div, keď slepec, ktorý svetla Božieho nikdy nevidel, pohŕda slnkom? Ký div, keď ľudia, ktorí útechy viery na sebe nikdy neokúsili, tento balzam, tento diamant nohama šľapú? — Najväčšou však poštilosťou týchto jednostranne preučených osvietencov je, že svoju neveru vychvaľujú a vyhlasujú za osvetu a pravý pokrok, čím, bohužiaľ, mnohých slabúchov svádzajú. Naše mestá a mestečká len sa hemžia takýmito nedoukami, ktorí sa za kresťanskú vieru stydia.

Modlitba,

Ó Bože, ktorý si sv. Achácovi takú dal neohrozenosť, že pred nepriateľmi vieru v Ježiša Krista zmužile vyznával: ráč udeliť i mne tú milosť, abyh ničím na svete o túto blaženú vieru pripraviť sa nedal. Amen.

OBSAH.:

Obsah je prázdny, pretože ste nevybrali štýly odseku, ktoré sa v ňom majú použiť.

